Bundel van de Verenigde Vergadering van 16 november 2017

00 Opening
- Oproepbrief Verenigde Vergadering 16 november 2017

01 Vaststellen agenda
- Definitieve Agenda Verenigde Vergadering 16 november 2017

02 Lijst van besluiten en toezeggingen V.V. 21 september 2017 (bijlage audiotranscript)
- Lijst van besluiten en toezeggingen V.V. 21 september 2017
- Audiotranscript V.V. 21 september 2017

03 Mededelingen

04 Insprekers

05 Vragenrondje

06 Stukken ter kennisname

06.01 Conceptnotulen commissies Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering, Stedelijk Water en Watersysteem en Gezond Schoon en Gezuiverd Water d.d. 31 oktober 2017
- Conceptnotulen commissie BOB 31 oktober 2017
- Conceptnotulen commissie SWW 31 oktober 2017
- Conceptnotulen commissie GSG 31 oktober 2017
- VERZAMELFORMULIER
- Bijlage bij verzamelformulier Certificaat HHRS Delfland

06.02 Reactie brief De Galan Groep
- Reactie op brief van de Galan Groep.pdf
- Ontvangen brief van Galan Groep

B.00 Bespreekstukken

B.00.a Besluit tot toelating plaatsvervangend commissielid fractie Natuurterreinen
- Dossier 339 voorblad
- Besluit tot toelating plaatsvervangend commissielid Natuurterreinen
- Getekend besluit Besluit tot toelating plaatsvervangend commissielid fractie Natuurterreinen
- Advies van de commissie Geloofsbrieven 10 november 2017 Govers

B.01 Begroting 2018
- Dossier 111 voorblad
- Begroting 2018 definitief
- Getekend besluit Begroting 2018
- Programmabegroting 2018-2022 concept versie 6.0 tbv VV 16 november 2017 def
- Bijlage 2 Aanpassingen programmabegroting 2018 nav commissiebehandeling def

B.04 Wijziging Gemeenschappelijke regeling RBG
- Dossier 285 voorblad
- Voorstel wijziging Gemeenschappelijke regeling RBG def
- Getekend besluit Wijziging Gemeenschappelijke regeling RBG
- HHD - Verzoek aan college om instemming
- Bijlage 1 070917-5 agendapunt 5 - Besluit
- Bijlage 2 Takenregister RBG
- Bijlage 3 Modelverzoek toestemming Raad

H.00 Hamerstukken

H.02 Verordening Watersysteemheffing Delfland 2018
- Dossier 264 voorblad
- Verordening watersysteemheffing Delfland 2018

Getekend besluit Verordening watersysteemheffing Delfland 2018

H.03 Verordening Zuiveringsheffing Delfland 2018 en Verordening Verontreinigingsheffing Delfland 2018

Dossier 267 voorblad

Verordeningen zuiverings- en verontreinigingsheffing 2018

Getekend besluit Verordeningen zuiverings- en verontreinigingsheffing 2018

H.07 Inlaat Spaanse Bocht

Dossier 260 voorblad

Inlaat Spaanse Bocht v2

Memo spaanse bocht v1

Getekend besluit Inlaat Spaanse Bocht

H.08 Ondergrondse Waterberging Sparta

Dossier 270 voorblad

Ondergrondse Waterberging Sparta

Bijlage 1 Beheerplan waterberging Sparta en omgeving VO fase

Bijlage 2 Kostenraming ondergrondse berging Sparta

Bijlage 3 Samenwerkingsovereenkomst ondergrondse Waterberging tekenexemplaar Sparta

Getekend besluit Ondergrondse Waterberging Sparta

H.09 Voorstel aangaande toekomstige waterstaatkundige functies van de Delflandse Binnenwaterkeringen

De waterstaatkundige functies van de Binnenwaterkering-trajecten, Maasdijk, Vlaardingen, Schiedam en Rotterdam zijn vastgesteld, alsmede de uitgangspunten voor leggerwijziging.
Deze uitgangspunten kunnen vooruitlopend op de leggerwijziging worden gebruikt als beoordelingskader voor vergunningverlening en ruimtelijke planvorming.

Dossier 269 voorblad

Uitgangspunten wijziging Legger Binnenwaterkering versie vv

Bijlage Voorstel uitgangspunten wijziging Legger Binnenwaterkeringen versie vv

Getekend besluit Voorstel aangaande toekomstige waterstaatkundige functies van de Dellflandse Binnenwaterkeringen

H.10 Watergang Aalkeet Buitenpolder

Dossier 250 voorblad

Watergang Aalkeet Buitenpolder v2

W17-11599-SO-02 Ontwerp watergang w2 20170713

Getekend besluit Vaststellen investeringsplan en uitvoeringskrediet Watergang Aalkeet Buitenpolder

S Sluiting

Hoogheemraadschap van
Delfland

Aan de leden van de verenigde vergadering

ONS KENMERK
1334117
DELFT
20 oktober 2017

ONDERWERP
oproepbrief verenigde vergadering 16 november 2017

Geachte leden,

Hiermee roep ik u namens de Voorzitter op voor de bijeenkomst van de Verenigde Vergadering die zal worden gehouden op **donderdag 16 november 2017** in de **VV-zaal** van de locatie Gemeenlandshuis, Phoenixstraat 32 te Delft, aanvang **9.00 uur**.

De agenda van de Verenigde Vergadering, en de daarbij behorende stukken zijn in de loop van 20 oktober raadpleegbaar op uw iPad.

Indien u verhinderd bent de Verenigde Vergadering bij te wonen, verzoek ik u vriendelijk daarvan kennis te geven aan Linda Leemborg, telefoon (015) 260 82 23. U kunt uw bericht ook sturen naar: verenigdevergadering@hhdelfland.nl.

Met vriendelijke groet,
de Griffier van Delfland,

drs. H.K.B. Fobler

BIJLAGE(N) -
CONTACT mevrouw L. Leemborg • T (015) 260 82 23• E lleemborg@hhdelfland.nl
POSTADRES Postbus 3061, 2601 DB Delft • WEBSITE www.hhdelfland.nl
SECTOR Bestuur, Beleid en Communicatie • TEAM Bestuur

Agenda Verenigde Vergadering

Datum 16-11-2017
Tijd 9:00 - 12:00
Locatie VV zaal / 1.38
Voorzitter M.A.P. van Haersma Buma
Omschrijving

Kenmerk	Omschrijving
00	**Opening**
01	**Vaststellen agenda**
02	**Lijst van besluiten en toezeggingen V.V. 21 september 2017 (bijlage audiotranscript)**
03	**Mededelingen**
04	**Insprekers**
05	**Vragenrondje**
06	**Stukken ter kennisname**
B.	**Bespreekstukken**
B.00.a	**Besluit tot toelating plaatsvervangend commissielid fractie Natuurterreinen**
B.01	**Begroting 2018**
B.04	**Wijziging Gemeenschappelijke regeling RBG**
H.	**Hamerstukken**
H.02	**Verordening Watersysteemheffing Delfland 2018**
H.03	**Verordening Zuiveringsheffing Delfland 2018 en Verordening Verontreinigingsheffing Delfland 2018**
H.06	**Inlaat Spaanse Bocht**
H.07	**Ondergrondse Waterberging Sparta**
H.08	**Voorstel aangaande toekomstige waterstaatkundige functies van de Delflandse Binnenwaterkeringen** De waterstaatkundige functies van de Binnenwaterkering-trajecten, Maasdijk, Vlaardingen, Schiedam en Rotterdam zijn vastgesteld, alsmede de uitgangspunten voor leggerwijziging. Deze uitgangspunten kunnen vooruitlopend op de leggerwijziging worden gebruikt als beoordelingskader voor vergunningverlening en ruimtelijke planvorming.
H.09	**Watergang Aalkeet Buitenpolder**
S	**Sluiting**

CONCEPT

Lijst van besluiten en toezeggingen van de openbare Verenigde Vergadering, bijeen op 21 september 2017

Agendapunt	Onderwerp	Besluit	Toezegging	Trekker
01.	Vaststelling agenda	Vastgesteld		
02.	Lijst van besluiten en toezeggingen V.V. 6 juli 2017	Vastgesteld		
03.	Mededelingen			
04.	Inspraakronde	Geen insprekers		
05.	Vragenrondje	Geen vragen		
06.01	Conceptnotulen commissies Bestuur, Organisatie, en Bedrijfsvoering, Waterveiligheid en Waterkwaliteit van 5 september 2017	Vastgesteld		
07.	Lijst van ingekomen stukken	Vastgesteld		
B.00.a	Benoeming hoogheemraad	Positief	Hoogheemraad Middendorp treedt af. Mevrouw Jans wordt benoemd tot nieuwe hoogheemraad met 22 stemmen voor, 0 tegen en 6 blanco.	
B.00.b	Besluit tot toelating plaatsvervangend commissielid CDA	Vastgesteld		
B.00.c	Benoeming tot plaatsvervangend commissielid fractie Natuurterreinen	Vastgesteld		

B.01	Burap 2017	Vastgesteld	Proberen analyse te leveren van waarom begroting niet wordt gehaald, te leveren voor aanstaande begrotingsbehandeling. Risicoparagraaf komt in de begroting terug. ` Bestuurlijke vinger aan de pols houden ten aanzien van behalen doelen en de groene motor.	Smits Smits Jans
B.03	Reserves en voorzieningen	Vastgesteld	Toevoegen dat de VV zicht wil houden op de financiële situatie van Delfland. Mutaties worden verantwoord in de VV.	Smits Smits
H.02	Flessen water vervangen door kannen met kraanwater	Vastgesteld		
H.04	Vaststellen investeringsplan en beschikbaar stellen ontwerpkrediet gemaal Oude en Nieuwe Wateringveldse polder	Vastgesteld		
H.05	Vaststellen investeringsplan en beschikbaar stellen uitvoeringskrediet knelpunten watersysteemanalyses in diverse polders	Vastgesteld		
H.06	Maatregelen voorkomen wateroverlast Noordpolder Delfgauw (Pijnacker-Nootdorp)	Vastgesteld		
H.07	Waterberging Krajicek-speelveld Stationstraat Schiedam-Oost			
	Sluiting	11.35 uur		

Versie 21 september 2017

TRANSCRIPT VAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN HOOGHEEMRAADSCHAP DELFLAND
d.d. 21 september 2017

Opening

De voorzitter: De vergadering is geopend.

1. Vaststellen van de agenda

De voorzitter: Wij gaan eens even kijken naar de agenda zoals die voorligt. Zijn daarover … Ik wil thee hebben ja. Ik wilde even langslopen of er over de agenda aan- of opmerkingen zijn, dan wel suggesties. Dus ik kijk even langs, ja, de heer J. van den Berg.

De heer J. van den Berg: Mijnheer de voorzitter, graag zou ik bij de mededelingen zeg maar onze uitnodiging voor de poldertocht nog even hier willen onderstrepen als dat mag.

De voorzitter: Oké, dan krijgt u het woord bij de mededelingen. Ik kijk nog even verder langs. Niet?

2. Lijst van besluiten en toezeggingen V.V. 6 juli 2017

De voorzitter: Dan gaan wij aan de gang met agendapunt 02, Lijst van besluiten en toezeggingen enzovoorts. Daar zijn verder geen bijzonderheden over die zijn vastgesteld.

3. Mededelingen

De voorzitter: Dan hebben we een paar mededelingen. We beginnen bij de heer J. van den Berg. P. van den Berg bedoel ik, sorry. Nou J. van den Berg, ja ik raak helemaal in de war weer vandaag.

De heer J. van den Berg: Dank u wel, voorzitter. Op 30 september houdt de afdeling Delflands Groen voor de tiende keer een poldertocht. En ik wil hier al onze aanwezigen en collega's van harte uitnodigen om daar met ons mee te gaan de polder in, waarin we een mix van polder, water, agrarische bedrijvigheid en heerlijke streekproducten aan de lunch zeg maar zullen aanbieden. Ik heb hier een folder bij me, ik weet niet of die rond mag gaan?

De voorzitter: Ja dit is, vind ik wel …

De heer J. van den Berg: En voor informatie kan iedereen zeg maar zich straks bij mij vervoegen. Dank u wel.

De voorzitter: Dan heb ik een mededeling. Vanmorgen is, de heer Boekestijn heeft gebeld dat hij ziek is, dus die is afwezig. En ook de fractie Water Natuurlijk mist haar woordvoerder, haar fractievoorzitter. Die is met vakantie. Dan heb ik nog twee andere mededelingen. Bij de ondersteuning ziet u ook wat andere gezichten. Hélene is vandaag afwezig dus die wordt vervangen door Jeroen Brokke, de secretaris van het college. En onze getrouwe ondersteuner Ronald Van der Mark gaat op korte termijn genieten van zijn, wat zullen we zeggen, pensioen, vrije dagen, ontspanning, van zijn boot. Hoewel in deze tijd. Buitenspelen. Dus wij zullen hem missen als vaste, u kent hem allemaal, u ziet hem vaak rond om ons heen lopen. En Jacqueline die u ziet als u binnenkomt vaak, neemt dat stuk weer over voor deze vergaderingen. En zo gaan we weer in de tijd met weer

andere gezichten aan de gang. Wat? De beurs is geopend meldt de heer Van Olphen. Dan heb ik, geef ik gelegenheid aan de heer Middendorp, die had een mededeling. Dus u hebt het woord. De heer Middendorp.

De heer Middendorp: Voorzitter, dank u wel. Geachte vergadering. Hierbij deel ik u mede dat ik als hoogheemraad van het Hoogheemraadschap direct zal terugtreden voor het moment dat benoeming van een nieuwe Hoogheemraad voor de AWP plaatsvindt. En als voorwaarde daarvoor. Of als ontbindende voorwaarde moet ik zeggen. Ik heb ook voor u een brief meegenomen waarin dat nog eens bevestigd wordt. Zal ik die nu aan u overhandigen?

De voorzitter: Ja, graag. Kan ik hem even voorlezen: 'Geachte voorzitter, hierbij deel ik u mede dat ik als hoogheemraad van het Hoogheemraadschap van Delfland zal terugtreden. Direct voor het moment dat de benoeming van een nieuwe Hoogheemraad voor het AWB Delfland plaatsvindt'. Getekend: de heer Middendorp. Daarmee is hij correct binnen en kan ook straks de twee besluiten achter elkaar daarover genomen worden als we daar stemming enzovoorts. Goed. Dat zijn de mededelingen. Geen mededelingen verder?

4. Insprekers

De voorzitter: Dan ben ik bij insprekers.

5. Vragenrondje

De voorzitter: Geen vragenronde.

6. Stukken ter kennisname

De voorzitter: Geen stukken ter kennisname. Heb ik ook niks over gehoord, dus dat gaat snel.

Bespreekstukken

De voorzitter: Dan zijn we bij de bespreekstukken.

B.00.a Benoeming hoogheemraad

De voorzitter: Dat is benoeming van hoogheemraad. Ik ga het stuk even, iPad eens even netjes aanzetten. En laat hem even in beeld komen het stuk als het lukt. Want ik ga u ook daar even wat over vertellen zo meteen. Dan ga ik even mijn spullen erbij zoeken want we hebben in dit geval ook door de zeer, bij de benoeming van de vorige ronde van de hoogheemraden, heeft mevrouw Koop mij precies op de voet gevolgd wat ik deed. En mij ook naderhand getoond dat ik niet helemaal goed zat. Dat hebben we allemaal uitgezocht dus ik denk, nou dan ga ik deze keer, laat ik me dat niet weer gebeuren. Dus ik moet dat even zoeken dat ik dat stuk weer heb. Er zijn natuurlijk allemaal regels dus ik laat me dat niet nog een keer gebeuren, dat begrijpt u wel. Maar nog dank voor het kritisch volgen. Dat is natuurlijk wel belangrijk bij dit soort dingen. Even in de goede volgorde die daar staat. U ziet twee procedures, dus een besluit tot ontslag te verlenen aan de heer Middendorp. En mevrouw Jans te benoemen tot hoogheemraad. Nou hoe gaat dat nu verder in zijn procedure? Ik neem u even mee hoe dat nou allemaal werkt. We gaan zo meteen een stembureau instellen, dat moet je doen om de hoogheemraad die onder twee staat te benoemen. Maar daarvoor moet eerst de fractie nog vertellen of ze

mevrouw Jans ook voordragen, want dat hoort er allemaal bij. Dus ik kom zo meteen bij de heer De Nooy. Die ga ik vragen of hij een kandidaat wil voordragen. Dat is de eerste stap die ik neem. Mijnheer De Nooy.

De heer De Nooy: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. De Algemene Waterpartij Delfland draagt mevrouw Jans voor als hoogheemraad om de vacature in te vullen die is ontstaan door het aftreden van de heer Middendorp. Na zorgvuldige inventarisatie van eventuele kandidaten en andere opties is de Algemene Waterschapspartij Delfland tot de conclusie gekomen dat onze huidige fractievoorzitter van de AWP, mevrouw Jans, de beste keuze is. Dit blijkt ook uit de positieve reacties die wij als fractie AWP van andere fracties hebben mogen ontvangen. Dus onze voordracht is mevrouw Jans. Dank u wel.

De voorzitter: Dat is de eerste stap. De tweede stap is geweest in de voorbereiding hebben we gevraagd aan mevrouw Jans of er nog wijziging in antecedenten zijn ten opzichte van de benoeming als VV-lid aan het begin van deze periode, zodat de commissie op de geloofsbrieven al dan niet weer opnieuw moesten ernaar kijken. Die waren er niet dus dat is weer voorgelegd aan de commissie op de geloofsbrieven. Die heeft geoordeeld geen nader gesprek te willen voeren. En daarmee is ook dat gedaan. Dus de formele eisen voor het in stemming brengen zo meteen en de kandidaatstelling, dat is allemaal goed. Maar voordat we dat allemaal gaan doen zijn er nog altijd, laten we het reglement van deze Verenigde Vergadering nog een paar mogelijkheden. De kandidaat kan zich presenteren aan de vergadering. Daar heeft mevrouw Jans aangegeven dat te willen doen. En de vergadering krijgt ook nog de gelegenheid de kandidaat te horen. Nou ik vraag straks of u daar behoefte aan hebt of niet. Allereerst, mevrouw Jans, u kunt, hebt nu de gelegenheid om zich te presenteren zoals dat netjes heet.

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. Geachte leden van de Verenigde Vergadering. Hierbij presenteer ik mij als kandidaat hoogheemraad. Water heeft van jongs af aan een rol in mijn leven gespeeld. Geboren en getogen op het Brabantse platteland, heb ik de schaarste en overvloed van water aan den lijve ervaren. Droogte in de zomer, wanneer je van het Waterschap geen water uit de sloot mocht pompen om de weide, het graan of de mais te beregenen. Natte winters, waardoor je kon schaatsen op het ondergelopen land. Wanneer het veel gesneeuwd had reden we achterop de tractor naar de lagere school. Dat is al lang geleden. Ik draai mee vanaf 2008, al vanaf voor de vorige verkiezingen. Als burgerlid, als commissielid en als lid van de VV, heb ik Delfland vanuit meerdere perspectieven gezien. Als lid, en later voorzitter van de Rekeningcommissie, heb ik weer andere facetten van Delfland beleefd en doorleefd. Vanaf 2000, alweer bijna 20 jaar geleden, ben ik in mijn werk betrokken bij grote fysieke projecten. De portefeuille Watersysteem past daar uitstekend in.

De voorzitter: Mevrouw Ammerlaan is binnen.

Mevrouw Jans: Vanuit mijn deskundigheid en mijn betrokkenheid ga ik me voor Delfland inzetten, met nadrukkelijk oog voor de omgeving, burgers en bedrijven. Ik zie uit naar een constructieve samenwerking. En het college heeft toegezegd mij te helpen. Eén van de eerste dingen waarmee ik aan de slag ga is het beleid voor kroos. Het probleem met kroos lijkt elke zomer groter te worden en het leidt tot veel ergernis en klachten van inwoners. Ik wil inzicht in de kroos, in de mogelijkheden om kroos aan te pakken en de kosten die daarmee gemoeid zijn. Daarmee kan Delfland in gesprek met gemeenten over een effectieve en gezamenlijke

aanpak. Maandagmorgen om 9.00 uur heb ik al mijn eerste overleg. Ik zie uit naar een vruchtbare samenwerking. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Is er behoefte onder de leden om vragen te stellen? Ja, gaat uw gang.

De heer Fekkes: Nou eigenlijk niet zozeer een vraag als wel een verklaring als het een, Kan ik dat nu doen?

De voorzitter: Nee ik ben nog niet aan de stemming over dat gaat toe hoor.

De heer Fekkes: Oké dan wacht ik even.

De voorzitter: Dit gaat toch over artikel 10 van het regelement dat er gelegenheid is om vragen te stellen als er iets niet duidelijk is aan de kandidaat zodat daar geen discussie achteraf over is. Ja, mevrouw De Zoete.

Mevrouw De Zoete: Ook een beetje buiten de orde, maar ik wil graag van de gelegenheid gebruik maken om het vertrouwen uit te spreken.

De voorzitter: Ja dank. Goed. Ik ga nu naar de procedure hoe de stemming beloopt. Presentielijst is door iedereen getekend. Die is vastgesteld. Ik leg zo nog even uit hoe dat werkt allemaal zodat daar geen misverstanden over zijn. Ik ga eerst een stembureau aanwijzen. Dat gebeurt door drie keer een nummertje te trekken in de volgorde bepaalt zoals de lijst is hier. Dit is nummer 23. Nummer 23, dat is grappig dat die er nog in zit, dat is de heer Nanninga dus die doet niet mee. Knap hè, dat je die er dan uithaalt. Ja. Dat nemen we in de notulen op. Ons schaduw lid Nanninga. Ik ga het nog een keer proberen. Wie weet heb ik nu de heer Boekestijn te pakken. Nummer 25, dat is mevrouw Ter Woorst, dus die gaat naar het stembureau. Dan heb ik nummer 18, dat is de heer of mevrouw, even zoeken aan deze kant, mevrouw Hijlckama. Nou het stembureau, zien we al, geëmancipeerd. U kunt het niet weigeren hè, dat weet u. Vijftien is de heer J. van den Berg. Nou u had net al gesolliciteerd via de poldertocht. Ik ga zo even vertellen hoe dat verder gaat. Dat is het stembureau, is daarmee vastgesteld. Ik wou nog even vertellen, u krijgt een stembiljetje zo. En eens kijken of dat op beeld verschijnt. Want dat gaan we even precies doen zodat daar geen onduidelijkheden over zijn. Kijk, we hadden al even techniek, het is allemaal getest het deed het net weer dus het gaat nu ook wel weer goed hoop ik. Maar we kunnen ze vast uitdelen de stembiljetten. We mogen de stembiljetten vast uitdelen dan kan ik het ook vast toe gaan lichten. … spannend hè. Nou dit is een bekende hand. We gaan ze even uitdelen dan kan je even meekijken. Ja, Jacqueline zou jij ze vast willen uitdelen? Nou dit is, het is allemaal heel overzichtelijk. Er staat dus in voor of tegen. U wordt geacht dat in te vullen. Het stembureau straks, nee ik stem niet mee. Even voor de preciesheid even goed vertellen. Het stembureau straks telt eerst het aantal, telt straks het aantal biljetten wat ingeleverd wordt. Dat moet vergeleken worden met het aantal leden op de presentielijst. Klopt dat niet, dan is de stemming gelijk ongeldig. Want we moeten inleveren en iedereen is verplicht dat te doen ik zeg het nog een keer, het is een stembiljet. Dus u hebt met z'n allen, we zijn met twee leden minder, dus 28 mensen/leden moeten hun stem uitbrengen. Niet inleveren is niet toegestaan. Dus dat is niet zo van nou ik had geen zin, of ik dacht nou ja laat maar zitten. Achtentwintig leden moeten … Het stembureau telt voordat ze in de biljetten kijken eerst even het aantal, dat is het eerste. Ja, mag ik even … Straks, ja u wacht even. En laten we eerst even, voordat u nou gaat invullen alles al, ik hou van initiatief maar laat me nou even afmaken. Het stembureau beoordeelt of er sprake is van blanco en ondertekend het stembiljet. Een stembiljet wel meer dan één naam staat, een andere naam dan wel iets wat niet klopt. Alles wat daarover gaat betekent dat dat niet meetelt bij de totale stemming. Dus blanco telt niet mee. Dus als u niks invult is blanco. U kunt niet weglopen, want als u wegloopt dan hebben we dus gelijk een probleem, wacht ik tot u weer terug ben. Dus het beroemde verhaal van u bent uw handen gaan wassen, dan moet u zich laten. Wacht even, mag ik eerst

even afmaken? Dan moet u zich uit de vergadering laten uitschrijven. Dan bent u gewoon eruit, kan u ook niet meer terugkomen vandaag. Dus ben ik nog maar heel streng in want ik wil daar verder geen gedoe over hebben. Dus het stembureau die wordt straks terzijde gestaan, alles is uitgezocht, komt bij elkaar. Telt eerst of het aantal stembiljetten goed is. Gaat dan openmaken. Beoordeelt wat ik net zei. En hoe gaat het dan als er ongeldige tussen zitten, inclusief blanco? Die worden afgetrokken van het aantal, dus van die 28. Stel dat er x, laten we zeggen 4 blanco zijn of ongeldig. Die worden er eerst afgetrokken van de 28. Hou ik er 24 over. En de meerderheid, betekent de helft plus één. En daarmee is dan de kandidaat, wordt door de Verenigde Vergadering gesteund. Zo simpel werkt het dus. Dat is een vrij overzichtelijk verhaal. Dus nogmaals, uitgebrachte stemmen is min de ongeldige stemmen, daar valt dus blanco ook onder, is gelijk het aantal wat geldig is. En er moet een volstrekte meerderheid zijn, dat is de helft plus één. Nou dat is de procedure. Bij het openmaken van de biljetten leest de voorzitter van het stembureau het hardop. Daar moeten we allemaal kennis van nemen dat niemand kan zeggen, nou ze hebben er toch nog een apart briefje ertussen gevoegd of zoiets. En dergelijke. Nou, het klinkt allemaal heel streng. Straks wordt gevraagd daar het stembureau zitting te nemen. Maar de heer De Nooy heeft een vraag. Gaat uw gang.

De heer De Nooy: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik weet niet of er al een … is, maar de heer Middendorp heeft geen stembiljet gekregen.

De voorzitter: Nou dan gaan we er nog eentje geven. Want kijk, dan zou het al niet goed gaan nu. Maar nu had ik al gezien, de heer Fekkes wil zo meteen nog van tevoren voor we echt beginnen nog wat zeggen. En ik zie de heer Hombergen ook dat doen. Maar eerst had de heer Fekkes, die had straks, die wilde graag het woord. En dan komt de heer Hombergen. De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Ja voorzitter, bij de aanvang van dit college heeft 50Plus te kennen gegeven dat wij eigenlijk drie hoogheemraden voldoende vonden. Nou daar is misschien een uitloop van vier. Vijf vinden we wat teveel. Gelet echter op de politieke verhoudingen is dat op dit moment een niet erg vruchtbare discussie. We menen ook dat mevrouw Jans een capabele persoon is om hoogheemraad te worden. Ze heeft voldoende ervaring de afgelopen jaren opgebouwd en ook als voorzitter van de Rekencommissie. Dus wij ondersteunen ook de kandidatuur van mevrouw Jans.

De voorzitter: Dank. De heer Hombergen.

De heer Hombergen: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Het is ons bekend dat de stemming geheim is. Maar ik wil toch even het standpunt van de PvdA in deze naar voren brengen. Destijds bij de installatie van het college heeft onze fractie tegengestemd omdat het probleem van de kwijtschelding of een afscheiding van de kwijtschelding iets is wat wij uitermate serieus nemen, en er een grote impact heeft op de bevolking. Dat issue, dat onderwerp, is intussen gepasseerd. En daarom zal het waarschijnlijk zijn dat mijn fractie op dit moment blanco zal stemmen over de kandidatuur en installatie van mevrouw Jans. Dat wil niet zeggen dat wij twijfelen aan de capaciteiten van mevrouw Jans. Wij denken dat daarmee een zeer capabel hoogheemraad wordt geïnstalleerd. En ik neem al een klein voorschot op alles om haar alvast te feliciteren met haar installatie. Dank u.

De voorzitter: Nou u loopt nu vooruit op de stemming. Dus dat gaan we toch nog even zien wat er gaat gebeuren. De heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Voorzitter, we zijn bij elkaar in een openbare vergadering. Ik begrijp de reden van deze stemming, dat is namelijk dat er een vacature is van een hoogheemraad. Ik kan de overwegingen van de heer

Fekkes delen. Maar wat ik gezegd wil hebben is dat ik het heel summier vind de procedure. Ik kijk bij de aanvang van nieuwe hoogheemraden is er een motivatieplicht. Bij het aftreden niet. En dat, ik vind het jammer dat we niet een wat uitgebreidere motivering hebben gehad van de heer Middendorp waarom hij zijn taken neerlegt. Te meer omdat er in de openbaarheid in de pers in de afgelopen periode heel veel dingen zijn verschenen waarom hij het niet zou neerleggen, waarom hij het wel zou neerleggen. En ja ik moet constateren dat we dus in de openbare vergadering waar de VV erover gaat, daar niet over hebben kunnen debatteren. En dat, ja dat betreur ik. Dank u wel.

De voorzitter: Dan de partij … ja, de heer Belt.

De heer Belt: Dank u, voorzitter. Water Natuurlijk zet graag de succesvolle samenwerking in de coalitie voort. Wij vinden wel teleurstellend de ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden en het proces naar deze benoeming. Daarentegen zijn wij blij met mevrouw Jans als nieuwe hoogheemraad en kijken vol vertrouwen uit naar een hernieuwbare, vruchtbare samenwerking met het AWP.

De voorzitter: Dank. Dat gezegd hebbende ben ik nu bij genoemde drie leden van de VV die het stembureau vormen om aan de tafel daar te gaan zitten. Even uit te maken wie voorzitter is. Daar komt de ondersteuning ook zo bij. Ik meld nog een keer er zijn dus 28, ja ik ga zo even, ik ben nog niet aan de stemming toe. Er zijn 28 leden die gerechtigd zijn te stemmen. En ik herhaal het nog even, 28 leden. Is er nog, de heer Brokke die zal zo verschijnen. Als u daar gaat zitten vast. Zijn er drie stoelen, klopt dat? Dan leg ik even uit. U vult dus ja of, voor of tegen in zo meteen. Dan doen ook de leden van het stembureau. Dat doet u dichtgevouwen. Dat is echt, hij moet dus dichtgevouwen zijn dus niet halfopen, want dan kunnen we dat gelijk zien. Dat is de voorwaarde, het voorschrift is dichtgevouwen. Dus niet als een klein vliegtuigje ofzo. Of andere dingen die u op de fröbelschool hebt geleerd. Maar gewoon. En dan komt de officiële stembus langs. Je mag langsgaan Ronald. Ja de bus getoond dat die leeg is. Ja ik tril nog steeds als ik naar mevrouw Koop kijk, doe ik het wel goed. Maar het gaat goed hè? Ik hoor nog iemand die denkt dat de voorzitter meestemt. Nee hè, dat weet u ook. Ik heb die zware plicht niet. Al die papieren hè. Schud de bus leeg. Dus allereerst weer even. Beste stembureau, ik begrijp dat de heer J. van den Berg de voorzitter is als ik zo, ja dat … Ja er is veel vertrouwen. Dus eerst even tellen, het aantal tellen. Niet openen nogmaals, maar tellen.

Stilte

De voorzitter: Daarmee is de stemming in ieder geval geldig. Gaat u voort. Hardop. Dan zeggen voor of tegen of ongeldig.

De heer J. van den Berg: Eén: stem voor mevrouw Jans. Ja dat is goed. Twee stemmen voor mevrouw Jans. Drie stemmen voor mevrouw Jans. Vier: stem voor mevrouw Jans. Vijf: stem voor mevrouw Jans. Zes: stem voor mevrouw Jans. Zeven: stem voor mevrouw Jans. Acht: stem voor mevrouw Jans. Negen: stem voor mevrouw Jans. Tien: stem voor mevrouw Jans. Elf: blanco stem. Twaalf: blanco stem. Dertien: één stem voor mevrouw Jans. Veertien: één stem voor mevrouw Jans. Vijftien: één stem voor mevrouw Jans. Zestien: één stem voor mevrouw Jans. Zeventien: één stem voor mevrouw Jans. Achttien: een blanco stem. Negentien: één stem voor mevrouw Jans. Twintig: één stem voor mevrouw Jans. Eenentwintig: blanco stem. Tweeëntwintig: één stem voor mevrouw Jans. Drieëntwintig: één stem voor mevrouw Jans. Blanco, dat is een blanco stem. Niet … Je hebt nou vijf blanco stemmen. Vierentwintig: één stem voor mevrouw Jans. Vijfentwintig: één stem

voor mevrouw Jans. Zesentwintig: één stem voor mevrouw Jans. Zevenentwintig: blanco stem. Achtentwintig: één stem voor mevrouw Jans. Zes, zes blanco.

De voorzitter: U hebt alles gedaan als ik het zo hoor. Kunt u dan de totale uitslag aan ons vertellen?

De heer J. van den Berg: Voorzitter, het stembureau komt tot de conclusie dat er 28 stemmen zijn uitgebracht. Waarin vóór 22 stemmen voor mevrouw Jans, 0 stemmen tegen, en 6 blanco stemmen. En dat betekent dat er een ruime meerderheid is.

De voorzitter: Dan constateer ik dat de stemming correct verlopen is. De telling is goed verlopen. Er waren dus 22 stemmen want we trekken er 6 van de 28 af. Dus die 22 zijn een volstrekte meerderheid, daar is in ieder geval geen discussie over. En daarmee is in ieder geval de voordracht omgezet in een stemming positief. Ik kom zo meteen in een volgende stap. Ik dank het stembureau dat ze deze zware taak correct hebben uitgevoerd. De stembiljetten worden gelijk meegenomen en vernietigd na afloop, want zo gaat het dan ook weer. En daarmee heb ik alle procedurele dingen die daarbij horen gedaan. Ik kijk even of het klopt wat ik nu zeg. Ja. Dan gaan we terug naar het besluit. Ik wacht even tot de heer Brokke weer terug is en het besluit aan u kan laten zien. Ik kom zo bij besluit 1, maar ik wil nog even daar wat aan toevoegen. En dat wou ik toch even tot de heer Middendorp me even richten, want om het helemaal alleen maar procedureel nu af te handelen lijkt mij ook weer wel erg karig. Ik zeg toch maar even: beste Hans. Ik denk dat jij in je slechtste dromen nooit had kunnen bevroeden dat een klein incident, zoals je dat hebt gedefinieerd, zou leiden tot deze repercussies in je bestuurlijk formuleren, functioneren. Het geeft ook aan hoe kwetsbaar bestuurders en politici zijn. Ik kan er wat van vinden, maar het blijft een persoonlijk drama dat iemand kan overkomen als je in het binnenlands bestuur actief bent. En dat heeft dus ook voor jou gegolden. En dan leidt dat in één keer dat het tapijt, zoals ik het vaak tegen je heb gezegd, onder een bestuur wordt uitgetrokken. En dat is altijd een ingrijpende ervaring voor een taakbestuurder, en dat gold ook voor jou. Want van de ene op de andere dag is het over. En dan ben je er vol mee bezig geweest. We kennen je passie voor het water. Ik denk dat je in ieder geval toch wel in deze vergadering, maar ook in het college, de enige bent die echt alle dossiers kent over water. Wij zijn met z'n allen daar gedeeltelijk zijn we daar ingegroeid of bij betrokken, maar jij kent ook heel veel in die achtergrond. En daarmee gaf je ook discussierichting in de organisatie, waarbij je ook accepteerde dat medewerkers het niet met je eens waren. Want jou ideeën waren groot en meeslepend. Soms teveel. En dat maakt dat je ook in je houding soms dacht ja wat moeten we met die man. Hij is zo gedreven. En je gedrevenheid is ook je kracht, maar soms ook je zwakte. En toch wil ik daarom afsluiten met dank voor de inzet. Hoe pijnlijk het ook is wil ik dat toch in ieder geval gezegd hebben omdat daarmee ook weer een periode wordt afgesloten voor jou. Je blijft in de Verenigde Vergadering lid. Dus via je fractie zul je ongetwijfeld je kennis en ervaring aan het goede doel, publieke doel van Delfland ter beschikking stellen. Maar ik zeg dan nog tegen allen hier ook aanwezig: je bent dus heel kwetsbaar. En laat dat altijd maar in je achterhoofd meegaan. Dat betekent niet dat het altijd dit soort repercussies heeft. Maar bij je privépersoon, zou je overkomen zijn wat Hans Middendorp overkomen is, dan hadden we er nooit iets over gehoord. Maar ja, dat ben je nou eenmaal niet. Je bent ook zeker een taakbestuurder, en dan ben je kwetsbaar. En de samenleving is meedogenloos, de media zijn meedogenloos. Je wordt over het algemeen eerst op de brandstapel gezet, dan wordt de brandstapel aangestoken, en later denken we hoe erg was het eigenlijk? Maar ja, dan is het, inmiddels het slachtoffer al overleden. Ik zeg dat in deze metafoor om daarmee toch deze hele lange periode waar we met elkaar geprobeerd hebben ook zeer zorgvuldig alle stapjes te zetten in het belang van Delfland ook, uiteindelijk te zorgen dat we weer op een goede wijze verder kunnen gaan. Dat gezegd hebbende ga ik eerst naar besluit 1. Ik vraag aan de vergadering of er behoefte is nog aan stemverklaring. Is eigenlijk al geweest. Is er nog behoefte aan besluit 1, stemverklaringen? Is er behoefte aan stemming? Niet? Dan is dat vastgesteld. Dan is ontslag verleend aan de

heer Middendorp als hoogheemraad. Dan zijn we bij het tweede, dat is het besluit om mevrouw Jans te benoemen tot hoogheemraad van het Hoogheemraadschap van Delfland. Is er nog behoefte aan stemverklaringen? Is er behoefte nog aan, kan bijna niet maar je weet maar nooit met alles wat er gezegd is, nog behoefte aan stemming? Zo niet, dan gaat de vraag naar mevrouw Jans. Mevrouw Jans, wenst u deze benoeming te aanvaarden? Want dat moeten we ook nog weten.

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. Ik zal deze benoeming met vreugde aanvaarden. Dank u.

De voorzitter: Dan verzoek ik u aan deze kant van de tafel plaats te nemen. Ik heb ook een bloemetje voor u. Dat wilden we toch niet ongemerkt … Als u even met mij meeloopt naar het bloemetje. Ik kom zo meteen bij de heer De Nooy terug. Maar ik ga eerst even mevrouw … Ik zag de heer De Nooy al, en ook anderen kunnen nog het woord voeren natuurlijk. Nu eerst de heer De Nooy.

De heer De Nooy: Dank u wel, voorzitter. De Algemene Waterschapspartij Delfland dankt de VV en het college voor het vertrouwen dat ze in onze kandidaat hebben gegeven. AWP Delfland dankt ook de heer Middendorp voor het vele goede werk wat hij als hoogheemraad voor Delfland en de coalitie heeft gedaan. Het blijft toch triest dat door een vervelende privé gebeuren een kundig hoogheemraad moet aftreden. Algemene Waterschapspartij Delfland feliciteert mevrouw Jans met haar benoeming en wenst haar veel samenwerking en succes in het college. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Hilders.

Mevrouw Hilders: Dank u wel, voorzitter. De VVD-fractie wil de heer Middendorp bedanken voor zijn inzet in de afgelopen periode. Hij was en is … zeer toegedaan en we wensen de heer Middendorp veel succes in zijn verdere carrière. De VVD-fractie feliciteert mevrouw Jans met haar benoeming als hoogheemraad. We feliciteren ook het college wat nu weer compleet is. De grote financiële kennis van mevrouw Jans zal het college goed van pas komen want er moet het komende anderhalf jaar nogal wat gebeuren. En dan noem ik bijvoorbeeld het evalueren en leren van investeringen. En mevrouw Jans haar ervaring met grote projecten die zal daarbij vast goed van pas komen. De VVD-fractie spreekt vertrouwen uit in een goede samenwerking met mevrouw Jans, en in het college. De VVD-fractie wenst mevrouw Jans veel succes.

De voorzitter: Dank. Ja, de heer J. van den Berg.

De heer J. van den Berg: Ja, dank u wel. Antoinette, ik richt me even tot jou. Gefeliciteerd met je benoeming. Misschien niet helemaal de omstandigheden die je van tevoren had bedacht, althans je zult het van te voren allemaal niet zo hebben verzonnen denk ik, maar toch veel respect dat je je verantwoordelijkheid namens de Algemene Waterschapspartij neemt om hier toch anderhalf jaar voor het einde van deze zittingsperiode DB-lid te worden. Ook blij dat de Algemene Waterschapspartij deel uit blijft maken van deze coalitie. Antoinette, je hebt je denk ik altijd als een heel verantwoordelijk, en kundig, en gedreven VV-lid gedragen. En ik denk dat dat ook weer vaardigheden zijn die je als DB-lid goed van pas zullen komen. Wij als fractie hebben er in elk geval alle vertrouwen in dat je uitstekend zult functioneren binnen het dagelijks bestuur. We hebben daar veel vertrouwen in en we wensen jou heel veel succes als DB-lid, maar vooral ook heel veel plezier. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen? Dan ben ik aan het end van dit besluit waarbij ik zo meteen voor de discussie als we het hebben over Burap en dergelijke als er allemaal bijna de vragen zijn die in de portefeuille van mevrouw Jans inmiddels zitten, hebben mevrouw Jans en mevrouw ter Woorst afgesproken dat mevrouw ter Woorst de meeste antwoorden zou doen. En de gemakkelijke vragen kreeg mevrouw Jans. Of juist de

moeilijke, dat gaan we straks zien. Maar dat leek ons wel opportuun. Dus u kunt haar wel het vuur aan de schenen leggen, maar we leken dat wel wat beter om het zo te doen. Dat gezegd hebbende, ben ik door het agenda punt heen dat heet ontslag en benoeming.

B.00.b Besluit tot toelating plaatsvervangend commissielid CDA

De voorzitter: En dan ga ik over naar het volgende agendapunt. En dat moet ik even terug halen, dat is de benoeming van een plaatsvervangend commissielid voor het CDA. Ik haal dat even naar voren. De procedure ten aanzien van Vietsch is in alle zorgvuldigheid zoals altijd verlopen. Er zijn geen problemen, er zijn geen vragen, er zijn geen discussies. Dus ik kijk even naar u allen of u nog behoefte hebt om daar nog bij stil te staan, over te praten, of wat dan ook. Zo niet, dan ga ik over tot de formele kant. Zijn daar nog vragen over? Wenst u daar nog stemming over? Dat doen we altijd bij dit soort procedures, gaan we geen stembureau inrichten. Niet? Dan is dat ieder geval formeel ook rond. Dan ga ik mevrouw Vietsch vragen naar voren te komen. Dat gaan we zo meteen hier doen. Ik ga de eed voorlezen en die zal zij dan daarna afleggen. Dit is niet de eerste keer in uw leven dat u dit doet een eed, wel bij het Waterschap. Ik lees 'm even voor: 'Ik zweer dat ik, om tot plaatsvervangend lid van een commissie te worden benoemd, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of voorwendsel ook, aan iemand enige gunst of gift heb gedaan of beloofd. Ik zweer, dat ik, om iets als plaatsvervangend lid van een commissie te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk van iemand enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als plaatsvervangend lid van een commissie naar eer en geweten zal vervullen'. Als u dan uw rechterhand en twee vingers opsteekt en mij nazegt 'Zo waarlijk helpe mij God Almachtig'.

Mevrouw Vietsch: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

De voorzitter: Hartelijk welkom en veel plezier in de commissie. Een prachtig herfstboeket op deze herfstige dag. Zonnige, herfstige dag.

B.00.c Benoeming tot plaatsvervangend commissielid fractie Natuurterreinen

De voorzitter: Wij vervolgen de agenda. Dat is de benoeming tot plaatsvervangend commissielid fractie Natuurterreinen. Dat is hiermee de eerste stap voor die procedure weer. Dus zijn daar nog vragen over, opmerkingen? Niet? Is dat ook vastgesteld.

B.01 Burap 2017

De voorzitter: Dan gaan we naar de behandeling van het eerste bespreekstuk van inhoud. We hebben nu allemaal procedurestukken gedaan. Dat is de Burap 2017. En ik veronderstel dat u het niet als hamerstuk wilde hebben, dat er zijn leden die er iets over willen vragen. Dat gaan we dan doen. Ik zie de heer Hombergen ontzettend enthousiast naar mij kijken. Gaat u het woord voeren? Nou dat is, ik bedoel, u krijgt de kans om dat nu te doen. De heer Hombergen.

De heer Hombergen: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Voor ons ligt inderdaad de Burap over ongeveer de helft van 2017. En toen we dit stuk gingen lezen dan hadden wij in ons achterhoofd dat er voor Delfland zeer grote opgaven liggen. De Kaderrichtlijn Water, die eisen stelt aan de waterkwaliteit in ons gebied voor 2027 waar we nog mijlen ver van verwijderd zijn. Klimaatadaptatie, de akkoorden van Parijs. En ook de investeringen die we moeten doen om droge voeten te blijven houden, de waterveiligheid. Wat dat betreft

moeten we dus volle vaart maken om al deze doelen tijdig voor onze inwoners te bereiken. Als we dan kijken naar de Burap zien we echter dat die volle vaart niet echt gebeurt. Projecten blijven liggen door allerlei redenen, en er blijft ook geld in kas dat is bestemd voor een aantal projecten. We zien ook dat er reserveringen worden samen geschoven en dat er veel geld niet wordt gespendeerd, maar wordt gedirigeerd richting fondsen of het aflossen van de schuld. Op zich natuurlijk goed, ware het niet dat het meer is, veel meer is, dan we aan het begin van het jaar hadden gepland. We zien dus dat langzamerhand een investeringsachterstand ontstaat om die doelen die we voor ons hebben, om die te halen. En daar maken wij ons zorgen over. Een investeringsachterstand die bepalend kan zijn voor de periode naar 2027. En we zien ook geen tekenen dat de projecten die zijn blijven liggen, dat daar een inhaalprogramma voor ontstaat. We zien dat capaciteit in onze eigen organisatie een groeiend probleem wordt, en dat daarom ook projecten blijven liggen. In een totaal aantal in een palet aan mogelijkheden, maar wij denken dat als je kijkt naar het hele programma van investeringen dat we bij lange na niet halen wat eigenlijk het plan is. Ook dat baart ons zorgen. Ook nu zien we weer een aantal projecten op de lijst met hamerstukken staan. Allemaal projecten met welbesteed geld die ook gedaan moeten worden, waarvan wij de keus hebben gemaakt om daar een budget aan de alerteren. Altijd een moeilijke keuze. Maar langzamerhand krijgen wij de vraag bij onszelf of dat wel voldoende is of dat wij niet ook moeten kijken of wij voldoende capaciteit hebben om die projecten te gaan doen. Als we immers een hele lijst van projecten hebben, maar een aantal daarvan doorgaan, en dat wordt gedaan op basis van capaciteit, dan zijn wij niet meer echt aan het stuur om te kijken welke projecten de hoogste capaciteit hebben. Dat is toch een overweging om mee te nemen als we weer investeringsprojecten doen of we wel voldoende capaciteit en kennis in onze organisatie hebben om de projecten werkelijk voor te laten gaan. We hebben meteen ook een probleem, of een aandachtspunt, met betrekking tot de bulkkredieten voor hele programma's van projecten. Want we zien nu dat projecten blijven liggen omdat de capaciteit onvoldoende is, maar we hebben er geen zicht op hoe dat gebeurt bij de bulkkredieten van de grotere programma's. Wij dringen dan ook aan bij het college dat we bij het eind van het jaar een rapportage krijgen hoe het is met deze bulkkredieten qua voortgang, qua investering en qua doelen die daarover bereikt worden. Immers, als bij de andere projecten door capaciteitsgebrek of wat voor andere reden dan ook er weinig voortgang is, dan zou dat bij deze kredieten ook wel het geval kunnen zijn. En die doelen, daar hechten we toch wel aan. Graag hebben we daarover dan ook een antwoord van het college. En ik hoop dat aan het eind van dit jaar we veel meer inzicht hebben hoe de voortgang daarbij is, dan wij nu uit deze rapportage kunnen opmaken. Ik dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk achterlangs. De heer Belt.

De heer Belt: Dank u voorzitter. Graag spreken wij onze dank uit aan college en de organisatie voor deze Burap. In de commissie is dit stuk uitgebreid besproken. Toch herhalen wij hier graag dat wij het betreuren dat de investeringsprogramma's achterblijven bij de begroting. Opmerkelijk is het tegelijkertijd dat aangegeven wordt dat er geen majeure afwijkingen zijn te melden ten opzichte van het halen van onze doelen. En dat de prestatieindicatoren in de hoge mate gehaald worden. Zijn dan onze doelen en indicatoren te gemakkelijk? Of zijn we zo goed dat we de hoge doelen halen met minder middelen? Vooral het niet opschieten van de aanleg van meer natte, ecologische zones vinden wij als Water Natuurlijk een zeer kwalijke zaak. Niet alleen is dit een speerpunt voor onze partij, dit is juist ook iets waar Delfland zichtbaar kan zijn naar de burger. En er is natuurlijk ook een risico dat wij de KRW-doelen niet halen. Daarbij hebben een aantal partijen hier ook echt hun nek uitgestoken om een verzamelkrediet in te stellen. Kortom, wij balen hiervan. We pleiten daarom, dat hebben we ook in de commissie gedaan, voor het instellen van een resultaatsverplichting om vinger aan de

pols te kunnen houden. En nou ja, voor de nieuwe hoogheemraad ligt hier duidelijk een klus te wachten. We wensen haar daarbij uiteraard veel succes toe en ook tempo vanuit de organisatie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Voorzitter, allereerst waardering voor de Burap. Een duidelijk overzicht van wat er goed gaat en de punten die nog verbeterd moeten worden. Collega's voor me zijn daar al over begonnen. Dat is het probleem dus bij de investeringen bij nieuwe projecten. En problemen bij het aantrekken van personeel. Daar is ook in de commissie al uitgebreid over gepraat dus dat laat ik even zo. Wat mij wel zo langzamerhand begint te storen is dat er veel geld gaat naar het zwemwater, om dat op kwaliteit te brengen en te houden. En elk jaar gaat er weer iets mis, gaat het weer slechter. Al dan niet door overvliegende ganzen. En ik vraag me af of we daar zo langzamerhand niet eens mee moeten stoppen. Ik heb in de commissie gezegd van, maar dat was eigenlijk niet helemaal serieus, je zou eigenlijk met een overdekt zwembad moeten komen. Maar het andere uiterste vind ik dat je constant geld blijft pompen in iets wat na verloop van tijd toch weer niet goed gaat. Ik vind dat we daar ons over moeten beraden. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn: Dank u wel, voorzitter. Voor ons de Burap. Die stemt onze fractie tot tevredenheid. We zijn blij met de toezegging over de investeringen. Het is goed om te lezen dat er doelen worden gehaald, maar dat de investeringen achterblijven. Dat laatste is dan ook onze grootste zorg. Gelukkig heeft de hoogheemraad in de commissie BOB uitgebreid hier op ingegaan, en heeft hij aangegeven dat er hard aan gewerkt wordt om de investeringen realistisch te maken. Wij zijn blij met het voorstel van een analyse van de oorzaken en de systematiek. We hebben nog wel een aantal zorgpunten. En dat zijn eigenlijk drie punten voor de nieuwe hoogheemraad. Dus we geven haar meteen huiswerk mee. Vorig jaar juli hebben we een groot bulkkrediet gegeven van 18 miljoen voor de natte, ecologische zones. En dat blijft achter. Natuurlijk zijn we blij dat het geld niet uitgegeven is want dat was al één van onze grootste zorgen. Vorige week is op de informatieve VV uitleg gegeven van onder andere De Groene Motor. Voor ons als fractie blijven er de vragen van de effectiviteit en het monitoren. Staat het nog wel steeds overeind dat in 2019 op basis van de STOWA ontwikkelde sleutelfactoren analyses worden gedaan? In 2016, u heeft het zelf als nieuwe hoogheemraad al aangegeven, één van uw doelen, het kroos aanpakken. Maar het was ook in 2016 al uw vorige hoogheemraad die het veel riep in de media. Kroos moet aangepakt worden maar dit jaar hebben we er nog niks van gezien. Misschien ook een taak van u om het nu op te pakken, zodat we volgend jaar er niet weer zoveel van zien terug in de grachten. Een laatste punt wat aangepakt mag worden is de Dorppolder, het gemaal. Vorig jaar juli moest met spoed het krediet worden aangevraagd. En dat is toen besloten, er kon geen uitstel. Maar tot nu toe is er nog niet verder gesproken en zijn er nog steeds veel vragen in het gebied. Als laatste wil ik afsluiten met een reactie om terug te komen op de eindejaarsmotie. Met de eindejaarsmotie hebben we het gehad over de aanleg voor perken voor de bijen en voor al dat soort dingen. Nu stond er afgelopen week in onze plaatselijke krant een ingezonden brief. De Honey-Highway Korpershoek. In het voorjaar 2017 werden de bewoners van Windrecht in Schipluiden verrast met de zogenaamd Honey-Highway, in de volksmond insectenkwekerij of onkruidtuin, gelegen tussen Korpershoek en de trambrug langs de Vlaardingsekade. Nadat eerste een breed stuk grond van het mooie grasveld werd geploegd, werd er begin mei ingezaaid. Na de lang verwachte regen en de warmte kwam er een mooie onkruidtuin, de distels en zuring groeide als kool. En het uitzicht op de vaart verdween. Helaas werd het niet zo'n mooie tuin als in Maasland. De bewoners vinden het niks. Het hoort niet in een woonwijk. Sommige tekenden bezwaar aan. Hierbij enige vragen en antwoorden. Als eerste werd de gemeente Midden-Delfland aangesproken met de vraag wie opdracht gegeven had voor de

aanleg, en wie het onderhoud verzorgde. Een woordvoerder antwoordde dat het Hoogheemraadschap en de stichting Honey Highway waren. En onder voorwaarden door de gemeente was goedgekeurd. Onder welke voorwaarden werd niet gezegd. Het Hoogheemraadschap maakte het nog bonter. Op onze vraag waarom bewoners niet werden ingelicht werd geantwoord: “Er is voor de aanleg iets in de snelheid van handelen en besluitvorming voor dit traject niet goed gegaan”. Beterschap werd beloofd. Het Hoogheemraadschap schrijft op 17 mei jongstleden: “Op 19 mei zaaien we samen met de omwonenden een stukje dijk in bij de trambrug in Schipluiden”. Helaas hebben de omwonenden geen uitnodiging gekregen. Op zaterdag 19 augustus is een woordvoerder van het Hoogheemraadschap zelf de boer op geweest om passanten te vragen hoe ze de Honey-Highway vinden. U kunt het antwoord wel raden. De woordvoerder is niet bij de bewoners langsgegaan. Dan had hij een ander antwoord gekregen. Nog niemand heeft een officieel berichtje gekregen. Tot slot zijn er nog de distels. Vroeger waren de boeren-agrariërs verplicht distels te steken, de distelverordening. Helaas is deze verordening opgeheven. Omdat de onkruidentuin vol distels staat heeft het volgens de woordvoerder van het Hoogheemraadschap in de grond gezeten en is het niet ingezaaid. Maar buiten de onkruidtuin staan geen distels. Het Hoogheemraadschap is verantwoordelijk voor het onderhoud van deze tuin. Er zijn nog geen distels gestoken. Ons advies is zo gauw mogelijk deze onkruidentuin op te heffen. Deze brief geeft aan onze zorgen die wij al geuit hebben met de eindejaars. Op meerdere stukken dijk zien wij het onkruid tot gigantische, uit de klauwen lopen. En wij willen er toch bij Delfland op aandringen om dit niet verder voor het komende seizoen uit de klauwen te laten lopen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer De Nooy.

De heer De Nooy: Dank u wel, voorzitter. De Algemene Waterschapspartij Delfland is tevreden over het stuk, het is helder en duidelijk. De Algemene Waterschapspartij Delfland kijkt met belangstelling uit naar de begroting van 2018. Wij zijn benieuwd naar de analyse van de oorzaken van de achterblijvende investeringen in de relatie tot de doelrealisatie. Voor de Algemene Waterschapspartij blijft het oplossen van het personeelstekort een groot aandachtspunt. De Algemene Waterschapspartij is ook goed te spreken over het totaaloverzicht van de prestatie-indicatoren. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Voorzitter, ik sluit me aan bij de waarderende woorden over deze Burap. Het is een heel helder stuk en het geeft goed inzicht in de vorderingen van Delfland bij het werken aan schoon water en droge voeten. Ik heb samen met de anderen zorgen over de voortgang van de natte, ecologische zones. En ook bij de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water Maatregelen. Ik heb zorgen over het halen, of we de gestelde doelen tijdig halen. Positief punt, niet in deze Burap maar wel in de informatieve VV, is de voortgang rondom het Deltaplan Agrarisch Waterbeer. En ik ken me daar echt in positieve zin door de inzet van Delfland en de ondernemers in het gebied laten verrassen en ik denk dat u daar goed mee op weg bent. Als het gaat om de Burap zelf en de investeringen, dan constateer ik samen met veel anderen dat de investeringen achterblijven. En moet ik helaas ook constateren dat uw college voor de derde keer op rij aangeeft dat we het volgende keer beter gaan ramen. En dat begint nu een herhaald verhaal te worden. En ik wil er bij het college heel dringend op aandringen om ofwel beter te gaan ramen, ofwel wat van de gespannen houding rondom nieuw beleid af te stappen. Want als er genoeg beleid is en genoeg middelen omdat die per jaar niet worden uitgegeven als u

dat geld ophaalt, dan is er dus ruimte voor nieuw beleid. En misschien zouden we een nieuw beleid kunnen ontwikkelen om die KRW doelen wel dichterbij te halen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Simon.

De heer Simon: Dank u wel, voorzitter. Ik was weer getriggerd door een uitspraak over de kleine diertjes onder ons. Blijkt maar weer dat een functionele dijk niet een mooie dijk hoeft te zijn. Dat niet altijd alles goed gaat, maar als je het maar vaak oefent dat het uiteindelijk wel goed komt. En dat is meteen ook het mooie bruggetje naar de Burap. Mijn voorganger zei het al, we horen veel te vaak dat er investeringen worden uitgesteld in de toekomst. Dat is een verhaaltje dat ik inderdaad al een tijdje hoor. Dat moet maar een keertje afgelopen zijn. Dit hebben we ook in BOB besproken. En antwoorden van de portefeuillehouder en de dijkgraaf zijn daarin toch wel weer bemoedigend. Dat er hard wordt gewerkt aan het oplossen van het personeelstekort, dat er een actieplan wordt opgesteld om te kijken hoe investeringen worden opgelost. Dat stemt mij allemaal tevreden. De Burap daarentegen stelt mij niet geheel tevreden. De doelen met betrekking tot de KRW, en in het bijzonder de chemische waterkwaliteit, en de natte ecologische zones, daar moet echt wel wat aan gebeuren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Hilders.

Mevrouw Hilders: Dank u wel, voorzitter. Ook de VVD-fractie is bezorgd over het achterblijven van de investeringen. We hebben in de commissie ook al onze zorgen over uitgesproken. Wel zijn wij tevreden dat de hoogheemraad de heer Smits een analyse heeft toegezegd over die achterblijvende investeringen. Wij verwachten dat we die bij de begrotingen zullen aantreffen. Wij willen heel graag een realistische begroting die bottom-up is opgebouwd en wij overwegen ook als daarvan geen sprake zou zijn, overwegen wij een amendement in te dienen om de investeringen ook omlaag te krijgen. Voorts, even kijken. Er is een, in het kader van bij de RBG stukken die er, viel op dat de belastingaanslagen enorm achterlopen. Het opleggen ervan loopt achter voor de categorie Gebouwd en Ongebouwd. Daar was bij Ongebouwd een verklaring voor die iets te maken had met WOZ-waarden. Maar bij Gebouwd was er geen verklaring. En ik constateer dat diverse belastingaanslagen bij Gebouwd pas anderhalf jaar na dato worden opgelegd. En ik heb al eerder in de commissie gesuggereerd om met een voorschot te gaan werken, want ook ingezetenen die moeten gewoon elk jaar gewoon betalen. Dus graag aandacht hiervoor. En misschien kan de hoogheemraad ook een toezegging op doen. Vervolgens nog even over de watertoets. Wij hebben in de commissie gevraagd om inzichtelijk te maken wat de resultaten zijn van onze watertoets. De prestatie-indicator was of de adviezen op tijd werden uitgebracht. En natuurlijk is dat belangrijk, maar belangrijker vinden wij of de adviezen worden opgevolgd. We zijn blij met de toezegging van de hoogheemraad in de commissie om daar steekproefsgewijs aandacht aan te besteden en wij zien voorstellen daarover en resultaten heel graag tegemoet. Even zien, wij hopen ook dat, ja hebben de heer Smits eerder gevraagd om aandacht te besteden aan een risicoparagraaf in de begroting. En hij heeft daar welwillend op gereageerd. Dus wij hopen dat wij die aantreffen bij de aanstaande begroting. Dan, ja over AQUON nog even. De ochtend- en de avondcommissie dat is al aan de orde geweest in beide commissies. Wij zouden toch graag zien dat er een zorgvuldige afstemming plaatsvindt van de financiële dingen die in BOB aan de orde komen, maar ook de wensen op het gebied van onderzoek en dergelijke, kwaliteitseisen die in de avondcommissie wellicht aan de orde komen. En willen daar aandacht voor vragen. En tenslotte is er al een en ander gezegd over ecologische oevers. Wij willen benadrukken dat in het coalitieakkoord is opgenomen dat wij aandacht zouden besteden aan de effectiviteit van die ecologische oevers, dat we dat zouden onderzoeken. En dat onderzoek is nog niet gestart. Ondertussen wordt er wel behoorlijk veel geld aan uitgegeven. Er is gezegd wanneer het zinvol te meten is gaan we dat onderzoeken.

Maar het lijkt er nu op dat al het geld is uitgegeven voor er iets zinvol te meten is. Ik zou toch willen vragen om die effectiviteit om daar met spoed initiatieven op te nemen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer P. van den Berg.

De heer P. van den Berg: Ja, dank u wel voorzitter. Nou ja, deze Burap die laat een beeld zien waar je in zijn algemeenheid tevreden over kunt zijn. De afgesproken doelen worden grotendeels gerealiseerd en dat valt ook niet duurder uit dan was ingeschat. Desalniettemin hebben wij een paar punten die ook na behandeling in de commissie eigenlijk zijn blijven liggen, of waar de behandeling in de commissie eigenlijk geen duidelijkheid heeft gegeven. Het eerste punt is de achterblijvende investeringen. Dat is ook al door vorige sprekers veel genoemd. Eigenlijk is na behandeling in de commissie zijn de oorzaken daarvan niet heel erg duidelijk geworden. In de Burap zelf wordt aangegeven dat personeelstekort één van de oorzaken is, terwijl ook veelvuldig in de commissies is aangehaald het Deloitte rapport van de Rekeningencommissie waarin melding wordt gemaakt van planningsoptimisme. Nou ja, de hoogheemraad Smits heeft in de commissie ook wel aangegeven dat daar mogelijk ook wel een oorzaak zit. Tegelijkertijd wordt ook gemeld dat de doelrealisatie op orde is. En ja, dat roept toch een beetje de vraag op of we nou een probleem hebben of geen probleem hebben dat we moeten oplossen. Moet daar worden ingezet op extra inzet op het punt van personeelswerving? Of kunnen we het probleem oplossen door gewoon eenvoudig naar realistische doelen te gaan in de begroting? Dat is eigenlijk niet duidelijk geworden. Nou vandaar dat de heer Smits ook een toezegging heeft gedaan om een analyse hiervan te doen. Daar zijn we op zich ook blij mee. Alleen wat ons betreft zal die analyse er wel snel moeten komen, in elk geval voor de begroting 2018 want de begroting 2018 lijkt me weer de plek waar je de maatregelen die je neemt op basis van die analyse daarin zouden moeten neerslaan. Dus ik zou graag van de hoogheemraad willen horen wanneer we precies die analyse kunnen verwachten want hij heeft ook toegezegd om die te delen met de VV. Dat is het eerste punt. Het tweede punt wat daar een beetje mee samenhangt is dat in de Burap melding wordt gemaakt van de vertragingen bij het project Intensivering aanpak chemische waterkwaliteit. Daar wordt ook melding gemaakt van het personeelstekort. Maar ja de behandeling is een beetje onduidelijk geweest in welke commissie die nu thuishoorde. In de commissie GSG is bijvoorbeeld melding gemaakt van een brief die er zou zijn, die in de commissie BOB zou zijn behandeld. Maar in de commissie BOB is geen brief op dat punt behandeld. In de Burap zelf wordt aangegeven dat ‘het college heeft de organisatie opdracht gegeven maatregelen te nemen om op termijn deze capaciteit structureel te borgen’. Maar eigenlijk is niet duidelijk geworden in de commissies welke concrete maatregelen het college nu gaat nemen om die beoogde intensivering weer op orde te krijgen. En wellicht kunt u hier in deze VV daar duidelijkheid over geven. Het derde punt gaat over de prestatie-indicatoren, dat is ook al veelvuldig genoemd. In de commissies is daar opnieuw zorg over uitgesproken. Dus ik wil eigenlijk weer opnieuw het college oproepen om daar effort in te steken. Eerder is ook al afgesproken om de VV daarbij te betrekken, heeft daar zijn diensten aangeboden. Er is inmiddels een gesprek georganiseerd begin oktober. We spreken nu in elk geval de hoop uit dat dat gesprek een impuls zal zijn voor de doorontwikkeling van de prestatie-indicatoren. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw De Zoete.

Mevrouw De Zoete: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ChristenUnie-SGP Delfland dankt het college en de ondersteunende staf voor hun heldere rapportage waaruit wij een hoop dingen kunnen opmaken. Een aantal van de dingen is ook al genoemd. Ik wil daarbij een uitzondering maken over de natte ecologische zones die niet zoveel zijn geworden als dat we hadden gedacht. Zoals u weet is onze fractie niet een voorstander voor het aanleggen van zoveel mogelijk dure meters, maar het gaat ons om het effect. De VVD refereerde daar ook

al aan. Het licht gaat uit. Daarbij, uit de rapportage blijkt dat er een hoog ambitieniveau is, dat is ook al genoemd. Dat dat niet gehaald is, dus dat er veel gepland wordt. De investeringen achterblijven. En het grootste probleem daarbij is het personeel dat nodig is om zaken uit te voeren. Dat personeelsprobleem komen we steeds tegen. Ook als het gaat over handhaven. Antwoorden die zijn gegeven die stellen ons een beetje teleur. Intern opleiden, flexibel omgaan met arbeidsplaatsen, het zijn allemaal weinig creatieve manieren om om te gaan met het probleem wat op vele niveaus bij de overheid, en helaas ook bij het bedrijfsleven, spelen. We denken daarbij aan andere mogelijkheden. Wordt er over gedacht om met andere opsporingsorganisaties of andere handhavingsorganisaties samen te werken? Misschien kun je een inspecteur die het één komt inspecteren ook tegelijkertijd het ander inspecteren. Natuurlijk is daar ook opleiding voor nodig, maar dat is nou juist de creatieve kant van het geheel. Je kunt elkaar zo als overheidsorganisaties echt ondersteunen en helpen, en het zal ook wel moeten want dat personeelsprobleem gaat niet opgelost worden op deze manier zijn we bang. Dus we hopen eigenlijk dat er een wat preciezer plan naar voren komt als in de commissies is getoond. En we hopen ook dat we er wat vaker over bijgepraat worden omdat dit echt een nijpend probleem is, en alleen maar nijpender gaat worden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Koop, of nee? Mijnheer Kuijvenhoven.

De heer Kuijvenhoven: Ja dank voorzitter. Wij onderstrepen de waardering die is uitgesproken. Het is inderdaad een relatief compact stuk. Geeft goed inzicht in de materie. En is daarmee ook in voldoende mate wat ons betreft informatief. Een klein aspect, maar daar kom ik zo nog even op terug. Inhoudelijk, er is door allen hier rondom de tafel het thema investeringen bezongen. Wij scharen ons in dat koor. Het is inderdaad ja toch lijkt het structureel waar sprake is van een onderbesteding wat betreft de investeringen. Er is ook aangegeven in het stuk zelf welke oorzaken daaraan ten grondslag liggen. Eén, daar is uitgebreid over gesproken hier vandaag ook weer, het personele aspect. In de commissie BOB heeft het CDA zich daar ook over uitgesproken. En vooral ook zorg uitgesproken over de situatie op de wat langere termijn. Wij kennen allemaal de toenemende spanning op de arbeidsmarkt. We weten dus dat het steeds moeizamer wordt om adequaat personeel aan te trekken. Ik zou in dat verband onderschrijven datgene wat de ChristenUnie-SGP net aangaf, trek alle creativiteit dan maar eens open om te bezien hoe wij hier proberen de zaak in het rechte te trekken. Want het zal toch niet zo zijn dat de ambities die wij hebben, en die op zichzelf realistisch zijn, dat we die niet kunnen halen vanwege het personele aspect. Dus op de langere termijn willen wij graag zien dat daar een adequate oplossing voor komt. Een andere oorzaak van het achterblijven van investering wordt er aangegeven in de stukken, is afhankelijkheid van derden. Ik kan het niet helemaal goed overzien maar dat wanneer dat met zoveel nadruk wordt aangegeven, denk ik dat het ook zaak is om onze partners met wie wij werken daar wat stringenter op aan te spreken. Wij hebben niet voor niks meerjarenplanningen gemaakt en als dan blijkt dat in de toenemende mate partners de zaak niet voor mekaar hebben waardoor het Hoogheemraadschap Delfland zijn plannen niet kan volbrengen, dan zit daar iets scheef. En misschien is het goed dat we daar even, dat is een vraag die ik het college stel, om dus te vernemen welke acties worden ondernomen wanneer blijkt dat die onafhankelijkheid van derden zoveel zand bij ons in de raderen gooit. Nog één aspect over de toegankelijkheid van de notitie zelf van de Burap. Is ook al eventjes aan de orde geweest in BOB. Maar ik wil het toch nog even hier bij de kapitaalslasten die dan een ton meevielen, waar bij nadere beschouwing blijkt dat daar een materiele post van 5 miljoen tussen zit waar het gaat om een, was de algemene dekking van herstelpost. Ik denk dat het goed is gezien ook de … van dit soort bedragen dat wij in de

toelichting daar adequaat mee omgaan zodat wij goed zicht hebben op wat er zoals speelt in vergelijkingen van Burap met de jaarrekening. Hier wil ik het bij laten voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Het woord is aan hoogheemraad Smits.

De heer Smits: Dank u wel, voorzitter. Het is heel duidelijk. De VV heeft breed, alle politieke partijen hebben opmerkingen gemaakt over het achterblijven van de investeringen. Dat is een heel helder punt. En u raakt mij als het ware een zweepje aan om er harder tegenaan te gaan, om ervoor te zorgen dat wat we met elkaar afspreken dat we dat ook met elkaar scoren. Het is een steeds terugkerend beeld van de afgelopen jaren dat we veel te optimistisch plannen. Ik herinner me overigens in de periode dat ik hier aankwam een aantal jaren geleden, dat wij aanzienlijk meer planden dan de bedragen die we nu in de begrotingen hebben staan. We hebben dat fors naar beneden bijgesteld. En keer op keer blijkt toch dat we dat op een of andere manieren niet halen. Nou daar hebben we een globale analyse van gemaakt, die treft u ook aan in de bestuursrapportage. Die werkt met allerlei projecten, investeringsprojecten, met andere overheden, de provincie, gemeenten, met particulieren. Die hebben allemaal hun eigen project. En dat wil weleens stagneren. Nou we hebben heel recent hier de verbouwing van ons gemeenschapshuis af kunnen sluiten. Hier en daar moet er nog wel wat gebeuren. Maar ook daar zie je wat we hebben geprognotiseerd wat we zullen investeren in dit gebouw, dat halen we wel. Maar de planning om dat precies in 2016 of in 2017 te halen dat lukt net niet altijd. En dat schuift dan een beetje door. Nou we hebben overigens met bulkkrediet geprobeerd daar een oplossing voor te vinden. Maar het totale beeld blijft toch dat we de investeringen die we met elkaar hebben afgesproken niet halen. En natuurlijk kun je zeggen nou dat komt door het niet goed op elkaar aansluiten van andere overheden, personeelstekort, een beroep te moeten doen op de arbeidsmarkt waar bepaalde kwaliteiten niet voor handen zijn. Het is een punt wat mij uiteraard is opgevallen, dat heb ik ook gemeld bij de bespreking in de commissie BOB. En dat heeft mij ertoe gebracht om in elk geval intern ook een analyse te maken van hoe komt het nou dat wij die verschillende prognoses keer op keer niet halen. Daar wordt op dit moment aan gewerkt. En wat mijn doelstelling is, wat ik beoog is, om bij de begroting die om en nabij gemeten is dat we daarin een methodiek presenteren waarbij er sprake is van een investeringsprognose die ook realistisch is. Waarbij ik ook probeer een actieplan te voeren wat aangeeft op welke wijze we die investeringen die we prognosticeren zullen gaan halen, zonder dat ik een garantie kan geven dat we dat voor de volle 100% halen. Dat in zijn algemeenheid over de investeringen. Dus ik probeer die analyse die u vraagt ook te leveren. Zo goed mogelijk aan te sluiten bij de op- en aanmerkingen die u heeft gemaakt. In elk geval te komen met een realistische begroting waarvan ik denk, kan het nu eigenlijk al wel verklappen, dat die minder optimistisch is dan wat u tot op heden van mij gewend bent geweest. Dus dat wat u vraagt van mij dat wil ik u graag leveren bij de aanstaande begrotingsbehandeling. Begroting die, waarvan ik net vertelde, om en nabij dat die gereed is. Verder zijn er wat opmerkingen geplaatst door een aantal van u, de heer Van den Berg en ik dacht ook de heer Belt en anderen, over de prestatie-indicatoren. We hebben daar met elkaar goeie afspraken over gemaakt. We hebben geïnvesteerd de afgelopen jaren in het beter presenteren van de prestatie-indicatoren. Ja dat heeft u ook kunnen aantreffen in de bijlagen die u bij zeg de bestuursrapportage aantreft. En gaandeweg het proces zullen we waar daar aanleiding toe is dat verder proberen te perfectioneren. Ik loop even de verschillende vragen langs. Een aantal die zijn gesteld in de richting van collega's die daarop zullen antwoorden. Mevrouw Hilders die maakte een opmerking over de RBG. Ik meen dat ik in de commissie BOB al had aangegeven dat de aanslagen bij de regionale belastinggroep fasegewijs worden uitgezet, dus niet alles in januari maar in de loop van het jaar. En dat de categorie Gebouwd en Ongebouwd die liep wat dat betreft wat achter. Had ik meen ik in de commissie BOB ook al aan de orde gebracht. Risicoparagraaf daar kom ik in de begroting op terug. En ten aanzien van AQUON wil ik er op wijzen dat in de loop van deze maand, ik meen ergens volgende week ergens, plek is met de directie over een aantal zaken betreffende AQUON. Een afspraak

die gemaakt was in de commissie BOB. Dus als er mensen zijn die daar belangstelling voor hebben om daarbij aanwezig te zijn, dan zijn zij van harte welkom. De opmerking van de heer Kuijvenhoven voorzitter tot slot, over de 5 miljoen. Een stelpost, die neem ik me ter harte. En ik hoop daar bij komende gelegenheden een betere toelichting te kunnen geven. Dank u wel.

De voorzitter: Dan collega Houtzager over de Honey Bee Highway.

De heer Houtzager: Ja voorzitter, dames en heren, leden van de VV. In het collegeprogramma hebben wij onder andere vergezichten bepaald. En een vergezicht wat ik mijn portefeuille is neergelegd, is dat de beste dijk een multifunctionele dijk is. En wij zijn dus aan het kijken hoe we zeg maar in de schaarse ruimte die er toch in dit gebied van Nederland is, om te kijken hoe je zeg maar meerdere functies met elkaar kan combineren. Zo kwam ook het initiatief wat gestart is langs de A4 om een bijdrage te leveren om de bijenstand in Nederland, en in Zuid-Holland met name, te verbeteren door het aanleggen van bloemrijke, ja lanen waar de bijen in zouden kunnen vertoeven en gefoerageerd in kunnen worden kwam ook bij ons langs. Wij hebben dat idee hebben wij overgepakt en met veel enthousiasme is dat tot uitvoering gebracht langs de voeten van kaders waar dat ook kon. Natuurlijk is het zo daar, wij krijgen daar vele enthousiaste reacties op terug, zult u ook bemerkt hebben. En natuurlijk is het zo dat zeg maar dit voorjaar en de klimatologische omstandigheden ons niet echt geholpen hebben. We hebben toch wel een grote periode van droogte gehad. Gelukkig is daarna is het water wel weer gekomen. Dus je ziet dat de ontwikkeling van zo'n Honey Waterway, dat dat zijn tijd heeft om echt tot bloei te komen. Nou dat, daarvan hebben we nu de eerste resultaten gezien. En natuurlijk, want nou kom ik bij het specifieke punt, ja zijn er ook mensen die daar op hun manier tegenaan kijken. En die, daar moeten wij natuurlijk ook ogen en oren voor hebben. Wat ik buitengewoon jammer vind is dat ik met deze meneer die deze ingezonden brief heeft al een afspraak had gemaakt voordat ie de brief inzond om bij hem langs te gaan, en zelf te kijken. Er zijn ook al medewerkers geweest. Dan vind ik het toch teleurstellend dat hij zijn argumenten kracht moet bijzetten kennelijk via een ingezonden brief. Maar dat laat ik graag bij hem. Dat geeft niet, dat laat mij niet terug om met hem te gaan kijken naar wat daar nou, hoe hij dat ervaart. Ja hij haalt ook zijn omgeving erbij. Daar halen wij toch andere reacties uit. Maar we gaan met hem kijken hoe zijn ervaring is en of we daaraan tegemoet kunnen komen. Maar ik zeg maar zo: elke verandering leidt ook tot weerstand. En dat heb ik in het verleden ook bij mijzelf gezien toen bij mij in de omgeving natuurvriendelijke oevers werden aangelegd. En toen dacht ik wat doen ze nou? Dat was toch mooi die rechte beschoeiing? En nu ben ik er helemaal enthousiast over. Dus soms is het ook een kwestie van, ja je moet ook een beetje wennen aan verandering. Maar dat neemt niet weg dat we deze ingezetene van ons zeer serieus nemen en dat ik daar het gesprek over aanga. Maar ik ga u niet zeggen van dat aan zijn wensen tegemoet kan worden gekomen, behalve als er sprake is van uitwassen dan gaan we dat zeker doen. Voor zover.

De voorzitter: Dank. Collega Ter Woorst.

Mevrouw Ter Woorst: Dank u wel, voorzitter. Ook namens mijn college Antoinette Jans, en dat is over de achterblijvende natte ecologische zones. In de informatieve VV heeft u daar informatie over gekregen hoe daar de versnelling zal plaatsvinden, dus met De Groene Motor. Daarin staat ook in de presentatie dat we bestuurlijk graag een vinger aan de pols willen houden, voor de doelen maar ook financieel. En mijn college Houtzager heeft in de middagcommissie die toezegging ook bevestigd. Dus in de commissie is toegezegd dat we bestuurlijk een vinger aan de pols zullen houden vanwege inderdaad de zorg omtrent de financiën en de zorg omtrent de doelen. En ik weet zeker dat Antoinette er voortvarend mee aan de slag gaat. Ja, ze knikt. Dus

daar komen we op terug. Dan de Dorppolder. Ik kijk ook even naar haar, dan neem ik aan dat de volgende commissie daar een mededeling over gedaan kan worden.

Mevrouw Jans: Wij doen ons best.

Mevrouw Ter Woorst: Ja. Ze gaat haar best doen. Even kijken, dan de zorg omtrent chemie. Ja chemie bevat vele facetten. Dus u heeft een presentatie gehad over Deltaplan Agrarisch Waterbeheer waar de heer Schouffoer aan refereerde. Dus dank voor de complimenten. Ik geef het graag door naar de medewerkers en naar het gebied ook. En de andere facetten die komen in de volgende informatieve VV aan de orde. Het leuke nieuws is wel te melden dat het gaat niet alleen maar om geld, maar als je kijkt bijvoorbeeld naar Nefyto, de gewasbeschermingsmiddelenindustrie, die gaan nu uit eigen beweging tijdens het teeltwisseling, dus dat is de periode die er nu aankomt, uit eigen beweging zijn achterban extra informeren om extra in te zetten om lozingen te voorkomen. Dus wordt aan gewerkt en u wordt uitgebreid geïnformeerd in de komende informatieve VV. Even kijken. Dan moet ik een aantal mensen misschien teleurstellen, en de heer Fekkes misschien geruststellen, want u was bang dat er heel veel geld naar zwemwater gaat. En ik ben niet zo goed rekenkundig onderlegd als u maar als ik het op de achterkant van de sigarendoos uitreken, dan gaat er 0,6% van de totale investeringsbegroting naar zwemwater. Dus dat is, nou u vond het heel veel, ik denk dat heel veel andere mensen het heel weinig zullen vinden voor een wettelijke verplichting die we als Delfland voor aan de lat staan. Maar ook denk ik, en dat is ook een aantal keren gerefereerd, voor iets waarbij we als Waterschap heel dicht bij de burger kunnen komen. En binnenkort wordt u uitgenodigd voor een excursie naar het Delftse Hout dat we samen gaan aanpakken met de gemeente. Zonder zwembroek, lijkt me een beetje fris. Er is ook een naaktstrand Marcel.

De voorzitter: Het is wel koud daar hoor.

De heer Fekkes: Voorzitter, wou ik een keertje zwemmen mag dat weer niet. Ja het gaat me niet zozeer om het hoeveel geld er naartoe gaat, maar het kosten-baten verhaal. Of het nou veel of weinig is, als u op en dat geldt ook voor milieuvriendelijke oevers dat het allemaal niet werkt of doet. Ja daar moet je mee stoppen of wat anders bedenken. En dat laat onverlet de inspanningen die u pleegt en waar u positief over bent.

Mevrouw Ter Woorst: Mee eens hoor, dus ik, dat ben ik helemaal met u eens. De kosten-baten. En het leuke van zwemwater is dat we de laatste jaren heel veel zijn gaan doen. En dat dankzij dat doen heel veel geleerd hebben. Dus het is echt ‘learning by doing’ en we hebben ook heel veel mooie resultaten geboekt en de rest van Nederland ziet dat ook. We zijn innovatief bezig, maar wel op een slimme manier samen met de beheerders.

De heer Schouffoer: Voorzitter, bij interruptie.

De voorzitter: Ja gaat uw gang.

De heer Schouffoer: Nou ik vind het een goed idee en dat is ook iets wat we volgens mij ook hadden afgesproken, dat waar Delfland investeert in zwemwaterkwaliteit dat Delfland dat alleen doet als ook de beheerders, lees de gemeente, dat doen. En natuurlijk is dat een manier waarop inwoners te maken krijgen met water. En daarom is het ook heel vervelend als die inwoners als ze een keer in de zomer wil zwemmen, niet kunnen zwemmen vanwege kroos of algen. Dus de stelling van ja doen we niet of wel genoeg aan zwemwaterbeheer, die is interessant voor het debat. Ik maak me heel veel zorgen over de Kaderrichtlijn Water. En de doelen die we daar halen. En punt is, als we de KRW doelen halen, dan kunnen we daar

waarschijnlijk ook vaker zwemmen in natuurwater. Ik heb inderdaad lovende woorden gesproken over Deltaplan Agrarisch Waterbeheer maar dat gaat over doelen die bovenop of naast de wettelijke verplichtingen zijn. En ik mis eigenlijk in uw antwoord nog even hoe u nou om denkt te gaan met het halen van de doelen van het KRW.

De voorzitter: Dit is niet, dit is wel een extra vraag voor de tweede ronde. Maar goed, vooruit dan maar. Ga je gang dan hebben we het maar gelijk gedaan.

Mevrouw Ter Woorst: Met dank aan de voorzitter. In de informatieve VV zijn we begonnen, dat gaan we ook de komende keer doen met het grote geheel, dat is KRW, dat is Chemie, dat is Ecologie. Elke keer hebben we één facet toegelicht. Dus afgelopen keer was dat DAW, en was dat De Groene Motor. En de volgende keer komt dus de andere chemie aan de orde. Dus op die manier houdt u een vinger aan de pols, maar daarnaast is er een toezegging gedaan in de middagcommissie dat we bestuurlijk wat meer een vinger aan de pols willen houden dan tot nu toe het geval is voor wat betreft De Groene Motor.

De heer Schouffoer Maar u zegt dat u zich geen zorgen maakt over de doelrealisatie. Want we hebben het over de Burap.

De voorzitter: Ja maar even, ja. Is dit een interruptie of wilt u de tweede ronde reageren? Ja laten we dat even doen. Dan maken we even de ronde af dan kunnen we … Ik heb nog vanuit de personele kant, de organisatie, nog een vraag liggen. De heer Van den Berg zei dat niet duidelijk was over welke stukken het ging. Het was in de commissie BOB, dat heet Pilot Flexibilisering Team Toezicht en Handhaving. Daar hebben we een stuk over gestuurd, dat is ook aan de orde geweest. Dat ging dus naar aanleiding van de vraag van voor de zomer om iets met name in de krapte van de Toezicht en Handhaving te doen naar aanleiding van de problematiek in de Chemische Waterkwaliteit. Nou daar is een aanpak op geschreven, dus die is aan de orde geweest. Dat is dus de personele invulling. Die is daar aan de orde, die blijven ook daar aan de orde. Gaat het over doelrealisaties, dan zijn dat gewoon de inhoudelijke commissies waar het natuurlijk over kan gaan. In het algemeen, maar dat is misschien toch nog even aan te geven hoe een systeem werkt waardoor je soms ook in ambities en realisatie spanningsveld ziet ontstaan. In de kadernota schrijf je een aantal ontwikkelingen voor het nieuwe jaar op, van dat en dat gaan we doen, dit en dit is voornemens. In formele zin moeten we dan eerst de begroting hebben. En als die er is dan zijn de kredieten beschikbaar voor de organisatie om dat te doen. Dus je zegt ik ga daar wat meer aan doen in het jaar ’18, ik neem het maar even. Dat betekent dat op januari beginnen we dat voor te bereiden. En dan kunt u zich voorstellen dat het maanden duurt voordat we daar mensen binnen hebben. Waar we nu de discussie over voeren is: kan je binnen de officiële regels al, vacatures al opstarten veel eerder ondanks dat je de begroting nog niet goedgekeurd hebt. Welk risico neem je dan? Hoe zit dat dan? Want dat zou kunnen zijn dat de VV uiteindelijk zegt dat willen we niet. Nou dat zijn we aan het uitzoeken. Ik weet nog niet hoe we daar uitkomen, we hebben wel een aantal ideeën. Tijdelijk personeel is niet zo’n probleem. Nou dat is de ene kant van het verhaal. De andere kant is, daar mogen we ook niet ontevreden over zijn, voor degenen die het nieuws hoorden over de vacaturevervulling. In alle fronten gaat het keihard op het ogenblik. Nou dat betekent dat het nog veel harder nu trekken en duwen is. Ook de groepen vanaf 45 naar boven zie je nu instromen overal. Ik had afgelopen week samen met onze SD hadden we weer een bijeenkomst met nieuwe binnengekomen medewerkers. Dat is door de zomer heen. En dat zijn er heel veel. Dus je ziet ook aan alle kanten, en dat is qua leeftijd ook heel gemengd, van heel jong zeg ik noem ik dan, zo net 25, tot in de 50 zie je komen. Dus je ziet het ook, die schuif dat zie je komen. En ook twee handhavers hebben we nu weer binnengehaald. Dus nou ja de inspanningen. Het is, krapte op de arbeidsmarkt, dat gaat gebeuren. Dus misschien dat we volgend jaar veel Engelsen hier binnen kunnen halen,

want die hebben het niet meer naar hun zin in Engeland dus wie weet gaat dat weer gebeuren. Zo zie je allerlei bewegingen die er zijn. Dus kortom, we komen daar vast nog een keer op terug maar ik wou dat toch gezegd hebben. Ik ga naar de tweede ronde. De heer Hombergen.

De heer Hombergen: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. In ieder geval zien we dat in de hele VV ook onze zorgen over de bestedingen en de capaciteitsgebrek worden gedeeld. Ik denk dat het daarbij ook heel van belang is dat Delfland zich weet te positioneren en te presenteren als een aantrekkelijke werkgever waar het goed werken is. En ik hoop dat daar ook op allerlei fronten inzet voor wordt gedaan. En ik wil daar ook gaarne ook mijn stukje aan bijdragen. Een ander punt is onze zorgen over de bulkkredieten. Ik heb daar het college nog niet over gehoord in respons, over de voortgang daarvan. Dat is natuurlijk in deze Burap wat mondig gepresenteerd.

De voorzitter: Zou u dat kunnen herhalen, ik verstond het niet.

De heer Hombergen: De voortgang over de bulkkredieten. De bulkkredieten. We zien dat de investeringen dat daar de uitgaven bij achterblijven. Maar onze vraag is hoe het daarmee staat met de voortgang van die bulletkredieten.

De voorzitter: Maar even om nou niet een discussie te doen. Volgens mij heeft de portefeuillehouder gezegd ik kom over de investeringen bij de begroting enzovoort.

De heer Smits Ja.

De voorzitter: Nou daar vallen bulkkredieten ook onder. Ik bedoel.

De heer Hombergen: Oké. Dan in die context is het akkoord. Ik wil daarbij nog even toevoegen dat wellicht ook de meerjarige projecten, dat wellicht ook daar een oorzaak in gevonden kan worden. Met name omdat wij een verschuiving hebben naar een andere contractvorm, ander bestedingsniveau. Dat daar meer in een latere fase van de projecten ook daadwerkelijk pas de uitgaven komen. Wij zijn blij met de toezegging van de hoogheemraad over het onderzoek naar de achterstanden op de investeringen. En we daar dan ook met interesse naar uit.

De voorzitter: Ik dank u wel. De heer Belt.

De heer Belt: Dank u voorzitter. Ik merk uit de beantwoording, of uit de vragen in de eerste ronde vanuit de VV, dat er nogal wat kritiek is op de natte ecologische zones en ook onze bijendijken, laten we het zo maar even noemen. En die kritiek is niet alleen over de voortgang van de kredieten, maar juist ook over het nut van deze groene ontwikkelingen. Graag zou ik toch ook deze VV willen meegeven dat we dat natuurlijk nooit doen vanuit één doel. Er is altijd zowel een wateropvangdoel als een waterkwaliteitsdoel. Maar ook een stukje bijdrage aan een groener Zuid-Holland. Dus ik zou deze VV toch wel willen oproepen om met zo'n blik naar dit

soort ontwikkelingen te kijken. Ik ben in die zin dan ook blij met het antwoord van hoogheemraad Houtzager die toch ook die brede blik laat zien.

De voorzitter: De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Dank voor de beantwoording. Geen verdere vragen.

De voorzitter: Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn: Dank u wel voor de antwoorden uit de eerste termijn. Ook dank u wel voor de antwoorden van de heer Houtzager over de Honey Highway. Toch blijft het ons wel zorgen baren, ook vooral langs, dit was één voorbeeld, maar ook langs de A4 bijvoorbeeld het onkruiddruk. Ik kon het even net niet helemaal vinden, maar misschien is het dan eens een keer goed om in de zomer een ieder met een stekelplukker het gebied in te gaan om dan de dijk met stekels vrij te halen. Dan laten we sowieso iets positiefs zien dat we ook wat aan onkruid doen. Het is een oud gereedschap. Ik wil hem de volgende keer voor u meenemen dat u het in de zomer kunt doen. Maar ik wil aangeven, dat is een biologische manier om die stekels weg te halen. Maar het moet niet zo zijn dat door de wind de stekels in agrarisch gebied komen en dat wij juist weer extra round-up moeten gaan gebruiken om de stekels te verwijderen. Dus dank u wel.

De voorzitter: De heer De Nooy.

De heer De Nooy: Dank u wel, voorzitter. De AWP is blij met de beantwoording. Alleen willen wij hoogheemraad Smits meegeven dat wij, het belangrijkste is het resultaat en het realiseren van de gestelde doelen. En die niet steeds maar vooruit stellen. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Ja voorzitter, wat mij betreft houden we het kort. Ik heb m'n zorgen uitgesproken over het realiseren van de KRW doelstellingen. Mevrouw Ter Woorst heeft aangegeven dat wij daar over nader worden geinformeerd via de informatieve VV. Ik stel dat ook heel erg op prijs. Maar ik zou toch het college willen uitnodigen om op enig moment dit jaar ons wat beter bij te praten over hoe u ziet dat we die KRW doelstellingen inderdaad ook gaan halen. We krijgen rapporten. We zien dat er hard aan gewerkt wordt. Maar ik heb wel behoefte aan een reflectie op die rapporten door het college. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Simon.

De heer Simon: Dank u wel, voorzitter. Ik was getroffen door de warme woorden van de heer Houtzager.

De voorzitter: Dat is beter als door een wesp gestoken ja.

De heer Simon: Ooit geopperd om een portefeuille Dierenwelzijn in te schakelen. Misschien heb ik nu al iemand gevonden die dan toch dat stokje kan overnemen. Bedankt ook voor de beantwoording van allerlei andere vragen met betrekking tot de investeringen en de financiën. We willen ook de hoogheemraad finan…,

portefeuillehouder Financiën ook waardering uitspreken over de heldere verantwoording en de korte rapportage. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Hilders.

Mevrouw Hilders: Ja dank u wel, voorzitter. Ja ik heb toch nog een aanvulling naar aanleiding van de beantwoording van de vraag over de belastingen. De RBG stukken die ik daarvan gezien heb die tonen aan dat het een structureel probleem is dat bij Gebouwd, en elk geval bij Gebouwd maar misschien ook Ongebouwd, veel en veel later wordt geïnd dan bij ingezetenen. Ingezetenen die moeten gewoon betalen in het jaar dat de aanslag plaatsvindt. En andere mensen mogen pas anderhalf jaar daarna betalen. Ik heb u al in overweging gegeven om dan bijvoorbeeld met een voorlopige aanslag te gaan werken want anders moeten wij het dus gaan lenen en dat lijkt me niet de bedoeling. Ik hoop dat u daar nog een toezegging op zou willen doen. Over de effectiviteit van ecologische oevers. Ja wij hebben dat afgesproken in het coalitieakkoord dat we daar naar kijken. En wanneer gaat die evaluatie starten? We hebben in 2008 ooit besloten om 435 miljoen uit te geven aan ecologische oevers tot 2027. En dat is een boel geld. En ook al wordt het er een stuk mooier van, dat wil ik onmiddellijk ook toegeven. Dat wil nog niet zeggen dat het niet aan zijn doel moet beantwoorden. Dus wij willen heel graag in kaart gebracht zien hoe de KRW doelen hier beter mee bereikt gaan worden. In feite sluit ik mij dus aan bij de heer Schouffoer op dit punt die ook iets meer wil weten over de effectiviteit en of we de doelen wel gaan halen. Ik zou graag horen wanneer we met die evaluatie gaan beginnen. En tenslotte heb ik nog iets gevraagd over de afstemming tussen twee portefeuillehouders op het gebied van AQUON. Want de avondcommissie en de financiële commissie, de financiële vragen in BOB, die vereisen afstemming. En misschien wilt u nog even aangeven hoe u daar rekening mee denkt te gaan houden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk verder. Mevrouw De Zoete.

Mevrouw De Zoete: Dank u wel, voorzitter. Ik wil eerst nog eventjes ingaan op die ecologische zones en die Honey Highway. Er werd gesproken over het vergroenen van Zuid-Holland. Maar een dijk met gras is ook groen. Dat wil niet zeggen dat de kwaliteit niet beter kan worden. En ik begrijp ook dat meer effect dat nodig is voor de Honey Highway. Kijk een dijk met bloemen is ook voor de voorbijganger mooier dan een dijk waar alleen maar gras op groeit. Schaapjes zijn ook leuk natuurlijk. Maar dat er geleerd moet worden is duidelijk. Kijk ook naar mensen die er verstand van hebben. Ik hoor hier boerenverstand als ik het zo mag uitdrukken zonder geen enkele denigrerende bij mening. Neemt u dat ook mee. Dan eventjes over het personeel. Dat was toch het grootste probleem eigenlijk wat er uit alle commissies naar voren is gekomen. Ik ben heel blij om te horen dat er zoveel mensen zijn binnengekomen. Toch als ik dan de opmerking krijg ‘we komen er vast nog een keer op terug’, dan vind ik dat toch een beetje teleurstellend. Ik zou zeggen we komen er vast, en dat wil zeggen met regelmaat, een vaste regelmaat, op terug. Want het is een grote zorg. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Kuijvenhoven.

De heer Kuijvenhoven: Ja voorzitter. Bedankt voor de beantwoording. Wat mij betreft is er één vraag nog op de zeef blijven liggen. En dat is de opstelling van het Hoogheemraadschap Delfland naar de partners en naar de derden of wij ons wel voldoende straf opstellen om onze eigen planning, en hopelijk ook die van hen, te

behalen. Kijk, het zal niet altijd meevallen maar ik was wel benieuwd hoe wij daarin zitten als Hoogheemraadschap.

De voorzitter: Dank u wel. Het woord is in tweede termijn aan hoogheemraad Smits.

De heer Smits: Dank u wel, voorzitter. Ook in tweede termijn vraagt het halen van de planning rond de investeringen de aandacht. Dus niet alleen de aandacht van de portefeuillehouder Financiën, maar van het hele college. We zullen op dit punt allemaal aan de bak moeten. Ik heb toegezegd dat er nu gewerkt wordt aan een analyse van hoe is het nou gekomen dat dat in de afgelopen periode niet is gehaald. En tegelijkertijd wordt er gewerkt aan een methodiek die ervoor moet zorgen dat wij er realistischer inschatten en dat moet straks blijken bij de begroting die in voorbereiding is. Ik koppel daaraan ook de vraag van de heer Kuijvenhoven, dat dat ook tegelijkertijd, waar dat althans mogelijk is, wij derden, gemeenten, provincies, bedrijfsleven, meer zullen moeten houden aan het nakomen van de gemaakte afspraken. Zo niet, dan komt deze organisatie in de problemen. Dus dat is wel een punt van aandacht en maakt onderdeel uit van die wat meer realistische benadering van het realiseren van de doelstellingen. De heer De Nooy die vraagt naar de realisatie van de doelstellingen. Het college heeft een aantal doelstellingen geformuleerd die ze in de vier jaar dat dit college deel uit mag maken van het Dagelijks Bestuur van Delfland moet gaan realiseren. Een aantal hebben we inmiddels kunnen voltooien, maar lang niet alles is al volbracht zou ik zo willen zeggen. Maar dat moet blijken in de komende jaren en daar zullen wij als college te zijner tijd over rapporteren in hoeverre wij ook onze doelstellingen halen. Dat kan ook een onderdeel zijn van de verslaggeving die wij aan u gaan aanbieden. Mevrouw Hilders, de RBG. En u zegt, ja een structureel probleem van … Ik weet dat de belastingaanslagen richting bedrijfsleven later worden verstrekt. Mevrouw Hilders is even afwezig. Ja ik ga dit even uitzoeken.

De voorzitter: Staat in de notulen.

De heer Smits: Ik wil dat heel haarfijn zelf ook weten.

De voorzitter: In de notulen.

De heer Smits: En u krijgt hetzij via de notulen, dan wel via een brief, daar een antwoord op. Oké. Dat was het voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Hilders, uw antwoord is naar tevredenheid beantwoord door de hoogheemraad. Aldus mevrouw Eekhout. Ja zo gaat dat hè. Gaat u verder. U was klaar eigenlijk denk ik? O ja, dat was nog houden we iedereen aan de afspraak, dat was de vraag van de heer … Zo goed en zo kwaad als het gaat. Ja we zijn, hoogheemraad Houtzager.

De heer Houtzager: Ja ik heb gepoogd in de eerste termijn deze discussie niet in een stekelige discussie te laten eindigen. En ik neem graag de handschoen op om met mevrouw Dijkshoorn, want ja alle belangen moeten goed gewogen worden en ik snap het belang wat zij vertegenwoordigt heel goed. Dus ik neem graag haar aanbod aan om gezamenlijk in het voorjaar de nodige stekeligheden ook te laten opruimen. Want dat

kan niet de bedoeling zijn. En volgens mij, die bijen vinden dat ook niks. Dat is één. Twee is ik wou ook nog even richting de heer Kouwenhoven.

De voorzitter: Kuijvenhoven.

De heer Houtzager: Kuijvenhoven. Bijna goed, sorry. Ingaande op zijn opmerking over samenwerking. Waar wij vanuit Waterveiligheid die samenwerking ontzettend zoeken, gaat dat specifiek over wegen op kades. Daar zie, daar heb je natuurlijk twee belangen. De gemeente is wegbeheerder, wij zijn verantwoordelijk voor de Waterveiligheid. En wij sluiten nu met alle gemeenten overeenkomsten om zeg maar die investeringsstromen ook op elkaar af te stemmen. En daar zie je best dat er soms spanningen zijn. Ik wil toch de N468 hier noemen waar we met de Provincie en de gemeenten zeg maar de belangen aan elkaar proberen te knopen. Wij staan daarbuiten. Daar is een discussie tussen gemeenten en de Provincie als het gaat om de wegbelasting. Daar staan wij in feite buiten. Maar belemmert ons wel, die discussie, om zeg maar de waterveiligheid daar aan te pakken. En we hebben nu ook Provincie daar een brief over geschreven dat wij voor 1 januari hom of kuit willen, want wij moeten onze taak kunnen vervullen. Daar is volgende week overleg over met de Provincie. Dus u ziet, wij zitten er bovenop om te zorgen dat onze verantwoordelijkheid dat we die ook kunnen nemen. En waar er belemmeringen zijn dat we die ook wegnemen.

De voorzitter: Tot slot hoogheemraad Ter Woorst.

Mevrouw Ter Woorst: Dank u wel, voorzitter. De zorgen van de heer Schouffoer over de KRW die deelt het college. En vandaar dat we regelmatig erover informeren en zo nodig ook aanvullende maatregelen nemen. Dus vandaar dus het plan van de aanpak Chemie. Vandaar De Groene Motor waar Antoinette Jans enthousiast mee aan de slag gaat. En nou er gaat bijna geen informatieve VV voorbij of u wordt over onderdelen daarvan geinformeerd. Dus een terechte zorg die in de avondcommissie vaak aan de orde is geweest. Wat ook, mevrouw Hilders kan ik ook geruststellen. Enkele jaren geleden is al een toezegging gedaan om de natuurvriendelijke oevers te evalueren op de effectiviteit. Dus dat is inderdaad iets wat moet gebeuren. Staat dacht ik uit mijn hoofd ook in het coalitieakkoord, 2019 is daar voor afgesproken. Maar het probleem was ja die dingen moeten dan wel eerst aangelegd en volgroeid zijn. Dus vandaar dus dat we de 2019 samen hebben afgesproken. Dus komt aan bod.

De voorzitter: Goed. Volgens mij is dat een opmerking van mevrouw De Zoete. Mijn opmerking was niet bedoeld van nou ja we komen nog wel ‘eens’ een keer op terug. Maar ik bedoelde meer dit is waar ook onze secretaris-directeur vol mee bezig is, dus wij komen daar natuurlijk op terug. Alleen als het problemen geeft in de realisering zullen we dat wel moeten dus het is niet een moeten, het is gewoon een het hoort erbij en dat gaan we ook doen. Dit is de tweede ronde. Ik kijk even. Is er behoefte nog aan stemverklaring? Mevrouw Hilders.

Mevrouw Hilders: Interruptie. Ik heb nog geen antwoord gekregen op mijn vraag over de afstemming rond AQUON. Kan me ook voorstellen dat u zegt daar willen we het in het college even over hebben. Maar in de commissies zijn er wat mensen bezorgd over de goede afstemming.

De voorzitter: Maar laat ik dat eenvoudig zeggen. AQUON is naar de commissie BOB gegaan. Dus aan de fracties om de afstemming te regelen aan de achterkant. Dus u moet het met uw eigen fractieleden regelen. Zo is het afgesproken. Ik kijk nog even naar collega Smits. Dat is wat er afgesproken is en laten we dat voorlopig maar even houden, en dan komen we er later wel weer op terug. Maar dat geldt voor veel

onderwerpen. Het staat in één commissie dus u bent geacht, en in staat, en kundig om dat allemaal goed te organiseren. Ik kijk even. Zijn er nog stemverklaringen? Wil iemand stemming? Niet? Vastgesteld.

B.03 Reserves & Voorzieningen

De voorzitter: Gaan we naar het volgende agendapunt. Dat gaat over Reserves & Voorzieningen. En dat zou collega Houtzager even doen. Ik loop even weg. Nou in ieder geval het voorzitten. Wie van u mag ik het woord geven? Ik kijk. De heer Ranner.

De heer Ranner: Voorzitter, ik ga het hebben over een vrij technische aangelegenheid, maar wel van belang voor onze besluitvorming. De nota Actualisatie Reserves & Voorzieningen is in de commissie BOB besproken en dat heeft geleid tot een aantal bijstellingen. Met deze bijstellingen waardoor nog een aantal voorzieningen en reserves verdwijnen, en met het opnemen van de jaren waarin de voorzieningen expireren, kunnen wij als fractie instemmen. Maar we zijn het niet eens met de beoogde effecten zoals beschreven in paragraaf 2, met name het ontbreken van de relatie met de budgettaire bevoegdheden van de Verenigde Vergadering en ook de verantwoordelijkheden die daarbij horen. Die zijn niet goed, daar kom ik volgende week op terug. En daarnaast is er nog steeds een onduidelijkheid over de inhoud van enkele reserves en voorzieningen, en ik zal deze wat nader beschouwen. Eerst over reserves en voorzieningen. Volgens de gangbare opvattingen uit de leer van de openbare financiën moet er in het algemeen terughoudend worden omgegaan met het instellen en in stand houden van reserves en met wettelijk voorgeschreven voorzieningen, om te voorkomen dat er teveel potjes komen. Reserves zijn doorgaans wettelijk voorgeschreven en dat geldt in veel mindere voor voorzieningen. In een aantal gevallen is de regelgeving dwingend in het vormen van een voorziening, maar niet altijd. In ieder geval geldt dat zodra een verplichting of een risico zich voordoet, er een voorziening moet worden gevormd. In andere gevallen kán een voorziening worden ingesteld waarbij de gebruikelijke voorbeelden zijn de vorming van een voorziening op basis van de onderhoudsplan, of als er door externe factoren een tijdelijke onder uitputting in de uitgaven optreedt terwijl de uitgave op een later moment alsnog moet worden gedaan. Nu kom ik op een probleemgebied. Een probleem kan optreden als de reserves en de voorzieningen niet precies omschreven bestedingsdoelen hebben. Dat heeft nadelen, flinke nadelen. Het beperkt het zicht van het Algemene Bestuur, dus de VV, op de werkelijke beschikbare middelen in het algemeen, dus de financiële weerbaarheid, en de bestedingsruimte voor eventuele uitgaven. Dit zicht is in het algemeen al beperkt doordat wij eigenlijk de stille en geheime reserves niet kennen. Op de tweede plaats is het nadeel dat de interpretatie van het doel van de voorziening in de tijd kan verschuiven, of kan zo ruim worden gemaakt dat de uitwerking in de praktijk haaks staat op hetgeen wat bij de instelling van de voorziening werd beoogd. Ten derde, het werkt in de hand dat wanneer bij begrotingsuitvoering een budgettaire, een budgethouder een financieel probleem heeft, de “oplossing” kan zijn dat zijn geld uit zijn reserve of voorziening kan worden gehaald. Bij uitgaven ten laste van de voorziening is er geen sprake van een afweging met uitgaven op andere terreinen. De aanwending van extra middelen gaat dan in feite buiten de integrale afweging en prioriteitstelling door de Verenigde Vergadering om. En kan daarmee de democratische besluitvorming ondermijnen. Nieuwe reserves en voorzieningen moeten dan ook zoveel mogelijk in de leer van openbare financiën voor bepaalde tijd worden ingesteld. Dat is het horizonprincipe. Belangrijk is in dit verband verder de vaststelling van de noodzakelijke hoogte van de reserve of voorziening. Het is raadzaam dat er zowel het minimale als maximale hoogte van individuele voorziening wordt afgesproken en dat er een duidelijke ratio is voor de hoogte van de voorziening en de ontwikkeling in de tijd. Zonder dat soort begrenzingen van bestemmingsreserves en voorzieningen is er het risico dat er onnodig middelen worden vastgelegd, dat de werkelijke omvang van de Algemene Reserve wordt versluierd. En dat de budgetrecht van de Verenigde Vergadering wordt uitgehold. Dan kom ik daarmee bij de twee voorzieningen waar nog wat

onduidelijkheden over bestaan. De eerste is de Reserve Tariefdemping zuivering, die te verhogen van Ultima 2016 op Ultima 2017 van 1,3 naar 5,475 miljoen. Dat is een groot bedrag. Dat is gebaseerd op het kasvoordeel van de financiering PPS en de jaarlijkse verschillen tussen de geraamde opbrengst zuiveringsheffing uit het coalitieakkoord, en de meerjarenbegroting 2017 tot 2021. Daar geen probleem. Maar, gesteld wordt dat naar verwachting de besluitvorming over de inzet van deze reserve in de Kadernota 2019 zal plaatsvinden. En in feite is hier sprake van een ongemotiveerde instandhouding, en daarbij een niet beargumenteerde sterke toename van deze post. Niet wordt aangegeven waarom en waartoe de besluitvorming past bij de besluitvorming in, dat de besluitvorming pas in 2018 zal plaatsvinden. En ik kan niks anders constateren dan dat hier kennelijk middelen gereserveerd worden voor een doel dat de Verenigde Vergadering als zodanig onbekend moet blijven. En dat kan niet de bedoeling zo zijn. Dus de weg zou zijn geweest de post op te heffen en de middelen over te boeken naar de Algemene Reserve Weerstandsvermogen en dat in 2018 zou het gevolgd kunnen worden door het doen van een begrotingsvoorstel aan de VV. Dat is de weg. Het tweede probleem waar ik mee zit is de voorziening zuiveringstechnische werken. Die post is per 1 januari 2017 verhoogd naar 1,641 miljoen, en per 31 december naar 1,961 miljoen. Maar in de Burap zijn er geen mutaties aangetroffen hiervoor. Dat is dus vreemd voor dit onderdeel. En in de actualisatienota, die dus hier nu voorligt, wordt nu aangegeven dat de werkelijk op 31 december 2016 betracht, is 2,07878 en dat verwacht wordt dat per 31-12-2017 het bedrag zal zijn 2,337,874. Het gaat mij niet om de precieze bedragen, maar het gaat om wat hier aan de hand is. Die verschillen tussen die data die hebben geen toelichting. Evenmin wordt uit de toename uit de actualisatie toch …

De voorzitter: Toch even een vraag mijnheer Ranner. Even kort. Om even een beetje uw betoog te gaan indoen, want ik heb nu het gevoel dat ik een beetje in een commissie terecht ben gekomen maar dat kan mijn verkeerde beeld zijn.

De heer Ranner: Dan kan ik een kort antwoord geven, en een lang antwoord. Wat wilt u?

De voorzitter: Dus als u nou een korte, uw betoog kort af gaat ronden. Ga ik daar net tussenin zitten.

De heer Ranner: Ik heb nog twee minuten nodig.

De voorzitter: Nou, anderhalf is ook goed. Alstublieft.

De heer Ranner: Voorzitter, dan ga ik verder. Evenmin wordt de toename uit de actualisatienota ten opzichte van de raming uit de begroting voor 2017 toegelicht. De VV lijkt hier slechts indirect en incompleet te worden geïnformeerd. En dan zijn er de vragen: Wat is de achtergrond van deze ontwikkeling bij de voorziening Zuiveringstechnische werken? Wat is de ratio van deze voorziening? En wat is de beoogde toekomstige ontwikkeling? En als deze voorziening er moet zijn, waar ontbreekt die dan voor het watersysteem? Dank u wel.

De voorzitter: Ik kijk even langs, achterlangs. Mijnheer Fekkes niet? Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn: Dank u wel, voorzitter. Wij wilden eigenlijk, een hele korte opmerking. Wij kunnen instemmen met dit voorstel. Dit is uitgebreid in de commissie besproken. We vinden het jammer dat de vragen die de Partij van de Arbeid nu stelt terwijl ze met twee personen in de commissie aanwezig waren, dat

die toen niet naar voren zijn gekomen zodat we dan meteen de antwoorden ook duidelijk hadden gehad. Maar vooralsnog blijven wij instemmen met wat hier voorligt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer De Nooy.

De heer De Nooy: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Wij hebben wel een paar vragen, AWP. Aangezien de benodigde van de herbestemming vrijkomende middelen. Aangezien het benodigde weerstandcapaciteit vele malen lager is dan de beschikbare weerstandcapaciteit vraagt de Algemene Waterschapspartij zich af waarom de vrijgevallen bedragen niet direct worden toegevoegd aan de Algemene Reserve? Niet vrij besteedbaar.

De voorzitter: Kan de heer Ranner even zijn microfoon uitzetten?

De heer De Nooy: In plaats van de vrijgevallen bedragen toe te voegen aan de Algemene Reserve Weerstandvermogen watersysteem. En ten tweede aan de algemene reserve weerstandsvermogen Zuivering zoals nu wordt voorgesteld? Vragen over de voorziening baggeren en onderhoud watergangen, hebben wij ook nog een vraag over. De Algemene Waterpartij vraagt zich af wat het voordeel is van het opheffen van de voorzieningen onderhoudsbaggeren. Om tot de laatste prijs bij aanbesteding van het baggerwerk te komen, wordt aan aannemers de vrijheid geboden om zelf hun werkzaamheden in te plannen gedurende het baggerseizoen, oktober tot en met maart. Zo kan het gebeuren dat het ene jaar meer baggerwerk voor de jaarwisseling wordt gedaan dan het volgende jaar. Terwijl de totale baggerkosten volgens budget wordt gerealiseerd. Deze fluctuaties van soms enkele tienduizenden euro's moet dan telkens in de Burap worden verantwoord. Dat gemakkelijk tot vragen leidt over het niet in control zijn van de uitgaven voor het baggeren. Als blijkt dat er zich voor de, over de jaren heen een overschot in de baggervoorziening heeft gevormd wordt dat overschot weer afgeroomd en overgeheveld naar de algemene reserve watersysteem. Er staat nu een bedrag van ruim 2,5 miljoen in de voorzieningen, en daarvan kan Algemene Waterschapspartij zich voorstellen dat een groot deel van zo'n substantieel bedrag eerder overgeheveld kan worden. De voorziening Onderhoud watergangen kan wat Algemene Waterschap betreft wel opgeheven worden omdat hier het argument van de jaarwisseling, of jaarwisseling ja, niet geldt. De Burap verantwoording treed dan wel op. Ook heeft het Algemene Waterschapspartij nog vragen met betrekking tot de volgende twee niet wettelijke stelposten: onvoorzien frictiepersoneel en Indexering & afrondingsverschillen. De AWP vraagt zich in algemene zin af wat de nut en noodzaak voor de stelpost onvoorziene frictiepersoneel. Zeker omdat Delfland ook al de reserve frictiekosten kent. De huidige toelichting vermeldt in de Nota actualisatie reserve en voorzieningen met betrekking tot deze stelpost geeft geen zicht in de nut en noodzaak ervan. De gegeven toelichting in deze nota luidt: 'De stelpost voor frictiepersoneel maakt deel uit van het personeelsbegroting en wordt ingezet voor het opvangen van onvoorziene personeel mutatie. De hoogte van beide, niet wettelijke stelposten wordt jaarlijks zo goed mogelijk beoordeeld. Indien daar ruimte voor is worden ze ingezet voor de dekking van nieuw beleid. Zoals bijvoorbeeld extra formatie in de Kadernota 2017'. Wij stellen voor dat deze stelposten beschikbaar blijven en jaarlijks de hoogte van de raming scherp te beoordelen. Als er geen betere toelichting komt, kan worden gegeven voor deze toelichting die nu in de nota staat, dan pleit de Algemene Waterschapspartij ervoor de stelpost onvoorziene frictiepersoneel op te heffen. Onvoorziene personeel mutaties dienen in het vervolg te worden opgevangen door middel van bijvoorbeeld de bestaande vacatureruimte. Vraag B, met enige verantwoording valt de Algemene Waterschapspartij op dat de genoemde bedragen in de nota worden aangeboden aan de VV bij stelpost Indexering & afrondingsverschillen afwijken van de bedragen genoemd in de nota die is besproken in de commissie BOB. Zie het tabelletje. De AWP vraagt zich af waarom deze afwijking in de bedragen tussen beide versies nergens wordt toegelicht? De toelichting met betrekking tot deze post in beide versies lijkt nu de stelpost Indexering & afrondingsverschillen wordt ingezet voor de

mutaties in de sectorale arbeidsvoorwaarden, die vaak achteraf met terugwerkende kracht wordt doorgevoerd. De hoogte van beide, niet wettelijke, stelposten wordt jaarlijks zo goed mogelijk beoordeeld. Indien daar ruimte voor is worden ze ingezet voor de dekking van nieuw beleid, zoals bijvoorbeeld extra formatie in de Kadernota 2017. Wij stellen dan ook voor deze stelposten, dat deze stelposten beschikbaar blijven en jaarlijks de hoogte van de raming scherp te beoordelen. De AWP vraagt zich dan ook hardop af welke sectorale arbeidsvoorwaarden het gevolg zijn van deze aanzienlijke stijging van het bedrag in de jaren 2020, 2021 en 2022. En tussen de beide versies. Deze toelichting ontbreekt in beide versies van het voorstel Actualisatie Reserves & Voorzieningen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Simon niet? Ja de heer Simon.

De heer Simon: Voorzitter, het lijkt wel of we de BOB nog dunnetjes overdoen. Daar ben ik an sich niet heel erg blij om. Ik hoor een hoop technische vragen en een hoop maren, en dan vraag ik me af van, nou ja is dit voorstel zo dan wel goed of niet? Van mij, ik snap de beweegredenen van de hoogheemraad en dat het om de financiën helder, duidelijk en doelmatiger te verantwoorden. Daar gaat trouwens ook mijn vraag over. Er wordt nu voorzieningen opgeheven met betrekking tot onderhoud watergangen en baggeren. Deze voorzieningen zijn ooit ingesteld om de fluctuaties op te vangen. Naar mijn mening is dit een goed gebruik van een voorziening. Daarom stel je ook een voorziening in. Dat zie je overal in het hele land, overal bij elke gemeente. Mijn vraag, laat ik dan specificeren, gaat over het feit van zijn wij in staat om via de Burap begroting deze fluctuaties goed te verantwoorden in de verslaglegging? Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Eekhout.

Mevrouw Eekhout: Voorzitter, dank u wel. Het is voor de VVD-fractie altijd weer prettig om te merken dat wij het op bepaalde punten toch ook heel erg met de PvdA eens kunnen zijn. Dus ik wil de heer Ranner in die zin een compliment maken voor ook zijn zeer kritische noot op geld dat onbenut op de plank ligt. En dan heb je het over de reserves en de voorzieningen. Of over de egalisatie reserves die volgens mij heb je daar in zekere zin op het punt van baggeren over. Bij de voorzieningen heb je niet zoveel keus, daar zijn gewoon criteria voor. Bij de reserves wel. En wij zijn heel blij dat er nu even flink met de stofkam door die posten heen is gegaan, daar werd al langer op aangedrongen in de VV. Maar daar raak ik, ja de heer Ranner mij even kwijt. Want volgens mij is hier precies gebeurd wat we graag wilden. Namelijk dat je alle stoffige, onbenutte geld eruit fietst. Dus ons compliment daarvoor. Fijn dat er nog een ton extra bij is gekomen, dus het afrondingsverschil op de, voordelen uit de herfinanciering van de zuivering Harnaspolder. Ja en wat ons betreft, wij kijken daar echt anders tegenaan dan ook de PvdA zei. Dat gaat gewoon in de Reserve Tariefdemping zuiveringsheffing. Daar kan voor geen enkel ander doel aangekomen worden, tenzij de VV unaniem om welke reden dan ook anders zou besluiten. Dus daar komt gewoon een ton per jaar bij, dat is heel prettig. En dat geld is wat ons betreft ook zeker. En nogmaals, dit is het primaat van de VV. Hier wordt tot eigenlijk op de details juist gezegd wat er op de plank blijft liggen en daar zit ook weinig bewegingsruimte voor het DB in. Dus wat ons betreft, wij zijn blij. Dank u wel.

De voorzitter: Ik kijk even. Niets? Mevrouw De Zoete nog? Niet. Ja. De heer Kuijvenhoven.

De heer Kuijvenhoven: In één keer goed. Even kort voorzitter. De onderwerpen die wij op de rol hadden staan zijn al even aan de orde geweest. In BOB hebben we ook stilgestaan bij die twee stelposten, frictie en indexering. Beiden een miljoen. We hebben toen de vraag gesteld van kijk daar nog eens kritisch naar of het wel nodig is gezien het feit dat we het snoeimes rijkelijk hebben toegepast of deze hier terecht daaraan zijn ontsnapt. Een andere vraag die dacht ik is blijven liggen, althans ik heb hem niet meer helder, dat was de

overboeking van de egalisatie. rente ontslag van een kleine 12,5 miljoen. En daar hebben we de verdeling toegepast 40/60, 60 systeem en 40 zuivering. En dat zou dan gebaseerd zijn op de toedelingsverordening. Mij staat bij dat we daar nog niet helemaal definitief uitsluitsel over hadden. Mogelijkerwijs kunnen we daar nog wat van horen. Dat is het.

De voorzitter: Dank. Woord aan hoogheemraad Smits. Gaat uw gang.

De heer Smits: Dank u wel, voorzitter. Veel vragen. Sommige zijn inderdaad ook al gesteld in de commissie waar we ook uitgebreid bij dit onderwerp hebben stilgestaan. Het voorstel om te komen tot minder reserves, minder voorzieningen, is gelegen in de winst die zeg door deze VV en door de commissie BOB eerst, en later door de VV, is geuit. En daar heeft ook de accountant zich bij gevoegd. En ik zou in dat kader willen wijzen op de toelichting die is gegeven bij het voorstel bij punt 14, dat op verzoek van de Verenigde Vergadering is nagegaan enzovoorts. Het achterliggende argument hiervoor is dat de VV zicht wil houden en hebben op de financiële weerbaarheid van Delfland. En dat niet onnodig geld wordt vastgehouden enzovoorts. Dat is eigenlijk in generale zin de achterliggende motivatie om te komen tot dit voorstel. Ik heb in de commissiebehandeling, commissie BOB, waar u niet aanwezig kon zijn, de afspraak gemaakt dat zeg majeure bewegingen, mutaties, die plaatsvinden in die nieuwe algemene reserve die er gaat komen. En dat die zullen worden verantwoord in de jaarrekening naar de VV zodat u op de hoogte blijft, en ook mee kunt discussiëren, over de aanwending daarvoor. Het voorstel wat nu voorligt is dus geënt op de wensen van deze VV en van de commissie daarvoor. En ook op basis van suggesties die de accountant ons heeft aangereikt. Dit is eigenlijk niet het hele traject, want ik wil nog verder kijken, in hoeverre wij zeg de kosten en de uitgavenstromen die wij hebben op onze rekeningen, hoe we die verder kunnen stroomlijnen. En daar hoop ik over een aantal maanden met u met voorstellen naartoe te kunnen komen. Dus wat nu voorligt is in wezen niets anders dan snoeien en hergroeperen, en beter zicht krijgen op de vermogensbestanddelen van Delfland. U stelt een aantal vragen over de onduidelijkheden betreft een aantal individuele posten van reserves en voorzieningen. De één gaat over de reserve Tariefdemping zuivering. Waarvan u zegt van nou, niet wordt aangegeven waarom en waartoe de besluitvorming pas bij de besluitvorming van 2018 zal plaatsvinden. We hebben hier de afspraak gemaakt dat we eerst de Kadernota vaststellen waarna de jaarrekening vaststelt. En wij zullen in de Kadernota 2019 moeten gaan beslissen over de bestemming, de aanwending, van de Tariefdemping zuivering. Dat weten wij allemaal, die bedoeld is om zeg tot een latere tariefstelling van de waterzuiveringsheffing te komen. Maar dat is de volgorde die wij hier hanteren. Dan stelt u een tweetal vragen over de voorziening Zuiveringstechnische werken. De begroting 2017 waar we nu nog uit leven als het ware. Die wordt al zeg medio 2016 opgesteld. En als je kijkt naar de actualisatie van dit moment, die is van recente datum, dan is die gebaseerd op de jaarrekening van 2016 die we heel recent hebben afgesloten. Die hier behandeld is in mei. En dat verklaart die verschillen en in beide gevallen dotaties van € 320.000 die zijn toegepast. De heer De Nooy die vraagt waarom wij de reserves baggeren en reserves algemene watergangen gaan opheffen. Wat is het voordeel van dit hele gebeuren. Is overigens een wens, wat ik net ook al heb gezegd, die geuit is uit deze commissie, uit deze VV, en de verschillende commissies, om op die manier beter zicht te krijgen op ons vermogen. De gelden die wij nodig hebben voor de algemene watergangen en het baggeren dat gaat via de algemene reserves. Ik heb u net aangegeven dat majeure stromen daarin naar deze VV worden verantwoord zodat u daar volop over kunt meediscussiëren en dat goed kunt volgen. Dat weerstandsvermogen, dat is ook een antwoord op de vraag naar de heer Kuijvenhoven, dat gaat dan in de algemene reserve. Hoe wordt dat verdeeld? Daarbij houden wij het kosten (…) verordening aan die wij ooit hier hebben vastgesteld, waarbij 60% van de algemene kosten gaan naar de categorie watersystemen en 40% naar waterzuivering. Die volgorde hanteren wij. Naar de stelpost personeel. Stelposten, je zou bijna zeggen dat is eigenlijk een soort van wettelijke verplichting. Maar je moet inschatten welke verplichtingen je

mogelijkerwijs in de toekomst zult moeten aangaan, bijvoorbeeld ten aanzien van personeel. En dat wordt dan via de stelpost zo goed mogelijk ingeschat maar later ook altijd verantwoord. De heer Simon die heb ik dacht ik beantwoord via de antwoorden die ik net heb gegeven. Mevrouw Eekhout haar antwoord is eigenlijk een reactie op de opmerking van de heer Eekhout, eh Ranner, kan ik mee instemmen. En tot slot, de post over de kosten toedeling. De 60/40 heb ik de heer Kuijvenhoven beantwoord via de vragen van de Algemene Waterschapspartij Delfland. Dat is het voorzitter.

De voorzitter: Dan tweede termijn. De heer Ranner.

De heer Ranner: Ik heb in het begin van mijn betoog gezegd dat wij kunnen instemmen met de, zeg maar de stofkam die is gebruikt. Alleen we hebben gezegd, er kan nog meer bij. En tegelijkertijd hebben we een paar kritische opmerkingen gemaakt over een paar individuele posten. En helaas moet ik constateren dat de hoogheemraad en de Partij van de Arbeid van mening verschillen over waarom die twee posten, reserve Tariefdemping zuivering en voorziening Zuiveringstechnische werken, zo lopen zoals ze nu voorgesteld zijn. Ik herinner in feite nog even aan, terecht werd opgemerkt dat bij de kadernota dus over de tariefontwikkeling van de zuivering zal worden gesproken. Dat begrijp ik. Maar waarom dan zo'n grote toename? Want dat is niet beargumenteerd, van 1,3 naar 5,475 miljoen. Want in feite ben je een potje aan het vormen. De tweede is de voorziening Zuiveringstechnische werken. Ook daarvoor heb ik gevraagd licht dat nou eens even goed toe want die getallen kloppen niet. En u heeft wel gezegd, ja het is uit de jaarrekening en het is uit de Burap af te lezen. Nee het klopt juist niet, anders had ik ze niet gevraagd. En ik zou graag aan u willen voorstellen om dat niet vandaag te doen maar op een later moment nog eens even, nog even rustig ernaar te kijken zodat in ieder geval de juiste getallen worden gehanteerd.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even langs. Ja de heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Voorzitter, ik kan instemmen met het voorstel. Ik ben blij om te horen dat er egalisatie reserves zijn om zuiveringstarieven te dempen. En ik hoop dat die ook wel eens worden ingezet. Dank u wel.

De voorzitter: Ik kijk nog even langs. Niemand niet verder? Dan nog behoefte aan korte termijn nog van de heer Smits.

De heer Smits: De heer Ranner, ik ga graag in op zijn suggestie om later nog eens een keer wat gedetailleerder naar een aantal cijfers te kijken. De vulling van de reserve tariefdemping zuivering die vindt enerzijds plaats via de extra's die we als het ware vangen via de PPS herfinanciering. Maar tegelijkertijd worden daar ook de meeropbrengsten van de belastingen waterzuiveringsheffing in geboekt. Dit uiteraard als bestemming te komen tot de verlaging van de tarieven die dan bij kadernota worden vastgesteld.

De voorzitter: Dat gezegd hebbende, en na afloop, of daar wordt later nog een keer over gesproken. De heer Ranner heeft zijn microfoon nog aan. Als die uit mag. De heer De Nooy nog.

De heer De Nooy: Ik wil op dit punt straks een stemverklaring afgeven als dat kan.

De voorzitter: Ja, nou daar kom ik nu aan toe. Wie wenst een stemverklaring? De heer De Nooy.

De heer De Nooy: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik was weer te vroeg schijnbaar. De AWP heeft een kernboodschap en die wil dit graag hier neerleggen. Baggeren en maaien zijn doorlopende werksystemen van het beheeronderhoud van het watersysteem. De baggervoorziening en de maaivoorziening zijn bedoelt om

kleine fluctuaties in de jaarlijkse kosten te middelen. En zo de administratieve lastendruk te verminderen. Beide voorzieningen hebben over de jaren hun nut bewezen. De AWP pleit daar ook voor om de baggervoorziening en de maaivoorziening in stand te houden. Tot zover. Dank u wel.

De voorzitter: Dat wordt in de notulen opgenomen. De heer Ranner.

De heer Ranner: Voorzitter, hoewel wij de beantwoording niet helemaal adequaat vinden, laten we dat maar zeggen, kunnen wij wel instemmen met dit voorstel en we hopen dat het de volgende keer beter gaat. Dank u wel.

De voorzitter: Nemen we ook op. Dan de heer …

De heer Ranner: Sorry. Ook wij stemmen in met dit voorstel.

De voorzitter: Nou ja, dat was een stemverklaring dus dat is de eerste. Nu ga ik toe over … Wenst nog iemand stemming van de fracties? Niemand? Vastgesteld.

Hamerstukken

De voorzitter: Dan ben ik bij de hamerstukken. Waarbij ik even het volgende nog twee dingen even vertel. Ik loop ze even langs. Voor de vergadering sluit krijgt u nog een filmpje te zien, dat zal ik dan nog even toelichten. En ik wijs u er op, ren niet weg, want na afloop maken we nog een foto. En we hebben afgesproken nu realiseer ik me dat er twee leden niet zijn, maar ja zo blijven we, dus we gaan dat later inshoppen. Dus denk niet …

De heer: Voorzitter, degenen waarvoor we zijn is er niet. Degenen die zeg maar die wisseling heeft gedaan, waarvoor we eigenlijk de statiefoto …

De voorzitter: Dat gaan we gewoon oplossen. Maken we nu want degenen die wel …

De heer: Gaan we weer ballonnen gebruiken of …

De voorzitter: Ja maar die er wel is, is onze nieuwe SD. Dat was ook een reden om hem aan te houden en de volgende maand is er weer de volgende afwezig, ziek, of wat dan ook. Dus we hebben met de fotograaf afgesproken, vandaar dat ik het nog even vertel, om ons met moed, beleid en trouw ons bij die trap daar te vervoegen. Dan gaan we hem gewoon maken en dan moet de fotograaf ook nog komen. Maar loop niet weg. Want twee is wel net te doen maar drie, dan wordt die niet meer opgenomen. Streng hè? Dus voor de

vergadering sluit komen we nog even met een filmpje, ga ik nog iets over vertellen. En dan sluiten we daarna. Ik loop even de hamerstukken langs.

Hamerstukken

H.02 Flessen water te vervangen voor kannen met kraanwater

H.04 Vaststellen investeringsplan en beschikbaar stellen ontwerpkredietkrediet gemaal Oude en Nieuwe Wateringveldse polder

H.05 Vaststellen investeringsplan en beschikbaar stellen uitvoeringskrediet knelpunten watersysteemanalyses in diverse polders

H.06 Maatregelen voorkomen wateroverlast Noordpolder Delfgauw (Pijnacker-Nootdorp)Oude polder van Pijnacker

H.07 Waterberging Krajicek-speelveld Stationstraat Schiedam-Oost

De voorzitter: Ik loop even de hamerstukken langs. H.02 vastgesteld, H.04, H.05, H.06, H.07. Die zijn allemaal vastgesteld. Ja. Een glaasje water dat … Dan gaan we nu even kijken of we die film kunnen opstarten. Ik zal het even vast vertellen wat we gaan doen. Dan doe ik even daar anders sta ik hier verkeerd. Bij de opening van het nieuwe pand hebben wij als u het gezien hebt al een stuk van de bedrijfsfilm laten zien. Dat was een testcase. Die hebben we al een tijd laten lopen, die is uitgezet. Ook vooral om te kijken wat er moest verbeteren. En nu gaat hij al lopen. Het geluid zit er nog niet in. We gaan nog even opnieuw. Die is inmiddels klaar. Staat op het Delfland, op het YouTube Delfland kanaal, ook in het Engels. Maar ik dacht ik zal hem even laten zien en daarna vertel ik er nog even wat kort over. We gaan … Dit is wel geluid, maar dit een deel van het geluid. Het is altijd spannend. Dit hebben we heel veel getest en bekeken. Want was er aan de hand met het geluid? Er bleek ergens achterin het gebouw een stekker, hoe was het ook alweer? Zat een stekker die lag onder de trap los, of op de trap. Ja.

Filmpje

De voorzitter: Leden van de VV. Dit is de bedrijfsfilm zoals die dus inmiddels op het YouTube kanaal staat. Hij staat ook in de Engelse versie. Wij gebruiken hem ook al. Maar daar wou ik nog een aantal dingen aan toevoegen. Want deze film laat ook de grote uitdagingen zien waar Delfland voor staat. Uitdagingen die ook aan uw vergadering veel aandacht en inzet zullen vragen in de komende jaren. Want waar de afgelopen jaren het accent bij ons heeft gelegen met z'n allen op het in control komen van de bedrijfsvoering, maar ook de realisering van de gemaakte planning op het gebied van waterkwantiteit en –kwaliteit, zal naar mijns inziens ook die mindshift gemaakt moeten worden van dat zo snel mogelijk afvoeren van water naar mogelijkheden van kun je het vasthouden, opslaan, boven of onder de grond. Om daarmee ook die klimaatveranderingen te adapteren zoals het heet en ons gebied zo veel mogelijk circulair te krijgen. Want eigenlijk is het dag in, dag uit wegpompen van water en ook effluent toch een vorm van ultieme verkwisting. En daar zou je naar moeten kijken en dat zou je moeten verminderen c.q. een eind aan moeten maken. En inspanningen natuurlijk met betrekking tot de waterkwaliteit zijn ook voor enorm belang, staan ook voorop. Maar ik heb er echt vertrouwen in dat in de komende 5 jaar de inspanningen zullen leiden tot grote resultaten. Maar de vraag is welke richting slaan we nu echt in de komende decennia met circulair, wat doen we dan met die grondstoffenfabriek, wat doen we met die zoetwaterfabriek, wat doen we? En de vraag is blijven we de

Noordzee belasten met het vieze effluent omdat het toegestaan is? Of hebben we ook maatschappelijke verantwoordelijkheden in dezen? En we zien bij de calamiteitenpolders zoals we ze afgelopen veertien dagen weer hebben ingezet, dat we een veel grotere frequentie van gebruik hebben dan we ooit gepland hebben. En wat betekent dat voor ons systeem? Want we kunnen zeggen we redden het, maar de vraag is wat betekent dat? Een assessment is op zijn plaats en ook eerder hebben we gesproken, zijn ons assets dan bestand tegen cyberaanvallen? Deze en andere vragen zullen ook veel inspanningen in deze investeringen vragen. En dat vraagt dus een lange termijn strategie tussen kosten en lasten in relatie tot de vraag die je hebt in je ambities. En waar eind tachtiger jaren, en geen van allen heeft toen in de VV meer gezeten, de nadruk werd gelegd door zo laag mogelijke tarieven waar Delfland toen trots op was moet mijns inziens toch niet helemaal blind gestaard worden alleen op de hoogte van de tarieven om te voorkomen dat we een volgende generatie opzadelen met onbetaalde rekeningen. Er moet dus echt een evenwicht gevonden worden tussen die ambities, en die kwamen ook aan de orde, uitdagingen en het op orde houden van die financiële huishouding. Daarbij moet ook die prioriteit blijven liggen op het afbouwen van de schuldpositie. Want door het afbouwen van de schuldpositie ontstaan meer mogelijkheden voor ruimte voor investeringen dan dat je alleen gaat bezuinigen en niet de schuldpositie afbouwt. En Waterschap is een langer termijn bedrijf waarbij korte termijn politieke doelen afgezet moeten worden tegen lange termijn veiligheidsdoelen in de wetenschap dat wij wel alles willen en kunnen misschien, en wel zouden wensen. Maar toch wel vrijwel geheel afhankelijk zijn van alle stakeholders in ons gebied. Dat beperkt ook de mogelijkheden van het Algemeen Bestuur in het nemen van besluiten en dat ze daar rekening mee moeten nemen. We hebben laatst ook gediscussieerd over de omgevingswet in twee commissies. Alleen dat al zal een nieuwe werkelijkheid naar ons toe brengen en vraagt ook een ander handelingsperspectief dan de VV en het college. Onze hoofdtaken, ik noem ze toch maar even, blijven droge voeten, schoon water en gezuiverd afvalwater. Wat betekent dat voor de ontwikkelingen en onze verantwoordelijkheden op het gebied van klimaatveranderingen en adaptatie circulaire energie. Dat blijven afgeleide taken. Geen doelen op zich. Maar het vraagt over een actieve inzet op deze terreinen waar we ingebed zijn in een netwerksamenleving. Want de tijd ‘wij staan in ons recht en u doet maar’ is allang voorbij. We hebben ook de verantwoordelijkheid voor een gebied waar een groot deel van het nationaal bruto product wordt verdiend. En tuinders en boeren vragen dan ook onze aandacht daarvoor, al is het alleen maar omdat ze onze bondgenoten zijn in het oplossen van de waterkwaliteit en de ruimte creëren voor de waterkwantiteit. Het zou ook interessant zijn of we in de komende jaren tot een akkoord kunnen komen met gemeentes over hoe we lasten samen kunnen dragen. Immers, of de financiële last voor klimaatverandering gefinancierd uit het Waterschap of de gemeentelijke heffingen, is voor de burger lood om oud ijzer, want het gaat immers om belastingen. En het verdient ook aanbeveling om burgers en bedrijven mogelijk een korting te geven op een watersysteemheffing of een rioolheffing alsmede te kijken naar de stijging van de WOZ-waarden als je bijdraagt om de klimaatdoelstellingen te verwezenlijken, in plaats van de tarieven te verhogen over de hele lijn heen. Er is dan, en ik spreek uit ervaring uit de raad van de financiële verhoudingen door die vele jaren mogelijkheid van een prijsprikkel. Je stimuleert gedrag en dat wordt ook vertaald in. Dus door je handelingsperspectief kun je ook aan de financiële kanten iets doen. Er lopen discussies zeg ik er maar bij over om de kosten voor zuivering in een of andere vorm door te belasten leiden alleen maar tot hogere zorgkosten. En ik heb het ook tegen de mensen van de Unie gezegd die daar mee bezig zijn over de tarieven te kijken. Is geen prijsprikkel. Het leidt tot hogere zorgkosten en zijn bij voorbaat gedoemd te mislukken. U weet alleen al wat de discussie over zorgkosten is, want dat is niet iets wat gratis is. Het is een stijgende post. En als ook andere overheden die verhogen is dat … En je kunt, laat ik dat er ook nog bij zeggen, niet zoveel doen met je gezondheid. Er zit geen prijsprikkel. Je kunt niet zeggen nou ik heb een beetje minder hartklachten en dan heb ik minder medicijnen nodig. Daar zit geen prijsprikkel in. Dat zijn thema’s om te verkennen voor de komende periode en u kunt ook zeggen we weten nog niet waar we uitkomen maar immers, behaalde resultaten uit het verleden zijn geen garantie voor. U kent die slogans wel. Dames en heren, Nederland kent nog steeds het

systeem van benoemde voorzitters. Al ziet het er nu naar uit dat in de tweede lezing van de Grondwetherziening burgemeester uit de Grondwet wordt gehaald, desondanks zijn het voorlopig nog benoemde functionarissen. En daarmee vervullen deze functionarissen, zowel burgemeesters als dijkgraven nog steeds een bijzondere positie. Niet politiek benoemd, of politiek gekozen, maar in het geval van de dijkgraaf benoemd op voordracht van uw vergadering en uiteraard op basis van een profiel. De zittingstermijn daarvan, dat weet u, loopt niet gelijk aan de vierjarentermijn van een gekozen Algemeen Bestuur. Een Algemeen Bestuur zoals het hier zit, rechtstreeks gekozen en voor een deel uit vertegenwoordigers van belangenorganisaties. Wezenlijk anders dan de vertegenwoordigde lichamen als provincie en gemeente. Het Waterschap heeft een beperkte tijd en is zoals opgemerkt een lange termijn organisatie, hetgeen een delicate basis vraagt om te kijken, balans vraagt om te kijken hoe je tussen politieke vragen. Hoe je politieke vragen die in vier jaar moeten worden gerealiseerd afweegt tegen die lange termijn. Maar ik zeg er wel bij, en velen kennen deze opmerking ook, als het Waterschap als functionele democratie gaat lijken op de algemene democratie kan ik maar één voorspelling doen: dan is het snel afgelopen met het Waterschapbestel. Dat is de discussie die we gevoerd hebben een paar jaar geleden. Die hebben we uiteindelijk goed afgerond. Maar schoenmaker, blijf bij je leest. Wat bedoel ik daar allemaal mee? Ik geef daar een voorbeeld van. We spreken heel veel in Nederland over klimaatadaptatie. En daar zeg ik bij: het Waterschap is de copiloot. Dat zijn termen die we al eerder hebben gebruikt, ook bij de bezuinigingsoperaties. Wij kunnen agenderen, we kunnen die maatregelen treffen, die vanuit onze hoofdtaak ‘droge voeten’ nodig zijn. Maar we zijn niet de eerste overheid, dat is een ander. En daarover moeten we ook die duidelijkheid houden. Als straks er weer verkiezingen zijn dan beveel ik aan dat na die verkiezingen de portefeuilles Watersysteem en Klimaatadaptatie in elkaar worden geschoven. Er is een tijdelijke scheiding gemaakt in deze coalitieperiode, maar het verdient aanbeveling om die in elkaar te schuiven omdat het dan weer gaat over de waterkwantiteitsdoelen gebaseerd op de veranderingen in het klimaat. De voorzitter is verantwoordelijk voor de continuïteit en heeft zoals bekend ook een eigenstandige positie. En dat vraagt een subtiel samenspel tussen gekozen dagelijks bestuurders en de voorzitter vanuit de verschillende rollen en verantwoordelijkheden. Zo is het bedacht en het vormt daarmee de hoeksteen van het functioneren van de functionele democratie. En alhoewel de zittingstermijnen verschillend zijn, is de overeenkomst tussen gekozen, benoemde en algemeen bestuurders tussen de gemeentes en de waterschappen toch wel weer overeenkomend. En dan bedoel ik ermee dat de houdbaarheidsdatum eigenlijk langzamerhand bij al deze organen twee termijnen is geworden. Bij wethouders en burgermeesters tekent dit zich al veel scherper af, en zeker als je in dit hele gebied kijkt. En voor waterschappen gaat dat in delen ook steeds meer gelden. Dat betekent ook dat ik eerder heb aangegeven om niet meer te opteren voor een verlenging na de afloop van mijn huidige termijn per 1 april 2019. Maar dat zo zijnde is het toch niet wenselijk dat de nieuwe dijkgraaf 14 dagen na de komende staats- en waterschapsverkiezingen aantreedt. En ik vind het dan ook van belang dat de nieuwe dijkgraaf voldoende tijd krijgt om zich in te werken alvorens die nieuwe VV begint in maart 2019. En om u voldoende tijd te bieden een opvolger te zoeken, zal ik volgend jaar per 1 juni 2018 mijn functie neerleggen. De nieuwe dijkgraaf kan daarmee de voorbereidingen van de verkiezingen oppakken, the battle of the beach doen die in juni is, maar ook de watertafel gelijk meemaken met alle nieuwe portefeuillehouders van de gemeente, de wethouders. Aan u, beste vergadering, is het een profiel vaststellen, een commissie op te stellen. Wees helder wat u wilt want de uitdagingen voor Delfland en de rol die van de voorzitter worden verwacht mijns inziens zijn, vragen om een goede discussie. Ik zeg er maar bij, een vergadervoorzitter kun je .., een dijkgraaf niet. Tot volgend jaar juni zal ik voor het belang van Delfland mee inzetten, mede aan de hand van het vigerend waterbeheersplan.

Sluiting

De voorzitter: Dat gezegd hebbende sluit ik de vergadering. Dank u wel.

COMMISSIE BESTUUR, ORGANISATIE EN BEDRIJFSVOERING

Delft, 31 oktober 2017

AAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN DELFLAND

Advies van de commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering, tevens **conceptverslag** van de vergadering op 31 oktober 2017 over de aan haar voorgelegde voorstellen van het college van dijkgraaf en hoogheemraden, ter behandeling in de Verenigde Vergadering van 14 december 2017.

Aanwezig:

dhr. mr. M.A.P. van Haersma Buma	dijkgraaf, voorzitter
dhr. drs. M. Smits	hoogheemraad, wnd. voorzitter
mevr. mr. A.J. Buisman	secretaris
dhr. J. de Nooy	AWP Delfland
dhr. ir. L.P.I.M. Hombergen	PvdA
dhr. N. Boedhoe	PvdA
dhr. mr. P. van den Berg	Bedrijfsgebouwd
mevr. N.J. Dijkshoorn - van Dijk	Ongebouwd
mevr. M.D.M. Ammerlaan-Romeyn	Ongebouwd
dhr. mr. Y. Lont	ChristenUnie-SGP
dhr. drs. L.W. Nanninga	Water Natuurlijk
dhr. ir. J.B. Simon	Partij voor de Dieren
dhr. mr. S.F. Fekkes	50PLUS
mevr. mr. Th. Eekhout	VVD
mevr. drs. M.J. Hilders	VVD
dhr. C. Kuijvenhoven	CDA

Afwezig:

dhr. ir. C.L.C. Kretschmar	Bedrijfsgebouwd
mevr. drs. W.H. de Zoete	ChristenUnie-SGP
dhr. ir. F.L.J. van Kasteren	AWP Delfland
dhr. J.G.M. Schouffoer	Natuur
mevr. drs. M.E.H. Koop	CDA

Voorts is aanwezig:

dhr. drs. B. de Haan	agendapunt 4B.01
mw. drs. C. Slotema-Tesser RA	agendapunt 4B.05
dhr. drs W. Esveld	agendapunt 4B.11
drs. C. van der Valk BA	agendapunt 5.01

1. Opening, vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 9.00 uur.

De agenda

Mevrouw Hilders heeft vragen en opmerkingen bij de stukken 5.02 en 5.03. Bij agendapunt 5.08 hoort ze graag een toelichting op de reden voor agendering.

De heren Fekkes, Simon, Van den Berg, Hombergen en Nanninga willen ook graag weten waar punt 05.08 om gaat.

De heer Hombergen heeft ook een tekstuele opmerking bij de notulen en zou een vraag willen stellen bij ingekomen stukken 01, 03, 07 en 08.

De heer Nanninga stelt voor om agendapunt 5.06 van de agenda te halen.

De voorzitter licht naar aanleiding van ingekomen stuk 05.08 toe dat op 18 april jl. is voorgesteld om de nieuwe secretaris-directeur te benoemen en een nadere ronde te doen voor zijn opdrachtformuliering. De Galan Groep heeft dat onderzoek uitgevoerd en een brief gestuurd aan de voorzitter van deze vergadering. De heer Schouffoer heeft vervolgens verzocht deze brief aan de VV door te sturen, wat in het kader van de openbaarheid is gehonoreerd. Het is een brief met een mening van derden, die als zodanig op de agenda is gezet.

Met deze wijzigingen wordt de agenda vastgesteld.

2. Vaststellen notulen van de vergaderingen van 5 september 2017, inclusief toezeggingenlijst en verzamelformulier

Tekstueel:
De heer Hombergen merkt op dat zijn uitspraak en vraag over de incassovrije voet in de notulen is toegeschreven aan de heer P. van den Berg. Dit wordt tekstueel aangepast

De notulen worden met bovenstaande wijziging vastgesteld.

Naar aanleiding van:
De heer Hombergen had gevraagd om terugrapportage over de incassovrije voet.
Hoogheemraad Smits antwoordt dat de richtlijn van het ministerie van Financiën wordt gevolgd waar het gaat om de incassovrije voet.

De heer Nanninga vraagt naar de stand van zaken rond Kijkduin.
De voorzitter antwoordt dat er een ambtelijk advies gekomen is om de verkoop aan te houden en ontwikkelingen in Kijkduin af te wachten, gezien het feit dat de bestemming vooralsnog niet wordt aangepast. Het opslagterrein wordt ontruimd, met de gedachte het terug te geven aan de natuur.

Toezeggingenlijst
De heer Hombergen vraagt welke vervolgactie wordt uitgevoerd om tegemoet te komen aan de energiebehoefte in het kader van de waterharmonica.
De voorzitter verwijst de vraag naar de middagcommissie.

De toezeggingenlijst wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Mededelingen

Hoogheemraad Smits merkt bij agendapunt 04.B.04 wijziging GR RBG in de oplegger bij 14 toelichting een verkeerde tekst is opgenomen. Dit wordt nog gecorrigeerd. Aanvankelijk was het voornemen om hier het risicomanagement te behandelen, maar dit gedeelte was niet tijdig gereed. Het komt daarom in de vergadering van december aan de orde.

De voorzitter vraagt aandacht voor de traditionele kerstlunch op 14 december. Vorig jaar waren er op het laatst nogal veel afzeggingen.
Verder vindt deze week de Amsterdam Waterweek plaats. Spreker gaat daar vandaag zelf heen, en moet daarom om 12.30 uur weg.

De heer Hombergen verzoekt om een toelichting op de calamiteit in Maasland en de enorme vissterfte in Maassluis. Er zou sprake zijn geweest van sabotage.

De voorzitter antwoordt dat er een brief onderweg is naar de VV over de calamiteit. Het begon met een eenvoudige brand, die aanvankelijk beperkt bleef tot de hooiopslag. Een van de stuwen was beschadigd, maar uiteindelijk bleek er ook massale vissterfte plaats te vinden voor de Monsterse sluis. De oorzaak daarvan is niet eenduidig. De vissen stierven door gebrek aan zuurstof, maar wat dat heeft veroorzaakt is niet zeker. Hier volgt nog een evaluatie van. In ieder geval was het de langste opschaling die Delfland ooit gekend heeft.

De heer Hombergen zou nog graag zien dat de sabotage van de stuw en de rol van de Monsterse sluis in de evaluatie zullen worden meegenomen.

Mevrouw Dijkshoorn vraagt of ook de riooloverstort in de evaluatie wordt meegenomen.

De voorzitter hoopt dat alle relevante factoren in de evaluatie zitten. De gemeente Maassluis voert de evaluatie uit. Er zijn veel theorieën voorbijgekomen, maar er wordt niet op de conclusies vooruitgelopen. De brief over de calamiteit staat al bij de stukken voor de VV.

Mevrouw Hilders meldt dat er een gesprek is geweest met Aquon. Ze zijn daar bezig met een formule die blijkt uit te komen op driemaal de jaarbijdrage.

a. Terugkoppeling gemeenschappelijke regelingen

Er wordt niets teruggekoppeld uit de gemeenschappelijke regelingen.

b. Terugkoppeling Unie commissies

Er wordt niets teruggekoppeld vanuit de Unie commissies

4. B. Bespreekstukken

01. Begroting 2018

Eerste termijn

Mevrouw Dijkshoorn vindt dat het wel meer over de tarieven had mogen gaan. Op pagina 4 staat dat het nieuwe financiële systeem op schema loopt. De tarieven blijven gelijk. Dat heeft veel energie gevraagd, gelukkig met positief resultaat. Fijn dat de ontwikkeling van de schuldpositie er positief in staat. Op pagina 5 blijkt dat de investering in innovatie en duurzaamheid heel laag komt te liggen. Daarop wenst ze een toelichting. Ook is ze benieuwd naar de uitkomsten van de duurzaamheidsinitiatieven. Realisatie van windmolens is erg afhankelijk van gemeenten. Kleinere windmolens zijn wellicht een goed alternatief. De Omgevingswet wordt in hoofdstuk 8 genoemd. Zij vindt dat de brief van Midden-Delfland in dit kader wel genoemd had mogen worden. Ze vraagt of de breedte nog in de integrale legger zal terugkomen, deze lijkt te zijn weggevallen. In het kader van de belastingopbrengst, is er ook dit jaar in het najaar een bestandscontrole gedaan? Bij Ongebouwd waren er vorig jaar fouten ingeslopen, omdat wegen zijn meegenomen, zodat hierover ten onrechte belasting werd geheven. Ten aanzien van de verplichte zuivering voor de tuinders is de vraag wat het effect is in de tarieven.

De heer Nanninga is complimenteus over de lage tarieven/geringe stijging daarvan. De positie van de Rekeningcommissie is heel belangrijk. Er wordt uitgegaan van een stijging van 6% van de WOZ. Wat is de consequentie als er een grotere stijging wordt verwacht? De ingezetenen moeten een steeds groter deel van de begroting voor hun rekening nemen. Het nieuwe kabinet heeft behoorlijke ambities op het gebied van energieneutraal zijn, maar er wordt nergens vermeld hoe Delfland hieraan hoopt te voldoen. Er is wel een verzameling van losse projectjes, maar niet een integraal plan. Op het gebied van zuivering doet Delfland het goed, maar niet op het gebied van watersystemen en transport. Op pagina 26 staat dat wordt uitgegaan van een terugverdientijd van vijf jaar, hij pleit voor een terugverdientijd van vijftien jaar.

De heer Lont is blij dat de schuldenpositie van Delfland verbetert en hoopt dat de tarieven op de lange termijn kunnen dalen. In het staatje over de belastingopbrengsten zit geen duidelijke lijn en is een toelichting gewenst. Verder deelt hij de twee punten van voorgaande

sprekers over duurzaamheid en innovatie. Hier lijkt erg weinig op de worden ingezet: hij mist ambitie bij het energieneutraal worden. Na 2020 houdt het helemaal op, terwijl wel gesteld wordt onder inkoop dat Delfland er vol voor wil gaan. De prestatie-indicator voor digitale volwassenheid is kennelijk gebaseerd op een handreiking van het Rijk. Wat spreker betreft kan deze indicator wel worden afgevoerd. In 2018 wordt naar verwachting 100% bereikt. Spreker pleit er verder voor om iedereen aan te spreken wat betreft waterbewustzijn. Hij mist nu de link met klimaat en de persoonlijke rol van inwoners. Verder pleit bij voor het meer gebruik maken van de lage rentestand. Hij verbaast zich over het kennelijk veel gebruik maken van de rekening-courant overeenkomst.

Mevrouw Hilders maakt haar complimenten voor de analyse met betrekking tot de investeringen naar aanleiding van de vorige vergadering. Ze vindt het ook goed dat het zuiveringstarief lang gelijk kan blijven. Bij innovatie mist ze de toezegging om de resultaten van pilots bij andere waterschappen mee te nemen. 3Di zou ook gebruikt kunnen worden om op schoolpleinen demonstraties te geven. De nieuwe zuiveringstechnologie AHPD zou ze graag als onderwerp aandragen. Gemist wordt een oplossing voor de grondwaterproblematiek in Leidschenveen. De belastingen worden verspreid over het jaar geïnd. Ze vraagt zich af of het niet verstandig is met een voorschot te werken voor die belastingplichtigen, die pas laat in het jaar worden aangeslagen. Verder zou ze in de tabellen graag ook een vergelijking met 2017 opgenomen willen zien.

De heer Fekkes maakt zijn complimenten aan de opstellers. Hij vindt het jammer dat het huidige kabinet niet dezelfde instelling heeft qua matiging van tarieven. De cijfers van het CPB tonen dat de verschillen tussen werkenden enerzijds en gepensioneerden en uitkeringstrekkers anderzijds, toenemen. De waardestijging van woningen van dit jaar ligt tussen de 10 en 20%. Het zou goed zijn om hier volgend jaar rekening mee te houden ten aanzien van de opbrengsten. Ten slotte het verzoek om in het te nemen besluit een correcte verwijzing op te nemen naar de programmabegroting in de bijlage.

De heer Simon is heel tevreden over de manier waarop er tijdens de tafeltjesavonden op vragen is ingegaan. De begroting is een helder verhaal. De zaak is redelijk onder controle. Op pagina 8 onderaan staat een tabel met mutaties van belastingopbrengsten: de opbrengsten nemen toe maar er is toch een fluctuatie te zien. Hij ziet dit graag toegelicht. Spreker is benieuwd of er al nieuwe afspraken zijn over energie-efficiënte in 2021.

De heer Van den Berg is tevreden over de begroting, deze bevat geen verrassingen. Spreker is positief over de grote reductie van de schuldenpositie in de periode tot 2022, terwijl de lasten slechts bescheiden stijgen. Uit de tabel op pagina 11 blijkt dat het HWBP goed is voor 12 miljoen euro van het totaal van 36 miljoen euro aan investeringsuitgaven. De vraag is of Delfland in de periode tot 2022 zelf nog inspanningen moet doen voor het HWBP. De tweede vraag gaat over de toename van energie-efficiency. Hoe is de relatie tussen de ambitie in de meerjarenraming en de reductiemogelijkheden die geschetst worden in het energie-efficiencyplan? Op pagina 34 staat de prestatie-indicator over de snelheid van de dienstverlening. De streefwaarde daarvan is 90%. De vraag is waarom dit streven niet gewoon 100% is. Op pagina 42 wordt onderscheid gemaakt tussen kortlopende en langlopende schuld. Je zou verwachten dat een positief rekening-courantsaldo wordt aangewend om de langlopende schuld te verminderen. Spreker vraagt waarom dit niet gebeurt.

De heer Kuijvenhoven sluit zich aan bij de diverse positieve geluiden. Voor de duidelijkheid zou het goed zijn om in het meerjarenperspectief ook 2017 mee te nemen. Op pagina 4 wordt een ‘flexibele infovoorziening’ besproken. Hij onderstreept dat het behouden van gemotiveerde en kundige medewerkers van groot belang is voor het werken van de organisatie en het halen van doelen. Dat kan er niet nadrukkelijk genoeg in staan. Er lijkt hier en daar sprake van inhaalinvesteringen. Ook bij watersystemen stijgen de investeringen fors. Wat is de reden dat er in de tabel op pagina 1 minder voor het HWBP wordt opgenomen? Het meerjarenperspectief lijkt ook na 2018 zonnig te blijven. Dit betekent dat de storting in de ‘reserve niet vrij besteedbaar vermogen’ enorm oploopt. De ‘beheersbare stijging’ geeft ondanks het coalitieakkoord een reden om nadrukkelijker naar de tarieven te kijken, gezien het feit dat Delfland nog steeds de hoogste tarieven van Nederland heeft. Op pagina 32 wordt

gesproken over het onderhoud van de Groote Lucht. Daar is 1,5 miljoen euro mee gemoeid, die nog in de opsomming van investeringen zou kunnen worden opgenomen. Ook onder medewerkertevredenheid is een beheersbare stijging te zien. Spreker is benieuwd of er in de komende jaren ook een percentage komt voor klanttevredenheid. Op pagina 42 staat een tabel over frictiekosten die niet klopt. Op pagina 50 toont de afschrijving vaste activa eerst een stijging en dan weer een daling. Spreker vraagt om een toelichting op deze fluctuatie, evenals op die voor 'onderhoud door derden'.

De heer De Nooy is blij met de begroting en met de tafeltjesbijeenkomst. De reserve moet zo goed mogelijk worden geborgd, zodat Delfland door kan gaan met de aflossing.

De heer Hombergen complimenteert de organisatie voor de stijl van de begroting en voor de tafeltjesavond. Hij heeft zorgen over de inzet van Delfland op de waterkwaliteit wat betreft handhaving. Hij twijfelt of Delfland de doelen gaat halen die voor de jaren 2027 en 2028 gesteld zijn. Aandachtspunt is de stijging van de opbrengsten op de waterzuiveringsheffing. Er is behoefte aan een verdere doorkijk qua tarieven ten behoeve van de besluitvorming. Bij de kadernota is behoefte aan informatie over de verhoging van het btw-tarief en de betekenis daarvan voor de begroting van Delfland. De financiën zien er goed uit, maar er lijkt een investeringsachterstand te ontstaan op het gebied van waterkwaliteit. Ook heeft hij behoefte aan informatie over de Blue deal. Een zorgelijke opmerking gaat over de PI die betrekking heeft op de mate waarin de pers de kernboodschap van het waterschap overneemt. Het zou beter zijn om te zien of de pers feitelijke correctheden vermeldt dan of ze puur in lijn met het waterschap communiceren. Er zijn verder veel achtergelaten bootjes in het gebied. Daar is meer aandacht voor nodig. Hij vraagt zich af of het bedrag van 5.000 euro hiervoor voldoende is. De risicotabel op pagina 45 is een goede toevoeging op het meerjarenperspectief. Hier ontbreekt naar zijn mening wel het risico op het falen van een object in de primaire kering. Ook al is de kans klein dat dit risico zich voordoet, vindt spreker dat objecten die een heel groot risico met zich meebrengen op een ramp in de orde van grootte van Moerdijk moeten worden meegenomen. Tot slot verzoekt spreker om een analyse van andere zuiveringsstrategieën.

Beantwoording

De voorzitter meldt dat vragen die voor andere commissies zijn bestemd daar ook moeten worden gesteld.

Hoogheemraad Smits antwoordt dat er aandacht blijft voor het streven naar lagere tarieven. Het nieuwe financiële systeem wordt in gang gezet per 1 januari 2018. Op kwijtschelding wordt in het najaar verder teruggekomen na de terugrapportage van de RBG. Het loopt nog altijd boven verwachting. Ten aanzien van innovatie zijn er dit en komend jaar extra middelen begroot. Dat dit weer terugloopt, hangt ermee samen dat er tijdelijk een extra medewerker op dit gebied was aangetrokken. Delfland behoort in waterschapsland tot de top 5 qua innovatie. Er wordt al onderzoek gedaan naar de mogelijkheid van zonnepanelen op gebouwen. Het rapport daarover is gereed, en komt binnenkort met een voorstel naar de VV. Iedere keer als de RBG gegevensbestanden tegen het licht houdt, leidt dat tot nu toe tot extra opbrengsten. De vraag van de categorie Ongebouwd over wegen wordt nog eens precies uitgezocht. De stijging van de WOZ-waarde heeft geen consequenties voor de totale belastingopbrengst, tenzij het aantal ingezetenen toeneemt. De bewoners worden voor een deel van de kosten van de watersysteemheffing aangeslagen. De hoogte van dat tarief is gedefinieerd in het beleidsakkoord. Voor de individuele huiseigenaar is meerjarig een stijging van 1,5 % afgesproken. De ambitie ten aanzien van innovatie blijkt uit het beschikbare budget dat hoger dan in voorgaande jaren. Delfland wint bovendien ongeveer om het jaar de innovatieprijs. De extra inzet gaat daar nog verder aan bijdragen. De opmerking van de heer Lont om hoog op energieneutraliteit in te zetten, neemt hij mee. Delfland wil 100% circulair worden. De opmerkingen van de heer Lont over de prestatie-indicatoren gaan mee ter bespreking in het college. Leidschenveen blijft een lastig onderwerp. De grondwaterproblematiek aldaar wordt aangepakt door het plaatsen van een hevel en door het aanbrengen van een schelpenlaag onder de kruipvloer van woningen. Bewoners betalen daar zelf voor.

Mevrouw Hilders merkt per interruptie op dat er aldaar sprake is van een tekort aan oppervlaktewater. Gemeente en waterschap dragen daar medeverantwoordelijkheid voor. De heer Hombergen beklemtoont dat hier het afkoppelen erg speelt, dit kan de problemen met de huishoudens verder vergroten.

Hoogheemraad Smits vervolgt dat de suggesties van de heer Fekkes over gepensioneerden strijdig zijn met het bestuursakkoord. Het is aan een nieuw college om te bepalen wat er na deze bestuurstermijn gebeurt met de tarieven. Er loopt een aantal leningen, waaronder die voor de Harnaschpolder en nog veertien andere, die pas over een aantal jaar kunnen worden afgelost. Banken staan niet te popelen om de mogelijkheid te bieden om eerder af te lossen, dus dat gaat niet gebeuren. Ondertussen kan de financiële ruimte van de rekeningen-courant voor andere dingen worden gebruikt. Het algemene punt wordt wel meegenomen, spreker is het eens met de strekking dat leningen zoveel mogelijk beperkt moeten blijven. In het kader van de HWBP wordt voldaan aan de verplichtingen. Er is door de rijksoverheid besloten tot een eenmalige bijdrageverlaging wegens het HWBP. Dat is het verschil dat in de stukken te zien is. De oplopende reserveposities kunnen eventueel wel beter rendement geven. De investering in de Groote Lucht wordt nu ter hand genomen. Dit moet nog inhoudelijk en financieel worden uitgezocht. De frictiekosten worden op pagina 42 inderdaad fout vermeld, dit zal worden gecorrigeerd. Op pagina 50 wordt baggeren vanuit de exploitatie gefinancierd, hier is geen voorziening voor. De belastingopbrengst stijgt. Er wordt gewerkt aan voldoende reserves om schulden te kunnen aflossen. Ondertussen is er ook het streven om tarieven te temperen. De toekomst is aan het volgende college.

De voorzitter antwoordt dat het wagenpark in allerlei vormen van duurzaamheid wordt gebracht. De digitale volwassenheid zit goed. Een goed voorbeeld is ook De Waterspiegel. Met doelgroepen werken in de communicatiestrategie is een bewuste keuze. Op het Delfland YouTube kanaal is een mooi verhaal te zien dat op de inwoners gericht is: ‘Ernst’s OnderWaterWereld’ is ook te zien op RTV West. Verder uitrol van 3Di wordt onderzocht me de Stowa. Een streefwaarde van 100% voldoen aan termijnen, is nooit reëel, want er zijn altijd dossiers waarin iets bijzonders speelt, 90% is realistischer. Achterblijven van investeringen heeft slechts zeer ten dele aan gebrek aan capaciteit te wijten. De investeringsuitgaven lopen ook niet volledig lineair. Dat is bijvoorbeeld het geval bij bulkkredieten. In het jaarplan toezicht en handhaving staat de aanpak voor waterkwaliteit ingepland. Overigens blijkt uit de praktijk van de afgelopen weken met verschillende calamiteiten, dat dit de planning beïnvloedt. De Blue deal komt morgen in Amsterdam aan de orde. Het gaat om een manier om het geld dat waterschappen inzetten, aan te vullen met geld van het Rijk. Wat betreft de PI over de media betreft is het van belang dat er een betrouwbaar beeld van Delfland overkomt.

De heer Hombergen zou graag eens goed naar de turflijst willen kijken om te zien hoe zoiets wordt beoordeeld.

De voorzitter zal de vraag over de bootjes neerleggen bij collega Jans. De opgenomen risicotabel heeft een nauwe relatie met de hoogte van het weerstandsvermogen. Als er iets gebeurt met een primaire kering, is dit meteen een nationale ramp. Dit kan Delfland nooit opvangen. Er wordt vooral naar behapbare risico’s gekeken, die Delfland zelf moet kunnen oplossen zoals de schade na de brand in Delfgauw.

Tweede termijn

Mevrouw Dijkshoorn ziet de antwoorden op de vraag over de legger graag tegemoet bij het verzamelformulier.

De heer Nanninga wil het graag eens hebben over een klanttevredenheidsonderzoek. Hij is ook benieuwd naar de samenstelling van de groene stroom, of daar geen sprake is van sjoemelstroom.

De heer Lont vraagt om een rijtje voorbeeldprofielen van categorieën die meer of minder gaan betalen. De veeteelt stijgt behoorlijk veel in verhouding. Dat mag niet te veel uit de pas

gaan lopen. Ook vraagt spreker of er plannen zijn voor een integrale belasting, naast de integrale legger.

Mevrouw Hilders vraagt hoe ze bij het innovatieloket terechtkomt als ze een idee heeft.

De heer Van den Berg komt terug op de niet af te lossen leningen. Hij roept op tot creativiteit, bijvoorbeeld door samenwerking te zoeken met andere waterschappen.

De heer Kuijvenhoven vroeg naar een structureel klantentevredenheidsonderzoek, en of er een streefgetal aan is gekoppeld.

De heer Hombergen ziet bij de kadernota van volgend jaar uit naar de impact van de btw-verhoging en de escalerende zuiveringsheffing.

Beantwoording

Hoogheemraad Smits zegt toe de vraag over de legger nog te laten beantwoorden. Hij is geïnteresseerd in mevrouw Dijkshoorns suggestie over duurzame energie. De belangstelling voor windenergie neemt af. Het punt van de kleinere windmolens is interessant, evenals mogelijk gezamenlijk onderzoek met andere waterschappen. De vraag over de groene stroom wordt meegenomen in het verzamelformulier.

De heer De Haan antwoordt op de heer Lonts vraag dat er is gepoogd een modelburger van Delfland neer te zetten. Het gaat niet om een bandbreedte maar om een lijst, waar de waarde van het huis in voorkomt. Als de huizen het dubbele waard zijn, gaan mensen meer betalen.

Hoogheemraad Smits neemt de suggestie van de heer Lont hierover wel in ontvangst. Hij zal ook overleggen met zijn collega's financiën bij andere waterschappen over de mogelijkheid om wat leningen betreft samen op te trekken, weliswaar binnen de wettelijke mogelijkheden.

Mevrouw Eekhout - per interruptie- roept op om de grenzen van de treasuryregels niet op te zoeken. Er zijn wel vormen van rekening-courantrekeningen bij de rijksoverheid, die betere voorwaarden geven dan bij de bank. Maar ga niet rommelen, en breng plannen in die richting altijd eerst in de VV. De vraag van de heer Van den Berg gaat volgens spreekster verder dan wat de hoogheemraad voor ogen lijkt te hebben.

De heer Smits zal zien wat er kan met de opmerkingen van de heer Hombergen.

De voorzitter antwoordt dat de klanttevredenheid nog zal worden meegenomen richting kadernota.

De begroting wordt als bespreekstuk doorgeleid naar de VV.

04. Wijziging gemeenschappelijke regeling RBG

Eerste termijn

De heer Boedhoe steunt het voorstel maar wil weten om welke uitruil van taken het gaat.

De heer Van den Berg merkt op dat de gemeenschappelijke regeling niet meer door alle deelnemers gewijzigd hoeft te worden, maar dat leden dat zelf kunnen doen. Onduidelijk is hoe de deelnemers dan worden betrokken bij de besluitvorming daarover. De RBG kan nu een takenpakket ingrijpend wijzigen zonder dat de deelnemers daar nog zeggenschap over hebben. Spreker vraagt of het voorstelbaar is om een procedure te volgen waarbij de deelnemer vooraf wordt geïnformeerd over een substantiële wijziging, zodat de VV er iets van kan vinden.

De heer Simon snapt de achterliggende gedachte bij de aanpassing. De mutatie in taken leidt echter mogelijk tot een ander takenpakket voor beide partijen, en dan wellicht ook in de bijdrage van beide partijen. Daarover wordt niets gezegd. Verder is het opvallend dat een

aantal reeds doorgevoerde veranderingen nu pas echt wordt doorgevoerd. Hebben we nog gelegenheid om iets te zeggen over de aanpassingen bij Schiedam?

De heer Fekkes sluit zich aan bij de vragen van de heer Van den Berg en wil weten wat de financiële gevolgen zijn.

Mevrouw Hilders wijst erop dat het stuk al begin september is binnengekomen. Ze vraagt waarom het pas zo laat bij de VV is gekomen.

De heer Lont sluit zich aan bij voorgaande vragen. Hij vraagt of er niet voor kan worden gekozen om aan de voorkant te informeren. Eventueel kan ervoor worden gekozen om in de algemene regels te omschrijven dat bijvoorbeeld alles zonder financieel effect wordt geaccepteerd, en dat het anders in de VV moet komen.

De heer Nanninga sluit zich aan bij de heren Boedhoe en Van den Berg.

Mevrouw Ammerlaan kan nergens vinden hoe het in de praktijk gaat met zo'n wijziging.

Beantwoording

Hoogheemraad Smits antwoordt dat de zaak al een hele tijd speelt. De gemeente Delft heeft besloten een aantal taken te privatiseren en tegelijkertijd juist andere zaken weer wel bij de RBG neer te leggen. Er is geen sprake van consequenties voor het personeelsbestand, dus de RBG wordt gecompenseerd. In het algemeen bestuur van de RBG is geconstateerd dat de huidige procedure erg omslachtig is, omdat alle deelnemers zich nu over wijzigingen moeten buigen. Het punt is dat Delfland wel wil worden geïnformeerd over wijzigingen met financiële consequenties. Er is in de commissie BOB altijd terugkoppeling over gemeenschappelijke regelingen: dat is de kapstok voor dergelijke wijzigingen. De wijze waarop de VV tijdig kan worden geïnformeerd wordt bekeken, want er is in zijn ogen een actieve informatieplicht.

Tweede termijn

De heer Boedhoe vraagt of actieve informatieplicht vooraf of achteraf wordt vervuld.

De heer Van den Berg vindt terugkoppeling in deze commissie toch wat te mager. Hij verzoekt om een vormgeving van de procedure zodanig dat de commissie schriftelijk op de hoogte wordt gesteld van een voornemen om het takenregister van de RBG aan te passen. De voorzitter wil in het stuk aanvullen op welke manier een wijziging aan de VV kenbaar wordt gemaakt.

De heer Lont vraagt in de notitie ook een clausule op te nemen over informatie van het algemeen bestuur, een geclausuleerde delegatie. De voorzitter gaat hiermee akkoord.

De heer Kuijvenhoven wil dat ook de financiële consequenties worden meegenomen.

Hoogheemraad Smits neemt de suggestie van de heer Lont mee. Er zijn geen financiële consequenties.

Mevrouw Eekhout merkt op dat deze discussie steeds weer opduikt. Ze wil dat er scherp onderscheid wordt gemaakt tussen wat formeel vereist is en wat een politieke verantwoordelijkheid betreft om gevoelige zaken tijdig te communiceren. Ze vraagt om een format. De voorzitter zegt toe dat het algemene punt wordt meegenomen.

Het stuk wordt als bespreekstuk doorgeleid naar de VV.

05. Implementatieplan n.a.v. brief Rekeningcommissie

Mevrouw Ammerlaan wil graag de stand van zaken van de opvolging van het plan van aanpak in de gaten kunnen houden.

Mevrouw Eekhout doet de suggestie om te gaan werken met een verkeerslichtenmodel.

De heer Van den Berg merkt op dat het lastig wordt om de specifieke adviezen van de Rekeningcommissie eruit te halen. Er zijn allerlei ambities van het college zelf, die ook neerslaan in het stuk. Spreker zal aan de Rekeningcommissie vragen om goed te volgen hoe de vorderingen zijn in de uitvoering van het plan.

Mevrouw Eekhout per interruptie: vraagt zich af of de heer Van den Berg dan primair doelt op de punten naar aanleiding van de jaarrekening, of ook op die naar aanleiding van het Deloitte-onderzoek.

De heer Van den Berg verduidelijkt dat er allerlei verschillende elementen in dit plan van aanpak terecht zijn gekomen uit verschillende richtingen, en dat hij helder wil hebben wat waar vandaan komt.

De heer Kuijvenhoven vindt de bewaking van de adviezen een lastig punt. De aanloop tot dit stuk was wat hobbelig. Het is van belang om de verschillende onderwerpen goed te onderscheiden.

De heer De Nooy kan zich in het voorstel vinden.

De heer Boedhoe vindt het plan van aanpak helder. Hij is het eens met de suggestie van mevrouw Eekhout om te gaan werken met kleurcodes.

Beantwoording

Hoogheemraad Smits hecht veel waarde aan het functioneren van een Rekeningcommissie. Het plan van aanpak is bij de adviezen van de Rekeningcommissie opgesteld. Het is belangrijk om aanbevelingen nauwlettend in de gaten te houden. Daar is de organisatie serieus mee aan de slag. In bijlage 1 is te zien wat uit de sfeer van de Rekeningcommissie zelf komt, en welke onderdelen uit andere aanbevelingen. Het onderscheid wordt dus al wel in de rapportage meegenomen. Spreker wil het rapport met zekere regelmaat aan de orde stellen.

Tweede termijn

Mevrouw Eekhout merkt op dat het onderzoek niet te vaak moet worden gecontroleerd, omdat het tijd kost. Geef het z’n tijd en zoek logische momenten, zoals de jaarrekening. Niet elke keer agenderen.

Mevrouw Ammerlaan wilde graag de stand van zaken in de gaten houden. Het gaat haar vooral om communicatie over veranderende inzichten en ontwikkelingen die niet meer overeenkomen met het plan.

Hoogheemraad Smits gaat akkoord met bespreking op twee momenten in het jaar, waaronder de jaarrekening. De voortgang zal bovendien regelmatig onderdeel zijn van eigen portefeuillehoudersoverleg. Spreker is gebrand op een goede relatie tussen de VV en de Rekeningcommissie, en zal ervoor zorgen dat belangrijke zaken worden geagendeerd.

Het stuk eindigt in de commissie.

10. Energie-efficiëntieplan 2017-2020

Hoogheemraad Smits licht toe dat het de bedoeling is dat iedereen die organisatiebreed een bijdrage kan leveren aan energie-efficiency, daartoe wordt aangemoedigd.

Mevrouw Ammerlaan verzoekt om de aanbiedingsbrief nog toe te voegen.

De voorzitter stelt procedureel voor om dit soort dingen een keer bij elkaar te voegen en begin volgend jaar via de agenda terug te laten komen. Hoogheemraad Smits meldt dat er op dit moment een brief wordt opgesteld.

De heer Kuijvenhoven verzoekt om de samenvatting in ieder geval wat meer aan te kleden.

Mevrouw Eekhout merkt op dat er opleggers op geagendeerde omvangrijke stukken ontbreken. Dat is dan geen informeren van de VV te noemen. Ze verzoekt dergelijke stukken nooit meer zonder oplegger aan de VV door te sturen. De voorzitter kan zich hierin vinden en stelt dat dit ook gebruik is. Het ging in dit geval echter om een toezegging uit een andere commissie.

11. Analyse investeringen 2017

Eerste termijn

De heer Boedhoe ziet een aantal keer staan dat het verlaagde investeringsvolume geen gevolgen heeft voor de doelenrealisatie. Je zou veronderstellen dat er bij de verlaagde investeringen doelen horen die ook minder worden uitgevoerd. Worden geplande investeringen dan op de een of andere manier ingehaald?

De heer Kuijvenhoven ziet dat de huisvesting voor de helft als oorzaak wordt aangemerkt. Verder zouden vertragingen nauwelijks invloed hebben op het behalen van doelen, maar doelen behelzen doorgaans een tijdscomponent. Graag een toelichting in dezen.

De heer Van den Berg vindt de analyse uitstekend. Aan het einde van de analyse staat een alinea over meer realistisch ramen. De zin over de acties die daaruit volgen, vindt spreker onduidelijk. Het is niet helder wat het college van plan is.

De heer Simon wil ook weten wat het college van plan is, of er een helder plafond is van het investeringsvolume, en waar de pijnpunten zitten die je kunt aanpakken.

Mevrouw Eekhout vindt het plezierig dat de discussie zo snel is opgepakt. Het eigen inschattingsvermogen onder de loep nemen is ook goed. Dat is al te zien aan de begroting. De vraag is hoe Delfland meer gas kan geven qua investeringen.

De heer Lont suggereert om aan te geven waar sprake is van externe factoren en waaruit lessen geleerd kunnen worden ten behoeve van realistischer begroten.

De heer Nanninga is blij met het stuk.

Mevrouw Ammerlaan vindt het een goed, overzichtelijk stuk. Het gaat in de basis niet om nieuwe zaken. Spreekster vraagt of er garanties te geven zijn ten aanzien van de uitvoering en doelrealisatie.

Beantwoording

Hoogheemraad Smits gaat in op de feitelijke oorzaken voor achterblijvende investeringen. Deze zijn nu wat breder onderbouwd, maar bevestigen de eerdere analyse. Dit heeft ertoe geleid dat de investeringsvoornemens uit de kadernota nu meer realistisch zijn bijgesteld. De afspraak is om de investerinsgbewegingen in de verschillende portefeuilles vanuit financiën scherper te coördineren. De krapper wordende arbeidsmarkt is inderdaad een element dat een rol speelt. Het is in de oplevende economie lastiger om mensen te werven. Binnen de organisatie wordt scherper zicht gehouden op de analyses.

De voorzitter vervolgt dat er bulkkredieten zijn afgesproken. Uit de analyse blijkt dat zich soms kansen voordoen om een slag te maken, en dan wil je niet vastlopen omdat er op dat moment niets in de raming staat. De bulkkredieten worden steeds zo laat mogelijk ingevuld. Er is ten aanzien van de groene motor veel tijd gestoken in een methodiek van samenwerking met andere partijen. Het valt niet te zeggen of er in een bepaald jaar zoveel meter wordt

gerealiseerd, enkel dat het aan het eind van een periode gerealiseerd is. De verwachting is dat het investeringsniveau in de laatste jaren sterk toeneemt.

Mevrouw Eekhout per interruptie: dit gaat niet alleen over bulkkredieten.

De voorzitter stelt dat in de stukken staat dat het voor de doelrealisatie geen consequenties heeft. De organisatie gaat verder de scherpte brengen in de overeenkomst tussen papieren en feitelijke werkelijkheid. Medewerkers die kennis hebben van de keringen zijn heel schaars in Nederland. Met de kennis van nu verwacht het college de doelen nog te realiseren.

De heer Van den Berg is niet gerustgesteld over de doelrealisatie. Je moet kunnen bijsturen. Het geplande investeringsniveau wordt al jarenlang niet gehaald. Het ziet er in de begroting niet naar uit dat dit gaat veranderen. Het zou toch jammer zijn als het tegen het einde niet haalbaar blijkt.

De voorzitter belooft dat er in de Kadernota 2018 een doorkijk wordt geboden, daar past deze vraag.

Mevrouw Eekhout stelt dat het investeringsniveau lijkt te hangen op wat je realistisch kunt wegzetten. Ze houdt het liever op een realistisch niveau. Ze heeft geen antwoord gekregen op de vraag naar specifieke oorzaken van het niet kunnen realiseren. Zo kunnen bezwaar en beroep enorme vertragingen opleveren. Daar kan je inschattingen van maken met behulp van een bepaald soort thermometer. Van meer van dit soort factoren valt een inschatting te maken.

De voorzitter stelt dat het gelijk houden van investeringsniveaus nu juist niet de bedoeling is. De secretaris-directeur is ermee bezig de aannames in de pijplijn beter in beeld te krijgen. Keukentafelgesprekken kosten op zichzelf bijvoorbeeld iets, maar voorkomen de kosten van gang naar de rechter. De verwachting is dus dat het investeringsniveau toeneemt, maar er valt nog niet precies te zeggen waar in de tijd de intensivering plaatsvindt. De ramingen worden met het vorderen van de jaren steeds realistischer.

De heer Van den Berg vindt het merkwaardig dat de versnelling dan helemaal niet uit de gegevens blijkt. Hij vraagt om een realistische inschatting van de te behalen einddoelen, want je hebt een bepaald investeringsniveau nodig om de einddoelen te halen.

Mevrouw Eekhout heeft twijfels bij het realiteitsgehalte van inschattingen als niet iedereen die betrokken is bij een aanbesteding eraan kan meewerken, en onduidelijk is wat de omgeving wil.

De voorzitter stelt dat hier rond de Kadernota 2019 weer op wordt ingegaan.

4. H. Hamerstukken

01. Actieplan maatschappelijk verantwoord inkopen

De heer Hombergen meent dat maatschappelijk verantwoord inkopen altijd wat kostenverhogend zal werken. De heer Van der Valk antwoordt dat de acties in het MVI-actieplan passen binnen de begroting.

02. Informatieve brief aan de VV inzake Innovatie – proces en voortgang
03. Communicatiestrategie

Mevrouw Eekhout vindt het een mooi plan, helaas zonder oplegger. Het bureau Awareness is een goed bureau. Als er voor 2018 een campagne wordt opgetuigd, zou het fijn zijn als duidelijk wordt gemaakt met welke stappen en welk tijdspad er wordt gewerkt. Dit het liefst in telegramstijl, met bullets en verkeerslichten, want er zit een aantal heel ingewikkelde onderdelen in. Ook de hoogheemraden en de dijkgraaf zullen een persoonlijk profiel ontwikkelen. De aangewezen manier van communiceren hangt sterk af van de gesprekspartner. In het bijzonder mensen in steden zonder Nederlandse achtergrond hebben

vaak geen idee wat een zeewering is, laat staan een gemaal of een natuurvriendelijke oever. Deze groep vraagt om laagdrempelig communiceren, in zinnen van vijf woorden.

De heer Hombergen haakt aan bij de woorden van mevrouw Eekhout. Het woord 'jeugddijkgraaf' kan eveneens in de communicatie worden betrokken.

De voorzitter zal in het kader van de communicatiekalender (pagina 30) pogen richting te geven aan de opmerking van mevrouw Eekhout over laagdrempelige communicatie. Hij is het inhoudelijk met haar eens.

04. Beantwoording schriftelijke vragen van CU-SGP inzake asbest en Gemeenlandshuis Delfland
05. Beantwoording schriftelijke vragen AWPD-bluswaterproblematiek n.a.v. brand in Delfgauw
06. Ontslagbrief hoogheemraad Middendorp
07. Brief aan VV inzake Burap 2017: beantwoording vraag VV 21 september 2017
08. Ontvangen brief van Galan Groep m.b.t. werkzaamheden invulling opdracht secretaris-directeur

De heer Hombergen vindt de brief van de Galan Groep opmerkelijk en is benieuwd naar de reactie van het college, in het bijzonder over de eerste aanbeveling.

De heren Van den Berg, Fekkes, Nanninga en mevrouw Hilders sluiten zich aan bij de eerste spreker.

De voorzitter stelt voor om een collegereactie te maken. Daar gaat de commissie mee akkoord. De opdracht is al bij de secretaris-directeur neergelegd.

Mevrouw Eekhout vraagt aanvullend of de dijkgraaf deze brief in de hoedanigheid van voorzitter van de VV of van het college heeft gekregen, daar het een vertrouwelijke aangelegenheid betreft. Ze vraagt waarom er geen oplegger bij zit, en wenst dat er consequent met stukken wordt omgegaan.

De voorzitter antwoordt dat er in de VV is besloten dat het bedrijf zich richt tot de voorzitter van dit bedrijf. Het is in dezen niet anders dan met andere stukken. In het gremium van het fractievoorzittersoverleg is de agendering besproken.

6. Rondvraag en sluiting

Mevrouw Dijkshoorn vraagt of over de schouw weer in de media wordt gecommuniceerd. Ze maakt zich zorgen over verdere taakuitkleding van de schouwmeesters. Er wordt weer aan hun taken getornd en ze vreest dat de schouwmesters volgend jaar helemaal zijn verdwenen.

De voorzitter meent dat er geen sprake is van opheffing van de functie van schouwmeester. Hij zal uitzoeken of de schouwmeesterstaken inderdaad verder zijn teruggebracht, en wat erover in de media wordt gecommuniceerd en komt daarop terug.

De voorzitter sluit de vergadering om 12.25 uur. Hij bedankt de aanwezigen voor hun inbreng.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering d.d. 28 november 2017.

De voorzitter, De secretaris,

dhr. mr. M.A.P. van Haersma Buma, dijkgraaf mevr. mr. A.J. Buisman

COMMISSIE STEDELIJK WATER EN WATERSYSTEEM

Delft, 31 oktober 2017

AAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN DELFLAND

Advies van de commissie Stedelijk Water en Watersysteem, tevens **conceptverslag** van de vergadering op 31oktober 2017 over het aan haar voorgelegde voorstel van het college van dijkgraaf en hoogheemraden, ter behandeling in de Verenigde Vergadering op 16 november 2017.

Aanwezig:

dhr. mr. M.A. Houtzager	hoogheemraad, voorzitter
mevr. drs. A.C.J. Jans	hoogheemraad
dhr. J.B. van den Berg	Ongebouwd
dhr. drs. L.W. Nanninga	Water Natuurlijk
dhr. J.H. Heijboer	AWPD
dhr. ing. L.G. Boekesteijn	AWPD
dhr. dr. P.A. Boot	PvdA
mevr. drs. E.E. van Hijlckama Vlieg	PvdA
dhr. P.J. van Adrichem	VVD
mevr. drs. M.E.H. Koop	CDA
dhr. T. van Heijningen	Bedrijfsgebouwd
mevr. P.J. Brocke	PvdD
dhr. H. Roeten	CU/SGP
dhr. A. Aartsen	Natuurterreinen
dhr. F.M. Hoynck van Papendrecht	50plus
mevr. mr. A.I.L. Kooiman	secretaris

Locatie: VV-zaal, Brassersplein Delft

00. Presentatie Uitvoeringsprogramma Waterkeringen

In een presentatie door Jeroen Rietdijk wordt toegelicht hoe Delflands uitvoeringsprogramma voor waterkeringen tot stand komt.

01. Opening, vaststellen agenda

De voorzitter opent om 13.30 uur de vergadering en heet iedereen welkom, onder wie zijn nieuwe collega mevrouw Jans.

02. Vaststellen notulen van de vergadering van 5 september 2017, inclusief toezeggingenlijst

Mevrouw Van Hijlckama vraagt of de vragen van de PvdA bij punt 05 en 06 kunnen worden besproken.

De voorzitter stelt voor die eerst te beantwoorden, wat tussen nu en twee weken gebeurt, en ze dan in de volgende vergadering te bespreken.
Mevrouw Van Hijlckama stemt hiermee in.
Ze mist in de ingekomen stukken de vragen over baggeren die de PvdA heeft gesteld.
Pfh Jans zegt toe dat die de volgende keer op de agenda zullen staan.
Mevrouw Van Hijlckama vindt het, naar aanleiding van het verslag, niet een goed idee om voor de projecten die op pagina 3 worden besproken een bulkkrediet aan te vragen, omdat daarmee de controlemogelijkheid van de commissie onder druk komt te staan.
De voorzitter antwoordt dat er juist meer informatie zal worden gegeven in het zogenaamde projectenboek, dat twee keer per jaar bij de burap en de jaarrekening zal worden gevoegd, en waarin de voortgang per project zal worden gerapporteerd als er afwijkingen zijn.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

03. Mededelingen

De voorzitter deelt mee dat deze vergadering voor de tweede keer een geluidsopname wordt gemaakt om die methode te kunnen vergelijken met een schriftelijk verslag. Hij vraagt daarom of de sprekers goed hun microfoon willen gebruiken en expliciet hun naam en partij willen noemen elke keer als ze inspreken.
Hij deelt verder mee dat het agendapunt GenX naar de commissie GSG is verplaatst.
Hij deelt verder mee dat de commissieleden zijn uitgenodigd voor een excursie naar de bochtafsnijding van de Schie op maandag 13 november van 15.00 tot 16.30 uur en dat ze zich kunnen opgeven bij de griffier.
Hij kondigt verder aan dat in januari of februari een overleg komt met de woordvoerders van de fracties om verder te praten over het invullen van de prestatie-indicatoren.
Hij deelt verder mee dat Rijkswaterstaat heeft besloten om een andere dan de Europese procedure te volgen wat betreft de stikstofnormen, zodat eerder kan worden begonnen met de aanleg. Hij voegt een link bij het verslag voor de toelichting.
Ten slotte deelt hij mee dat er voor de boulevard bij Scheveningen een Waterwetvergunning verleend is en er nog een in procedure is die ook zal worden verleend. Het gaat om een parkeergarage en een 'bak'. Beide aanvragen zijn nog extra extern getoetst door Delfland op de waterveiligheidsaspecten. Er zijn geen bezwaren wat dat betreft.
Pfh Jans deelt mee dat er een dag eerder twee incidenten zijn geweest: in Rijswijk is een tractor in het water gereden die er ook weer uitgevist is zonder nadelige gevolgen voor het oppervlaktewater en op de Honselersdijk bij de veilingroute is een vrachtwagen met 25 m^3 bagger gekanteld: alles is weer netjes opgeruimd.

04.B Bespreekstukken

04.B.01 Begroting 2018

De voorzitter stelt voor alleen politieke vragen te stellen over de voor deze commissie relevante onderdelen van de begroting.
Mevrouw Van Hijlckama vindt het een goede navolgbare begroting. Ze heeft alleen wel moeite met de terminologie als het om de procesindicatoren gaat. Er worden verschillende termen door elkaar gebruikt zoals prestaties, doelen en resultaten. Ze pleit ervoor om, niet nu direct maar later, het document nog eens door te akkeren zodat een eenduidig en consistent beeld ontstaat.
Verder zou ze graag zien dat er overal werkelijke procesindicatoren worden gebruikt die meetbaar zijn, ook voor klimaatadaptatie. Ze stelt voor om eventueel bij wijze van proef met indicatoren te gaan werken waar dat nu nog moeilijk lijkt.
De voorzitter antwoordt dat hij dat prima vindt.

Mevrouw Van Hijlckama leest dat bij de wijk Binkhorst proactief klimaatadaptief wordt geparticipeerd door Delfland, maar leest in het bestemmingplan dat het voor de gemeente al voldoende is als de standstillsituatie wordt bereikt en vraagt een toelichting.
De voorzitter antwoordt dat Delfland niet op basis van standstill met de gemeente heeft overlegd en dat een heel pakket aan mogelijke maatregelen is voorgesteld omdat er genoeg kansen liggen. Het blijft wel moeilijk dat af te dwingen omdat geen ruimtelijk instrumentarium voorhanden is. Hij gaat bij de gemeente Den Haag informeren wat de stand van zaken is en zal zeker een zienswijze indienen als het een andere kant dreigt uit te gaan dan tot nu toe was overeengekomen.
De heer Van den Berg is tevreden met de begroting die ambitie toont en de schuldpositie van Delfland verder afbouwt.
Hij vraagt nogmaals aandacht voor de N 468 en vraagt of daar de komende jaren de grote opgave wordt uitgevoerd.
Verder heeft hij moeite met de afwaardering van de Maasdijk omdat het nou eenmaal zo is dat een dijk zo sterk is als zijn zwakste schakel, dat je niet zomaar een nieuwe dijk aan kan leggen en dat het daarom onverstandig is om deze tweedelaagsveiligheid weg te nemen.
Hij is blij dat er een paar grote watersysteemprojecten in 2018 worden aangepakt en hij vraagt nog een toelichting op wat energiezuinig flexibel gemaalbeheer inhoudt waarbij hij erop wijst dat bij natte perioden juist snel moet worden gehandeld.
Verder is hij benieuwd naar de visie op bodemdaling die in 2019 vorm zal gaan krijgen omdat het voor agrariërs van groot belang is dat die zo beperkt mogelijk zal blijven in de toekomst. Hij merkt op dat ook de eerste voorbeelden van omgekeerde drainage in dit gebied al zijn uitgevoerd.
Ten slotte vraagt hij hoe praktisch het oppompen van het grondwater bij DSM verloopt nu de spoortunnel klaar is.
Pfh Jans antwoordt dat flexibel gemaalbeheer inhoudt dat zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van goedkope energie maar dat dat niet gebeurt als het veel regent.
De voorzitter antwoordt dat hij binnenkort weer overleg heeft met GS van de provincie om de N 468 te bespreken. Hij heeft als ultimatum 1 januari 2018 gesteld voor het bereiken van overeenstemming voor een gezamenlijke aanpak.
Hij antwoordt verder dat de Maasdijk weliswaar waterstaatkundig is afgewaardeerd, maar dat hij als cultuurhistorisch element toegevoegd is aan de landschapskaart van de provincie. Delfland heeft dus geen verplichtingen meer wat betreft waterveiligheid en eigendom. Daar is de VV akkoord mee gegaan.
Hij antwoordt verder dat de DSM-grondwateronttrekking inderdaad wel fasegewijs beëindigd zal worden nu de spoortunnel klaar is. De gemeente treft daarvoor al drainagemaatregelen. Er is al eerder geconstateerd dat het effect op de kades van Delfland meevalt en daarom heeft Delfland hier ook geen bemoeienis meer mee.
De heer Nanninga complimenteert met de begroting. Hij constateert dat er nog veel hectares onderwaternatuur moeten worden aangelegd (pagina 27) en hij vraagt of er daarvoor voldoende projecten op de plank liggen.
Verder vraagt hij of er ook geld bij kan als blijkt uit de hemelwaterstrategie dat er veel wordt bespaard omdat een deel van de neerslag niet meer afstroomt naar de waterzuivering. In de laatste informatieve VV over dit onderwerp werd ook nog gewezen op het water dat door lekke riolering naar de waterzuivering wegloopt.
Pfh Jans antwoordt dat er genoeg projecten op de plank liggen om onderwaternatuur aan te leggen.
De voorzitter antwoordt dat hij de hemelwaterstrategie uitvoert samen met de portefeuillehouders Jans en Van Olphen omdat er veel raakvlakken zijn. Als beter te concretiseren is wat de besparingen zijn, zal hij die zeker aan willen spreken om tot de uitvoering van een maatregelenpakket te komen dat volgt op de strategie.
De heer Aartsen vindt het een prima begroting. Hij vraagt of de prestatie-indicatoren voor de ecologische waterkwaliteit kunnen worden vergeleken met landelijke cijfers en wat dan de verhouding tussen beide is.
Pfh Jans antwoordt dat deze indicatoren nog weinig concreet kunnen worden gemaakt en dat er nog een onderzoek loopt waaruit meer duidelijk moet worden.
De heer Boekesteijn vindt het een goed leesbare begroting. Hij leest dat wat geld wordt overgehouden omdat enige vertraging is opgelopen bij de versterking van complexe kades en dat

van koers gewijzigd is: er wordt meer energie in het voortraject gestoken. Hij vraagt of dat wel tijdswinst op gaat leveren.
De voorzitter antwoordt dat hij denkt van wel omdat het altijd langer duurt als je achteraf door procedures vertraging oploopt. Het is ook verstandiger om het zo aan te pakken omdat het allemaal grond is van particulieren.
De heer Van Adrichem complimenteert met de begroting maar vindt het nog steeds jammer dat hij telkens terug moet bladeren naar 2017 om te kunnen vergelijken.
Bij Stedelijk Waterbeheer (pagina 4) leest hij dat Delfland bij proactief 100% scoort maar hij wil graag weten of de watertoets bij de gemeenten ook resultaat oplevert.
De voorzitter antwoordt dat de steekproef wat dat betreft in de volgende commissie wordt geagendeerd en dat dat er goed uitziet.
Mevrouw Koop vindt het een heldere begroting met goede voornemens. Ze zou graag bij de prestatie-indicatoren nog explicieter vermeld zien welk doel met de actie gediend is. Ze heeft haar twijfels bij het halen van de KRW-doelstelling vanwege de ganzen en muskusratten. Ze vraagt hoe daarmee om wordt gegaan.
Bij de strategische partners mist ze de bewoners die daar toch een hele belangrijke rol in spelen.
Ten slotte vraagt ze hoe het college aankijkt tegen 30 miljoen extra middelen die het kabinet beschikbaar stelt voor innovatie en of dit in Unieverband of ook voor individuele projecten van waterschappen kan worden besteed.
De voorzitter antwoordt dat innovatie in de portefeuille zit van zijn collega Smits. Hij beaamt dat bewoners inderdaad een belangrijke rol spelen en zeker zullen worden betrokken bij het proces.
Hij antwoordt verder dat de muskusratten in een samenwerkingsverband met andere waterschappen worden bestreden. Er is geen verband met de KRW-doelstelling.
Pfh Jans antwoordt dat ganzenvraat een probleem is, maar niet het halen van de doelstelling in de weg staat. De aanpak van de ganzen wordt onderdeel van de zwemwaterfaciliteiten.
Mevrouw Koop vindt muskusratten wel een onderwerp waarbij goed met prestatie-indicatoren zou kunnen worden gewerkt.
De voorzitter antwoordt dat er eerdaags een veldbezoek staat gepland waar de beheersing van de populatie wordt toegelicht. Hij vindt de directe koppeling met vangsten niet op voorhand een goed idee omdat je ook wilt weten waar de muskusratten vóórkomen. Hij wil voorkomen dat vangers zich meer op vangsten zouden gaan concentreren en minder aandacht aan inspectie gaan besteden.
De heer Roeten vraagt of met strategisch omgevingsmanagement iets nieuws wordt bedoeld of dat het een nieuwe naam is voor dingen die altijd al werden gedaan.
Verder vraagt hij of voor de komende gemeenteraadsverkiezingen aandacht is besteed aan de vergroting van het waterbewustzijn door te wijzen op de noodzaak van klimaatadaptatie.
De voorzitter antwoordt dat in Zuid-Holland-verband met de waterschappen is afgesproken dat aangehaakt wordt op de omgevingsvisies van gemeenten zoals dat al bij de gemeente Den Haag gebeurt. Daarvoor is bij Delfland ook een toelichtingsdocument voor gemeenten in de maak.
Hij antwoordt verder dat eerder een brochure over water is verspreid onder gemeentepolitici met het oog op de verkiezingen.
De heer Hoynck van Papendrecht complimenteert met de begroting. Hij wil nog wel wat extra aandacht voor het waterbewustzijn van de jeugd in grote steden, met name Den Haag. De temperatuur kan daar in zomers wel 6 graden hoger worden dan elders vanwege het heat-island-effect. Dit lijkt hem een probleem waar een kans ligt om groen met water te combineren en het waterbewustzijn in de stad verder te vergroten. Hij vindt ook dat Delfland daar waar mogelijk een rol in moet willen spelen.
De voorzitter antwoordt dat hij dat ook wil en dat dat al het geval is omdat er een stimuleringsprogramma is waaruit Delfland bijdraagt aan dit soort maatregelen. Onlangs is in het kader van 200 jaar Scheveningen de afspraak gemaakt dat er 8 schoolpleinen worden vergroend (4 op zand en 4 op veengrond).
Verder heeft Delfland aangeboden voor 50 procent te willen participeren in de waterstresstests die de gemeentes de komende jaren gaan uitvoeren. Verder noemt hij nog de regentonnenregeling in het Westland en de 70.000 tegels die onlangs in Den Haag zijn ingeleverd. Ook wordt via tuincentra informatie aangeboden om het waterbewustzijn te vergroten.

De commissie besluit de begroting als hamerstuk aan de VV voor te leggen.

04.B.06 Inlaat Spaanse Bocht

De heer Van den Berg stelt dat het 4 jaar geleden is dat deze afsluiter is geautomatiseerd en dat nu blijkt dat deze niet werkt. Hij vraagt of dit toen ook al bekend was en of er geen simpelere oplossingen mogelijk zijn, zoals plaatsing van een rooster om het vuil af te vangen.
De heer Heijboer constateert dat in 2009 al een krediet is verstrekt voor deze afsluiter. Hij vraagt of van de standaard afgeweken is waardoor dit probleem ontstaan is en of er meer van dit soort gevallen bestaan. Hij vraagt verder waarom dit een project wordt genoemd en geen onderhoud aangezien er geen sprake is van functiewijziging.
Mevrouw Koop vindt het prima dat dit gebeurt, maar vindt de motivatie wat summier. Verder mist nog een risico omdat het in partnerschap met Rotterdam wordt uitgevoerd.
De heer Roeten vraagt of hier sprake is van voortschrijdend inzicht en vraagt wat optie 1 inhoudt.
Pfh Jans antwoordt dat de afsluiter overgenomen is van de gemeente Rotterdam. Volgens Delflands beleid moet die nu dubbellaags (redundant) worden uitgevoerd. De ingreep kost meer dan de boekhoudnorm voor onderhoud dus wordt hij als project opgevoerd.
Optie 1 is eigenlijk geen duurzame oplossing en daarom in het voorstel niet verder uitgewerkt.

De commissie besluit het voorstel als hamerstuk aan de VV voor te leggen.

04.B.07 Ondergrondse Waterberging Sparta

De heer Heijboer constateert dat de waterberging met 200 euro per m^3 voldoet aan de kostennorm daarvoor. Hij vindt het een mooi project en hij heeft begrepen dat Delfland meefinanciert en dat de verdere risico's bij de andere partijen liggen. Het verbaast hem alleen dat de communicatie vooral op de wijk Spangen is gericht terwijl er veel breder kan worden gecommuniceerd. Ook permanente aandacht via een informatiepaneel is mogelijk.
De heer Van Adrichem vraagt of het project niet alsnog op een financiële bijdrage kan rekenen uit de innovatiepot. Verder vraagt hij of er breder over kan worden gecommuniceerd.
Mevrouw Koop sluit zich aan bij de oproep om hierover breder te communiceren.
De heer Roeten sluit zich aan bij de oproep om breder te communiceren.
De heer Hoynck van Papendrecht sluit zich aan bij de oproep om breder te communiceren.

Pfh Jans bedankt voor de complimenten en gaat hierover zeker breder communiceren.
De voorzitter verklaart de nadruk op Spangen voor de communicatie uit het feit dat het om een burgerinitiatief gaat dat hier tot uitvoering komt. De bewoners die dit hebben voorgesteld en die erbij zijn betrokken, verdienen alle lof.
Er zal zeker breder over worden gecommuniceerd omdat er meer dan dit soort mogelijkheden zijn zoals het ADO-stadion, hoewel daar op kunstgras wordt gespeeld. Voor de aandacht via een informatiepaneel zijn ook al plannen in de maak.

De commissie besluit het voorstel als hamerstuk aan de VV voor te leggen.

04.B.06 Watergang Aalkeet Buitenpolder

De heer Boot vraagt hoe het mogelijk is dat dit gemaal blijkbaar al niet goed heeft gewerkt vanaf het begin en hoe er van deze ervaring wordt geleerd.
De heer Van den Berg memoreert dat dit gemaal een te hoge capaciteit heeft, waardoor het veelvuldig aan- en uitslaat en vanaf het begin niet goed heeft gefunctioneerd. Wat hij niet snapt in de nieuwe dimensionering is waarom er dan wel genoeg ruimte is voor een natuurvriendelijke oever van 5 meter breed. Verder vraagt hij of er bij het nieuwe ontwerp rekening is gehouden

met de grootte van de duiker die onder de A20 door ligt en een deel van het water van de polder aanvoert. Hij vraagt hoe de kosten zijn verdeeld over oever en aanpassing.
De heer Nanninga vraagt waarom destijds niet voor een bredere watergang is gekozen.
De heer Van Heijingen vraagt of bij deze oplossing ook overwogen is om het vuil af te leiden naar het gemaal waar het automatisch kan worden verwijderd, omdat het nu mogelijk extra onderhoud kost omdat het door een medewerker van Delfland zou moeten worden verwijderd bij de extra duikers.
De heer Boekesteijn vindt het prijzenswaardig dat er toch aandacht is voor een natuurvriendelijke oever terwijl dat voor de KRW in dit geval niet hoeft.

Pfh Jans antwoordt dat bij het ontwerp van destijds met een lagere bodemweerstand van de watergang rekening was gehouden dan in de praktijk daarna bleek op te treden. De kosten zijn voor ongeveer de helft voor de duikers en de helft voor de oevers. Er is in deze aanpassing rekening gehouden met de duiker onder de A20 en die is voldoende ruim gedimensioneerd.
Ze zegt ten slotte toe dat nog zal worden nagegaan of extra onderhoud kan worden voorkomen door het vuil naar het gemaal door te geleiden.

De commissie besluit het voorstel als hamerstuk aan de VV voor te leggen.

05.I.07 Stand van zaken vislood

De heer Roeten vraagt waarom er voorlopig toch geen actie wordt ondernomen om vislood in het water te voorkomen.
Pfh Jans antwoordt dat er door het ministerie van Economische Zaken en door Sportvisserij wel aandacht wordt besteed aan het oplossen van dit probleem. Het is echter niet zo dat de waterkwaliteitseisen worden overschreden, dus in die zin is er geen noodzaak. Overigens heeft ze onlangs van een sportvisser begrepen dat er ook geen alternatieven voorhanden zouden zijn in de viswinkel.
Mevrouw Koop stelt voor om in analogie met de tuincentra de hengelsportwinkels te informeren over alternatieven. Ze vindt ook dat er in de contacten die met Sportvisserij worden onderhouden op aangedrongen moet worden.
Mevrouw Van Hijlckama stelt dat er weliswaar geen normen worden overtreden, maar dat de hoeveelheden op bepaalde plaatsen in de waterbodem indrukwekkend zijn en dat bij verdere oxidatie van lood toch erg giftige stoffen vrijkomen.
De heer Roeten stelt dat volgens de geldende regels die verbieden om oppervlaktewater te verontreinigen, toch al opgetreden zou kunnen worden tegen achterlaten van vislood.
De heer Nanninga vraagt of dan ook tegen lood op daken moet worden opgetreden omdat dat indirect ook het oppervlaktewater vervuilt.
Pfh Jans zegt toe het onderwerp wat verder te zullen laten toelichten omdat het juridisch nogal lastig ligt.

06. Rondvraag en sluiting

De heer Van den Berg vraagt wat de stand van zaken is bij de calamiteit op de Kwakelweg 14.
De voorzitter antwoordt dat de situatie is genormaliseerd en dat er een evaluatie komt. Hij kan er op dit moment verder weinig van zeggen.
De heer Van Heijningen zag onlangs in de Wateringse Polder dat er vlakbij de geplande waterberging ook nog een natuurlijk meertje ligt. Hij vraagt of dat mogelijk nog onderdeel kan worden van de waterberging.
Pfh Jans zegt toe dit na te laten gaan.
Mevrouw Van Hijlckama vraagt of niet in een andere zaal kan worden vergaderd omdat het licht slecht is.
De voorzitter antwoordt dat dat niet kan omdat in de VV-zaal de opnameapparatuur staat. Hij zal laten nagaan of het licht kan worden verbeterd.

Mevrouw Van Hijlckama vraagt of er al meer bekend is over de rivierkreeftjes.
De heer Nanninga vult aan dat dat ook interessant is omdat die mogelijk door hun graafwerk de dijken ondermijnen, terwijl niet duidelijk is of bestrijding niet toch werkt. Mogelijk kan een beroepsvisser eens een uitnodiging krijgen om daarover meer te vertellen.
De voorzitter antwoordt daar in collegeverband eens over te zullen nadenken.
De heer Roeten vraagt hoe het met de grondwateronttrekking bij de A4 gaat.
De voorzitter antwoordt dat dat goed verloopt en dat er geen signalen uit de omgeving zijn dat er iets misgaat. Onlangs is de ontijzeringstrap uit de onttrekking verwijderd omdat overgegaan is op vacuümbemaling waardoor ontijzering niet meer nodig is. Rijkswaterstaat monitort de onttrekking en rapporteert jaarlijks over het verloop. Te zijner tijd kan deze informatie wel weer worden besproken als er behoefte aan is.

De voorzitter sluit om 16.20 uur de vergadering.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de commissie Stedelijk Water en Watersysteem d.d. 28 november 2017.

De Voorzitter, De Secretaris,

dhr. mr. M.A. Houtzager mevr. mr. A.I.L. Kooiman

COMMISSIE GEZOND, SCHOON EN GEZUIVERD WATER

Delft, 31 oktober 2017

AAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN DELFLAND

Advies van de commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd water, tevens **conceptverslag** van de vergadering op 31 oktober 2017 over de aan haar voorgelegde voorstellen van het college van dijkgraaf en hoogheemraden, ter behandeling in de Verenigde Vergadering op 16 november 2017.

Aanwezig:	
mevr. I.J.A. ter Woorst	hoogheemraad, voorzitter
dhr. J.W.A. van Olphen	hoogheemraad, vicevoorzitter
dhr. drs. P.J.R. Baeten	secretaris
dhr. P.J. van Adrichem	categorie ingezetenen, VVD
mevr. ir. E.V.B.M. Alferink	categorie ingezetenen, PvdA
dhr. drs. ing. M.W. Belt	categorie ingezetenen, Water Natuurlijk
mevr. N.J. Dijkshoorn-van Dijk	categorie ongebouwd
dhr. P.J. de Haan	categorie ingezetenen, AWP Delfland
dhr. ing. P.J. Hofman	categorie ingezetenen, ChristenUnie-SGP
mevr. H.M.M. Hoogerwerf	categorie ingezetenen, Partij voor de Dieren
dhr. M.H.P. Jansen	categorie ingezetenen, CDA
mevr. J.P. Jansen-Verplanke	categorie ingezetenen, Water Natuurlijk
dhr. L.H.C. de Keijzer	categorie ingezetenen, 50PLUS
dhr. ir. C.L.C. van Kretschmar	categorie bedrijven
dhr. J.G.M. Schouffoer MPA	categorie natuurterreinen
mevr. ir. C.A. Vietsch	categorie ingezetenen, CDA
mevr. W.H. de Zoete	categorie ingezetenen, ChristenUnie-SGP

Overige aanwezigen:	
mevr. S. van Heusden	teamleider Watersysteemkwaliteit
dhr. J. de Korte	teamleider Proces-, Contract- en Afvalwaterketenbeheer
dhr. M. Wienhoven	programmamanager Chemische waterkwaliteit
mevr. M. Zeer	senior beleidsadviseur

Afwezig:	
mevr. M.J.T. van der Burg-van Leeuwen	categorie ongebouwd
dhr. mr. S.F. Fekkes	categorie ingezetenen, 50PLUS
mevrouw drs. E.E. van Hijlckama-Vlieg	categorie ingezetenen, PvdA
dhr. C. Kuijvenhoven	categorie ingezetenen, CDA
dhr. J. de Nooy	categorie ingezetenen, AWP Delfland
dhr. drs. A.P. Ranner	categorie ingezetenen, PvdA

01 Opening, vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 19.30 uur met een speciaal woord van welkom voor mevrouw Vietsch van het CDA.

De voorzitter wijst naar een vel met twee mogelijke data voor de excursie Delfland Circulair en verzoekt de commissieleden hun beschikbaarheid aan te geven. De commissie GSG spreekt zich uit voor een voorkeursdatum, waarna ook de overige VV-leden zullen worden uitgenodigd.

De voorzitter deelt mee dat mevrouw Van der Burg is geopereerd. Naar omstandigheden gaat het goed met haar.

Ten aanzien van de agenda deelt de voorzitter mee dat er een aantal fouten zijn gemaakt. De Beantwoording schriftelijke vragen Natuur en PvdD inzake Gen X was abusievelijk geagendeerd voor de commissie SWW. Dit stuk wordt als ingekomen stuk toegevoegd aan de agenda van vanavond.

Ten aanzien van agendapunt 05.08, Circulaire economie of natuurlijke technologie, wijst de voorzitter op de toezegging in de vorige vergadering om twee artikelen over circulaire economie te delen met de commissie. Agendapunt 05.08 is abusievelijk op de agenda terechtgekomen. De voorzitter stelt voor om dit agendapunt te schrappen en de twee artikelen als onderlegger te gebruiken voor de excursie.

De heer Belt vraagt om een toelichting op de agendering van agendapunt 05.04, Bestuursakkoord Water.

De voorzitter antwoordt dat dit een fout betreft. De voorzitter heeft toegezegd dat zodra er een bestuursovereenkomst voortkomt uit de Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater deze geagendeerd zal worden. Het bestuursakkoord dat nu op de agenda staat, is een oude bestuursovereenkomst uit de vorige collegeperiode. De voorzitter stelt voor om dit agendapunt te schrappen.

De heer Belt vraagt waarom de informatieve brief aan de VV betreffende de aanpak riooloverstorten als bespreekstuk is geagendeerd. Er loopt een proces waarbij verschillende VV-leden betrokken zijn.

Portefeuillehouder Van Olphen licht toe dat de brief abusievelijk niet was toegevoegd bij de stukken van de vorige vergadering. De brief moest officieel nog voorgelegd worden aan de commissie, maar het proces is inmiddels in gang gezet.

De commissie gaat akkoord met het voorstel van de voorzitter om de brief te verplaatsen naar de hamerstukken.

Mevrouw Vietsch vraagt of bij de inventarisatie van de riooloverstorten kan worden aangegeven of er de afgelopen jaren veel of weinig veranderd is.

De voorzitter antwoordt dat de vraag van mevrouw Vietsch als aandachtspunt zal worden meegenomen bij het proces.

De heer Hofman verzoekt om de evaluatie calamiteitenbestrijding bluswater Maasland te agenderen voor de huidige of de volgende commissievergadering.

De voorzitter verwijst naar de commissie BOB.

Mevrouw Dijkshoorn vraagt naar de planning van de vervolgbijeenkomst inzake riooloverstorten.

De voorzitter bevestigt dat er een nieuwe bijeenkomst van de commissie wordt gepland.

Portefeuillehouder Van Olphen vult aan dat de oorspronkelijke datum is teruggetrokken, omdat er een nieuwe volgorde is bepaald.

De heer Van Kretschmar antwoordt dat tijdens de eerste bespreking de wens is geuit om opnieuw bijeen te komen voorafgaand aan de VV, zodat wensen en vragen vooraf goed in beeld kunnen worden gebracht.

Portefeuillehouder Van Olphen licht toe dat de volgorde is aangepast. De tweede bijeenkomst van de genodigde VV-leden wordt gepland na de informatieve VV.

Op verzoek van AWP Delfland wordt agendapunt 05.01 een bespreekstuk.
Op verzoek van de ChristenUnie-SGP wordt agendapunt 05.05 een bespreekstuk.
Op verzoek van de PvdD worden agendapunt 05.03 en de beantwoording Gen X bespreekstukken.

In reactie op de klachten over de beperkte faciliteiten van de vergaderzaal doet de heer Schouffoer de suggestie om te bekijken of het mogelijk is om in het vervolg te vergaderen in een andere vergaderzaal.

De voorzitter zegt toe dat deze suggestie als aandachtspunt zal worden genoteerd voor het college.

02 Vaststellen notulen van de vergadering van 5 september 2017, inclusief toezeggingenlijst

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

Toezeggingenlijst commissie GSG

1. Afgedaan.
2. Afgedaan.
3. Afgedaan.
4. Afgedaan.
5. Afgedaan/gedeeltelijk naar reminders.
   De heer Jansen merkt op dat in de brief waarnaar wordt verwezen alleen wordt ingegaan op korrelslibtechnologie. Zijn vraag of er ook andere (zuiverings)technologieën bekeken worden, is hiermee niet beantwoord.
   De voorzitter antwoordt dat tijdens de geplande informatieve VV zal worden ingegaan op de vraag van de heer Jansen. Zijn vraag wordt verschoven naar de reminders.
6. Naar reminders.
7. Blijft staan.
8. Naar reminders.
9. Afgedaan.
10. Afgedaan.
11. Afgedaan.
12. Afgedaan.
13. Afgedaan.
14. Afgedaan.
15. Afgedaan.
16. Naar reminders.
17. Afgedaan.

Reminders

1. Blijft staan
2. Afgedaan.
3. Blijft staan.
4. De voorzitter wijst op de actuele informatie. De waterkwaliteit van Plas Wilhelminapark is goed. De waterkwaliteit van Plas Prinsenbos toont een aanzienlijke verbetering ten opzichte van afgelopen jaren.
5. Afgedaan.
6. Blijft staan.

Naar aanleiding van de toezeggingenlijst verwijst de heer Hofman naar zijn suggestie over de behandeling van vislood. De heer Hofman vindt het jammer dat de brief over dit onderwerp is behandeld in een andere commissie.

De voorzitter licht toe dat de brief abusievelijk is geagendeerd voor een andere commissie. Indien de heer Hofman vragen heeft over de brief, dan kan de brief alsnog worden geagendeerd voor de commissie GSG.

03. Mededelingen

Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater
De voorzitter licht toe dat de Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater uit drie onderdelen bestaat: nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen en nieuwe stoffen. Onder de nieuwe stoffen vallen ook medicijnresten. Vanuit het Rijk wordt hier een subsidie voor beschikbaar gesteld van 30 miljoen euro. Over medicijnresten wordt een informatieve VV voorzien. Waarschijnlijk zal deze begin 2018 plaatsvinden.

Hogere belasting verbranden en storten afval
Portefeuillehouder Van Olphen deelt mee dat in het nieuwe regeerakkoord een hogere belasting is voorzien op het verbranden en storten van afval. Uit een snelle berekening blijkt dat dit Delfland ruim een miljoen euro zal gaan kosten. Dit is niet opgenomen in de begroting en gaat spelen in 2019.

De heer Schouffoer merkt op dat in het verleden ook een heffing op het verbranden en storten van afval is voorgesteld. Spreker meent dat toen een uitzondering is gemaakt voor de verbranding van slib in gescheiden installaties. Kan de portefeuillehouder aangeven waarom verwacht wordt dat de heffing nu wel wordt geëffectueerd en waarom een lobby van de Unie tegen dit voornemen kansloos wordt geacht?

Portefeuillehouder Van Olphen bevestigt dat een soortgelijk voorstel in het verleden uiteindelijk niet is doorgegaan. Het staat nu opnieuw in het regeerakkoord. De Unie voert een lobby tegen dit voornemen, maar Delfland houdt er rekening mee dat het voorstel het waterschap geld gaat kosten.

De heer Hofman vraagt naar het afbreukrisico voor de innovatieve aanpak van de gasverbranding. De heer Hofman zou het betreuren als goede initiatieven door de hogere belasting zouden sneuvelen en pleit ervoor om dit via de Unie aan te kaarten bij de Kamer.

De heer Jansen ziet niet in waarom er nu al rekening gehouden zou moeten worden met tegenvallers op de begroting, aangezien in het kader van Delfland Circulair in de toekomst minder afval geproduceerd zal gaan worden.

Ecophos
Portefeuillehouder Van Olphen brengt verslag uit van een vergadering van de GR Slib. Er is langdurig gesproken met HVC en SNB. Eerder is aangegeven dat er ook een plan B en een plan C is, maar alle deelnemers het erover eens waren dat plan A (het oorspronkelijke Ecophos-plan) uiteindelijk de beste oplossing is. Getracht wordt om als GR de druk bij Ecophos op te voeren.

De heer Jansen merkt op behoefte te hebben aan meer informatie over Ecophos.

Portefeuillehouder Van Olphen geeft een korte toelichting. Het Ecophos-plan is uitgebreid besproken in de commissie. Daar is in principe niets aan veranderd, behalve dat vertraging is opgetreden.

04. Bespreekstukken

B.01 Begroting 2018

Afvalwaterketen en zuiveren
(in aanwezigheid van de heer J. de Korte)

Eerste termijn
Mevrouw Hoogerwerf spreekt haar complimenten uit voor de presentatie en de inzichtelijkheid van de begroting.

De heer De Keijzer sluit zich aan bij de complimenten voor de begroting.

De heer Belt sluit zich aan bij de complimenten en heeft de volgende vragen en opmerkingen:
- Op pagina 26 van de begroting staat dat energiebesparende en energieopwekkende maatregelen een terugverdientijd van vijf jaar moeten hebben. Eerder heeft de heer Belt erop gewezen dat het wettelijk verplicht is om maatregelen die een terugverdientijd hebben van vijf jaar te nemen. De heer Belt is echter van mening dat een hogere terugverdientijd geen begrenzing zou mogen zijn, maar dat er per maatregel een afweging plaats dient te vinden. De heer Belt gaat niet akkoord met de huidige formulering in de begroting, aangezien deze het nemen van maatregelen met een langere terugverdientijd dan vijf jaar belemmert.
- De heer Belt heeft tijdens de eerste bijeenkomst over de riooloverstorten begrepen dat de knelpunten nog in 2017 bepaald zouden worden. Uit de begroting zou echter blijken dat dit pas in 2018 zal gebeuren. De heer Belt vraagt om een toelichting.
- Ten aanzien van de prestatie-indicator eigen energieopwekking constateert de heer Belt dat in de tabel op pagina 26 voor de jaren 2021 en 2022 hetzelfde percentage (58%) is benoemd. De heer Belt zou graag zien dat gestreefd wordt naar een stijging van dit percentage.

De heer Jansen sluit zich aan bij de complimenten over de leesbaarheid en de presentatie van de begroting. Het CDA is tevens te spreken over de vermindering van de schuldenpositie van Delfland. Daarnaast heeft de heer Jansen de volgende vragen en opmerkingen:
- Op pagina 58 wordt melding gemaakt van de mogelijkheid ten aanzien van HVC om de samenwerking te beëindigen wanneer binnen drie jaar mocht blijken dat de verwachtingen van de waterschappen van de meerwaarde van de samenwerking niet bewaarheid kunnen worden. Hoe reëel is dit risico?
- De heer Jansen sluit zich aan bij de opmerking van de heer Belt ten aanzien van het percentage eigen energieopwekking.
- Naar aanleiding van pagina 27 vraagt de heer Jansen naar de status van OAS De Groote Lucht.
- Tot slot vraagt de heer Jansen naar de stand van zaken met betrekking tot de ruiming van loze leidingen.

Mevrouw Alferink heeft de volgende vragen en opmerkingen:
- Naar aanleiding van pagina 25 vraagt mevrouw Alferink om een toelichting op het onderzoek naar microplastics en hormoonverstorende stoffen. Wanneer worden de resultaten verwacht?
- Wat is de ratio achter het beheer van gemeentelijke gemalen? Zijn daar kosten of opbrengsten aan verbonden?
- Uit de tabel op pagina 26 blijkt dat de prestatie-indicator voor het verwijderingsrendement van stikstof en fosfaat 75% blijft. Is meer ambitie mogelijk?
- Op welke wijze wordt samen met de PPS-partner in 2018 gestart met de Toekomst Afvalwaterketen Delfland? Is nog sprake van een nulmeting?

De heer De Haan spreekt zijn complimenten uit voor de leesbaarheid van de begroting. De vragen van zijn fractie zijn al gesteld.

De heer Van Kretschmar sluit zich aan bij de complimenten voor de begroting en heeft de volgende vragen en opmerkingen:

- Naar aanleiding van pagina 25 vraagt spreker om een toelichting op het beheer van gemeentelijke gemalen. Wat is hierin het beleid? Komt dit als inkomstenpost terug in de begroting?
- Uit de tabel op pagina 28 staat dat voor de programmalijn Hergebruik grondstoffen in 2018 en 2019 extra middelen zijn begroot voor Toekomst Afvalwaterketen Delfland. Waar wordt dit geld aan besteed?
- Naar aanleiding van de geraamde investeringsuitgaven op pagina 28 vraagt spreker of al iets kan worden gezegd over het toekomstige investeringsvoorstel Hergebruik grondstoffen. In welke richting wordt gedacht?
- Op pagina 28 wordt de start van de implementatie van een aanvullende zuivering op AWZI De Nieuwe Waterweg genoemd. Wordt hiermee de centrale zuivering voor de tuinders bedoeld?

Mevrouw Dijkshoorn sluit zich aan bij de complimenten en heeft de volgende vragen en opmerkingen:

- Ten aanzien van pagina 26 merkt mevrouw Dijkshoorn op dat de realisatie van de prestatie-indicator eigen energieopwekking mede afhankelijk is van Ecophos.
- Wat is de stand van zaken van de implementatie van de vierde trap voor het verwijderen van gewasbeschermingsmiddelen? Is er enig idee van het tarief?
- Klopt het dat tuinders die meedoen met een collectieve zuivering uitstel hebben tot 2021, terwijl individuele tuinders al vanaf 1 januari 2018 verplicht zijn om een zuivering te hebben? Mevrouw Dijkshoorn merkt op dat de zuiveringsplicht vooral bij kleine tuindersbedrijven niet erg lijkt te leven.
- Naar aanleiding van de jaarlijkse dotatie aan de voorziening Groot onderhoud zuivering technische werken (pagina 28) vraagt mevrouw Dijkshoorn om een toelichting op de stijging van het aantal vervangingen in de komende jaren.

De heer Schouffoer sluit zich aan bij de complimenten voor de begroting. Daarnaast wijst spreker op de prestatie-indicator Minder stijging van afvalwaterheffingen op pagina 27 van de begroting. In 2018 bedraagt de minder stijging ten opzichte van referentie 2011 32 euro, in 2019 40 euro en in 2020 48 euro. De heer Schouffoer zou graag zien dat voor de VV een korte toelichting wordt toegevoegd aan de begroting op de efficiencyverbetering.

De heer Hofman uit zijn waardering voor de presentatie en de leesbaarheid van de begroting en heeft de volgende vragen en opmerkingen:

- Spreker vraagt naar de mogelijkheid om kennis te nemen van de juridische onderbouwing van de levering van groen gas door het waterschap.
- Op pagina 3 staat: "Op de afvalwaterzuiveringsinstallatie Nieuwe Waterweg starten we mogelijk met de implementatie van de 4e trap voor het verwijderen van gewasbeschermingsmiddelen." Spreker meent dat het woord 'mogelijk' kan worden geschrapt.
- Op pagina 3 staat ook dat de pilot met de zoetwaterfabriek wordt afgerond. Spreker vraagt naar de lessen die uit de pilot geleerd kunnen worden en naar de vervolgstappen.
- Spreker vraagt aandacht voor waterbewustzijn.
- Tot slot vraagt spreker om toelichting op de fluctuatie van de investeringsuitgaven voor het programma Afvalwaterketen en zuiveren in de jaren 2018 tot en met 2022 (pagina 11).

Portefeuillehouder Van Olphen reageert op de vragen en opmerkingen in de eerste termijn:

- De portefeuillehouder kan zich vinden in het voorstel van de heer Belt ten aanzien van de terugverdientijd van energiebesparende maatregelen.
- Delfland is koploper als het gaat om het terugwinnen van energie uit de afvalwaterketen. Maar het is geen perpetuum mobile. Op een gegeven moment zal met nieuwe technieken moeten worden gekeken of meer mogelijk is. Daarnaast zouden innovaties ook weer veel energie kunnen gaan kosten.
- Het jaar 2021 is bewust gekozen, gelet op de toekomstagenda. 2021 Is een bijzonder jaar, omdat de VV dan beslissingen zal moeten nemen die consequenties kunnen hebben voor de energievoorziening.

De heer Schouffoer vraagt of het mogelijk is om bij toekomstige voorstellen ook de consequenties te vermelden voor de energiedoelstellingen, zodat deze kunnen worden meegenomen in de afweging.

Portefeuillehouder Van Olphen antwoordt dat de consequenties, ook qua energie, een vast onderdeel zullen zijn van de voorstellen die voorgelegd zullen worden in het kader van de toekomstagenda. De portefeuillehouder vervolgt de beantwoording:
- OAS De Groote Lucht is afgerond. De commissie is hierover geïnformeerd. De resterende middelen worden gebruikt voor de afronding van een aantal projecten.
- Ten aanzien van loze leidingen is met de gemeente Den Haag afgesproken dat Delfland op de hoogte wordt gebracht wanneer de gemeente wegwerkzaamheden plant, zodat werk met werk kan worden gemaakt.
- De portefeuillehouder zegt toe de vraag van de heer Jansen naar het risico ten aanzien van HVC dat partijen gerechtigd zijn om de samenwerking binnen drie jaar te beëindigen, te zullen noteren voor het vragenformulier.
- Met het beheer van gemeentelijke gemalen door het waterschap vermindert de kwetsbaarheid en verbetert de kwaliteit. Doordat één partij aan de knoppen zit, kan optimaal gebruik worden gemaakt van de bestaande riolering. Het waterschap neemt niet de gemalen over, maar alleen het beheer en onderhoud. Het aantal gemaakte uren wordt doorberekend aan de gemeente.
- Over de prestatie-indicatoren voor het verwijderingsrendement stikstof en fosfaat is in het verleden veel gesproken. In de begroting is het wettelijke verwijderingsrendement van 75% aangehouden. Aan een hoger percentage hangt een fors prijskaartje.

De heer Schouffoer wijst erop dat Delfland het afvalwater op buitenwater loost. Het geloosde water is mogelijk schoner dan het water dat wordt ontvangen.

De heer De Korte vult de beantwoording aan:
- In reactie op de vraag van de heer Belt antwoordt de heer De Korte dat het overzicht met knelpunten ten aanzien van de riooloverstorten is voorzien voor begin 2018.
- Ten aanzien van het onderzoek naar microplastics en het investeringsvoorstel Hergebruik grondstoffen verwijst de heer De Korte naar de uitwerking van de toekomstagenda.

Portefeuillehouder Van Olphen vervolgt de beantwoording:
- In 2018 wordt gestart met de toekomstagenda. De VV-leden mogen hierover meebeslissen.
- De extra middelen die in 2018 en 2019 zijn begroot voor Toekomst Afvalwaterketen Delfland hebben betrekking op extra capaciteit (mensen en advies).
- De portefeuillehouder bevestigt dat met de implementatie van een aanvullende zuivering op AWZI De Nieuwe Waterweg de collectieve zuivering wordt bedoeld.
- De portefeuillehouder bevestigt dat tuinders die meedoen met een collectieve zuivering uitstel hebben tot 2021. Voor individuele tuinders geldt de zuiveringsplicht vanaf 1 januari 2018.
- Op verzoek van de heer Schouffoer zal in het vragenformulier naar aanleiding van de tabel met streefwaarden minder stijging van afvalwaterheffingen (pagina 27 van de begroting) een toelichting op hoofdlijnen worden opgenomen op de verwachte efficiencyverbetering.
- De vierde trap is een pilot op De Groote Lucht. De pilot wordt eind dit jaar afgerond. Aan de hand van de resultaten van de pilot zullen de vervolgstappen worden bepaald.

De heer De Korte reageert op de vraag van de heer Hofman naar de fluctuaties van de investeringsuitgaven voor het programma Afvalwaterketen en zuiveren in de jaren 2018 tot en met 2022. De investeringsuitgaven zijn een optelsom van meerdere projecten. In sommige jaren zijn er meer projecten gepland dan in andere jaren.

Tweede termijn
De heer Jansen wijst op de streefwaarde eigen energieopwekking van 58% in 2022 (pagina 26) en is van mening dat Delfland ambitieuzer mag zijn. Daarnaast heeft de heer

Jansen begrepen dat er een asbestinventarisatie wordt uitgevoerd. De heer Jansen vraagt naar het risico in relatie tot gezuiverd afvalwater.

Mevrouw Vietsch merkt op dat uit de stukken van de commissie BOB blijkt dat is toegezegd dat een asbestinventarisatie zal plaatsvinden.

Portefeuillehouder Van Olphen antwoordt binnen de afvalwaterketen niet op de hoogte te zijn van een asbestinventarisatie.

De heer Belt benadrukt ervoor te pleiten dat de zin over de terugverdientijd van energiebesparende maatregelen wordt geschrapt uit de begroting. Als voorbeeld van de negatieve doorwerking wijst de heer Belt op het Energie-efficiëntieplan 2017-2020. In de lijst met maatregelen in dit plan wordt als voorwaarde voor het project Warmteoverschot wkk's naar Eneco warmtestation gesteld dat de businesscase positief moet uitpakken met een terugverdientijd van minder dan vijf jaar.
Daarnaast stelt de heer Belt voor om de streefwaarde eigen energieopwekking in 2022 te verhogen of te vervangen door 'nader te bepalen'.

De heer Hofman herhaalt zijn vraag naar de mogelijkheid om kennis te nemen van de juridische onderbouwing van de levering van groen gas door het waterschap.

De heer Van Adrichem merkt op dat de daadwerkelijke terugverdientijd van energiebesparende maatregelen afhankelijk is van een aantal variabelen, zoals de energieprijs.

Portefeuillehouder Van Olphen reageert op de vragen en opmerkingen in de tweede termijn:
- Delfland is voor energiebesparende maatregelen uitgegaan van een terugverdientijd van vijf jaar. Dit is een streefgetal. Als er redenen zijn om een maatregel te nemen met een langere terugverdientijd, dan kan de VV hiertoe beslissen. Portefeuillehouder Van Olphen zegt toe de tekst te zullen aanpassen, zodat het waterschap flexibeler kan zijn.
- Ten aanzien van de streefwaarde eigen energieopwekking van 58% herhaalt de portefeuillehouder dat de VV nog beslissingen zal moeten nemen over de toekomst. Op dit moment is het koffiedik kijken. Er is voor gekozen om de streefwaarden te bevriezen.
- In reactie op de vraag van de heer Hofman antwoordt portefeuillehouder Van Olphen dat de levering van energie door het waterschap juridisch is onderzocht. De VV heeft het project goedgekeurd. De portefeuillehouder geeft aan navraag te kunnen doen naar de juridische onderbouwing van de levering van energie (groen gas) door het waterschap.

Portefeuillehouder Ter Woorst draagt het voorzitterschap over aan portefeuillehouder Van Olphen voor de bespreking van het programma Gezond, schoon en zoet water.

Gezond, schoon en zoet water
(in aanwezigheid van mevrouw S. van Heusden, de heer M. Wienhoven en mevrouw M. Zeer)

Eerste termijn
Mevrouw Dijkshoorn spreekt haar complimenten uit voor de programmabegroting en heeft de volgende vragen en opmerkingen:
- Bij elke polder zijn projecten aangegeven. Zijn dit de polders die naar aanleiding van het gebiedsgericht meten als urgent worden beschouwd?
- Mevrouw Dijkshoorn vindt het belangrijk dat gestuurd wordt op het sluiten van de kringloop en kijkt uit naar de excursie Delfland Circulair.
- Ten aanzien van de online beschikbaarheid van actuele waterkwaliteitsgegevens (pagina 18) geeft mevrouw Dijkshoorn aan op de website metingen te hebben aangetroffen uit 2014, vooral van stikstof en fosfaat.
- Op pagina 19 staat dat de maatregelen ten aanzien van Delftse Hout in 2018 een investering vergen van circa 1 miljoen euro. In de tabel met geraamde investeringsbedragen wordt voor zwemwater in 2018 een bedrag van 0,7 miljoen euro

begroot. Mevrouw Dijkshoorn vraagt om een toelichting op dit verschil.
- Mevrouw Dijkshoorn merkt op dat de programmalijn Zwemwater haar fractie zorgen baart. Er is al veel in geïnvesteerd. De fractie benadrukt dat Delfland dit niet alleen kan. Mevrouw Dijkshoorn wijst ook op het profijtbeginsel.

Portefeuillehouder Ter Woorst licht ter interruptie toe dat Delfland binnen de zwemwaterrichtlijnen alleen de prioritaire zwemwateren aanpakt. Getracht wordt om met minimale inzet maximaal resultaat te bereiken. De uitgevoerde maatregelen zijn zeer succesvol gebleken. Zwemwater wordt door veel mensen zeer gewaardeerd.

Mevrouw Dijkshoorn merkt op niet te twijfelen aan de inzet van Delfland als het gaat om het verbeteren van de zwemwaterkwaliteit. De fractie ongebouwd is echter van mening dat de provincie het waterschap hierbij meer zou mogen ondersteunen.

De heer Van Kretschmar heeft de volgende vragen en opmerkingen:
- Op pagina 3 van de begroting staat dat het instrument Waterbeschikbaarheid in productie wordt genomen. De heer Van Kretschmar vraagt om een toelichting.
- Op pagina 19 staat dat de maatregelen ten aanzien van Delftse Hout in 2018 een investering vergen van circa 1 miljoen euro. Is dit het totale investeringsbedrag? De heer Van Kretschmar vraagt naar het aandeel van de gemeente Delft.
- Uit de exploitatietabel op pagina 20 blijkt dat vanaf het jaar 2020 meer geld is begroot voor de programmalijn Zwemwater dan voor de programmalijn Chemische waterkwaliteit. Dit verbaast de heer Van Kretschmar. Spreker vraagt om een toelichting.

De heer De Haan sluit zich aan bij de vragen over het zwemwater. Overigens is AWP van mening dat afzanden geen goede oplossing is. Ten aanzien van de chemische waterkwaliteit en de bestrijdingsmiddelen merkt de heer De Haan op dat de focus van Delfland ligt op het beperken van emissies vanuit de glastuinbouw. De heer De Haan pleit ervoor om in de nazorg goed in te zetten op bron-opsporing.

Mevrouw Alferink spreekt haar complimenten uit voor de begroting, met name voor de kaarten. Bestaan er naast dit kaartje ook andere projecten die het vermelden waard zijn? Ten aanzien van de chemische waterkwaliteit sluit mevrouw Alferink zich aan bij de opmerkingen van mevrouw Dijkshoorn. Het is belangrijk dat mensen de ontwikkelingen goed kunnen blijven volgen. Ook ten aanzien van het zwemwater sluit mevrouw Alferink zich aan bij de vragen van de voorgaande sprekers.

De heer Jansen sluit zich aan bij de opmerkingen van mevrouw Dijkshoorn over het meer en beter meten. Dat vergroot ook het bewustzijn. De heer Jansen doet de suggestie om voor de monitoring een prestatie-indicator op te stellen. Verder sluit de heer Jansen zich aan bij de verbazing over de exploitatietabel. Het budget voor Zwemwater loopt fors op, terwijl dat voor Chemische waterkwaliteit terugloopt. Daarnaast wijst de heer Jansen op het doel om de emissieloze kas in 2021 te realiseren, terwijl het budget in 2022 oploopt. Tot slot vraagt de heer Jansen of ten aanzien van het zwemwater ook rekening wordt gehouden met andere algensoorten dan blauwalg.

Mevrouw Jansen-Verplanke spreekt haar complimenten uit voor de informatieve VV over chemische waterkwaliteit. Haar fractie heeft vertrouwen in de aanpak. Daarnaast spreekt mevrouw Jansen-Verplanke ook haar complimenten uit voor de aanpak van zwemwater. Water Natuurlijk is van mening dat zwemwater een belangrijk visitekaartje is van Delfland. Tot slot vraagt spreekster om een toelichting op de risico’s met betrekking tot de zoetwateraanvoer, ook in relatie tot de verzilting als gevolg van de verdieping van de Nieuwe Waterweg.

Ten aanzien van Delftse Hout merkt de heer De Keijzer op dat in de begroting van de provincie een behoorlijk budget is gereserveerd voor zwemwateren. Wordt de provincie hiervoor benaderd?

Mevrouw Hoogerwerf spreekt haar complimenten uit voor de informatievoorziening van de portefeuillehouder in het afgelopen jaar over het programma Gezond, schoon en zoet water.

Haar fractie is positief over de aandacht voor kringloopsluiting. Ten aanzien van de chemische waterkwaliteit benadrukt mevrouw Hoogerwerf het doel om uiteindelijk de KRW-doelstellingen te behalen. Wel uit de fractie haar zorgen ten aanzien van het instrument handhaving. De Partij voor de Dieren is van mening dat de vervuiler betaalt en wijst op de inzet van de medewerkers van het waterschap voor toezicht en handhaving. De inspanningen ten aanzien van zwemwater ziet de fractie als invulling van de wettelijke verplichtingen.

De heer Hofman heeft de volgende vragen en opmerkingen:
- In de samenvatting op pagina 3 staat dat twee lokale knelpunten worden opgelost. Het lijkt spreker goed om deze knelpunten te benoemen. Daarnaast staat er dat twee lokale knelpunten worden voorbereid. Spreker pleit voor een andere formulering.
- Uit de tabel met investeringsuitgaven op pagina 11 blijkt dat in 2020 5,3 miljoen euro is voorzien voor het programma Gezond, schoon en zoet water. Waarom is deze piek voorzien in 2020? Is het mogelijk om dit bedrag naar voren te schuiven, zodat het huidige bestuur een bepaalde eindfase in kan luiden voor dit programma?
- Ten aanzien van de KRW-doelen die in 2027 behaald moeten zijn, doet spreker de suggestie om tussendoelen te formuleren.
- Ten aanzien van de zwemwateren is spreker van mening dat het waterschap binnen de maatschappelijke verantwoordelijkheid zijn eigen rol speelt.
- Ten aanzien van Delftse Hout vraagt spreker naar de plannen voor het creëren van een eiland. Het idee dat gelanceerd is op de pier van Scheveningen sprak hem aan.

De heer Van Adrichem spreekt zijn dank uit voor de informatieve VV en wenst de portefeuillehouder succes met de uitdagende portefeuille. Ten aanzien van de chemische waterkwaliteit benadrukt de heer Van Adrichem opnieuw van mening te zijn dat de goeden niet onder kwaden mogen lijden. Tot slot merkt spreker op moeite te hebben met de aanzienlijke stijging van het budget voor de programmalijn Zwemwater.

Portefeuillehouder Ter Woorst reageert op de vragen en opmerkingen in de eerste termijn:
- Zwemwater heeft een maatschappelijke functie. Het waterschap is gehouden aan de zwemwaterrichtlijn, maar gaat zuinig met geld om. Delfland investeert alleen in zwemwater indien aan de voorwaarden wordt voldaan.
- Er zal nog een investeringsvoorstel worden voorgelegd ten aanzien van Delftse Hout. Daarin zullen ook de inspanningen van de gemeente Delft beschreven zijn. De gemeente heeft onder meer natuurvriendelijke oevers aangelegd en toiletten geplaatst. Het voornemen is om twee excursies te organiseren: één voor het gebied en één voor de VV-leden.
- Tijdens de informatieve VV is een presentatie gehouden met onder meer een overzicht van de aanpak van de polders. De presentatie is terug te vinden in iBabs.
- De website voor het live meelezen met de handhavers is nog in ontwikkeling.
- De vraag van mevrouw Dijkshoorn naar meetwaarden uit 2014 op de site Waterkwaliteit op de kaart wordt genoteerd voor het vragenformulier.
- Gebiedsgericht meten moet uiteindelijk de verantwoordelijkheid worden van de ondernemer. De portefeuillehouder hoopt op een verdienmodel. Er zijn al supermarkten die ondernemers vragen aan te tonen ook voor de omgeving weinig residuen achter te laten.
- De suggestie van de heer De Keijzer dat in de begroting van de provincie middelen zijn gereserveerd voor zwemwater zal worden uitgezocht en wordt genoteerd voor het vragenformulier.
- Waterbeschikbaarheid is een instrument om ondernemers meer bewust te maken van zoet water.
- In reacties op de vragen naar de fluctuaties in de investeringen merkt de portefeuillehouder op dat de hoeveelheid geld niet evenredig is aan de hoeveelheid aandacht voor een onderwerp. Voor Chemische waterkwaliteit gaat het meer om mankracht en aandacht. Voor zwemwater is er een schommeling voorzien vanwege de waterharmonica die in een van de jaren gerealiseerd zal gaan worden.

Mevrouw Van Heusden reageert op de vraag van mevrouw Dijkshoorn naar het verschil tussen het geraamde investeringsbedrag voor zwemwater in 2018 van 0,7 miljoen euro en de verwachte investering voor de maatregelen ten aanzien van Delftse Hout van circa 1 miljoen

euro. Mevrouw Van Heusden licht toe dat sprake is van voortschrijdend inzicht naar aanleiding van de wens van de VV om geen geld over te houden aan het einde van het jaar en de mogelijkheid dat andere partijen mee financieren.

De heer Van Kretschmar merkt op dat zijn vraag naar de fluctuaties betrekking had op de exploitatie.

Portefeuillehouder Ter Woorst zegt toe dat de vraag naar de oorzaak van de fluctuaties in de exploitatie wordt genoteerd voor het vragenformulier.

Mevrouw Van Heusden geeft een korte toelichting op de exploitatie van de programmalijn Chemische waterkwaliteit. Er is besloten om de inspanningen tot 2019 te intensiveren. Dit verklaart de verhoogde exploitatie in de jaren 2018 en 2019. Na 2019 is een daling voorzien, omdat hier nog niet over besloten is. Of er door de emissieloze kas minder inspanningen nodig zijn, is nog niet bekend.

Portefeuillehouder Ter Woorst vervolgt de beantwoording:
- De commissie is vorig jaar geïnformeerd over de verdieping van de Nieuwe Waterweg en de compenserende maatregelen.
- De commissie is eerder ook geïnformeerd over de tussendoelen met betrekking tot de KRW-doelstellingen. Dit zijn de prestatie-indicatoren. In de waterkwaliteitsrapportage wordt jaarlijks gekeken naar de voortgang.
- Het drijvende eiland maakt onderdeel uit van het investeringsvoorstel voor de Delftse Hout.

Tweede termijn
De heer Jansen herhaalt zijn suggestie met betrekking tot het instellen van prestatie-indicatoren voor monitoring, bijvoorbeeld het aantal meetpunten, om de bewustwording te vergroten.

Ten aanzien van metingen en data wijst mevrouw Dijkshoorn op het innovatienetwerk en de studiegroep ‘middenINdelfland’. Wellicht is er voor Delfland een mogelijkheid om hierin te participeren.

Portefeuillehouder Van Olphen geeft aan de suggestie van de heer Jansen mee te zullen nemen, maar geen toezegging te kunnen doen. De portefeuillehouder neemt ook de suggestie van mevrouw Dijkshoorn mee.

Portefeuillehouder Van Olphen draagt het voorzitterschap over aan portefeuillehouder Ter Woorst.

De voorzitter concludeert dat de begroting als hamerstuk met een positief advies voor beide programma’s zal worden aangeboden aan de VV.

05. Ingekomen stukken

01. Informatieve brief VV betreffende Top 5 grondstoffen

De heer De Haan leest in de brief dat uit een strategische studie blijkt dat er voor de Delflandse zuiveringen meer kansen liggen op het gebied van energie-gerelateerde grondstoffen zoals groen gas. De heer De Haan vraagt of deze strategische studie nog wordt gedeeld met de commissie.

Vanuit de organisatie wordt toegelicht dat een presentatie heeft plaatsgevonden. Het rapport moet nog worden opgesteld. Dit rapport zal via de gebruikelijke route te zijner tijd worden aangeboden aan de VV.

03. Beantwoording schriftelijke vragen PvdD inzake dierenleed ganzenjacht

Mevrouw Hoogerwerf merkt op dat haar vraag inzake ganzenleed niet afdoende is beantwoord. Daarnaast vraagt spreekster of bekend is wanneer de jacht plaatsvindt.

De voorzitter antwoordt dat het waterschap zelf niet jaagt. Wel geeft het waterschap jagers de ruimte om te jagen. De voorzitter durft niet te zeggen wanneer de ganzenjacht plaatsvindt. In dit kader deelt de voorzitter mee dat recent een handhavingsactie is uitgevoerd, waarbij een aantal jagers is gecontroleerd in Midden-Delfland. Tijdens deze controle is alles in orde bevonden.

05. Beantwoording schriftelijke vragen AWPD inzake mobiele zuivering glastuinbouw

De heer Hofman vraagt op welke wijze de mobiele zuivering zich verhoudt tot de collectieve zuivering. Is dit een tussenfase?

Portefeuillehouder Van Olphen antwoordt dat een groot deel van de tuinders vanwege de locatie niet de mogelijkheid heeft om mee te doen aan de collectieve zuivering in Hoek van Holland. Elke tuinder heeft zijn eigen afwegingen als het gaat om de beste zuiveringsmethode, maar alle tuinders moeten voldoen aan dezelfde eisen.

De heer Schouffoer pleit ervoor om ook eens te kijken naar het lozen van antibiotica op het oppervlaktewater door intensieve veehouderijen.

09. Beantwoording schriftelijke vragen Natuur en PvdD inzake Gen X

Mevrouw Hoogerwerf merkt op de beantwoording van de schriftelijke vragen inzake Gen X teleurstellend te vinden. In de beantwoording wordt gesteld dat Delfland hierin geen rol en/of bevoegdheid heeft. Mevrouw Hoogerwerf denkt dat het niet vol te houden is dat het waterschap geen rol heeft in veilig drinkwater. Mevrouw Hoogerwerf doet een appel aan het dagelijks bestuur om een proactieve opstelling te kiezen in de discussie en de partners de hand te reiken om de lobby op te zoeken. Hoe staat het college hier tegenover?

Portefeuillehouder Van Olphen licht toe onlangs te hebben gesproken met Dunea. Dunea gaf aan dat het water waarin Gen X is aangetroffen in een ander waterschap zit. De portefeuillehouder ziet op dit moment geen specifieke rol weggelegd voor Delfland anders dan als onderdeel van bijvoorbeeld lobbyactiviteiten door de Unie.

Mevrouw Hoogerwerf merkt op te worstelen met de versnipperde verantwoordelijkheden.

De voorzitter vindt de zorgen van mevrouw Hoogerwerf terecht en geeft aan dat de nieuwe stoffen, waaronder Gen X, onderdeel zijn van de Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater, waarbij de waterschappen gezamenlijk aandacht vragen voor de vergunningverlening. Het voorzorgsprincipe is zeer belangrijk.

De heer Hofman is van mening dat alertheid geboden blijft.

Portefeuillehouder Van Olphen vult aan dat drinkwaterbedrijven hier zeer alert mee bezig zijn.

06 Rondvraag en sluiting

De heer Hofman merkt op te hebben begrepen van het stroomgebied Rijn-West dat een discussie wordt gevoerd over de vraag of de overige wateren betrokken moeten worden bij de KRW-lichamen. Hoe stelt Delfland zich hierin op?

De voorzitter antwoordt niet op de hoogte te zijn van een discussie over de overige wateren. Zodra het aan de orde is, zal de voorzitter de commissie informeren. Formeel is de opstelling van de waterschappen dat voor overige wateren een inspanningsverplichting geldt.

Mevrouw Alferink merkt op tijdens de Dutch Design Week in Eindhoven een stand te hebben bezocht over een onderzoek van de Unie van Waterschappen in samenwerking met een onderneming naar het destilleren van afbreekbare bioplastics uit afvalwater.

De voorzitter verwijst in dit verband naar agendapunt 05.01, de informatieve brief aan de VV betreffende Top 5 grondstoffen.

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter om 22.15 uur de vergadering.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd water d.d. 28 november 2017.

De Voorzitter, De Secretaris,

I.J.A. ter Woorst drs. P.J.R. Baeten

Verzamelformulier ten behoeve van de beantwoording van vragen gesteld in de commissiebijeenkomsten van 31 oktober 2017 ter informatie voor de VV vergadering van 16 november 2017

Commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering. Agendapunt: 04.B.01 Onderwerp: Begroting 2018
Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling: Vraag of budget van €5.000 voor het bergen verlaten bootjes voldoende is.
Beantwoording: Om onnodige overschrijding van budgetten te voorkomen wordt niet meer geraamd dan noodzakelijk. De inschatting is gebaseerd op de uitgaven van vorige jaren. Daarnaast worden, indien mogelijk, de kosten verhaald.

Commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering. Agendapunt: 04.B.01 Onderwerp: Begroting 2018
Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling: Vraag over samenstelling groene stroom en mogelijk 'sjoemelstroom'.
Beantwoording: Bij de aanbesteding, door het collectief van zes waterschappen, is er gekozen om te vergroenen met Garanties van Oorsprong (GvO's) van waterkracht. Dit is de goedkoopste manier, maar wordt inmiddels door de Unie van Waterschappen niet meer erkend als groene stroom voor de jaarlijkse klimaatmonitor. Voor deze monitor worden alleen GvO's met Nederlandse origine als groene stroom beschouwd. Bijlage 1. Het bewijs van de levering van duurzame energie.

Commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering. Agendapunt: 04.B.01 Onderwerp: Begroting 2018
Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling: De vraag van ongebouwd / Dijkshoorn beantwoorden over het ontbreken van de breedte in de vastgestelde leggers.
Beantwoording: Op de online leggerkaart is het mogelijk om zelf met een liniaal-tool de breedte van een watergang te meten. Daarbij is het belangrijk om eerst goed op de kaart in te zoomen om nauwkeurig te kunnen meten. Echter, vanuit verschillende teams intern Delfland is behoefte om de breedtepunten met label, die voorheen in de legger stonden, weer te kunnen raadplegen. Er zal geautomatiseerd om de 50 of 100 meter nieuwe breedtepunten worden gegenereerd. Bij deze punten op de kaart wordt een label getoond met de vastgestelde leggerbreedte van het watervlak op die locatie. De verwachting is dat dit in april 2018 voltooid zal zijn.

Commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd Water. Agendapunt: 04.B.01 Onderwerp: Begroting 2018

Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling: Hoe reëel is het risico dat Delfland loopt als HVC gebruik maakt van de mogelijkheid om de samenwerking te beëindigen wanneer binnen drie jaar mocht blijken dat de verwachtingen van de waterschappen van de meerwaarde van de samenwerking niet bewaarheid kunnen worden (pagina 58, tabel 'HVC' onder 'Overige informatie')?
Beantwoording: De tekst vervalt. Het betrof de opt-out regeling die gold na overgang van DRSH naar de constructie GR Slibverwerking die aandeelhouder werd van HVC. De opt-out regeling is in 2012 afgehandeld en niet meer van toepassing.

Commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd Water. Agendapunt: 04.B.01
Onderwerp: Begroting 2018

Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling: Kan (op hoofdlijnen) een uitleg worden gegeven op welke wijze de streefwaarde van de mindere stijging van de afvalwaterheffingen bepaald is (tabel pagina 27)?

Beantwoording:
In 2010 is een referentie bepaald voor de verwachte tariefontwikkeling (Dit is een gewogen gemiddelde van de gemeentelijke rioolheffing en de Delflandse zuiveringsheffing). Dit is bepaald op basis van de prognoses die de partners in de Afvalwaterketen zelf hadden afgegeven.
Dit is binnen de afspraken van het bestuursakkoord Water vertaald naar een streefwaarde te realiseren binnen de NAD (afgesproken is 10% minder meerkosten in 2020). Dit kan worden weergegeven als een percentage (minder stijging) of als een daadwerkelijke mindere stijging in euro's. Voor dat laatste is gekozen en daarmee is aangegeven dat er in 2017 dankzij de samenwerking tot een tarief zou mogen zijn gekomen dat **€23** (€498-€475) lager ligt dan in de referentiesituatie.
Bij de realisatie blijkt dat ruimschoots aan deze prestatie-indicator is voldaan. De gewogen gemiddelde realisatie komt op een tarief van €448. Dit is €50 per huishouden lager dan in de referentiesituatie. Als deze trend doorzet, ligt het gewogen tarief in 2020 ruim €65 lager dan in de referentiesituatie.

Monitoringstabel van

			2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Referentie	Gewogen gemiddeld tarief Referentie		372	401	430	459	471	485	498	512	526	540
Streefwaarde	Gewogen gemiddelde Autonoom en Samenwerking		372	401	425	442	453	466	475	480	486	492
Realisatie	Gewogen gemiddelde gerealiseerd		374	401	419	431	444	448	448			
	Percentage minder stijging t.o.v. 2011		-0,5%	0,2%	2,6%	6,0%	5,8%	7,6%	10,1%	10,5%	11,4%	12,2%
	Minder stijging		€ 0	€ 0	€ 5	€ 17	€ 18	€ 19	€ 23	€ 32	€ 40	€ 48

Commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd Water. Agendapunt: 04.B.01 Onderwerp: Begroting 2018
Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling: Waarom staan op de waterkwaliteitskaart op de website van Delfland (ook) meetwaardes uit 2014 (vooral stikstof en fosfaat)?
Beantwoording: De meetpunten op de waterkwaliteitskaart maken onderdeel van meerdere meetnetten. Monitoring krijgt vorm in periodiek terugkerende opnames in die meetnetten. Tezamen vormen deze de waterkwaliteitskaart. De waterkwaliteitskaart laat te allen tijde de meest actuele waarden zien. Een aantal van die meetnetten gaat uit van jaarlijkse metingen. Voor de meetpunten die hiervan onderdeel uitmaken, is de 2016 waarde gerapporteerd. Doordat een van de meetnetten een rouleren meetnet is met een drie-jaarlijkse cyclus, bevat de kaart eveneens waarden voor 2014 en 2015.

Commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd Water. Agendapunt: 04.B.01 Onderwerp: Begroting 2018
Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling: Is er in de begroting van de Provincie Zuid-Holland geld gereserveerd voor zwemwater?
Beantwoording: Nee, in de begroting is geen geld gereserveerd voor zwemwater. De commissie wordt hier nader over geïnformeerd.

Commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd Water. Agendapunt: 04.B.01 Onderwerp: Begroting 2018
Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling: Wat is reden voor de stijging van de exploitatiekosten van zwemwater (tabel exploitatie Gezond, schoon en zoet water, pagina 20)?
Beantwoording: De aan de programmalijn toegerekende kapitaallasten hebben tot geleid de stijging van de exploitatiekosten. Inmiddels is de begroting aangepast: De kapitaallasten zijn als één stelpost centraal opgenomen bij programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien in plaats van de toedeling aan de diverse programma's. De stijging van de exploitatiekosten van de programmalijn zwemwater is hiermee komen te vervallen.

Bijlage 1: Het bewijs van levering van duurzame energie

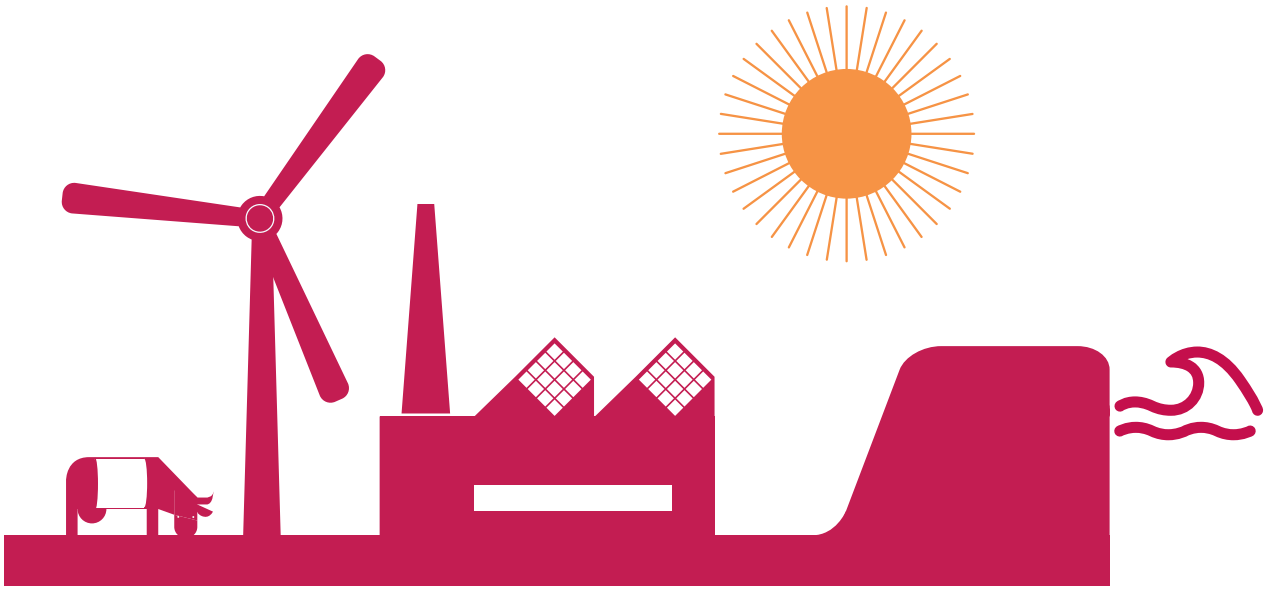

Certificaat
Duurzame Energie

Hiermee bevestigt Eneco Zakelijk B.V. dat

HHRS Delfland

haar energieverbruik heeft verduurzaamd door de aankoop van
Eneco Eco Garanties - door de overheid erkende garanties van oorsprong.

Hiermee draagt HHRS Delfland bij aan de productie van duurzame energie,
en aan beperking van de uitstoot van broeikasgassen als CO_2.

Energiebron: Waterkracht.
Contractduur: 1 januari 2016 t/m 31 december 2018.
Totaal verduurzaamd volume per jaar: 15.300.000 kWh.

Bram Poeth
Directeur Eneco Zakelijk B.V.
Rotterdam
Februari 2017

Hoogheemraadschap van
Delfland

Aan de leden van de
verenigde vergadering

ONS KENMERK
1335569
DELFT
7 november 2017

ONDERWERP
Reactie op brief van de Galan Groep

Geachte leden van de verenigde vergadering,

In de commissie BOB van 31 oktober jl. is kort de brief besproken die is opgesteld door de Galan Groep, voorafgaand aan de start van de nieuwe Secretaris-Directeur. Daarbij is toegezegd dat het college van Dijkgraaf en Hoogheemraden een reactie op deze brief zal geven, teneinde aan te geven op welke wijze het dagelijks bestuur voornemens is met de aanbevelingen uit de brief om te gaan. Deze reactie sturen wij u hierbij.

Over het proces van de totstandkoming
Voorafgaand aan een inhoudelijke reactie schetsen wij u eerst nog kort het proces van de totstandkoming van de brief van de Galan Groep:
In de vergadering van 18 april 2017 van de Verenigde Vergadering is bij gelegenheid van het besluit tot de benoeming van de nieuwe Secretaris-Directeur eveneens aangegeven dat een opdrachtformulering zou worden opgesteld en dat daartoe "door de Galan groep op basis van gesprekken met Dijkgraaf en Hoogheemraden, de drie andere leden in de selectiecommissie niet zijnde de D&H leden en DMT een voorstel [zal] worden opgesteld".

Galan Groep heeft per genoemde brief van 1 juni 2017 uitwerking aan deze opdracht gegeven.

Over de inhoudelijke analyse en de aanbevelingen in de brief
Het college van D&H heeft met aandacht kennis genomen van de bevindingen van de Galan Groep en inmiddels zijn de nodige stappen gezet.

Het college erkent dat de verbetering van de organisatie, in het bijzonder ten aanzien van sectoroverstijgend handelen, vraagt om mandaat voor de nieuwe Secretaris-Directeur om hierop te kunnen sturen. Het college heeft dan ook een nieuwe Secretaris-Directeur gezocht die weet te sturen op samenwerking en reeds bij de start van de nieuwe Secretaris-Directeur heeft het college uitgesproken hem de ruimte en het vertrouwen te geven die horen bij zijn primaat over de inrichting en sturing van de organisatie. Daarnaast heeft het college hem gevraagd de komende maanden zijn visie op de ontwikkeling van de organisatie te vormen en de verbeterpunten aangaande het Delfland Management Team op te pakken.

In combinatie met een samenhangend inwerkprogramma geeft het college derhalve invulling aan de tweede, derde en vierde aanbeveling van de Galan Groep.

Voorts realiseert het college zich dat een optimaal functionerende, op samenwerking gerichte organisatie ook vraagt om een goede bestuurlijke samenwerking in het college. Het college is voornemens deze samenwerking periodiek tegen het licht te houden, teneinde te komen tot een op de buitenwereld gerichte manier van opereren, die kan dienen als een goede voedingsbodem waarop ook de sectoroverstijgende samenwerking binnen de ambtelijke organisatie verder gestalte kan krijgen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de eerste aanbeveling van de Galan Groep.

Wij vertrouwen erop dat wij u hiermee voldoende hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Dijkgraaf,

mr. M.A.P. van Haersma Buma

Galan Groep

Hoogheemraadschap van Delfland
De heer mr. M.A.P. van Haersma Buma
Dijkgraaf
Postbus 3061
2601 DB DELFT

Baarn, 1 juni 2017

Geachte heer Van Haersma Buma,

Namens het College van Dijkgraaf en Hoogheemraden heeft u mij gevraagd om nader invulling te geven aan de opdracht van de nieuwe Secretaris-Directeur, de heer Pieter Janssen. Achterliggende gedachte is om optimale condities te creëren voor de start.

Hiertoe heb ik gesprekken gevoerd met de leden van het DB, de MT-leden en de leden van het AB, die deel uit maakten van de selectiecommissie.

Veel gesprekspartners benadrukten het geven van steun aan de nieuwe Secretaris-Directeur, gaven aan het geven van aandachtspunten belangrijker te vinden dan het geven van een concrete opdracht. De nieuwe Secretaris-Directeur moet ruim de tijd krijgen om zich in te werken en zich de gang van zaken en de verhoudingen in de organisatie eigen te maken.

Hij moet positie verwerven en een eigen idee omtrent de effectiviteit van de organisatie en de wijze waarop deze is ingericht, in het licht van de grote opgaven die voorliggen, ontwikkelen.

Positief is dat de financiële beheersing de afgelopen jaren sterk is verbeterd. Breed gedragen is echter de gedachte dat de grote wettelijke (omgevingswet) en maatschappelijke opgaven alsmede de invoering van assetmanagement tot veranderingen in de organisatie zullen leiden Men voelt de noodzaak om verantwoordelijkheden lager in de organisatie te beleggen. De leeftijdsopbouw vraagt om de ontwikkeling van een strategisch personeelsbeleid.

Kritische kanttekeningen worden geplaatst bij het functioneren van het DB en de samenwerking binnen het MT. De organisatie slaagt er thans onvoldoende in om nieuwe wettelijke en maatschappelijke ontwikkelingen te implementeren.

Het maken van keuzes omtrent de wijze van sturing en het creëren van helderheid omtrent nieuwe verantwoordelijkheden en bevoegdheden wordt gezien als een kernopdracht van de Secretaris-Directeur. In het eerste jaar dient hij hierop visie te ontwikkelen.

In het verlengde hiervan wordt de Secretaris-Directeur dus vooral gezien als ‘baas' van de organisatie, heeft de leiding over het ambtelijk apparaat, vervult in woord en gedrag een voorbeeldfunctie.

De Secretaris-Directeur bepaalt hoe de organisatie effectief kan worden ingericht. Het DB stelt de doelen en het wat, de Secretaris-Directeur gaat over het hoe.

Rutgers van Rozenburglaan 2
3744 MC Baarn

Tel. +31 (0)35 694 80 00
office@galangroep.nl
www.galangroep.nl

De organisatie gedraagt zich verkokerd, het MT onder leiding van de Secretaris-Directeur stuurt thans teveel op sectorprioriteiten. De nieuwe Secretaris-Directeur dient samenwerking en sectoroverstijgend te handelen, krachtig te stimuleren. Dit vraagt op de korte termijn een stevige impuls.

Veel nadruk is in de gesprekken ook gelegd op de rol en de positie die de Secretaris-Directeur moet hebben binnen het DB. Binnen het DB zijn spanningen, deels is dat normaal gelet op de portefeuilleverdeling die bepaald niet synchroon loopt met de structuur. Een en ander doet eveneens een appel aan de bereidheid van DB-leden om portefeuilleoverstijgend samen te werken en te denken in belangen in plaats van standpunten.

De tegenstellingen escaleren regelmatig op zodanige wijze dat de organisatie hiermee wordt geconfronteerd. Men spreekt van gedrag van sommige bestuurders die de ‘vuile was regelmatig buiten hangen’. Slecht voorbeeldgedrag dat in de organisatie ook splitsend werkt.

Er is zorg dat de nieuwe Secretaris-Directeur evenals de huidige Secretaris-Directeur hiervan last zal ondervinden. De hygiëne van de samenwerking in het DB behoeft mid-term dringend verbetering, eensgezind is de opvatting dat het niet de taak is van de Secretaris-Directeur om hier voor te zorgen.

Het College dient op dit vlak zelf de hand aan de ploeg te slaan in de wetenschap dat een en ander de effectiviteit van de organisatie en de positionering van de Secretaris-Directeur belast.

De taak van de Secretaris-Directeur is om heldere DB-besluiten met zijn organisatie uit te voeren. In de discussie omtrent besluitvorming is het de taak van de SD om aan te geven wat wel en niet kan, wat haalbaar is gelet op de capaciteit, en het DB te helpen bij prioritering, c.q. aangeven van mogelijkheden om te versnellen.

Uitgaande van goede wil bij de Secretaris-Directeur dienen zijn signalen dus respectvol en serieus genomen te worden.

Zo beschouwd heeft het DB de belangrijke sleutel in handen om de Secretaris-Directeur te positioneren en gezag te laten verkrijgen.

Aanbevelingen:
- Het DB maakt werk van verbetering van de hygiëne in de samenwerking
- Maak een inwerkprogramma voor de eerste drie maanden van de Secretaris-Directeur
- Respecteer in woord en gezag het primaat van de Secretaris-Directeur over de organisatie
- Vraag de Secretaris-Directeur om na zes maanden een visie over de structuur van de organisatie en de wijze van sturing te geven.

Met vriendelijke groet,

drs. E. (Eric) Keet
partner de Galan Groep

Hoogheemraadschap van Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	339
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	16 november 2017
Agendapunt	B.00.a
Omschrijving	Besluit tot toelating plaatsvervangend commissielid fractie Natuurterreinen

Geagendeerd	Vergaderdatum
Verenigde Vergadering	16 november 2017

Voorgesteld besluit

Mevrouw J.M. Govers, wonende te Ridderkerk, voor de fractie Natuurterreinen als plaatsvervangend commissielid toe te laten.

Onderwerp: Besluit tot toelating plaatsvervangend commissielid Natuurterreinen
Dossiernummer: 339

Gevraagd besluit:
- Mevrouw J.M. Govers, wonende te Ridderkerk, voor de fractie Natuurterreinen als plaatsvervangend commissielid toe te laten.

1. Probleemstelling - context

Op 21 september 2017 heeft de Verenigde Vergadering besloten mevrouw Govers als plaatsvervangend commissielid te benoemen voor de fractie Natuurterreinen.

De commissie Geloofsbrieven heeft na benoeming haar geloofsbrieven onderzocht en geconstateerd dat er geen belemmeringen bestaan voor toelating van het benoemde plaatsvervangend commissielid.

Voorgesteld wordt mevrouw Govers als plaatsvervangend commissielid toe te laten.

2. Beoogd effect

Plaatsvervangende leden kunnen na toelating hun taak als plaatsvervangende commissieleden uitoefenen.

3. Kernboodschap

Op 21 september 2017 is mevrouw Govers als plaatsvervangend commissielid benoemd. De Verenigde Vergadering beslist op 16 november 2017 over haar toelating.

4. Historie - eerdere besluitvorming

De Verenigde Vergadering heeft op 21 september 2017 besloten tot benoeming van mevrouw Govers tot plaatsvervangend lid van de Vaste Adviescommissie van de Verenigde Vergadering.

5. Regelgeving en Beleid

In artikel 4, lid 5 van de Verordening Vaste Adviescommissies Delfland wordt de mogelijkheid geboden plaatsvervangende leden in de commissies te benoemen. Deze leden hebben zitting in de commissie bij verhindering of ontstentenis van een lid.

Op grond van artikel 5, lid 1 van de Verordening Vaste Adviescommissies Delfland is de zittingsduur van de plaatsvervangende commissieleden, niet zijnde VV-leden, gelijk aan de zittingsperiode van de leden van de Verenigde Vergadering.

6. Financiën

Niet van toepassing.

7. Duurzaamheid

Niet van toepassing.

8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing.

9. OR/GO

Niet van toepassing.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Niet van toepassing.

11. Communicatie (in- en extern)

Op de website van het Hoogheemraadschap van Delfland worden na toelating de plaatsvervangende commissieleden vermeld.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Op 16 november 2017 legt mevrouw Govers na een positief besluit van de Verenigde Vergadering over haar toelating als plaatsvervangend commissielid de eed of de belofte af.

13. Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering besluit over toelating van benoemde plaatsvervangende commissieleden.

14. Toelichting

De voorzitter zal bij het afnemen van de belofte het plaatsvervangend commissielid er op wijzen dat een ieder verantwoordelijk is voor het in acht nemen van het uitgangspunt dat niet aan het debat en/of stemming meegedaan mag worden indien de betrokkene als gevolg van hoofd- en/of nevenfunctie een belang heeft bij een onderwerp.

15. Bijlagen

Niet van toepassing.

Besluit tot toelating plaatsvervangend commissielid Natuurterreinen

Dossiernummer : 339
Vergaderdatum : 16 november 2017

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

overwegende dat:
1. De Verenigde Vergadering op 21 september 2017 mevrouw Govers als plaatsvervangend commissielid heeft benoemd;
2. De commissie Geloofsbrieven positief heeft gereageerd over haar toelating.

Gelet op:
Artikel 4 lid 5 van de Verordening Vaste Adviescommissies Delfland

Besluit:
Mevrouw Govers, wonende te Ridderkerk, voor de fractie Natuurterreinen als plaatsvervangend commissielid toe te laten.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 16 november 2017

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris, de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen mr. M.A.P. van Haersma Buma

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp: Besluit tot toelating plaatsvervangend commissielid Natuurterreinen
Dossiernummer: 339

Gevraagd besluit:
- Mevrouw J.M. Govers, wonende te Ridderkerk, voor de fractie Natuurterreinen als plaatsvervangend commissielid toe te laten.

1. Probleemstelling - context

Op 21 september 2017 heeft de Verenigde Vergadering besloten mevrouw Govers als plaatsvervangend commissielid te benoemen voor de fractie Natuurterreinen.

De commissie Geloofsbrieven heeft na benoeming haar geloofsbrieven onderzocht en geconstateerd dat er geen belemmeringen bestaan voor toelating van het benoemde plaatsvervangend commissielid.

Voorgesteld wordt mevrouw Govers als plaatsvervangend commissielid toe te laten.

2. Beoogd effect

Plaatsvervangende leden kunnen na toelating hun taak als plaatsvervangende commissieleden uitoefenen.

3. Kernboodschap

Op 21 september 2017 is mevrouw Govers als plaatsvervangend commissielid benoemd. De Verenigde Vergadering beslist op 16 november 2017 over haar toelating.

4. Historie - eerdere besluitvorming

De Verenigde Vergadering heeft op 21 september 2017 besloten tot benoeming van mevrouw Govers tot plaatsvervangend lid van de Vaste Adviescommissie van de Verenigde Vergadering.

5. Regelgeving en Beleid

In artikel 4, lid 5 van de Verordening Vaste Adviescommissies Delfland wordt de mogelijkheid geboden plaatsvervangende leden in de commissies te benoemen. Deze leden hebben zitting in de commissie bij verhindering of ontstentenis van een lid.

Op grond van artikel 5, lid 1 van de Verordening Vaste Adviescommissies Delfland is de zittingsduur van de plaatsvervangende commissieleden, niet zijnde VV-leden, gelijk aan de zittingsperiode van de leden van de Verenigde Vergadering.

6. Financiën

Niet van toepassing.

7. Duurzaamheid

Niet van toepassing.

8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing.

9. OR/GO

Niet van toepassing.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Niet van toepassing.

11. Communicatie (in- en extern)

Op de website van het Hoogheemraadschap van Delfland worden na toelating de plaatsvervangende commissieleden vermeld.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Op 16 november 2017 legt mevrouw Govers na een positief besluit van de Verenigde Vergadering over haar toelating als plaatsvervangend commissielid de eed of de belofte af.

13. Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering besluit over toelating van benoemde plaatsvervangende commissieleden.

14. Toelichting

De voorzitter zal bij het afnemen van de belofte het plaatsvervangend commissielid er op wijzen dat een ieder verantwoordelijk is voor het in acht nemen van het uitgangspunt dat niet aan het debat en/of stemming meegedaan mag worden indien de betrokkene als gevolg van hoofd- en/of nevenfunctie een belang heeft bij een onderwerp.

15. Bijlagen

Niet van toepassing.

Besluit tot toelating plaatsvervangend commissielid Natuurterreinen

Dossiernummer : 339
Vergaderdatum : 16 november 2017

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

overwegende dat:
1. De Verenigde Vergadering op 21 september 2017 mevrouw Govers als plaatsvervangend commissielid heeft benoemd;
2. De commissie Geloofsbrieven positief heeft gereageerd over haar toelating.

Gelet op:
Artikel 4 lid 5 van de Verordening Vaste Adviescommissies Delfland

Besluit:
Mevrouw Govers, wonende te Ridderkerk, voor de fractie Natuurterreinen als plaatsvervangend commissielid toe te laten.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 16 november 2017

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

mr. M.A.P. van Haersma Buma

Advies van de commissie Geloofsbrieven van 10 november 2017 inzake het onderzoek van de geloofsbrieven van het benoemde plaatsvervangend lid van de Vaste Adviescommissies van de Verenigde Vergadering.

Aanleiding

Het algemeen bestuur van Delfland, de Verenigde Vergadering, bestaat uit 30 leden. De leden nemen deel in de vaste adviescommissies van het Hoogheemraadschap van Delfland. Bij verhindering of ontstentenis van een lid kan een plaatsvervangend lid zitting nemen in de vaste adviescommissie.

Voor toelating van de plaatsvervangende leden gelden gelijke voorwaarden als voor de leden van de verenigde vergadering.

Regelgeving

Met betrekking tot het onderzoek zijn artikelen 31 en 33 van de Waterschapswet, artikel V4 van de Kieswet en artikel 8 van het Reglement van Orde Verenigde Vergadering Delfland van toepassing.

Communicatie

De toelating opnemen in de nieuwsbrief van de V.V.

Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering is bevoegd om over de toelating van de benoemde te beslissen. Het algemeen bestuur onderzoekt de geloofsbrieven en gaat na of de benoemde aan de vereisten voldoet, gelet op artikel 31 van de Waterschapswet geen onverenigbare betrekkingen vervult en beslist omtrent de geschillen welke met betrekking tot de geloofsbrieven kunnen rijzen.

De voorzitter van het algemeen bestuur van het Hoogheemraadschap van Delfland heeft overeenkomstig artikel 8, eerste lid, van het Reglement van Orde Verenigde Vergadering (hierna ‘reglement’) mevrouw M.J. Hilders, de heren M.W. Belt, en S.F. Fekkes aangewezen als leden van de commissie die geschillen met betrekking tot de verkiezingen en de geloofsbrieven onderzoekt. De griffier van Delfland heeft de commissie overeenkomstig artikel 8, tweede lid, van het reglement bijgestaan. De commissie brengt op grond van het bepaalde in artikel 8, derde lid, van het reglement verslag uit aan de vergadering en doet daarbij een voorstel tot het nemen van een besluit.

Onderzoeksverslag

De commissie heeft de geloofsbrieven van mevrouw J.M. Govers beoordeeld. De commissie is nagegaan of mevrouw Govers aan de vereisten van het lidmaatschap voldoet en geen met het lidmaatschap onverenigbare betrekkingen vervult.

De commissie is voor wat betreft mevrouw Govers niet gebleken van betrekkingen als bedoeld in artikel 31 van de Waterschapswet. Gelet op artikel 33 van de Waterschapswet en de overlegde gegevens heeft de commissie geconcludeerd dat er voor wat betreft het plaatsvervangende lid geen sprake is van betrekking als in dat artikel bedoeld.

Betrokkene geeft met het uitspreken van de belofte aan dat zij zich onthoudt van meningen, advisering en dergelijke, waar de hoofd- of nevenactiviteiten raken aan onderwerpen die Delfland betreffen.

Advies

Gezien het bovenstaande adviseert de commissie mevrouw Govers als plaatsvervangend commissielid toe te laten.

Namens de commissie Geloofsbrieven,

drs. H.K.B. Fobler, griffier

Hoogheemraadschap van Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	111
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	16 november 2017
Agendapunt	B.01
Omschrijving	Begroting 2018

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Stedelijk water en watersysteem	31 oktober 2017
Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering	31 oktober 2017
Commissie Gezond, schoon en gezuiverd water	31 oktober 2017
Verenigde Vergadering	**16 november 2017**

Voorgesteld besluit

I. Vast te stellen de Programmabegroting 2018;
II. Kennis te nemen van de meerjarenraming 2019-2022 (als onderdeel van de programmabegroting 2018).

Onderwerp: Programmabegroting 2018 en meerjarenraming 2019-2022
Dossiernummer: 111

1. Probleemstelling – context

Het ontwerp van de Programmabegroting 2018 wordt op 16 november 2017 ter vaststelling aan de verenigde vergadering aangeboden. Deze begroting bevat tevens de meerjarenraming 2019-2022, zodat de middelen van Delfland ook meerjarig per programma in perspectief geplaatst zijn.

2. Beoogd effect

Met de Programmabegroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2022 wordt, zoals opgenomen in het coalitieakkoord, beoogd:

1. een meerjarig solide financieel beleid te voeren;
2. een positief exploitatiesaldo 2018 te realiseren;
3. de schuldpositie te beheersen in combinatie met een verantwoord weerstandsvermogen en een beheerste tariefontwikkeling.

Het werk en de taken van Delfland voor de komende planperiode, zoals verwoord in het uitvoeringsprogramma, zijn hiermee financieel vertaald in de begroting.

3. Kernboodschap

In de voorliggende Programmabegroting 2018 zijn de doelen en resultaten overeenkomstig de jaarschijf 2018 van het uitvoeringsprogramma opgenomen en worden van elk programma de programmalijnen, de doelen, de prestatie-indicatoren, de risico's en de financiën weergegeven.

4. Historie - eerdere besluitvorming

De Programmabegroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2022 zijn tot stand gekomen op basis van het coalitieakkoord 'Iedereen bewust van water', de Kadernota 2018, het ontwerp-Waterbeheerplan 2016-2021, vastgesteld door de VV op 2 juli 2015, en het uitvoeringsprogramma 2016-2021, vastgesteld door de VV op 19 november 2015.

5. Regelgeving en Beleid

De Programmabegroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2022 zijn gebaseerd op het coalitieakkoord 'Iedereen bewust van water', het ontwerp-Waterbeheerplan 2016-2021 en de Kadernota 2018, vastgesteld in de VV van 6 juli 2017 (dossier 76). Rekening is gehouden met de artikelen 99 tot en met 102 van de Waterschapswet en de artikelen 4.6 en 4.7 van de Waterwet.

6. Financiën

Zie bijlage Programmabegroting 2018 inclusief meerjarenraming 2019-2022.

7. Duurzaamheid

In de Programmabegroting 2018 is rekening gehouden met het beleid van Delfland inzake duurzaamheid. Specifiek wordt hier aandacht aan besteed via de programmalijn 'coördinatie, innovatie en duurzaamheid' binnen het programma Innovatie, duurzaamheid en financiële producten.

8. Organisatorische en personele consequenties

De organisatorische en personele consequenties van voorliggende besluiten zijn verwerkt in het programma Bestuur, organisatie en instrumenten.

9. OR/GO

De OR wordt geïnformeerd over de Programmabegroting 2018.

10. Risico- en beheersmaatregelen

In de Programmabegroting 2018 is een afzonderlijk paragraaf risicomanagement opgenomen.

11. Communicatie (in- en extern)

Communicatie over de Programmabegroting 2018 inclusief de meerjarenraming 2019-2022 en de in de Programmabegroting 2018 opgenomen tarieven vindt plaats rond de besluitvorming in het college op 10 oktober 2017 en de verenigde vergadering op 16 november 2017. Medewerkers worden over het besluit onder meer geïnformeerd via intranet en de VV-nieuwsbrief en het publiek via de website.
Van de Programmabegroting 2018 verschijnt ook een online versie.
Van het besluit met betrekking tot de tarieven voor 2018 wordt de Regionale Belasting Groep zo spoedig mogelijk in kennis gesteld.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Het ontwerp van de Programmabegroting 2018 wordt, zodra het college deze aan de VV heeft voorgelegd, voor een ieder ter inzage gelegd en algemeen verkrijgbaar gesteld. Van de ter inzagelegging en de verkrijgbaarstelling wordt openbaar kennisgegeven. Het algemeen bestuur beraadslaagt over de Programmabegroting 2018 niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving (artikel 100 lid 3 Waterschapswet).
De artikelen 99 tot en met 102 van de Waterschapswet zijn van toepassing.

13. Bevoegd orgaan

Op grond van artikel 101, lid 1, van de Waterschapswet is de VV het bevoegd orgaan tot het vaststellen van de Programmabegroting 2018.

14. Toelichting

Op 6 juli 2017 heeft de verenigde vergadering de Kadernota 2018 vastgesteld.
De onderliggende ontwerp Programmabegroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2022 zijn een verdere uitwerking van de Kadernota 2018.
Bij de behandeling van conceptversie 5.0 in de commissies op 31 oktober jl. zijn vragen gesteld en opmerkingen gemaakt die hebben geleid tot aanpassing in de begroting en meerjarenraming. Naast enkele redactionele aanpassingen, is in versie 6.0 een herschikking van de kapitaallasten doorgevoerd. De kapitaallasten van de toekomstige investeringen waren in deze begroting voor het eerst vóóraf aan de verschillende programma's toegerekend. Omdat deze toerekening onjuist blijkt te zijn is hij teruggedraaid en zijn de kapitaallasten evenals in vorige jaren in één bedrag opgenomen onder programma G. Dit is een technische wijziging, die geen gevolgen heeft voor de totale financiële omvang van de begroting, en ook niet voor de exploitatieramingen van de verschillende programma's.
Zie bijlage 2 voor een overzicht van alle aanpassingen.

15. Bijlagen

Bijlage 1: Programmabegroting 2018 en meerjarenraming 2019-2022, conceptversie 6.0.
Bijlage 2: Aanpassingen Programmabegroting n.a.v. commissiebehandeling

Programmabegroting 2018 en meerjarenraming 2019-2022

Dossiernummer : 111
Vergaderdatum : 16 november 2017

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 10102017, dossiernummer 111;

gelezen het positieve advies van de commissies Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering, Stedelijk water en watersysteem, en Gezond, schoon en gezuiverd water;

overwegende dat:

a. het ontwerp van de Programmabegroting 2018 ingevolge artikel 100, tweede en derde lid, van de Waterschapswet gedurende twee weken voor een ieder ter inzage heeft gelegen;
b. hiertegen wel/geen bedenkingen zijn ingediend;

Gelet op:
de artikelen 99 tot en met 102 van de Waterschapswet;

Besluit:

1. In te stemmen met de Programmabegroting 2018, zoals opgenomen in de bijlage, waarin begrepen een totaalbedrag van € 231 miljoen aan kosten en € 253 miljoen aan inkomsten;
2. Kennis te nemen van de meerjarenraming 2019-2022 (als onderdeel van de programmabegroting 2018, zoals opgenomen in de bijlage).

Aldus besloten in de openbare vergadering van 16 november 2017

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris, de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen mr. M.A.P. van Haersma Buma

Programmabegroting 2018 en meerjarenraming 2019-2022

Dossiernummer : 111
Vergaderdatum : 16 november 2017

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 10102017, dossiernummer 111;

gelezen het positieve advies van de commissies Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering, Stedelijk water en watersysteem, en Gezond, schoon en gezuiverd water;

overwegende dat:

a. het ontwerp van de Programmabegroting 2018 ingevolge artikel 100, tweede en derde lid, van de Waterschapswet gedurende twee weken voor een ieder ter inzage heeft gelegen;
b. hiertegen wel/geen bedenkingen zijn ingediend;

Gelet op:
de artikelen 99 tot en met 102 van de Waterschapswet;

Besluit:

1. In te stemmen met de Programmabegroting 2018, zoals opgenomen in de bijlage, waarin begrepen een totaalbedrag van € 231 miljoen aan kosten en € 253 miljoen aan inkomsten;
2. Kennis te nemen van de meerjarenraming 2019-2022 (als onderdeel van de programmabegroting 2018, zoals opgenomen in de bijlage).

Aldus besloten in de openbare vergadering van 16 november 2017

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris, de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen mr. M.A.P. van Haersma Buma

Begroting 2018

en

Meerjarenraming

2019 -2022

"WIJ DELFLAND STAAN PARAAT !"

CONCEPT-

VERSIE 6.0 d.d.

16 november 2017

t.b.v. VV

Colofon

Delft, november 2017

Programmabegroting 2018 en meerjarenraming 2019-2022

Samenstelling
Hoogheemraadschap van Delfland

Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB DELFT
tel: 015-2608108
www.hhdelfland.nl

Foto omslag: C. Doelman (voormalig lid VV) schouwt met peilstok
Fotograaf : G. Smit (Delfland)

Samenvatting 2018: "WIJ DELFLAND STAAN PARAAT !"

Hieronder wordt per programma een korte samenvatting gegeven van de inzet voor 2018.

Programma	Samenvatting 2018
A- Waterveiligheid	We toetsen de Delflandse Dijk als onderdeel van de vierde toetsronde Primaire keringen deels op hoogte (ca. 10 km) en deels op stabiliteit (16,5 km). Ook wordt circa 200 kilometer regionale keringen op hoogte getoetst en wordt voor 200 kilometer de eenvoudige toets stabiliteit uitgevoerd in het kader van de tweede toetsronde regionaal. Daarnaast voeren we 18 kilometer buitengewoon onderhoud uit en starten met de uitvoering voor het verbeteren van 1,7 kilometer regionale waterkeringen. Vanuit regulier beheer inspecteren we alle keringen, voeren we dagelijks onderhoud uit aan waterkerende kunstwerken en maaien we 100 hectare aan groene kades.
- *Stedelijk waterbeheer*	We vertalen het waterbelang naar plannen en initiatieven van anderen, zoals gemeenten en provincie, op een manier dat het integraal onderdeel wordt van de leefomgeving. We participeren proactief in ruimtelijke plannen, complexe plannen en de uitvoeringsprogramma's van gemeentelijke waterplannen. Ook verzorgen we tussen de 450 en 550 wateradviezen in het kader van de watertoets binnen de daarvoor gestelde termijnen. We blijven het instrument van strategisch omgevingsmanagement hiervoor gebruiken en ontwikkelen. Met gemeenten hebben we structureel ambtelijke en bestuurlijke overleggen en ook nodigen we de gemeenten en andere samenwerkingspartners uit voor bestuurlijke watertafels.
- *Klimaatadaptatie*	We draaien actief mee in projecten en initiatieven die bijdragen aan de beweging richting een klimaatbestendige regio. Ook zetten we de stimuleringsregeling voort om klimaatadaptieve maatregelen die de sponswerking van de stad vergroten te ondersteunen. We stellen met gemeenten klimaatagenda's op en verkennen de mogelijkheden tot samenwerking met nieuwe netwerkpartijen als woningbouwcorporaties, tuincentra e.d. Daarnaast organiseren we een klimaatadaptief evenement om de beweging in de etalage te zetten en bewustzijn te creëren.
B- Gezond, schoon en zoet water	We zetten de eerste stappen om als Delfland circulair te worden. We bereiden de waterharmonica voor waarmee we positief bijdragen aan de zwemwaterkwaliteit, de kringloopsluiting en de zoetwatervoorziening. We nemen het instrument Waterbeschikbaarheid in productie. We focussen ons ter verbetering van de chemische waterkwaliteit op het beperken van emissies door de glastuinbouw door gebiedsgericht meten en monitoren, door versterking van het Afsprakenkader Emissieloze Kas, en beleidsbeïnvloeding. We nemen bron- en structuurmaatregelen ter bevordering van een zwembare en blauwalg arme Delftse Hout. In het verlengde van het project S.C.H.O.O.N. werken we aan de zwemwaterkwaliteit van de Krabbeplas. We lossen twee lokale knelpunten op en bereiden twee lokale knelpunten voor. We actualiseren bestaande assetplannen, updaten interne service levels en voeren een volwassenheidsscan uit.
C- Watersysteem	We starten watersysteemstudies en zoeken samen met partners naar oplossingen om de wateroverlast voor de toekomst te beperken. Om meer waternatuur te creëren zoeken we naar goede locaties. Voor het verbeteren van de waterkwaliteit onderzoeken we alternatieve ecologische maatregelen om zo ook aan de KRW verplichting te voldoen. We voeren diverse investeringsprojecten uit en houden daarbij ons beheerregister actueel en compleet conform assetmanagement. We voeren de reguliere maai- en baggerprogramma's uit en onderhouden de gemalen, inlaten, vislifften en andere installaties. We bedienen de gemalen om het peilbeheer uit te voeren.
D- Afvalwaterketen en zuiveren	We focussen met onze strategische en contractpartners op de toekomst van de afvalwaterketen met als bestuurlijke ambitie een verschuiving naar afvalwater als bron van grondstoffen, energie en zoet water. We gaan op de afvalwaterzuiveringsinstallatie (AWZI) De Groote Lucht groen gas produceren en leveren aan het aardgasnetwetwerk. We ronden de pilot met de Zoetwaterfabriek af en verleggen een persleiding ten behoeve van de Blankenburgverbinding. Bij het gemaal Schiedam gaan we een pomp vervangen om de problemen met vervuiling te verhelpen, waarmee we excessief onderhoud vermijden. Op de afvalwaterzuiveringsinstallatie Nieuwe Waterweg starten we mogelijk met de implementatie van de 4^{e} trap voor het verwijderen van gewasbeschermingsmiddelen in opdracht van het LTO. We vervangen een deel van de transportleidingen naar de zuivering. We blijven onderzoek doen naar continue korrelslibtechnologie. We blijven investeren in samenwerkingsverbanden met gemeenten en drinkwaterbedrijven, zoals het Netwerk Afvalwaterketen Delfland (NAD), de Rotterdamse Samenwerking in Afvalwaterketen (RoSa) en het Optimalisatie Afvalwater Systeem bij AWZI De Groote Lucht (OAS DGL).

Programma	Samenvatting 2018
E- Innovatie, duurzaamheid en financiën	We zetten ons innovatiefonds effectief en efficiënt in om onze innovatieve ambities waar te kunnen maken. Ook onze duurzaamheidsambities maken we concreet waar, onder meer door met het energie efficiencyplan onze energie-efficiency te vergroten en door onze GWW-investeringen volgens duurzaamheidscriteria uit te voeren. Op financieel gebied hanteren we realistische normen voor de ontwikkeling van onze vermogenspositie en onze kasstromen. Het noodzakelijke weerstandsvermogen baseren we op een geijkte risicomethodiek. Voor de verbetering van onze interne managementinformatie maken we met ingang van 1 januari 2018 gebruik van nieuwe financiële en personele informatiesystemen.
F- Bestuur, organisatie en instrumenten	We ontwikkelen de organisatie verder, extern in de richting van de Omgevingswet, intern volgens de principes van assetmanagement. Dat betekent klantgerichte werkprocessen, samenwerkende medewerkers en flexibele en betrouwbare informatievoorziening. Om gemotiveerde en deskundige medewerkers te behouden en te verkrijgen, zetten we onze strategische personeelsplanning optimaal in. Daarin verbinden we mobiliteit, duurzame inzetbaarheid en eigenaarschap met elkaar. De digitalisering van onze werkprocessen en informatievoorziening zetten we verder door en benutten we om onze interne bedrijfsvoering goed aan te sluiten op de noodzakelijke externe oriëntatie. De informatiebeveiliging borgen we met adequate preventieve en curatieve maatregelen. Onze regulering, toezicht en handhaving sluiten we aan op de maatschappelijke behoeften en noden. Over onze toegevoegde waarde hebben we een goed verhaal, waarover we pro-actief de dialoog aangaan waar dat kan en moet. Hiermee ondersteunen we de vergroting van het waterbewustzijn.

Samenvatting exploitatie per programma (voor mutaties reserves)

Programma (* € 1 miljoen)	2018	2019	2020	2021	2022
Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie	25,6	25,3	23,8	23,4	23,3
Gezond, schoon en zoet water	3,6	3,5	2,8	2,8	2,8
Watersysteem	34,5	33,4	32,4	31,4	30,7
Afvalwaterketen en zuiveren	96,6	96,5	96,9	96,8	96,9
Innovatie, duurzaamheid en financiën	7,7	7,4	7,3	7,3	7,4
Bestuur, organisatie en instrumenten	28,1	28,4	25,6	25,6	25,6
Algemene dekkingsmiddelen [1]	-217,8	-217,4	-216,3	-216,2	-216,1
Begrotingssaldo 2018-2022 (voor mutaties reserves)	-21,7	-22,9	-27,5	-29,0	-29,6

Exploitatieresultaat na mutaties reserves

Meerjarenperspectief van het exploitatiesaldo (* € 1 miljoen)	2018	2019	2020	2021	2022
Begrotingssaldo 2018-2022 (voor mutaties reserves) 1)	-21,7	-22,9	-27,5	-29,0	-29,6
Onttrekking negatieve HWBP verschil aan algemene reserve	-3,9	-3,1	-2,0	-0,8	-0,0
Storting in reserve tariefdemping zuiveringsheffing (voordeel herfinanciering AWZI Harnaschpolder)	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Storting / Onttrekking reserve tariefdemping zuiveringsheffing (verschil tarieven Coalitieakkoord en actuele kostenmodel)	3,2	1,3	-0,7	-2,7	-4,8
Storting restant voordelig exploitatieresultaat in reserve Niet vrij besteedbaar vermogen	21,0	23,3	28,8	31,1	33,0
Bijgesteld meerjarenperspectief (na mutaties in reserves)	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**

1 (Belasting)Opbrengsten worden met een min-teken weergegeven, kosten en investeringen zonder.

Belastingopbrengsten

Onderstaande tabel geeft de netto-belastingopbrengsten per taak weer. In 2018 gaan we uit van een tariefstijging van 1,5% bij watersysteem en een gelijkblijvend tarief voor zuiveren.

Taak (* € 1 miljoen)	2018	2019	2020	2021	2022
Watersysteem	-94,8	-96,7	-98,8	-101,1	-103,3
Zuiveren	-132,8	-133,4	-134,0	-134,6	-135,3
Totaal	-227,6	-230,1	-232,8	-235,7	-238,6

De stijging in belastingopbrengsten bij de taak Zuiveren houdt verband met de toename in arealen: toename in het aantal huishoudens en als gevolg daarvan de toename in het aantal vervuilingseenheden. Het tarief per vervuilingseenheid is in de komende jaren constant gehouden op het niveau van € 93,50.

Ontwikkeling van de schuldpositie

Op financieel gebied willen we onze schuldenlast verkleinen door zo min mogelijk lasten naar de toekomst te verschuiven. Op basis van de voorliggende begroting en meerjarenraming daalt de schuldpositie van € 795 miljoen per 1 januari 2018 naar € 568 miljoen per ultimo 2022. Onderstaande tabel geeft de schuldpositie ultimo jaar voor de komende jaren weer.

*bedragen * € 1 miljoen*	Eind 2018	Eind 2019	Eind 2020	Eind 2021	Eind 2022
Kortlopende schuld 1)	36	12	-15	-44	-78
Langlopende schuld	716	699	682	664	645
Totaal schuld ultimo jaar	752	711	667	620	568

1) De rekening-courant positie slaat in het jaar 2020 om van een schuld naar een tegoed

Samenvatting investeringsuitgaven naar programma

Programma (* € 1 miljoen)	2018	2019	2020	2021	2022
Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie	22,3	19,3	20,8	19,1	20,4
Gezond, schoon en zoet water	1,0	2,0	5,3	2,1	0,2
Watersysteem	8,9	14,0	15,0	16,0	16,0
Afvalwaterketen en zuiveren	1,8	3,0	1,8	3,1	0,9
Innovatie, duurzaamheid en financiën	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Bestuur, organisatie en instrumenten	2,1	1,5	0,5	0,9	0,6
Totaal	36,3	39,7	43,4	41,2	38,1
HWBP	12,3	10,2	12,3	12,3	12,3
Totaal investeringsuitgaven exclusief HWBP	24,0	29,5	31,1	28,9	25,8

Samenvatting Investeringsuitgaven 2018: vervanging versus uitbreiding

Programma (* € 1 miljoen)	2018	Vervanging	Uitbreiding	HWBP
Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie	22,3	5,2	4,8	12,3
Gezond, schoon en zoet water	1,0	0,9	0,1	
Watersysteem	8,9	3,0	5,9	
Afvalwaterketen en zuiveren	1,8	0,4	1,4	
Innovatie, duurzaamheid en financiën	0,3	0,3	0,0	
Bestuur, organisatie en instrumenten	2,1	1,9	0,2	
Totaal	36,3	11,6	12,4	12,3

Inhoud

Samenvatting 2018: "WIJ DELFLAND STAAN PARAAT !" 3
1 Inleiding 7
2 Meerjarenperspectief 8
3 Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie 12
4 Gezond, schoon en zoet water 17
5 Watersysteem 21
6 Afvalwaterketen en zuiveren 25
7 Innovatie, duurzaamheid en financiële producten 29
8 Bestuur, organisatie en instrumenten 32
9 Algemene dekkingsmiddelen - belastingen 36
10 Overige financiële gegevens 40
10.1 Uitgangspunten en normen. 40
10.2 Financiering. 41
10.3 Bestemmingsreserve en voorzieningen 42
10.4 Weerstandsvermogen, EMU-saldo 44
10.5 Risicomanagement 46
10.6 Financiële overzichten 49
10.6.1 Ontwikkeling kosten en opbrengsten 49
10.6.2 Ontwikkeling geraamde investeringen 50
10.6.3 Overzicht exploitatie van programma's naar taken. 50
10.6.4 Overzicht gecomprimeerde staat van lasten en baten per programma 51
10.6.5 Balansontwikkeling 52
10.7 Verbonden partijen 52
10.7.1 Direct verbonden partijen 52
10.7.2 Indirect verbonden partijen 57

11 Bijlagen 59
11.1 Lijst van begrippen en afkortingen 59
11.2 Investeringen op projectniveau 61
11.3 Overzicht prestatie-indicatoren 63
11.4 Delfland in kengetallen 66

1 Inleiding

Wij geven met deze programmabegroting 2018 en meerjarenraming 2019-2022 verdere invulling aan de uitvoering van het coalitieakkoord 2015-2019 en de uitvoering van het Waterbeheerplan 5 2016-2021 (WBP5). Bij dit WBP5 hoort het zesjarig uitvoeringsprogramma[2]. Dit uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks met de kadernota en de begroting bijgesteld.

Coalitieakkoord

Met het coalitieakkoord 'Iedereen bewust van water' zetten wij in op waterbewustzijn bij alle inwoners, bedrijven, en instellingen in het gebied. Maar ook op het toekomstbestendig uitvoeren van het water- en zuiveringsbeleid, en een financiële situatie die toekomstgericht is. Dit laatste betekent onder meer een beheerste stijging van de tarieven. En tegelijk een geleidelijke afbouw van onze schuldenlast.
De coalitie onderstreept met het motto 'Iedereen bewust van water' het belang van investeren in waterbewustzijn. Zij gaat actieve betrokkenheid bevorderen bij het werk van het waterschap. Door inwoners, bedrijven, instellingen, en overheden bewust te maken van wonen en werken in een kwetsbaar gebied. Met als doel dat zij zelf kunnen bijdragen aan hun eigen veiligheid en leefbaarheid.
Deze ambities van de coalitie hebben we vertaald naar doelen. Die doelen willen wij binnen de planperiode realiseren. Voor het begrotingsjaar 2018 hebben wij dit verder aangevuld met prestatie-indicatoren. Hiermee geven wij invulling aan de wens van de verenigde vergadering om de gestelde ambities en de daarbij behorende doelen via prestatie-indicatoren te toetsen. In de bijlage staan deze prestatie-indicatoren geresumeerd.

Samenwerken

Het college van Dijkgraaf en Hoogheemraden (D&H) legt u de Begroting 2018 voor. Hiermee willen we de taken, water beheren, water keren, water zuiveren gaan uitvoeren. We doen dit met een eigentijdse aanpak en met oog voor innovatieve en duurzame technieken. We werken samen met de omgeving vanuit de eigen verantwoordelijkheid. Dit doen we met een gebiedsgerichte aanpak om optimaal gebruik te kunnen maken van lokale kennis en ervaring. Zo willen we ook de betrokkenheid van de omgeving bij ons werk verder vergroten. Daarnaast houden we in ons werk rekening met toekomstige ontwikkelingen zoals klimaatverandering, zeespiegelstijging en bodemdaling. Ons gebied houden we tegen maatschappelijk zo laag mogelijke kosten bewoonbaar en werkbaar voor onze burgers en bedrijven, agrariërs en natuurbeheerders.

Leeswijzer

In Hoofdstuk 2 presenteren we het meerjarenperspectief dat aansluit op de eerder in 2017 vastgestelde Kadernota 2018. Aansluitend is onze begroting opgebouwd rondom de maatschappelijke programma's. De programma's zijn opgenomen in de hoofdstukken 3 tot en met 9, die een vaste indeling hebben:

- de doelen per programma;
- per doel de prestaties die we in 2018 leveren. Met andere woorden: wat willen we bereiken; wat gaan we daarvoor doen in 2018 en wat zijn de kosten en benodigde investeringsuitgaven.

Hoofdstuk 10 bevat de (verplichte) begrotingsparagrafen zoals in het Waterschapsbesluit gepresenteerd. Er zijn geen incidentele baten en lasten dus deze (verplichte) paragraaf is niet opgenomen. De onderdelen uit de verplichte paragraaf 'Bedrijfsvoering' zijn opgenomen in het programma Bestuur en Organisatie. Ter vergelijking zijn in de tabellen de bedragen van de herziene Begroting 2017 (verder aangeduid als 'Begroting 2017') en de Jaarrekening 2016 opgenomen. In de begroting 2017 zijn de begrotingswijzigingen van de Kadernota 2018 verwerkt. In de tabellen kunnen afrondingsverschillen voorkomen (deze zijn maximaal € 0,1 miljoen).

2 Bijgevoegd bij Begroting 2016

2 Meerjarenperspectief

Exploitatie
De begroting 2018 en meerjarenraming 2019-2022 zijn gebaseerd op het coalitieakkoord 2015-2019 'Iedereen bewust van water' en de Kadernota 2018. De belangrijkste financiële uitgangspunten zijn:

1. Voor deze collegeperiode geldt een beheerste tariefstijging voor het watersysteem van 1,5% per jaar. Voor het tarief zuiveringsheffing 2018 geldt dat het gehandhaafd blijft op het niveau van € 93,50, in lijn met het amendement Van Kretschmar c.s., zoals aangenomen bij de behandeling van de begroting 2017;
2. Voor de meerjarenraming 2019-2022 wordt tevens een ongewijzigd tarief zuiveringsheffing, € 93,50, gehanteerd. Vanaf 2023 geldt ook voor het tarief zuiveringsheffing een beheerste tariefstijging van 1,5% per jaar;
3. De taakstelling uit het coalitieakkoord (€ 10 miljoen) en de Kadernota 2017 (€ 5 miljoen) leidt tot een besparing van structureel € 15 miljoen in 2019, mede ingezet voor het terugbrengen van de afschrijving van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) van 20 naar 5 jaar;
4. Jaarlijks wordt een storting in de Reserve niet-vrij besteedbaar vermogen begroot. Het begrote exploitatieresultaat ná bestemming is € 0;
5. In aanvulling op het uitgangspunt van de Kadernota 2017 het jaarlijks voordeel herfinanciering DBFO-contract in de jaren 2017 tot en met 2019 toe te voegen aan de reserve tariefdemping zuiveringsheffing, wordt het jaarlijks voordeel ook vanaf 2020 toegevoegd aan deze reserve. De inzet van de reserve vanaf 2020 is een keuze voor de volgende coalitie;
6. Het verschil tussen het gehanteerde zuiveringstarief en het actuele kostenmodel wordt ook in 2018 en 2019 toegevoegd aan de reserve tariefdemping zuiveringsheffing;
7. In de jaren 2019-2022 wordt de reserve tariefdemping zuiveringsheffing ingezet ten behoeve van de stabilisering van het tarief zuiveringsheffing.

Het uitgangspunt voor de begroting 2018 is 'Kadernota 2018 tenzij'. Tenzij betekent dat de cijfers uit de Kadernota 2018 alleen zijn bijgesteld voor externe ontwikkelingen.
De bijstelling als gevolg van de externe ontwikkelingen (+ € 0,8 miljoen) betreft hogere belastingopbrengsten als gevolg van de stijging in arealen, huishoudens en vervuilingseenheden, en extra opbrengsten leges als gevolg van de nieuwe legesverordening.
Het voordelig begrotingssaldo 2018 voor storting in de reserves bedraagt, na verwerking van bovenstaande effecten, € 21 miljoen.
Door het verwerken van de diverse toevoegingen aan de reserves in de begroting is het jaarlijkse saldo van de begroting nihil.

Bovenstaande maatregelen resulteren in het volgende geconsolideerde verloop van het meerjarenperspectief en toevoegingen/onttrekkingen aan de reserves.

Meerjarenperspectief van het exploitatiesaldo (* € 1.000)	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Voordelig resultaat oorspronkelijke meerjarenraming 2017-2021	-20.974	-21.736	-27.064	-30.649	-30.649
Mutaties Kadernota 2018	-16	-166	-1.534	-1.634	-1.650
Bijgesteld meerjarenperspectief kadernota 2018	*-20.989*	*-21.902*	*-28.598*	*-32.283*	*-32.299*
Kapitaallasten	-1	106	106	-124	823
Overige bijstellingen	100	-233	-245	415	1.771
Mutaties belastingopbrengsten	-814	-879	1.222	3.031	155
Begrotingssaldo 2018-2022 (vóór mutaties reserves)	*-21.704*	*-22.907*	*-27.515*	*-28.961*	*-29.550*
Onttrekking negatieve HWBP verschil aan algemene reserve	-3.900	-3.100	-2.000	-800	
Storting in reserve tariefdemping zuiveringsheffing (voordeel herfinanciering AWZI Harnaschpolder)	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400
Storting/onttrekking reserve tariefdemping - Kadernota 2018	3.200	1.268	-712	-2.740	-4.818
Storting restant voordelig exploitatieresultaat in reserve Niet vrij besteedbaar vermogen	21.004	23.339	28.827	31.101	32.968
Bijgesteld meerjarenperspectief (na mutaties in reserves)	0	0	0	0	0

Ontwikkeling schuldpositie 2018-2022: vijf prestatie indicatoren

De volgende set van indicatoren geeft inzicht in het verloop van de vermogenspositie en de kasstromen:

- Netto schuldquote (schuldpositie gerelateerd aan omzet): deze indicator geeft inzicht welk aandeel van de jaarlijkse omzet langdurig extern gefinancierd is;
- Externe financiering t.b.v. (im)materiële vaste activa in % van (im)materiële vaste activa: deze indicator geeft aan in hoeverre investeringen worden gefinancierd via langlopende leningen en vlottende passiva (o.a. kortlopende leningen);
- Debt ratio (solvabiliteit): percentage kort- en langlopende schulden van het totaal van de creditzijde van de balans;
- Kassaldo op reguliere exploitatie: deze indicator biedt inzicht of en in hoeverre Delfland geld moet lenen om de reguliere exploitatie draaiende te houden;
- Vrije kasstroom: deze indicator geeft weer het werkkapitaal in relatie tot aflossingsverplichting: aflossingsverplichtingen betreffen de contractueel vastgelegde aflossing op langlopende leningen. Het werkkapitaal geeft inzicht in de beschikbare financiële middelen die Delfland heeft om op korte termijn te voldoen aan financiële verplichtingen. Via deze indicator wordt inzichtelijk gebracht in welke mate Delfland in staat is om aan de aflossingsverplichtingen te voldoen en meer te anticiperen op de middellange termijn.

Prestatie indicatoren met streefwaarde					
	2018	2019	2020	2021	2022
Netto-schuldquote (schuldpositie gerelateerd aan omzet)	301%	282%	262%	240%	216%
Externe financiering in % vaste activa	85%	82%	78%	74%	69%
Debt ratio	84%	81%	77%	73%	68%
Kassaldo reguliere exploitatie (in € mln.)	-79,0	-81,0	-87,0	-88,7	-90,2
Vrije kasstroom (in € mln.)	-27,0	-24,7	-26,3	-29,8	-33,1

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de totstandkoming van de vrije kasstroom over de jaren 2018-2022.

Tabel Aflossingscapaciteit 2018-2022

Aflossingscapaciteit - verwachte kasstroom (* € 1 miljoen)	Ultimo 2018	Ultimo 2019	Ultimo 2020	Ultimo 2021	Ultimo 2022
1 Kasstroom uit exploitatie					
Totale opbrengsten	-249,8	-251,4	-253,3	-256,3	-259,2
Totale lasten	224,0	224,8	221,3	223,1	225,4
Afschrijvingen	-53,2	-54,4	-55,0	-55,5	-56,4
1 Totaal kasstroom exploitatie	**-79,0**	**-81,0**	**-87,0**	**-88,7**	**-90,2**
2 Kasstroom investeringen	36,3	39,7	43,4	41,2	38,1
3 Kasstroom aflossingen	15,7	16,6	17,3	17,7	19,0
Totale vrije kasstroom	***-27,0***	***-24,7***	***-26,3***	***-29,8***	***-33,1***

Solvabiliteitsratio

Het verloop van de netto schuldquote en de solvabiliteitsratio over de periode 2009-2022 wordt als volgt grafisch weergegeven.

Grafiek 1 verloop netto schuldquote en solvabiliteit (2009-2022)

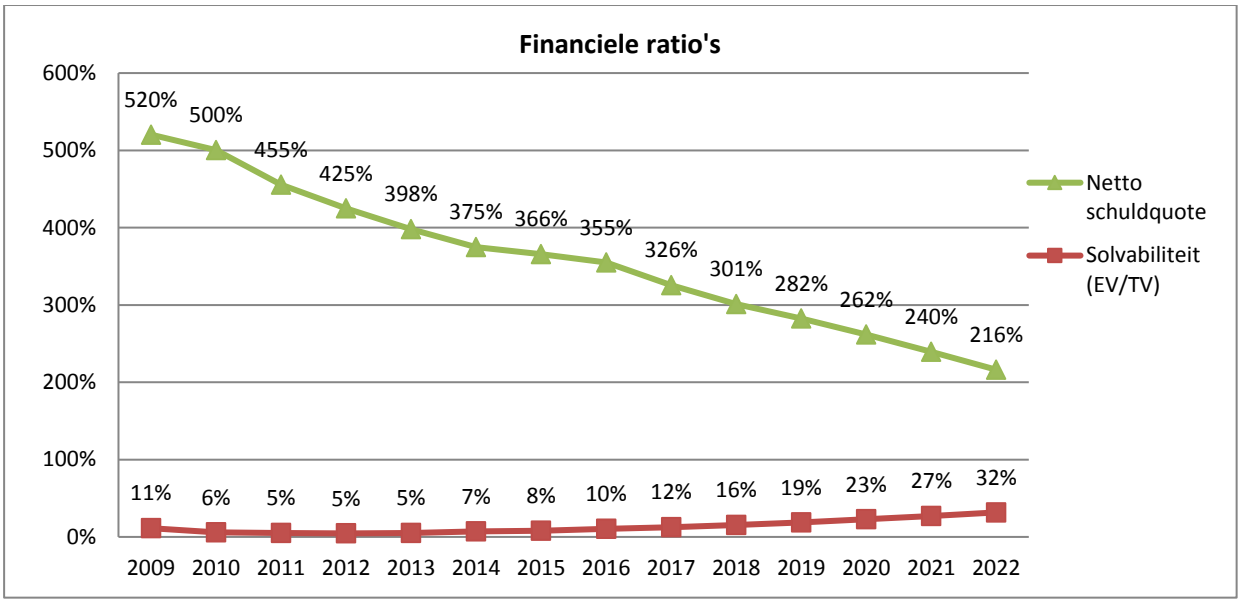

Verloop schuldpositie

Een afname van de schuldpositie wordt bereikt indien de werkelijke ontvangsten hoger zijn dan de werkelijke uitgaven. Het verloop van de inkomsten en uitgaven wordt de kasstroom genoemd. De kasstroom wordt bepaald als:
Kasstroom = nettowinst voor bestemming reserves + afschrijvingen -/_ investeringsuitgaven.
De kasstroom vormt in feite de aflossingscapaciteit waarmee de schulden afnemen.
Op basis van de verwachte kasstroom zal de schuldpositie jaarlijks afnemen.
In onderstaande grafiek wordt het verloop van de schuldpositie en de aflossingscapaciteit weergegeven.

Grafiek 2 Verloop schuldenlast en aflossingscapaciteit

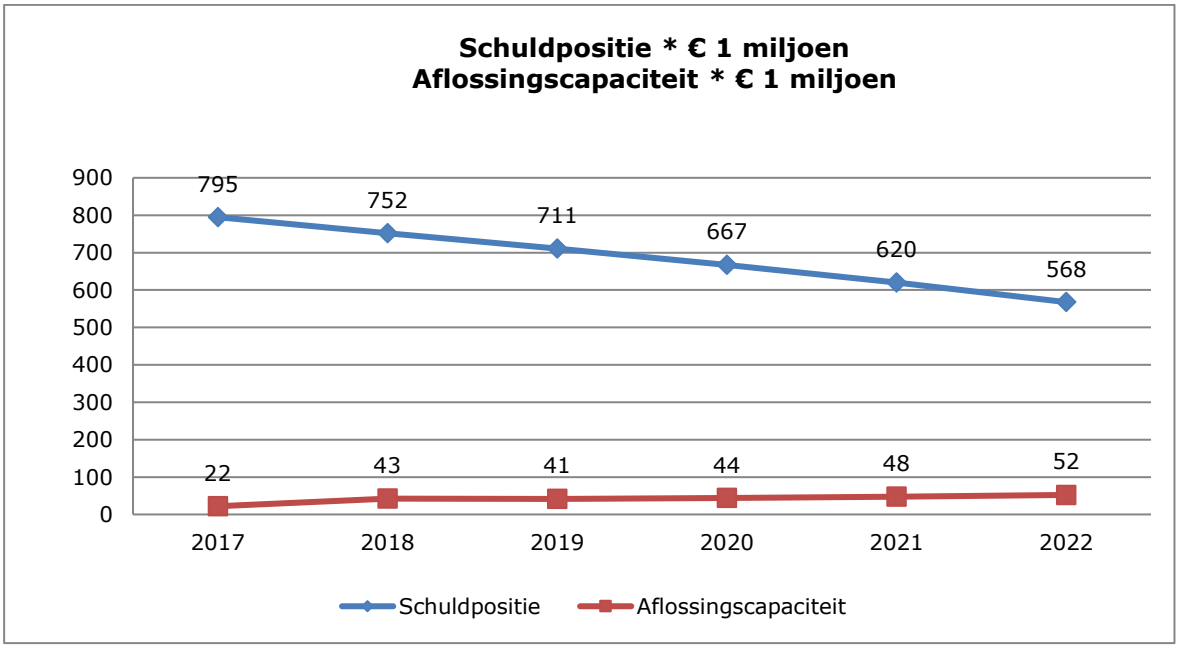

Investeringsuitgaven
Ten behoeve van de Programmabegroting 2018 zijn de investeringsuitgaven van de programma's geactualiseerd.

Tabel Investeringsuitgaven 2018-2022

Programma (* € 1 miljoen)	2018	2019	2020	2021	2022
Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie	22,3	19,3	20,8	19,1	20,4
Gezond, schoon en zoet water	1,0	2,0	5,3	2,1	0,2
Watersysteem	8,9	14,0	15,0	16,0	16,0
Afvalwaterketen en zuiveren	1,8	3,0	1,8	3,1	0,9
Innovatie, duurzaamheid en financiën	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Bestuur, organisatie en instrumenten	2,1	1,5	0,5	0,9	0,6
Totaal	36,3	39,7	43,4	41,2	38,1
HWBP	12,3	10,2	12,3	12,3	12,3
Totaal investeringsuitgaven exclusief HWBP	24,0	27,5	31,1	28,9	25,8

In de bijlage Investeringsuitgaven op projectniveau is de raming voor de jaarschijf 2018 meer in detail opgenomen.
Ten opzichte van de Kadernota 2018 – 2022 is de meerjarenbegroting verlaagd. Zoals ook reeds in de Burap 2017 is toegelicht, kost de voorbereiding van de projecten meer tijd dan bij de kadernota was aangenomen. De projecten moeten zorgvuldig worden voorbereid om problemen bij de uitvoering (en hierdoor aanspraak op meerwerk) te voorkomen. Ook wordt voorzien dat bij vooral de verbeterwerken het gesprek met de omgeving langer duurt dan verwacht in verband met grondverwerving. Hierdoor duurt het langer voordat projecten in uitvoering zijn. Wat betreft de doelrealisatie wordt verwacht dat als het gaat om het buitengewoon onderhoud de groene en complexe kades uiterlijk in 2021 op orde zijn gebracht. Van de Wegen op Kaden is ingezet om in 2021 de risicovolle keringen op orde te hebben. Ook al is dit een uitdaging, de verwachting is nochtans dat ook dat in 2021 gerealiseerd kan worden. Ook is de verwachting dat het verbeteren van de minder risicovolle keringen uiterlijk in 2021 haalbaar is. Wel wordt verwacht dat minder urgent gekwalificeerde kadeprojecten verschuiven naar de periode 2021 – 2030. Indien zich kansen voordoen om een project bijvoorbeeld juist sneller dan wel eerder te realiseren dan zijn bovenstaande investeringsuitgaven een richtsnoer en zal op dat moment toetsing met het totale investeringsplan en -krediet plaatsvinden.

Opvolging adviezen en aanbevelingen Rekeningcommissie
In de voorliggende begroting zijn de volgende adviezen en aanbevelingen terug te zien:
- Prestatie indicatoren: We hebben financiële prestatie-indicatoren opgenomen voor de ontwikkeling van de solvabiliteit (p.9). De organisatie brede indicatoren zijn in ontwikkeling en worden in de begroting 2019 opgenomen;
- Risicomanagement: Een herziene aanpak waarborgt uniformiteit binnen Delfland. Het risicomanagement en het weerstandvermogen zijn in samenhang met assetmanagement herzien en geïmplementeerd (p.46)
- Reserves en voorzieningen: We hebben het aantal gereduceerd conform het voorstel van het College dat is vastgesteld in de verenigde vergadering van 21 september 2017 (p.42)
- Kwaliteit toelichtingen: De voorliggende begroting bevat de concrete invulling van de beleidsvoornemens die in de Kadernota 2018 zijn verwoord. Deze concretisering van maatregelen en activiteiten biedt de mogelijkheid om over de voortgang concreter te rapporteren. Dit moet zijn weerslag vinden onder meer in de Bestuursrapportage.
- Tariefscenario's: Bij de vaststelling van de Kadernota 2018 zijn verschillende tariefscenario's behandeld. In de voorliggende begroting zijn de uitgangspunten van de Kadernota 2018 gehanteerd, te weten: een beheerste tariefstijging voor het watersysteem van 1,5% per jaar en een ongewijzigd tarief van € 93,50 per vervuilingseenheid als zuiveringsheffing. Met betrekking tot de Reserve Tariefdemping Zuiveringsheffing blijft de inzet hiervan voorbehouden aan de volgende coalitie.
- Financiële sturing en beheersing: We implementeren een nieuw financieel systeem en ontwikkelen onze P&C-cyclus door uit hoofde van 'good governance' en 'in control zijn'.

3 Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie

Op het gebied van Waterveiligheid tonen we in onderstaand overzicht de verbeteropgaven 2018.

Waterveiligheid

Doel: De primaire, regionale en overige waterkeringen zijn veilig. We zorgen voor adequaat onderhoud en we beoordelen periodiek op stabiliteit en hoogte. We nemen risicogestuurd passende maatregelen die we afstemmen met de omgeving.
In 2022 moeten alle primaire keringen zijn getoetst aan de nieuwe normen voor waterveiligheid. De toetsing van de regionale keringen is in 2024 gereed. Om dit te bereiken toetsen we in 2018:

<u>Primair</u>
- Delflandsedijk van Parksluizen tot Vlaardingen: bekleding en hoogte (9,7 km);
- Delflandsedijk van Vlaardingen tot de Maeslantkering: stabiliteit (16,5 km);

<u>Regionaal</u>
- Hoogtetoets (ca. 200 km);
- Eenvoudige toets stabiliteit (ca. 200 km);
- Stabiliteit (nieuwe regionale keringen/opgewaardeerde polderkades; ca. 25 km).

Hiermee bereiken we de streefwaarden voor 2018, te weten 30% van de verbeteropgave primaire keringen en 15% van de verbeteropgave regionale keringen[3].

[3] Omdat toetsen een gefaseerd/getrapt proces is voor verschillende faalmechanismen, drukken we de voortgang niet uit in km maar in percentage verbeteropgave (hiervoor is in 2016 een schatting gemaakt van de benodigde stappen per km en vertaald in de voortgang daarin per jaar)

Prestatie-indicatoren met streefwaarden : Percentage toetsopgave gerealiseerd.					
	2018	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Primaire waterkeringen (55 kilometer)	30%	50%	70%	90%	100%
Regionale waterkeringen (437 kilometer)*)	15%	30%	50%	70%	80%

*) Met het opwaarderen van een aantal trajecten polderkeringen en het afwaarderen van delen van de Maasdijk, is het totaal aan regionale waterkeringen aangepast naar 437 km (was 397 km). Nochtans is de verwachting dat de prestatie-indicator wordt gerealiseerd.

De tweede prestatie indicator geeft de mate van veiligheid weer op basis van de toets-resultaten. Afgekeurde keringen brengen we op orde. In 2018 voeren we hiervoor onder meer de volgende werkzaamheden uit:

- Het uitvoeren van 7 kilometer buitengewoon onderhoud aan groene kades en het vervangen van circa 2,5 kilometer beschoeiing;
- Het uitvoeren van 10,5 kilometer buitengewoon onderhoud aan complexe kades (clusters Berkel, Westland, Maassluis en Midden-Delfland);
- Het uitvoeren van 0,5 kilometer buitengewoon onderhoud aan kades met wegen;
- Start uitvoering 1,7 kilometer verbeteren waterkeringen.[4]

Aanpassing KPI: Percentage keringen op orde
De KPI is in deze begroting aangepast naar actueel oordeel waarmee aanpassingen in de legger (zoals het opwaarderen van polderkades en het afwaarderen van regionale keringen) gelijk verwerkt worden. Door de laatste wijziging in de legger is het aantal kilometer regionale keringen aangepast van 397 kilometer naar 437 kilometer. Er is 48 kilometer polderkade opgewaardeerd naar regionale kering, 8 km regionale kering is afgewaardeerd.
De nieuw toegevoegde keringen (48 km opgewaardeerde polderkeringen) hebben nog geen toetsoordeel en worden om die reden niet meegenomen bij de 'op orde' zijnde keringen. Vanuit efficiënt werken zijn kadevakken bepaald (logische trajecten) met een lengte van circa 100 meter welke als basis dienen voor de projectscope bij verbetering en buitengewoon groot onderhoud. Er is voor gekozen om in deze KPI de kadevakken als basis te nemen voor het bepalen van de opgave. Een kadevak is 'op orde' of niet. Omdat er echter ook trajecten van enkele meters zijn die niet 'op orde' zijn, neemt het deel dat niet 'op orde is' toe. In de praktijk betekent dit niets voor de werkzaamheden omdat de aanpalende delen toch al werden meegenomen.
Bovenstaande leidt ertoe dat medio 2017 348 km (80%) 'op orde' en 89 km (20%) niet 'op orde' is. De verwachting is dat met de programmatische aanpak 'Buitengewoon onderhoud en verbeteren' jaarlijks 1,5% van de opgave wordt opgepakt. Daarnaast worden aanpalende delen opgepakt waardoor nieuwe opgave wordt voorkomen.

Prestatie-indicatoren met streefwaarden: Percentage keringen op orde op basis van toetsresultaat 2015 (primair) en het actuele oordeel voor de regionale keringen.					
	2018	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Primaire waterkeringen (55 kilometer)	100%	100%	100%	100%	100%
Regionale waterkeringen *) (437 kilometer)	81%	82%	84%	85%	87%

*) Aangepast aan actuele situatie (zie kader). Ter vergelijking had de oude KPI op basis van toetsresultaat 2012 als beeld 2018: 93%, 2019: 95%, 2020: 97%, 2021: 98% en 2022: 98%. De prestatie-indicator voor 2017 was 90%. Per 1 januari 2017 voldeed 360 km (91%) uitgaande van het toetsresultaat 2012 zodat we voor op schema lagen.

Door inspecties en beheer en onderhoud van de primaire, regionale, en overige keringen voorkomen we zoveel mogelijk dat een nieuwe opgave ontstaat. In 2018 voeren we het volgende uit:

[4] De uitvoering van het buitengewoon onderhoud bij de wegen op kades blijft ook in 2018 achter op de planning vanwege de afstemming met onze samenwerkingspartners. Teneinde de doelen van de programmalijn te kunnen realiseren wordt het uit te voeren buitengewoon onderhoud aan de complexe kades eerder uitgevoerd zodat in 2019 meer capaciteit beschikbaar is voor de daadwerkelijke uitvoering van het buitengewoon onderhoud bij de kades met wegen.

- Inspectie van circa 710 kilometer waterkeringen;
- Maaionderhoud op circa 100 hectare groene kades;
- Muskusrattenbeheer conform afspraken in Kosten voor Gemene Rekening (KvGR);
- Inspecties aan waterkerende kunstwerken;
- Dagelijks onderhoud aan waterkerende kunstwerken.

De leggergegevens voor de waterkeringen worden in 2018 twee keer geactualiseerd, als onderdeel van een integrale leggeractualisatie. Deze tweejaarlijkse actualisatie gebeurt naar aanleiding van de oplevering van projecten, verstrekte vergunningen of ambtelijke wijzigingen. In 2018 wordt ook gestart met de actualisatie van de leggers Binnenwaterkeringen en Landscheidingen.

Het waterveiligheidsbeleid zetten we in het traject van de Omgevingswet om naar een (digitaal) modulair beleidskader, dat toegankelijk en bruikbaar is voor verschillende doelgroepen en locatie-specifiek en activiteitgericht kan worden toegepast. Dit proces loopt door in 2019.

Stedelijk waterbeheer

Doelen:
1. We voeren de zorgplichten integraal uit en koppelen de werkzaamheden aan de steeds sneller veranderende omgeving.
2. Op basis van de principes van strategisch omgevingsmanagement richten we samen met relevante stakeholders planvorming en gebiedsprocessen in.
3. We benutten bij ruimtelijke ontwikkelingen kansen. Waar mogelijk combineren we de belangen met die van gebiedspartners en nemen we maatregelen om de bijdrage van het watersysteem aan de ruimtelijke kwaliteit en belevings- en gebruikswaarde voor en door burgers en bedrijven te vergroten.
4. We voeren proactief de watertoets uit op binnengekomen ruimtelijke plannen en hanteren de streefwaarde van 100% afhandeling wateradviezen binnen de gestelde termijn.

Ad 1. In het kader van de Omgevingswet starten gemeenten en provincie in 2018 met het opstellen van omgevingsvisies en omgevingsplannen. Wij zullen als input voor deze visies en plannen het waterbelang als onderdeel van de leefomgeving samen met de gemeentes en provincie integraal vertalen naar een "watervisie".

Ad 2. Het doel “strategisch omgevingsmanagement” is gericht op hoe we omgaan met onze omgeving. Strategisch omgevingsmanagement is inmiddels regulier onderdeel van planvorming en gebiedsprocessen binnen Delfland. Ondanks het feit dat de invoering van de Omgevingswet is uitgesteld en niet zal plaatsvinden per 1-7-2019, richten we ons in 2018 op:
- Het versterken van de kennisuitwisseling over strategisch omgevingsmanagement binnen het hoogheemraadschap o.a. via workshops en intervisie en het opleiden van de medewerkers;
- Het organiseren van structurele ambtelijke en bestuurlijke overleggen met gemeenten; Deze vormen een belangrijke basis voor het relatiebeheer.
- Het twee keer per jaar organiseren van een bestuurlijke watertafel.

Ad 3. We participeren proactief in ruimtelijke plannen, complexe plannen en de uitvoeringsprogramma’s van gemeentelijke waterplannen. Onze inzet is om onze eigen belangen en doelen in een vroeg stadium te borgen in de planvorming van derden.
In 2018 doen we onder meer het volgende:
- Bij ruimtelijke plannen leggen we de nadruk op het voorbereiden van het buitengewoon onderhoud aan kades, met nadruk op Midden Delfland en de gemeenten in het Oostland en het ontwikkelen van ecologische zones zoals b.v. Madestein in Den Haag.
- Voor de locaties waar een te groot risico op wateroverlast is werken we samen met de omgeving om deze wateroverlast op te lossen. In 2018 willen we de inzet van gietwaterbassins verder vergroten in het project RainLevels en zijn we in actief in gebiedsprocessen zoals b.v. in de Kralingerpolder en Schiedam-West.
- Zijn we actief betrokken bij o.a. de ontwikkeling van Blankenburgverbinding, A16, proefboring NAM Midden-Delfland en A4 Passage, Poorten en Inprikkers om onze belangen vroegtijdig te borgen.
- Werken we samen met de gemeenten aan uitvoeringsagenda’s en -programma’s van de gemeentelijke water- en klimaatplannen.

Ad 4. In het kader van de watertoets gaan we in 2018:
- Naar verwachting tussen de 450 en 550 wateradviezen verzorgen binnen de gestelde termijnen.
- Regulier overleg voeren met alle gemeenten waarin we de ruimtelijke ontwikkelingen bespreken om een proactieve inbreng mogelijk te maken.
- Naast de advisering onder de huidige Wet ruimtelijke ordening ook de advisering oppakken in het kader van (pilots van) omgevingsvisies, omgevingsplannen en andere omgevingswet-instrumenten van gemeente, provincie en rijk.
- De Handreiking Watertoets voor gemeenten aanpassen in verband met de ontwikkelingen rondom klimaatadaptatie en de omgevingswet.

Prestatie-indicatoren met streefwaarden: (4) Afhandeling Wateradviezen binnen gestelde termijn					
	2018	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Percentage afgehandeld binnen gestelde termijn	100%	100%	100%	100%	100%

Overige indicatoren:
Ad 2) Aangezien strategisch omgevingsmanagement een manier van denken en werken is, is het ontwikkelen van een eenvoudige en eenduidige prestatie indicator voor dit onderwerp niet mogelijk.
Ad 3) Dit doel heeft geen eigen prestatie-indicator. De ruimtelijke maatregelen die worden getroffen bij de programma's A tot en met D komen mede dankzij dit doel tot stand.

Klimaatadaptatie

Doel: We gaan in nauwe samenwerking met gemeenten en andere belanghebbenden de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie nader uitwerken en uitdragen. Dit leidt tot maatregelen waardoor de sponswerking in ons sterk verharde gebied toeneemt en er bij ruimtelijke ontwikkelingen klimaat adaptief wordt gehandeld.

In 2018 voeren we onder meer het volgende uit:
- We draaien actief mee in projecten en initiatieven die bijdragen aan de beweging richting een klimaatbestendige regio, inclusief burgerinitiatieven zoals in Spangen;
- We zetten de stimuleringsregeling voort om klimaat adaptieve maatregelen die de sponswerking van de stad vergroten bij particulieren en bedrijven te ondersteunen;
- We werken samen met gemeenten aan stresstesten op kwetsbaarheid voor klimaatverandering en stellen gezamenlijk klimaatagenda's op;
- We stimuleren de omvorming van verharde schoolpleinen naar groenblauwe schoolpleinen;
- We verkennen de mogelijkheden tot samenwerking met nieuwe netwerkpartijen zoals woningbouwcorporaties, tuincentra, hoveniers;
- We organiseren een klimaatadaptatie evenement om de beweging in de etalage te zetten, en het netwerk verder te ontwikkelen.

<u>Prestatie-indicator (procesmatig):</u>
Het aantal acties dat wordt uitgevoerd in het kader van klimaatadaptatie.

Prestatie-indicatoren met streefwaarden					
	2018	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Acties klimaatadaptatie	20	20	15	15	15

Financiën: *Exploitatie Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie*

Programmalijn (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Waterveiligheid	22.443	22.241	21.105	20.671	20.602
Stedelijk waterbeheer	2.266	2.223	2.026	2.041	2.057
Klimaatadaptatie 1)	880	880	644	646	648
Totaal	**25.589**	**25.345**	**23.775**	**23.359**	**23.308**

1) met de in 2017 opgestelde strategie wordt meer duidelijk welke financieringsbehoefte er is vanaf 2020. De bestuurlijke ambitie is dat deze tenminste op hetzelfde niveau als 2019 wordt voortgezet.

Geraamde investeringsuitgaven Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie

Programmalijn (bedragen * € 1 miljoen)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Waterveiligheid	22,3	19,3	20,8	19,1	20,4
Totaal	22,3	19,3	20,8	19,1	20,4

De investeringsbegroting Waterveiligheid omvat de jaarlijkse bijdrage aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma, € 12,3 miljoen (met in 2019 een eenmalig lagere bijdrage van € 10,2 miljoen als gevolg van de verrekening), de uitgaven voor de programmatische aanpak buitengewoon onderhoud en de programmatische aanpak verbeteren waterkeringen. Afhankelijk van de urgentie van de beoogde maatregelen en de doorlooptijd van de projecten wordt de beschikbare capaciteit optimaal ingezet om onze doelen te halen met de investeringsbegroting en de beschikbaar gestelde verzamelkredieten als randvoorwaarde.

Ten opzichte van de Kadernota 2018 – 2022 is de meerjarenbegroting verlaagd. Reden is dat de voorbereiding van de kadeprojecten meer tijd kost dan bij de kadernota was aangenomen. De projecten moeten zorgvuldig worden voorbereid om problemen bij de uitvoering (en hierdoor aanspraak op meerwerk) te voorkomen. Ook wordt voorzien dat bij vooral de verbeterwerken het gesprek met de omgeving langer duurt dan verwacht in verband met grondverwerving. Hierdoor duurt het langer voordat projecten in uitvoering zijn. Wat betreft de doelrealisatie wordt verwacht dat als het gaat om het buitengewoon onderhoud de groene en complexe kades uiterlijk in 2021 op orde zijn gebracht. Van de Wegen op Kaden is ingezet om in 2021 de risicovolle keringen op orde te hebben. Ook al is dit een uitdaging, de verwachting is nochtans dat ook dat in 2021 gerealiseerd kan worden.
Ook is de verwachting dat het verbeteren van de minder risicovolle keringen uiterlijk in 2021 haalbaar is. Wel wordt verwacht dat minder urgent gekwalificeerde kadeprojecten verschuiven naar de periode 2021 – 2030.

4 Gezond, schoon en zoet water

Een overzicht van de projecten die we onder meer in 2018 uitvoeren:

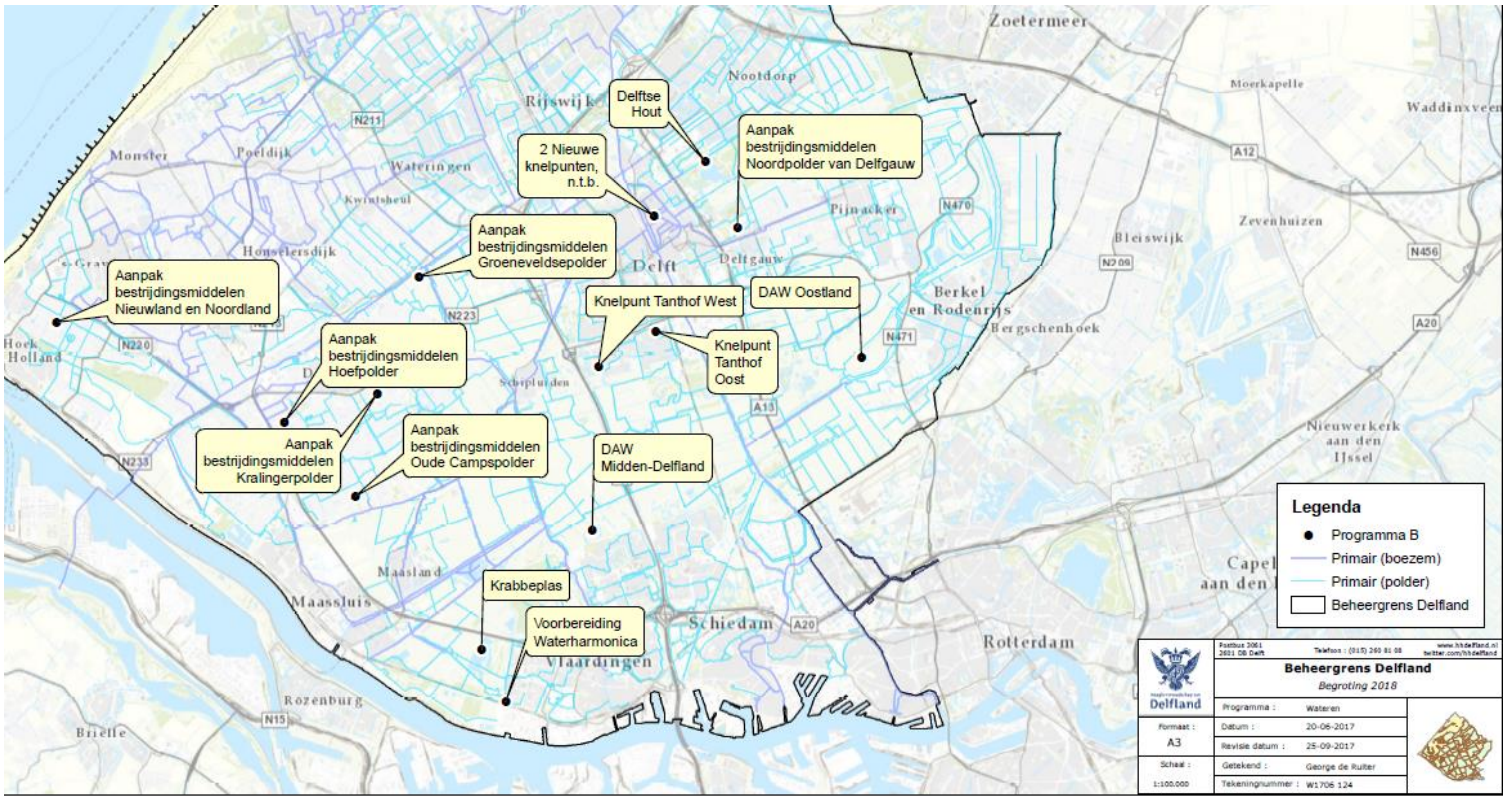

Zelfvoorzienendheid en kringloopsluiting

Doelen:
1. In 2018 wordt de strategie Delfland Circulair geïmplementeerd die in 2017 is vastgesteld om op een toekomstbestendige wijze kringlopen te sluiten en (nagenoeg) zelfvoorzienend te kunnen zijn in de waterbehoefte.
2. We zetten ons in voor een (kosten)effectieve zoetwatervoorziening, nu en in de toekomst samen met de partners.

We sturen op het sluiten van kringlopen. We zoeken de verbinding met marktpartijen die, bijvoorbeeld door innovatie, hier een bijdrage aan leveren. Om dit goed vorm te geven, worden in deze begroting voor de coördinatie van uitvoering van de genoemde strategie middelen vrijgemaakt, te weten € 100.000 per jaar voor 2018 en 2019.
Het werk aan een goede op de functies afgestemde zoetwatervoorziening volgt in 2018 het vastgestelde uitvoeringsprogramma. We voeren de afspraken uit het Deltaprogramma Zoetwater uit, waaronder de implementatie van het instrument Waterbeschikbaarheid. We benadrukken de eigen verantwoordelijkheid van eindgebruikers, met name de glastuinbouwsector, om zo zuinig en doelmatig mogelijk met zoetwater om te gaan. Ook optimaliseren we de operationele zoetwatervoorziening in het eigen beheergebied, onder meer door slim te sturen op het tegengaan van verzilting. Tenslotte zorgen we voor actuele waterakkoorden en borgen we het belang van goede zoetwateraanvoer bij externe ontwikkelingen zoals de verdieping van de Nieuwe Waterweg.

Chemische waterkwaliteit

Doel: In 2021 is de chemische waterkwaliteit zodanig dat met een voortgaande ontwikkeling van de ecologische en chemische kwaliteit de KRW-doelen in 2027 zijn gehaald.

Om de waterkwaliteit aan de normen te laten voldoen gaan we verder intensiveren. De glastuinbouw is de belangrijkste bron van de normoverschrijding (met name

bestrijdingsmiddelen en nutriënten), maar ook de veeteelt (voornamelijk nutriënten) en vanuit het stedelijk gebruik (afspoeling, bladval, eenden voeren etc.). Daarnaast komen door onjuist rioolgebruik en riool-overstortingen nog te veel stoffen in het water terecht. De focus van de aanpak binnen Delfland ligt op het beperken van emissies vanuit de glastuinbouw. Om de waterkwaliteit aan de normen te laten voldoen gaan we in 2018 de volgende activiteiten uitvoeren, te weten:

- Naast onze reguliere toezicht en handhavingsactiviteiten, continueren en intensiveren we de door ons ontwikkelde aanpak van de polderaanpak bestrijdingsmiddelen (gebiedsgericht meten en monitoren);
- Versterken het Afsprakenkader Emissieloze Kas waarbij we met de LTO Glaskracht, gemeenten en het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard optrekken om elkaars bijdragen op elkaar afstemmen;
- Richten we ons op beleidsbeïnvloeding van onder andere het Rijk, al dan niet via de Unie van Waterschappen;
- We gaan de inzichten uit het gedragsbeïnvloedingsonderzoek uit 2017 toepassen in onze communicatie en verdere aanpak met en naar tuinders;
- Voor de gedragsverandering (meten=weten=handelen) hanteren we 3 sporen te weten:
  - 1: Actuele waterkwaliteitsgegevens online beschikbaar via connectie met database;
  - 2: Voorzien van nazorg monitors binnen het programma polderaanpak bestrijdingsmiddelen (gebiedsgericht meten en handhaven);
  - 3: Participatieve monitoring. Belanghebbenden in een gebied zijn verantwoordelijk voor monitoring met behulp van innovatieve technieken.
- Samen met de sector zetten we in op het sluiten van de kringloop in veeteeltgebieden. Hierin werken we samen via Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) van LTO Noord.
- Blijven we met gemeenten en bewoners samenwerken om ook in stedelijk gebied de knelpunten voor de waterkwaliteit op te lossen.
- Starten we met de voorbereidingen van de SGBP-3 voor de KRW met daarin de inspanningen voor Delfland voor de planperiode 2022-2027.

Voor 2018 en verder hanteren we de volgende prestatie-indicatoren en streefwaarden:

Prestatie indicatoren met streefwaarden:					
Chemische waterkwaliteit	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
1) Stikstofgehalte West- en Oostboezem	*2,9 & 2,1 mg/l*	*2,7 & 2,1 mg/l*	*2,5 & 2,0 mg/l*	*2,4 & 2,0 mg/l*	n.t.b.
2) In % de afname van de overschrijding van de norm van bestrijdingsmiddelen ten opzichte van 2013 (volgens de landelijke beoordelingssystematiek)	45%	55%	65%	75%	n.t.b.
3) In % het aantal aangetroffen bestrijdingsmiddelen t.o.v. het totaal gemeten aantal bestrijdingsmiddelen EN de gemiddelde concentratie bestrijdingsmiddelen	*6,5% & 0,13* µg/l	*6,0% & 0,12* µg/l	*5,5% & 0,11* µg/l	*5,0% & 0,10* µg/l	n.t.b.

Toelichting:
1) De Europese Kaderrichtlijn Water schrijft voor dat de normen voor waterkwaliteit in 2027 gehaald moeten zijn. De prestatie-indicator voor stikstof – zoals deze ook in de waterkwaliteitsrapportage is opgenomen, gaat vooralsnog uit van een constante, gelijkmatige, daling naar de gewenste concentraties in 2027. (N.B. In werkelijkheid zal het verloop waarschijnlijk niet helemaal constant zijn. Op basis van nieuwe inzichten in het werkelijke verloop van de concentraties kan bijstelling van de waarden voor tussenliggende jaren plaatsvinden.)
2) Het landelijk bestrijdingsmiddelenbeleid geeft aan dat er in 2023 nagenoeg geen overschrijdingen meer mogen plaatsvinden van de normen. De prestatie-indicator is hierop gebaseerd en gaat uit van een constante, gelijkmatige, daling van de het aantal watermonsters waarvoor een overschrijding van de norm wordt geconstateerd. De methode aan de hand waarvan toetsing op de voortgang op deze op landelijke niveau bepaalde prestatie-indicator plaats kan vinden, wordt momenteel op landelijk niveau uitgewerkt en is naar verwachting eind 2017 operationeel. (N.B. In werkelijkheid zal het verloop waarschijnlijk niet helemaal constant zijn. Op basis van nieuwe inzichten in het werkelijke verloop van de concentraties kan bijstelling van de waarden voor tussenliggende jaren plaatsvinden.)
3) Om, in afwachting van de methode zoals hierboven benoemd onder ad 2), toch alvast een uitspraak te kunnen doen over de ontwikkeling van de concentraties bestrijdingsmiddelen, geeft dit cijfer nu een indicatie of er een belemmering is voor ecologische ontwikkeling, waarbij de streefwaarde is bepaald op basis van de relatief laag belaste gebieden binnen Delfland (stad en grasland).

Zwemwater

Doel: De aangewezen zwemwaterlocaties voldoen aan de EU-zwemwaterrichtlijn (hierbij geldt: inspanningsverplichting voor blauwalgen, resultaatverplichting voor bacteriën) en er is alleen bij uitzondering een negatief advies als gevolg van bijvoorbeeld blauwalg en bacteriën.
In 2018 nemen we bronmaatregelen en structuurmaatregelen ter bevordering van een zwembare en blauwalg arme Delftse Hout met een verbeterd ecologisch evenwicht samen met betrokken partijen (met name de gemeente Delft). Dit vergt in 2018 een investering van circa € 1 miljoen. In het verlengde van het project S.C.H.O.O.N. wordt de waterkwaliteit in de Krabbeplas verbeterd. In 2017 zijn systeemanalyses uitgevoerd voor de Wollebrand en de Put te Werve en in 2018 stellen we met de samenwerkingspartners maatregelpakketten samen. Tijdens het zwemseizoen worden de zwemwaterlocaties gemonitord op aanwezigheid van bacteriën en blauwalg.

Prestatie indicatoren met streefwaarden:					
Zwemwaterkwaliteit	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
1) % van aantal zwemlocaties dat voldoet aan de bacteriële normen	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*
2) Het aantal locaties met genomen maatregelen	8	9	10	11	11
3) Het aantal locaties met genomen maatregelen met een negatief zwemadvies van meer dan 3 weken.	0	0	0	0	0

Toelichting:
1 De EU Zwemwaterrichtlijn schrijft voor dat de aangewezen zwemlocaties tenminste de status van 'aanvaardbare' waterkwaliteit moeten hebben op grond van de gemeten concentraties bacteriën. In Delfland liggen 14 zwemlocaties, die allen hieraan moeten voldoen.
2 en 3 Naast bacteriën kan ook het ontstaan van blauwalgen leiden tot een negatief zwemadvies. We hebben op diverse locaties maatregelen getroffen om de overlast hiervan te beperken en/of om (langdurige) overschrijding van de normen voor bacteriën te voorkomen. Voor deze locaties is het streven dat minder dan drie weken per jaar een negatief zwemadvies van kracht is.

Lokale knelpunten en kansen
Doel: Zoveel mogelijk afgesproken lokale waterkwaliteitsknelpunten worden opgelost en kansen worden benut binnen taakstellend budget.
Voor 2018 nemen we twee nieuwe knelpunten in uitvoering en bereiden we 2 knelpunten voor.

Coördinatie beheer
Doel: Assetmanagement is geïmplementeerd binnen Delfland.
In 2017 is een eerste basis gelegd voor assetmanagement binnen Delfland, met het inrichten van een assetmanagementorganisatie, het opstellen van eerste versies van diverse assetmanagementplannen en -overeenkomsten, het vormgeven van werkprocessen en het versterken van het gegevensbeheer. In 2018 vindt op al deze vlakken een verdere ontwikkeling en verfijning plaats, die leidt tot een hoger volwassenheidsniveau op het gebied van assetmanagement. In 2018 actualiseren we de bestaande assetplannen, updaten we de interne service level agreements en voeren we een volwassenheidsscan uit.

Prestatie indicatoren met streefwaarden:					
Assetmanagement	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Volwassenheidsniveau assetmanagement	*2,5*		*3*		*3,5*

Toelichting:
Het volwassenheidsniveau wordt gemeten met een organisatiescan, gebaseerd op de NEN-ISO 55000. In 2016 is de scan voor het eerst uitgevoerd (volwassenheidsniveau medio 2016: 1,5 op een schaal lopend tot 4).

Financiën
Exploitatie Gezond, schoon en zoet water

Programmalijn (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Zelfvoorzienend en kringloopsluiting	354	354	245	246	248
Chemische waterkwaliteit	2.282	2.183	1.699	1.704	1.710
Lokale knelpunten	190	190	184	185	188
Zwemwater	548	527	496	490	486
Coördinatie beheer	208	200	190	184	154
Totaal	**3.582**	**3.453**	**2.814**	**2.810**	**2.786**

De begroting blijft over de jaren ongeveer constant, met uitzondering van chemische waterkwaliteit waarvoor in de periode 2018-2019 de in de Kadernota 2017 afgesproken extra inspanning zichtbaar is.

Geraamde investeringsuitgaven Gezond, schoon en zoet water

Programmalijn (bedragen * € 1 mln.)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Zelfvoorzienend en kringloopsluiting	0,1	1,0	4,7	1,9	0,0
Lokale knelpunten	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Zwemwater	0,7	0,8	0,4	0,0	0,0
Totaal	**1,0**	**2,0**	**5,3**	**2,1**	**0,2**

In 2018 wordt de Delftse Hout aangepakt ter verbetering van de zwemwaterkwaliteit. De investeringen bij zelfvoorzienendheid en kringloopsluiting in de jaren 2019-2021 betreffen implementatie van de waterharmonica.

5 Watersysteem

Het programma Watersysteem gaat over het dagelijkse (peil)beheer, het voorkomen van wateroverlast door te veel of te weinig water en het verkrijgen en behouden van een goede ecologische waterkwaliteit met een vrije vismigratie. In 2016 is gestart met dit programma na een samenvoeging van de programma's Voldoende water en Schoon water (ecologie). Waar in 2016 het programma vooral op de rit is gezet, zijn 2017, 2018 en 2019 de voornaamste uitvoeringsjaren als het gaat om het realiseren van de doelen. We zoeken samen met partners naar oplossingen om de kans op wateroverlast voor de toekomst te beperken. Een voorbeeld van een toegepaste oplossing is naast het aanleggen van watergangen, waterbergingen en het bouwen van grotere gemalen ook het realiseren van waterberging in gietwaterbassins onder de naam "Rainlevelr".

Een overzicht van de toonaangevende projecten die we in 2018 uitvoeren:

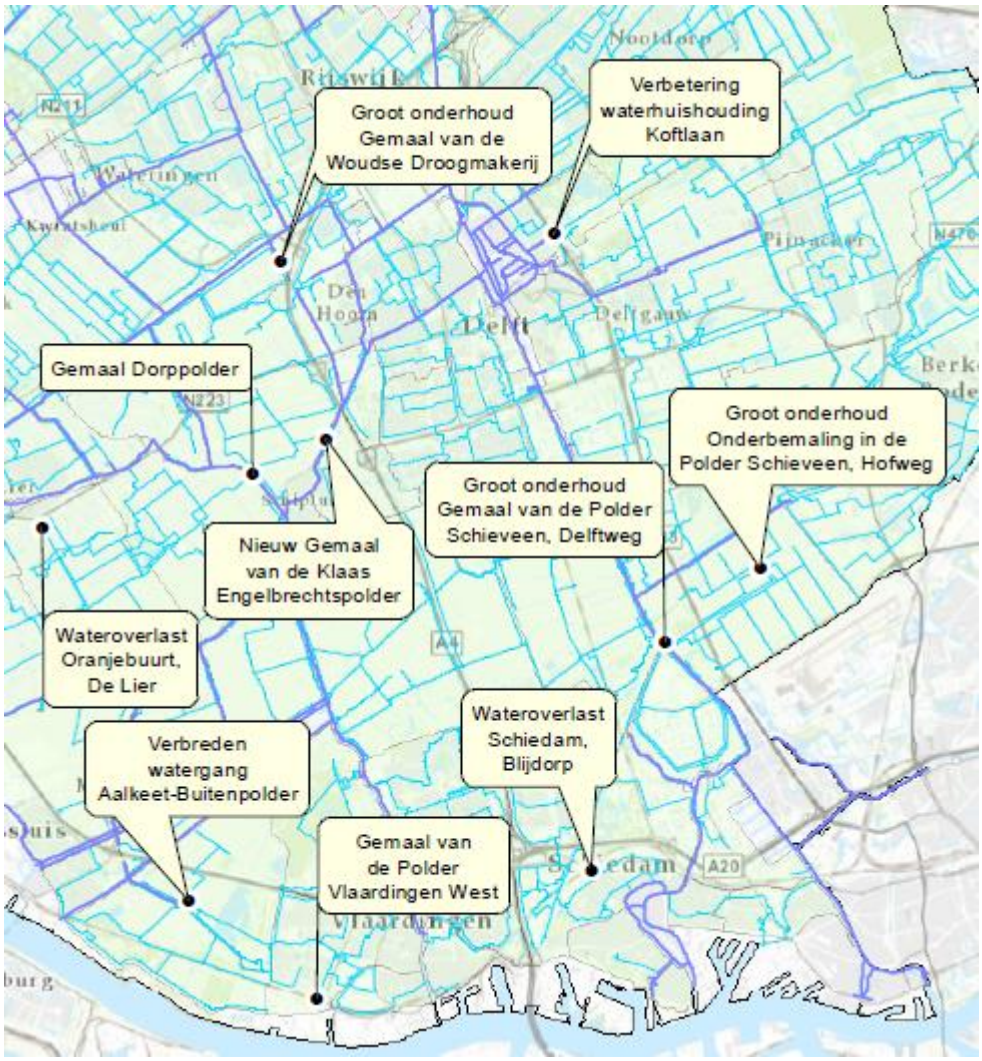

Integraal Watersysteem: waterkwantiteit

Doel: In 2021 is ons watersysteem zo ingericht dat er kan worden gewoond, gewerkt en gerecreëerd. De kans op inundatie van het watersysteem door hevige regenval wordt zodanig verkleind dat deze aan de normering voldoet.

Met betrekking tot het voorkomen van wateroverlast zijn we op de goede weg, ook als er gekeken wordt naar de toetsingen van het watersysteem aan de huidige klimaatscenario's. Ruim 96% van het beheergebied voldoet aan de geldende normen. Van de resterende opgave is circa 50% in het grasland en 50% in het bebouwde gebied. Vooral voor de oplossingen in het

bebouwde gebied (stad en glas) wordt nadrukkelijk gekeken naar vasthoudmaatregelen zoals inzet dynamische gietwaterbassins, groene daken en doorlatende bestrating. We maken afspraken met gemeenten en particulieren over de verantwoordelijkheden in de realisatie- en beheerfase van de vasthoudmaatregelen. Dit pakken we in samenwerking met het programma Klimaatadaptatie verder op. Tijdige en kwalitatief goede waterhuishoudkundige adviezen van Delfland zijn hierbij essentieel. Het modelinstrumentarium voor de watersysteem analyses en de daarvoor benodigde software houden we op orde. Technische ontwikkelingen zijn bekend en verkennen we om te implementeren.

Gebieden met veel beweging in de ontwikkeling van de ruimtelijke omgeving en waar daarnaast wateroverlast knelpunten zijn, pakken we in 2018 op. Een aantal toonaangevende maatregelen zijn de verbetering van de waterhuishouding aan de Korftlaan en de bouw van de gemalen Klaas Engelbrechtspolder en Dorppolder.

In de eerste helft van 2018 bieden we de peilbesluiten voor de boezem, de Noordpolder van Delfgauw en circa 40 partiële herzieningen ter vaststelling aan. We starten de peilbesluiten voor Abtswoude, Oude polder van Pijnacker en Zuidpolder van Delfgauw begin 2018 op en ronden eind 2018 inhoudelijk af.

In 2018 zijn we verantwoordelijk voor het groot onderhoud aan 1.550 km. waterlopen waarvan we voor 1.250 km. aan waterlopen ook het dagelijks onderhoud uitvoeren (waarvan weer 100 km. duikers). Ten aanzien van het onderhoud aan watergangen zien we een explosieve toename op het gebied van bestrijding van (oever)begroeiing, kroos en waternavel in 2017. De voornaamste oorzaak is het warmere weer. Gezien het woekeren van vooral de waternavel geven we prioriteit in 2018 aan het verwijderen van deze ongewenste planten. Met de introductie van assetmanagement gaan we in 2018 integraal kijken naar de prestaties, de risico's en de kosten van de watergangen om een scherpere afweging met betrekking tot het onderhoud te maken.

We zien in toenemende mate kansen en mogelijkheden om energiezuiniger en flexibeler te bemalen. Vooral flexibeler wordt vanuit de markt (energieleveranciers) erg gestimuleerd om hiermee energiepieken op het net (bijvoorbeeld als het gaat waaien) gedeeltelijk te kunnen opvangen. Deze trend zet zich door in 2018 en kan een andere manier van peilbeheer betekenen.

<u>Prestatie indicator per doel</u>

1. Mate van behouden streefpeilen
2. Hectare (ha) beheergebied wat voldoet aan de provinciale NBW-normering

Prestatie indicatoren met streefwaarde					
	2018	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Mate van behouden streefpeilen	93%	95%	95%	95%	95%
Voldoet aan NBW-normering	38.600 ha	38.800 ha	39.000 ha	39.200 ha	39.200 ha

Toelichting:
In 2027 moet volgens de provinciale NBW normering het gehele beheergebied van Delfland voldoen aan deze normering (betreft 40.600 ha), de streefwaarde is er nu opgericht dat 98% van het gebied in 2021 voldoet aan deze norm. Omdat de normering vooral gaat over het uitbreiden van het watersysteem en niet over het dagelijks beheer, hebben we ook voor de mate van behoud streefpeilen een indicator opgenomen.
Ten aanzien van de mate van behoud streefpeilen is 100% een utopie: er zijn momenten van hevige regenval of dat een gemaal in storing, onderhoud of reparatie enz. is dat dit niet gehaald gaat worden. Wij gaan er mede op basis van ervaring vanuit dat in 95% van de peilen en 95% van de tijd de in het peilbesluit vastgelegde peilen binnen de normale bandbreedte (5cm + of -) gehaald moet worden.

Integraal Watersysteem: ecologische waterkwaliteit en vismigratie

Doelen

1. In 2021 zijn de inrichting, het beheer en de waterkwaliteit in de KRW-waterlichamen en in overige delen van het watersysteem zodanig dat met een verwachte voortgaande natuurlijke ontwikkeling de KRW-doelen in 2027 worden gehaald.
2. In 2021 zijn de belangrijkste leefgebieden voor vissen in die mate ontsloten, dat met de verwachte voortgaande natuurlijke ontwikkeling en de renovatie- en nieuwbouwcyclus voor kunstwerken de KRW-doelen voor vissen in 2027 gehaald worden.
3. In de planperiode van het WBP5 wordt het ambitieniveau voor de waterkwaliteit in de lokale wateren van Delfland vastgesteld en voldoet de waterkwaliteit voor een deel van dit water aan de wensen van burgers, gemeenten en Delfland.

In 2016 is een verzamelkrediet voor het realiseren van meer waternatuur en vismigratie (als onderdeel van de KRW-opgave) toegekend. Hiermee is extra capaciteit en kennis beschikbaar om met de opdracht *groene motor* het maatregelenpakket te verbreden en projecten uit te voeren in 2018 en 2019.

We verrichten analyses van het watersysteem voor diverse doeleinden, bijvoorbeeld ter ondersteuning van gebiedsprocessen. We zetten de ecologische sleutelfactoren vanaf 2018 in voor de analyse van het watersysteem, onder andere voor de volgende tranche Kaderrichtlijn Water (stroomgebiedsbeheerplan 3). Hiermee worden de analyseresultaten zowel intern als extern beter vergelijkbaar. We starten met de voorbereidingen van de SGBP-3 voor de KRW met daarin de inspanningen voor Delfland voor de planperiode 2022-2027.

Per 1 januari 2017 is het beleid ten aanzien van exoten (niet in Nederland oorspronkelijke dieren en planten) gedecentraliseerd van Rijk naar provincie. Daarbij wordt vooral de bestrijding van overlast een taak voor de waterschappen. We werken aan het ontwikkelen van integraal beleid voor 'invasieve exoten en overlast gevende soorten', gericht op de ecologische waterkwaliteit en bescherming van de waterkeringen. Dit is in de loop van 2018 gereed.

We voeren het onderhoud uit aan in totaliteit 49 hectare natte ecologische zones (NEZ).

Prestatie indicator per doel

1. Percentage van de KRW-wateren met een doorzicht van minimaal 0,65m of bodemzicht.
2. Robuustheid (kwaliteit en connectiviteit) van het NEZ-netwerk
3. Omvang in natte ecologische zones (NEZ) in ha.
4. Toegankelijkheid voor vissen van het watersysteem (% beheergebied, ontsloten).

Prestatie indicatoren met streefwaarde					
	2018	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
1 & 2	Voor de ontwikkeling van ecologie is geen streefwaarde opgenomen. Ecologie is geen exacte wetenschap. Om dat gevoel te krijgen bij het effect van de investeringen kijken we onder andere naar de verbetering van het doorzicht over de jaren (kompasbeheer).				
3	*9 ha.*	*16 ha.*	*23 ha.*	*28 ha.*	*28 ha.*
4	*37%*	*40%*	*43%*	*47%*	*47%*

Toelichting
Voldoende licht is de eerste voorwaarde voor de aanwezigheid van onderwaterplanten. Doorzicht is daarmee een goede indicator om aan te tonen of we op de goede weg zijn. Daarnaast moeten er voldoende ecologische zone's zijn om de zelfstandige ontwikkeling van ecologie te stimuleren en ondersteunen, deze drukken we uit een PI door de omvang in ha weer te geven. Als laatste indicator wordt er gekeken naar een voldoende robuust netwerk. De streefwaarde voor deze drie indicatoren zullen in 2019 worden vastgesteld als resultante van het onderzoek naar de effectiviteit van de genomen maatregelen. Mede rand voorwaardelijk is de chemische waterkwaliteit. Hiervoor is in programma B een PI opgenomen.
We streven naar vermindering van versnippering van de leefgebieden waarin vissen vrij kunnen migreren. We maken obstakels, zoals gemalen, passeerbaar waarmee we achterliggende peilgebieden ontsluiten. Het leefgebied vergroten we door twee gemalen per jaar vispasseerbaar te maken.

Grondwater en bodemdaling

Doelen

1. We bouwen verder aan een toekomstige rol als kwantitatief grondwaterbeheerder en benutten kansen met grondwater.
2. In 2019 hebben we een visie ontwikkeld op de omvang van bodemdaling in het beheergebied en de gevolgen ervan. Uit deze visie bepalen we scenario's en maatregelen om (de gevolgen van) de bodemdaling het hoofd te bieden.

We concretiseren de visie grondwater verder met een toelichting op de werking van het grondwaterloket, de samenwerking tussen gemeenten en Delfland daarbij én de wijze waarop de uitgangspunten van de visie belegd zijn in de verschillende instrumenten en beleidsregels. Daarnaast gaan we grondwater verder integreren in andere thema's binnen Delfland en daarbuiten. Het gaat dan bijvoorbeeld om bodemdaling en peilbeheer, cumulatieve effecten van grondwater onttrekkingen en infiltratie van regenwater. De bevindingen hieruit implementeren we in de beschikbare instrumenten. Daarnaast bepalen we of de implementatie van de omgevingswet omvorming van het huidige beleid vraagt. In 2018 bundelen we de inzichten die er over bodemdaling zijn tot een visie/strategie. Hiermee leveren we de in 2016 aangekondigde visie een jaar eerder op dan gepland. Deze visie/strategie willen we in 2018 toetsen en in de daarop volgende jaren uitvoeren. Dit doen we met behulp van ons netwerk, de projecten en de gebiedsprocessen die ook inzicht in handelingsperspectieven opleveren.

Vaarwegbeheer

Doel: Het vaar(weg)beheer in samenwerking met gebiedspartners professionaliseren.
Per jaarschijf wordt een streefwaarde opgenomen.

De druk vanuit de buitenwereld, voornamelijk gemeenten, op het creëren en openstellen van vaarroutes neemt toe. In ons gebied hebben de watergangen die daarvoor in aanmerking komen nagenoeg altijd een belangrijke rol in de water aan- en afvoer en/of KRW. Het is belangrijk om de belangenafweging op een juiste manier aan te maken. Begin 2018 gaan we de beleidsnota hierop actualiseren, met een bestuurlijke ambitiekeuze en de daarvoor benodigde middelen. Waar mogelijk wordt aangesloten bij recreatief medegebruik in het algemeen.
In deze begroting wordt hiervoor € 200.000 voor 2018 vrijgemaakt.

Om meer inzicht te krijgen in het effect van (recreatie)vaart op de (ecologische)waterkwaliteit monitoren we intensief de in 2017 opengestelde Strijp en Reijnderwatering. Hoewel deze monitoring minimaal tot 2019 duurt, bezien we tussentijds in 2018 of we de eerste resultaten gebruiken in de besluitvorming over het wel of niet openstellen van andere wateren voor vaarverkeer en welke beheersmaatregelen daarbij nodig zijn. We betrekken hierbij de planvorming over de te ontwikkelen Erasmusvaart (tussen de Strijp en Wennetjessloot).

Financiën
Exploitatie Watersysteem

Programmalijn (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Integraal watersysteem	34.116	33.143	32.186	31.157	30.438
Grondwater en bodemdaling	90	90	85	86	86
Vaarwegbeheer	334	135	128	129	129
Totaal	**34.540**	**33.368**	**32.398**	**31.371**	**30.653**

Geraamde investeringsuitgaven Watersysteem

Programmalijn (bedragen * € 1 mln.)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Integraal watersysteem	8,9	14,0	15,0	16,0	16,0
Totaal	**8,9**	**14,0**	**15,0**	**16,0**	**16,0**

6 Afvalwaterketen en zuiveren

Binnen dit programma staat de komende jaren de toekomst van de afvalwaterketen centraal. Onze bestuurlijke ambitie op dit gebied is een verschuiving naar afvalwater als bron van grondstoffen, energie en zoet water.
Diverse innovatieprojecten die al worden uitgevoerd zijn gericht op de transformatie van de afvalwaterketen. Parallel hieraan wordt verder gewerkt aan een strategische visie op de toekomst van de afvalwaterketen met onze strategische en contractpartners. Ook wordt een investeringsprogramma voorbereid, zodat in 2020 dit voor verdere behandeling gereed is.
Deze ambitie past bij de leidende principes van zelfvoorzienendheid en kringloopsluiting (zie programma Gezond, schoon en zoet water).

Een overzicht van de projecten die we in 2018 uitvoeren:

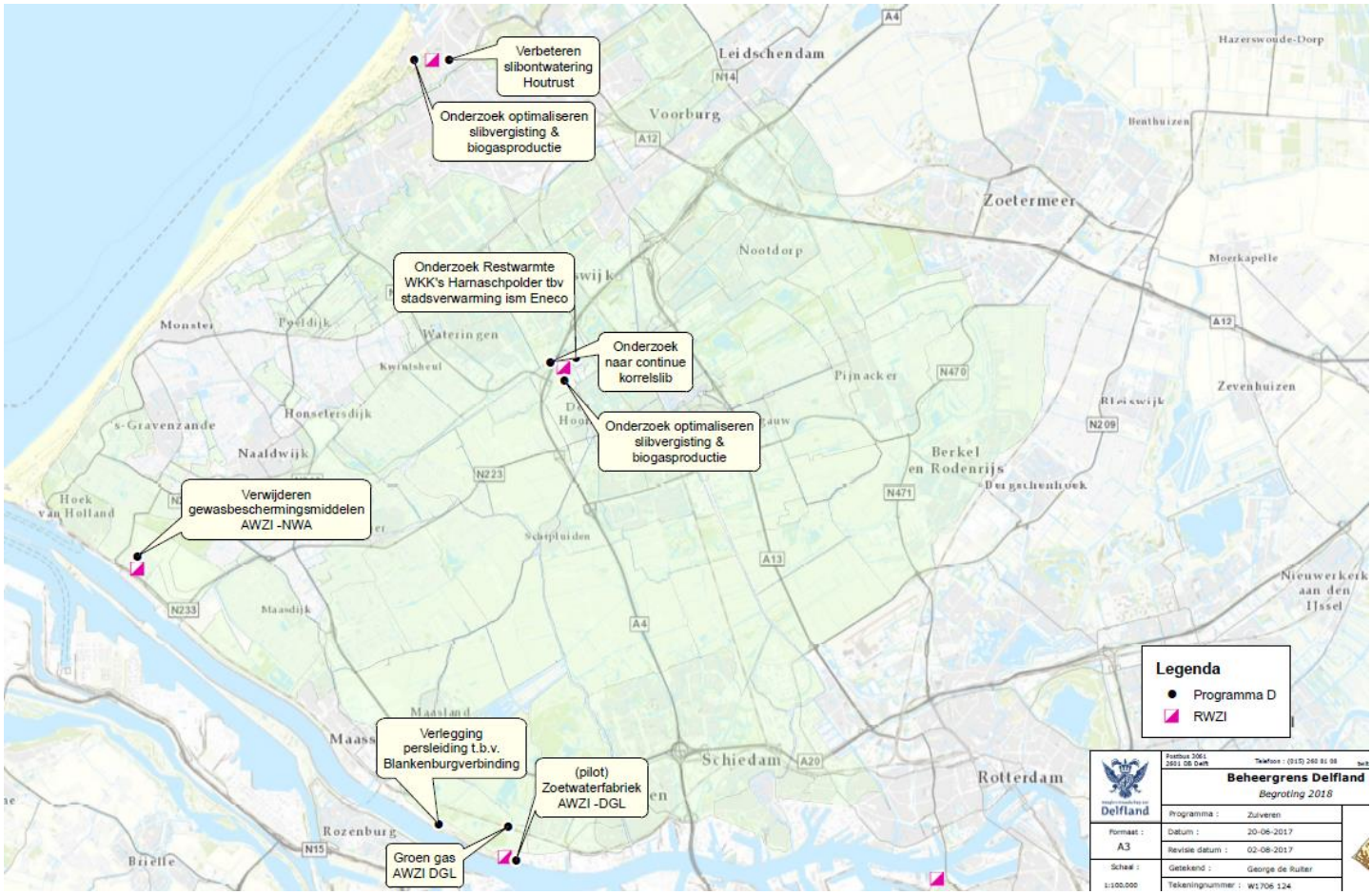

Transporteren en zuiveren

Doel: De transport- en zuiveringssystemen zijn doelmatig ingericht en blijven voldoen aan de afnameverplichting en wettelijke eisen voor het transporteren en zuiveren van afvalwater en voor de slibverwerking.

Huishoudelijk afvalwater wordt gezuiverd met als achterliggend doel bescherming van de volksgezondheid en het milieu. We doen onderzoek naar de effecten van nieuwe toekomstige zuiveringseisen zoals het verwijderen van microverontreinigingen, hormoon verstorende stoffen, medicijnresten en bestrijdingsmiddelen. We implementeren voor geheel zuiveringsbeheer assetmanagement.
We voeren in opdracht van enkele gemeente(n) het beheer aan de gemeentelijke gemalen uit. Vanaf 2018 gaan we dit ook voor de gemeente Vlaardingen verrichten.
We maken gebruik van een assetmanagementsysteem waardoor we een duidelijk beeld hebben van de vervangingsinvesteringen (voor details zie beheerplan pagina 44).

Prestatie indicator

1. Voor het totaal van de Delflandse zuiveringen wordt het wettelijke verwijderingsrendement voor stikstof (N) en fosfaat (P) behaald (het gebiedsrendement)

Prestatie indicatoren met streefwaarde					
	2018	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Verwijderingsrendement Stikstof	*75%*	*75%*	*75%*	*75%*	*75%*
Verwijderingsrendement Fosfaat	*75%*	*75%*	*75%*	*75%*	*75%*

Hergebruik grondstoffen

Doel: Samen met de PPS-partner wordt in 2018 de Toekomst Afvalwaterketen Delfland gestart waarmee wordt ingezet op het verbeteren van de doelmatigheid en het aanpassen van de zuiveringsinstallaties aan nieuwe ontwikkelingen. In 2021 hebben we alle voorbereidende maatregelen getroffen om op een toekomstbestendige wijze de waterketen te sluiten en de zuiveringen te kunnen door ontwikkelen tot energie-, grondstoffen- en zoetwaterfabrieken.

De Toekomst Afvalwaterketen Delfland sluit aan op de brede overkoepelende strategie Delfland Circulair. In 2018/2019 voeren we, waar mogelijk met ketenpartners, een groot aantal businesscases en onderzoeken uit waarmee in 2020 een integraal investeringsprogramma gereed is voor besluitvorming. In het kader van de Toekomst Afvalwaterketen Delfland continueren we verschillende activiteiten. We werken aan verschillende pilotprojecten om het effluent verder op te werken tot zoet water dat nuttig wordt hergebruikt.
Afhankelijk van de besluitvorming door de glastuinbouwsector krijgt de business case van de centrale verwijdering van bestrijdingsmiddelen uit het afvalwater uit het Westland op AWZI Nieuwe Waterweg in 2018 een vervolg in de vorm van een ontwerp voor de uitbreiding van de zuivering.
We nemen energiebesparende en energieopwekkende maatregelen om de zuiveringen meer zelfvoorzienend te maken. Er geldt een verplichting om deze maatregelen uit te voeren conform de meerjarenafspraken energie-efficiëntie (MJA-3) wanneer deze een terugverdientijd hebben van vijf jaar of minder. Investeringen met een terugverdientijd van meer dan 5 jaar worden met een businesscase toegelicht en voorgelegd aan de VV.
Fosfaat gaan we naar verwachting in 2019 via asroute terugwinnen via HVC. We onderzoeken of verschillende grondstoffen uit het afvalwater terug te winnen zijn zoals cellulose, alginaat en andere stoffen. We vervolgen de komende jaren het onderzoek naar innovaties op het vlak van continu korrelslibtechnologie (doorontwikkeling Nereda®).
In 2018 starten we de levering van groen gas en we voeren de resultaten van de variantenstudie slibverwerking AWZI Nieuwe Waterweg uit.

Prestatie indicatoren

1. Percentage eigen energieopwekking
2. Aantal zuiveringen waarvoor businesscases zijn uitgewerkt
3. Aantal zuiveringen waarvoor investeringsvoorstel gereed

Prestatie indicatoren met streefwaarde					
	2018	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
1. Eigen energieopwekking	52%	54%	56%	58%	58%
2. Aantal zuiveringen waarvoor businesscases zijn uitgewerkt	*2*	*4*	-	-	-
3. Aantal zuiveringen waarvoor investeringsvoorstel gereed	-	-	*4*	-	-

Publiek-Private Samenwerking (PPS)

Doel: Middels het DBFO-contract en samenwerking met de partners in de PPS blijft het transport- en zuiveringssysteem doelmatig ingericht en blijft deze voldoen aan de

afnameverplichting en wettelijke eisen voor het transporteren en zuiveren van afvalwater en voor de slibverwerking.

De veranderingen in de afvalwaterketen die op stapel staan, hebben ook gevolgen voor het PPS-contract. Wanneer de zuiveringen Harnaschpolder en Houtrust moeten worden aangepast en er grondstoffen worden teruggewonnen dan heeft dit effecten op het huidige prestatiecontract. Samenwerking met Delfluent BV, Delfluent Services BV en Evides Industriewater (als grootaandeelhouder) is hierbij van groot belang. Door gezamenlijk te werken aan de innovatieve projecten en strategieën voor de zuiveringen wordt door alle partijen draagkracht gecreëerd binnen de eigen organisaties zodat verandering op brede steun kan rekenen. Werken aan een goede relatie met onze contractpartner is essentieel om transparantie en vertrouwen te behouden zodat alle partijen kunnen gebruikmaken van de transitie in zuiveringsbeheer.

Samenwerken in de afvalwaterketen

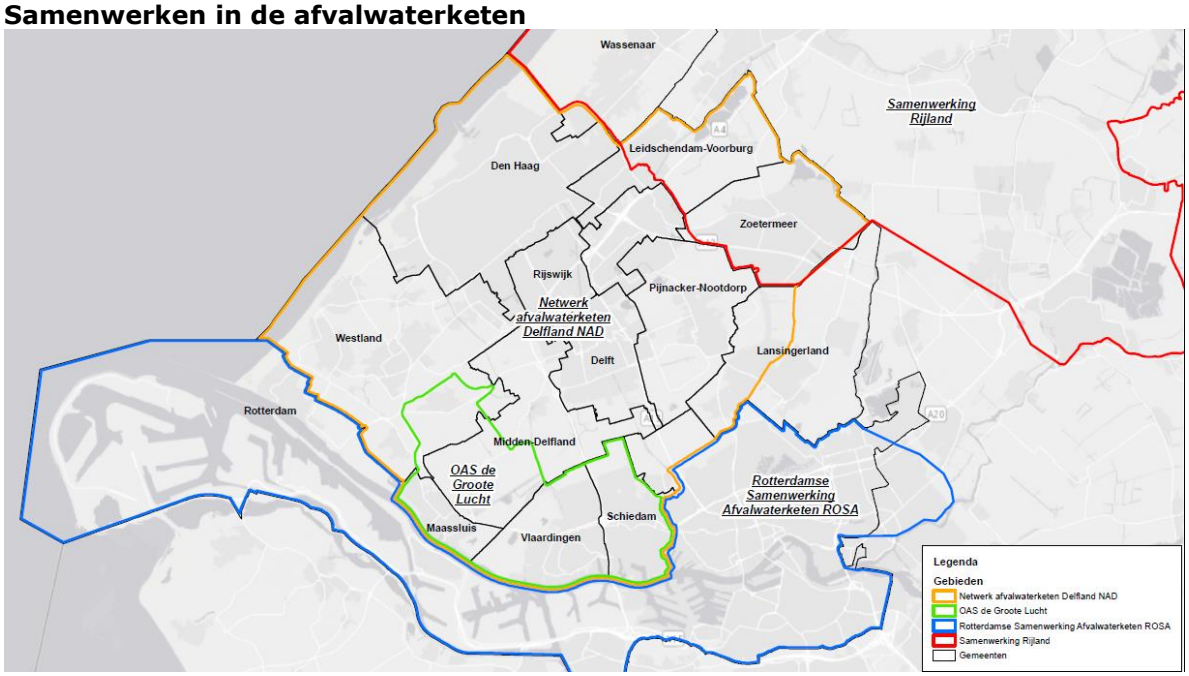

Doel: Vergroten van de doelmatigheid en duurzaamheid van de afvalwaterketen conform de afspraken met ketenpartners.

We blijven investeren in samenwerkingsverbanden met gemeenten en drinkwaterbedrijven, zoals het Netwerk Afvalwaterketen Delfland (NAD), de Rotterdamse Samenwerking in Afvalwaterketen (RoSa) en het Optimalisatie Afvalwater Systeem bij AWZI De Groote Lucht (OAS DGL). Daarnaast werken we de komende jaren aan een betere ontsluiting en uitwisseling van gegevens van ketenpartners, met het uiteindelijke doel om het beheer te optimaliseren en investeringsbeslissingen beter te onderbouwen.
Als vervolg op de inventarisatie in 2017 bepalen we welke riooloverstorten in het gebied een mogelijk knelpunt vormen voor de volksgezondheid en/of de waterkwaliteit.
Ook de samenwerking met Rijnland, die inmiddels haar visie op de afvalwaterketen heeft vastgesteld, wordt in 2018 weer opgepakt. Voor het afkoppelen van verhard oppervlak, en het terugdringen van rioolvreemd water voeren we maatschappelijke kosten-batenanalyses uit. Ook brengen we de afkoppelscenario's van de gemeenten in beeld en houden we ze actueel. Door samenwerking met onze gebiedspartners kunnen we slimmer, sneller en effectiever onze doelen behalen. In 2018 wordt een vervolg gegeven aan de hemelwaterstrategie. Hierbij staat de vermindering van de hoeveelheid hemelwater door het riool centraal en in de strategie werken we de relaties tussen klimaatadaptatie, het watersysteem en het transportsysteem en zuivering verder uit.

Prestatie indicator: Minder stijging van afvalwaterheffingen (gemiddeld huishouden in Delfland, zuiveringsheffing en rioolheffing) ten opzichte van referentie 2011.

Prestatie indicatoren met streefwaarde					
	2018	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Minder stijging van afvalwaterheffingen ten opzichte van referentie 2011	*-€ 32*	*-€ 40*	*-€ 48*	*-€ 48*	*-€ 48*

Financiën:
Exploitatie Afvalwaterketen en zuiveren

Programmalijn (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Transporteren en zuiveren	16.605	16.435	16.368	16.014	15.878
Hergebruik grondstoffen	748	648	199	200	201
PPS-contract	78.362	78.572	79.487	79.679	79.934
Samenwerken in de afvalwaterketen	895	884	852	858	861
Totaal	**96.610**	**96.540**	**96.906**	**96.752**	**96.874**

In de exploitatiebegroting van programmalijn Transporteren en zuiveren is een structurele verlaging van de energiekosten opgenomen. Bij Hergebruik grondstoffen is er in 2018/2019 extra capaciteit begroot voor Toekomst Afvalwaterketen Delfland.
Door toename van de vuillast, betere prestaties en stijging van de indices als gevolg van economische ontwikkelingen, nemen de kosten van de dienstverlening door Delfluent toe.

De jaarlijkse dotatie aan de voorziening Groot onderhoud zuivering technische werken moet vanaf 2019 worden bijgesteld. Het geactualiseerde beheerplan 2014-2022 (pagina 44) toont een stijging van het aantal vervangingen in de komende jaren.
Naar aanleiding van inspecties moet de slibontwatering DGL, waarvan de afschrijvingstermijn in 2014 afliep, in 2019 vervangen worden, waardoor op dat moment € 1,4 miljoen ten laste van de voorziening komt. Dit zal in de Kadernota 2019 worden ingebracht.

Geraamde investeringsuitgaven Afvalwaterketen en zuiveren

Programmalijn (bedragen * € 1 mln.)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Transporteren en zuiveren	0,7	2,2	1,3	0,5	0,5
Hergebruik grondstoffen	1,1	0,8	0,5	2,6	*) 0,4
Totaal	1,8	3,0	1,8	3,1	0,9

*) Naar 2020 wordt conform PI 3 Hergebruik grondstoffen, een investeringsvoorstel gemaakt voor een nog nader te bepalen bedrag.

De investeringsraming voor 2018 bevat de projecten aanpassing leiding Blankenburgtunnel, de start van de vernieuwing (deel) transportleiding 's-Gravenzande, het verleggen van de afval-watertransportleiding bij de Dijkpolder in Maassluis en de start van de implementatie van een aanvullende zuivering op AWZI De Nieuwe Waterweg. Voor het project Groen Gas worden in 2018 projectuitgaven voorzien van € 0,4 miljoen die eerder waren voorzien in 2017. Eind 2017 wordt bekend of het afvalwater van de glastuinbouw behandeld gaat worden op de AWZI Nieuwe Waterweg. Hiervoor is in 2018 € 0,5 miljoen geraamd. De uitwerking vindt in 2018 plaats en wordt verwerkt in kadernota en begroting 2019. Naar aanleiding van inspecties moet de slibontwatering DGL, waarvan de afschrijvingstermijn in 2014 afliep, in 2019 vervangen worden. Voor de vervangingsinvestering van € 1,4 miljoen, wordt een investeringsvoorstel voorbereid.

Zoetwaterfabriek
De kosten voor 2018 geraamde uitgaven laboratoriumanalyses voor de pilot zoetwaterfabriek worden in 2017 gemaakt, de raming 2018 is daarop met € 0,4 miljoen naar beneden bijgesteld. De in 2018 te ontvangen afkoopsom van € 1,2 miljoen, ter compensatie van de extra kosten door verzilting wegens de verdieping van de Nieuwe Waterweg, wordt in 2018 aangewend voor de zelfvoorzienendheid en zoetwaterfabriek.

7 Innovatie, duurzaamheid en financiële producten

Innovatie en duurzaamheid
Doel:

1. We voldoen minimaal aan de duurzaamheidafspraken voor 2020 zoals vastgelegd in het klimaatakkoord Unie-Rijk (2010).
2. Onze doelen worden met innovatie beter en slimmer gerealiseerd.

Innovatieprocessen verlopen volgens een cyclus, waarbij een goed idee aan het begin staat, en het implementeren, borgen en doorgeven aan het eind van het proces. Naast het ondersteunen en stimuleren van innovaties in de testfase zoals we al veel doen, binnen de kaders van de vergezichten, besteden we aandacht aan de implementatie van succesvolle innovaties in de primaire processen, zodat de gehele innovatiecyclus kan worden doorlopen.
Voor de ontwikkeling van innovaties in alle stadia van de innovatiecyclus wordt jaarlijks het innovatiefonds beschikbaar gesteld voor een totaalbedrag van €1 miljoen. Het benutten van dit fonds vindt plaats via projecten die na toetsing en prioritering in lijn met het innovatiebeleid worden geselecteerd en in uitvoering worden genomen.
We gaan in 2018 de energie efficiency met 2% verhogen met de volgende maatregelen (uit het energie efficiency plan 2017-2021):

- Verbetering mening slibgisting zuiveringen De Groote Lucht en Houtrust
- Optimalisatie van de geurbehandeling van zuivering De Groote Lucht
- Verhogen eigen energiewinning via aandeel in Gemini-project HVC (gereedkomen van de laatste windmolens)
- Sturing boezembemaling op lozen bij lage waterstanden op het buitenwater
- Afstoten gebouwen en verbouwing hoofdkantoor (nu gehele jaar).

Deze maatregelen leiden ook tot een verlaging van de CO_2-uitstoot.
De Rijksoverheid wil een nieuwe impuls geven aan duurzaamheid door het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2016-2020. De Unie van Waterschappen is ondertekenaar van dit Manifest. Delfland is actief betrokken bij dit Manifest, in het bijzonder via de inspanningen op het gebied van Duurzame Grond- Weg- en Waterbouw (Duurzame GWW). De werkwijze van de Duurzame GWW wordt de komende jaren bij Delfland ingevoerd. Dit leidt tot duurzamere investeringsafwegingen, maar ook tot duurzamer beheer en onderhoud.
We laten in het kader van duurzaamheidsinitiatieven een onderzoek uitvoeren naar de verdere toepasbaarheid van zonnepanelen en windmolens. In het najaar 2017 worden hiervan de resultaten bekend en bepalen we eventuele vervolgstappen.

Om duurzaamheid en een opkomend thema als de energietransitie goed in de organisatie te verankeren en daarmee ook te verwerken in het beleid en de uitvoering, worden in deze begroting hiervoor middelen vrijgemaakt. Het betreft € 100.000 per jaar voor 2018 en 2019.

Prestatie indicator:

1. Vermindering van het energieverbruik met minimaal 2 % per jaar (definitie volgens MJA-3)
2. Het verminderen van de CO_2-uitstoot met minimaal 30 % (ten opzichte van 1990)
3. Producten en diensten worden duurzaam ingekocht voor 100 % van de daarvoor in aanmerking komende aanbestedingen
4. Aantal innovatieprojecten waarmee we onze doelen beter en slimmer realiseren.

Prestatie indicatoren met streefwaarde					
	2018	2019	2020	2021	2022
1 Toename energie efficiency	2%	2%	2%	-	-
2 Verminderen CO_2	30%	30%	30%	30%	30%
3 Duurzame inkoop	100%	100%	100%	100%	100%
4 Aantal innovatieprojecten	2	2	3	3	3

De MeerJaren Afspraken energiebesparing (MJA-3) is de basis waarop het Rijk stuurt richting de waterschappen. Daarin is afgesproken dat de verbetering van de energie efficiëntie bestaat uit een som van de daling van het daadwerkelijk verbruik en de mate waarin eigen energie wordt opgewekt (bv door windmolens, zonnepanelen of biogas uit vergisting). Voor de jaren na 2020

zijn er nog geen afspraken. Het verminderen van de CO_2 uitstoot is gerelateerd aan de uitstoot van 1990. Ondanks dat de jaren erna het energie verbruik is toegenomen, blijft de doelstelling dat de CO_2 uitstoot 30% lager is dan het referentiejaar.

Ter indicatie was in 2016 het totale primaire energieverbruik van Delfland 665 Terrajoule (2015: 665) en de netto uitstoot van CO_2 was 13.685 ton (2015: 14.500). Dit energieverbruik en de CO_2 – uitstoot is gebaseerd op het gebruik energiebronnen, deze zijn in de onderstaande tabel opgenomen per energiebron.

Energiebron	Verbruik 2015	Verbruik 2016
Netto verbruik elektriciteit	40.734.569 kwh	40.321.515 kwh
Netto verbruik aardgas	474.481 Nm3	240.066 Nm3
Netto verbruik eigen opgewekt biogas	12.136.201 Nm3	12.322.550 Nm3
Gas-/dieselolie	3.489 liter	5.945 liter

Het aardgas verbruik is gedaald vooral omdat er bij zuivering Hoek van Holland een nieuwe WarmteKrachtKoppeling in gebruik is genomen die volledig op biogas draait.
Het diesel verbruik is gerelateerd aan de noodpompen van Delfland, die worden ingezet in tijden van wateroverlast en in 2016 langer ingezet zijn dan in 2015.

Het doel is dat onze inkoop voor 100% duurzaam plaats vindt. Het instrument dat dit kan meten is in ontwikkeling. Deze meting wordt met ingang van 2018 geïntroduceerd.
De elektriciteit en gas kopen we duurzaam in en ook het zelf gewonnen biogas wordt als duurzaam beoordeeld. De diesel kopen we nog niet duurzaam in maar dit betreft echter een zeer beperkt deel van het energieverbruik (<0,1%).
Innovaties kennen verschillende fasen. Het begint bij een idee en als het succesvol verloopt, wordt het uiteindelijk in ons dagelijks werk toegepast. De mate waarin de innovaties bijdragen aan de doelen wordt afgemeten aan het feit of de innovatie met succes in ons primaire proces is toegepast. Elk project tellen we maximaal 1x mee bij de bepaling van succesvolle innovaties.

Coördinatie Financiële producten
Doel: De financiële- en de bedrijfsprocessen zijn kwalitatief verbeterd en ondersteunen de organisatie optimaal.

In 2018 gebruiken we het nieuwe financiële informatiesysteem waarmee we op een efficiëntere wijze betere managementinformatie genereren (samen met de betere managementinformatie uit het eveneens nieuwe personele informatiesysteem, zie Hoofdstuk 8). We hanteren het systeem dat ook in gebruik is bij onze collega waterschappen HHR en HHSK. Op grond van de gezamenlijke procesinrichting realiseren we efficiency voordelen in de processen financiële administratie, projectadministratie, van bestellen tot betalen en het opleveren van managementinformatie. Tevens reduceren we met het nieuwe systeem de jaarlijkse exploitatie kosten.

Prestatie indicator
De prestatie-indicatoren illustreren het effect van de mate waarin we onze vermogenspositie weten te beheersen en daarmee een toekomstbestendige organisatie zijn. Daarnaast is tevens de liquiditeitsbegroting weergeven. De prestatie indicatoren zijn:

1. Netto-schuldquote (schuldpositie gerelateerd aan omzet)
2. Externe financiering in relatie tot de vaste activa
3. Debt ratio (vreemd vermogen gerelateerd aan totaal vermogen)
4. Kassaldo op reguliere exploitatie.
5. Vrije kasstroom (werkkapitaal in relatie tot de aflossingsverplichting of cashflow minus verplichte aflossing).

Prestatie indicatoren met streefwaarde					
	2018	2019	2020	2021	2022
Netto-schuldquote (schuldpositie gerelateerd aan omzet)	301%	282%	262%	240%	216%
Externe financiering in % vaste activa	85%	82%	78%	74%	69%
Debt ratio	84%	81%	77%	73%	68%
Kassaldo reguliere exploitatie (in € mln.)	-79,0	-81,0	-87,0	-88,7	-90,2
Vrije kasstroom (in € mln.)	-27,0	-24,7	-26,3	-29,8	-33,1

Aflossingscapaciteit - verwachte kasstroom (* € 1 miljoen)	Ultimo 2018	Ultimo 2019	Ultimo 2020	Ultimo 2021	Ultimo 2022
1 Kasstroom uit exploitatie					
Totale opbrengsten	-251,5	-253,1	-255,1	-258,1	-261,0
Totale lasten	225,7	226,5	223,1	224,9	227,2
Afschrijvingen	-53,2	-54,4	-55,0	-55,5	-56,4
1 Totaal kasstroom exploitatie	**-79,0**	**-81,0**	**-87,0**	**-88,7**	**-90,2**
2 Kasstroom investeringen	36,3	39,7	43,4	41,2	38,1
3 Kasstroom aflossingen	15,7	16,6	17,3	17,7	19,0
Totale vrije kasstroom	***-27,0***	***-24,7***	***-26,3***	***-29,8***	***-33,1***

Financiën

Exploitatie Innovatie, duurzaamheid en financiële producten

Programmalijn (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Coördinatie innovatie en duurzaamheid	3.669	3.664	3.537	3.538	3.545
Coördinatie Financiële producten	4.012	3.775	3.771	3.783	3.810
Totaal	**7.681**	**7.439**	**7.308**	**7.320**	**7.355**

Geraamde investeringsuitgaven Innovatie, duurzaamheid en financiële producten

Programmalijn (bedragen * € 1 miljoen)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Coördinatie financiële producten	0,3	-	-	-	-
Totaal	**0,3**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**

8 Bestuur, organisatie en instrumenten

In 2018 is de implementatie van de Omgevingswet en van assetmanagement op volle stoom. Dat heeft voor onderdelen van de organisatie veel gevolgen. Water wordt onder de Omgevingswet nog meer als integraal onderdeel van de leefomgeving benaderd. Zo zal er een beroep gedaan worden op het "van buiten naar binnen werken" en op intern en extern integraal samenwerken. De medewerkers krijgen hierbij ondersteuning om de bijbehorende competenties te ontwikkelen en in pilots wordt geoefend in de nieuwe manier van werken. In de jaren na 2018 wordt dat de realiteit voor de gehele organisatie. Ondanks dat de invoering van de omgevingswet is uitgesteld gaat Delfland – net als andere overheden - in volle vaart door om deze complexe veranderopgave vorm te geven.
In het WBP5 is Delfland omschreven als een flexibele organisatie die inspeelt op veranderingen en daarbij permanent in ontwikkeling blijft om zich aan te kunnen passen aan de omgeving en om zich te richten op het beheersen en consolideren van werkzaamheden zodat efficiency ontstaat. De organisatie is in de loop van 2017 weer terug naar het Gemeenlandhuis verhuisd. In 2018 geven we verder invulling aan de 'Delflandse Manier van Werken'. We zetten in op thema's als mobiliteit, duurzame inzetbaarheid en eigenaarschap/leiderschap om de flexibiliteit te vergroten.

Organisatieontwikkeling, sturing en informatievoorziening
Doel:

1. We zijn een open en transparante ontwikkel- en beheerorganisatie met een samenwerkingsgerichte grondhouding naar zijn partners. We zijn flexibel waar dit nodig is en innovatief om de veranderingen op een effectieve manier vorm te geven. Dit gaat niet ten koste van zijn financiële positie. De organisatie is daarom gericht op een efficiënte uitvoering van de taken en het bereiken van de doelen met een gematigde tariefontwikkeling.
2. We waarderen informatie als een kostbaar middel dat van iedereen is en heeft informatie volledig geïntegreerd als een cruciale productiefactor.

Prestatie indicator:

1. De medewerkers tevredenheid van Delfland
2. Digitale volwassenheid van de organisatie

Prestatie indicatoren met streefwaarde					
	2018	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
1 Medewerkers tevredenheid	7,3	7,3*	7,5	7,5*	7,5
2 digitale volwassenheid	90%	100%	100%	100%	100%

** in deze jaren vindt geen meting plaats*

De medewerkerstevredenheid wordt eens per twee jaar gemeten. De streefwaarde is het cijfer voor werkplezier. In 2016 was het cijfer van Delfland 7,1 en ter indicatie was dit van de branche een 7,0 en van de waterschappen gezamenlijk een 7,4.

Na de afronding van de verbouwing van het Gemeenlandshuis in 2017 worden in 2018 ook de kantoorpanden en overige algemene bouwkundige voorzieningen op De Groote Lucht in Vlaardingen op het gewenste niveau gebracht. Op basis van een meerjarig onderhouds- en investeringsprogramma, dat in het najaar van 2017 wordt opgesteld, zal hiervoor een programma van eisen worden opgesteld. Wij houden er rekening mee dat hiervoor ca. € 1,5 miljoen aan de investeringsagenda moet worden toegevoegd.

Het afstoten van Kijkduin zal naar verwachting zijn beslag krijgen in 2018. De afspraak is gemaakt om de opbrengsten te storten in de algemene reserve. De gemeente Den Haag heeft aangegeven de bestemming niet te willen wijzigen waardoor de opbrengsten beperkter zullen zijn.

De continuïteit van bedrijfsprocessen en informatievoorziening is cruciaal. We borgen dit met adequate preventieve en curatieve maatregelen voor informatiebeveiliging en brengen deze op

het noodzakelijke niveau met behulp van een extra reeks investeringen in 2018 en verder. In toenemende mate wordt Delfland bedreigt door cyberaanvallen. De innovatie van keylocker is zover ontwikkeld dat de uitrol ter bescherming van de assets van Delfland zal plaatsvinden. In 2018 wordt een assessment gemaakt van de risico's voor medewerkers bij de bezetting/onderhoudsactiviteiten van gemalen en andere assets zowel in de reguliere als in de calamiteitensituatie.

Uitgangspunt bij de digitale volwassenheid is dat onze klanten steeds meer behoefte hebben aan snelle, gemakkelijke, 24/7 en digitale dienstverlening en beschikbaarheid van kennis en informatie (www.waterwindow.nl).
Het overheidsbeleid is erop gericht dat in 2018 alle dienstverlening digitaal beschikbaar is (digitale agenda 2017). Een handmatig ingevuld formulier per mail is hierbij al voldoende. Om deze KPI te monitoren, wordt de aanbodmonitor voor digitale dienstverlening van BZK gebruikt. Deze monitor omvat een mix van 14 digitale producten en diensten naar onze klanten. De waarde van de aanbodmonitor is het gemiddelde van de scores van deze 14 producten. In juli is de score van Delfland op de aanbodmonitor 86% (juli 2017: 71,4%).
Met de gemeente Delft worden afspraken gemaakt over de samenwerking en ontsluiting van de archiveringsactiviteiten.

De ambitie ten aanzien van 3Di is gebaseerd op benutting van de visuele en interactieve mogelijkheden op basis van plausibele rekenresultaten. We willen 3Di in 2020 in kunnen zetten als ondersteunend instrument voor de crisisbeheersing, hydrologische analyses (van effecten van maatregelen) en publiekscommunicatie. Modellen worden aangepast en verbeterd. Voor 2018 ligt daarbij de focus op de omzetting van circa 12 poldermodellen. We ontwikkelen en ontsluiten het boezemcalamiteitenmodel. Voor beheer en onderhoud maken we afspraken over de inrichting, procesgang en financiering met andere 3Di gebruikers binnen Delfland (gemeenten, OAS-DGL en NAD).

Het Uniebestuur zal tijdens de Amsterdamse wereld waterweek de Blue Deal met drie ministeries ondertekenen. De uitwerking daarvan zal door ieder waterschap dus ook door Delfland in 2018 ter hand worden genomen.

Coördinatie regulering en toezicht
Doel:

1. De reguleringsketen vormt een transparante en efficiënte schakel tussen buiten (gebied) en binnen (Delfland).
2. Het instrumentarium van toezicht en handhaving is effectief ingezet om het naleefgedrag te bevorderen en waar mogelijk structureel te verbeteren.
3. We ontwikkelen één integrale en actuele legger voor alle waterstaatswerken.
4. We implementeren de Omgevingswet en grijpt de veranderingen aan om in samenwerking met de gemeenten de wettelijke instrumenten aan te passen.
5. We stellen de Waterschapsverordening integraal op waarbij alleen de strikt noodzakelijke regels en procedures zijn opgenomen

Een belangrijk kenmerk van deze vijf doelen is de klanttevredenheid. Onze procedures en verantwoordelijkheden zijn klantvriendelijk, transparant en eenvoudig. Nieuwe ontwikkelingen op dat vlak (zoals Omgevingswet) worden zo vormgegeven dat de klantvriendelijkheid, transparantie en eenvoud op een ongewijzigd hoog niveau blijft.

In 2018 wordt het ontwerp voor de integrale legger (*alle* waterstaatswerken) verder ontwikkeld, vastgesteld en ingevuld. We bundelen bestaande leggerteksten in één nieuwe leggertekst. We richten de digitale ontsluiting van de legger via de website in. Hierbij betrekken we de eisen en wensen van zowel de interne organisatie (beleid, assetmanagement, vergunningverlening en beheer en onderhoud) als de externe omgeving (Omgevingswet). Eind 2018 hebben we een nieuwe, integrale legger gerealiseerd.
We werken het gehele interne werkproces voor inhoudelijke actualisatie en digitale ontsluiting uit en borgen dit in de organisatie. Vanaf eind 2018 actualiseren we de integrale legger twee keer per jaar.
In 2018 voeren we het plan van aanpak voor de totstandkoming van de Waterschaps-verordening uit. Dit plan van aanpak bevat de uitgangspunten en randvoorwaarden op basis van de op te stellen sturingsfilosofie. Hierbij wordt de samenhang met het deels nieuwe instrumentarium aangebracht en vindt ook de afstemming plaats met de collega-overheden.

Eind 2018 is de concept Waterschapsverordening gereed voor bestuurlijke vaststelling en inspraak.

Prestatie indicator

1. Snelheid van dienstverlening (% binnen wettelijke termijn en/of servicenormen afgehandeld)

Prestatie indicatoren met streefwaarde					
	2018	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Snelheid van dienstverlening	90%	90%	90%	90%	90%

De snelheid van dienstverlening is een belangrijk aandachtpunt als het gaat om klanttevredenheid. Het gaat hierbij om de mate waarin we in staat zijn om indirect of directe klantvragen binnen de wettelijke termijn en/of servicenormen af te handelen. Voor een directe klantvraag zoals een vergunningaanvraag is de wettelijke termijn gelijk aan de service norm van 8 weken.
Door de complexiteit van een deel van de vergunningaanvragen en handhavingsacties is gekozen voor een streefwaarde van 90%. De afgelopen jaren is in de praktijk gebleken dat de snelheid van dienstverlening rond die waarde schommelt en dat 90% dus een realistisch streven is.
Om een beeld te hebben van deze prestatie indicator worden de twee meest omvangrijke klantvragen qua volume gemiddeld:

1) Terugkoppelingen na controles/handhavingsacties (1.750);
2) Watervergunningen (circa 1.050);

Waterbewustzijn en communicatie

Doelen

1. In 2021 zijn inwoners van Delfland zich bewust van het water om hen heen, van de gevolgen van klimaatverandering en van hun eigen handelingsperspectieven.
2. We dragen met communicatie bij aan onze reputatie bij burgers, belanghebbenden en maken daarbij optimaal gebruik van digitale middelen.

In 2018 gaan we de campagne voorbereiden voor de waterschapsverkiezingen van maart 2019. Verder benutten we onze projecten en dagelijks werk optimaal in onze communicatie en komt er meer accent op de bestuurlijke communicatie in de media. De focus ligt op de 8 tot 10 bepaalde topprojecten/thema's die in het najaar 2017 door bestuur en DMT zijn aangegeven. Dit doen we via sociale media, evenementen en het ondersteunen van interactie met doelgroepen bv via participatie. Last but not least start er een programma om Delflanders communicatief sterker te maken, zodat zij nog beter hun ambassadeursrol kunnen pakken.

Prestatie indicator:

1. Delfland in de media

Prestatie indicatoren met streefwaarde					
	2018	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Delfland in de media	75%	75%	75%	75%	75%

De artikelen over Delfland die geplaatst worden in diverse media zijn conform kernboodschap en met de gewenste (positieve) toonzetting. De PI is uitgedrukt in het percentage artikelen en uitingen dat hieraan voldoet. Dit wordt dagelijks gemonitord en vastgelegd in de dagrapportages, evenals de reacties op sociale media.

Crisisorganisatie

Doel: Tijdens een crisis is de calamiteitenorganisatie in staat de calamiteit adequaat en op effectieve en efficiënte wijze te bestrijden.

In 2018 organiseren we 75 tot 100 momenten van opleiden, trainen en oefenen.
Daarin zijn afspraken als contacten met gemeenten, veiligheidsregio's en overleggen intern niet meegenomen. De focus ligt op:
- optimalisatie van kennis en vaardigheden;
- concreet opstellen van scenario's;
- samenwerking tussen teams;
- verbinding van de calamiteitenorganisatie met de reguliere organisatie.

Bij het ontstaan van vacatures worden nieuwe medewerkers geworven en getraind.

In 2018 worden scenario's ontwikkeld om in geval van heftige neerslag voorbereid te zijn op het tijdig treffen van maatregelen.

Financiën:

Exploitatie Bestuur, organisatie en instrumenten

Programmalijn (bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Organisatieontwikkeling, sturing en infovoorziening	18.124	18.414	17.403	17.345	17.291
Coördinatie regulering en toezicht	7.486	7.471	6.049	6.094	6.118
Waterbewustzijn en communicatie	1.647	1.654	1.323	1.317	1.322
Crisisorganisatie	849	851	846	840	843
Totaal	**28.107**	**28.390**	**25.621**	**25.595**	**25.574**

Geraamde investeringsuitgaven Bestuur, organisatie en instrumenten

Programmalijn (bedragen * € 1 mln.)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Organisatie	0,6	1,2	0,0	0,0	0,0
Instrumenten	1,5	0,3	0,5	0,9	0,6
Totaal	2,1	1,5	0,5	0,9	0,6

De investeringsbegroting organisatie betreft aanpassing huisvesting Vlaardingen. De investeringsbegroting instrumenten omvat naast verbeteringen in de informatiebeveiliging, de migratie naar de Cloud alsmede vervanging van laptop, tablets en smartphones. Tevens vinden investeringen plaats uit hoofde van de nieuwe wetgeving Digitalisering en Transparantie.

9 Algemene dekkingsmiddelen - belastingen

Voor de belastingopbrengsten die we ontvangen is een gemeenschappelijke regeling getroffen: de Regionale Belastinggroep (RBG). De RBG is een uitvoerende organisatie die in opdracht van onder andere Delfland de belastingheffing en -inning uitvoert. In 2018 wordt de strakke sturing van de belastingopbrengsten gecontinueerd ter borging van het realiteitsgehalte.

Heffingsgrondslagen
Voor de berekening van de belastingopbrengsten zijn de volgende aannames gehanteerd voor wat betreft de heffingsgrondslagen:

- *Huishoudens:* Op basis van de geactualiseerde prognoses over 2017 en een jaarlijkse groei van het aantal huishoudens met 0,6% is het begroot aantal huishoudens voor 2018 bepaald op 507.000. Met dit aantal is gerekend voor het bepalen van de opbrengst van de ingezetenenheffing;
- *Economische waarde:* De ontwikkeling van de economische waarde is gebaseerd op de meicirculaire 2017 van de rijksoverheid. Voor de begroting 2018 is gerekend is met een gemiddelde *stijging* van de waarde van woningen van 6,0% en voor niet-woningen van 1,0%. De economische waarde is de basis voor de berekening van het tarief voor de categorie gebouwd;
- *Ongebouwd, wegen en natuur:* De ramingen van de hectares voor ongebouwd (wegen en overig) en natuurterreinen zijn voor alle jaren overeenkomstig de realisatiecijfers 2016;
- *Zuiveringsheffing woonruimten en bedrijven:* Het aantal vervuilingseenheden voor woonruimten sluit aan op de aannames voor het aantal huishoudens (stijging 0,6% per jaar). Het aantal vervuilingseenheden veroorzaakt door de bedrijven is voor 2018 en verder onveranderd gehouden ten opzichte van de realisatiecijfers van 2016. Met deze vervuilingseenheden is gerekend bij de berekening van de zuiveringsheffing;
- *Leges en precario:* De opbrengsten voor leges zijn gebaseerd op de Legesverordening Delfland 2017. De geraamde opbrengsten 2017 voor precario zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren.

Belastingeenheden 2018-2022

Belastingsoort	Eenheid	2018	2019	2020	2021	2022
Watersysteemheffing:						
Ingezetenen	Huishoudens	507.000	510.000	513.100	516.200	519.300
Gebouwd	WOZ (mln)	141.697	147.365	153.259	159.390	165.765
Ongebouwd (overig)	Hectare	15.100	15.100	15.100	15.100	15.100
Ongebouwd (wegen)	Hectare	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
Natuur	Hectare	2.700	2.700	2.700	2.700	2.700
Verontrein.heffing	Verv.eenheid	400	400	400	400	400
Zuiveringsheffing	Verv.eenheid	1.451.600	1.458.400	1.465.300	1.472.200	1.479.200

Kwijtschelding
Het in de tabel vermelde aantal huishoudens en vervuilingseenheden is vóór aftrek van de aantallen voor kwijtschelding en oninbaar. Op grond van de kwijtscheldingsnorm van 100% van de bijstandsuitkering komen rond 55.000 huishoudens (11% van het totaal) in aanmerking voor kwijtschelding van de ingezetenenheffing (betreft watersysteemheffing). Dit aantal neemt geleidelijk toe als gevolg van de toename van het aantal huishoudens.
Vanaf 2017 kennen we voor de zuiveringsheffing geen kwijtschelding meer.

Oninbaar
Als gevolg van het afschaffen van de kwijtschelding voor de zuiveringsheffing wordt rekening gehouden met een toename van oninbaarheid zuiveringsheffing. We schatten in dat 2,5% van het aantal vervuilingseenheden (woningen) uiteindelijk niet zal worden geïnd.
Bij de watersysteemheffing (ingezetenen) wordt voor 2018 geen wijziging voorzien in de mate van oninbaarheid ten opzichte van eerdere jaren (1,5% van het aantal huishoudens).

Belastingopbrengsten
De ontwikkeling in belastingopbrengsten in de komende jaren is in onderstaande tabel weergegeven. Het tarief van de zuiveringsheffing wordt bevroren op € 93,50 overeenkomstig het amendement Van Kretschmar c.s.. Daarmee houden we vast aan de uitgangspunten en tarieven zoals opgenomen in het coalitieakkoord waarvan de belangrijkste zijn:

- Een jaarlijkse tariefstijging van 1,5% (watersysteemheffing);
- De versobering van het kwijtscheldingsbeleid (zuiveringsheffing);
- De nieuwe kostentoedeling (watersysteemheffing);
- De meeropbrengsten die het afbouwen van de kwijtschelding opleveren worden gedeeltelijk verdisconteerd in de hoogte van het zuiveringstarief.

De belastingopbrengsten vallen hoger uit dan bij het coalitieakkoord voorzien als gevolg van:

- een lagere oninbaarheid bij de zuiveringsheffing dan waarmee bij de begroting 2016 en verdere jaren was gerekend;
- een toename van het aantal huishoudens, onder meer als gevolg van het na-ijlen van de bestandscontroles door de RBG.

Overigens houden we rekening met het volgende:

- In aanvulling op het coalitieakkoord is het tarief watersysteemheffing gebouwd gecorrigeerd met de stijging van de WOZ-waarde;
- De extra meeropbrengsten ten opzichte van de tarieven volgens het actuele kostenmodel worden gedoteerd aan de Reserve tariefdemping zuiveringsheffing;
- De ontwikkeling van de opbrengsten vanaf 2020 is indicatief en is gebaseerd op de hiervoor vermelde aannames uit het coalitieakkoord. Besluitvorming hierover zal worden genomen door het dan zittende bestuur.

Belastingopbrengsten 2018-2022 *)

Belastingsoort (bedragen * € 1.000)	2018	2019	2020	2021	2022
a. Watersysteembeheer					
ingezetenen (netto)	53.884	55.013	56.189	57.374	58.583
Gebouwd	37.408	38.256	39.081	40.007	40.944
ongebouwd (overig)	1.388	1.382	1.402	1.476	1.510
ongebouwd (wegen)	2.068	2.059	2.090	2.199	2.250
Natuur	12	12	12	11	11
Verontreinigingsheffing	35	35	35	35	35
Netto opbrengsten watersysteem	94.795	96.757	98.809	101.102	103.333
b. Zuiveringsbeheer					
Netto opbrengsten zuivering	132.714	133.331	133.958	134.584	135.229

*) Belastingsopbrengsten zonder min-teken

Op grond van wet- en regelgeving dient het laatste jaar van de meerjarenraming structureel sluitend te zijn met positieve reserves. Onze financiële positie voldoet hieraan.

Leges en precario
In de meerjarenraming is gerekend met jaarlijkse belastingopbrengsten voor leges en precario van € 450.000 respectievelijk € 225.000.

Tarief-egalisatiereserves gebouwd, ingezetenen en ongebouwd
In overeenstemming met het coalitieakkoord wordt jaarlijks € 200.000 ten laste van de reserve gebouwd ingezet ten behoeve van de tariefstelling van de categorie ongebouwd.

Tarieven
In onderstaande tabel is voor beide taken de tariefontwikkeling weergegeven. Het tarief van de verontreinigingsheffing (directe lozingen) is wettelijk gekoppeld aan het zuiveringstarief. Deze tarieven zijn gelijk aan de tarieven opgenomen in het coalitieakkoord met uitzondering van het tarief watersysteemheffing gebouwd.

Ontwikkeling tarieven 2018-2022

Belastingsoort (bedragen * € 1)	2018	2019	2020	2021	2022
Watersysteembeheer					
Tarief ingezetenen per huishouden	121,47	123,29	125,14	127,02	128,92
Tarief gebouwd in proc. Economische waarde	0,0264%	0,0260%	0,0255%	0,0251%	0,0247%
Tarief ongebouwd per ha.	91,92	91,50	92,87	94,27	95,69
Tarief ongebouwd per ha. (wegen)	459,60	457,50	464,35	471,35	478,45
Tarief natuur per ha.	4,52	4,56	4,63	4,70	4,77
Tarief verontreinigingsheffing per v.e.	93,50	93,50	93,50	93,50	93,50
Zuiveringsbeheer					
Tarief woningen en bedrijven per v.e.	93,50	93,50	93,50	93,50	93,50

Voorbeeldprofielen: In de volgende tabel zijn aan de hand van een achttal profielen met de daarbij behorende aannames de feitelijk op te leggen aanslagen weergegeven.

Tabel Belastingprofielen

Voorbeeldprofielen (bedragen * € 1)	2017	2018	stijging 2018 t.o.v. 2017
a) Alleenwonend, geen eigenaar	213,17	214,97	0,8%
b) Meer personen, geen eigenaar	400,17	401,97	0,4%
c) Alleenwonend, woning WOZ-waarde 250.000 euro	281,42	280,97	- 0,2%
d) Meer personen, woning WOZ-waarde 250.000 euro	468,42	467,97	- 0,1%
e) Bedrijfspand, WOZ-waarde 5 mln. euro, 100 v.e.	10.715,00	10.670,00	- 0,4%
f) Veeteeltbedrijf, 40 ha	3.616,00	3.676,80	1,7%
g) Openbare landweg, 25 ha	11.300,00	11.490,00	1,7%
h) Natuurterrein, 25 ha	111,00	113,00	1,8%

Algemene dekkingsmiddelen

Doel: Het tijdig, juist en volledig opleggen van belastingaanslagen door de Regionale Belastinggroep (de RBG)

Onvoorzien, frictiekosten, indexering en reserves

Doel: Het voldoen aan de verplichting tot het opnemen in de begroting van ramingen voor onvoorzien en zo nodig opnemen van stelposten voor frictiekosten en indexering en het vormen en muteren van reserves op basis van VV-besluiten.

Financiën: *Exploitatie Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien*

(bedragen * € 1.000)	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Zuiveringsheffing	-132.714	-133.331	-133.958	-134.584	-135.229
Watersysteem	-94.795	-96.757	-98.809	-101.102	-103.333
Overige opbrengsten	-675	-675	-675	-675	-675
Kosten RBG	7.464	7.556	7.648	7.741	7.741
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	**-220.720**	**-223.207**	**-225.794**	**-228.620**	**-231.496**
Onvoorzien, frictiekosten, indexering en reserves	2.908	5.766	9.458	12.452	15.396
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**-217.813**	**-217.441**	**-216.337**	**-216.168**	**-216.100**

Vanaf 2016 kent Delfland een gewijzigd kwijtscheldingsbeleid. Dit leidt tot extra kosten voor de RBG. Vanaf 2018 komen daarvan de incidentele kosten te vervallen en blijven alleen de structurele kosten over waardoor de bijdrage aan de RBG met € 400.000 daalt.

De jaarlijkse stijging van 'Onvoorzien, frictiekosten, indexering en reserves' wordt veroorzaakt door de kapitaallasten van de af te ronden investeringen. We nemen hiervoor een stelpost op binnen het programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien. Na afloop van elk jaar is de realisatie per programma bekend en delen we de gereedgekomen projecten/investeringen en de bijbehorende kapitaallasten toe aan de programma's.

10 Overige financiële gegevens

10.1 Uitgangspunten en normen.

Uitgangspunten en normen
Voor het opstellen van de Programmabegroting 2018 en de hierop aansluitende meerjarenraming tot en met 2022 zijn onderstaande uitgangspunten en normen gehanteerd:

- *Kostentoerekening:* In 2015 is de nota Kostenverdeling vastgesteld. Het uitgangspunt hierbij is dat de kosten en opbrengsten zoveel mogelijk direct ten laste of ten gunste worden toegerekend aan een product. Een belangrijke uitzondering vormen de personeelskosten: deze kosten worden door middel van tijdschrijven doorbelast aan de producten. De ondersteunende producten (bijvoorbeeld: management, huisvesting, automatisering) worden op basis van de vastgestelde nota Kostenverdeling doorbelast naar de primaire producten en vervolgens verdeeld over de wettelijke taken watersysteembeheer en zuiveringsbeheer op basis van de volgende vastgestelde verdeelsleutel per product. In lijn met de motie Eekhout starten we met het onderzoek naar de betrouwbaarheid van de kostentoerekening. We maken hierbij gebruik van externe expertise. We presenteren de resultaten hiervan naar verwachting begin 2018.

Programma	Producten	Watersysteem beheer	Zuiverings-beheer
A-Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie	Aanleg en onderhoud waterkeringen	100%	
	Waterakkoorden	100%	
	Thema- en gebiedsgerichte plannen	100%	
B-Gezond, schoon en zoet water	Baggeren	100%	
	Monitoring waterkwaliteit	100%	
	Aanleg en verwerving waterlopen	100%	
C-Watersysteem	Monitoring waterkwantiteit	100%	
	Nautisch –en vaarwegbeheer	100%	
D-Afvalwaterketen en zuiveren	Afvalwaterbehandeling door derden		100%
	Getransporteerd afvalwater		100%
	Gezuiverd afvalwater		100%
	Verwerkt slib		100%
	Innovatie afvalwaterketen		100%
E-Innovatie, duurzaamheid en financiële producten	Centraal management	60%	40%
	Coördinatie financiële producten	60%	40%
F-Bestuur, organisatie en instrumenten	Sturing	60%	40%
	Toezicht en handhaving	100%	
	Calamiteitenzorg	60%	40%
	Bedrijfsvoering	60%	40%
G-Algemene dekkings-middelen en onvoorzien	Opbrengsten watersysteemheffing	100%	
	Opbrengsten zuiveringsheffing		100%
	Mutaties reserves/voorzieningen watersysteemheffing	100%	
	Mutaties reserves/voorzieningen zuiveringsheffing		100%

- *Inflatie:* Voor alle jaren is uitgegaan van een indexering van 1,5%, overeenkomstig het besluit bij de Kadernota 2015.
- *Loonkosten:* De vaste formatie per 1 januari 2018 is naar verwachting 435 fte. In de begroting 2018 is uitgegaan van een loonkostenontwikkeling van 2% in 2018. De verwachting is dat de lopende CAO-onderhandelingen tot een stijging van de personeelskosten zullen leiden. In 2018 kan deze stijging zoals het er nu naar uitziet

worden opgevangen binnen het bestaande personeelsbudget. Voor 2019 is nog geen rekening gehouden met een mogelijke extra CAO-stijging. In de Kadernota 2019 komen we terug op de uitkomsten van de CAO-onderhandelingen en de gevolgen hiervan op 2019 en verder.

- *Onvoorzien en frictiekosten*: In de meerjarenraming is een centrale post van € 0,1 miljoen voor onvoorziene kosten (wettelijk onvoorzien) opgenomen en een post van € 1 miljoen voor onvoorziene personeelskosten als gevolg van frictie. Beide posten zijn gebaseerd op ervaringscijfers.
- *Doorberekening personeelskosten aan externen:* Voor de opgave van personeelskosten in verband met externe subsidieaanvragen en voor het leveren van diensten aan derden wordt een uurtarief berekend gebaseerd op de salarisschaal van de medewerker en een opslag voor overheadkosten. De voor 2018 toe te passen uurtarieven op basis van salarisschalen zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel uurtarieven 2018

Component/ schaal (in €)	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Loonkosten inclusief overhead	56	64	65	67	76	78	84	95	103

10.2 Financiering.

Inleiding

De kaders voor het treasurybeleid van het Hoogheemraadschap van Delfland zijn vastgelegd in de wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido), de Verordening Beleids- en Verantwoordingsfunctie (ex artikel 108 Waterschapswet), het Waterschapsbesluit en het Treasurystatuut van Delfland. Het Treasurystatuut is in 2015 geactualiseerd en vastgesteld. In deze paragraaf wordt ingegaan op de financieringsactiviteiten van Delfland in relatie tot bovengenoemde kaders.

Risicobeheer

Kasgeldlimiet: In de wet Fido is vastgelegd dat de hoogte van de kortlopende financiering wordt beperkt door middel van de vastgestelde kasgeldlimiet. Voor waterschappen is deze limiet wettelijk vastgesteld op 23% van het begrotingstotaal op 1 januari van het betreffende jaar. Voor 2018 betekent dit een kasgeldlimiet van € 57,9 miljoen (23% van € 252 miljoen).
Door de huidige zeer lage marktrente voor kort geld zal maximaal gebruik worden gemaakt van financiering met kortlopende geldmiddelen.
Renterisiconorm: De renterisico's op de vaste schuld worden ingekaderd door toepassing van de renterisiconorm. Het doel van de renterisiconorm is het beperken van renterisico's door spreiding in de looptijden van langlopende geldleningen.
De renterisiconorm houdt in dat het bedrag aan aflossingen en het leningbedrag dat in aanmerking komt voor renteherziening in enig jaar de vastgestelde renterisiconorm niet mag overschrijden. De renterisiconorm is wettelijk vastgesteld op 30% van het begrotingstotaal per 1 januari van het begrotingsjaar.
De renterisiconorm voor Delfland bedraagt 30% van het begrotingstotaal van € 252 miljoen en komt daarmee voor Delfland in 2018 op een bedrag van € 76 miljoen.
Op basis van de huidige leningenportefeuille bedraagt in 2018 de aflossing en het leningbedrag voor renteherziening in totaal € 65,7 miljoen waarmee Delfland ruimschoots binnen de vastgestelde renterisiconorm van € 76 miljoen blijft. Ook voor de jaren na 2018 wordt op basis van de huidige leningenportefeuille geen overschrijding van de renterisiconorm voorzien.
Derivaten: Het geldende Treasurystatuut staat het afsluiten van derivatencontracten niet toe.
Kredietrisico op uitgezette gelden: Op grond van het verplicht gestelde schatkistbankieren moet Delfland eventuele overtollige liquide middelen bij het Rijk uitzetten. Door deze verplichting tot uitzetting loopt Delfland geen kredietrisico.
Koersrisico: De aandelen die Delfland in bezit heeft, zijn niet verhandelbaar op de beurs en zijn om deze reden niet onderhevig aan koersrisico's.
Valutarisico: Delfland handelt en betaalt niet in vreemde valuta en loopt dus geen valutarisico.

Kasbeheer

Rekening-courant: De huisbankier van Delfland is de Nederlandse Waterschapsbank (NWB). Voor 2018 zal de maximale toegestane kredietlimiet gelijk zijn aan de berekende kasgeldlimiet van € 57,9 miljoen. Door de verwachte lage rekening-courantrente maakt Delfland zo veel als mogelijk gebruik van de toegestane kredietruimte bij de NWB.

Waterschapsfinanciering
Leningenportefeuille: Op 1 juli 2016 heeft de herfinanciering van de PPS inzake de zuiveringsinstallaties plaatsgevonden. Bij deze operatie is de langlopende leaseverplichting omgezet in vier nieuwe langlopende lineaire geldleningen met een looptijd van 14 respectievelijk 15 jaar van in totaal € 281 miljoen. Het saldo van deze leningen bedraagt per 1 januari 2018 € 261 miljoen en de aflossing over 2018 bedraagt € 15,7 miljoen.
Daarnaast bestaat de langlopende leningenportefeuille uit 15 langlopende leningen met een totaalbedrag van € 471 miljoen en één lening van € 40 miljoen met een looptijd van 1 jaar.
In totaal bedraagt de leningenportefeuille per 1 januari 2018 afgerond € 771 miljoen. Het gemiddelde rentepercentage van deze geldleningen bedraagt 4,34%.

Liquiditeitsprognose en ontwikkeling schuldpositie: Op grond van de berekende cashflow waarbij rekening is gehouden met het verwachte investeringsvolume, de vrijval van de afschrijvingen en het verwachte exploitatieresultaat, wordt verwacht dat in 2018 maximaal voor een bedrag van € 64 miljoen aan extra kortlopende geldmiddelen moet worden aangetrokken. De schuldpositie van Delfland bestaat uit kortlopende geldleningen (rekening courant en kasgeld) en langlopende geldleningen inclusief herfinanciering PPS. De totale schuldpositie per 1 januari 2018 bedraagt afgerond € 795 miljoen. In onderstaande tabel wordt het verloop van de schuldpositie over de periode 2018-2022 weergegeven. De verwachte jaarlijkse positieve kasstroom leidt tot de getoonde afname van de schuldpositie.

Verloop schuldpositie 2018-2022

*bedragen * € 1 miljoen*	Eind 2018	Eind 2019	Eind 2020	Eind 2021	Eind 2022
kortlopende schuld 1)	36	12	-15	-44	-78
langlopende schuld	716	699	682	664	645
totaal schuld ultimo jaar	**752**	**711**	**667**	**620**	**568**

1) De rekening-courant positie slaat in het jaar 2020 om van een schuld naar een tegoed

10.3 Bestemmingsreserve en voorzieningen

Deze paragraaf bevat een overzicht van de vermogensbestanddelen die niet behoren tot het weerstandsvermogen. Deze vermogensbestanddelen betreffen de (tariefs)egalisatiereserves, de bestemmingsreserves en de voorzieningen. De tariefsegalisatiereserves worden toegelicht in programma Algemene dekkingsmiddelen.

Bestemmingsreserves (bedragen * € 1.000)	Stand 1-1-2018	Toevoegingen 2018	Onttrekkingen 2018	Stand 31-12-2018
Reserve niet vrij besteedbaar vermogen	56.454	21.703	0	78.157
Reserve frictiekosten	2.350	0	1.510	840
Egalisatiereserve PPS	3.567	4.887	0	8.454
Totaal bestemmingsreserves	***62.371***	***26.590***	***1.510***	***87.451***

Reserve niet vrij besteedbaar vermogen: In de jaarrekening 2015 is besloten de toekomstige voordelige saldi te reserveren in deze reserve voor verbetering van de financiële positie.

Reserve frictiekosten: De reserve frictiekosten is bestemd voor de dekking van de personele en materiële uitgaven die voortkomen uit de organisatiemaatregelen en is ingesteld op grond van de Kadernota 2011. Op basis van verplichtingen voor 2018 en de besluitvorming in de Kadernota 2018 wordt in 2018 in totaal € 1,5 miljoen onttrokken.

Egalisatiereserve PPS: Deze reserve dient voor het reserveren van de jaarlijkse voordelen van de PPS voor de dekking van de verplichtingen voor de jaren 2031-2033.

Voorzieningen (bedragen * € 1.000)	Stand 1-1-2018	Toevoegingen 2018	Onttrekkingen 2018	Stand 31-12-2018
Voorziening wachtgeld	441	57	140	358
Voorziening bijdrage slibverbrandingsinstallaties	1.888	0	850	1.038
Voorziening pensioenen	111	0	37	74
Voorziening OAS	1.691	0	500	1.191
Voorziening jubileumuitkering	621	0	0	621
Voorziening zuivering technische werken	2.338	800	1.460	1.678
Totaal voorzieningen	**7.089**	**857**	**2.987**	**4.959**

Voorzieningen:

- *Wachtgeld:* De voorziening wachtgeld dekt de toekomstige wachtgeldaanspraken van ex-medewerkers en collegeleden.
- *Bijdrage slibverbrandingsinstallatie:* De onttrekking uit deze voorziening betreft de jaarlijkse dekking van de kapitaallasten van de bij deze voorziening behorende investeringen.
- *Pensioenen;* Op grond van de BBVW moeten de pensioenen van de oud-bestuurders worden afgedekt door een hiertoe gevormde voorziening.
- *OAS:* In 2016 is voor de restant verplichtingen tot en met 2020 een voorziening gevormd. De werkelijke kosten worden ten laste van de voorziening gebracht.
- *Jubileumuitkeringen;* Deze wettelijk verplichte voorziening is gevormd voor de dekking van de kosten van jubileumuitkeringen wegens langjarige dienstverbanden.

Beheerplan Afvalwaterketen & Zuiveren		Onderhoudsvervanging				
Object nr.	**Omschrijving asset**	**Opstart jaar**	**Laatste jaar af-schrijving**	**Jaar vervanging**	**Kosten (* € 1.000)**	**Jaartotalen (€ 1.000)**
65202	DGL Luchtbehandeling	1982	1997	*2014*	*475*	
				Totaal 2014	***475***	***475***
65202	DGL Gascompressoren	1982	1997	*2015*	*265*	
				Totaal 2015	***265***	***265***
137	Onderzoek transportleiding 's-Gravenzande – NWA1	1968	1998	*2016*	*100*	
65302	NWA Beluchtingselementen	1998	2005	*2016*	*305*	
				Totaal 2016	***405***	***405***
	NWA Ondergrondse biogasleidingen	1985	2000	*2017*	*50*	
65202	Zandwasinstallatie DGL	1999	2014	*2017*	*300*	
				Totaal 2017	***350***	***350***
	DGL ondergrondse gasleidingen	1982	2012	*2018*	*325*	
	Appendages transportleidingen			*2018*	*60*	
	DGL beluchtingscompressoren	2000	2015	*2018*	*500*	
				Totaal 2018	***885***	***885***
	Rg 's-Gravenzande elektrotechnisch FO's	2007	2022	*2019*	*120*	
	Rg Vlaardingen elektrotechnisch FO's	2008		*2019*	*120*	
	Rg Schiedam elektrotechnisch FO's	2008		*2019*	*120*	
	Zes rioolgemalen vervanging controller	1998	2003	*2019*	*310*	
				Totaal 2019	***670***	***670***
65202	DGL Terrein en wegen asfalteren	2010	2020	*2020*	*355*	
65302	NWA Harkroosterpersinstallatie 2	2000	2015	*2020*	*200*	
65302	NWA Procesautomatisering vervanging 5 controllers	1998	2008	*2020*	*880*	
				Totaal 2020	***1.435***	***1.435***
65202	DGL Procesautomatisering vervanging 7 controllers	1999	2008	*2021*	*1.200*	
	Rg Maasdijk elektrotechnisch FO's	2007	2022	*2021*	*55*	
	Rg Staalduinen elektrotechnisch FO's	2007	2022	*2021*	*110*	
	Rg Bonnenpad elektrotechnisch FO	2007	2022	*2021*	*20*	
	Rg Nieuwland elektrotechnisch FO's	2007	2022	*2021*	*20*	
				Totaal 2021	***1.405***	***1.405***
	NWA Effluentpompen	1994	2009	*2022*	*310*	
	DGL Slibretourinstallatie	1982	1997	*2022*	*600*	
	DGL Nabezinktanks	1982	1997	*2022*	*610*	
	Rg Heenweg elektrotechnisch FO's	2007	2022	*2022*	*50*	
	Rg Groeneweg elektrotechnisch FO's	2007	2022	*2022*	*50*	
	Rg Naaldwijk Zuid elektrotechnisch FO's	2007	2022	*2022*	*80*	
	Rg Honselersdijk electrotechnisch FO's	2007	2022	*2022*	*60*	
	DGL Beluchtingselementen	2012	2019	*2022*	*450*	
				Totaal 2022	***2.210***	***2.210***
	Totaal kosten beheerplan 2014-2022					***8.100***

10.4 Weerstandsvermogen, EMU-saldo

Weerstandsvermogen

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen streven we een ratio van het weerstandsvermogen na van tussen de 1,0 en 1,4 volgens onderstaande waarderingstabel.

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	2,0 < x	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	x < 0,6	Ruim onvoldoende

Benodigd weerstandsvermogen
Waterschappen zijn wettelijk verplicht om de risico's die ze lopen in kaart te brengen en beleid te ontwikkelen om deze risico's af te dekken. Een deel van de risico's wordt afgedekt door afgesloten verzekeringen of gevormde voorzieningen. Op basis van de inventarisatie zijn per programma de mogelijke risico's benoemd. Daar waar mogelijk zijn deze risico's financieel onderbouwd en is de kans op optreden aangegeven.
Het benodigde weerstandsvermogen wordt bepaald door de tactische risico's met een impact van meer dan € 1 miljoen (impactcategorie ernstig E of extreem F). De tactische risico's geven met elkaar een blootstelling van een enkel ernstig effect (E, tussen de € 1 en 10 miljoen) eens per 3 jaar, tweemaal een ernstig effect eens per 20 jaar en een extreem effect (F, tussen de € 10 en 100 miljoen) eens per 50 jaar. Op basis van alle geïnventariseerde risico's is een concernbreed risicoprofiel gemaakt. Het maximale bedrag van de geïnventariseerde risico's en daarmee de benodigde weerstandcapaciteit € 25 miljoen (zie paragraaf 10.5 voor de nadere specificatie van de risico's en beheersmaatregelen).

Benodigde weerstandsvermogen 2018

Nr	Risico	Niveau	Impact	Kans E	Kans F	Bedrag x € 1 miljoen
T1	Lokale verontreiniging Watergang	H	F		1%	
T2	Afschuiven Veenkades	H	F		1%	
T3	Permanent hoge concentraties nutriënten (veiligheid, reputatie en stank)	H	E	10%		
T4	Overstroming door extreme buien	H	E	10%		
T5	Veranderende inzichten op Rijksniveau, die leiden tot aanscherping van de normering van de primaire keringen en tot extra maatregelen en extra kosten.	H	E	10%		
T6	Ongeval tijdens werkzaamheden	H	E	10%		
T7	Schade Natuur Vriendelijke Oever	H	D			
T8	Langdurige uitval technische automatisering systeem	H-M	E	3%		
T9	Te lage waterpeilen door droogte	H	D			
T10	Falen kade door vreemd object (boom, duiker)	M	D			
T11	Persleidingbreuk	M	C			
T12	Verlies bediening Kunstwerk in Kering	M	C			
	Eén incident per jaar, eens per 3 jaar €1-10 mln. en eens per 50 jaar €10-100 mln.	M	C	33%	2%	17
	Twee incidenten per jaar, twee keer eens per 20 jaar €1-10 mln.			5%		8
Totaal	Benodigd weerstandsvermogen			43%	2%	25

Beschikbare weerstandscapaciteit
De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het geheel aan middelen dat beschikbaar is om de risico's financieel af te dekken. Naast de (wettelijk verplichte) post voor onvoorzien gaat het hier om de algemene reserve weerstandsvermogen voor zowel het watersysteem als waterzuivering. De omvang van deze middelen per 1 januari 2018 bedraagt € 42,1 miljoen zoals weergegeven in onderstaande tabel.

Beschikbare weerstandscapaciteit 2018

Beschikbare weerstandscapaciteit per 1-1-2018 (bedragen * € 1 miljoen)	Bedrag
Restant post onvoorzien	0,1
Algemene reserve Watersysteem	35,7
Algemene reserve Zuivering	6,3
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	42,1

Beoordeling weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen wordt beoordeeld op grond van een bestuurlijk vastgestelde ratio tussen enerzijds de beschikbare weerstandscapaciteit en anderzijds de benodigde weerstandscapaciteit zijnde de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten plus (eventueel) de negatieve exploitatiesaldi.
De berekening van de ratio van het weerstandsvermogen van Delfland per 1 januari 2018 luidt als volgt:

Ratio weerstandsvermogen =	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	42,1	= 1,7
	Benodigde weerstandscapaciteit		25	

EMU-saldo
Op basis van de Begroting 2018-2022 wordt in onderstaande wettelijk voorgeschreven tabel de ontwikkeling van het EMU-saldo weergegeven. In deze tabel is tevens de individuele referentiewaarde van het Emu saldo voor Delfland over de periode 2018-2022 opgenomen.
Uit de tabel blijkt dat voor Delfland het geraamde EMU-saldo over alle jaren (ruimschoots) binnen de toegestane individuele referentiewaarde blijft en Delfland daarmee voldoet aan de eisen van de wet Houdbare Overheidsfinanciën (wet HOF).

*Meerjarig EMU-saldo (bedragen * € 1.000)*	*Begroting 2018*	*Begroting 2019*	*Begroting 2020*	*Begroting 2021*	*Begroting 2022*
Exploitatiesaldo (voor bestemming resultaat)	25.775	26.595	32.029	33.213	33.803
Investeringsuitgaven (bruto)	-36.300	-39.700	-43.400	-41.200	-38.100
Afschrijvingen	53.220	54.403	54.983	55.497	56.444
Toevoegingen aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	800	800	800	800	800
Onttrekkingen aan voorzieningen ten gunste van de exploitatie	-850	-850	-188	0	0
Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-800	-800	-800	-800	-800
Totaal EMU-saldo	**41.845**	**40.448**	**43.424**	**47.510**	**52.147**
Referentiewaarde voor Delfland	**-37.100**	**-37.100**	**-37.100**	**-37.100**	**-37.100**

10.5 Risicomanagement

Nieuwe aanpak Risicomanagement Delfland
Begin 2017 is gestart met een nieuwe aanpak van risicomanagement, dat zich kenmerkt door de kanteling van het perspectief van een programma oriëntatie naar een entiteit oriëntatie. Entiteiten zijn objecten zoals dijken, gemalen en zuiveringsinstallaties. Daarmee wordt aangesloten op het assetmanagement, waar het entiteitsperspectief al wordt gebruikt. Voor de primaire processen wordt bij de assets van Zuivering en Transport, Watersysteem en Waterkeringen al het entiteitsperspectief gebruikt. Voor de overige taken (bedrijfsvoering, P&O en ICT) is gekozen voor het interviewen van de teamleiders. De geïnventariseerde risico's zijn inhoudelijk beoordeeld door de verantwoordelijken met behulp van de risicomatrix.
De nieuwe aanpak gaat verder dan het voldoen aan de wettelijke verplichtingen door aan te sluiten bij de laatste ontwikkelingen op het vakgebied van risicomanagement. Daarbij wordt de nadruk gelegd op het keten denken met entiteiten, objectieve beoordeling en denken in ordes van grootte.
Voor het bepalen van het benodigde weerstandsvermogen zijn de tactische risico's van belang. Van strategische risico's is de impact dermate groot dat deze de invloedssfeer van Delfland overstijgt. Operationele risico's doen zich zo vaak voor dat ze opgevangen worden binnen de reguliere budgetten. Op basis van de tactische risico's wordt het benodigd weerstandsvermogen bepaald.

Hieronder worden de belangrijkste risico's weergegeven met de daarbij behorende beheersmaatregel.

Nr	Risico / aandachtspunt*	Niveau	Domein	Beheersmaatregel
S1	Restrisico normering overstroming	ZH	Waterkeringen	Parate organisatie crisisbeheersing.
S2	Niet bijhouden klimaatverandering	ZH	Waterkeringen	Delfland kan niet tijdig maatregelen nemen, omdat de klimaatverandering harder gaat dan verwacht. We hebben geen goed antwoord op nog extremere situaties die zich eerder voordoen dan waarop we voorbereid zijn. Nader onderzoek is nodig.
S3	Niet halen lange termijn doelen Kader Richtlijn Water	ZH	Watersysteem	Het risico bestaat dat de verbetering van de chemische waterkwaliteit, die randvoorwaardelijk is voor het behalen van de ecologische doelen, niet tijdig op gang komt. Vanuit verschillende netwerken en gremia wordt ingezet op beleidsbeïnvloeding om dit risico te beheersen. De Delta-aanpak waterkwaliteit en zoetwater speelt hier een belangrijke rol. Communicatiemiddelen en afsprakenkader Emissieloze kas worden hiervoor ingezet.
S4	Veiligheidsrisico's (RI&E)	n.t.b.	P&O	Via de RIE worden de risico's in beeld gebracht en maatregelen met behulp van een plan van aanpak genomen. Daarnaast wordt een safety management systeem ontwikkeld.
S5	Ziekteverzuim	n.t.b.	P&O	Een werkgroep is bezig om te bezien welke aanvullende maatregelen en beleidsafspraken gemaakt moeten worden.
S6	Strategische personeelsplanning (SPP)	n.t.b.	P&O	SPP wordt ingevoerd per 2018. Een pilot start in 2017. Met SPP wordt de strategische personeelsbehoefte voor een periode van 4 jaar in beeld gebracht en bepaald welke HR-acties nodig zijn om de behoefte te realiseren.
S7	Krapte op de arbeidsmarkt	n.t.b.	P&O	In 2018 wordt met behulp van strategische personeelsplanning de behoefte voor de komende 4 jaren in beeld gebracht. In relatie tot de behoefte wordt ook nagegaan hoe we bepaalde functies het beste kunnen werven. Daarnaast wordt ingezet op branding, arbeidsmarktcommunicatie en recruitment om op een krapper wordende arbeidsmarkt toch de juiste medewerkers te vinden en te verleiden. Voor toezicht en handhaving zijn specifieke maatregelen getroffen.
S8	Continuïteit van de systemen	n.t.b.	ICT	De beheersmaatregelen vallen uiteen in drie aandachtsgebieden: preventie, detectie en recovery. 1. Preventie bestaat uit veel voorlichting (awareness bij gebruikers essentieel) en anti-virus /firewall protectie; 2. Voor Detectie zijn zowel alerte gebruikers als technische middelen nodig. Beiden om 'vreemd' gedrag zo vroeg mogelijk te detecteren; 3. Na detectie wordt de besmetting door I&A geïsoleerd en vervolgens worden de back-ups gebruikt om de aangetaste delen te verwijderen en de jongste bruikbare back-up terug te zetten.
S9	Informatiebeveiliging	n.t.b.	ICT	Delfland werkt voortdurend aan het bewustzijn van informatiebeveiliging van alle Delflanders en realiseert zich dat informatiebeveiliging pas in de laatste plaats een zaak van I&A is. I&A beschikt over, en oefent met, een calamiteitenbestrijdingsplan. Vanuit dit plan en dit scenario kan de calamiteitenorganisatie in werking worden gesteld om de omvang van het probleem en de consequenties voor de verschillende bedrijfsonderdelen vast te kunnen stellen en via de calamiteitenorganisatiekanalen te communiceren met heel Delfland.
S10	Dienstverlenings-vergoeding PPS	n.t.b.	Zuivering	De begrote dienstverleningsvergoeding is gebaseerd op een stijging van de indices van 2,4%. Delfland beoordeelt en maakt periodiek melding van dit risico aan de hand van de voortgang van de prestaties, de werkelijke ontwikkeling van de indices en de bijgestelde prognoses van Delfluent. Om de verplichtingen voor de jaren 2031-2033 te kunnen dekken is een reserve Resultaategalisatie PPS gevormd.

Nr	Risico / aandachtspunt*	Niveau	Domein	Beheersmaatregel
T1	Lokale verontreiniging	H	Watersysteem	Intensivering van handhaving en bewustwording (Polderaanpak Bestrijdingsmiddelen) is erop gericht dit risico te minimaliseren. Dit gebeurt door een app te ontwikkelen, waarmee waterkwaliteitsgegevens online worden geplaatst, waardoor interactie en bewustwording bij ingelanden wordt vergroot.
T2	Afschuiven Veenkades	H	Waterkeringen	De veenkades worden bij neerslagtekort met voorrang geïnspecteerd. Door verdere professionalisering van de inspectie en de tweede toetsronde regionaal ontstaat meer inzicht in de meest gevoelige kades en kunnen zo nodig gepaste maatregelen genomen worden.
T3	Permanent hoge concentraties nutriënten (veiligheid, reputatie en stank)	H	Watersysteem	Te hoge concentraties nutriënten in het oppervlaktewater veroorzaken een slechte waterkwaliteit. Tuinders en agrariërs kunnen niet verboden worden om nutriënten te gebruiken. Wel kunnen deze worden aangesproken op en aangezet tot verantwoord gebruik ervan. Intensivering van handhaving en bewustwording (Polderaanpak Bestrijdingsmiddelen) en uitvoering van maatregelen in Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) kader dragen bij aan het verkleinen van het risico op permanent hoge concentraties nutriënten.
T4	Overstroming door extreme buien	H	Watersysteem	Delfland zet in met het programma watersysteem om de bekende en berekende wateroverlast knelpunten op te lossen, met het programma Klimaatadaptatie speelt Delfland in op de verdere klimaatverandering en mogelijk toename van extreme buien. Daarnaast heeft Delfland een adequate crisisorganisatie.
T5	Aanpassen norm => extra kosten	H	Waterkeringen	Het veranderende kader leidt mogelijk tot een verbeteropgave voor de Delflandse dijk of de kustverdediging. In geval van een verbeteropgave zal Delfland een beroep doen op het Hoogwaterbeschermingsprogramma. De benodigde hoeveelheid geld en menskracht voor toetsen wordt gemonitord en eventuele afwijkingen worden in de P&C-cyclus ingebracht.
T6	Ongeval tijdens werkzaamheden	H	P&O / FAZ	Ter dekking van de financiële schade door dodelijke ongevallen tijdens werkzaamheden heeft Delfland een verzekering afgesloten. Vanuit de RIE worden de beheersmaatregelen geformuleerd om ongevallen te voorkomen.
T7	Schade Natuur Vriendelijke Oever	H	Watersysteem	Door goed beheer en onderhoud en door oevers constructief te beschermen (kooien, beschoeiingen enz.) wordt dit risico verkleind.
T8	Langdurige uitval technische automatisering systeem	H-M	Zuivering	Beheersmaatregelen die zich richten op preventie en/of bestrijding van de gevolgen van uitval Technische Automatisering (TA) liggen klaar “op de plank”. Een opgetreden uitval van TA wordt behandeld als een calamiteit.
T9	Te lage waterpeilen door droogte	H	Watersysteem	Delfland zet om de zoetwater aanvoer te blijven waarborgen, daarnaast wordt gekeken hoe de behoefte/gebruik aan zoetwater verder omlaag kan.
T10	Falen kade door vreemd object (boom, duiker)	M	Waterkeringen	Bij ongewenste nieuwe niet waterkerende objecten (NWO's) op gesaneerde dijkvakken en ongewenste bestaande NWO's vindt handhaving plaats conform toezichtsplan.
T11	Persleidingbreuk	M	Zuivering	Beheersmaatregelen die zich richten op preventie en/of bestrijding van de gevolgen van persleidingbreuk liggen klaar “op de plank”. Een opgetreden persleidingbreuk wordt behandeld als een calamiteit.
T12	Verlies bediening Kunstwerk in Kering	M	Waterkeringen	Inventarisatie kunstwerken en bedieningsprotocollen voor de eigen kunstwerken en de door derden bediende kunstwerken.

*) Items S4 t/m S10 zijn eigenlijk geen risico maar strategische aandachtspunten.

10.6 Financiële overzichten

10.6.1 Ontwikkeling kosten en opbrengsten[5]

(Bedragen * € 1.000)	Rekening	Begroting					
Kosten	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Externe rentelasten	27.645	33.977	33.024	32.266	31.463	30.625	30.625
Afschrijvingen van activa	43.233	60.400	53.220	54.403	54.983	55.497	56.444
Afschrijvingen van boekverliezen	0	0	0	0	0	0	0
Salarissen huidig personeel en bestuurders	28.389	31.846	30.359	30.119	29.592	30.285	31.027
Sociale premies	6.555	6.806	7.284	7.318	7.382	7.431	7.475
Overige personeelslasten	1.883	1.751	1.730	1.624	1.627	1.629	1.632
Personeel van derden	3.902	1.417	1.493	1.417	1.417	1.417	1.417
Duurzame gebruiksgoederen	1.623	2.173	1.373	1.193	1.133	1.133	1.133
Overige gebruiks- en verbruiksgoederen	799	882	897	897	897	897	869
Energie	2.149	2.080	2.441	2.441	2.441	2.441	2.441
Huren en rechten	1.361	897	448	448	448	448	448
Leasebetalingen operational lease	51.438	35.804	36.526	37.484	38.427	39.764	40.279
Pachten en erfpachten	0	4	4	4	4	4	4
Verzekeringen	200	289	289	289	289	289	289
Belastingen	2.061	2.011	1.871	1.825	1.776	1.728	1.681
Onderhoud door derden	9.810	9.052	13.936	13.600	13.573	13.472	13.470
Overige diensten door derden	31.099	35.033	36.845	37.128	33.551	33.766	33.893
Bijdragen aan bedrijven	0	51	51	51	51	51	51
Bijdragen aan overheden	0	804	0	0	0	0	0
Toevoegingen aan voorzieningen en reserves	-11.122	2.636	800	800	800	800	800
Onvoorzien	0	1.450	1.450	1.450	1.450	1.450	1.450
Totaal kosten	*201.027*	*229.361*	*224.041*	*224.758*	*221.303*	*223.127*	*225.428*
Opbrengsten							
Externe rentebaten	-15	0	0	0	0	0	0
Baten i.v.m. salarissen en sociale lasten	-118	0	0	0	0	0	0
Uitlening van personeel	-423	0	0	0	0	0	0
Verkoop van grond	-74	0	0	0	0	0	0
Verkoop van overige goederen	-112	-100	-100	-100	-100	-100	-100
Opbrengst uit grond en water	-476	-496	-496	-496	-496	-496	-496
Huuropbrengst uit overige eigendommen	-4.478	-389	-389	-389	-389	-389	-389
Diensten voor derden	-14.876	-13.526	-15.614	-14.513	-14.613	-14.703	-14.697
Bijdragen van overheden	-336	-488	-247	-192	-192	-192	-192
Waterschapsbelastingen totaal	-233.874	-234.790	-238.221	-240.983	-243.837	-246.946	-250.006
Kwijtscheldingen	11.790	6.618	6.778	6.917	7.058	7.215	7.362
Oninbaar verklaringen	2.360	3.840	3.934	3.978	4.012	4.045	4.082
Onttrekkingen aan voorzieningen	-2.361	-2.494	-850	-850	0	0	0
Geactiveerde lasten	-4.198	-4.728	-4.611	-4.725	-4.775	-4.774	-4.795
Baten voorgaande jaren	0	0	0	0	0	0	0
Totaal opbrengsten	*-247.191*	*-246.554*	*-249.816*	*-251.352*	*-253.332*	*-256.340*	*-259.231*
Exploitatieresultaat voor verrekening reserves (- = nadeel)	**46.164**	**17.193**	**25.775**	**26.595**	**32.029**	**33.213**	**33.803**
Mutatie reserves							
Toevoegingen aan reserves	21.300	4.764	6.084	5.163	5.315	5.052	5.052
Onttrekkingen aan reserves	-2.710	-2.440	-2.013	-1.475	-800	-800	-800
Exploitatieresultaat na verrekening reserves (- = nadeel)	**27.574**	**14.869**	**21.704**	**22.907**	**27.515**	**28.961**	**29.550**

[5] De jaarschijf 2017 geeft de initiële begroting van 2017 weer. Hierin zijn dus niet de mutaties van BURAP verwerkt.

10.6.2 Ontwikkeling geraamde investeringen

De voor 2018 opgenomen investeringsramingen zijn getoetst op realisme en haalbaarheid in de planvorming en de uitvoering. Dat laat onverlet dat zich toch nog onvoorziene gebeurtenissen kunnen voordoen die zich vertalen in een afwijking in de realisatie. Daarnaast wordt voor elk in 2018 te starten project een investeringsplan en krediet aan de VV gevraagd

Ontwikkeling geraamde Investeringen 2018 – 2022 per programma

Programma (bedragen * € 1 miljoen)	2018	2019	2020	2021	2022
Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie	22,3	19,3	20,8	19,1	20,4
Gezond, schoon en zoet water	1,0	2,0	5,3	2,1	0,2
Watersysteem	8,9	14,0	15,0	16,0	16,0
Afvalwaterketen en zuiveren	1,8	3,0	1,8	3,1	0,9
Innovatie, duurzaamheid en financiën	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Bestuur, organisatie en instrumenten	2,1	1,5	0,5	0,9	0,6
Totaal	**36,3**	**39,8**	**43,3**	**41,2**	**38,1**

Investeringsvolume 2018: vervanging versus uitbreiding

Eén van de beheersaspecten is om bij de investeringen naast het HWBP een onderscheid te maken tussen uitbreidings- en vervangingsinvesteringen. Hiervoor worden diverse stappen gezet de komende jaren. Dit traject loopt parallel met de invoering van assetmanagement.

Programma (* € 1 miljoen)	2018	Vervanging	Uitbreiding	HWBP
Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie	22,3	5,2	4,8	12,3
Gezond, schoon en zoet water	1,0	0,9	0,1	
Watersysteem	8,9	3,0	5,9	
Afvalwaterketen en zuiveren	1,8	0,4	1,4	
Innovatie, duurzaamheid en financiën	0,3	0,3	0,0	
Bestuur, organisatie en instrumenten	2,1	1,9	0,2	
Totaal	**36,3**	**11,6**	**12,4**	**12,3**

10.6.3 Overzicht exploitatie van programma's naar taken.

De onderstaande tabel geeft de verdeling van de exploitatiesaldi van de programma's naar de hoofdtaken Watersysteemheffing (Ws) en Zuiveringsheffing (Zh) voor doorbelasting bedrijfsvoering.

Programma	Begroting 2018			Begroting 2019			Begroting 2020		
(bedragen * € 1 miljoen)	Ws	Zh	Totaal	Ws	Zh	Totaal	Ws	Zh	Totaal
Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptie	25,6	0,0	25,6	25,3	0,0	25,3	23,8	0,0	23,8
Gezond, schoon en zoet water	3,6	0,0	3,6	3,5	0,0	3,5	2,8	0,0	2,8
Watersysteem	34,5	0,0	34,5	33,4	0,0	33,4	32,4	0,0	32,4
Afvalwaterketen en zuiveren	0,0	96,6	96,6	0,0	96,5	96,5	0,0	96,9	96,9
Innovatie, duurzaamheid en financiële producten	5,1	2,6	7,7	4,9	2,5	7,4	4,8	2,5	7,3
Bestuur, organisatie en instrumenten	20,7	7,4	28,1	20,9	7,5	28,4	18,9	6,7	25,6
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-88,8	-129,1	-217,8	-88,8	-128,6	-217,4	-88,5	-127,9	-216,3
Totaal	**0,7**	**-22,4**	**-21,7**	**-0,8**	**-22,1**	**-22,9**	**-5,8**	**-21,7**	**-27,5**

Programma	Begroting 2021			Begroting 2022		
(bedragen * € 1 miljoen)	Ws	Zh	Totaal	Ws	Zh	Totaal
Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie	23,4	0,0	23,4	23,3	0,0	23,3
Gezond, schoon en zoet water	2,8	0,0	2,8	2,8	0,0	2,8
Watersysteem	31,4	0,0	31,4	30,7	0,0	30,7
Afvalwaterketen en zuiveren	0,0	96,8	96,8	0,0	96,9	96,9
Innovatie, duurzaamheid en financiële producten	4,8	2,5	7,3	4,8	2,6	7,4
Bestuur, organisatie en instrumenten	18,9	6,7	25,6	18,9	6,7	25,6
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-88,8	-127,4	-216,2	-89,1	-127,0	-216,1
Totaal	**-7,6**	**-21,4**	**-29,0**	**-8,7**	**-20,9**	**-29,6**

10.6.4 Overzicht gecomprimeerde staat van lasten en baten per programma

Programma	Begroting 2018			Begroting 2019			Begroting 2020		
(bedragen * € 1 miljoen)	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie	26,2	0,7	25,6	25,9	0,6	25,3	24,4	0,6	23,8
Gezond, schoon en zoet water	3,7	0,2	3,6	3,6	0,2	3,5	2,9	0,1	2,8
Watersysteem	34,6	0,1	34,5	33,5	0,1	33,4	32,5	0,1	32,4
Afvalwaterketen en zuiveren	112,9	16,2	96,6	111,7	15,1	96,5	111,3	14,4	96,9
Innovatie, duurzaamheid en financiële producten	8,2	0,5	7,7	7,9	0,5	7,4	7,8	0,5	7,3
Bestuur, organisatie en instrumenten	32,8	4,7	28,1	33,2	4,8	28,4	30,4	4,8	25,6
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	13,8	231,6	-217,8	16,1	233,6	-217,4	19,1	235,4	-216,3
Totaal	232,2	253,9	-21,7	231,9	254,8	-22,9	228,4	255,9	-27,5

Programma	Begroting 2021			Begroting 2022		
(bedragen * € 1 miljoen)	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie	24,0	0,6	23,4	23,9	0,6	23,3
Gezond, schoon en zoet water	2,9	0,1	2,8	2,9	0,1	2,8
Watersysteem	31,5	0,1	31,4	30,7	0,1	30,7
Afvalwaterketen en zuiveren	111,2	14,5	96,8	111,4	14,5	96,9
Innovatie, duurzaamheid en financiële producten	7,8	0,5	7,3	7,9	0,5	7,4
Bestuur, organisatie en instrumenten	30,4	4,8	25,6	30,4	4,8	25,6
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	22,1	238,3	-216,2	24,9	241,0	-216,1
Totaal	229,9	258,8	-29,0	232,1	261,6	-29,6

10.6.5 Balansontwikkeling

(bedragen * € 1.000)	Rekening		Begroting				
Activa	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
(Im)materiële vaste activa	943.364	902.540	861.336	817.737	777.945	739.241	701.090
Onderhanden werk		0	22.000	48.700	75.300	100.300	121.900
Financiële vaste activa	1.002	900	900	900	900	900	900
Kortlopende vorderingen	34.333	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
Totaal activa	**978.699**	**933.440**	**914.236**	**897.337**	**884.145**	**870.441**	**853.890**
Passiva							
Algemene reserves	72.851	102.358	120.161	139.968	165.483	193.643	223.193
Bestemmingsreserves	21.269	14.251	21.928	28.619	35.024	41.200	47.376
Exploitatiesaldo	6.183	0	0	0	0	0	
Voorzieningen	11.621	7.089	4.959	2.774	1.290	729	637
Rekening courant	40.059	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000	55.000
Kortlopende financiering	10.000	8.117	-18.750	-43.398	-69.681	-99.417	-132.555
Opgenomen geldleningen	520.588	470.588	470.588	470.588	470.588	470.588	470.588
PPS lening	274.840	261.036	245.348	228.785	211.440	193.698	174.650
Netto vlottende schulden	21.288	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal passiva	**978.699**	**933.440**	**914.236**	**897.337**	**884.145**	**870.441**	**853.890**

10.7 Verbonden partijen

10.7.1 Direct verbonden partijen

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt altijd voort uit het publiek belang. Verbindingen met derde partijen zijn een manier om een bepaalde publieke taak uit te voeren. Per partij (een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie) is sprake van een financieel en een bestuurlijk belang.

Financieel belang: 'een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt'.
Bestuurlijk belang: 'zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht'.

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de met Delfland verbonden partijen en de eventuele ontwikkelingen voor 2018. Voor een meer volledig overzicht van relevante gegevens met betrekking tot de verbonden partijen wordt verwezen naar de 'Nota verbonden partijen.'

Garantstellingen
Aan diverse (verbonden) partijen zijn financiële garanties verleend die er als volgt uitzien:

Overzicht verleende garanties per 1-1-2018

Partij	Geldgever	% deel-neming	Hoofdsom	Rente%	Restant schuld 31 december 2017	Gegarandeerde restantschuld
DRSH Zuiveringsslib N.V. (HVC)	NWB	24,00%	43.914.800	div	27.157.500	6.517.800
Regionale belastinggroep	NWB	52%	4.006.000	div	3.850.000	1.564.343
Aquon	NWB	5,97%	16.655.000	div	15.408.333	919.877
Totaal			**64.575.800**		**46.415.833**	**9.002.020**

Direct verbonden partijen

De direct verbonden partijen betreft partijen waarin Delfland, conform de definitie van verbonden partijen, zowel een bestuurlijk als financieel belang heeft.

Nederlandse Waterschapsbank NV (NWB)		
Vestigingsplaats	Den Haag	
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap	
Ingangsdatum	1954	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten) Als huisbankier van de waterschappen levert de NWB diensten op het gebied van betalingsverkeer, electronic banking en consultancy. Doelstelling van de bank is het zo gunstig mogelijk en exact op maat aanbieden van de gewenste financieringen, Maatschappelijke relevantie, hoge kwaliteit, een sterke financiële positie en integriteit zijn de hoekstenen van het beleid van de bank.		
Financieel belang Delfland Delfland is eigenaar van 755 aandelen A en 60 aandelen B van de NWB. De nominale waarde van deze aandelen bedraagt in totaal € 114.425.		
Bestuurlijk belang Delfland Het bestuurlijk belang wordt gestalte gegeven door deel te nemen aan de algemene vergadering van aandeelhouders. Ieder aandeel A geeft recht op 1 stem en ieder aandeel B geeft recht op 4 stemmen.		
Financiële kerncijfers (x € 1 mln.): -Eigen vermogen -Vreemd vermogen -Jaarresultaat	*31-12-2016* 1.507 92.581 107	*31-12-2015* 1.399 89.714 95
Relatie met programma	Bestuur organisatie en instrumenten	
Overige informatie Begin 2011 heeft de NWB Bank besloten tot een maximale reservering van de jaarlijkse winsten, zolang niet wordt voldaan aan de Bazelse 3%-norm voor leverage ratio. Deze ratio van de NWB is nu minder dan 2%. Om in de aanloop naar 2018 toe te groeien naar de vooralsnog vereiste norm van 3%, wordt de winst vanaf 2011 ingehouden. Voor 2018 is het voornemen de verwachte winst in te houden en geen dividend uit te keren.		

GR Slibverwerking		
Vestigingsplaats	Rotterdam	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Ingangsdatum	1 januari 2010	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten) De GR behartigt de belangen van de deelnemende waterschappen op het terrein van: het (doen) transporteren van zuiveringsslib naar eindbestemmingen; het gecontroleerd (doen) storten of verwerken van zuiveringsslib; het (doen) afvoeren of storten van asresten of andere restproducten van de verwerking van zuiveringsslib; het (doen) afzetten van zuiveringsslib en/of restproducten; het produceren van duurzame energie en de interne afzet daarvan.		
Financieel belang Delfland Samen met vier andere waterschappen participeert Delfland in de GR Slibverwerking. De GR houdt, namens de deelnemende waterschappen, 12% van de aandelen in het kapitaal van NV Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC). De GR ontvangt jaarlijks een garantstellingsprovisie van HVC en betaalt deze door aan de deelnemende waterschappen.		
Bestuurlijk belang Delfland Namens Delfland heeft één hoogheemraad zitting in het algemeen- en het dagelijks bestuur van de GR. De GR heeft één vertegenwoordiger benoemd in de Raad van Commissarissen van HVC.		
Financiële kerncijfers (€): -Eigen vermogen -Vreemd vermogen -Jaarresultaat	*31-12-2016* 0 18.044 0	*31-12-2015* 0 18.044 0
Relatie met programma	Afvalwaterketen en zuiveren	
Verantwoordelijke sector / team	ZTO / PCA	
Risico's: Via haar deelname in de gemeenschappelijke regeling Slibverwerking 2009 staat Delfland garant voor 24% van overeenkomsten voor geldlening die HVC is aangegaan voor de slibverwerkingsinstallatie. In 2016 heeft het bestuur van de GR ingestemd met het herfinancieren van aflopende leningen voor investeringen in de slibverbrandingsinstallatie. In totaal staat de GR per 1 januari 2018 garant voor in totaal € 34,6 miljoen. Het aandeel van Delfland in de GR is 24%, zodat sprake is van een verleende garantie van maximaal € 8,3 miljoen.		
Overige informatie De Algemene Vergadering van Aandeelhouders van HVC heeft op 4 juli 2013 ingestemd met de continuering van het aandeelhouderschap B van de GR Slibverwerking in HVC. Daarmee is bereikt dat de waterschappen alleen garant staan voor activiteiten die een directe relatie hebben met de slibverwerking.		

Ontwikkelingsmaatschappij 'Het nieuwe Westland' CV		
Vestigingsplaats	Naaldwijk	
Rechtsvorm	Commanditaire Vennootschap	
Ingangsdatum	16 mei 2002	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten) Het doel is het verbreden van de Westlandse economie en het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit. Dit betreft een PPS-constructie uit 2002 met indertijd drie overheidspartijen (gemeente Westland, provincie Zuid-Holland, Delfland) en een private partij (BNG g.o.). Delfland heeft bij de oprichting in 2002 hieraan deelgenomen om vanuit dit samenwerkingsverband in de planvorming een aantal ABC Delfland maatregelen in het Westland zeker te stellen (en werk met werk te maken). Vanwege verschillende omstandigheden, waaronder de recessie zijn de plannen aangepast, is Delfland in 2015 uit de PPS getreden en heeft Delfland zijn belang op een andere manier geborgd.		
Financieel belang Delfland Delfland heeft sinds 2002 een belang in de Ontwikkelingsmaatschappij 'Het Nieuwe Westland' CV. Dit belang is gemaximeerd op € 903.023. Eind 2014 heeft de laatste kapitaalstortingen plaatsgevonden van € 102.310 plaatsgevonden. De totale kapitaalstorting bedraagt nu € 903.023. Op basis van in 2015 gemaakte afspraken (Allonge) is dit 2% van het eigen vermogen		
Bestuurlijk belang Delfland Delfland is in deze CV stille vennoot. De bestuurlijke vertegenwoordiging van Delfland wordt gevormd door één lid van het dagelijks bestuur (i.c. de dijkgraaf) in de raad van vennoten van de CV.		
Financiële kerncijfers:(in € 1.000) -Eigen vermogen -Vreemd vermogen -Jaarresultaat	*31-12-2016* 19.831 -754	*31-12-2015* 19.831 -169
Relatie met programma	Watersystemen	
Risico's	Uitkering ingelegd vermogens is afhankelijk van winst/verlies ONW.	
Overige informatie De verenigde vergadering heeft op 2 juli 2015 met het voorstel ingestemd om uit het samenwerkingsverband IOPW te treden. Delfland heeft eind 2015 zijn aandelen in de Holding overgedragen aan de gemeente Westland. Hiermee is het samenwerkingsverband beëindigd. Conform de afspraken behoudt Delfland als "stille" vennoot wel zijn ingelegd vermogen ter grootte van circa € 0,9 miljoen in de commanditaire vennootschap. Het belang van Delfland is onder andere vanwege een extra kapitaalstorting door de overgebleven partijen afgenomen tot 2%. De VV heeft hier kennis van genomen. Na opheffen van de BV/CV-constructie wordt na verrekening van winst/verlies dit ingelegd vermogen aan Delfland uitgekeerd. Naar verwachting is dat in 2030. De inzet van Delfland beperkt zich tot het jaarlijks voor gezien van de jaarstukken van de C.V..		

Regionale Belastinggroep (RBG)		
Vestigingsplaats	Schiedam	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Ingangsdatum	1 januari 2010	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten) De doelstelling van de gemeenschappelijke regeling is om de kwaliteit van de werkprocessen en de kennis op het gebied van belastingen te waarborgen en te komen tot een kostenreductie. De RBG heft en int de waterschapsbelastingen voor de Hoogheemraadschappen van Schieland en de Krimpenerwaard en Delfland en de gemeentelijke belastingen voor de gemeenten Delft (vanaf 2013), Vlaardingen (vanaf 2014) en Schiedam (vanaf 2015).		
Financieel belang Delfland Delfland betaalt voor de door de RBG verrichte diensten en is volledig financieel aansprakelijk. De bijdrage voor 2017 bedraagt € 7.774.000 (prognose 2018 € 7.377.000).		
Bestuurlijk belang Delfland Namens Delfland hebben twee hoogheemraden zitting in het algemeen bestuur van de RBG. De dijkgraaf is plaatsvervangend lid.		
Financiële kerncijfers (€ 1.000): -Eigen vermogen -Vreemd vermogen -Jaarresultaat *Kosten* Bijdrage aan RBG	*31-12-2016* 2.322,9 2.149,2 1.110,2 7.954,0	*31-12-2015* 2.604,4 2.331,3 1.245,3 7.120,0
Relatie met programma	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	
Overige informatie De RBG verwacht in de toekomst gecontroleerd verder te groeien door aansluiting van meer inliggende gemeenten.		

Aquon		
Vestigingsplaats	’s-Hertogenbosch	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Ingangsdatum	1 juli 2011	
Algemeen belang De regeling heeft tot doel het verrichten van laboratoriumwerkzaamheden (bemonstering en analyse) voor de deelnemers en hierbij te komen tot vergroting van efficiency, vermindering van de kwetsbaarheid, benutting van de mogelijkheden tot continue kwaliteitsborging, kwaliteitsverbetering en versterking van de innovatiekracht.		
Delfland is mede-eigenaar, met een aandeel van 7,4 % in de omzet 2016. De bijdrage van Delfland voor 2016 bedroeg in totaal € 1,2 miljoen.		
Bestuurlijk belang Delfland Een hoogheemraad heeft zitting in het algemeen bestuur.		
Financiële kerncijfers (* € 1.000): -Eigen vermogen -Vreemd vermogen -Jaarresultaat	31-12-2016 1.165 8.365 524	*31-12-2015* 2.448 8.743 529
Relatie met programma	Gezond, schoon en zoet water (opdrachtgever)	
Overige informatie AQUON bundelt de laboratoriumwerkzaamheden van negen waterschappen. Aan de gemeenschappelijke regeling nemen, naast Delfland, ook de waterschappen Hollandse Delta, Brabantse Delta, De Dommel, AA en Maas en Rivierenland deel en de hoogheemraadschappen van Rijnland, Schieland en de Krimpenerwaard en Stichtse Rijnlanden.		

Het Waterschapshuis		
Vestigingsplaats	Amersfoort	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Ingangsdatum	2005 (Stichting), vanaf 2010 GR	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten) Het Waterschapshuis (HWH) is de regie- en uitvoeringsorganisatie voor de 21 waterschappen op het gebied van informatie- en communicatietechnologie. Het Waterschapshuis heeft als doel het bevorderen van samenwerking op het gebied van ICT tussen de waterschappen en de andere overheden die actief zijn in de natte sector. Onder begeleiding van Het Waterschapshuis spannen de waterschappen zich gezamenlijk in om de kwaliteit van de digitale dienstverlening naar burgers en bedrijven te verbeteren. Daarnaast is het streven gericht op een aanzienlijke kostenbesparing op alle ICT-uitgaven.		
Financieel belang Delfland De bijdrage van Delfland voor 2016 bedroeg in totaal € 657.422. De bijdrage van Delfland is voor 2017 begroot op € 814.862 en voor 2018 begroot op € 785.570.		
Bestuurlijk belang Delfland Delfland is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur van de GR en in de Opdrachtgeverstafel.		
Financiële kerncijfers (* € 1): -Eigen vermogen -Vreemd vermogen -Jaarresultaat	*31-12-2016* -10.045 0 -32.873	*31-12-2015* 1.476.906 0 -194.589
Relatie met programma	Bestuur organisatie en instrumenten	
Overige informatie In 2010 is besloten HWH om te vormen van een stichting naar een GR met als doel meer sturingsmogelijkheden te geven op de activiteiten van HWH. De feitelijke transitie van de activiteiten en de activa en passiva van de stichting naar de GR heeft plaatsgevonden in 2013. In 2014 is een nieuwe uitgewerkte koers voor HWH vastgesteld met o.a. de Koersnotitie HWH 2.0 en de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling. In 2015 is de organisatorische invulling van de Opdrachtgeverstafel rondgekomen en zijn het dienstverleningshandvest en het model dienstverleningsovereenkomst vastgesteld. De nieuwe koers HWH 2.0 kent een duidelijke, ook financiële, splitsing tussen collectieve en facultatieve programma’s en het HWH is kleiner van omvang en meer resultaatgericht opgezet.		

Unie van Waterschappen		
Vestigingsplaats	Den Haag	
Rechtsvorm	Vereniging	
Ingangsdatum	1927	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten) De Unie treedt namens de waterschappen op als vertegenwoordiger naar het parlement, de Rijksoverheid en organisaties als het Interprovinciaal Overleg en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. De Unie neemt ook het initiatief zelf onderwerpen op de politieke agenda te zetten. *Visie* De Unie van Waterschappen wil leidend zijn in de strategische discussie over regionaal waterbeheer in zowel de nationale als de internationale context, met als doel 'Duurzaam waterbeheer'.		
Financieel belang Delfland	Jaarlijks wordt contributie betaald aan de Unie. Voor 2016 bedroeg de contributie afgerond € 609.000.	
Bestuurlijk belang Delfland	In de ledenvergadering hebben de voorzitters van alle waterschappen zitting.	
Financiële kerncijfers (x € 1 mln.): -Eigen vermogen -Vreemd vermogen -Jaarresultaat	*31-12-2016* 718 6.140.000 888.000	*31-12-2015* -/-170 6.533.000 -983.000
Relatie met programma	Bestuur organisatie en instrumenten	
Overige informatie		

Vereniging van Zuid-Hollandse Waterschappen		
Vestigingsplaats	Delft	
Rechtsvorm	Vereniging	
Ingangsdatum 22 december 1910 (als Zuid-Hollandse Waterschapsbond, vanaf 27 juli 2007 verder als vereniging)		
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten) De vereniging heeft tot doel de behartiging van de belangen van de waterschappen in het algemeen en in het bijzonder van die, welke geheel of gedeeltelijk in de provincie Zuid-Holland zijn gelegen.		
Financieel belang Delfland Jaarlijkse contributie € 1.500. Daarnaast droeg de vereniging zorg voor de inning van de door de provincie Zuid-Holland in rekening gebrachte kosten voor muskusrattenbeheer.		
Bestuurlijk belang Delfland Namens Delfland zit de dijkgraaf in het bestuur van de vereniging.		
Financiële kerncijfers (€): -Eigen vermogen -Vreemd vermogen -Jaarresultaat	*31-12-2013* 18.480 4.450	*31-12-2012* 14.028 243
Relatie met programma	Watersystemen	
Overige informatie M.i.v. 2012 is muskusrattenbeheer de verantwoordelijkheid geworden van de waterschappen en verloopt de vergoeding niet mee via de vereniging, maar is een overeenkomst van kosten voor gemene rekening aangegaan opgesteld tussen verschillende waterschappen.		

Muskusrattenbeheer		
Vestigingsplaats	Houten (Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden)	
Rechtsvorm	Overeenkomst van kosten voor gemene rekening (KvGR)	
Ingangsdatum	1-1-2012	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	Muskusrattenbeheer is de verantwoordelijkheid geworden van de waterschappen.	
Financieel belang Delfland	Bijdrage van 5,3% van de totale kosten. Voor 2018 bedragen de geschatte kosten ca. € 512.539,- (excl. Eventuele frictiekosten)	
Bestuurlijk belang Delfland	Bestuurlijk overleg met per waterschap 1 collegelid	
Financiële kerncijfers (): -Eigen vermogen -Vreemd vermogen -Jaarresultaat	Niet van toepassing	Niet van toepassing
Relatie met programma	Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie	
Risico's De werkelijke kosten worden achteraf doorberekend o.b.v. de vooraf afgesproken verdeelsleutels.		
Overige informatie. KvGR is een vorm van samenwerking waarbij geen rechtspersoon of orgaan wordt opgericht; het is een bijzondere vorm van doorbelasting van kosten. Met het aangaan van een overeenkomst voor gemene rekening wordt voorkomen dat de kosten die door een waterschap voor een prestatie worden gemaakt, welke prestatie ook wordt uitgevoerd voor een ander waterschap, bij doorberekening aan het andere waterschap met BTW moeten worden belast		

10.7.2 Indirect verbonden partijen

Naast de partijen die volgens bovengenoemde definitie zijn aan te merken als verbonden partij, zijn er ook partijen waarmee Delfland indirect verbonden is. Bij deze partijen is er wel sprake van een financieel belang maar ontbreekt het directe bestuurlijke belang in de indirect verbonden partij, bijvoorbeeld omdat de indirect verbonden partij een stichting is. Een andere mogelijkheid is dat een verbonden partij bijvoorbeeld aandeelhouder of bestuurder is van de, achterliggende, en daarmee indirect verbonden partij. Hoewel er in voorkomende gevallen volgens de letter van de definitie dus geen sprake is van een verbonden partij, is het bestaan van een financieel belang reden genoeg om ook aan deze indirect verbonden partijen aandacht te besteden.

HVC		
Vestigingsplaats	Alkmaar	
Rechtsvorm	NV	
Ingangsdatum	1-1-2010 (HVC opgericht op 10 april 1991)	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten) NV HVC is een overheidsvennootschap van 52 gemeenten en 6 waterschappen die samenwerken op het gebied van afvalbeheer en duurzame energie.		
Financieel belang Delfland In verband met leningen aan HVC ten behoeve van slibverbrandingsactiviteiten heeft Delfland, samen met de andere waterschappen in de GR, een hoofdelijke garantstelling afgegeven aan de NWB.		
Bestuurlijk belang Delfland Geen; de GR Slibverwerking 2009 houdt, namens de deelnemende waterschappen, 12% van de aandelen in HVC. Daarnaast zit er namens de GR één vertegenwoordiger in de RvC van HVC.		
Financiële kerncijfers (x € 1.000): -Eigen vermogen -Vreemd vermogen -Jaarresultaat	*31-12-2016* 89.603 860.491 7.575	*31-12-2015* 82.032 873.881 13.476
Relatie met programma	Afvalwaterketen en zuiveren	
Risico's	Per 31 december 2016 bedraagt de restant hoofdsom van alle aan HVC gegarandeerde geldleningen € 630,6 miljoen. Per 31 december 2016 bedraagt de restant hoofdsom voor door aandeelhouders B gegarandeerde leningen € 30,2 miljoen.	
Overige informatie Wanneer binnen een periode van drie jaar mocht blijken dat de verwachtingen van de waterschappen in de meerwaarde van de samenwerking niet bewaarheid kunnen worden en partijen geen vertrouwen meer hebben dat die meerwaarde alsnog bereikt wordt, dan zijn partijen gehouden aan het beëindigen van de samenwerking hun volle medewerking te verlenen op een wijze die recht doet aan de wederzijdse belangen en het vertrouwen waarmee de samenwerking gestart is.		

Stowa		
Vestigingsplaats	Den Haag (statutair)	
Rechtsvorm	Stichting	
Ingangsdatum	13 september 1971 (als STORA, m.i.v. 1992 STOWA)	
Openbaar belang (doelstellingen en activiteiten)	STOWA ontwikkelt, vergaart en verspreidt kennis die nodig is om de opgaven waar waterbeheerders voor staan, goed uit te voeren.	
Financieel belang Delfland	De reguliere jaarlijkse bijdrage voor 2018 is € 471.000.	
Bestuurlijk belang Delfland	Geen; er zitten minimaal 4 en maximaal 6 waterschapsvertegenwoordigers in het bestuur van Stowa.	
Financiële kerncijfers (x € 1.000): -Eigen vermogen -Vreemd vermogen -Jaarresultaat	*31-12-2016* 6.522 2.017 -70	*31-12-2015* 6.592 2.004 -1.266
Relatie met programma	Bestuur organisatie en instrumenten	
Overige informatie		

11 Bijlagen

11.1 Lijst van begrippen en afkortingen

Activa
Overzicht van bezittingen en vorderingen op de balans.

Afschrijving
Jaarlijkse afboeking van een deel van de boekwaarde van een geactiveerd goed. De jaarlijkse afschrijving brengt de waardevermindering van het actief tot uitdrukking. De afschrijving wordt ten laste gebracht van de rekening, samen met de toegerekende rente (samen ook wel kapitaallasten genoemd).

Balans
Overzicht van bezittingen en vorderingen enerzijds (activa) en het vermogen en schulden anderzijds (passiva).

BBVW
Het Besluit Begroting en verantwoording Waterschappen bevat de comptabiliteitsvoorschriften voor waterschappen. Hierin staat aan welke voorwaarden begrotingen en verantwoordingen moeten voldoen. Doel is eenduidige financiële stukken, zodat de verenigde vergadering en toezichthouders (provincie en CBS) weten wat ze lezen. Het BBVW is vanaf 2009 van kracht en probeert de financiële verslaglegging van waterschappen zoveel mogelijk te richten naar de financiële spelregels in de private sector.

Begrotingswijziging
Een aanpassing van ramingen in de begroting gedurende het jaar waarin de begroting in uitvoering is. Begrotingswijzigingen worden door de verenigde vergadering vastgesteld.

Bestemmingsreserve
Reserve waaraan door de verenigde vergadering een specifieke bestemming is gegeven.

DBFO-contract
Design-build-Finance-Operate-contract met Delfluent.

Dotatie
Toevoeging aan reserve of voorziening.

Eigen vermogen
Dat deel van het vermogen dat in eigen bezit is, Op de balans zijn dat aan de passief zijde de algemene reserve, de bestemmingsreserves en een eventueel voordeling exploitatieresultaat.

Egalisatiereserve
Een aangehouden reserve voor het opvangen van schommelingen in de bedrijfsvoering of tarieven.

Financiering
De wijze waarop het hoogheemraadschap in de behoefte aan geld en kapitaal voorziet: het geldbeheer. Uitgaven en inkomsten gaan niet altijd gelijk op en voor investeringen wordt in principe geld geleend. Daardoor kunnen overschotten of tekorten ontstaan. Op de geld- en kapitaalmarkt wordt zonodig geld uitgezet of aangetrokken.

Gemeenschappelijke regeling
Een publiekrechtelijke samenwerkingsvorm, op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen, tussen gemeenten en/of waterschappen en/of provincies en/of het Rijk. Het is een (vergaande) vorm van verbonden partij.

HVC
Huisvuilcentrale Noord Holland.

IBA
Individuele Behandeling Afvalwater. In gebruik op locaties die niet op gemeentelijke riolering zijn aangesloten.

Investeringsplanning
Het overzicht met alle investeringen die in de begroting zijn opgenomen en die door middel van een krediet worden gefinancierd.

Kapitaallasten
Lasten voor afschrijving en rente op activa.

Kostensoort
Indeling van baten en lasten naar aard, Voorbeelden van kostensoorten zijn personele uitgaven, kapitaallasten, rentebaten, heffingen en retributies.

Kredieten
Het beschikbaar stellen van financiële middelen door de verenigde vergadering voor het doen van een investering. Aan de lening wordt rente toegekend. Samen met de afschrijving lasten vormen deze de kapitaallasten.

KRW
Europese Kaderrichtlijn Water.

NVO
Natuurvriendelijke oevers.

OAS
Optimalisatiestudie afvalwatersysteem.

Onttrekking
Verlaging van een reserve of voorziening.

Passief
Overzicht op de balans met eigen en vreemd vermogen.

Planning & Control
Het proces waarbij aansturing van de organisatie plaatsvindt door het formuleren van doelen, het aangeven van termijnen, het beschikbaar stellen van middelen, het aanwijzen van verantwoordelijken, het volgen van de uitvoering, het normeren van de gewenste effecten, het meten van resultaten en het informeren van alle betrokkenen. De jaarlijks terugkerende werkzaamheden die samenhangen met het opstellen, bespreken, bewaken en verifiëren van budgetten in het kader van de begrotingscyclus.

PPS
Publiek private samenwerking. Daar waar de overheid met marktpartijen samenwerkt om iets te realiseren en waar bepaalde samenwerkingsvormen voor bedacht worden. Een voorbeeld binnen Delfland is de zuiveringsinstallatie in de Harnaschpolder.

Programmabegroting
Het overzicht van geraamde (verwachte) kosten en opbrengsten in een bepaald jaar, opgezet volgens de begrotingsvoorschriften (BBVW). De begroting wordt jaarlijks door de verenigde vergadering vastgesteld. De door de verenigde vergadering (jaarlijks in november) vastgestelde begroting wordt ook wel primitieve begroting genoemd. In de loop van het jaar waarin de begroting wordt uitgevoerd worden er wijzigingen op aangebracht (die door de verenigde vergadering worden vastgesteld). Daarom zal de uiteindelijke begroting per 31 december afwijken van de primitieve begroting. De begroting wordt ingedeeld in een aantal programma's, waarbinnen de doelstellingen zijn geformuleerd, die veelal voortvloeien uit het coalitieakkoord.

RBG
De Regionale Belastinggroep. Deze gemeenschappelijke regeling is belast met de heffing en de invordering van de waterschapsbelastingen.

Reserve
Een bedrag dat is gereserveerd voor het doen van toekomstige uitgaven. De reserves staan op de balans en maken onderdeel uit van het eigen vermogen.
Er zijn twee soorten van reserves:
- Algemene reserves voor uitgaven waarvan aard en omvang nog niet bekend zijn. Binnen Delfland zijn dat de reserve weerstandsvermogen en de algemene reserve;
- Bestemmingsreserves: reserve waaraan een specifieke bestemming is gegeven.

SSK: Standaard Systematiek Kostenramingen.

Subsidies
Een bijdrage van een derde om een bepaalde activiteit te ondersteunen. De verstrekker stelt meestal voorwaarden aan besteding en verantwoording van de subsidiegelden.

Treasury: Het beheer van geldstromen, zoals het aantrekken of het (tijdelijk) wegzetten van gelden.

Voorzieningen
Een gereserveerd aandeel voor toekomstige uitgaven waarvan de aard en de omvang in meer of mindere mate bekend zijn of om fluctuaties in (exploitatie)kosten op te vangen. Voorzieningen staan op de balans en vormen geen onderdeel van het eigen vermogen.

VPP: Vispaaiplaatsen.

Vreemd vermogen
Dat deel van de passief zijde van de balans dat geen eigen vermogen is. Dat zijn voorzieningen, leningen en openstaande crediteuren.

Weerstandscapaciteit
De mate waarin het de verenigde vergadering vrij staat om tegenvallers (niet begrote kosten) te dekken door financiële middelen vrij te maken zonder direct te hoeven bezuinigen.

Weerstandsvermogen
Het vermogen van Delfland om ook in ongunstige tijden haar activiteiten te kunnen voortzetten.

11.2 Investeringen op projectniveau

Naam project (bedragen * € 1)	Nummer	Programma lijn	Plan	Krediet	Realisatie t/m 2016 en raming 2017 (Burap)	Raming 2018
Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie						
Hoog Water Beschermingsprogramma (HWBP)	701606	Water veiligheid	74.546.000	74.546.000	62.201.000	12.345.000
Programmatische aanpak buitengewoon onderhoud (totaal)	701916	Water veiligheid	35.731.000	19.641.000	6.174.000	6.787.000
Programmatische aanpak verbeteren keringen (totaal)	701994	Water veiligheid	15.400.000	14.910.000	342.000	3.175.000
Totaal Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie						*22.307.000*
Gezond, schoon en zoet water						
Waterharmonica	701835	Zelfvoorz.	0	777.000	436.000	87.000
Nog in te vullen lokale knelpunten	701894	Knelpunten	1.755.000	1.713.300	881.000	200.000
Delftse Hout en nog in te vullen zwemwateren	701902	Zwemwater	1.105.000	1.084.000	1.038.000	700.000
Totaal Gezond, schoon en zoet water						*987.000*
Watersysteem						
Optimalisatie Dorppolder	701577	Watersyst.	3.900.000	3.470.000	498.000	246.000
Waterberging Oude polder Pijnacker	701743	Watersyst.	1,935.000	1.916.000	795.000	376.000
Waterberging bergboezem	701749	Watersyst.	4.590.000	4.520.000	1.079.000	134.000
Watergang Noord-Zuidverbinding	701750	Watersyst.	735.000	707.000	348.000	26.000
Vullen/ledigen bergboezem	701751	Watersyst.	1.655.000	1.613.000	352.000	145.000
Verbouwing waterhuishouding Korftlaan	701842	Watersyst.	2.925.000	2.688.000	218.000	200.000
Nieuw gemaal Klaas Engelbrecht polder	701843	Watersyst.	2.840.000	2.743.000	200.000	174.000
Park 't Loo	701706	Watersyst.	2.459.892	2.459.892	1.703.000	800.000
Duikers Schiedam-west	701908	Watersyst.	525.000	483.000	52.000	125.000
Piekbergingen Westland	701953	Watersyst.	0	96.000	82.000	50.000
Waterberging oostelijke Randweg Oude Lierpolder	701977	Watersyst.	0	12.000	3.000	550.000
WSA verkenning knelpunten	701984	Watersyst.	1.225.000	1.185.000	42.000	720.000
Gemaal O/N Wateringveldsepolder	701985	Watersyst.	0	30.000	17.000	175.000
Schiedam Bijdorp	701978	Watersyst.	0	12.750	10.000	500.000
Aalkeetbuitenpolder	701943	Watersyst.	0	84.000	34.000	600.000
Nog in te vullen assetmanagement		Watersyst.	0	0	0	500.000
Nog in te vullen inundatie		Watersyst.	0	0	0	1.000.000
Groot onderhoud gemalen (alle projecten)	701798	Watersyst.				1.350.000
Verzamelkrediet Natte Ecologische Zones (NEZ)		Watersyst.	18.285.000	12.416.350	620.000	1.200.000
Totaal watersystemen						*8.871.000*

Naam project (bedragen * € 1)	Nummer	Programma lijn	Plan	Krediet	Realisatie t/m 2016 en raming 2017 (Burap)	Raming 2018
Afvalwaterketen & Zuiveren						
Aanpassing leiding Blankenburgtunnel	701898	Transp.zuiv.	370.000	345.000	22.000	10.000
Bebording en markeringen		Transp.zuiv.	0	0	0	300.000
Verleggen transportleiding dijkpolder		Transp.zuiv.	0	0	0	400.000
Groen gas	701982	Hergebruik	2.590.000	2.326.000	654.000	500.000
Aanvullende zuivering stap NWA		Hergebruik	0	0	0	500.000
Zoetwaterfabriek De Groote Lucht	701868	Hergebruik	0	1.400.850	1.331.000	130.000
Totaal Afvalwaterketen & Zuiveren						*1.840.000*
Financiën, duurzaamheid en innovatie						
Vervanging financieel systeem	701774	Financiën	2.100.000	1.900.000	235.000	250.000
Totaal Financiën, duurzaamheid en innovatie						*250.000*
Bestuur, organisatie en instrumenten						
Vervangen Laptops	701770	Organisatie	0	0	0	300.000
Vervangen tablets	701771	Organisatie	0	0	0	120.000
Vervangen smartphones	701772	Organisatie	0	0	0	300.000
Migratie Office365 van datacenter naar Cloud	701941	Organisatie	600.000	600.000	183.000	300.000
Huisvesting Vlaardingen						600.000
Informatiebeveiliging: preventie en herkenning		Organisatie	0	0	0	300.000
Nieuwe Wetgeving Digitalisering en Transparantie		Organisatie	0	0	0	150.000
Totaal Bestuur, organisatie en instrumenten						*2.070.000*
Totaal investeringen 2018						*36.326.000*

11.3 Overzicht prestatie-indicatoren

Waterveiligheid, stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie – programma A

Prestatie-indicatoren met streefwaarden: Percentage toetsopgave gerealiseerd.					
	2018	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Primaire waterkeringen (55 kilometer)	30%	50%	70%	90%	100%
Regionale waterkeringen (437 kilometer)	15%	30%	50%	70%	80%

Prestatie-indicatoren met streefwaarden: Percentage keringen op orde op basis van toetsresultaat 2015 (primair) en het actuele oordeel voor de regionale keringen.					
	2018	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Primaire waterkeringen (55 kilometer)	100%	100%	100%	100%	100%
Regionale waterkeringen (437 kilometer)	81%	82%	84%	85%	87%

Prestatie-indicatoren met streefwaarden: (4) Afhandeling Wateradviezen binnen gestelde termijn					
	2018	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Percentage afgehandeld binnen gestelde termijn	100%	100%	100%	100%	100%

Prestatie-indicatoren met streefwaarden					
	2018	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Acties klimaatadaptatie	20	20	15	15	15

Gezond, schoon en zoet water – programma B

Prestatie indicatoren met streefwaarden:					
Chemische waterkwaliteit	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
1) Stikstofgehalte West- en Oostboezem	*2,9 & 2,1 mg/l*	*2,7 & 2,1 mg/l*	*2,5 & 2,0 mg/l*	*2,4 & 2,0 mg/l*	n.t.b.
2) In % de afname van de overschrijding van de norm van bestrijdingsmiddelen ten opzichte van 2013 (volgens de landelijke beoordelingssystematiek)	45%	55%	65%	75%	n.t.b.
3) In % het aantal aangetroffen bestrijdingsmiddelen t.o.v. het totaal gemeten aantal bestrijdingsmiddelen EN de gemiddelde concentratie bestrijdingsmiddelen	*6,5% & 0,13* µg/l	*6,0% & 0,12* µg/l	*5,5% & 0,11* µg/l	*5,0% & 0,10* µg/l	n.t.b.
Prestatie indicatoren met streefwaarden:					
Zwemwaterkwaliteit	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
1) % van aantal zwemlocaties dat voldoet aan de bacteriële normen	*100*	*100*	*100*	*100*	*100*
2) Het aantal locaties met genomen maatregelen	8	9	10	11	11
3) Het aantal locaties met genomen maatregelen met een negatief zwemadvies van meer dan 3 weken.	0	0	0	0	0
Prestatie indicatoren met streefwaarden:					
Assetmanagement	*2018*	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Volwassenheidsniveau	*2,5*		*3*		*3,5*

Watersysteem – programma C

Prestatie indicatoren met streefwaarde					
	2018	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Mate van behouden streefpeilen	93%	95%	95%	95%	95%
Hectare (ha) beheergebied dat voldoet aan de provinciale NBW-normering	38.600 ha	38.800 ha	39.000 ha	39.200 ha	39.200 ha

Toelichting:
In 2027 moet volgens de provinciale NBW-normering het gehele beheergebied van Delfland voldoen aan deze normering (betreft 40.000 ha), de streefwaarde is er nu opgericht dat 98% van het gebied in 2021 voldoet aan deze norm. Omdat de normering vooral gaat over het uitbreiden van het watersysteem en niet over het dagelijks beheer, hebben we ook voor de mate van behoud streefpeilen een indicator opgenomen.
Ten aanzien van de mate van behoud streefpeilen is 100% een utopie: er zijn momenten van hevige regenval of dat een gemaal in storing, onderhoud of reparatie enz. is dat dit niet gehaald gaat worden. Wij gaan er mede op basis van ervaring vanuit dat in 95% van de peilen en 95% van de tijd de in het peilbesluit vastgelegde peilen binnen de normale bandbreedte (5cm + of -) gehaald moet worden.

Prestatie indicatoren met streefwaarde					
	2018	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Percentage van de KRW-wateren met een doorzicht van minimaal 0,65m of bodemzicht & Robuustheid (kwaliteit en connectiviteit) van het Natte Ecologische Zones (NEZ)-netwerk	Voor de ontwikkeling van ecologie is geen streefwaarde opgenomen. Ecologie is geen exacte wetenschap. Om dat gevoel te krijgen bij het effect van de investeringen kijken we onder andere naar de verbetering van het doorzicht over de jaren (kompasbeheer).				
Omvang in natte ecologische zones (NEZ) in ha	*9 ha.*	*16 ha.*	*23 ha.*	*28 ha.*	*28 ha.*
Toegankelijkheid voor vissen van het watersysteem (% beheergebied, ontsloten)	*37%*	*40%*	*43%*	*47%*	*47%*

Afvalwaterketen en zuiveren – programma D

Prestatie indicatoren met streefwaarde					
	2018	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Verwijderingsrendement stikstof	75%	75%	75%	75%	75%
Verwijderingsrendement Fosfaat	75%	75%	75%	75%	75%
Eigen energieopwekking	52%	54%	56%	58%	58%
Aantal zuiveringen waarvoor businesscases zijn uitgewerkt	*2*	*4*	-	-	-
Aantal zuiveringen waarvoor investeringsvoorstel gereed	-	-	*4*	-	-
Minder stijging van afvalwater-heffingen ten opzichte van referentie 2011	*-€ 32*	*-€ 40*	*-€ 48*	*-€ 48*	*-€ 48*

Innovatie, duurzaamheid en financiële producten – programma E

Prestatie indicatoren met streefwaarde					
	2018	2019	2020	2021	2022
Vermindering energieverbruik	2%	2%	2%	-	-
Verminderen CO_2	30%	30%	30%	30%	30%
Duurzame inkoop	100%	100%	100%	100%	100%
Aantal innovatieprojecten	2	2	3	3	3

Prestatie indicatoren met streefwaarde					
	2018	2019	2020	2021	2022
Netto-schuldquote (schuldpositie gerelateerd aan omzet)	301%	282%	262%	240%	216%
Externe financiering in % vaste activa	85%	82%	78%	74%	69%
Debt ratio	84%	81%	77%	73%	68%
Kassaldo reguliere exploitatie (in € mln.)	-79,0	-81,0	-87,0	-88,7	-90,2
Vrije kasstroom (in € mln.)	-27,0	-24,7	-26,3	-29,8	-33,1

Bestuur, organisatie en instrumenten – Programma F

Prestatie indicatoren met streefwaarde					
	2018	*2019*	*2020*	*2021*	*2022*
Medewerkers tevredenheid	7,3	7,3	7,5	7,5	7,5
Digitale volwassenheid	90%	100%	100%	100%	100%
Snelheid van dienstverlening	90%	90%	90%	90%	90%
Delfland in de media	75%	75%	75%	75%	75%

11.4 Delfland in kengetallen

Omschrijving	*Aantal/eenheid 2016*	*Aantal/eenheid 2017*	*Aantal/eenheid 2018*
Oppervlakte van het gebied van Delfland	406 km2	406 km2	406 km2
Aantal inwoners	1,2 miljoen	1,2 miljoen	1,2 miljoen
Aantal gemeenten (gedeeltelijk) binnen Delfland	14	14	14
Aantal huishoudens	492.000	502.900	507.000
Hectare wegen	4.800	4.800	4.500

*Omschrijving (bedragen * € 1 miljoen)*	*Begroting 2016*	*Begroting 2017*	*Begroting 2018*
Exploitatiekosten	227	239	231
Exploitatie opbrengsten	-244	-249	-253
Exploitatieresultaat	-17	-10	-22
Investeringsvolume	48	50	36
Kortlopende leningen	124	87	62
Langlopende leningen	470	470	470
PPS langlopende leningen	252	261	245
Watergangen in beheer	4.293 km	4.293 km	4.293 km
Primaire watergangen	1.190 km	1.190 km	1.190 km
Secundaire watergangen	3.103 km	3.103 km	3.103 km
Polderwater	3.676 km	3.676 km	3.676 km
Boezemwater	617 km	617 km	617 km
Oppervlakte boezem	779 ha	779 ha	779 ha
Aantal vispassages	18	18	18
Aantal zwemwateren	15	15	15
Areaal natte ecologische zones	45 ha	45 ha	49 ha
Aantal boezemgemalen	6	6	6
Aantal inlaatgemalen	2	2	2
Aantal circulatiegemalen	2	2	2
Aantal poldergemalen	194	194	194
Aantal mobiele pompen permanent geplaatst	6	6	6
Aantal sluizen	9	9	9
Aantal automatische stuwen	151	151	151
Aantal stuwen	1.834	1.834	1.834
Aantal windmolens	5	5	5
Aantal polders	81	81	81
Aantal peilvakken	695	695	695
Lengte primaire waterkering	55 km	55 km	55 km
Lengte regionale waterkering	397 km	397 km	437 km
Lengte overige keringen	272 km	272 km	218 km
Aantal afvalwaterzuiveringsinstallaties	4	4	4
Aantal rioolpersgemalen	34	34	34
Aantal riool-overstorten	719	719	719
Productie biogas in miljoen m3	10,5	10,5	13,0
Aantal slibvergistingsinstallaties	4	4	4
Lengte rioolpersleidingen	165 km	165 km	165 km

Bijlage 2 Aanpassingen Programmabegroting n.a.v. commissiebehandeling

Hoogheemraadschap van Delfland

Bijgevoegd treft u aan conceptversie 6.0 van de Programmabegroting 2018 en meerjarenraming 2019–2022. Bij de behandeling van conceptversie 5.0 in de drie commissies op 31 oktober jl. zijn vragen gesteld en opmerkingen gemaakt die hebben geleid tot aanpassingen in de thans voorliggende begroting en meerjarenraming. De aanpassingen hebben geen gevolgen voor exploitatieresultaat, opbrengsten en directe kosten.
De aanpassingen zijn in de marge van de begroting gemarkeerd met een staand streepje en voor de overzichtelijkheid hieronder weergegeven.

1) *Herschikking kapitaallasten (diverse pagina's)*
   De kapitaallasten zijn als één stelpost centraal opgenomen bij programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien in plaats van de toedeling aan de diverse programma's. De exploitatiekosten van de programma's zijn hier tevens op aangepast (exploitatietabellen op pagina 4 – 16 – 20 – 24 – 28 – 35 – 39 – 50 – 51).
   Dit is een technische wijziging die geen gevolgen heeft voor de totale financiële omvang van de begroting, en ook niet voor de directe exploitatieramingen van de verschillende programma's.

2) Overige aanpassingen:

- *Colofon: aangevuld (pagina 2)*
  Foto omslag: C. Doelman (voormalig lid VV) schouwt met peilstok.
  Fotograaf : G. Smit (Delfland).

- *Inleiding: jaren toegevoegd (pagina 7)*
  Waterbeheerplan 5 2016-2021.

- *Prestatie indicatoren met streefwaarde (pagina 9, 31 en 65)*
  Min-teken opgenomen bij (vrije) kassaldo.

- *Meerjarenperspectief: tabel aflossingscapaciteit aangepast (pagina 9)*
  Totale opbrengsten en totale lasten sluiten nu aan met paragraaf 10.6.1 Ontwikkeling kosten en opbrengsten.

- *Prestatie indicatoren met streefwaarde (pagina 13 en 63)*
  Percentage toetsopgave jaarschijf 2022 is aangepast.

- *Hergebruik grondstoffen (pagina 26)*
  Tekstuele aanvulling: "Er geldt een verplichting om deze maatregelen uit te voeren conform de meerjarenafspraken energie-efficiëntie (MJA-3) wanneer deze een terugverdientijd hebben van vijf jaar of minder. Investeringen met een terugverdientijd van meer dan 5 jaar worden met een businesscase toegelicht en voorgelegd aan de VV."

- *Digitale dienstverlening (pagina 33)*
  Actuele score aanbodmonitor opgenomen: "In juli is de score van Delfland op de aanbodmonitor 86% (juli 2017: 71,4%)."

- Tabel bestemmingsreserves (pagina 42)
  Stand 31-12-2018 bij reserve frictiekosten en totaal bestemming reserves aangepast.

Hoogheemraadschap van Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	285
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	16 november 2017
Agendapunt	B.04
Omschrijving	Wijziging Gemeenschappelijke regeling RBG

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering	31 oktober 2017
Verenigde Vergadering	**16 november 2017**

Toelichting

Eerst moet de VV toestemming verlenen tot wijziging van de GR (16 nov. 2017).
Hierna opnieuw naar D&H (21 nov. 2017) die -na verkregen toestemming VV- met de wijziging van de GR moet instemmen.

Voorgesteld besluit

1. Aan het college van dijkgraaf en hoogheemraden toestemming te verlenen in te stemmen met de wijziging van de Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep overeenkomstig het bijgevoegde ontwerp.

Onderwerp: Wijziging Gemeenschappelijke regeling RBG
Dossiernummer: 285

1. Probleemstelling – context

De Gr de RBG heeft het verzoek gedaan in te stemmen met wijziging van de gemeenschappelijke regeling en wel om de volgende redenen:
a. Wijzigingen die voortvloeien uit de taakmutaties voor Delft;
b. Wijziging die het mogelijk maakt in de toekomst taakmutaties door te voeren zonder dat wijziging van de gemeenschappelijke regeling nodig is;
c. Wijzigingen die nodig zijn om omissies en onvolkomenheden in de thans geldende versie van de gemeenschappelijke regeling op te heffen.

2. Beoogd effect

In dit wijzigingsvoorstel is voor toekomstige taakmutaties een praktische oplossing uitgewerkt (nieuw artikel 6 van de GR). Deze bestaat eruit dat de bijlagen bij de Gemeenschappelijke regeling, waarin nu per deelnemer de belastingsoorten staan die uitgevoerd worden, wordt vervangen door een taakregister dat afzonderlijk door het Algemeen Bestuur van de RBG wordt vastgesteld en gewijzigd kan worden. De eerste vaststelling gebeurt door middel van bijgaand wijzigingsbesluit; hiermee wordt de bestaande situatie gecodificeerd, met inachtneming van de taakmutaties voor de gemeente Delft per 1 januari 2018.

3. Kernboodschap

Om de Gemeenschappelijke regeling RBG te wijzigen en hiermee de taakmutaties voor de gemeente Delft per 1 januari 2018 mogelijk te maken, moeten de vijf deelnemers van de RBG (de colleges van D&H van HHSK en HHD en de colleges van B&W van de gemeente Delft, Vlaardingen en Schiedam) instemmen met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling.

4. Historie - eerdere besluitvorming

Gemeenschappelijke regeling d.d. 1 januari 2015

5. Regelgeving en Beleid

Een wijziging in de taakuitvoering van de RBG maakt een wijziging nodig van de tekst van de GR RBG. Daarbij moet de wijzigingsprocedure worden gevolgd zoals beschreven in artikel 44 van de GR RBG.

6. Financiën

Niet van toepassing.

7. Duurzaamheid

Niet van toepassing.

8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing.

9. OR/GO

Niet van toepassing.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Niet van toepassing.

11. Communicatie (in- en extern)

Van het besluit van instemming met de wijziging de Regionale Belasting Groep zo spoedig mogelijk in kennis gesteld.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Niet van toepassing.

13. Bevoegd orgaan

De college van D&H is na instemming van de VV het bevoegd orgaan tot instemming van de wijziging in de gemeenschappelijke regeling.

14. Toelichting

Zie bijlagen

15. Bijlagen

Bijlage:

1. HHD – Verzoek aan college om instemming
2. 07-0917-5 agendapunt 5 Bijlage 1 Besluit
3. Bijlage 2 Takenregister RBG
4. Bijlage 3 Modelverzoek toestemming VV

Wijziging Gemeenschappelijke regeling RBG

Dossiernummer : 285
Vergaderdatum : 16 november 2017

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 10 oktober 2017, dossiernummer 285;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering,

overwegende dat:
a. hiertegen wel/geen bedenkingen zijn ingediend;

Besluit:
1. Aan het college van dijkgraaf en hoogheemraden toestemming te verlenen in te stemmen met de wijziging van de Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep overeenkomstig het bijgevoegde ontwerp.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 16 november 2017

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris, de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen mr. M.A.P. van Haersma Buma

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp: Wijziging Gemeenschappelijke regeling RBG
Dossiernummer: 285

1. Probleemstelling – context

De Gr de RBG heeft het verzoek gedaan in te stemmen met wijziging van de gemeenschappelijke regeling en wel om de volgende redenen:
a. Wijzigingen die voortvloeien uit de taakmutaties voor Delft;
b. Wijziging die het mogelijk maakt in de toekomst taakmutaties door te voeren zonder dat wijziging van de gemeenschappelijke regeling nodig is;
c. Wijzigingen die nodig zijn om omissies en onvolkomenheden in de thans geldende versie van de gemeenschappelijke regeling op te heffen.

2. Beoogd effect

In dit wijzigingsvoorstel is voor toekomstige taakmutaties een praktische oplossing uitgewerkt (nieuw artikel 6 van de GR). Deze bestaat eruit dat de bijlagen bij de Gemeenschappelijke regeling, waarin nu per deelnemer de belastingsoorten staan die uitgevoerd worden, wordt vervangen door een taakregister dat afzonderlijk door het Algemeen Bestuur van de RBG wordt vastgesteld en gewijzigd kan worden. De eerste vaststelling gebeurt door middel van bijgaand wijzigingsbesluit; hiermee wordt de bestaande situatie gecodificeerd, met inachtneming van de taakmutaties voor de gemeente Delft per 1 januari 2018.

3. Kernboodschap

Om de Gemeenschappelijke regeling RBG te wijzigen en hiermee de taakmutaties voor de gemeente Delft per 1 januari 2018 mogelijk te maken, moeten de vijf deelnemers van de RBG (de colleges van D&H van HHSK en HHD en de colleges van B&W van de gemeente Delft, Vlaardingen en Schiedam) instemmen met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling.

4. Historie - eerdere besluitvorming

Gemeenschappelijke regeling d.d. 1 januari 2015

5. Regelgeving en Beleid

Een wijziging in de taakuitvoering van de RBG maakt een wijziging nodig van de tekst van de GR RBG. Daarbij moet de wijzigingsprocedure worden gevolgd zoals beschreven in artikel 44 van de GR RBG.

6. Financiën

Niet van toepassing.

7. Duurzaamheid

Niet van toepassing.

8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing.

9. OR/GO

Niet van toepassing.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Niet van toepassing.

11. Communicatie (in- en extern)

Van het besluit van instemming met de wijziging de Regionale Belasting Groep zo spoedig mogelijk in kennis gesteld.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Niet van toepassing.

13. Bevoegd orgaan

De college van D&H is na instemming van de VV het bevoegd orgaan tot instemming van de wijziging in de gemeenschappelijke regeling.

14. Toelichting

Zie bijlagen

15. Bijlagen

Bijlage:

1. HHD – Verzoek aan college om instemming
2. 07-0917-5 agendapunt 5 Bijlage 1 Besluit
3. Bijlage 2 Takenregister RBG
4. Bijlage 3 Modelverzoek toestemming VV

Wijziging Gemeenschappelijke regeling RBG

Dossiernummer : 285
Vergaderdatum : 16 november 2017

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 10 oktober 2017, dossiernummer 285;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering,

overwegende dat:
a. hiertegen wel/geen bedenkingen zijn ingediend;

Besluit:
1. Aan het college van dijkgraaf en hoogheemraden toestemming te verlenen in te stemmen met de wijziging van de Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep overeenkomstig het bijgevoegde ontwerp.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 16 november 2017

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris, de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen mr. M.A.P. van Haersma Buma

REGIONALE
BELASTING
GROEP

Regionale Belasting Groep
Spoorstraat 7 (bezoekadres)
Postbus 4083
3102 GB Schiedam

T. 088 291 10 44
I. www.derbg.nl

Aan dijkgraaf en hoogheemraden van het
hoogheemraadschap van Delfland
t.a.v. de heer B. de Haan
Postbus 3061
2601 DB Delft

Ons kenmerk	:	WK/20170913-4	Verzenddatum	:	
Contactpersoon	:	Wim Kreukniet	Uw kenmerk	:	
Doorkiesnummer	:	06-31654109	Onderwerp	:	Verzoek instemmen wijziging van de gemeenschappelijke regeling RBG
			Bijlagen	:	1. Wijziging GR 2. Takenregister RBG per 1 januari 2018 3. Model voorstel toestemming Raad / VV

Geacht college,

De gemeente Delft heeft het besluit genomen de parkeerbelasting en de lijkbezorgingsrechten per 1 januari 2018 te gaan verzelfstandigen en werkzaamheden voor de afhandeling van klantcontacten over belastingzaken over te dragen aan de Regionale Belasting Groep (hierna: RBG). Dit betreft een uitruil van taken (taakmutaties) waarbij de financiële bijdragen van alle deelnemers ongewijzigd blijft. Om de taakmutaties mogelijk te maken is een wijziging nodig van de tekst van de gemeenschappelijke regeling RBG zoals die op 1 januari 2015 met de komst van de gemeente Schiedam als deelnemer in werking is getreden. Hiervoor verzoek ik u in te stemmen met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling RBG, nadat de Gemeenteraad / Verenigde Vergadering toestemming heeft gegeven. Hieronder zal ik de wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling RBG toelichten.

Wijziging Gemeenschappelijke regeling
De wijziging van de Gemeenschappelijke regeling RBG is bijgevoegd en bevat naast de noodzakelijke wijzigingen die volgen uit de taakmutaties voor Delft nog twee andere elementen. Wij hebben onderzocht hoe we taakmutaties in de toekomst kunnen doorvoeren zonder hiervoor de Gemeenschappelijke regeling te moeten wijzigen. Voor dit soort beperkte mutaties is dat immers een zware procedure. We hebben gezocht naar een manier om hier flexibel op in te kunnen spelen en tegelijkertijd de rechtszekerheid van de belastingbetaler, het belang van de andere deelnemers en de zeggenschap en verantwoordelijkheid van het Algemeen bestuur van de RBG voor de continuïteit van de RBG te blijven waarborgen. Verder zijn er nog enkele technische aanpassingen die we nu ook in de wijziging van de Gemeenschappelijke regeling RBG hebben doorgevoerd.

Toekomstige taakmutaties
In dit wijzigingsvoorstel is voor toekomstige taakmutaties een praktische oplossing uitgewerkt (nieuw artikel 6 van de GR). Deze bestaat eruit dat de bijlagen bij de Gemeenschappelijke regeling, waarin nu per deelnemer de belastingsoorten staan die uitgevoerd worden, wordt vervangen door een taakregister dat afzonderlijk door het Algemeen Bestuur van de RBG wordt vastgesteld en gewijzigd kan worden. De eerste vaststelling gebeurt door middel van bijgaand wijzigingsbesluit; hiermee wordt de bestaande situatie gecodificeerd, met inachtneming van de taakmutaties voor de gemeente Delft per 1 januari 2018.

Voor toekomstige wijzigingen geldt de volgende procedure:
Een deelnemer bespreekt met de RBG de wijzigingen in de uitvoering van belastingsoorten. Er vindt overleg met de betreffende deelnemer plaats over de organisatorische, financiële en personele consequenties van dit voornemen. De afspraken die daarover worden gemaakt worden ter bekrachtiging voorgelegd aan het Algemeen bestuur van de RBG. Het Algemeen bestuur van de RBG neemt een besluit en wijzigt tegelijkertijd het takenregister dienovereenkomstig. Het gewijzigde takenregister wordt vervolgens gepubliceerd.
Door dit gewijzigde takenregister te publiceren is voor de belastingbetaler duidelijk of de RBG dan wel de gemeente of het waterschap bevoegd is de betreffende belastingsoort te heffen en te innen. De uitvoering van de belastingtaak vergt, mede uit oogpunt van rechtszekerheid en transparantie voor de belastingbetaler, een zorgvuldige vastlegging van de bevoegdheden die hierbij gewaarborgd is.

Technische wijzigingen
In bijgaand wijzigingsbesluit zijn tevens enkele technische wijzigingen meegenomen in de thans geldende tekst van de Gemeenschappelijke regeling. Soms gaat het om een achterhaalde bepaling, in enkele gevallen om omissies, bijvoorbeeld in verwijzingen. Al eerder hebben de gemeenten Delft en Vlaardingen besloten de fiscale heffing en inning van marktgelden met ingang 2016 te stoppen. Dat was ook nog niet verwerkt in de bijlage van de Gemeenschappelijke regeling.

Gevraagd Besluit
Om de Gemeenschappelijke regeling RBG te wijzigen en hiermee de taakmutaties voor de gemeente Delft per 1 januari 2018 mogelijk te maken, moeten de vijf deelnemers van de RBG (de colleges van D&H van HHSK en HHD en de colleges van B&W van de gemeente Delft, Vlaardingen en Schiedam) instemmen met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling.

Aan het college wordt voorgesteld om voor 1 december 2017:
1. In te stemmen met bijgaand voorstel tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep in verband met:
    a. Wijzigingen die voortvloeien uit de taakmutaties voor Delft;
    b. Wijziging die het mogelijk maakt in de toekomst taakmutaties door te voeren zonder dat wijziging van de gemeenschappelijke regeling nodig is;
    c. Wijzigingen die nodig zijn om omissies en onvolkomenheden in de thans geldende versie van de gemeenschappelijke regeling op te heffen.
2. De hiervoor op grond van artikel 1, tweede lid Wgr vereiste toestemming te vragen aan de Gemeenteraad / Verenigde Vergadering (zie bijlage 3).

Het algemeen bestuur van de RBG heeft, ter voldoening aan het bepaalde in respectievelijk artikel 42, lid 1, en artikel 44, lid 2, van de gemeenschappelijke regeling RBG, op 7 september 2017 besloten de deelnemers positief te adviseren over het door u te nemen besluit.

Hoogachtend,

Het dagelijks bestuur van de Regionale Belasting Groep,
namens dezen,

directeur,

H.B. Sigmond

Bijlage 1

Wijziging Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep

De dagelijkse besturen van de hoogheemraadschappen van Delfland en van Schieland en de Krimpenerwaard en de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Delft, Schiedam en Vlaardingen;

Gelet op artikel 1, lid 2 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 44 van de Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep

Besluiten:

de Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep zoals deze per 1 januari 2015 in werking is getreden als volgt te wijzigen:

Artikel I

A
In artikel 1, onderdeel u, wordt 'de deelnemers' vervangen door: de deelnemers en het dagelijks bestuur.

B
Artikel 6, leden 2 en 3 als volgt te wijzigen en nieuwe leden 4, 5, 6 en 7 toe te voegen:
2. De door het dagelijks bestuur van een deelnemend waterschap aan de RBG overgedragen bevoegdheden tot heffing en invordering van waterschapsbelastingen worden vastgelegd in een takenregister.
3. De door een college van een deelnemende gemeente op grond van artikel 5 aan de RBG overgedragen bevoegdheden tot heffing en invordering van gemeentelijke belastingen, alsmede de bevoegdheid tot uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken, worden vastgelegd in een takenregister.
4. Wijziging van een deel van de in het takenregister als bedoeld in het tweede of derde lid voor de betreffende deelnemer opgenomen waterschapsbelastingen dan wel gemeentelijke belastingen is mogelijk indien het algemeen bestuur hiertoe besluit.
5. Voorafgaand aan dit besluit is overeenstemming daarover tussen het algemeen bestuur en de deelnemer waarvoor de wijziging van toepassing vereist.
6. Een wijziging in het takenregister wordt nadat daartoe besloten is op de gebruikelijke wijze bekend gemaakt en treedt in werking op een in die bekendmaking aangegeven moment.
7. Op alle besluiten die voorafgaand aan een wijziging van het takenregister zijn genomen en op alle belastbare feiten blijft de regeling van toepassing zoals deze op het moment van het nemen van het betreffende besluit dan wel het ontstaan van het belastbare feit luidde. Ten aanzien van deze besluiten en belastbare feiten blijft de Regionale Belasting Groep het bevoegd gezag.

C
In artikel 20, lid 1, onderdeel e, vervallen de woorden ´de inspecteur en de ontvanger van de (Rijks)belastingdienst,´.

D
In artikel 20 wordt na lid 7 een nieuw lid toegevoegd, luidende:

7a. Het dagelijks bestuur is bevoegd tot het stellen van nadere regels ter uitvoering van de Algemene wet inzake rijksbelastingen, van de Invorderingswet 1990 en van de belastingverordening.

E
In artikel 31, eerste lid wordt ‘artikel 11, tweede lid’ vervangen door: artikel 11, derde lid.

F
In artikel 35, eerste lid wordt ‘artikel 11, tweede lid’ vervangen door: artikel 11, derde lid.

G
In artikel 51, wordt ‘dagelijks bestuur van het hoogheemraadschap van Delfland’ vervangen door: college van burgemeester en wethouders van de gemeente Schiedam.

H
De bijlage bij artikel 6, tweede lid, van de Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep, wordt als volgt gewijzigd:
1. Bij de gemeente Delft in onderdeel 2, sub 7 wordt ‘Lijkbezorgingsrechten’ vervangen door: Reclamebelasting.
2. Bij de gemeente Delft in onderdeel 2, vervalt sub 8 en 10 onder vernummering van sub 9 tot sub 8 en sub 11 tot sub 9.
3. Bij de gemeente Vlaardingen in onderdeel 2, vervalt sub 8 onder vernummering van sub 9 t/m 13 tot sub 8 t/m 12.
4. Bij de gemeente Vlaardingen in onderdeel 2 sub 12 (nieuw) wordt bij het derde gedachtestreepje ´Gemeentelijke Basisregistratie Personen´ vervangen door: Basisregistratie Personen.
5. Bij de gemeente Vlaardingen in onderdeel 2 sub 12 (nieuw) komt het vijfde gedachtestreepje en de woorden ‘Burgerlijke Stand’ te vervallen.
6. Bij de gemeente Vlaardingen in onderdeel 2 sub 12 (nieuw) wordt bij het zesde (nieuw) gedachtestreepje ´Verkeer/toezicht en handhaving onder 42.B en 42.C’ vervangen door: Verkeer/toezicht en handhaving onder 31.B en 31.C
7. De bijlage bij artikel 6, tweede lid wordt als volgt aangeduid: Besluit Takenregister Regionale Belasting Groep.
8. Het Besluit Takenregister Regionale Belasting Groep wordt naast de wijziging van de regeling afzonderlijk gepubliceerd.

ARTIKEL II

A
Deze wijziging treedt in werking met ingang van 1 januari 2018

B
Ten aanzien van de bij het in werking treden van de gewijzigde regeling genomen besluiten en belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan, blijft de regeling van toepassing zoals deze luidde voorafgaand aan die wijziging. Ten aanzien van voorafgaand aan het wijzigen van de regeling genomen besluiten en belastbare feiten blijft de Regionale Belasting Groep het bevoegd gezag.

C
Dit besluit kan worden aangehaald als: Eerste wijziging Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep per 1 januari 2018.

Dijkgraaf en hoogheemraden van Schieland en de Krimpenerwaard,

secretaris-directeur,
M.J.H. van Kuijk

dijkgraaf,
mr. J.H. Oosters

Dijkgraaf en hoogheemraden van Delfland,

secretaris-directeur,
ir. P.C. Janssen

dijkgraaf,
mr. M.A.P. van Haersma Buma

Burgemeester en wethouders van de gemeente Delft,

gemeentesecretaris,
mr. J. Krul

burgemeester,
mevr. J.M. van Bijsterveldt-Vliegenthart

Burgemeester en wethouders van de gemeente Vlaardingen,

gemeentesecretaris,
mevr. mr. A. Knol-van Leeuwen

burgemeester,
mevr. mr. A.M.M. Jetten

Burgemeester en wethouders van de gemeente Schiedam,

gemeentesecretaris,
mevr. K. Handstede

burgemeester,
C.H.J. Lamers

Toelichting

De in artikel I, onderdeel A, opgenomen wijziging is van redactionele aard.

Met de wijzigingen van artikel I, onderdeel B, wordt het mogelijk gemaakt dat als er mutaties zijn in de belastingsoorten waarvan de deelnemers de uitvoering opdragen aan de RBG dit niet meer hoeft te worden aangepast met een wijziging van de Gemeenschappelijke regeling. In de huidige situatie zijn in de bijlage van de Gemeenschappelijke regeling de belastingen opgenomen zoals deze per deelnemer aan de RBG zijn overgedragen. Volgens de huidige Gemeenschappelijke regeling moet bij elke mutatie in de taken de zware procedure van wijziging van de Gemeenschappelijke regeling worden gevolgd. Met deze wijziging worden de belastingsoorten waarvan de bevoegdheid aan de RBG is overgedragen opgenomen in een takenregister. Bij een wijziging in de taken van de RBG hoeft dan alleen het takenregister te worden gewijzigd. Het algemeen bestuur en de deelnemer die het takenregister wil aanpassen moeten overeenstemming bereiken over de wijziging.

Verder is in lid 7 een algemene overgangsbepaling opgenomen waarmee wordt geregeld dat bij het vervallen van een taak in het takenregister de RBG bevoegd blijft voor de belastbare feiten tot die datum.

Artikel I, onderdeel C, is een technische wijziging. In deze GR is zowel aan het dagelijks bestuur (artikel 20 lid 1 onderdeel e), als aan de heffingsambtenaar (art. 26 lid 1) en de invorderingsambtenaar (art. 27 lid 1) inspecteurs- en ontvangerbevoegdheden toegekend en dit is niet mogelijk.

Het in artikel I, onderdeel D toegevoegde lid is een verduidelijking van de huidige tekst van de Gemeenschappelijke regeling. Uit artikel 20 lid 1 onderdeel e volgt dat het dagelijks bestuur nadere regels mag vaststellen. Met deze wijziging is dit nu letterlijk in de tekst van de Gemeenschappelijke regeling opgenomen. Met deze aanpassing is geen wijziging van de bevoegdheden beoogd.

Artikel I, onderdeel E en F, herstelt een fout in de verwijzing naar een foutief artikellid.

Artikel I, onderdeel G, regelt dat de gemeente Schiedam zorgdraagt voor het toezenden van de regeling aan gedeputeerde staten. Dit volgt uit artikel 62a, eerste lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen, waarin staat dat het bestuur van de gemeente van de plaats van vestiging, de regeling aan gedeputeerde staten van de provincie moet toezenden.

In artikel I, onderdeel H zijn de wijzigingen opgenomen van de bijlage waarin de aan de RBG overgedragen belastingen per deelnemer zijn opgenomen. De bijlage wordt met dit besluit gewijzigd in een takenregister die gewijzigd kan worden op de in artikel 6 beschreven wijze.

Besluit Takenregister Regionale Belasting Groep per 1 januari 2018

op grond van artikel 6, tweede en derde lid van de gemeenschappelijke regeling RBG

A.
Het hoogheemraadschap van Delfland heeft aan de RBG de heffing en invordering van de volgende belastingen overgedragen:

1. Watersysteemheffing;
2. Zuiveringsheffing;
3. Verontreinigingsheffing;
4. Precariobelasting;
5. Leges.

B.
Het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard heeft aan de RBG de heffing en invordering van de volgende belastingen overgedragen:

1. Watersysteemheffing;
2. Wegenheffing;
3. Zuiveringsheffing;
4. Verontreinigingsheffing;
5. Precariobelasting;
6. Leges.

C.
De gemeente Delft heeft aan de RBG overgedragen:

1) De uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken.

2) Met inachtneming van hetgeen geregeld is in de betreffende gemeentelijke belastingverordeningen, de heffing en invordering van:
    1. Onroerendezaakbelastingen;
    2. Afvalstoffenheffing;
    3. Rioolheffing;
    4. Reinigingsrechten;
    5. Toeristenbelasting;
    6. Precariobelasting;
    7. Reclamebelasting;
    8. Kadegelden;
    9. Leges, met uitzondering van de leges als vermeld in de tarieventabel van de legesverordening:
       Titel 1
        - Hoofdstuk 1 Burgerlijke stand;
        - Hoofdstuk 2 Reisdocumenten;
        - Hoofdstuk 3 Rijbewijzen;
        - Hoofdstuk 4 Verstrekkingen uit de basisregistratie personen;
        - Hoofdstuk 5 Verstrekkingen op grond van Wet bescherming persoonsgegevens;
        - Hoofdstuk 6 Vastgoedinformatie;
        - Hoofdstuk 7 Overige publiekszaken;
        - Hoofdstuk 8 Huisvestingswet / Huisvestingsverordening;
        - Hoofdstuk 9 Leegstandwet;
        - Hoofdstuk 11 Winkeltijdenwet;
        - Hoofdstuk 14 Verkeer en vervoer, met dien verstande dat de heffing en invordering van 1.14.5. aan de RBG is overgedragen;
        - Hoofdstuk 18 Milieuvergunningen;
        - Hoofdstuk 19 Diversen;

Titel 2
- Hoofdstuk 2 Vooroverleg/beoordelen conceptaanvraag;

Titel 3
- Hoofdstuk 1 Horeca onder 3.1.3.6;
- Hoofdstuk 3 Prostitutiebedrijven;
- Hoofdstuk 5 Brandbeveiligingsverordening.

D.
De gemeente Vlaardingen heeft aan de RBG overgedragen:

1) De uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken.

2) Met inachtneming van hetgeen geregeld is in de betreffende gemeentelijke belastingverordeningen, de heffing en invordering van:
    1. Onroerendezaakbelastingen;
    2. Afvalstoffenheffing;
    3. Rioolheffing;
    4. Reinigingsrechten;
    5. Toeristenbelasting;
    6. Precariobelasting;
    7. Lijkbezorgingsrechten;
    8. Hondenbelasting;
    9. Havengelden pleziervaartuigen, recreatieve toeristische (bedrijfs)vaartuigen en historische schepen;
    10. Havengelden vaste ligplaatsen;
    11. BIZ-bijdrage;
    12. Leges, met uitzondering van de leges als vermeld in de tarieventabel van de legesverordening, hoofdstuk 1 onder:
        - Algemeen;
        - Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart;
        - Basisregistratie Personen onder 11;
        - Rijbewijzen;
        - Kadaster;
        - Verkeer/toezicht en handhaving onder 31.B en 31.C.

E.
De gemeente Schiedam heeft aan de RBG overgedragen:

1) De uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken.

2) Met inachtneming van hetgeen geregeld is in de betreffende gemeentelijke belastingverordeningen, de heffing en invordering van:
    1. Onroerendezaakbelastingen;
    2. Afvalstoffenheffing;
    3. Rioolheffing;
    4. Reinigingsrecht;
    5. Reclamebelasting;
    6. Precariobelasting;
    7. Hondenbelasting;
    8. Woonwagenrecht;
    9. Woonschepenrechten;
    10. BIZ-bijdrage;
    11. Leges, met uitzondering van de leges als vermeld in de tarieventabel van de legesverordening:
        Titel 1
        - Hoofdstuk 1 Burgerlijke stand;
        - Hoofdstuk 2 Reisdocumenten Nederlandse identiteitskaart;

- Hoofdstuk 3 Rijbewijzen;
- Hoofdstuk 5 Verstrekkingen uit het kiezersregister;
- Hoofdstuk 7 Overige publiekszaken;
- Hoofdstuk 8 Gemeentearchief.

F.
De deelnemers hebben de werkzaamheden met betrekking tot de klantencontacten voor de hierboven genoemde taken overgedragen aan de RBG.

Aldus vastgesteld door het algemeen bestuur van de Regionale Belasting Groep in de openbare vergadering van 7 september 2017.

Het algemeen bestuur van de Regionale Belasting Groep,

directeur, voorzitter,

H.B. Sigmond drs. A.J.B. van der Klugt

Model voorstel toestemming Gemeenteraad / Verenigde Vergadering wijziging Gemeenschappelijke regeling RBG

Gevraagd besluit
Aan de Gemeenteraad / Verenigde Vergadering wordt gevraagd:

1. het college, op grond van artikel 1, tweede lid Wgr, toestemming te verlenen om in te stemmen met bijgaand voorstel tot wijziging van de vigerende Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep.

Toelichting
De gemeente Delft heeft het besluit genomen de parkeerbelasting en de lijkbezorgingsrechten per 1 januari 2018 te gaan verzelfstandigen en werkzaamheden voor de afhandeling van klantcontacten over belastingzaken over te dragen aan de Regionale Belasting Groep (hierna: RBG). Dit betreft een uitruil van taken (taakmutaties) waarbij de financiële bijdragen van alle deelnemers ongewijzigd blijft. Om de taakmutaties mogelijk te maken is een wijziging nodig van de tekst van de gemeenschappelijke regeling RBG zoals die op 1 januari 2015 met de komst van de gemeente Schiedam als deelnemer in werking is getreden. U wordt verzocht toestemming te geven aan het college om in te stemmen met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling RBG. Hieronder worden de wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling RBG toegelicht.

De wijziging van de Gemeenschappelijke regeling RBG is bijgevoegd en bevat naast de noodzakelijke wijzigingen die volgen uit de taakmutaties voor Delft nog twee andere elementen. Wij hebben onderzocht hoe we taakmutaties in de toekomst kunnen doorvoeren zonder hiervoor de Gemeenschappelijke regeling te moeten wijzigen. Voor dit soort beperkte mutaties is dat immers een zware procedure. Er is gezocht naar een manier om hier flexibel op in te kunnen spelen en tegelijkertijd de rechtszekerheid van de belastingbetaler, het belang van de andere deelnemers en de zeggenschap en verantwoordelijkheid van het Algemeen bestuur van de RBG voor de continuïteit van de RBG te blijven waarborgen. Verder zijn er nog enkele technische aanpassingen die nu ook in de wijziging van de Gemeenschappelijke regeling RBG zijn doorgevoerd.

In dit wijzigingsvoorstel is voor toekomstige taakmutaties een praktische oplossing uitgewerkt (nieuw artikel 6 van de GR). Deze bestaat eruit dat de bijlagen bij de Gemeenschappelijke regeling, waarin nu per deelnemer de belastingsoorten staan die uitgevoerd worden, wordt vervangen door een taakregister dat afzonderlijk door het Algemeen Bestuur van de RBG wordt vastgesteld en gewijzigd kan worden. De eerste vaststelling gebeurt door middel van bijgaand wijzigingsbesluit; hiermee wordt de bestaande situatie gecodificeerd, met inachtneming van de taakmutaties voor de gemeente Delft per 1 januari 2018.

Voor toekomstige wijzigingen geldt de volgende procedure:
Een deelnemer bespreekt met de RBG de wijzigingen in de uitvoering van belastingsoorten. Er vindt overleg met de betreffende deelnemer plaats over de organisatorische, financiële en personele consequenties van dit voornemen. De afspraken die daarover worden gemaakt worden ter bekrachtiging voorgelegd aan het Algemeen bestuur van de RBG. Het Algemeen bestuur van de RBG neemt een besluit en wijzigt tegelijkertijd het takenregister dienovereenkomstig. Het gewijzigde takenregister wordt vervolgens gepubliceerd.
Door dit gewijzigde takenregister te publiceren is voor de belastingbetaler duidelijk of de RBG dan wel de gemeente of het waterschap bevoegd is de betreffende belastingsoort te heffen en te innen. De uitvoering van de belastingtaak vergt, mede uit oogpunt van rechtszekerheid en transparantie voor de belastingbetaler, een zorgvuldige vastlegging van de bevoegdheden die hierbij gewaarborgd is.

In bijgaand wijzigingsbesluit zijn tevens enkele technische wijzigingen meegenomen in de thans geldende tekst van de Gemeenschappelijke regeling. Soms gaat het om een achterhaalde bepaling, in enkele gevallen om omissies, bijvoorbeeld in verwijzingen. Al eerder hebben de gemeenten Delft en Vlaardingen besloten de fiscale heffing en inning van marktgelden met ingang 2016 te stoppen. Dat was ook nog niet verwerkt in de bijlage van de Gemeenschappelijke regeling.

Hoogheemraadschap van Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	264
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	16 november 2017
Agendapunt	H.02
Omschrijving	Verordening Watersysteemheffing Delfland 2018

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering	31 oktober 2017
Verenigde Vergadering	**16 november 2017**

Voorgesteld besluit

Vast te stellen de navolgende Verordening watersysteemheffing Delfland 2018.

Onderwerp: Verordening Watersysteemheffing Delfland 2018
Dossiernummer: 264

1. Probleemstelling - context

Voor het opleggen van de belastingen 2018 zijn door de VV vastgestelde verordeningen benodigd. In de voorliggende verordening watersysteemheffing 2018 is de verordening 2017 als basis gehanteerd. Hierin zijn de tarieven geactualiseerd naar de tarieven 2018.

2. Beoogd effect

Actuele verordening watersysteemheffing voor het jaar 2018.

3. Kernboodschap

Het vaststellen van de belastingverordening voor de watersysteemheffing 2018 met daarin opgenomen de tarieven voor het belastingjaar 2018 op basis waarvan de RBG, de verbonden partij die voor Delfland de heffing en inning verricht, haar werkzaamheden voor Delfland kan uitvoeren.

4. Historie - eerdere besluitvorming

In de verenigde vergadering van 24 september 2015 (1199528) is besloten tot vaststelling van een nieuwe kostentoedelingsverordening vanaf 2016.
Bij besluit van de verenigde vergadering van 17 november 2016 (1275860) is de verordening voor de watersysteemheffing 2017 vastgesteld.

5. Regelgeving en Beleid

Waterschapswet:
Artikel 110: bevoegdheid van het algemeen bestuur tot het vaststellen van een belastingverordening.
Artikelen 117, 118, 119: omschrijving en uitwerking watersysteemheffing.
Artikel 73: bekendmaking.
Inspraakverordening Delfland 2011: artikel 2.1.

6. Financiën

De aanpassing van de verordening zelf heeft geen financiële gevolgen, het is de uitkomst van andere besluiten namelijk de vastgestelde kostentoedelingsverordening 2016 en de begroting 2018.

7. Duurzaamheid

N.v.t.

8. Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

9. OR/GO

N.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Risico: Zolang de verenigde vergadering de verordening niet heeft vastgesteld, kan geen heffing worden opgelegd.
Beheersmaatregel: Verordening aanpassen aan de wensen van de verenigde vergadering en opnieuw ter vaststelling voorleggen.

11. Communicatie (in- en extern)

N.v.t.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Op grond van artikel 73 van de Waterschapswet wordt het besluit van de VV tot vaststelling van de onderhavige verordening bekendgemaakt in het elektronisch Waterschapsblad door plaatsing van de integrale tekst van die verordening.

13. Bevoegd orgaan

De VV op basis van artikel 110 Waterschapswet.
Dijkgraaf en hoogheemraden op grond van artikel 84 lid 2 Waterschapswet ter zake van de voorbereiding van de besluiten van de verenigde vergadering.
Dijkgraaf en hoogheemraden op grond van artikel 2 lid 1 van de Inspraakverordening Delfland 2011.

14. Toelichting

In de nieuwe verordening watersysteemheffing zijn de volgende wijzigingen verwerkt ten opzichte van die uit 2017:
1. De tarieven voor 2018 zijn opgenomen (art. 4, 6, 8 en 10);
2. Inwerkingtreding en citeerartikel (art. 19);
2. De naam van de verordening wordt voorzien van het jaartal 2018.

De verordening is:
1. gebaseerd op de modelverordening van de Unie van Waterschappen;
2. aangepast aan de situatie bij Delfland.

Inspraak is alleen zinvol als er bij vaststelling van de Verordening keuzevrijheid is waarbij rekening gehouden kan worden met de zienswijzen van belanghebbenden en dat is hier niet het geval.
De onderbouwing dat inspraak op de belastingverordeningen niet zinvol is, blijkt uit de relatie kostentoedelingsverordening, begroting en belastingverordening:
a. Uit de vastgestelde begroting volgt welke belastinginkomsten Delfland in 2018 nodig heeft;
b. Uit de vastgestelde kostentoedelingsverordening volgt op welke wijze de belastingen over de verschillende categorieën worden verdeeld;
c. In de belastingverordening worden de belastbare feiten, belastingplichtigen, heffingsmaatstaven evenals de uit a. en b. voortvloeiende tarieven vastgelegd.

De Verordening watersysteemheffing Delfland 2018, vloeit in feite voort uit eerdere besluiten, zoals de kostentoedelingsverordening en de begroting, die beide wel de inspraakprocedure doorlopen.

15. Bijlagen

Verordening Watersysteemheffing Delfland 2018

Dossiernummer : 264
Vergaderdatum : 16-11-2017

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 10-10-2017, dossiernummer 264;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering;

overwegende dat:
- een verordening watersysteemheffing moet worden vastgesteld met de tarieven voor 2018;

Gelet op:
- artikel 77 van de Waterschapswet;
- de artikelen 110 tot en met 122 van de Waterschapswet;

Besluit:
vast te stellen de navolgende Verordening watersysteemheffing Delfland 2018.

Verordening watersysteemheffing Delfland 2018

Hoofdstuk I Inleidende bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

Deze verordening verstaat onder:

a. gebied van het waterschap: het gebied dat is aangegeven op de bij het provinciaal reglement behorende kaart waarin de zorg voor het watersysteem aan het waterschap is opgedragen;
b. ingezetene: degene die blijkens de basisregistratie personen bij het begin van het kalenderjaar woonplaats heeft in het gebied van het Hoogheemraadschap van Delfland en die aldaar gebruik heeft van woonruimte , met dien verstande dat gebruik van woonruimte door de leden van een gezamenlijke huishouding wordt aangemerkt als gebruik door een lid van dat huishouden, dat wordt aangewezen door de in artikel 123, derde lid, onderdeel b, van de Waterschapswet bedoelde ambtenaar van het waterschap;
c. ambtenaar belast met de heffing: de krachtens de Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep aangewezen ambtenaar, bedoeld in artikel 124, vijfde lid, onderdeel a, van de Waterschapswet;
d. ambtenaar belast met de invordering: de krachtens de Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep aangewezen ambtenaar, bedoeld in artikel 124, vijfde lid, onderdeel b, van de Waterschapswet;
e. woonruimte: een ruimte die blijkens zijn inrichting bestemd is om als een afzonderlijk geheel te voorzien in woongelegenheid en waarvan de delen blijkens de inrichting van die ruimte niet bestemd zijn om afzonderlijk in gebruik te worden gegeven;
f. natuurterreinen: ongebouwde onroerende zaken waarvan de inrichting en het beheer geheel of nagenoeg geheel en duurzaam zijn afgestemd op het behoud of de ontwikkeling van natuur. Onder natuurterreinen worden mede verstaan bossen en open wateren met een oppervlakte van tenminste één hectare;
g. ongebouwde onroerende zaken: ongebouwde onroerende zaken die geen natuurterreinen zijn;
h. kostentoedelingsverordening: de verordening van het waterschap, bedoeld in artikel 120, eerste lid, eerste volzin, van de Waterschapswet;
i. de heffing: de watersysteemheffing als genoemd in artikel 117, aanhef, Waterschapswet.

Artikel 2 Belastbaar feit en belastingplichtigen

1. Ter bestrijding van kosten die zijn verbonden aan de zorg voor het watersysteem wordt onder de naam 'watersysteemheffing' een directe belasting geheven.
2. De in het eerste lid bedoelde watersysteemheffing wordt geheven van hen die:
   a. ingezetenen zijn als bedoeld in artikel 1, onderdeel b, met dien verstande dat gebruik van woonruimte door de leden van een gezamenlijke huishouding wordt aangemerkt als gebruik door een door de heffingsambtenaar aan te wijzen lid van dat huishouden;
   b. krachtens eigendom, bezit of beperkt recht het genot hebben van ongebouwde onroerende zaken in het gebied van het waterschap;
   c. krachtens eigendom, bezit of beperkt recht het genot hebben van natuurterreinen in het gebied van het waterschap;
   d. krachtens eigendom, bezit of beperkt recht het genot hebben van gebouwde onroerende zaken in het gebied van het waterschap;
3. Heffing plichtig in de zin van het tweede lid, onderdelen b, c en d, is degene die bij het begin van het kalenderjaar als rechthebbende in de basisregistratie kadaster is vermeld, tenzij blijkt dat hij op dat tijdstip geen rechthebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is;
4. Voor de toepassing van het tweede lid, onderdelen b, c en d, is heffing plichtig:
   a. de beperkt gerechtigde en niet de eigenaar, ingeval de onroerende zaak is onderworpen aan het recht van beklemming, van erfpacht, van opstal of van vruchtgebruik;
   b. de eigenaar voor wat betreft het recht van opstal, indien dat recht uitsluitend is gevestigd ten behoeve van de aanleg of het onderhoud, dan wel ten behoeve van de aanleg en het onderhoud, van ondergrondse dan wel bovengrondse leidingen;

5. Indien de onroerende zaak is onderworpen aan beperkte rechten als bedoeld in het vorige artikellid, heeft voor de heffing plicht:
   a. de vruchtgebruiker voorrang boven zowel de opstaller als de erfpachter, onderscheidenlijk de beklemde meier;
   b. de opstaller voorrang boven de erfpachter, onderscheidenlijk de beklemde meier.

Artikel 3 Heffingsmaatstaf
Voor de heffing geldt als heffingsmaatstaf:
a. ter zake van ingezetenen: de woonruimte;
b. ter zake van ongebouwde onroerende zaken en ter zake van natuurterreinen: de oppervlakte van de onroerende zaak, uitgedrukt in een aantal hectaren of een gedeelte daarvan;
c. ter zake van gebouwde onroerende zaken: de waarde die voor het kalenderjaar voor de onroerende zaak wordt bepaald op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken.

Hoofdstuk II Watersysteemheffing ingezetenen

Artikel 4 Tarief ingezetenen
Met inachtneming van het bepaalde dienaangaande in de Kostentoedelingsverordening watersysteembeheer Delfland 2016 bedraagt het tarief voor het jaar 2018 van de watersysteemheffing voor de categorie ingezetenen per woonruimte: € 121,47.

Hoofdstuk III Watersysteemheffing ongebouwde onroerende zaken

Artikel 5 Belastingobject
1. Voor de toepassing van dit hoofdstuk en van artikel 2, lid 2, onderdeel b en artikel 9, derde lid van deze verordening, wordt als één ongebouwde onroerende zaak aangemerkt een kadastraal perceel of een gedeelte daarvan, met dien verstande dat buiten aanmerking wordt gelaten:
   a. hetgeen ingevolge artikel 9, eerste en tweede lid, wordt aangemerkt als een gebouwde onroerende zaak;
   b. een natuurterrein.
2. Voor de heffing worden openbare land- en waterwegen en banen voor openbaar vervoer per rail, een en ander met inbegrip van kunstwerken, alsmede waterverdedigingswerken die worden beheerd door organen, instellingen of diensten van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van de delen van zodanige werken die dienen als woning, aangemerkt als ongebouwde onroerende zaken.

Artikel 6 Tarief ongebouwde onroerende zaken
1. Met inachtneming van het bepaalde dienaangaande in de Kostentoedelingsverordening watersysteembeheer Delfland 2016, bedraagt het tarief voor het jaar 2018 van de heffing voor ongebouwde onroerende zaken per hectare: € 91,92.
2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid en met inachtneming van het bepaalde dienaangaande in artikel 4 van de Kostentoedelingsverordening watersysteembeheer Delfland 2016, bedraagt het tarief voor het jaar 2018 voor verharde openbare wegen per hectare: € 459,60.

Hoofdstuk IV Watersysteemheffing natuurterreinen

Artikel 7 Belastingobject
Voor de toepassing van dit hoofdstuk en van artikel 2, tweede lid, onderdeel c van deze verordening, wordt als één natuurterrein aangemerkt een kadastraal perceel of gedeelte daarvan, met dien verstande dat buiten aanmerking wordt gelaten:
a. hetgeen ingevolge artikel 9, eerste en tweede lid wordt aangemerkt als een gebouwde onroerende zaak;
b. hetgeen ingevolge artikel 5 wordt aangemerkt als een ongebouwde onroerende zaak.

Artikel 8 Tarief natuurterreinen
Met inachtneming dienaangaande van het bepaalde in de Kostentoedelingsverordening watersysteembeheer Delfland 2016, bedraagt het tarief voor het jaar 2018 van de heffing voor natuurterreinen per hectare: € 4,52.

Hoofdstuk V Watersysteemheffing gebouwde onroerende zaken

Artikel 9 Belastingobject
1. Voor de toepassing van dit hoofdstuk en van artikel 2, tweede lid, onderdeel d van deze verordening, wordt als één gebouwde onroerende zaak aangemerkt:
   a. een gebouwd eigendom;
   b. een gedeelte van een gebouwd eigendom dat blijkens zijn indeling is bestemd om als een afzonderlijk geheel te worden gebruikt;
   c. een samenstel van twee of meer van de in onderdeel a bedoelde gebouwde eigendommen of van in onderdeel b bedoelde gedeelten daarvan die bij dezelfde belastingplichtige in gebruik zijn en die, naar de omstandigheden beoordeeld, bij elkaar behoren;
   d. het binnen het gebied van een gemeente gelegen deel van een in onderdeel a bedoelde eigendom, van een in onderdeel b bedoeld gedeelte of van een in onderdeel c bedoeld samenstel;
   e. het binnen het gebied van het waterschap gelegen deel van een in onderdeel a bedoelde eigendom, van een in onderdeel b bedoeld gedeelte, van een in onderdeel c bedoeld samenstel of van een in onderdeel d bedoeld deel.
2. Voor de toepassing van het eerste lid maken de ongebouwde eigendommen voor zover die een samenstel vormen met een gebouwd eigendom als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a tot en met e, deel uit van de gebouwde onroerende zaak;
3. In afwijking van het bepaalde in het vorige artikellid maken de ongebouwde eigendommen, voor zover de waarde daarvan bij de waardebepaling op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken op basis van het bepaalde krachtens artikel 18, vierde lid, van die wet buiten aanmerking wordt gelaten, geen deel uit van de gebouwde onroerende zaak.

Artikel 10 Tarief
Met inachtneming dienaangaande van het bepaalde in de Kostentoedelingsverordening watersysteembeheer Delfland 2016, bedraagt het tarief voor het jaar 2018 van de heffing voor gebouwde onroerende zaken 0,0264% van de heffingsmaatstaf als bedoeld in artikel 3, onderdeel c van deze verordening.

Hoofdstuk VI Heffing en invordering

Artikel 11
Het belastingjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 12 Wijze van heffing
De heffing wordt bij wege van aanslag geheven.

Artikel 13 Tenaamstelling en invordering belastingaanslag bij meer belastingplichtigen
1. Indien ter zake van hetzelfde voorwerp van de belasting of hetzelfde belastbare feit twee of meer personen belastingplichtig zijn, stelt de heffingsambtenaar de aanslag ten name van een van hen.
2. Indien de belastingplicht, bedoeld in het eerste lid, voortvloeit uit het genot van een onroerende zaak krachtens eigendom, bezit of beperkt recht en de aanslag ten name van een van de belastingplichtigen is gesteld, kan de invorderingsambtenaar de belastingaanslag op de gehele onroerende zaak verhalen op degene op wiens naam de aanslag ingevolge het eerste lid is gesteld, zonder rekening te houden met de rechten van de overige belastingplichtigen.

Artikel 14 Niet opleggen van aanslagen

1. Belastingaanslagen van minder dan € 5,00 worden niet opgelegd.
2. Voor de toepassing van het eerste lid wordt het totaal van de op één aanslagbiljet verenigde aanslagen als één aanslag aangemerkt.

Artikel 15 Vrijstellingen

1. De heffing wordt niet geheven ter zake van:
   a. ongebouwde onroerende zaken of natuurterreinen waarvan het Hoogheemraadschap van Delfland genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is;
   b. ongebouwde gronden behorende tot het strand en de buitenduinen als bedoeld in de legger van de zeewering;
   c. ongebouwde gronden behorende tot de Delflandsedijk als bedoeld in de legger van de Delflandsedijk en de binnenwaterkering als bedoeld in de legger Binnenwaterkering, landscheidingen, boezem- en polderkaden en waterscheidingen.
   d. wateren als zodanig in de basisregistratie kadaster vermeld en behorende tot Delflands boezem;
2. De watersysteemheffing gebouwde onroerende zaken wordt niet geheven ter zake van:
   a. straatmeubilair, waaronder alle zodanige gebouwde eigendommen - niet zijnde gebouwen- worden begrepen die zijn geplaatst ten gerieve of in het belang van het publiek, ten dienste van het verkeer of ter verfraaiing van een in het waterschapsgebied gelegen gemeente, zoals lichtmasten, verkeersinstallaties, standbeelden, monumenten, fonteinen, banken, abri's, hekken en palen;
   b. gebouwde onroerende zaken waarvan het Hoogheemraadschap van Delfland genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is.

Artikel 16 Betaaltermijnen

1. De aanslag bedoeld in artikel 2 het tweede lid, onderdelen a, b, c en d is invorderbaar twee maanden na de dagtekening van het aanslagbiljet.
2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid kan de aanslag, indien deze het bedrag van € 5.000,00 niet te boven gaat, op verzoek van de belastingschuldige door middel van automatische incasso worden ingevorderd in maximaal 10 gelijke maandelijkse termijnen. De eerste termijn vervalt een maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.
3. Het minimum termijnbedrag bij automatische incasso bedraagt € 15,00.

Artikel 17 Kwijtschelding

Van de watersysteemheffing natuurterreinen, de watersysteemheffing ongebouwd en de watersysteemheffing gebouwd wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 18 Nadere regels

Het dagelijks bestuur van het waterschap kan nadere regels geven met betrekking tot de heffing en de invordering van de heffing.

Artikel 19 Inwerkingtreding en citeertitel

Deze verordening, die kan worden aangehaald als "Verordening watersysteemheffing Delfland 2018", treedt in werking op 1 januari 2018.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 16 november 2017.

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris, de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen mr. M.A.P. van Haersma Buma

Verordening Watersysteemheffing Delfland 2018

Dossiernummer : 264
Vergaderdatum : 16-11-2017

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 10-10-2017, dossiernummer 264;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering;

overwegende dat:
- een verordening watersysteemheffing moet worden vastgesteld met de tarieven voor 2018;

Gelet op:
- artikel 77 van de Waterschapswet;
- de artikelen 110 tot en met 122 van de Waterschapswet;

Besluit:
vast te stellen de navolgende Verordening watersysteemheffing Delfland 2018.

Verordening watersysteemheffing Delfland 2018

Hoofdstuk I Inleidende bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

Deze verordening verstaat onder:

a. gebied van het waterschap: het gebied dat is aangegeven op de bij het provinciaal reglement behorende kaart waarin de zorg voor het watersysteem aan het waterschap is opgedragen;
b. ingezetene: degene die blijkens de basisregistratie personen bij het begin van het kalenderjaar woonplaats heeft in het gebied van het Hoogheemraadschap van Delfland en die aldaar gebruik heeft van woonruimte , met dien verstande dat gebruik van woonruimte door de leden van een gezamenlijke huishouding wordt aangemerkt als gebruik door een lid van dat huishouden, dat wordt aangewezen door de in artikel 123, derde lid, onderdeel b, van de Waterschapswet bedoelde ambtenaar van het waterschap;
c. ambtenaar belast met de heffing: de krachtens de Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep aangewezen ambtenaar, bedoeld in artikel 124, vijfde lid, onderdeel a, van de Waterschapswet;
d. ambtenaar belast met de invordering: de krachtens de Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep aangewezen ambtenaar, bedoeld in artikel 124, vijfde lid, onderdeel b, van de Waterschapswet;
e. woonruimte: een ruimte die blijkens zijn inrichting bestemd is om als een afzonderlijk geheel te voorzien in woongelegenheid en waarvan de delen blijkens de inrichting van die ruimte niet bestemd zijn om afzonderlijk in gebruik te worden gegeven;
f. natuurterreinen: ongebouwde onroerende zaken waarvan de inrichting en het beheer geheel of nagenoeg geheel en duurzaam zijn afgestemd op het behoud of de ontwikkeling van natuur. Onder natuurterreinen worden mede verstaan bossen en open wateren met een oppervlakte van tenminste één hectare;
g. ongebouwde onroerende zaken: ongebouwde onroerende zaken die geen natuurterreinen zijn;
h. kostentoedelingsverordening: de verordening van het waterschap, bedoeld in artikel 120, eerste lid, eerste volzin, van de Waterschapswet;
i. de heffing: de watersysteemheffing als genoemd in artikel 117, aanhef, Waterschapswet.

Artikel 2 Belastbaar feit en belastingplichtigen

1. Ter bestrijding van kosten die zijn verbonden aan de zorg voor het watersysteem wordt onder de naam 'watersysteemheffing' een directe belasting geheven.
2. De in het eerste lid bedoelde watersysteemheffing wordt geheven van hen die:
   a. ingezetenen zijn als bedoeld in artikel 1, onderdeel b, met dien verstande dat gebruik van woonruimte door de leden van een gezamenlijke huishouding wordt aangemerkt als gebruik door een door de heffingsambtenaar aan te wijzen lid van dat huishouden;
   b. krachtens eigendom, bezit of beperkt recht het genot hebben van ongebouwde onroerende zaken in het gebied van het waterschap;
   c. krachtens eigendom, bezit of beperkt recht het genot hebben van natuurterreinen in het gebied van het waterschap;
   d. krachtens eigendom, bezit of beperkt recht het genot hebben van gebouwde onroerende zaken in het gebied van het waterschap;
3. Heffing plichtig in de zin van het tweede lid, onderdelen b, c en d, is degene die bij het begin van het kalenderjaar als rechthebbende in de basisregistratie kadaster is vermeld, tenzij blijkt dat hij op dat tijdstip geen rechthebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is;
4. Voor de toepassing van het tweede lid, onderdelen b, c en d, is heffing plichtig:
   a. de beperkt gerechtigde en niet de eigenaar, ingeval de onroerende zaak is onderworpen aan het recht van beklemming, van erfpacht, van opstal of van vruchtgebruik;
   b. de eigenaar voor wat betreft het recht van opstal, indien dat recht uitsluitend is gevestigd ten behoeve van de aanleg of het onderhoud, dan wel ten behoeve van de aanleg en het onderhoud, van ondergrondse dan wel bovengrondse leidingen;

5. Indien de onroerende zaak is onderworpen aan beperkte rechten als bedoeld in het vorige artikellid, heeft voor de heffing plicht:
   a. de vruchtgebruiker voorrang boven zowel de opstaller als de erfpachter, onderscheidenlijk de beklemde meier;
   b. de opstaller voorrang boven de erfpachter, onderscheidenlijk de beklemde meier.

Artikel 3 Heffingsmaatstaf
Voor de heffing geldt als heffingsmaatstaf:
a. ter zake van ingezetenen: de woonruimte;
b. ter zake van ongebouwde onroerende zaken en ter zake van natuurterreinen: de oppervlakte van de onroerende zaak, uitgedrukt in een aantal hectaren of een gedeelte daarvan;
c. ter zake van gebouwde onroerende zaken: de waarde die voor het kalenderjaar voor de onroerende zaak wordt bepaald op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken.

Hoofdstuk II Watersysteemheffing ingezetenen

Artikel 4 Tarief ingezetenen
Met inachtneming van het bepaalde dienaangaande in de Kostentoedelingsverordening watersysteembeheer Delfland 2016 bedraagt het tarief voor het jaar 2018 van de watersysteemheffing voor de categorie ingezetenen per woonruimte: € 121,47.

Hoofdstuk III Watersysteemheffing ongebouwde onroerende zaken

Artikel 5 Belastingobject
1. Voor de toepassing van dit hoofdstuk en van artikel 2, lid 2, onderdeel b en artikel 9, derde lid van deze verordening, wordt als één ongebouwde onroerende zaak aangemerkt een kadastraal perceel of een gedeelte daarvan, met dien verstande dat buiten aanmerking wordt gelaten:
   a. hetgeen ingevolge artikel 9, eerste en tweede lid, wordt aangemerkt als een gebouwde onroerende zaak;
   b. een natuurterrein.
2. Voor de heffing worden openbare land- en waterwegen en banen voor openbaar vervoer per rail, een en ander met inbegrip van kunstwerken, alsmede waterverdedigingswerken die worden beheerd door organen, instellingen of diensten van publiekrechtelijke rechtspersonen, met uitzondering van de delen van zodanige werken die dienen als woning, aangemerkt als ongebouwde onroerende zaken.

Artikel 6 Tarief ongebouwde onroerende zaken
1. Met inachtneming van het bepaalde dienaangaande in de Kostentoedelingsverordening watersysteembeheer Delfland 2016, bedraagt het tarief voor het jaar 2018 van de heffing voor ongebouwde onroerende zaken per hectare: € 91,92.
2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid en met inachtneming van het bepaalde dienaangaande in artikel 4 van de Kostentoedelingsverordening watersysteembeheer Delfland 2016, bedraagt het tarief voor het jaar 2018 voor verharde openbare wegen per hectare: € 459,60.

Hoofdstuk IV Watersysteemheffing natuurterreinen

Artikel 7 Belastingobject
Voor de toepassing van dit hoofdstuk en van artikel 2, tweede lid, onderdeel c van deze verordening, wordt als één natuurterrein aangemerkt een kadastraal perceel of gedeelte daarvan, met dien verstande dat buiten aanmerking wordt gelaten:
a. hetgeen ingevolge artikel 9, eerste en tweede lid wordt aangemerkt als een gebouwde onroerende zaak;
b. hetgeen ingevolge artikel 5 wordt aangemerkt als een ongebouwde onroerende zaak.

Artikel 8 Tarief natuurterreinen
Met inachtneming dienaangaande van het bepaalde in de Kostentoedelingsverordening watersysteembeheer Delfland 2016, bedraagt het tarief voor het jaar 2018 van de heffing voor natuurterreinen per hectare: € 4,52.

Hoofdstuk V Watersysteemheffing gebouwde onroerende zaken

Artikel 9 Belastingobject
1. Voor de toepassing van dit hoofdstuk en van artikel 2, tweede lid, onderdeel d van deze verordening, wordt als één gebouwde onroerende zaak aangemerkt:
   a. een gebouwd eigendom;
   b. een gedeelte van een gebouwd eigendom dat blijkens zijn indeling is bestemd om als een afzonderlijk geheel te worden gebruikt;
   c. een samenstel van twee of meer van de in onderdeel a bedoelde gebouwde eigendommen of van in onderdeel b bedoelde gedeelten daarvan die bij dezelfde belastingplichtige in gebruik zijn en die, naar de omstandigheden beoordeeld, bij elkaar behoren;
   d. het binnen het gebied van een gemeente gelegen deel van een in onderdeel a bedoelde eigendom, van een in onderdeel b bedoeld gedeelte of van een in onderdeel c bedoeld samenstel;
   e. het binnen het gebied van het waterschap gelegen deel van een in onderdeel a bedoelde eigendom, van een in onderdeel b bedoeld gedeelte, van een in onderdeel c bedoeld samenstel of van een in onderdeel d bedoeld deel.
2. Voor de toepassing van het eerste lid maken de ongebouwde eigendommen voor zover die een samenstel vormen met een gebouwd eigendom als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a tot en met e, deel uit van de gebouwde onroerende zaak;
3. In afwijking van het bepaalde in het vorige artikellid maken de ongebouwde eigendommen, voor zover de waarde daarvan bij de waardebepaling op de voet van hoofdstuk IV van de Wet waardering onroerende zaken op basis van het bepaalde krachtens artikel 18, vierde lid, van die wet buiten aanmerking wordt gelaten, geen deel uit van de gebouwde onroerende zaak.

Artikel 10 Tarief
Met inachtneming dienaangaande van het bepaalde in de Kostentoedelingsverordening watersysteembeheer Delfland 2016, bedraagt het tarief voor het jaar 2018 van de heffing voor gebouwde onroerende zaken 0,0264% van de heffingsmaatstaf als bedoeld in artikel 3, onderdeel c van deze verordening.

Hoofdstuk VI Heffing en invordering

Artikel 11
Het belastingjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 12 Wijze van heffing
De heffing wordt bij wege van aanslag geheven.

Artikel 13 Tenaamstelling en invordering belastingaanslag bij meer belastingplichtigen
1. Indien ter zake van hetzelfde voorwerp van de belasting of hetzelfde belastbare feit twee of meer personen belastingplichtig zijn, stelt de heffingsambtenaar de aanslag ten name van een van hen.
2. Indien de belastingplicht, bedoeld in het eerste lid, voortvloeit uit het genot van een onroerende zaak krachtens eigendom, bezit of beperkt recht en de aanslag ten name van een van de belastingplichtigen is gesteld, kan de invorderingsambtenaar de belastingaanslag op de gehele onroerende zaak verhalen op degene op wiens naam de aanslag ingevolge het eerste lid is gesteld, zonder rekening te houden met de rechten van de overige belastingplichtigen.

Artikel 14 Niet opleggen van aanslagen

1. Belastingaanslagen van minder dan € 5,00 worden niet opgelegd.
2. Voor de toepassing van het eerste lid wordt het totaal van de op één aanslagbiljet verenigde aanslagen als één aanslag aangemerkt.

Artikel 15 Vrijstellingen

1. De heffing wordt niet geheven ter zake van:
   a. ongebouwde onroerende zaken of natuurterreinen waarvan het Hoogheemraadschap van Delfland genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is;
   b. ongebouwde gronden behorende tot het strand en de buitenduinen als bedoeld in de legger van de zeewering;
   c. ongebouwde gronden behorende tot de Delflandsedijk als bedoeld in de legger van de Delflandsedijk en de binnenwaterkering als bedoeld in de legger Binnenwaterkering, landscheidingen, boezem- en polderkaden en waterscheidingen.
   d. wateren als zodanig in de basisregistratie kadaster vermeld en behorende tot Delflands boezem;
2. De watersysteemheffing gebouwde onroerende zaken wordt niet geheven ter zake van:
   a. straatmeubilair, waaronder alle zodanige gebouwde eigendommen - niet zijnde gebouwen- worden begrepen die zijn geplaatst ten gerieve of in het belang van het publiek, ten dienste van het verkeer of ter verfraaiing van een in het waterschapsgebied gelegen gemeente, zoals lichtmasten, verkeersinstallaties, standbeelden, monumenten, fonteinen, banken, abri's, hekken en palen;
   b. gebouwde onroerende zaken waarvan het Hoogheemraadschap van Delfland genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht is.

Artikel 16 Betaaltermijnen

1. De aanslag bedoeld in artikel 2 het tweede lid, onderdelen a, b, c en d is invorderbaar twee maanden na de dagtekening van het aanslagbiljet.
2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid kan de aanslag, indien deze het bedrag van € 5.000,00 niet te boven gaat, op verzoek van de belastingschuldige door middel van automatische incasso worden ingevorderd in maximaal 10 gelijke maandelijkse termijnen. De eerste termijn vervalt een maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.
3. Het minimum termijnbedrag bij automatische incasso bedraagt € 15,00.

Artikel 17 Kwijtschelding

Van de watersysteemheffing natuurterreinen, de watersysteemheffing ongebouwd en de watersysteemheffing gebouwd wordt geen kwijtschelding verleend.

Artikel 18 Nadere regels

Het dagelijks bestuur van het waterschap kan nadere regels geven met betrekking tot de heffing en de invordering van de heffing.

Artikel 19 Inwerkingtreding en citeertitel

Deze verordening, die kan worden aangehaald als "Verordening watersysteemheffing Delfland 2018", treedt in werking op 1 januari 2018.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 16 november 2017.

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

mr. M.A.P. van Haersma Buma

Hoogheemraadschap van Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	267
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	16 november 2017
Agendapunt	H.03
Omschrijving	Verordening Zuiveringsheffing Delfland 2018 en Verordening Verontreinigingsheffing Delfland 2018

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering	31 oktober 2017
Verenigde Vergadering	**16 november 2017**

Voorgesteld besluit

I. Vast te stellen de navolgende Verordening zuiveringsheffing Delfland 2018.

II. Vast te stellen de navolgende Verordening verontreinigingsheffing Delfland 2018.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp: Verordening Zuiveringsheffing Delfland 2018 en Verordening Verontreinigingsheffing Delfland 2018
Dossiernummer: 267

1. Probleemstelling - context

Voor het opleggen van de belastingen 2018 zijn door de VV vastgestelde verordeningen 2018 benodigd. In de voorliggende verordeningen zuiveringsheffing 2018 en verontreinigingsheffing 2018 zijn de verordeningen 2017 als basis gehanteerd. De doorgevoerde wijzigingen zijn beperkt en betreffen uitsluitend de overgang van 2017 naar 2018.
Na vaststelling worden de verordeningen 2018 verstrekt aan RBG, de verbonden partij die voor Delfland de heffing en inning van de belastingen 2017 uitvoert.

2. Beoogd effect

Actuele verordeningen zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing voor het jaar 2018.

3. Kernboodschap

Het vaststellen van belastingverordeningen voor de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing 2018 met daarin opgenomen de tarieven voor het belastingjaar 2018 op basis waarvan de RBG, de verbonden partij die voor Delfland de heffing en inning verricht, haar werkzaamheden voor Delfland kan uitvoeren.

4. Historie - eerdere besluitvorming

Bij besluit van de verenigde vergadering van 17 november 2016 (nummer 53661) zijn de verordeningen voor de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing 2017 vastgesteld.

5. Regelgeving en Beleid

Waterwet: artikel 7.2 en volgende voor de uitwerking van de verontreinigingsheffing.
Waterschapswet:
Artikel 110: bevoegdheid van het algemeen bestuur tot het vaststellen van een belastingverordening.
Artikelen 122c tot en met 122l: omschrijving en uitwerking zuiveringsheffing.
Artikel 73: bekendmaking.
Waterschapsbesluit: artikel 6.12.
Inspraakverordening Delfland 2011: artikel 2.1.

6. Financiën

Met de aanpassing van de verordeningen vindt de belastingheffing 2018 plaats op basis van de bij de begroting 2018 vastgestelde tarieven.

7. Duurzaamheid

N.v.t.

8. Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

9. OR/GO

N.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Risico: Zolang de verenigde vergadering de beide verordeningen niet heeft vastgesteld, kunnen de tarieven die gelden voor het belastingjaar 2018 niet worden opgelegd.
Beheersmaatregel: Verordeningen aanpassen aan de wensen van de VV en opnieuw ter vaststelling voorleggen.

11. Communicatie (in- en extern)

N.v.t.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Op grond van artikel 73 van de Waterschapswet wordt het besluit van de VV tot vaststelling van de onderhavige verordeningen bekendgemaakt in het elektronisch Waterschapsblad door plaatsing van de integrale tekst van die verordeningen.

13. Bevoegd orgaan

De VV op basis van artikel 110 Waterschapswet.
Dijkgraaf en hoogheemraden op grond van artikel 84 lid 2 Waterschapswet ter zake van de voorbereiding van de besluiten van de verenigde vergadering.
Dijkgraaf en hoogheemraden op grond van artikel 2 lid 1 van de Inspraakverordening Delfland 2011.

14. Toelichting

In de nieuwe verordeningen zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing zijn de volgende wijzigingen verwerkt ten opzichte van die uit 2017:

1. De tarieven waren expliciet vastgesteld voor 2017 en derhalve niet voor 2018; het tarief zelf is overigens ongewijzigd gebleven (art. 20 zuiveringsheffing resp. art. 19 verontreinigingsheffing);
2. Inwerkingtreding en citeerartikel (art. 24 zuiveringsheffing resp. art. 23 verontreinigingsheffing);
3. De naam van beide verordeningen wordt voorzien van het jaartal 2018.

De verordeningen zijn:
1. gebaseerd op de modelverordening van de Unie van Waterschappen;
2. aangepast aan de situatie bij Delfland.

Inspraak is alleen zinvol als er bij vaststelling van de verordeningen keuzevrijheid is waarbij rekening gehouden kan worden met de zienswijzen van belanghebbenden en dat is hier niet het geval.
De onderbouwing dat inspraak op de belastingverordeningen niet zinvol is, blijkt uit de relatie begroting en belastingverordening:
a. Uit de vastgestelde begroting volgt welke belastinginkomsten Delfland in 2018 nodig heeft;
b. In de belastingverordeningen worden de belastbare feiten, belastingplichtigen, heffingsmaatstaven evenals de uit a. voortvloeiende tarieven vastgelegd.

Zowel de Verordening zuiveringsheffing Delfland 2018 als de Verordening verontreinigingsheffing Delfland 2018, vloeit in feite voort uit eerdere besluiten, zoals de begroting en de verordening kwijtscheldingsregeling die wel de inspraakprocedure doorlopen.

15. Bijlagen

Verordening Zuiveringsheffing Delfland 2018 en Verordening Verontreinigingsheffing Delfland 2018

Dossiernummer : 267
Vergaderdatum : 16-11-2017

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 10-10-2017, dossiernummer 267;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering;

overwegende dat:
- de verordeningen zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing moeten worden vastgesteld met de tarieven voor 2018;

Gelet op:
- artikel 77 van de Waterschapswet;
- de artikelen 110, 113 en 122c tot en met 122l van de Waterschapswet;
- de artikelen 7.2 en volgende van de Waterwet;
- artikel 6.12 van het Waterschapsbesluit;

Besluit:
1. vast te stellen de navolgende Verordening zuiveringsheffing Delfland 2018;
2. vast te stellen de navolgende Verordening verontreinigingsheffing Delfland 2018.

Verordening Zuiveringsheffing Delfland 2018

Artikel 1 Begripsbepalingen

Deze verordening verstaat onder:

a. zuiveringtechnisch werk: werk voor het zuiveren van stedelijk afvalwater in exploitatie bij het waterschap, dan wel een rechtspersoon die door het bestuur van het waterschap met de zuivering van stedelijk afvalwater is belast, met inbegrip van het bij dat werk behorende werk voor het transport van stedelijk afvalwater;
b. openbaar vuilwaterriool: voorziening voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater, in beheer bij een gemeente of een rechtspersoon die door een gemeente met het beheer is belast;
c. afvoeren: het brengen van stoffen op het openbaar vuilwaterriool of op een zuiveringtechnisch werk;
d. stoffen: de stoffen genoemd in artikel 8 van deze verordening;
e. afvalwater: stedelijk afvalwater als bedoeld in artikel 3.4 van de Waterwet;
f. drinkwater: drinkwater als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Drinkwaterwet;
g. drinkwaterbedrijf: drinkwaterbedrijf als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Drinkwaterwet;
h. woonruimte: een ruimte die blijkens zijn inrichting bestemd is om als een afzonderlijk geheel te voorzien in woongelegenheid en waarvan de delen blijkens de inrichting van die ruimte niet bestemd zijn om afzonderlijk in gebruik te worden gegeven;
i. bedrijfsruimte: een naar zijn aard en inrichting als afzonderlijk geheel te beschouwen ruimte of terrein, niet zijnde een woonruimte, een zuiveringtechnisch werk of het openbaar vuilwaterriool;
j. ingenomen water: geleverd drink– en industriewater en warm tapwater, onttrokken grond– en oppervlaktewater en opgevangen hemelwater;
k. warm tapwater: warm tapwater als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Drinkwaterwet.
l. de ambtenaar belast met de heffing: de krachtens de Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep aangewezen ambtenaar, bedoeld in artikel 124, vijfde lid, onderdeel a, van de Waterschapswet.

Artikel 2 Bijlagen

Bij deze verordening behoren de volgende bijlagen:

– Bijlage I: voorschriften voor meting, bemonstering, analyse en berekening;
– Bijlage II: tabel afvalwatercoëfficiënten, zoals opgenomen in artikel 122k, derde lid, van de Waterschapswet.

Artikel 3 Belastbaar feit en heffing plicht

1. Ter bestrijding van kosten die zijn verbonden aan de behartiging van de taak inzake het zuiveren van afvalwater, wordt onder de naam zuiveringsheffing een directe belasting geheven ter zake van direct of indirect afvoeren op een zuiveringtechnisch werk.
2. Aan de heffing worden onderworpen:
   a. ter zake het afvoeren vanuit een woonruimte of een bedrijfsruimte: degene die het gebruik heeft van die ruimte;
   b. ter zake het afvoeren anders dan bedoeld onder a: degene die afvoert.
3. Voor de toepassing van het tweede lid, onderdeel a, is heffingplichtig:
   a. in geval van gebruik van een woonruimte door de leden van een huishouden: degene die door de ambtenaar belast met de heffing is aangewezen;
   b. in geval van gebruik door degene aan wie een deel van een bedrijfsruimte in gebruik is gegeven: degene die dat deel in gebruik heeft gegeven met dien verstande dat degene die het deel in gebruik heeft gegeven, bevoegd is de heffing als zodanig te verhalen op degene aan wie dat deel in gebruik is gegeven;
   c. in geval van het voor volgtijdig gebruik ter beschikking stellen van een woonruimte of bedrijfsruimte: degene die de ruimte ter beschikking heeft gesteld, met dien verstande dat degene die de ruimte ter beschikking heeft gesteld, bevoegd is de heffing als zodanig te verhalen op degene aan wie de ruimte ter beschikking is gesteld.

4. Indien stoffen met behulp van een openbaar vuilwaterriool worden afgevoerd, is degene bij wie dat openbaar vuilwaterriool in beheer is, slechts voor die stoffen die de beheerder zelf op dat openbaar vuilwaterriool heeft gebracht aan een heffing onderworpen.
5. Het afvoeren door het Hoogheemraadschap van Delfland is vrijgesteld van de heffing.

Artikel 4 Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsevenredigheid
1. De heffing ter zake van woonruimten en van bedrijfsruimten als bedoeld in artikel 15 is verschuldigd bij het begin van het heffingsjaar of, zo dit later is, bij de aanvang van de heffingsplicht.
2. Indien ter zake van woonruimten de heffing plicht als bedoeld in het eerste lid in de loop van het heffingsjaar aanvangt, is de heffing verschuldigd voor zoveel 365^{e} gedeelten van de voor dat jaar verschuldigde belasting als er in dat jaar, na de aanvang van de heffing plicht, nog volle dagen overblijven.
3. Indien ter zake van woonruimten de heffing plicht bedoeld in het eerste lid in de loop van het heffingsjaar eindigt, bestaat aanspraak op ontheffing voor zoveel 365^{e} gedeelten van de voor dat jaar verschuldigde heffing als er in dat jaar, na het einde van de heffing plicht, nog volle dagen overblijven.
4. Indien de heffing plicht voor woonruimten is beëindigd na de dagtekening van de aanslag, kan de heffing plichtige een aanvraag tot ontheffing indienen bij de ambtenaar belast met de heffing.
5. Het tweede en derde lid zijn niet van toepassing indien de heffing plichtige het gebruik van de woonruimte beëindigt en direct aansluitend het gebruik krijgt van een woonruimte van waaruit eveneens wordt afgevoerd.

Artikel 5 Heffingsjaar
Het heffingsjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 6 Verzoek tot het doen van aangifte
Met betrekking tot de zuiveringsheffing geheven van gebruikers van bedrijfsruimten, wordt de uitnodiging tot het doen van aangifte gedaan door:
a. het uitreiken of toezenden van een aangiftebiljet;
b. het uitreiken of toezenden van een aangiftebrief waarin wordt verzocht om aangifte te doen op de wijze als bedoeld in artikel 7.

Artikel 7 Wijze van aangifte
Het doen van aangifte geschiedt door:
a. het inleveren of toezenden van het aangiftebiljet met de daarbij gevraagde bescheiden;
b. het op elektronische wijze toezenden van de door de betreffende programmatuur gevraagde gegevens.

Artikel 8 Grondslag en heffingsmaatstaf
1. Voor de heffing bedoeld in artikel 3 geldt als grondslag de hoeveelheid en de hoedanigheid van de stoffen die in een kalenderjaar worden afgevoerd.
2. Voor de heffing geldt als heffingsmaatstaf de vervuilingswaarde van de stoffen die in een kalenderjaar worden afgevoerd. De vervuilingswaarde wordt uitgedrukt in vervuilings-eenheden.
3. Het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot zuurstofbindende stoffen wordt bepaald op basis van de som van het chemisch zuurstofverbruik en het zuurstofverbruik door omzetting van stikstofverbindingen, zoals voorgeschreven in Bijlage I van deze verordening. Eén vervuilingseenheid vertegenwoordigt met betrekking tot zuurstofbindende stoffen een verbruik in het heffingsjaar van 54,8 kilogram zuurstof.
4. Het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot de stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver, zink, arseen, kwik, cadmium, chloride, sulfaat en fosfor wordt bepaald op basis van de afgevoerde gewichtshoeveelheden, zoals voorgeschreven in Bijlage I van deze verordening. Eén vervuilingseenheid vertegenwoordigt een in het heffingsjaar afgevoerde gewichtshoeveelheid van:
   a. 1,00 kilogram van de stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver en zink;
   b. 0,100 kilogram van de stoffen arseen, cadmium en kwik;

c. 650 kilogram van de stoffen chloride en sulfaat;
d. 20 kilogram van de stof fosfor.
5. De stoffen zilver, chloride, sulfaat en fosfor worden niet aan de heffing onderworpen.

Artikel 9 Meting, bemonstering en analyse

1. Het aantal vervuilingseenheden van zuurstofbindende en andere stoffen wordt berekend met behulp van door meting, bemonstering en analyse verkregen gegevens. De meting, bemonstering, analyse en berekening geschieden met in achtneming van de in Bijlage I opgenomen voorschriften.
2. De in het eerste lid bedoelde meting, bemonstering en analyse geschieden ieder etmaal van het heffingsjaar, behoudens het bepaalde in artikel 10.
3. De meting, bemonstering en analyse geschieden zodanig dat:
   a. de gemeten hoeveelheid afvalwater niet meer dan 5% afwijkt van de werkelijke hoeveelheid afvalwater;
   b. het verkregen monster representatief is voor de totale hoeveelheid stoffen die gedurende de bemonsteringsperiode vanuit het bedrijf of het bedrijfsonderdeel wordt afgevoerd.
4. De heffing plichtige brengt de wijze van meting en bemonstering met een beschrijving van de daarvoor te gebruiken apparatuur voor aanvang van het heffingsjaar ter kennis van de ambtenaar belast met de heffing. Indien het gebruik van de apparatuur in de loop van het heffingsjaar aanvangt of wijzigt, dan wordt dit vóór de ingebruikname of de wijziging ter kennis van de ambtenaar belast met de heffing gebracht.
5. De ambtenaar belast met de heffing:
   a. kan ambtshalve bepalen dat meting en bemonstering geschieden in afwijking van één of meer van de in Bijlage I, onderdeel A en B, opgenomen voorschriften, indien deze aannemelijk maakt dat dit noodzakelijk is ter voldoening aan het bepaalde in het derde lid, onderdelen a en b;
   b. beslist op aanvraag van de heffing plichtige, dat meting en bemonstering kunnen geschieden in afwijking van een of meer van de in Bijlage I, onderdeel A en B, opgenomen voorschriften, indien de heffing plichtige aannemelijk maakt dat daarbij wordt voldaan aan het bepaalde in het derde lid, onderdelen a en b;
   c. beslist op aanvraag van de heffing plichtige, dat kan worden afgeweken van de in Bijlage I, onderdeel B, opgenomen analysevoorschriften, indien de heffing plichtige aannemelijk maakt dat de nauwkeurigheid van de uitkomsten van de analyse hierdoor niet wordt beïnvloed;
   d. kan omtrent de afwijkingen als bedoeld in de onderdelen a, b en c nadere voorschriften geven.
6. De ambtenaar belast met de heffing neemt zijn beslissing, bedoeld in het vijfde lid, onderdelen a, b en c, bij voor bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:
   a. de voorschriften van Bijlage I, onderdelen A en B, waarvan wordt afgeweken;
   b. de afwijkingen bedoeld in het vijfde lid, onderdelen a, b en c;
   c. de nadere voorschriften bedoeld in het vijfde lid, onderdeel d;
   d. een vermelding van het heffingsjaar of de heffingsjaren waarvoor de beschikking wordt gegeven.
7. De ambtenaar belast met de heffing is bevoegd twee of meer als gevolg van het vijfde lid genomen beschikkingen, die betrekking hebben op hetzelfde bedrijf of hetzelfde bedrijfsonderdeel, in één geschrift te verenigen.
8. De ambtenaar belast met de heffing kan bij veranderingen of te verwachten veranderingen in de hoeveelheid of hoedanigheid van de afgevoerde, respectievelijk af te voeren stoffen, de desbetreffende beschikkingen, bedoeld in het vijfde lid, ambtshalve wijzigen of intrekken in verband met het bepaalde in het eerste lid en het derde lid.

Artikel 10 Beperkte meting, bemonstering en analyse

1. Op aanvraag van de heffing plichtige, die aannemelijk maakt dat voor de berekening van het aantal vervuilingseenheden kan worden volstaan met gegevens welke met behulp van meting, bemonstering en analyse in een beperkt aantal etmalen zijn verkregen, besluit de ambtenaar belast met de heffing dat meting en bemonstering geschieden in afwijking van het bepaalde in artikel 9, tweede lid. Het besluit op aanvraag wordt genomen bij een voor

bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:

a. een opgave van de afvalwaterstromen en de stoffen welke in het onderzoek dienen te worden betrokken;
b. de tijdvakken waarin meting en bemonstering geschieden, hetzij ieder etmaal van die tijdvakken, hetzij één of meer daartoe aangewezen etmalen daarvan;
c. de wijze waarop de op de voet van letter b verkregen uitkomsten worden herleid tot het aantal vervuilingseenheden over een aldaar bedoeld tijdvak, onderscheidenlijk over het heffingsjaar;
d. een vermelding van het heffingsjaar of de heffingsjaren waarvoor de beschikking wordt gegeven.

2. De ambtenaar belast met de heffing kan bij veranderingen of te verwachten veranderingen in de hoeveelheid of hoedanigheid van de afgevoerde, respectievelijk af te voeren stoffen, de desbetreffende beschikking, bedoeld in het eerste lid, ambtshalve wijzigen of intrekken, indien toepassing van berekeningsvoorschrift C.2 van onderdeel C van Bijlage I leidt tot een ander aantal etmalen dan in die beschikking is opgenomen.
3. De ambtenaar belast met de heffing neemt zijn beslissing, bedoeld in het tweede lid, bij voor bezwaar vatbare beschikking.

Artikel 11 Hoedanigheidscorrectie

1 Indien de uitkomst van de methode tot bepaling van het chemisch zuurstofverbruik bedoeld in artikel 8 in belangrijke mate is beïnvloed door biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen, wordt op aanvraag van de heffing plichtige op die uitkomst een correctie toegepast.
2 De ambtenaar belast met de heffing neemt zijn beslissing als bedoeld in het eerste lid, bij voor bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:
a. de wijze van berekening van de correctie;
b. de hoeveelheid en samenstelling van het afvalwater waarop de correctie van toepassing is;
c. de frequentie en de wijze van onderzoek met betrekking tot meting, bemonstering en analyse;
d. een vermelding van het heffingsjaar of de heffingsjaren waarvoor de beschikking wordt gegeven.

Artikel 12 Tabel afvalwatercoëfficiënten

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 9, eerste lid, kan het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik in een kalenderjaar voor een bedrijfsruimte of een onderdeel daarvan worden vastgesteld met behulp van de in Bijlage II van deze verordening opgenomen tabel afvalwatercoëfficiënten, indien door de heffing plichtige aannemelijk is gemaakt dat het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik in een kalenderjaar 1.000 of minder bedraagt en dit aantal aan de hand van de hoeveelheid ingenomen water kan worden bepaald.
2. Het aantal vervuilingseenheden als bedoeld in het eerste lid wordt berekend volgens de formule A x B, waarbij:
A = het aantal m³ in het kalenderjaar ten behoeve van de bedrijfsruimte of het onderdeel van de bedrijfsruimte ingenomen water;
B = de afvalwatercoëfficiënt behorende bij de klasse van de in Bijlage II opgenomen tabel met de klassengrenzen waarbinnen de vervuilingswaarde met betrekking tot het zuurstofverbruik per m³ ten behoeve van de bedrijfsruimte of van het onderdeel van de bedrijfsruimte ingenomen water is gelegen.
3. Indien de in het kalenderjaar ingenomen hoeveelheid water niet kan worden vastgesteld aan de hand aan watermeterstanden die aan het begin en aan het einde van het kalenderjaar zijn opgenomen, stelt de ambtenaar belast met de heffing die hoeveelheid vast op een door hem nader vast te stellen wijze.
4. De vervuilingswaarde met betrekking tot het zuurstofverbruik per m³ als bedoeld in het tweede lid wordt bepaald met toepassing van de algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 122k van de Waterschapswet.

5. Indien het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik in een kalenderjaar voor een bedrijfsruimte of een onderdeel daarvan meer dan 1.000 bedraagt en de heffing plichtige aannemelijk maakt dat de berekening van het aantal vervuilingseenheden met toepassing van de in het eerste lid, aanhef, bedoelde tabel tot geen lagere uitkomst leidt dan die welke wordt verkregen bij berekening op de voet van artikel 9, eerste lid, beslist de ambtenaar belast met de heffing bij voor bezwaar vatbare beschikking op aanvraag van heffing plichtige dat het aantal vervuilingseenheden wordt berekend met toepassing van de tabel.

Artikel 13 Vervuilingswaarde van tuinbouwkassen

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen die worden afgevoerd vanuit een bedrijfsruimte of een onderdeel van een bedrijfsruimte bestemd om in het kader van de uitoefening van een beroep of een bedrijf onder een permanente opstand van glas of kunststof gewassen te telen, bepaald op basis van het tweede lid.
2. De vervuilingswaarde bedraagt drie vervuilingseenheden per hectare vloeroppervlak waarop onder glas of kunststof wordt geteeld en per deel van een hectare vloeroppervlak een evenredig deel van drie vervuilingseenheden.
3. Indien in de loop van het kalenderjaar het gebruik van een in het eerste lid bedoelde bedrijfsruimte of onderdeel van een bedrijfsruimte, dan wel van een deel daarvan, door de gebruiker aanvangt of eindigt, wordt hij in dat kalenderjaar voor die bedrijfsruimte, voor dat onderdeel of voor dat deel voor een evenredig gedeelte van het op basis van het tweede lid bepaald aantal vervuilingseenheden aan een heffing onderworpen.
4. Een vervuilingswaarde voor de bedrijfsruimte of het onderdeel van een bedrijfsruimte, berekend op basis van het tweede of derde lid, van minder dan vijf vervuilingseenheden wordt op drie vervuilingseenheden, en van één of minder dan één vervuilingseenheid op één vervuilingseenheid gesteld.

Artikel 14 Franchise en drempel

1. Voor de berekening van het aantal vervuilingseenheden in het heffingsjaar voor de groep van stoffen chroom, koper, lood, nikkel en zink wordt een aftrek toegepast, met dien verstande dat het aantal vervuilingseenheden niet lager dan op nihil kan worden gesteld. De aftrek wordt bepaald door het totaal aantal vervuilingseenheden van de zuurstofbindende stoffen, als berekend op grond van de artikelen 9 tot en met 12, te vermenigvuldigen met 0,0162.
2. Voor de berekening van het aantal vervuilingseenheden in het heffingsjaar voor de groep van stoffen arseen, cadmium en kwik wordt een aftrek toegepast, met dien verstande dat het aantal vervuilingseenheden niet lager dan op nihil kan worden gesteld. De aftrek wordt bepaald door het totaal aantal vervuilingseenheden van de zuurstofbindende stoffen, als berekend op grond van de artikelen 9 tot en met 12, te vermenigvuldigen met 0,0027.

Artikel 15 Meetverplichting

1. Indien de vervuilingswaarde met betrekking tot de zuurstofbindende stoffen van een bedrijfsruimte minder bedraagt dan 1.000 vervuilingseenheden wordt, in afwijking van het bepaalde in artikel 9:
   a. het aantal vervuilingseenheden van de groep van stoffen chroom, koper, lood, nikkel, en zink op nihil gesteld, tenzij de ambtenaar belast met de heffing aannemelijk maakt dat het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot deze stoffen de in artikel 14, eerste lid bedoelde aftrek te boven gaat;
   b. het aantal vervuilingseenheden van de groep van stoffen arseen, cadmium en kwik op nihil gesteld, tenzij de ambtenaar belast met de heffing aannemelijk maakt dat het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot deze stoffen de in artikel 14, tweede lid, bedoelde aftrek te boven gaat.
2. Indien de vervuilingswaarde met betrekking tot de zuurstofbindende stoffen van een bedrijfsruimte 1.000 vervuilingseenheden of meer bedraagt, wordt, in afwijking van het bepaalde in artikel 9:

a. het aantal vervuilingseenheden van de groep van stoffen chroom, koper, lood, nikkel, en zink op nihil gesteld, indien de heffing plichtige aannemelijk maakt dat het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot deze stoffen de in artikel 14, eerste lid, bedoelde aftrek niet te boven gaat;
b. het aantal vervuilingseenheden van de groep van stoffen arseen, cadmium en kwik op nihil gesteld, indien de heffing plichtige aannemelijk maakt dat het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot deze stoffen de in artikel 14, tweede lid, bedoelde aftrek niet te boven gaat.

Artikel 16 Totale vervuilingswaarde van een bedrijfsruimte
De vervuilingswaarde van een bedrijfsruimte, wordt bepaald op de som van de aantallen vervuilingseenheden als berekend in overeenstemming met de artikelen 9 tot en met 15, voor zover deze van toepassing zijn.

Artikel 17 Vervuilingswaarde van kleine bedrijfsruimten
1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen die vanuit een bedrijfsruimte of vanuit een zuiveringtechnisch werk voor het zuiveren van afvalwater worden afgevoerd gesteld op drie vervuilingseenheden indien door de heffing plichtige aannemelijk is gemaakt dat die vervuilingswaarde minder dan vijf vervuilingseenheden bedraagt en op één vervuilingseenheid indien door de heffing plichtige aannemelijk is gemaakt dat die één vervuilingseenheid of minder bedraagt.
2. Indien de aanslag in het heffingsjaar al is opgelegd voor drie vervuilingseenheden en de heffing plichtige aannemelijk maakt dat de vervuilingswaarde één vervuilingseenheid of minder bedraagt, bestaat aanspraak op vermindering. De heffing plichtige kan daartoe na afloop van het heffingsjaar of, bij beëindiging van de heffingsplicht, in de loop van het heffingsjaar een aanvraag indienen bij de ambtenaar belast met de heffing.

Artikel 18 Vervuilingswaarde van woonruimten
1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen die vanuit een woonruimte worden afgevoerd, gesteld op drie vervuilingseenheden. De vervuilingswaarde van de stoffen die vanuit een door één persoon gebruikte woonruimte worden afgevoerd, bedraagt één vervuilingseenheid.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op de voor recreatiedoeleinden bestemde woonruimten die zich bevinden op een voor verblijfsrecreatie bestemd terrein dat als zodanig wordt geëxploiteerd. De in de vorige volzin bedoelde woonruimten worden samen aangemerkt als een bedrijfsruimte dan wel als onderdeel van een bedrijfsruimte.
3. Indien de in het eerste lid bedoelde situatie dat een woonruimte wordt gebruikt door één persoon ontstaat in de loop van het heffingsjaar, wordt de vervuilingswaarde op één vervuilingseenheid vastgesteld met ingang van de eerste dag volgend op de dag waarin die situatie is ontstaan.
4. Indien de in het derde lid bedoelde situatie ontstaat ná de dagtekening van de aanslag, bestaat aanspraak op vermindering. De heffing plichtige kan daartoe een aanvraag indienen bij de ambtenaar belast met de heffing.

Artikel 19 Schatting
De ambtenaar belast met de heffing kan het aantal vervuilingseenheden in een kalenderjaar geheel of gedeeltelijk door middel van schatting vaststellen, indien door de heffing plichtige:
a. meting, bemonstering en analyse niet of niet geheel zijn geschied in overeenstemming met de in Bijlage I opgenomen voorschriften;
b. het aantal vervuilingseenheden niet is berekend met behulp van meting, bemonstering en analyse en bepaling van de vervuilingswaarde op basis van artikel 12, eerste of vijfde lid, 13, eerste lid, 17, eerste lid, of 18, eerste lid, niet mogelijk is;
c. het aantal vervuilingseenheden niet is berekend met behulp van meting, bemonstering en analyse, bepaling van de vervuilingswaarde op basis van artikel 12, vijfde lid, wel mogelijk is, maar door de heffing plichtige gedurende het heffingsjaar geen aanvraag als bedoeld in dat artikel is gedaan:
d. niet of niet geheel is voldaan aan de voorwaarden, verbonden aan de in artikel 9, 10 of 11 bedoelde toestemming.

Artikel 20 Tarief
Het tarief per kalenderjaar bedraagt € 93,50 per vervuilingseenheid.

Artikel 21 Wijze van heffing en termijnen van betaling
1. De belasting wordt geheven bij wege van aanslag.
2. De aanslag bedoeld in artikel 3 is invorderbaar twee maanden na de dagtekening van het aanslagbiljet.
3. In afwijking van het bepaalde in het tweede lid kan de aanslag, indien deze het bedrag van € 5.000,00 niet te boven gaat, op verzoek van de belastingschuldige door middel van automatische incasso worden ingevorderd in maximaal 10 gelijke maandelijkse termijnen. De eerste termijn vervalt een maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.
4. Het minimum termijnbedrag bij automatische incasso bedraagt € 15,00.

Artikel 22 Niet opleggen van aanslagen
1. Belastingaanslagen van minder dan € 5,00 worden niet opgelegd.
2. Voor de toepassing van het eerste lid van dit artikel wordt het totaal van de op één aanslagbiljet verenigde aanslagen als één aanslag aangemerkt.
3. Het bepaalde in dit artikel geldt alléén voor aanslagen vastgesteld als gevolg van artikel 18, eerste lid.

Artikel 23 Nadere regels
Het dagelijks bestuur van het waterschap kan nadere regels geven met betrekking tot de heffing en de invordering.

Artikel 24 Inwerkingtreding en citeertitel
Deze verordening, die kan worden aangehaald als "Verordening zuiveringsheffing Delfland 2018", treedt, met de daarbij behorende bijlagen I en II, in werking op 1 januari 2018.

Bijlage I. Voorschriften voor meting, bemonstering, analyse en berekening

Definitiebepalingen

In deze bijlage wordt verstaan onder:
a etmaal: de aaneengesloten periode van 24 uur waarover een verzamelmonster wordt samengesteld;
b debiet: de hoeveelheid afgevoerd afvalwater gedurende het etmaal;
c debietmeter: meter waarmee (bijvoorbeeld door middel van magnetische inductie) het debiet gemeten wordt;
d momentaan debiet: de hoeveelheid afgevoerd afvalwater gedurende een moment van meting;
e kalibreren: bepalen van de waarde van de afwijkingen ten opzichte van een van toepassing zijnde standaard;
f droog kalibreren: kalibreren van een debietmeter waarbij een doorstroming van een hoeveelheid water door de debietmeter wordt gesimuleerd;
g nat kalibreren: kalibreren van een debietmeter waarbij daadwerkelijk een nauwkeurig bekende hoeveelheid vloeistof door de debietmeter wordt geleid;
h gesloten meetsysteem: meetsysteem dat het debiet meet in een gesloten leiding of in een gesloten drukleiding, waarbij het afvalwater niet in contact staat met de buitenlucht;
i open meetsysteem: meetsysteem waarbij het oppervlak van het stromende afvalwater in contact staat met de buitenlucht;
j moedermeter: debietmeter, waarvan de installatie kan worden herleid naar de nationale volumestandaard van het Nederlands Meetinstituut;
k bewaartermijn: de periode tussen het einde van het etmaal en het begin van de voorbehandeling ten behoeve van de uitvoering van de analyse;
l aantoonbaarheidsgrens: laagste concentratie van de component in het monster waarvan de aanwezigheid nog met een bepaalde betrouwbaarheid kan worden vastgesteld, zijnde 3x de spreiding van binnenlaboratoriumreproduceerbaarheid.

A. Wijze van meting, bemonstering en monsterbehandeling

Paragraaf A.1 Algemeen

De meet- en bemonsteringsvoorzieningen verkeren in een goede staat, worden regelmatig schoongemaakt en zijn altijd goed en veilig toegankelijk. De meet- en bemonsteringsvoorzieningen worden in overeenstemming met onderstaande bepalingen respectievelijk NEN 6600-1 (Water-Monsterneming-Deel 1: Afvalwater 2009) geïnstalleerd en onderhouden. Een afvalwaterstroom kan zowel in een open als in een gesloten meetsysteem worden gemeten en bemonsterd.
In paragraaf A.2 wordt nader ingegaan op de meting en in paragraaf A.3 op de bemonstering. In paragraaf A.4 wordt nader ingegaan op de behandeling van het samengestelde etmaalverzamelmonster.

Paragraaf A.2 Meting

De meting betreft het debiet. Het debiet wordt in de afvalwaterstroom gemeten.
In de plaats van de meting in de afvalwaterstroom kan het debiet worden bepaald op basis van meting van de hoeveelheid water in het watertoevoersysteem van het bedrijf of van de bedrijfsonderdelen. In het laatstbedoelde geval mag de per etmaal afgevoerde hoeveelheid afvalwater niet groter zijn dan de in dezelfde periode toegevoerde hoeveelheid water.

A.2.1 Open meetsystemen
Bij open meetsystemen wordt een meetput of een meetgoot toegepast.
Bij toepassing van een meetput gelden de volgende eisen:
1 de momentane debieten in het etmaal, gemeten bij overstorthoogten van minder dan 0,05 meter, bedragen gesommeerd minder dan 5% van het gemeten debiet;
2 de momentane debieten in het etmaal, gemeten bij overstorthoogten van minder dan 0,125 meter, bedragen gesommeerd minder dan 10% van het gemeten debiet.

Bij toepassing van een meetgoot bedragen de momentane debieten in het etmaal, van minder dan 16,4% van het maximaal mogelijk momentane debiet, gesommeerd, minder dan 10% van het gemeten debiet.
De apparatuur voor de hoogtemeting wordt minimaal éénmaal per jaar bij overstorthoogten van 5, 10, 15, 20 en 25 centimeter droog gekalibreerd. In het kalibratierapport wordt voor elke overstorthoogte een vergelijking gemaakt tussen de gemeten hoeveelheid afvalwater gedurende de periode van het kalibreren, en de bij de desbetreffende overstorthoogte met behulp van de afvoerrelatie van de meetvoorziening berekende hoeveelheid afvalwater over de periode van het kalibreren. Zowel het absolute als het procentuele verschil wordt hierbij aangegeven. Bij ultrasone hoogtemeting wordt ook de temperatuurmeting en de temperatuurcorrectie gecontroleerd en gecorrigeerd bij afwijking.

A.2.2 Gesloten meetsystemen
De momentane debieten in het etmaal, van minder dan 10% van het maximaal mogelijk momentaan debiet, bedragen gesommeerd minder dan 5% van het gemeten debiet.
Het gesloten meetsysteem is voorzien van een niet–resetbare mechanische pulsteller.
Registratie van momentane meetgegevens vindt plaats door middel van een printer of datalogger of andere vorm van geautomatiseerd registratiesysteem.

A.2.2.1 Inbouw
Bij de inbouw van een nieuwe debietmeter in een gesloten meetsysteem wordt een 'af fabriek' kalibratierapport meegeleverd, waarop naast de meter specifieke kalibratiefactor, óók de correctiefactor, of meterconstante staat aangegeven. Natte kalibratie in ingebouwde toestand vindt direct plaats na inwerkingstelling van de debietmeter.

Voorts worden aan de inbouw de volgende eisen gesteld:
a Bij het inbouwen wordt rekening gehouden worden met de mogelijkheid tot het uitvoeren van een natte kalibratie in–situ.
b De lengte van de rechte leiding vóór de meetbuis bedraagt minimaal vijf maal de diameter van de meetbuis, gerekend vanuit het hart van de meter.
c De lengte van de rechte leiding ná de meetbuis bedraagt minimaal twee maal de diameter van de meetbuis, gerekend vanuit het hart van de meter.
d De diameter van de rechte leiding vóór en ná de meetbuis is exact gelijk aan de diameter van de meetbuis.
e Toegepaste pakkingen steken niet naar binnen toe uit.
f De meetbuis is dusdanig ingebouwd dat deze altijd volledig gevuld is met water.
g De meter is geaard door middel van een aardring, dan wel met een aardelektrode die is ingebouwd in de meter.

A.2.2.2 Natte kalibratie
De meetapparatuur wordt ten minste éénmaal per drie jaar in ingebouwde toestand nat gekalibreerd. In het jaar van natte kalibratie hoeft niet tevens een droge kalibratie te worden uitgevoerd.
Voor debietmeters in mobiele meetapparatuur vindt de natte kalibratie jaarlijks plaats in ingebouwde toestand bij minimaal de volgende vijf meetpunten: 10%, 25%, 50%, 75% en 100% van het maximaal meetbereik op een ijkbevoegde- of NKO-geaccrediteerde instelling, waarvan de installatie kan worden herleid naar de nationale volumestandaard van het Nederlands Meetinstituut (NMi).

Voorts worden aan de natte kalibratie de volgende eisen gesteld:
a Minimaal éénmaal per drie jaar worden gesloten meetsystemen in ingebouwde toestand nat gekalibreerd. Onder natte kalibratie wordt verstaan dat een vooraf nauwkeurig bepaalde hoeveelheid water door de te kalibreren meter wordt geleid (waarbij deze hoeveelheid is vastgesteld bij een onder b genoemde instelling), dan wel dat tijdelijk een tweede, bij voorkeur op hetzelfde meetprincipe gebaseerd meetsysteem in serie wordt geplaatst en fungeert als moedermeter, dan wel op een andere, door de ambtenaar belast met de heffing goedgekeurde methode.

b Indien bij de natte kalibratie gebruik gemaakt wordt van een moedermeter, wordt deze in ingebouwde toestand nat gekalibreerd bij minimaal de volgende vijf meetpunten: 10%, 25%, 50%, 75% en 100% van het maximaal meetbereik. De natte kalibratie vindt plaats op een ijkinstallatie van een ijkbevoegde- of NKO-geaccrediteerde instelling, waarvan de installatie kan worden herleid naar de nationale volumestandaard van het Nederlands Meetinstituut (NMi). Ook wanneer de moedermeter nieuw is, wordt deze gekalibreerd op één van de genoemde installaties, waarbij de meter is ingebouwd in de meetset of meetwagen waarin deze in de praktijk zal worden ingezet.
c Het kalibratierapport van de moedermeter, waaruit het onder b bepaalde moet blijken, mag niet ouder zijn dan één jaar. Dit kalibratierapport wordt bij die van het gekalibreerde meetsysteem gevoegd.
d Tijdens de natte kalibratie wordt zoveel water door het te kalibreren meetsysteem geleid, dat minimaal 2.000 waarnemingen worden bereikt. Bij gebruik van een moedermeter vindt de natte kalibratie plaats in het meetbereik waarin de te kalibreren meter onder normale bedrijfsomstandigheden functioneert.
e Tijdens de natte kalibratie worden de gemeten hoeveelheden water van de te kalibreren flowmeter (én van de moedermeter, wanneer daarvan sprake is) door middel van printers of dataloggers met een frequentie van minimaal éénmaal per uur geregistreerd. In geval van het toepassen van dataloggers worden ook de ruwe, onbewerkte data bij het kalibratierapport gevoegd.
f Bij de natte kalibratie wordt ook de randapparatuur, voor zover die betrokken is bij de registratie van de meetgegevens, op een goede werking gecontroleerd.

A.2.2.3 Droge kalibratie
Meetapparatuur voor debietmetingen wordt ten minste éénmaal per jaar droog gekalibreerd, tenzij in dat jaar een natte kalibratie plaatsvindt.

Voorts worden aan de droge kalibratie de volgende eisen gesteld:
a Bij een droge kalibratie wordt de weerstand of de geleidbaarheid tussen de elektroden gemeten. Wanneer aan de hand van deze controle blijkt dat de meetbuis (mogelijk) vervuild is, dient deze te worden gereinigd.
b Op het kalibratierapport van een droge kalibratie wordt de weerstand of de geleidbaarheid tussen de elektroden weergegeven. Wanneer de meetbuis is gereinigd, wordt deze waarde zowel vóór, als ná het reinigen in het kalibratierapport vermeld.
c Bij de droge kalibratie wordt ook de werking van randapparatuur, voor zover die betrokken is bij de registratie van de meetgegevens, op een goede werking gecontroleerd.
d Wanneer bij een droge kalibratie blijkt dat de meetfout groter is dan 5%, wordt het gesloten meetsysteem onmiddellijk in ingebouwde toestand nat gekalibreerd, volgens de bepalingen welke van toepassing zijn bij een natte kalibratie.

A.2.2.4 Kalibratierapport
Van een debietmeter moet het meest recente kalibratierapport bij de aangifte overgelegd worden. Bij een natte kalibratie in ingebouwde toestand (dat wil zeggen: ter plekke op het bedrijf, of als complete mobiele meetset op een ijkbank van een daartoe bevoegde instantie), worden de volgende aspecten vastgesteld én gerapporteerd op het kalibratierapport:
– de 'as–found' meetafwijking (de gevonden meetafwijking);
– eventuele hardware matige aanpassingen (nieuwe spoel, etc.);
– de justering (softwarematige aanpassing van de correctiefactor/meterconstante);
– de 'as–left' meetafwijking, eventueel na hardware matige aanpassing/justering;
– de (eventueel nieuwe) correctiefactor, of meterconstante.

Paragraaf A.3 Bemonstering

A.3.1 Algemeen, instelling en uitvoering van apparatuur
De bemonstering dient plaats te vinden met behulp van automatische monstername–apparatuur. De bemonstering geschiedt in overeenstemming met NEN 6600-1 (Water–Monsterneming Deel 1: Afvalwater 2009), met dien verstande dat bemonstering door steekbemonstering niet is toegestaan, tenzij anders is bepaald door de ambtenaar belast met de heffing.

Paragraaf A.4 Monsterbehandeling

A.4.1 Algemeen

De monsterbehandeling geschiedt in overeenstemming met NEN 6600-1 (Water-Monsterneming Deel 1: Afvalwater 2009) en conform paragraaf 9 van NEN 6600-1 (2009) wordt na monsterneming geconserveerd volgens NEN-EN-ISO 5667-3 (2012). De monsters worden gekoeld en in het donker bewaard tussen 1° en 5° C. Van elk verzameld monster wordt een representatief deel van drie liter gedurende 24 uur in een goed gesloten vat/fles bij maximaal 5° C in het donker bewaard ten behoeve van contra-analyse door de ambtenaar belast met de heffing. De monsterflessen bestemd voor analyse door de heffing plichtige en voor contra-analyse door de ambtenaar belast met de heffing worden om en om gevuld. Op deze wijze wordt bewerkstelligd dat het monster voor de analyse op een heffingsparameter door de heffing plichtige en voor de desbetreffende contra-analyse door de ambtenaar belast met de heffing zoveel mogelijk identiek zijn.

A.4.2 Conservering en maximale bewaartermijn

De monsters uit het etmaalverzamelmonster worden tot en met het einde van de bewaartermijn geconserveerd op de wijze zoals is aangegeven in tabel A. Als een monster uit het etmaalverzamelmonster wordt ingevroren of chemisch geconserveerd, geschiedt dit binnen twaalf uur na afloop van het etmaal. De eventuele voorschriften met betrekking tot chemische conservering gelden in aanvulling op de voorschriften met betrekking tot de conserveringstemperatuur gedurende de bewaartermijn.
In tabel A zijn tevens de maximale bewaartermijnen opgenomen die gelden voor de onderscheidenlijk uit te voeren analyses. De voorbehandeling ten behoeve van een analyse vangt na het einde van het etmaal aan, binnen de maximale bewaartermijn die bij de desbetreffende analyse in tabel A is vermeld. De voorbehandeling van het monster ten behoeve van de analyse, waaronder onder meer wordt begrepen het ontdooien van bevroren monsters, wordt uitgevoerd op een wijze en binnen een zodanige termijn dat daardoor de representativiteit van het monster niet wordt verstoord. Een monster dat op één van de in tabel A aangegeven wijzen chemisch is geconserveerd wordt niet gebruikt voor één van de in tabel A opgenomen wijzen van analyse, waarvoor op basis van tabel A geen of andere voorschriften op het vlak van de chemische conservering gelden.

Tabel A

Voor analyse op	**Omgevingstemperatuur**		**Methode conservering**	**Maximale bewaartijd**
	tijdens transport	**tot einde bewaartermijn**		
Biochemisch zuurstofverbruik	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen onder uitsluiting van licht.	1 dag
		<-18 °C	Invriezen binnen twaalf uur	1 mnd (indien BZV < =50 mg/l) 6 mnd (indien BZV >50 mg/l)
Chemisch zuurstofverbruik	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met H_2SO_4 tot pH < 2	6 maanden
		<-18 °C	Invriezen binnen twaalf uur	6 maanden
Som ammoniumstikstof en organisch gebonden stikstof	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met H_2SO_4 tot pH < 2	1 maand
		<-18 °C	Invriezen binnen twaalf uur	6 maanden
Cadmium, chroom, koper, lood, nikkel, zilver en zink	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met HNO_3 tot pH < 2	6 maanden
Arseen	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met HNO_3 tot pH < 2 Indien hydride techniek wordt gebruikt aanzuren met HCl tot pH < 2	6 maanden
Kwik (Hg)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met HNO_3 tot pH < 2	6 maanden
Kwik (Hg)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met HCl, 1 ml/100 ml	2 dagen
Chloride	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen	1 maand
Sulfaat	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen	1 maand
Fosfor (totaal)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Aanzuren met HNO_3 of H_2SO_4	1 maand

Het biochemisch zuurstofverbruik is weliswaar geen heffingsparameter voor de zuiveringsheffing, maar wordt aangewend bij toepassing van berekeningsvoorschrift C.3 van Onderdeel C van deze bijlage. Op grond van dit berekeningsvoorschrift wordt de methode van het biochemisch zuurstofverbruik toegepast voor de bepaling van het percentage chemisch zuurstofverbruik van de biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen.

B Analysevoorschriften

Paragraaf B.1 Algemeen

De analyses worden uitgevoerd in het representatieve monster, dat is verkregen op de in onderdeel A van deze bijlage vermelde wijze. Het onderzoek wordt in het water als zodanig uitgevoerd, dus zonder dat daaruit bezinkbare of opdrijvende bestanddelen zijn verwijderd. Er is in dit onderdeel verwezen naar normbladen, uitgegeven door de Stichting Nederlands Normalisatie–Instituut. Bij wijziging in/van en normblad gedurende het kalenderjaar wordt voor de toepassing van deze verordening deze wijziging eerst van kracht op 1 januari van het jaar volgende op de wijziging.
De in tabel B vermelde aantoonbaarheidsgrenzen zijn de concentraties van de desbetreffende stoffen die bij de analyse ten minste aangetoond moeten kunnen worden.

Paragraaf B.2 Analyse

De analyse van het monster geschiedt op de wijze zoals die is aangegeven in tabel B.

Tabel B

Parameter/stof	**Ontsluiting volgens normblad**	**Meting volgens normblad**	**Aantoonbaar-heidsgrens** [1])
chemisch zuurstofverbruik		NEN 6633 of NEN-ISO 15705 [2])	5 mg/l [3])
biochemisch zuurstofverbruik		NEN-EN 1899-1	volgens norm
som ammoniumstikstof en organisch gebonden stikstof	NEN 6645+C1:2015	NEN 6604 of ISO 15923-1	0,5 mg/l
		NEN 6646	
		NEN-EN-ISO 11732	
	NEN-EN 12260	NEN-EN 12260 en voor correctie nitriet/nitraat: NEN-EN-ISO 13395 of NEN 6604 of ISO 15923-1	
	NEN-ISO 5663	NEN 6604 of ISO 15923-1	
		NEN-ISO 5663	
	NEN 6645+C1:2015	NEN 6645+C1:2015	
		NEN 6604 of ISO 15923-1	

arseen	NEN-EN-ISO 11969	NEN-EN-ISO 11969	2 µg/l
	NEN-EN-ISO 15587-1	NEN-EN-ISO 11885 (ICP-AES)	
	NEN-EN-ISO 15587-1	NEN-EN-ISO 17294-2 (ICP-MS)	
chloride (Cl^-)		NEN 6604 of ISO 15923-1	5 mg/l
		NEN 6476	
		NEN-EN-ISO 10304-1	
		NEN-EN-ISO 15682	
Fosfor (totaal)	NEN 6645+C1:2015	NEN 6604 of ISO 15923-1	0,1 mg/l
		NEN-EN-ISO 15681-1	
		NEN-EN-ISO 15681-2	
	NEN-EN-ISO 15681-1	NEN-EN-ISO 15681-1	
	NEN-EN-ISO 15681-2	NEN-EN-ISO 15681-2	
	NEN-EN-ISO 6878	NEN-EN-ISO 6878	
		NEN-EN-ISO 15681-1	
		NEN-EN-ISO 15681-2	
	NEN-EN-ISO 15587-1	NEN-EN-ISO 11885 (ICP-AES)	
		NEN-EN-ISO 17294-2 (ICP-MS)	
Onopgeloste stoffen		NEN-EN 872	2 mg/l
cadmium (Cd), chroom (Cr), koper (Cu), lood (Pb), nikkel (Ni), zilver (Ag), zink (Zn)	NEN-EN-ISO 15587-1	NEN-EN-ISO 11885 (ICP-AES)	Cd: 0,3 µg/l Cr: 2 µg/l Cu: 10 µg/l Pb: 10 µg/l Ni: 7 µpg/l Ag: 10 µg/l Zn: 40 ug/l
		NEN-EN-ISO 17294-2 (ICP-MS)	
	NEN 6953, hoofdstuk 5.3.3.3 [4])	NEN-EN-ISO 11885 (ICP-AES)	
		NEN-EN-ISO 17294-2 (ICP-MS)	
kwik	NEN-EN-ISO 15587-1	NEN-EN-ISO 12846 (AAS)	0,25 µg/l
		NEN-EN-ISO 17852 (AFS)	

		NEN-EN-ISO 11885 (ICP-AES)	
		NEN-EN-ISO 17294-2 (ICP-MS)	
sulfaat (SO_4^-)		NEN 6604 of ISO 15923-1	volgens norm
		NEN-EN-ISO 10304-1	
		NEN-ISO 22743	

[1]) De aantoonbaarheidsgrenzen voor zware metalen zijn gebaseerd op een afvalwatermonster met een soortelijke geleiding tot 1500 µS/cm en een zwevend stof gehalte tot 100 mg/l. Bij afvalwatermonsters met een matrix die groter is dan genoemde waarden voor geleiding en zwevende stof kan een hogere aantoonbaarheidsgrens gelden.

[2]) De analyse volgens normblad NEN-ISO 15705 is toepasbaar voor onverdunde monsters met een gehalte aan zuurstofverbruik tot aan 1.000 mg/l en chlorideconcentratie die lager is dan 1.000 mg/l. De ambtenaar belast met de heffing kan voorts de methode niet toepasbaar verklaren indien naar zijn oordeel andere omstandigheden daartoe aanleiding geven.

[3]) De analyse volgens normblad NEN-ISO 15705 heeft een aantoonbaarheidsgrens van 6 mg/l voor fotometrische detectie bij 600nm en 15 mg/l voor titrimetrische detectie (gebaseerd op één enkelvoudige meting van één laboratorium) wanneer cuvetten worden gebruikt met een bereik van maximaal 1.000 mg/l.

[4]) NEN 6953, hoofdstuk 5.3.3.3 mag alleen worden toegepast op afvalmonsters met een soortelijke geleiding tot 1500 µS/cm en een zwevend stof gehalte tot 100 mg/l.

C Berekeningsvoorschriften

C.I Berekeningswijze van het aantal vervuilingseenheden

a. Zuurstofbindende stoffen:
(artikel 8, derde lid)
Het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik wordt berekend door het totale aantal kilogrammen zuurstofverbruik van de in het kalenderjaar afgevoerde zuurstofbindende stoffen te delen door 54,8 kilogram.

Het aantal kilogrammen zuurstofverbruik van de gedurende een etmaal afgevoerde zuurstofbindende stoffen wordt berekend volgens de formule:

$$\frac{Q \times (CZV + 4{,}57 \times N\text{–}Kj)}{1000}$$

In deze formule wordt verstaan onder:
Q: het aantal m³ afgevoerd afvalwater per etmaal;
CZV: het chemisch zuurstofverbruik bepaald volgens de in onderdeel B van deze bijlage vermelde analysevoorschriften, in mg/l;
N–Kj: de som van ammoniumstikstof en organisch gebonden stikstof volgens de in onderdeel B van de in deze bijlage vermelde analysevoorschriften, in mg/l.

b. Andere dan zuurstofbindende stoffen:
(artikel 8, vierde lid)
Het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot de andere dan zuurstofbindende stoffen wordt berekend door het totale aantal kilogrammen van deze in het kalenderjaar afgevoerde stoffen te delen door respectievelijk:

1 1,00 kilogram voor de stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver en zink;
2 0,100 kilogram voor de stoffen arseen, kwik en cadmium;
3 650 kilogram voor de stoffen chloride en sulfaat;
4 20,0 kilogram voor de stof fosfor.

De afgevoerde hoeveelheden per etmaal voor de hierboven onder b genoemde stoffen worden bepaald met behulp van de formule: $\frac{Q \times C}{1000}$

In deze formules wordt verstaan onder:
Q: het aantal m³ afgevoerd afvalwater per etmaal;
C: de concentratie van de desbetreffende stoffen in mg/l, bepaald op de onder B omschreven wijze.

C.2 Bij de bepaling van het aantal etmalen in artikel 8, wordt gebruik gemaakt van de volgende formule:

$$n = \frac{\left(\frac{2 \times \sigma_n}{tso}\right)^2 \times N}{\left(\frac{2 \times \sigma_n}{tso}\right)^2 + N}$$, waarbij

n = het berekende aantal meetdagen;
N = het aantal dagen per jaar waar op wordt afgevoerd;
σ_n = spreidingspercentage in de meetwaarden, uitgedrukt ten opzichte van de gemiddelde hoeveelheid zuurstofverbruik van de onderzoeksresultaten gedurende het heffingsjaar;
tso = toelaatbare statistische onnauwkeurigheid = $35/e^{0{,}000175*VeO}$, met dien verstande dat VeO vervangen kan worden door respectievelijk VeZ en VeG, waarbij:
VeO = vervuilingswaarde van de afgevoerde zuurstofbindende stoffen;
VeG = vervuilingswaarde van de afgevoerde stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver en zink;
VeZ = vervuilingswaarde van de afgevoerde stoffen arseen, cadmium en kwik.

C.3 Indien de CZV–waarde voor ten minste 25% afkomstig is van biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen in het afvalwater, wordt op die waarde een correctie toegepast door deze te vermenigvuldigen met de breuk $\frac{100 - T}{75}$

waarbij
T= het percentage CZV, afkomstig van biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen.

Bijlage II. Tabel afvalwatercoëfficiënten (artikel 122k, derde lid, Waterschapswet)

Klasse	Klassegrenzen uitgedrukt in aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik per m³ ingenomen water		Afvalwatercoëfficiënt uitgedrukt in aantal vervuilingseenheden per m³ ingenomen water in het heffingsjaar
	ondergrens	bovengrens	
1	> 0	0,0013	0,0010
2	> 0,0013	0,0020	0,0016
3	> 0,0020	0,0031	0,0025
4	> 0,0031	0,0048	0,0039
5	> 0,0048	0,0075	0,0060
6	> 0,0075	0,012	0,0094
7	> 0,012	0,018	0,015
8	> 0,018	0,029	0,023
9	> 0,029	0,045	0,036
10	> 0,045	0,070	0,056
11	> 0,070	0,11	0,088
12	> 0,11	0,17	0,14
13	> 0,17	0,27	0,21
14	> 0,27	0,42	0,33
15	> 0,42		0,5

– – – – –

Aldus besloten in de openbare vergadering van 16-11-2017

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris, de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen mr. M.A.P. van Haersma Buma

Verordening Verontreinigingsheffing Delfland 2018

Artikel 1 Begripsbepalingen

Deze verordening verstaat onder:

a. oppervlaktewaterlichaam: samenhangend geheel van vrij aan het aardoppervlak voorkomend water, met de daarin aanwezige stoffen, alsmede de bijbehorende bodem en oevers, flora en fauna ten aanzien waarvan het waterschap ingevolge artikel 3.2 van de Waterwet is aangewezen als beheerder, met uitzondering van de gronden die ingevolge artikel 3.1 of 3.2 van de Waterwet zijn aangewezen als drogere oevergebieden;
b. stoffen: de stoffen genoemd in artikel 9 van deze verordening;
c. lozen: het brengen van stoffen in een oppervlaktewaterlichaam in beheer bij het waterschap;
d. woonruimte: een ruimte die zoals blijkt uit haar inrichting bestemd is om als een afzonderlijk geheel te voorzien in woongelegenheid en waarvan de delen zoals blijkt uit de inrichting van die ruimte niet bestemd zijn om afzonderlijk in gebruik te worden gegeven;
e. bedrijfsruimte: een naar zijn of haar aard en inrichting als afzonderlijk geheel te beschouwen ruimte of terrein, niet zijnde een woonruimte, een zuiveringtechnisch werk of een openbaar vuilwaterriool;
f. openbaar vuilwaterriool: een voorziening voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater, in beheer bij een gemeente of een rechtspersoon die door een gemeente met het beheer is belast;
g. zuiveringtechnisch werk: een werk voor het zuiveren van stedelijk afvalwater, in exploitatie bij een waterschap of gemeente, dan wel een rechtspersoon die door het bestuur van een waterschap met de zuivering van stedelijk afvalwater is belast, met inbegrip van het bij dat werk behorende werk voor het transport van stedelijk afvalwater;
h. stedelijk afvalwater: huishoudelijk afvalwater of een mengsel daarvan met bedrijfsafvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater of ander afvalwater;
i. ambtenaar belast met de heffing: de krachtens de Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep aangewezen ambtenaar, bedoeld in artikel 124, vijfde lid, onderdeel a, van de Waterschapswet;
j. ambtenaar belast met de invordering: de krachtens de Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep aangewezen ambtenaar, bedoeld in artikel 124, vijfde lid, onderdeel b, van de Waterschapswet;
k. watersysteem: samenhangend geheel van een of meer oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen, met bijbehorende bergingsgebieden, waterkeringen en ondersteunende kunstwerken;
l. drinkwater: drinkwater als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Drinkwaterwet;
m. ingenomen water: geleverd drink– en industriewater, warm tapwater, onttrokken grond– en oppervlaktewater en opgevangen hemelwater;
n. drinkwaterbedrijf: drinkwaterbedrijf als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Drinkwaterwet;
o. warm tapwater: warm tapwater als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Drinkwaterwet.

Artikel 2 Bijlagen

Bij deze verordening behoren de volgende bijlagen:

– Bijlage I: voorschriften voor meting, bemonstering, analyse en berekening;
– Bijlage II: tabel afvalwatercoëfficiënten zoals opgenomen in artikel 122k, derde lid, van de Waterschapswet.

Artikel 3 Belastbaar feit en heffing plicht

1. Onder de naam verontreinigingsheffing wordt een directe belasting geheven ter zake van lozen.
2. Aan de heffing worden onderworpen:
   a. ter zake van het lozen vanuit een woonruimte of een bedrijfsruimte: degene die het gebruik heeft van die ruimte;
   b. ter zake van het lozen met behulp van een openbaar vuilwaterriool of van een zuiveringtechnisch werk: degene bij wie dat openbaar vuilwaterriool of dat zuiveringtechnisch werk in beheer is;
   c. ter zake van het lozen anders dan bedoeld onder a of b: degene die loost.

3. Voor de toepassing van het tweede lid onder a, wordt:
   a. gebruik van een woonruimte door de leden van een huishouden aangemerkt als gebruik door het door de ambtenaar belast met de heffing aangewezen lid van dat huishouden;
   b. gebruik door degene aan wie een deel van een bedrijfsruimte in gebruik is gegeven, aangemerkt als gebruik door degene die het deel in gebruik heeft gegeven; degene die het deel in gebruik heeft gegeven is bevoegd de heffing als zodanig te verhalen op degene aan wie dat deel in gebruik is gegeven;
   c. het ter beschikking stellen van een woonruimte of bedrijfsruimte voor volgtijdig gebruik aangemerkt als gebruik door degene die de ruimte ter beschikking heeft gesteld; degene die de ruimte ter beschikking heeft gesteld is bevoegd de heffing als zodanig te verhalen op degene aan wie de ruimte ter beschikking is gesteld.
4. De opbrengst van de verontreinigingsheffing komt ten goede aan de bekostiging van het beheer van het watersysteem door het Hoogheemraadschap van Delfland.

Artikel 4 Vrijstellingen
Van de verontreinigingsheffing zijn vrijgesteld:
a. Het lozen met behulp van een openbaar vuilwaterriool;
b. Het lozen vanuit een zuiveringstechnisch werk door het Hoogheemraadschap van Delfland zelf;
c. Het lozen van stoffen afkomstig vanuit een zuiveringstechnisch werk anders dan door het Hoogheemraadschap van Delfland zelf, mits de hoeveelheid stoffen niet is toegenomen.

Artikel 5 Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsevenredigheid
1. De heffing ter zake van woonruimten en van bedrijfsruimten als bedoeld in artikel 18 is verschuldigd bij het begin van het heffingsjaar of, zo dit later is, bij de aanvang van de heffingsplicht.
2. Indien ter zake van woonruimten de heffingsplicht als bedoeld in het eerste lid in de loop van het heffingsjaar aanvangt, is de heffing verschuldigd voor zoveel 365^{e} gedeelten van de voor dat jaar verschuldigde belasting als er in dat jaar, na de aanvang van de heffing plicht, nog volle dagen overblijven.
3. Indien ter zake van woonruimten de heffingsplicht bedoeld in het eerste lid in de loop van het heffingsjaar eindigt, bestaat aanspraak op ontheffing voor zoveel 365^{e} gedeelten van de voor dat jaar verschuldigde heffing als er in dat jaar, na het einde van de heffing plicht, nog volle dagen overblijven.
4. Indien de heffing plicht voor woonruimten is beëindigd na de dagtekening van de aanslag, kan de heffing plichtige een aanvraag tot ontheffing indienen bij de ambtenaar belast met de heffing.
5. Het tweede en het derde lid zijn niet van toepassing indien de heffing plichtige het gebruik van de woonruimte beëindigt en direct aansluitend het gebruik krijgt van een woonruimte van waaruit eveneens wordt geloosd.

Artikel 6 Verzoek tot het doen van aangifte
Met betrekking tot de verontreinigingsheffing geheven van gebruikers van bedrijfsruimten, wordt de uitnodiging tot het doen van aangifte gedaan door:
a. het uitreiken of toezenden van een aangiftebiljet;
b. het uitreiken of toezenden van een aangiftebrief waarin wordt verzocht om aangifte te doen op de wijze als bedoeld in artikel 7.

Artikel 7 Wijze van aangifte
Het doen van aangifte geschiedt door:
a. het inleveren of toezenden van het aangiftebiljet met de daarbij gevraagde bescheiden;
b. het op elektronische wijze toezenden van de door de betreffende programmatuur gevraagde gegevens.

Artikel 8 Heffingsjaar
Het heffingsjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 9 Grondslag en heffingsmaatstaf

1. Voor de heffing bedoeld in artikel 3 geldt als grondslag de hoeveelheid en de hoedanigheid van de stoffen die in een kalenderjaar worden geloosd.
2. Voor de heffing geldt als heffingsmaatstaf de vervuilingswaarde van de stoffen die in een kalenderjaar worden geloosd. De vervuilingswaarde wordt uitgedrukt in vervuilingseenheden.
3. Het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot zuurstofbindende stoffen wordt bepaald op basis van de som van het chemisch zuurstofverbruik en het zuurstofverbruik door omzetting van stikstofverbindingen, zoals voorgeschreven in Bijlage I van deze verordening. Eén vervuilingseenheid vertegenwoordigt met betrekking tot zuurstofbindende stoffen een verbruik in het heffingsjaar van 54,8 kilogram zuurstof.

Artikel 10 Meting, bemonstering en analyse

1. Het aantal vervuilingseenheden van zuurstofbindende en andere stoffen wordt berekend met behulp van door meting, bemonstering en analyse verkregen gegevens. De meting, bemonstering, analyse en berekening geschieden met in achtneming van de in Bijlage I opgenomen voorschriften.
2. De in het eerste lid bedoelde meting, bemonstering en analyse geschieden ieder etmaal van het heffingsjaar, behoudens het bepaalde in artikel 11.
3. De meting en de bemonstering geschieden zodanig dat:
   a. de gemeten hoeveelheid afvalwater niet meer dan 5% afwijkt van de werkelijke hoeveelheid afvalwater;
   b. het verkregen monster representatief is voor de totale hoeveelheid stoffen die gedurende de bemonsteringsperiode vanuit het bedrijf of het bedrijfsonderdeel wordt geloosd.
4. De heffing plichtige brengt de wijze van meting en bemonstering met een beschrijving van de daarvoor te gebruiken apparatuur voor aanvang van het heffingsjaar ter kennis van de ambtenaar belast met de heffing. Indien het gebruik van de apparatuur in de loop van het heffingsjaar aanvangt of wijzigt, dan wordt dit vóór de ingebruikname of de wijziging ter kennis van de ambtenaar belast met de heffing gebracht.
5. De ambtenaar belast met de heffing:
   a. kan ambtshalve bepalen dat meting en bemonstering geschieden in afwijking van één of meer van de in Bijlage I, onderdeel A , opgenomen voorschriften, indien deze aannemelijk maakt dat dit noodzakelijk is ter voldoening aan het bepaalde in het derde lid, onderdelen a en b;
   b. beslist op aanvraag van de heffing plichtige dat meting en bemonstering kunnen geschieden in afwijking van een of meer van de in Bijlage I, onderdeel A, opgenomen voorschriften, indien de heffing plichtige aannemelijk maakt dat daarbij wordt voldaan aan het bepaalde in het derde lid, onderdelen a en b;
   c. beslist op aanvraag van de heffing plichtige dat kan worden afgeweken van de in Bijlage I, onderdeel B, opgenomen analysevoorschriften, indien de heffing plichtige aannemelijk maakt dat de nauwkeurigheid van de uitkomsten van de analyse hierdoor niet wordt beïnvloed;
   d. kan omtrent de afwijkingen als bedoeld in de onderdelen a, b en c nadere voorschriften geven.
6. De ambtenaar belast met de heffing neemt zijn beslissing, bedoeld in het vijfde lid, onderdelen a, b en c, bij voor bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:
   a. de voorschriften van Bijlage I, onderdelen A en B, waarvan wordt afgeweken;
   b. de afwijkingen bedoeld in het vijfde lid, onderdelen a, b en c;
   c. de nadere voorschriften bedoeld in het vijfde lid, onderdeel d;
   d. een vermelding van het heffingsjaar of de heffingsjaren waarvoor de beschikking wordt gegeven.
7. De ambtenaar belast met de heffing is bevoegd twee of meer als gevolg van het vijfde lid genomen beschikkingen, dat betrekking hebben op hetzelfde bedrijf of hetzelfde bedrijfsonderdeel, in één geschrift te verenigen.
8. De ambtenaar belast met de heffing kan bij veranderingen of te verwachten veranderingen in de hoeveelheid of hoedanigheid van de afgevoerde, respectievelijk af te voeren stoffen, de desbetreffende beschikkingen, bedoeld in het vijfde lid, ambtshalve wijzigen of intrekken in verband met het bepaalde in het eerste lid en het derde lid.

Artikel 11 Beperkte meting, bemonstering en analyse

1. Op aanvraag van de heffing plichtige, die aannemelijk maakt dat voor de berekening van het aantal vervuilingseenheden kan worden volstaan met gegevens welke met behulp van meting, bemonstering en analyse in een beperkt aantal etmalen zijn verkregen, besluit de ambtenaar belast met de heffing dat meting en bemonstering geschieden in afwijking van het bepaalde in artikel 10, tweede lid. Het besluit op aanvraag wordt genomen bij een voor bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:
   a. een opgave van de afvalwaterstromen en de stoffen welke in het onderzoek dienen te worden betrokken;
   b. de tijdvakken waarin meting en bemonstering geschieden, hetzij ieder etmaal van die tijdvakken, hetzij één of meer daartoe aangewezen etmalen daarvan;
   c. de wijze waarop de op de voet van letter b verkregen uitkomsten worden herleid tot het aantal vervuilingseenheden over een aldaar bedoeld tijdvak, onderscheidenlijk over het heffingsjaar;
   d. een vermelding van het heffingsjaar of de heffingsjaren waarvoor de beschikking wordt gegeven.
2. De ambtenaar belast met de heffing kan bij veranderingen of te verwachten veranderingen in de hoeveelheid of hoedanigheid van de geloosde, respectievelijk te lozen stoffen, de desbetreffende beschikking, bedoeld in het eerste lid, ambtshalve wijzigen of intrekken, indien toepassing van berekeningsvoorschrift IV van onderdeel C van bijlage I leidt tot een ander aantal etmalen dan in die beschikking is opgenomen.
3. De ambtenaar belast met de heffing neemt zijn beslissing, bedoeld in het tweede lid, bij voor bezwaar vatbare beschikking.

Artikel 12 Hoedanigheidscorrectie

1. Indien de uitkomst van de methode tot bepaling van het chemisch zuurstofverbruik bedoeld in artikel 9 in belangrijke mate is beïnvloed door biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen, wordt op aanvraag van de heffing plichtige op die uitkomst een correctie toegepast.
2. De ambtenaar belast met de heffing neemt zijn beslissing als bedoeld in het eerste lid, bij voor bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:
   a. de wijze van berekening van de correctie;
   b. de hoeveelheid en samenstelling van het afvalwater waarop de correctie van toepassing is;
   c. de frequentie en de wijze van onderzoek met betrekking tot meting, bemonstering en analyse;
   d. een vermelding van het heffingsjaar of de heffingsjaren waarvoor de beschikking wordt gegeven.

Artikel 13 Tabel afvalwatercoëfficiënten

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 10, eerste lid, kan het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik in een kalenderjaar voor een bedrijfsruimte of een onderdeel daarvan worden vastgesteld met behulp van de in Bijlage II van deze verordening opgenomen tabel afvalwatercoëfficiënten, indien door de heffing plichtige aannemelijk is gemaakt dat het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik in een kalenderjaar 1.000 of minder bedraagt en dit aantal aan de hand van de hoeveelheid ingenomen water kan worden bepaald.
2. Het aantal vervuilingseenheden als bedoeld in het eerste lid wordt berekend volgens de formule A x B, waarbij:
   A = het aantal m^3 in het kalenderjaar ten behoeve van de bedrijfsruimte of het onderdeel van de bedrijfsruimte ingenomen water;
   B = de afvalwatercoëfficiënt behorende bij de klasse van de in Bijlage II opgenomen tabel met de klassengrenzen waarbinnen de vervuilingswaarde met betrekking tot het zuurstofverbruik per m^3 ten behoeve van de bedrijfsruimte of van het onderdeel van de bedrijfsruimte ingenomen water is gelegen.
3. Indien de in het kalenderjaar ingenomen hoeveelheid water niet kan worden vastgesteld aan de hand aan watermeterstanden die aan het begin en aan het einde van het kalenderjaar zijn opgenomen, stelt de ambtenaar belast met de heffing die hoeveelheid vast op een door hem nader vast te stellen wijze.

4. De vervuilingswaarde met betrekking tot het zuurstofverbruik per m³ als bedoeld in het tweede lid wordt als gevolg van artikel 7.3, vijfde lid, van de Waterwet bepaald met toepassing van de algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 122k, tweede lid, van de Waterschapswet.
5. Indien het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik in een kalenderjaar voor een bedrijfsruimte of een onderdeel daarvan meer dan 1.000 bedraagt en de heffing plichtige aannemelijk maakt dat de berekening van het aantal vervuilingseenheden met toepassing van de in het eerste lid, aanhef, bedoelde tabel tot geen lagere uitkomst leidt dan die welke wordt verkregen bij berekening op de voet van artikel 10, eerste lid, beslist de ambtenaar belast met de heffing bij voor bezwaar vatbare beschikking op aanvraag van heffing plichtige dat het aantal vervuilingseenheden wordt berekend met toepassing van de tabel.

Artikel 14 Vervuilingswaarde van tuinbouwkassen
1. In afwijking van artikel 10, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen die worden geloosd vanuit een bedrijfsruimte of een onderdeel van een bedrijfsruimte bestemd om in het kader van de uitoefening van een beroep of een bedrijf onder een permanente opstand van glas of kunststof gewassen te telen, bepaald op basis van het tweede lid.
2. De vervuilingswaarde bedraagt drie vervuilingseenheden per hectare vloeroppervlak waarop onder glas of kunststof wordt geteeld en per deel van een hectare vloeroppervlak een evenredig deel van drie vervuilingseenheden.
3. Indien in de loop van het kalenderjaar het gebruik van een in het eerste lid bedoelde bedrijfsruimte of onderdeel van een bedrijfsruimte, dan wel van een deel daarvan, door de gebruiker aanvangt of eindigt, wordt hij in dat kalenderjaar voor die bedrijfsruimte, voor dat onderdeel of voor dat deel voor een evenredig gedeelte van het op basis van het tweede lid bepaald aantal vervuilingseenheden aan een heffing onderworpen.
4. Een vervuilingswaarde voor de bedrijfsruimte of het onderdeel van een bedrijfsruimte, berekend op basis van het tweede of derde lid, van minder dan vijf vervuilingseenheden wordt op drie vervuilingseenheden, en van één of minder dan één vervuilingseenheid op één vervuilingseenheid gesteld.

Artikel 15 Totale vervuilingswaarde van een bedrijfsruimte
De vervuilingswaarde van een bedrijfsruimte wordt bepaald op de som van de aantallen vervuilingseenheden als berekend in overeenstemming met de artikelen 10 tot en met 14, voorzover deze van toepassing zijn.

Artikel 16 Vervuilingswaarde van kleine bedrijfsruimten
In afwijking van artikel 10, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen die vanuit een bedrijfsruimte of vanuit een zuiveringtechnisch werk voor het zuiveren van afvalwater worden geloosd gesteld op drie vervuilingseenheden indien door de heffing plichtige aannemelijk is gemaakt dat die vervuilingswaarde minder dan vijf vervuilingseenheden bedraagt en op één vervuilingseenheid indien door de heffing plichtige aannemelijk is gemaakt dat die één vervuilingseenheid of minder bedraagt.
Indien de aanslag in het heffingsjaar al is opgelegd voor drie vervuilingseenheden en de heffing plichtige aannemelijk maakt dat de vervuilingswaarde één vervuilingseenheid of minder bedraagt, bestaat aanspraak op vermindering. De heffing plichtige kan daartoe na afloop van het heffingsjaar of, bij beëindiging van de heffingsplicht, in de loop van het heffingsjaar een aanvraag indienen bij de ambtenaar belast met de heffing.

Artikel 17 Vervuilingswaarde van woonruimten
1. In afwijking van artikel 10, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen die vanuit een woonruimte worden geloosd, gesteld op drie vervuilingseenheden. De vervuilingswaarde van de stoffen die vanuit een door één persoon gebruikte woonruimte worden geloosd, bedraagt één vervuilingseenheid.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op de voor recreatiedoeleinden bestemde woonruimten die zich bevinden op een voor verblijfsrecreatie bestemd terrein dat als zodanig wordt geëxploiteerd. De in de vorige volzin bedoelde woonruimten worden samen aangemerkt als een bedrijfsruimte dan wel als onderdeel van een bedrijfsruimte.

3. Indien de in het eerste lid bedoelde situatie dat een woonruimte wordt gebruikt door één persoon ontstaat in de loop van het heffingsjaar, wordt de vervuilingswaarde op één vervuilingseenheid vastgesteld met ingang van de eerste dag volgend op de dag waarin die situatie is ontstaan.
4. Indien de in het derde lid bedoelde situatie ontstaat ná de dagtekening van de aanslag, bestaat aanspraak op vermindering. De heffing plichtige kan daartoe een aanvraag indienen bij de ambtenaar belast met de heffing.

Artikel 18 Schatting
De ambtenaar belast met de heffing kan het aantal vervuilingseenheden in een kalenderjaar geheel of gedeeltelijk door middel van schatting vaststellen, indien door de heffing plichtige:
a. meting, bemonstering en analyse niet of niet geheel zijn geschied in overeenstemming met de in Bijlage I opgenomen voorschriften;
b. het aantal vervuilingseenheden niet is berekend met behulp van meting, bemonstering en analyse en bepaling van de vervuilingswaarde op basis van artikel 13, eerste of vijfde lid, 14, eerste lid, 16, eerste lid, of 17, eerste lid, niet mogelijk is;
c. het aantal vervuilingseenheden niet is berekend met behulp van meting, bemonstering en analyse, bepaling van de vervuilingswaarde op basis van artikel 13, vijfde lid, wel mogelijk is, maar door de heffing plichtige gedurende het heffingsjaar geen aanvraag als bedoeld in dat artikel is gedaan;
d. niet of niet geheel is voldaan aan de voorwaarden, verbonden aan de in artikel 10, 11 of 12 bedoelde toestemming.

Artikel 19 Tarief
Het tarief per kalenderjaar bedraagt € 93,50 per vervuilingseenheid.

Artikel 20 Wijze van heffing en termijnen van betaling
1. De belasting wordt geheven bij wege van aanslag.
2. De aanslag bedoeld in artikel 3 is invorderbaar twee maanden na de dagtekening van het aanslagbiljet.
3. In afwijking van het bepaalde in het tweede lid kan de aanslag, indien deze het bedrag van € 5.000,00 niet te boven gaat, op verzoek van de belastingschuldige door middel van automatische incasso worden ingevorderd in maximaal 10 gelijke maandelijkse termijnen. De eerste termijn vervalt een maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.
4. Het minimum termijnbedrag bij automatische incasso bedraagt € 15,00.

Artikel 21 Niet opleggen van aanslagen
1. Belastingaanslagen van minder dan € 5,00 worden niet opgelegd.
2. Voor de toepassing van het eerste lid van dit artikel wordt het totaal van de op één aanslagbiljet verenigde aanslagen als één aanslag aangemerkt.
3. Het bepaalde in dit artikel geldt alléén voor aanslagen vastgesteld als gevolg van artikel 19, eerste lid.

Artikel 22 Nadere regels
Het dagelijks bestuur van het waterschap kan nadere regels geven met betrekking tot de heffing en de invordering.

Artikel 23 Inwerkingtreding en citeertitel
Deze verordening, die kan worden aangehaald als "Verordening verontreinigingsheffing Delfland 2018", treedt, met de daarbij behorende bijlagen I en II, in werking op 1 januari 2018.

Bijlage I. Voorschriften voor meting, bemonstering, analyse en berekening

Definitiebepalingen

In deze bijlage wordt verstaan onder:
a etmaal: de aaneengesloten periode van 24 uur waarover een verzamelmonster wordt samengesteld;
b debiet: de hoeveelheid afgevoerd afvalwater gedurende het etmaal;
c debietmeter: meter waarmee (bijvoorbeeld door middel van magnetische inductie) het debiet gemeten wordt;
d momentaan debiet: de hoeveelheid afgevoerd afvalwater gedurende een moment van meting;
e kalibreren: bepalen van de waarde van de afwijkingen ten opzichte van een van toepassing zijnde standaard;
f droog kalibreren: kalibreren van een debietmeter waarbij een doorstroming van een hoeveelheid water door de debietmeter wordt gesimuleerd;
g nat kalibreren: kalibreren van een debietmeter waarbij daadwerkelijk een nauwkeurig bekende hoeveelheid vloeistof door de debietmeter wordt geleid;
h gesloten meetsysteem: meetsysteem dat het debiet meet in een gesloten leiding of in een gesloten drukleiding, waarbij het afvalwater niet in contact staat met de buitenlucht;
i open meetsysteem: meetsysteem waarbij het oppervlak van het stromende afvalwater in contact staat met de buitenlucht;
j moedermeter: debietmeter, waarvan de installatie kan worden herleid naar de nationale volumestandaard van het Nederlands Meetinstituut;
k bewaartermijn: de periode tussen het einde van het etmaal en het begin van de voorbehandeling ten behoeve van de uitvoering van de analyse;
l aantoonbaarheidsgrens: laagste concentratie van de component in het monster waarvan de aanwezigheid nog met een bepaalde betrouwbaarheid kan worden vastgesteld, zijnde 3x de spreiding van binnenlaboratoriumreproduceerbaarheid.

A Wijze van meting, bemonstering en monsterbehandeling

Paragraaf A.1 Algemeen

De meet- en bemonsteringsvoorzieningen verkeren in een goede staat, worden regelmatig schoongemaakt en zijn altijd goed en veilig toegankelijk. De meet- en bemonsteringsvoorzieningen worden in overeenstemming met onderstaande bepalingen respectievelijk NEN 6600-1 (Water=Monsterneming-Deel 1:Afvalwater)2009 geïnstalleerd en onderhouden. Een afvalwaterstroom kan zowel in een open als in een gesloten meetsysteem worden gemeten en bemonsterd.
In paragraaf A.2 wordt nader ingegaan op de meting en in paragraaf A.3 op de bemonstering. In paragraaf A.4 wordt nader ingegaan op de behandeling van het samengestelde etmaalverzamelmonster.

Paragraaf A.2 Meting

De meting betreft het debiet. Het debiet wordt in de afvalwaterstroom gemeten.
In de plaats van de meting in de afvalwaterstroom kan het debiet worden bepaald op basis van meting van de hoeveelheid water in het watertoevoersysteem van het bedrijf of van de bedrijfsonderdelen. In het laatstbedoelde geval mag de per etmaal afgevoerde hoeveelheid afvalwater niet groter zijn dan de in dezelfde periode toegevoerde hoeveelheid water.

A.2.1 Open meetsystemen

Bij open meetsystemen wordt een meetput of een meetgoot toegepast.
Bij toepassing van een meetput gelden de volgende eisen:

1 de momentane debieten in het etmaal, gemeten bij overstorthoogten van minder dan 0,05 meter, bedragen gesommeerd minder dan 5% van het gemeten debiet;
2 de momentane debieten in het etmaal, gemeten bij overstorthoogten van minder dan 0,125 meter, bedragen gesommeerd minder dan 10% van het gemeten debiet.

Bij toepassing van een meetgoot bedragen de momentane debieten in het etmaal, van minder dan 16,4% van het maximaal mogelijk momentane debiet, gesommeerd, minder dan 10% van het gemeten debiet.
De apparatuur voor de hoogtemeting wordt minimaal éénmaal per jaar bij overstorthoogten van 5, 10, 15, 20 en 25 centimeter droog gekalibreerd. In het kalibratierapport wordt voor elke overstorthoogte een vergelijking gemaakt tussen de gemeten hoeveelheid afvalwater gedurende de periode van het kalibreren, en de bij de desbetreffende overstorthoogte met behulp van de afvoerrelatie van de meetvoorziening berekende hoeveelheid afvalwater over de periode van het kalibreren. Zowel het absolute als het procentuele verschil wordt hierbij aangegeven. Bij ultrasone hoogtemeting wordt ook de temperatuurmeting en de temperatuurcorrectie gecontroleerd en gecorrigeerd bij afwijking.

A.2.2 Gesloten meetsystemen
De momentane debieten in het etmaal, van minder dan 10% van het maximaal mogelijk momentaan debiet, bedragen gesommeerd minder dan 5% van het gemeten debiet.
Het gesloten meetsysteem is voorzien van een niet–resetbare mechanische pulsteller.
Registratie van momentane meetgegevens vindt plaats door middel van een printer of datalogger of andere vorm van geautomatiseerd registratiesysteem.

A.2.2.1 Inbouw
Bij de inbouw van een nieuwe debietmeter in een gesloten meetsysteem wordt een 'af fabriek' kalibratierapport meegeleverd, waarop naast de meter specifieke kalibratiefactor, óók de correctiefactor, of meterconstante staat aangegeven. Natte kalibratie in ingebouwde toestand vindt direct plaats na inwerkingstelling van de debietmeter.

Voorts worden aan de inbouw de volgende eisen gesteld:
a Bij het inbouwen wordt rekening gehouden worden met de mogelijkheid tot het uitvoeren van een natte kalibratie in–situ.
b De lengte van de rechte leiding vóór de meetbuis bedraagt minimaal vijf maal de diameter van de meetbuis, gerekend vanuit het hart van de meter.
c De lengte van de rechte leiding ná de meetbuis bedraagt minimaal twee maal de diameter van de meetbuis, gerekend vanuit het hart van de meter.
d De diameter van de rechte leiding vóór en ná de meetbuis is exact gelijk aan de diameter van de meetbuis.
e Toegepaste pakkingen steken niet naar binnen toe uit.
f De meetbuis is dusdanig ingebouwd dat deze altijd volledig gevuld is met water.
g De meter is geaard door middel van een aardring, dan wel met een aardelektrode die is ingebouwd in de meter.

A.2.2.2 Natte kalibratie
De meetapparatuur wordt ten minste éénmaal per drie jaar in ingebouwde toestand nat gekalibreerd. In het jaar van natte kalibratie hoeft niet tevens een droge kalibratie te worden uitgevoerd.
Voor debietmeters in mobiele meetapparatuur vindt de natte kalibratie jaarlijks plaats in ingebouwde toestand bij minimaal de volgende vijf meetpunten: 10%, 25%, 50%, 75% en 100% van het maximaal meetbereik op een ijkbevoegde- of NKO-geaccrediteerde instelling, waarvan de installatie kan worden herleid naar de nationale volumestandaard van het Nederlands Meetinstituut (NMi).

Voorts worden aan de natte kalibratie de volgende eisen gesteld:
a Minimaal éénmaal per drie jaar worden gesloten meetsystemen in ingebouwde toestand nat gekalibreerd. Onder natte kalibratie wordt verstaan dat een vooraf nauwkeurig bepaalde hoeveelheid water door de te kalibreren meter wordt geleid (waarbij deze hoeveelheid is vastgesteld bij een onder b genoemde instelling), dan wel dat tijdelijk een tweede, bij voorkeur op hetzelfde meetprincipe gebaseerd meetsysteem in serie wordt geplaatst en fungeert als moedermeter, dan wel op een andere, door de ambtenaar belast met de heffing goedgekeurde methode.
b Indien bij de natte kalibratie gebruik gemaakt wordt van een moedermeter, wordt deze in ingebouwde toestand nat gekalibreerd bij minimaal de volgende vijf meetpunten: 10%, 25%, 50%, 75% en 100% van het maximaal meetbereik. De natte kalibratie vindt plaats op een ijkinstallatie van een ijkbevoegde- of NKO-geaccrediteerde instelling, waarvan de installatie kan worden herleid naar de nationale volumestandaard van het Nederlands Meetinstituut (NMi). Ook wanneer de moedermeter nieuw is, wordt deze gekalibreerd op één van de genoemde installaties, waarbij de meter is ingebouwd in de meetset of meetwagen waarin deze in de praktijk zal worden ingezet.
c Het kalibratierapport van de moedermeter, waaruit het onder b bepaalde moet blijken, mag niet ouder zijn dan één jaar. Dit kalibratierapport wordt bij die van het gekalibreerde meetsysteem gevoegd.
d Tijdens de natte kalibratie wordt zoveel water door het te kalibreren meetsysteem geleid, dat minimaal 2.000 waarnemingen worden bereikt. Bij gebruik van een moedermeter vindt de natte kalibratie plaats in het meetbereik waarin de te kalibreren meter onder normale bedrijfsomstandigheden functioneert.
e Tijdens de natte kalibratie worden de gemeten hoeveelheden water van de te kalibreren flowmeter (én van de moedermeter, wanneer daarvan sprake is) door middel van printers of dataloggers met een frequentie van minimaal éénmaal per uur geregistreerd. In geval van het toepassen van dataloggers worden ook de ruwe, onbewerkte data bij het kalibratierapport gevoegd.
f Bij de natte kalibratie wordt ook de randapparatuur, voor zover die betrokken is bij de registratie van de meetgegevens, op een goede werking gecontroleerd.

A.2.2.3 Droge kalibratie

Meetapparatuur voor debietmetingen wordt ten minste éénmaal per jaar droog gekalibreerd, tenzij in dat jaar een natte kalibratie plaatsvindt.
Voorts worden aan de droge kalibratie de volgende eisen gesteld:
a Bij een droge kalibratie wordt de weerstand of de geleidbaarheid tussen de elektroden gemeten. Wanneer aan de hand van deze controle blijkt dat de meetbuis (mogelijk) vervuild is, dient deze te worden gereinigd.
b Op het kalibratierapport van een droge kalibratie wordt de weerstand of de geleidbaarheid tussen de elektroden weergegeven. Wanneer de meetbuis is gereinigd, wordt deze waarde zowel vóór, als ná het reinigen in het kalibratierapport vermeld.
c Bij de droge kalibratie wordt ook de werking van randapparatuur, voor zover die betrokken is bij de registratie van de meetgegevens, op een goede werking gecontroleerd.
d Wanneer bij een droge kalibratie blijkt dat de meetfout groter is dan 5%, wordt het gesloten meetsysteem onmiddellijk in ingebouwde toestand nat gekalibreerd, volgens de bepalingen welke van toepassing zijn bij een natte kalibratie.

A.2.2.4 Kalibratierapport

Van een debietmeter moet het meest recente kalibratierapport bij de aangifte overgelegd worden. Bij een natte kalibratie in ingebouwde toestand (dat wil zeggen: ter plekke op het bedrijf, of als complete mobiele meetset op een ijkbank van een daartoe bevoegde instantie), worden de volgende aspecten vastgesteld én gerapporteerd op het kalibratierapport:
– de ‘as–found’ meetafwijking (de gevonden meetafwijking);
– eventuele hardware matige aanpassingen (nieuwe spoel, etc.);
– de justering (softwarematige aanpassing van de correctiefactor/meterconstante);
– de ‘as–left’ meetafwijking, eventueel na hardware matige aanpassing/justering;
– de (eventueel nieuwe) correctiefactor, of meterconstante.

Paragraaf A.3 Bemonstering

A.3.1 Algemeen, instelling en uitvoering van apparatuur

De bemonstering dient plaats te vinden met behulp van automatische monstername–apparatuur. De bemonstering geschiedt in overeenstemming met NEN 6600-1 (Water–Monsterneming Deel 1: Afvalwater 2009), met dien verstande dat bemonstering door steekbemonstering niet is toegestaan, tenzij anders is bepaald door de ambtenaar belast met de heffing.

Paragraaf A.4 Monsterbehandeling

A.4.1 Algemeen

De monsterbehandeling geschiedt in overeenstemming met NEN 6600-1 (Water-Monsterneming Deel 1: Afvalwater 2009) en conform paragraaf 9 van NEN 6600-1 (2009) wordt na monsterneming geconserveerd volgens NEN-EN-ISO 5667-3 (2012). De monsters worden gekoeld en in het donker bewaard tussen 1° en 5° C. Van elk verzameld monster wordt een representatief deel van drie liter gedurende 24 uur in een goed gesloten vat/fles bij maximaal 5° C in het donker bewaard ten behoeve van contra-analyse door de ambtenaar belast met de heffing. De monsterflessen bestemd voor analyse door de heffing plichtige en voor contra-analyse door de ambtenaar belast met de heffing worden om en om gevuld. Op deze wijze wordt bewerkstelligd dat het monster voor de analyse op een heffingsparameter door de heffing plichtige en voor de desbetreffende contra-analyse vanwege de ambtenaar belast met de heffing zoveel mogelijk identiek zijn.

A.4.2 Conservering en maximale bewaartermijn

De monsters uit het etmaalverzamelmonster worden tot en met het einde van de bewaartermijn geconserveerd op de wijze zoals is aangegeven in tabel A. Als een monster uit het etmaalverzamelmonster wordt ingevroren of chemisch geconserveerd, geschiedt dit binnen twaalf uur na afloop van het etmaal. De eventuele voorschriften met betrekking tot chemische conservering gelden in aanvulling op de voorschriften met betrekking tot de conserveringstemperatuur gedurende de bewaartermijn.
In tabel A zijn tevens de maximale bewaartermijnen opgenomen die gelden voor de onderscheidenlijk uit te voeren analyses. De voorbehandeling ten behoeve van een analyse vangt na het einde van het etmaal aan, binnen de maximale bewaartermijn die bij de desbetreffende analyse in tabel A is vermeld. De voorbehandeling van het monster ten behoeve van de analyse, waaronder onder meer wordt begrepen het ontdooien van bevroren monsters, wordt uitgevoerd op een wijze en binnen een zodanige termijn dat daardoor de representativiteit van het monster niet wordt verstoord. Een monster dat op één van de in tabel A aangegeven wijzen chemisch is geconserveerd wordt niet gebruikt voor één van de in tabel A opgenomen wijzen van analyse, waarvoor op basis van tabel A geen of andere voorschriften op het vlak van de chemische conservering gelden.

Tabel A

Voor analyse op	Omgevingstemperatuur		Methode conservering	Maximale bewaartijd
	tijdens transport	**tot einde bewaartermijn**		
Biochemisch zuurstofverbruik	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen onder uitsluiting van licht.	1 dag
		<-18 °C	Invriezen binnen twaalf uur	1 mnd (indien BZV < =50 mg/l) 6 mnd (indien BZV >50 mg/l)
Chemisch zuurstofverbruik	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met H_2SO_4 tot pH < 2	6 maanden
		<-18 °C	Invriezen binnen twaalf uur	6 maanden
Som ammoniumstikstof en organisch gebonden stikstof	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met H_2SO_4 tot pH < 2	1 maand
		<-18 °C	Invriezen binnen twaalf uur	6 maanden

Het biochemisch zuurstofverbruik is weliswaar geen heffingsparameter voor de verontreinigingsheffing, maar wordt aangewend bij toepassing van berekeningsvoorschrift C.3 van Onderdeel C van deze bijlage. Op grond van dit berekeningsvoorschrift wordt de methode van het biochemisch zuurstofverbruik toegepast voor de bepaling van het percentage chemisch zuurstofverbruik van de biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen.

B Analysevoorschriften

Paragraaf B.1 Algemeen

De analyses worden uitgevoerd in het representatieve monster, dat is verkregen op de in onderdeel A van deze bijlage vermelde wijze. Het onderzoek wordt in het water als zodanig uitgevoerd, dus zonder dat daaruit bezinkbare of opdrijvende bestanddelen zijn verwijderd. Er is in dit onderdeel verwezen naar normbladen, uitgegeven door de Stichting Nederlands Normalisatie–instituut. Bij wijziging in/van een normblad gedurende het kalenderjaar voor de toepassing van deze verordening deze wijziging eerst van kracht op 1 januari van het jaar volgende op de wijziging.
De in tabel B vermelde aantoonbaarheidsgrenzen zijn de concentraties van de desbetreffende stoffen die bij de analyse ten minste aangetoond moeten kunnen worden.

Paragraaf B.2 Analyse

De analyse van het monster geschiedt op de wijze zoals die is aangegeven in tabel B.

Tabel B

Parameter/stof	**Ontsluiting volgens normblad**	**Meting volgens normblad**	**Aantoonbaar-heidsgrens**
chemisch zuurstofverbruik		NEN 6633 of NEN-ISO 15705 [1])	5 mg/l [2])
biochemisch zuurstofverbruik		NEN-EN 1899-1	volgens norm
som ammoniumstikstof en organisch gebonden stikstof	NEN 6645	NEN 6604 of ISO 15923	0,5 mg/l
		NEN 6646	
		NEN-EN-ISO 11732	
	NEN-EN 12260	NEN-EN 12260 voor correctie nitriet/nitraat: NEN-EN-ISO 13395, NEN 6604 of ISO 15923-1	
	NEN-ISO 5663	NEN 6604 of ISO 15923-1	
		NEN-ISO 5663	
	NEN 6646	NEN 6646	
		NEN 6604 of ISO 15923	

[1]) De analyse volgens normblad NEN-ISO 15705 is toepasbaar voor onverdunde monsters met een gehalte aan zuurstofverbruik tot aan 1.000 mg/l en chlorideconcentratie die lager is dan 1.000 mg/l. De ambtenaar belast met de heffing kan voorts de methode niet toepasbaar verklaren indien naar zijn oordeel andere omstandigheden daartoe aanleiding geven.

[2]) De analyse volgens normblad NEN-ISO 15705 heeft een aantoonbaarheidsgrens van 6 mg/l voor fotometrische detectie bij 600nm en 15 mg/l voor titrimetrische detectie (gebaseerd op één enkelvoudige meting van één laboratorium) wanneer cuvetten worden gebruikt met een bereik van maximaal 1.000 mg/l.

C <u>Berekeningsvoorschriften</u>

C.1 Berekeningswijze van het aantal vervuilingseenheden (artikel 9, derde lid):
Het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik wordt berekend door het totale aantal kilogrammen zuurstofverbruik van de in het kalenderjaar afgevoerde zuurstofbindende stoffen te delen door 54,8 kilogram.

Het aantal kilogrammen zuurstofverbruik van de gedurende een etmaal afgevoerde zuurstofbindende stoffen wordt berekend volgens de formule:

$$\frac{Q \times (CZV + 4{,}57 \times N\text{–}Kj)}{1000}$$

In deze formule wordt verstaan onder:
Q: het aantal m³ afgevoerd afvalwater per etmaal;
CZV: het chemisch zuurstofverbruik bepaald volgens de in onderdeel B van deze bijlage vermelde analysevoorschriften, in mg/l;
N–Kj: de som van ammoniumstikstof en organisch gebonden stikstof volgens de in onderdeel B van de in deze bijlage vermelde analysevoorschriften, in mg/l.

C.2 Bij de bepaling van het aantal etmalen in artikel 11, wordt gebruik gemaakt van de volgende formule:

$$n = \frac{\left(\frac{2 \times \sigma_n}{tso}\right)^2 \times N}{\left(\frac{2 \times \sigma_n}{tso}\right)^2 + N}, \text{ waarbij}$$

n = het berekende aantal meetdagen;
N = het aantal dagen per jaar waar op wordt afgevoerd;
σ_n = spreidingspercentage in de meetwaarden, uitgedrukt ten opzichte van de gemiddelde hoeveelheid zuurstofverbruik van de onderzoeksresultaten gedurende het heffingsjaar;
tso = toelaatbare statistische onnauwkeurigheid = $35/e^{0{,}000175*VeO}$
VeO = vervuilingswaarde van de afgevoerde zuurstofbindende stoffen.

C.3 Indien de CZV–waarde voor ten minste 25% afkomstig is van biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen in het afvalwater, wordt op die waarde een correctie toegepast door deze te vermenigvuldigen met de breuk $\frac{100 - T}{75}$

waarbij
T= het percentage CZV, afkomstig van biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen.

Bijlage II. Tabel afvalwatercoëfficiënten (artikel 122k, derde lid, Waterschapswet)

Klasse	Klassegrenzen uitgedrukt in aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik per m³ ingenomen water		Afvalwatercoëfficiënt uitgedrukt in aantal vervuilingseenheden per m³ ingenomen water in het heffingsjaar
	ondergrens	bovengrens	
1	> 0	0,0013	0,0010
2	> 0,0013	0,0020	0,0016
3	> 0,0020	0,0031	0,0025
4	> 0,0031	0,0048	0,0039
5	> 0,0048	0,0075	0,0060
6	> 0,0075	0,012	0,0094
7	> 0,012	0,018	0,015
8	> 0,018	0,029	0,023
9	> 0,029	0,045	0,036
10	> 0,045	0,070	0,056
11	> 0,070	0,11	0,088
12	> 0,11	0,17	0,14
13	> 0,17	0,27	0,21
14	> 0,27	0,42	0,33
15	> 0,42		0,5

– – – – –

Aldus besloten in de openbare vergadering van 16-11-2017.

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris, de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen mr. M.A.P. van Haersma Buma

Verordening Zuiveringsheffing Delfland 2018 en Verordening Verontreinigingsheffing Delfland 2018

Dossiernummer : 267
Vergaderdatum : 16-11-2017

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 10-10-2017, dossiernummer 267;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering;

overwegende dat:
- de verordeningen zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing moeten worden vastgesteld met de tarieven voor 2018;

Gelet op:
- artikel 77 van de Waterschapswet;
- de artikelen 110, 113 en 122c tot en met 122l van de Waterschapswet;
- de artikelen 7.2 en volgende van de Waterwet;
- artikel 6.12 van het Waterschapsbesluit;

Besluit:
1. vast te stellen de navolgende Verordening zuiveringsheffing Delfland 2018;
2. vast te stellen de navolgende Verordening verontreinigingsheffing Delfland 2018.

Verordening Zuiveringsheffing Delfland 2018

Artikel 1 Begripsbepalingen

Deze verordening verstaat onder:

a. zuiveringtechnisch werk: werk voor het zuiveren van stedelijk afvalwater in exploitatie bij het waterschap, dan wel een rechtspersoon die door het bestuur van het waterschap met de zuivering van stedelijk afvalwater is belast, met inbegrip van het bij dat werk behorende werk voor het transport van stedelijk afvalwater;
b. openbaar vuilwaterriool: voorziening voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater, in beheer bij een gemeente of een rechtspersoon die door een gemeente met het beheer is belast;
c. afvoeren: het brengen van stoffen op het openbaar vuilwaterriool of op een zuiveringtechnisch werk;
d. stoffen: de stoffen genoemd in artikel 8 van deze verordening;
e. afvalwater: stedelijk afvalwater als bedoeld in artikel 3.4 van de Waterwet;
f. drinkwater: drinkwater als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Drinkwaterwet;
g. drinkwaterbedrijf: drinkwaterbedrijf als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Drinkwaterwet;
h. woonruimte: een ruimte die blijkens zijn inrichting bestemd is om als een afzonderlijk geheel te voorzien in woongelegenheid en waarvan de delen blijkens de inrichting van die ruimte niet bestemd zijn om afzonderlijk in gebruik te worden gegeven;
i. bedrijfsruimte: een naar zijn aard en inrichting als afzonderlijk geheel te beschouwen ruimte of terrein, niet zijnde een woonruimte, een zuiveringtechnisch werk of het openbaar vuilwaterriool;
j. ingenomen water: geleverd drink- en industriewater en warm tapwater, onttrokken grond- en oppervlaktewater en opgevangen hemelwater;
k. warm tapwater: warm tapwater als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Drinkwaterwet.
l. de ambtenaar belast met de heffing: de krachtens de Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep aangewezen ambtenaar, bedoeld in artikel 124, vijfde lid, onderdeel a, van de Waterschapswet.

Artikel 2 Bijlagen

Bij deze verordening behoren de volgende bijlagen:

- Bijlage I: voorschriften voor meting, bemonstering, analyse en berekening;
- Bijlage II: tabel afvalwatercoëfficiënten, zoals opgenomen in artikel 122k, derde lid, van de Waterschapswet.

Artikel 3 Belastbaar feit en heffing plicht

1. Ter bestrijding van kosten die zijn verbonden aan de behartiging van de taak inzake het zuiveren van afvalwater, wordt onder de naam zuiveringsheffing een directe belasting geheven ter zake van direct of indirect afvoeren op een zuiveringtechnisch werk.
2. Aan de heffing worden onderworpen:
   a. ter zake het afvoeren vanuit een woonruimte of een bedrijfsruimte: degene die het gebruik heeft van die ruimte;
   b. ter zake het afvoeren anders dan bedoeld onder a: degene die afvoert.
3. Voor de toepassing van het tweede lid, onderdeel a, is heffingplichtig:
   a. in geval van gebruik van een woonruimte door de leden van een huishouden: degene die door de ambtenaar belast met de heffing is aangewezen;
   b. in geval van gebruik door degene aan wie een deel van een bedrijfsruimte in gebruik is gegeven: degene die dat deel in gebruik heeft gegeven met dien verstande dat degene die het deel in gebruik heeft gegeven, bevoegd is de heffing als zodanig te verhalen op degene aan wie dat deel in gebruik is gegeven;
   c. in geval van het voor volgtijdig gebruik ter beschikking stellen van een woonruimte of bedrijfsruimte: degene die de ruimte ter beschikking heeft gesteld, met dien verstande dat degene die de ruimte ter beschikking heeft gesteld, bevoegd is de heffing als zodanig te verhalen op degene aan wie de ruimte ter beschikking is gesteld.

4. Indien stoffen met behulp van een openbaar vuilwaterriool worden afgevoerd, is degene bij wie dat openbaar vuilwaterriool in beheer is, slechts voor die stoffen die de beheerder zelf op dat openbaar vuilwaterriool heeft gebracht aan een heffing onderworpen.
5. Het afvoeren door het Hoogheemraadschap van Delfland is vrijgesteld van de heffing.

Artikel 4 Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsevenredigheid

1. De heffing ter zake van woonruimten en van bedrijfsruimten als bedoeld in artikel 15 is verschuldigd bij het begin van het heffingsjaar of, zo dit later is, bij de aanvang van de heffingsplicht.
2. Indien ter zake van woonruimten de heffing plicht als bedoeld in het eerste lid in de loop van het heffingsjaar aanvangt, is de heffing verschuldigd voor zoveel 365^e gedeelten van de voor dat jaar verschuldigde belasting als er in dat jaar, na de aanvang van de heffing plicht, nog volle dagen overblijven.
3. Indien ter zake van woonruimten de heffing plicht bedoeld in het eerste lid in de loop van het heffingsjaar eindigt, bestaat aanspraak op ontheffing voor zoveel 365^e gedeelten van de voor dat jaar verschuldigde heffing als er in dat jaar, na het einde van de heffing plicht, nog volle dagen overblijven.
4. Indien de heffing plicht voor woonruimten is beëindigd na de dagtekening van de aanslag, kan de heffing plichtige een aanvraag tot ontheffing indienen bij de ambtenaar belast met de heffing.
5. Het tweede en derde lid zijn niet van toepassing indien de heffing plichtige het gebruik van de woonruimte beëindigt en direct aansluitend het gebruik krijgt van een woonruimte van waaruit eveneens wordt afgevoerd.

Artikel 5 Heffingsjaar

Het heffingsjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 6 Verzoek tot het doen van aangifte

Met betrekking tot de zuiveringsheffing geheven van gebruikers van bedrijfsruimten, wordt de uitnodiging tot het doen van aangifte gedaan door:

a. het uitreiken of toezenden van een aangiftebiljet;
b. het uitreiken of toezenden van een aangiftebrief waarin wordt verzocht om aangifte te doen op de wijze als bedoeld in artikel 7.

Artikel 7 Wijze van aangifte

Het doen van aangifte geschiedt door:

a. het inleveren of toezenden van het aangiftebiljet met de daarbij gevraagde bescheiden;
b. het op elektronische wijze toezenden van de door de betreffende programmatuur gevraagde gegevens.

Artikel 8 Grondslag en heffingsmaatstaf

1. Voor de heffing bedoeld in artikel 3 geldt als grondslag de hoeveelheid en de hoedanigheid van de stoffen die in een kalenderjaar worden afgevoerd.
2. Voor de heffing geldt als heffingsmaatstaf de vervuilingswaarde van de stoffen die in een kalenderjaar worden afgevoerd. De vervuilingswaarde wordt uitgedrukt in vervuilings-eenheden.
3. Het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot zuurstofbindende stoffen wordt bepaald op basis van de som van het chemisch zuurstofverbruik en het zuurstofverbruik door omzetting van stikstofverbindingen, zoals voorgeschreven in Bijlage I van deze verordening. Eén vervuilingseenheid vertegenwoordigt met betrekking tot zuurstofbindende stoffen een verbruik in het heffingsjaar van 54,8 kilogram zuurstof.
4. Het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot de stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver, zink, arseen, kwik, cadmium, chloride, sulfaat en fosfor wordt bepaald op basis van de afgevoerde gewichtshoeveelheden, zoals voorgeschreven in Bijlage I van deze verordening. Eén vervuilingseenheid vertegenwoordigt een in het heffingsjaar afgevoerde gewichtshoeveelheid van:
   a. 1,00 kilogram van de stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver en zink;
   b. 0,100 kilogram van de stoffen arseen, cadmium en kwik;

c. 650 kilogram van de stoffen chloride en sulfaat;
d. 20 kilogram van de stof fosfor.
5. De stoffen zilver, chloride, sulfaat en fosfor worden niet aan de heffing onderworpen.

Artikel 9 Meting, bemonstering en analyse

1. Het aantal vervuilingseenheden van zuurstofbindende en andere stoffen wordt berekend met behulp van door meting, bemonstering en analyse verkregen gegevens. De meting, bemonstering, analyse en berekening geschieden met in achtneming van de in Bijlage I opgenomen voorschriften.
2. De in het eerste lid bedoelde meting, bemonstering en analyse geschieden ieder etmaal van het heffingsjaar, behoudens het bepaalde in artikel 10.
3. De meting, bemonstering en analyse geschieden zodanig dat:
   a. de gemeten hoeveelheid afvalwater niet meer dan 5% afwijkt van de werkelijke hoeveelheid afvalwater;
   b. het verkregen monster representatief is voor de totale hoeveelheid stoffen die gedurende de bemonsteringsperiode vanuit het bedrijf of het bedrijfsonderdeel wordt afgevoerd.
4. De heffing plichtige brengt de wijze van meting en bemonstering met een beschrijving van de daarvoor te gebruiken apparatuur voor aanvang van het heffingsjaar ter kennis van de ambtenaar belast met de heffing. Indien het gebruik van de apparatuur in de loop van het heffingsjaar aanvangt of wijzigt, dan wordt dit vóór de ingebruikname of de wijziging ter kennis van de ambtenaar belast met de heffing gebracht.
5. De ambtenaar belast met de heffing:
   a. kan ambtshalve bepalen dat meting en bemonstering geschieden in afwijking van één of meer van de in Bijlage I, onderdeel A en B, opgenomen voorschriften, indien deze aannemelijk maakt dat dit noodzakelijk is ter voldoening aan het bepaalde in het derde lid, onderdelen a en b;
   b. beslist op aanvraag van de heffing plichtige, dat meting en bemonstering kunnen geschieden in afwijking van een of meer van de in Bijlage I, onderdeel A en B, opgenomen voorschriften, indien de heffing plichtige aannemelijk maakt dat daarbij wordt voldaan aan het bepaalde in het derde lid, onderdelen a en b;
   c. beslist op aanvraag van de heffing plichtige, dat kan worden afgeweken van de in Bijlage I, onderdeel B, opgenomen analysevoorschriften, indien de heffing plichtige aannemelijk maakt dat de nauwkeurigheid van de uitkomsten van de analyse hierdoor niet wordt beïnvloed;
   d. kan omtrent de afwijkingen als bedoeld in de onderdelen a, b en c nadere voorschriften geven.
6. De ambtenaar belast met de heffing neemt zijn beslissing, bedoeld in het vijfde lid, onderdelen a, b en c, bij voor bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:
   a. de voorschriften van Bijlage I, onderdelen A en B, waarvan wordt afgeweken;
   b. de afwijkingen bedoeld in het vijfde lid, onderdelen a, b en c;
   c. de nadere voorschriften bedoeld in het vijfde lid, onderdeel d;
   d. een vermelding van het heffingsjaar of de heffingsjaren waarvoor de beschikking wordt gegeven.
7. De ambtenaar belast met de heffing is bevoegd twee of meer als gevolg van het vijfde lid genomen beschikkingen, die betrekking hebben op hetzelfde bedrijf of hetzelfde bedrijfsonderdeel, in één geschrift te verenigen.
8. De ambtenaar belast met de heffing kan bij veranderingen of te verwachten veranderingen in de hoeveelheid of hoedanigheid van de afgevoerde, respectievelijk af te voeren stoffen, de desbetreffende beschikkingen, bedoeld in het vijfde lid, ambtshalve wijzigen of intrekken in verband met het bepaalde in het eerste lid en het derde lid.

Artikel 10 Beperkte meting, bemonstering en analyse

1. Op aanvraag van de heffing plichtige, die aannemelijk maakt dat voor de berekening van het aantal vervuilingseenheden kan worden volstaan met gegevens welke met behulp van meting, bemonstering en analyse in een beperkt aantal etmalen zijn verkregen, besluit de ambtenaar belast met de heffing dat meting en bemonstering geschieden in afwijking van het bepaalde in artikel 9, tweede lid. Het besluit op aanvraag wordt genomen bij een voor

bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:

a. een opgave van de afvalwaterstromen en de stoffen welke in het onderzoek dienen te worden betrokken;
b. de tijdvakken waarin meting en bemonstering geschieden, hetzij ieder etmaal van die tijdvakken, hetzij één of meer daartoe aangewezen etmalen daarvan;
c. de wijze waarop de op de voet van letter b verkregen uitkomsten worden herleid tot het aantal vervuilingseenheden over een aldaar bedoeld tijdvak, onderscheidenlijk over het heffingsjaar;
d. een vermelding van het heffingsjaar of de heffingsjaren waarvoor de beschikking wordt gegeven.

2. De ambtenaar belast met de heffing kan bij veranderingen of te verwachten veranderingen in de hoeveelheid of hoedanigheid van de afgevoerde, respectievelijk af te voeren stoffen, de desbetreffende beschikking, bedoeld in het eerste lid, ambtshalve wijzigen of intrekken, indien toepassing van berekeningsvoorschrift C.2 van onderdeel C van Bijlage I leidt tot een ander aantal etmalen dan in die beschikking is opgenomen.
3. De ambtenaar belast met de heffing neemt zijn beslissing, bedoeld in het tweede lid, bij voor bezwaar vatbare beschikking.

Artikel 11 Hoedanigheidscorrectie

1 Indien de uitkomst van de methode tot bepaling van het chemisch zuurstofverbruik bedoeld in artikel 8 in belangrijke mate is beïnvloed door biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen, wordt op aanvraag van de heffing plichtige op die uitkomst een correctie toegepast.
2 De ambtenaar belast met de heffing neemt zijn beslissing als bedoeld in het eerste lid, bij voor bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:
a. de wijze van berekening van de correctie;
b. de hoeveelheid en samenstelling van het afvalwater waarop de correctie van toepassing is;
c. de frequentie en de wijze van onderzoek met betrekking tot meting, bemonstering en analyse;
d. een vermelding van het heffingsjaar of de heffingsjaren waarvoor de beschikking wordt gegeven.

Artikel 12 Tabel afvalwatercoëfficiënten

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 9, eerste lid, kan het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik in een kalenderjaar voor een bedrijfsruimte of een onderdeel daarvan worden vastgesteld met behulp van de in Bijlage II van deze verordening opgenomen tabel afvalwatercoëfficiënten, indien door de heffing plichtige aannemelijk is gemaakt dat het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik in een kalenderjaar 1.000 of minder bedraagt en dit aantal aan de hand van de hoeveelheid ingenomen water kan worden bepaald.
2. Het aantal vervuilingseenheden als bedoeld in het eerste lid wordt berekend volgens de formule A x B, waarbij:
A = het aantal m^3 in het kalenderjaar ten behoeve van de bedrijfsruimte of het onderdeel van de bedrijfsruimte ingenomen water;
B = de afvalwatercoëfficiënt behorende bij de klasse van de in Bijlage II opgenomen tabel met de klassengrenzen waarbinnen de vervuilingswaarde met betrekking tot het zuurstofverbruik per m^3 ten behoeve van de bedrijfsruimte of van het onderdeel van de bedrijfsruimte ingenomen water is gelegen.
3. Indien de in het kalenderjaar ingenomen hoeveelheid water niet kan worden vastgesteld aan de hand aan watermeterstanden die aan het begin en aan het einde van het kalenderjaar zijn opgenomen, stelt de ambtenaar belast met de heffing die hoeveelheid vast op een door hem nader vast te stellen wijze.
4. De vervuilingswaarde met betrekking tot het zuurstofverbruik per m^3 als bedoeld in het tweede lid wordt bepaald met toepassing van de algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 122k van de Waterschapswet.

5. Indien het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik in een kalenderjaar voor een bedrijfsruimte of een onderdeel daarvan meer dan 1.000 bedraagt en de heffing plichtige aannemelijk maakt dat de berekening van het aantal vervuilingseenheden met toepassing van de in het eerste lid, aanhef, bedoelde tabel tot geen lagere uitkomst leidt dan die welke wordt verkregen bij berekening op de voet van artikel 9, eerste lid, beslist de ambtenaar belast met de heffing bij voor bezwaar vatbare beschikking op aanvraag van heffing plichtige dat het aantal vervuilingseenheden wordt berekend met toepassing van de tabel.

Artikel 13 Vervuilingswaarde van tuinbouwkassen

1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen die worden afgevoerd vanuit een bedrijfsruimte of een onderdeel van een bedrijfsruimte bestemd om in het kader van de uitoefening van een beroep of een bedrijf onder een permanente opstand van glas of kunststof gewassen te telen, bepaald op basis van het tweede lid.
2. De vervuilingswaarde bedraagt drie vervuilingseenheden per hectare vloeroppervlak waarop onder glas of kunststof wordt geteeld en per deel van een hectare vloeroppervlak een evenredig deel van drie vervuilingseenheden.
3. Indien in de loop van het kalenderjaar het gebruik van een in het eerste lid bedoelde bedrijfsruimte of onderdeel van een bedrijfsruimte, dan wel van een deel daarvan, door de gebruiker aanvangt of eindigt, wordt hij in dat kalenderjaar voor die bedrijfsruimte, voor dat onderdeel of voor dat deel voor een evenredig gedeelte van het op basis van het tweede lid bepaald aantal vervuilingseenheden aan een heffing onderworpen.
4. Een vervuilingswaarde voor de bedrijfsruimte of het onderdeel van een bedrijfsruimte, berekend op basis van het tweede of derde lid, van minder dan vijf vervuilingseenheden wordt op drie vervuilingseenheden, en van één of minder dan één vervuilingseenheid op één vervuilingseenheid gesteld.

Artikel 14 Franchise en drempel

1. Voor de berekening van het aantal vervuilingseenheden in het heffingsjaar voor de groep van stoffen chroom, koper, lood, nikkel en zink wordt een aftrek toegepast, met dien verstande dat het aantal vervuilingseenheden niet lager dan op nihil kan worden gesteld. De aftrek wordt bepaald door het totaal aantal vervuilingseenheden van de zuurstofbindende stoffen, als berekend op grond van de artikelen 9 tot en met 12, te vermenigvuldigen met 0,0162.
2. Voor de berekening van het aantal vervuilingseenheden in het heffingsjaar voor de groep van stoffen arseen, cadmium en kwik wordt een aftrek toegepast, met dien verstande dat het aantal vervuilingseenheden niet lager dan op nihil kan worden gesteld. De aftrek wordt bepaald door het totaal aantal vervuilingseenheden van de zuurstofbindende stoffen, als berekend op grond van de artikelen 9 tot en met 12, te vermenigvuldigen met 0,0027.

Artikel 15 Meetverplichting

1. Indien de vervuilingswaarde met betrekking tot de zuurstofbindende stoffen van een bedrijfsruimte minder bedraagt dan 1.000 vervuilingseenheden wordt, in afwijking van het bepaalde in artikel 9:
   a. het aantal vervuilingseenheden van de groep van stoffen chroom, koper, lood, nikkel, en zink op nihil gesteld, tenzij de ambtenaar belast met de heffing aannemelijk maakt dat het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot deze stoffen de in artikel 14, eerste lid bedoelde aftrek te boven gaat;
   b. het aantal vervuilingseenheden van de groep van stoffen arseen, cadmium en kwik op nihil gesteld, tenzij de ambtenaar belast met de heffing aannemelijk maakt dat het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot deze stoffen de in artikel 14, tweede lid, bedoelde aftrek te boven gaat.
2. Indien de vervuilingswaarde met betrekking tot de zuurstofbindende stoffen van een bedrijfsruimte 1.000 vervuilingseenheden of meer bedraagt, wordt, in afwijking van het bepaalde in artikel 9:

a. het aantal vervuilingseenheden van de groep van stoffen chroom, koper, lood, nikkel, en zink op nihil gesteld, indien de heffing plichtige aannemelijk maakt dat het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot deze stoffen de in artikel 14, eerste lid, bedoelde aftrek niet te boven gaat;
b. het aantal vervuilingseenheden van de groep van stoffen arseen, cadmium en kwik op nihil gesteld, indien de heffing plichtige aannemelijk maakt dat het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot deze stoffen de in artikel 14, tweede lid, bedoelde aftrek niet te boven gaat.

Artikel 16 Totale vervuilingswaarde van een bedrijfsruimte
De vervuilingswaarde van een bedrijfsruimte, wordt bepaald op de som van de aantallen vervuilingseenheden als berekend in overeenstemming met de artikelen 9 tot en met 15, voor zover deze van toepassing zijn.

Artikel 17 Vervuilingswaarde van kleine bedrijfsruimten
1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen die vanuit een bedrijfsruimte of vanuit een zuiveringtechnisch werk voor het zuiveren van afvalwater worden afgevoerd gesteld op drie vervuilingseenheden indien door de heffing plichtige aannemelijk is gemaakt dat die vervuilingswaarde minder dan vijf vervuilingseenheden bedraagt en op één vervuilingseenheid indien door de heffing plichtige aannemelijk is gemaakt dat die één vervuilingseenheid of minder bedraagt.
2. Indien de aanslag in het heffingsjaar al is opgelegd voor drie vervuilingseenheden en de heffing plichtige aannemelijk maakt dat de vervuilingswaarde één vervuilingseenheid of minder bedraagt, bestaat aanspraak op vermindering. De heffing plichtige kan daartoe na afloop van het heffingsjaar of, bij beëindiging van de heffingsplicht, in de loop van het heffingsjaar een aanvraag indienen bij de ambtenaar belast met de heffing.

Artikel 18 Vervuilingswaarde van woonruimten
1. In afwijking van artikel 9, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen die vanuit een woonruimte worden afgevoerd, gesteld op drie vervuilingseenheden. De vervuilingswaarde van de stoffen die vanuit een door één persoon gebruikte woonruimte worden afgevoerd, bedraagt één vervuilingseenheid.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op de voor recreatiedoeleinden bestemde woonruimten die zich bevinden op een voor verblijfsrecreatie bestemd terrein dat als zodanig wordt geëxploiteerd. De in de vorige volzin bedoelde woonruimten worden samen aangemerkt als een bedrijfsruimte dan wel als onderdeel van een bedrijfsruimte.
3. Indien de in het eerste lid bedoelde situatie dat een woonruimte wordt gebruikt door één persoon ontstaat in de loop van het heffingsjaar, wordt de vervuilingswaarde op één vervuilingseenheid vastgesteld met ingang van de eerste dag volgend op de dag waarin die situatie is ontstaan.
4. Indien de in het derde lid bedoelde situatie ontstaat ná de dagtekening van de aanslag, bestaat aanspraak op vermindering. De heffing plichtige kan daartoe een aanvraag indienen bij de ambtenaar belast met de heffing.

Artikel 19 Schatting
De ambtenaar belast met de heffing kan het aantal vervuilingseenheden in een kalenderjaar geheel of gedeeltelijk door middel van schatting vaststellen, indien door de heffing plichtige:
a. meting, bemonstering en analyse niet of niet geheel zijn geschied in overeenstemming met de in Bijlage I opgenomen voorschriften;
b. het aantal vervuilingseenheden niet is berekend met behulp van meting, bemonstering en analyse en bepaling van de vervuilingswaarde op basis van artikel 12, eerste of vijfde lid, 13, eerste lid, 17, eerste lid, of 18, eerste lid, niet mogelijk is;
c. het aantal vervuilingseenheden niet is berekend met behulp van meting, bemonstering en analyse, bepaling van de vervuilingswaarde op basis van artikel 12, vijfde lid, wel mogelijk is, maar door de heffing plichtige gedurende het heffingsjaar geen aanvraag als bedoeld in dat artikel is gedaan:
d. niet of niet geheel is voldaan aan de voorwaarden, verbonden aan de in artikel 9, 10 of 11 bedoelde toestemming.

Artikel 20 Tarief
Het tarief per kalenderjaar bedraagt € 93,50 per vervuilingseenheid.

Artikel 21 Wijze van heffing en termijnen van betaling
1. De belasting wordt geheven bij wege van aanslag.
2. De aanslag bedoeld in artikel 3 is invorderbaar twee maanden na de dagtekening van het aanslagbiljet.
3. In afwijking van het bepaalde in het tweede lid kan de aanslag, indien deze het bedrag van € 5.000,00 niet te boven gaat, op verzoek van de belastingschuldige door middel van automatische incasso worden ingevorderd in maximaal 10 gelijke maandelijkse termijnen. De eerste termijn vervalt een maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.
4. Het minimum termijnbedrag bij automatische incasso bedraagt € 15,00.

Artikel 22 Niet opleggen van aanslagen
1. Belastingaanslagen van minder dan € 5,00 worden niet opgelegd.
2. Voor de toepassing van het eerste lid van dit artikel wordt het totaal van de op één aanslagbiljet verenigde aanslagen als één aanslag aangemerkt.
3. Het bepaalde in dit artikel geldt alléén voor aanslagen vastgesteld als gevolg van artikel 18, eerste lid.

Artikel 23 Nadere regels
Het dagelijks bestuur van het waterschap kan nadere regels geven met betrekking tot de heffing en de invordering.

Artikel 24 Inwerkingtreding en citeertitel
Deze verordening, die kan worden aangehaald als "Verordening zuiveringsheffing Delfland 2018", treedt, met de daarbij behorende bijlagen I en II, in werking op 1 januari 2018.

Bijlage I. Voorschriften voor meting, bemonstering, analyse en berekening

Definitiebepalingen

In deze bijlage wordt verstaan onder:
a etmaal: de aaneengesloten periode van 24 uur waarover een verzamelmonster wordt samengesteld;
b debiet: de hoeveelheid afgevoerd afvalwater gedurende het etmaal;
c debietmeter: meter waarmee (bijvoorbeeld door middel van magnetische inductie) het debiet gemeten wordt;
d momentaan debiet: de hoeveelheid afgevoerd afvalwater gedurende een moment van meting;
e kalibreren: bepalen van de waarde van de afwijkingen ten opzichte van een van toepassing zijnde standaard;
f droog kalibreren: kalibreren van een debietmeter waarbij een doorstroming van een hoeveelheid water door de debietmeter wordt gesimuleerd;
g nat kalibreren: kalibreren van een debietmeter waarbij daadwerkelijk een nauwkeurig bekende hoeveelheid vloeistof door de debietmeter wordt geleid;
h gesloten meetsysteem: meetsysteem dat het debiet meet in een gesloten leiding of in een gesloten drukleiding, waarbij het afvalwater niet in contact staat met de buitenlucht;
i open meetsysteem: meetsysteem waarbij het oppervlak van het stromende afvalwater in contact staat met de buitenlucht;
j moedermeter: debietmeter, waarvan de installatie kan worden herleid naar de nationale volumestandaard van het Nederlands Meetinstituut;
k bewaartermijn: de periode tussen het einde van het etmaal en het begin van de voorbehandeling ten behoeve van de uitvoering van de analyse;
l aantoonbaarheidsgrens: laagste concentratie van de component in het monster waarvan de aanwezigheid nog met een bepaalde betrouwbaarheid kan worden vastgesteld, zijnde 3x de spreiding van binnenlaboratoriumreproduceerbaarheid.

A. Wijze van meting, bemonstering en monsterbehandeling

Paragraaf A.1 Algemeen

De meet- en bemonsteringsvoorzieningen verkeren in een goede staat, worden regelmatig schoongemaakt en zijn altijd goed en veilig toegankelijk. De meet- en bemonsteringsvoorzieningen worden in overeenstemming met onderstaande bepalingen respectievelijk NEN 6600-1 (Water-Monsterneming-Deel 1: Afvalwater 2009) geïnstalleerd en onderhouden. Een afvalwaterstroom kan zowel in een open als in een gesloten meetsysteem worden gemeten en bemonsterd.
In paragraaf A.2 wordt nader ingegaan op de meting en in paragraaf A.3 op de bemonstering.
In paragraaf A.4 wordt nader ingegaan op de behandeling van het samengestelde etmaalverzamelmonster.

Paragraaf A.2 Meting

De meting betreft het debiet. Het debiet wordt in de afvalwaterstroom gemeten.
In de plaats van de meting in de afvalwaterstroom kan het debiet worden bepaald op basis van meting van de hoeveelheid water in het watertoevoersysteem van het bedrijf of van de bedrijfsonderdelen. In het laatstbedoelde geval mag de per etmaal afgevoerde hoeveelheid afvalwater niet groter zijn dan de in dezelfde periode toegevoerde hoeveelheid water.

A.2.1 Open meetsystemen
Bij open meetsystemen wordt een meetput of een meetgoot toegepast.
Bij toepassing van een meetput gelden de volgende eisen:
1 de momentane debieten in het etmaal, gemeten bij overstorthoogten van minder dan 0,05 meter, bedragen gesommeerd minder dan 5% van het gemeten debiet;
2 de momentane debieten in het etmaal, gemeten bij overstorthoogten van minder dan 0,125 meter, bedragen gesommeerd minder dan 10% van het gemeten debiet.

Bij toepassing van een meetgoot bedragen de momentane debieten in het etmaal, van minder dan 16,4% van het maximaal mogelijk momentane debiet, gesommeerd, minder dan 10% van het gemeten debiet.
De apparatuur voor de hoogtemeting wordt minimaal éénmaal per jaar bij overstorthoogten van 5, 10, 15, 20 en 25 centimeter droog gekalibreerd. In het kalibratierapport wordt voor elke overstorthoogte een vergelijking gemaakt tussen de gemeten hoeveelheid afvalwater gedurende de periode van het kalibreren, en de bij de desbetreffende overstorthoogte met behulp van de afvoerrelatie van de meetvoorziening berekende hoeveelheid afvalwater over de periode van het kalibreren. Zowel het absolute als het procentuele verschil wordt hierbij aangegeven. Bij ultrasone hoogtemeting wordt ook de temperatuurmeting en de temperatuurcorrectie gecontroleerd en gecorrigeerd bij afwijking.

A.2.2 Gesloten meetsystemen

De momentane debieten in het etmaal, van minder dan 10% van het maximaal mogelijk momentaan debiet, bedragen gesommeerd minder dan 5% van het gemeten debiet.
Het gesloten meetsysteem is voorzien van een niet-resetbare mechanische pulsteller.
Registratie van momentane meetgegevens vindt plaats door middel van een printer of datalogger of andere vorm van geautomatiseerd registratiesysteem.

A.2.2.1 Inbouw

Bij de inbouw van een nieuwe debietmeter in een gesloten meetsysteem wordt een 'af fabriek' kalibratierapport meegeleverd, waarop naast de meter specifieke kalibratiefactor, óók de correctiefactor, of meterconstante staat aangegeven. Natte kalibratie in ingebouwde toestand vindt direct plaats na inwerkingstelling van de debietmeter.

Voorts worden aan de inbouw de volgende eisen gesteld:
a Bij het inbouwen wordt rekening gehouden worden met de mogelijkheid tot het uitvoeren van een natte kalibratie in-situ.
b De lengte van de rechte leiding vóór de meetbuis bedraagt minimaal vijf maal de diameter van de meetbuis, gerekend vanuit het hart van de meter.
c De lengte van de rechte leiding ná de meetbuis bedraagt minimaal twee maal de diameter van de meetbuis, gerekend vanuit het hart van de meter.
d De diameter van de rechte leiding vóór en ná de meetbuis is exact gelijk aan de diameter van de meetbuis.
e Toegepaste pakkingen steken niet naar binnen toe uit.
f De meetbuis is dusdanig ingebouwd dat deze altijd volledig gevuld is met water.
g De meter is geaard door middel van een aardring, dan wel met een aardelektrode die is ingebouwd in de meter.

A.2.2.2 Natte kalibratie

De meetapparatuur wordt ten minste éénmaal per drie jaar in ingebouwde toestand nat gekalibreerd. In het jaar van natte kalibratie hoeft niet tevens een droge kalibratie te worden uitgevoerd.
Voor debietmeters in mobiele meetapparatuur vindt de natte kalibratie jaarlijks plaats in ingebouwde toestand bij minimaal de volgende vijf meetpunten: 10%, 25%, 50%, 75% en 100% van het maximaal meetbereik op een ijkbevoegde- of NKO-geaccrediteerde instelling, waarvan de installatie kan worden herleid naar de nationale volumestandaard van het Nederlands Meetinstituut (NMi).

Voorts worden aan de natte kalibratie de volgende eisen gesteld:
a Minimaal éénmaal per drie jaar worden gesloten meetsystemen in ingebouwde toestand nat gekalibreerd. Onder natte kalibratie wordt verstaan dat een vooraf nauwkeurig bepaalde hoeveelheid water door de te kalibreren meter wordt geleid (waarbij deze hoeveelheid is vastgesteld bij een onder b genoemde instelling), dan wel dat tijdelijk een tweede, bij voorkeur op hetzelfde meetprincipe gebaseerd meetsysteem in serie wordt geplaatst en fungeert als moedermeter, dan wel op een andere, door de ambtenaar belast met de heffing goedgekeurde methode.

b Indien bij de natte kalibratie gebruik gemaakt wordt van een moedermeter, wordt deze in ingebouwde toestand nat gekalibreerd bij minimaal de volgende vijf meetpunten: 10%, 25%, 50%, 75% en 100% van het maximaal meetbereik. De natte kalibratie vindt plaats op een ijkinstallatie van een ijkbevoegde- of NKO-geaccrediteerde instelling, waarvan de installatie kan worden herleid naar de nationale volumestandaard van het Nederlands Meetinstituut (NMi). Ook wanneer de moedermeter nieuw is, wordt deze gekalibreerd op één van de genoemde installaties, waarbij de meter is ingebouwd in de meetset of meetwagen waarin deze in de praktijk zal worden ingezet.
c Het kalibratierapport van de moedermeter, waaruit het onder b bepaalde moet blijken, mag niet ouder zijn dan één jaar. Dit kalibratierapport wordt bij die van het gekalibreerde meetsysteem gevoegd.
d Tijdens de natte kalibratie wordt zoveel water door het te kalibreren meetsysteem geleid, dat minimaal 2.000 waarnemingen worden bereikt. Bij gebruik van een moedermeter vindt de natte kalibratie plaats in het meetbereik waarin de te kalibreren meter onder normale bedrijfsomstandigheden functioneert.
e Tijdens de natte kalibratie worden de gemeten hoeveelheden water van de te kalibreren flowmeter (én van de moedermeter, wanneer daarvan sprake is) door middel van printers of dataloggers met een frequentie van minimaal éénmaal per uur geregistreerd. In geval van het toepassen van dataloggers worden ook de ruwe, onbewerkte data bij het kalibratierapport gevoegd.
f Bij de natte kalibratie wordt ook de randapparatuur, voor zover die betrokken is bij de registratie van de meetgegevens, op een goede werking gecontroleerd.

A.2.2.3 Droge kalibratie
Meetapparatuur voor debietmetingen wordt ten minste éénmaal per jaar droog gekalibreerd, tenzij in dat jaar een natte kalibratie plaatsvindt.

Voorts worden aan de droge kalibratie de volgende eisen gesteld:
a Bij een droge kalibratie wordt de weerstand of de geleidbaarheid tussen de elektroden gemeten. Wanneer aan de hand van deze controle blijkt dat de meetbuis (mogelijk) vervuild is, dient deze te worden gereinigd.
b Op het kalibratierapport van een droge kalibratie wordt de weerstand of de geleidbaarheid tussen de elektroden weergegeven. Wanneer de meetbuis is gereinigd, wordt deze waarde zowel vóór, als ná het reinigen in het kalibratierapport vermeld.
c Bij de droge kalibratie wordt ook de werking van randapparatuur, voor zover die betrokken is bij de registratie van de meetgegevens, op een goede werking gecontroleerd.
d Wanneer bij een droge kalibratie blijkt dat de meetfout groter is dan 5%, wordt het gesloten meetsysteem onmiddellijk in ingebouwde toestand nat gekalibreerd, volgens de bepalingen welke van toepassing zijn bij een natte kalibratie.

A.2.2.4 Kalibratierapport
Van een debietmeter moet het meest recente kalibratierapport bij de aangifte overgelegd worden. Bij een natte kalibratie in ingebouwde toestand (dat wil zeggen: ter plekke op het bedrijf, of als complete mobiele meetset op een ijkbank van een daartoe bevoegde instantie), worden de volgende aspecten vastgesteld én gerapporteerd op het kalibratierapport:
- de 'as-found' meetafwijking (de gevonden meetafwijking);
- eventuele hardware matige aanpassingen (nieuwe spoel, etc.);
- de justering (softwarematige aanpassing van de correctiefactor/meterconstante);
- de 'as-left' meetafwijking, eventueel na hardware matige aanpassing/justering;
- de (eventueel nieuwe) correctiefactor, of meterconstante.

Paragraaf A.3 Bemonstering

A.3.1 Algemeen, instelling en uitvoering van apparatuur
De bemonstering dient plaats te vinden met behulp van automatische monstername-apparatuur. De bemonstering geschiedt in overeenstemming met NEN 6600-1 (Water-Monsterneming Deel 1: Afvalwater 2009), met dien verstande dat bemonstering door steekbemonstering niet is toegestaan, tenzij anders is bepaald door de ambtenaar belast met de heffing.

Paragraaf A.4 Monsterbehandeling

A.4.1 Algemeen

De monsterbehandeling geschiedt in overeenstemming met NEN 6600-1 (Water-Monsterneming Deel 1: Afvalwater 2009) en conform paragraaf 9 van NEN 6600-1 (2009) wordt na monsterneming geconserveerd volgens NEN-EN-ISO 5667-3 (2012). De monsters worden gekoeld en in het donker bewaard tussen 1° en 5° C. Van elk verzameld monster wordt een representatief deel van drie liter gedurende 24 uur in een goed gesloten vat/fles bij maximaal 5° C in het donker bewaard ten behoeve van contra-analyse door de ambtenaar belast met de heffing. De monsterflessen bestemd voor analyse door de heffing plichtige en voor contra-analyse door de ambtenaar belast met de heffing worden om en om gevuld. Op deze wijze wordt bewerkstelligd dat het monster voor de analyse op een heffingsparameter door de heffing plichtige en voor de desbetreffende contra-analyse door de ambtenaar belast met de heffing zoveel mogelijk identiek zijn.

A.4.2 Conservering en maximale bewaartermijn

De monsters uit het etmaalverzamelmonster worden tot en met het einde van de bewaartermijn geconserveerd op de wijze zoals is aangegeven in tabel A. Als een monster uit het etmaalverzamelmonster wordt ingevroren of chemisch geconserveerd, geschiedt dit binnen twaalf uur na afloop van het etmaal. De eventuele voorschriften met betrekking tot chemische conservering gelden in aanvulling op de voorschriften met betrekking tot de conserveringstemperatuur gedurende de bewaartermijn.
In tabel A zijn tevens de maximale bewaartermijnen opgenomen die gelden voor de onderscheidenlijk uit te voeren analyses. De voorbehandeling ten behoeve van een analyse vangt na het einde van het etmaal aan, binnen de maximale bewaartermijn die bij de desbetreffende analyse in tabel A is vermeld. De voorbehandeling van het monster ten behoeve van de analyse, waaronder onder meer wordt begrepen het ontdooien van bevroren monsters, wordt uitgevoerd op een wijze en binnen een zodanige termijn dat daardoor de representativiteit van het monster niet wordt verstoord. Een monster dat op één van de in tabel A aangegeven wijzen chemisch is geconserveerd wordt niet gebruikt voor één van de in tabel A opgenomen wijzen van analyse, waarvoor op basis van tabel A geen of andere voorschriften op het vlak van de chemische conservering gelden.

Tabel A

Voor analyse op	Omgevingstemperatuur		Methode conservering	Maximale bewaartijd
	tijdens transport	tot einde bewaartermijn		
Biochemisch zuurstofverbruik	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen onder uitsluiting van licht.	1 dag
		<-18 °C	Invriezen binnen twaalf uur	1 mnd (indien BZV < =50 mg/l) 6 mnd (indien BZV >50 mg/l)
Chemisch zuurstofverbruik	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met H_2SO_4 tot pH < 2	6 maanden
		<-18 °C	Invriezen binnen twaalf uur	6 maanden
Som ammoniumstikstof en organisch gebonden stikstof	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met H_2SO_4 tot pH < 2	1 maand
		<-18 °C	Invriezen binnen twaalf uur	6 maanden
Cadmium, chroom, koper, lood, nikkel, zilver en zink	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met HNO_3 tot pH < 2	6 maanden
Arseen	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met HNO_3 tot pH < 2 Indien hydride techniek wordt gebruikt aanzuren met HCl tot pH < 2	6 maanden
Kwik (Hg)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met HNO_3 tot pH < 2	6 maanden
Kwik (Hg)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met HCl, 1 ml/100 ml	2 dagen
Chloride	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen	1 maand
Sulfaat	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen	1 maand
Fosfor (totaal)	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Aanzuren met HNO_3 of H_2SO_4	1 maand

Het biochemisch zuurstofverbruik is weliswaar geen heffingsparameter voor de zuiveringsheffing, maar wordt aangewend bij toepassing van berekeningsvoorschrift C.3 van Onderdeel C van deze bijlage. Op grond van dit berekeningsvoorschrift wordt de methode van het biochemisch zuurstofverbruik toegepast voor de bepaling van het percentage chemisch zuurstofverbruik van de biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen.

B Analysevoorschriften

Paragraaf B.1 Algemeen

De analyses worden uitgevoerd in het representatieve monster, dat is verkregen op de in onderdeel A van deze bijlage vermelde wijze. Het onderzoek wordt in het water als zodanig uitgevoerd, dus zonder dat daaruit bezinkbare of opdrijvende bestanddelen zijn verwijderd. Er is in dit onderdeel verwezen naar normbladen, uitgegeven door de Stichting Nederlands Normalisatie-Instituut. Bij wijziging in/van en normblad gedurende het kalenderjaar wordt voor de toepassing van deze verordening deze wijziging eerst van kracht op 1 januari van het jaar volgende op de wijziging.
De in tabel B vermelde aantoonbaarheidsgrenzen zijn de concentraties van de desbetreffende stoffen die bij de analyse ten minste aangetoond moeten kunnen worden.

Paragraaf B.2 Analyse

De analyse van het monster geschiedt op de wijze zoals die is aangegeven in tabel B.

Tabel B

Parameter/stof	Ontsluiting volgens normblad	Meting volgens normblad	Aantoonbaar-heidsgrens [1)]
chemisch zuurstofverbruik		NEN 6633 of NEN-ISO 15705 [2)]	5 mg/l [3)]
biochemisch zuurstofverbruik		NEN-EN 1899-1	volgens norm
som ammoniumstikstof en organisch gebonden stikstof	NEN 6645+C1:2015	NEN 6604 of ISO 15923-1	0,5 mg/l
		NEN 6646	
		NEN-EN-ISO 11732	
	NEN-EN 12260	NEN-EN 12260 en voor correctie nitriet/nitraat: NEN-EN-ISO 13395 of NEN 6604 of ISO 15923-1	
	NEN-ISO 5663	NEN 6604 of ISO 15923-1	
		NEN-ISO 5663	
	NEN 6645+C1:2015	NEN 6645+C1:2015	
		NEN 6604 of ISO 15923-1	

arseen	NEN-EN-ISO 11969	NEN-EN-ISO 11969	2 µg/l
	NEN-EN-ISO 15587-1	NEN-EN-ISO 11885 (ICP-AES)	
	NEN-EN-ISO 15587-1	NEN-EN-ISO 17294-2 (ICP-MS)	
chloride (Cl^-)		NEN 6604 of ISO 15923-1	5 mg/l
		NEN 6476	
		NEN-EN-ISO 10304-1	
		NEN-EN-ISO 15682	
Fosfor (totaal)	NEN 6645+C1:2015	NEN 6604 of ISO 15923-1	0,1 mg/l
		NEN-EN-ISO 15681-1	
		NEN-EN-ISO 15681-2	
	NEN-EN-ISO 15681-1	NEN-EN-ISO 15681-1	
	NEN-EN-ISO 15681-2	NEN-EN-ISO 15681-2	
	NEN-EN-ISO 6878	NEN-EN-ISO 6878	
		NEN-EN-ISO 15681-1	
		NEN-EN-ISO 15681-2	
	NEN-EN-ISO 15587-1	NEN-EN-ISO 11885 (ICP-AES)	
		NEN-EN-ISO 17294-2 (ICP-MS)	
Onopgeloste stoffen		NEN-EN 872	2 mg/l
cadmium (Cd), chroom (Cr), koper (Cu), lood (Pb), nikkel (Ni), zilver (Ag), zink (Zn)	NEN-EN-ISO 15587-1	NEN-EN-ISO 11885 (ICP-AES)	Cd: 0,3 µg/l Cr: 2 µg/l Cu: 10 µg/l Pb: 10 µg/l Ni: 7 µpg/l Ag: 10 µg/l Zn: 40 ug/l
		NEN-EN-ISO 17294-2 (ICP-MS)	
	NEN 6953, hoofdstuk 5.3.3.3 [4])	NEN-EN-ISO 11885 (ICP-AES)	
		NEN-EN-ISO 17294-2 (ICP-MS)	
kwik	NEN-EN-ISO 15587-1	NEN-EN-ISO 12846 (AAS)	0,25 µg/l
		NEN-EN-ISO 17852 (AFS)	

		NEN-EN-ISO 11885 (ICP-AES) NEN-EN-ISO 17294-2 (ICP-MS)	
sulfaat (SO_4^-)		NEN 6604 of ISO 15923-1 NEN-EN-ISO 10304-1 NEN-ISO 22743	volgens norm

[1]) De aantoonbaarheidsgrenzen voor zware metalen zijn gebaseerd op een afvalwatermonster met een soortelijke geleiding tot 1500 µS/cm en een zwevend stof gehalte tot 100 mg/l. Bij afvalwatermonsters met een matrix die groter is dan genoemde waarden voor geleiding en zwevende stof kan een hogere aantoonbaarheidsgrens gelden.

[2]) De analyse volgens normblad NEN-ISO 15705 is toepasbaar voor onverdunde monsters met een gehalte aan zuurstofverbruik tot aan 1.000 mg/l en chlorideconcentratie die lager is dan 1.000 mg/l. De ambtenaar belast met de heffing kan voorts de methode niet toepasbaar verklaren indien naar zijn oordeel andere omstandigheden daartoe aanleiding geven.

[3]) De analyse volgens normblad NEN-ISO 15705 heeft een aantoonbaarheidsgrens van 6 mg/l voor fotometrische detectie bij 600nm en 15 mg/l voor titrimetrische detectie (gebaseerd op één enkelvoudige meting van één laboratorium) wanneer cuvetten worden gebruikt met een bereik van maximaal 1.000 mg/l.

[4]) NEN 6953, hoofdstuk 5.3.3.3 mag alleen worden toegepast op afvalmonsters met een soortelijke geleiding tot 1500 µS/cm en een zwevend stof gehalte tot 100 mg/l.

C Berekeningsvoorschriften

C.I Berekeningswijze van het aantal vervuilingseenheden

a. Zuurstofbindende stoffen:
(artikel 8, derde lid)
Het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik wordt berekend door het totale aantal kilogrammen zuurstofverbruik van de in het kalenderjaar afgevoerde zuurstofbindende stoffen te delen door 54,8 kilogram.

Het aantal kilogrammen zuurstofverbruik van de gedurende een etmaal afgevoerde zuurstofbindende stoffen wordt berekend volgens de formule:

$$\frac{Q \times (CZV + 4{,}57 \times N\text{-}Kj)}{1000}$$

In deze formule wordt verstaan onder:
Q: het aantal m³ afgevoerd afvalwater per etmaal;
CZV: het chemisch zuurstofverbruik bepaald volgens de in onderdeel B van deze bijlage vermelde analysevoorschriften, in mg/l;
N-Kj: de som van ammoniumstikstof en organisch gebonden stikstof volgens de in onderdeel B van de in deze bijlage vermelde analysevoorschriften, in mg/l.

b. Andere dan zuurstofbindende stoffen:
(artikel 8, vierde lid)
Het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot de andere dan zuurstofbindende stoffen wordt berekend door het totale aantal kilogrammen van deze in het kalenderjaar afgevoerde stoffen te delen door respectievelijk:

1 1,00 kilogram voor de stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver en zink;
2 0,100 kilogram voor de stoffen arseen, kwik en cadmium;
3 650 kilogram voor de stoffen chloride en sulfaat;
4 20,0 kilogram voor de stof fosfor.

De afgevoerde hoeveelheden per etmaal voor de hierboven onder b genoemde stoffen worden bepaald met behulp van de formule: $\frac{Q \times C}{1000}$

In deze formules wordt verstaan onder:
Q: het aantal m³ afgevoerd afvalwater per etmaal;
C: de concentratie van de desbetreffende stoffen in mg/l, bepaald op de onder B omschreven wijze.

C.2 Bij de bepaling van het aantal etmalen in artikel 8, wordt gebruik gemaakt van de volgende formule:

$$n = \frac{\left(\frac{2 \times \sigma_n}{tso}\right)^2 \times N}{\left(\frac{2 \times \sigma_n}{tso}\right)^2 + N}, \text{ waarbij}$$

n = het berekende aantal meetdagen;
N = het aantal dagen per jaar waar op wordt afgevoerd;
σ_n = spreidingspercentage in de meetwaarden, uitgedrukt ten opzichte van de gemiddelde hoeveelheid zuurstofverbruik van de onderzoeksresultaten gedurende het heffingsjaar;
tso = toelaatbare statistische onnauwkeurigheid = $35/e^{0,000175*VeO}$, met dien verstande dat VeO vervangen kan worden door respectievelijk VeZ en VeG, waarbij:
VeO = vervuilingswaarde van de afgevoerde zuurstofbindende stoffen;
VeG = vervuilingswaarde van de afgevoerde stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver en zink;
VeZ = vervuilingswaarde van de afgevoerde stoffen arseen, cadmium en kwik.

C.3 Indien de CZV-waarde voor ten minste 25% afkomstig is van biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen in het afvalwater, wordt op die waarde een correctie toegepast door deze te vermenigvuldigen met de breuk $\frac{100 - T}{75}$

waarbij
T= het percentage CZV, afkomstig van biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen.

Bijlage II. Tabel afvalwatercoëfficiënten (artikel 122k, derde lid, Waterschapswet)

Klasse	Klassegrenzen uitgedrukt in aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik per m³ ingenomen water		Afvalwatercoëfficiënt uitgedrukt in aantal vervuilingseenheden per m³ ingenomen water in het heffingsjaar
	ondergrens	bovengrens	
1	> 0	0,0013	0,0010
2	> 0,0013	0,0020	0,0016
3	> 0,0020	0,0031	0,0025
4	> 0,0031	0,0048	0,0039
5	> 0,0048	0,0075	0,0060
6	> 0,0075	0,012	0,0094
7	> 0,012	0,018	0,015
8	> 0,018	0,029	0,023
9	> 0,029	0,045	0,036
10	> 0,045	0,070	0,056
11	> 0,070	0,11	0,088
12	> 0,11	0,17	0,14
13	> 0,17	0,27	0,21
14	> 0,27	0,42	0,33
15	> 0,42		0,5

- - - - -

Aldus besloten in de openbare vergadering van 16-11-2017

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris, de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen mr. M.A.P. van Haersma Buma

Verordening Verontreinigingsheffing Delfland 2018

Artikel 1 Begripsbepalingen

Deze verordening verstaat onder:

a. oppervlaktewaterlichaam: samenhangend geheel van vrij aan het aardoppervlak voorkomend water, met de daarin aanwezige stoffen, alsmede de bijbehorende bodem en oevers, flora en fauna ten aanzien waarvan het waterschap ingevolge artikel 3.2 van de Waterwet is aangewezen als beheerder, met uitzondering van de gronden die ingevolge artikel 3.1 of 3.2 van de Waterwet zijn aangewezen als drogere oevergebieden;
b. stoffen: de stoffen genoemd in artikel 9 van deze verordening;
c. lozen: het brengen van stoffen in een oppervlaktewaterlichaam in beheer bij het waterschap;
d. woonruimte: een ruimte die zoals blijkt uit haar inrichting bestemd is om als een afzonderlijk geheel te voorzien in woongelegenheid en waarvan de delen zoals blijkt uit de inrichting van die ruimte niet bestemd zijn om afzonderlijk in gebruik te worden gegeven;
e. bedrijfsruimte: een naar zijn of haar aard en inrichting als afzonderlijk geheel te beschouwen ruimte of terrein, niet zijnde een woonruimte, een zuiveringtechnisch werk of een openbaar vuilwaterriool;
f. openbaar vuilwaterriool: een voorziening voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater, in beheer bij een gemeente of een rechtspersoon die door een gemeente met het beheer is belast;
g. zuiveringtechnisch werk: een werk voor het zuiveren van stedelijk afvalwater, in exploitatie bij een waterschap of gemeente, dan wel een rechtspersoon die door het bestuur van een waterschap met de zuivering van stedelijk afvalwater is belast, met inbegrip van het bij dat werk behorende werk voor het transport van stedelijk afvalwater;
h. stedelijk afvalwater: huishoudelijk afvalwater of een mengsel daarvan met bedrijfsafvalwater, afvloeiend hemelwater, grondwater of ander afvalwater;
i. ambtenaar belast met de heffing: de krachtens de Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep aangewezen ambtenaar, bedoeld in artikel 124, vijfde lid, onderdeel a, van de Waterschapswet;
j. ambtenaar belast met de invordering: de krachtens de Gemeenschappelijke regeling Regionale Belasting Groep aangewezen ambtenaar, bedoeld in artikel 124, vijfde lid, onderdeel b, van de Waterschapswet;
k. watersysteem: samenhangend geheel van een of meer oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen, met bijbehorende bergingsgebieden, waterkeringen en ondersteunende kunstwerken;
l. drinkwater: drinkwater als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Drinkwaterwet;
m. ingenomen water: geleverd drink- en industriewater, warm tapwater, onttrokken grond- en oppervlaktewater en opgevangen hemelwater;
n. drinkwaterbedrijf: drinkwaterbedrijf als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Drinkwaterwet;
o. warm tapwater: warm tapwater als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Drinkwaterwet.

Artikel 2 Bijlagen

Bij deze verordening behoren de volgende bijlagen:

- Bijlage I: voorschriften voor meting, bemonstering, analyse en berekening;
- Bijlage II: tabel afvalwatercoëfficiënten zoals opgenomen in artikel 122k, derde lid, van de Waterschapswet.

Artikel 3 Belastbaar feit en heffing plicht

1. Onder de naam verontreinigingsheffing wordt een directe belasting geheven ter zake van lozen.
2. Aan de heffing worden onderworpen:
   a. ter zake van het lozen vanuit een woonruimte of een bedrijfsruimte: degene die het gebruik heeft van die ruimte;
   b. ter zake van het lozen met behulp van een openbaar vuilwaterriool of van een zuiveringtechnisch werk: degene bij wie dat openbaar vuilwaterriool of dat zuiveringtechnisch werk in beheer is;
   c. ter zake van het lozen anders dan bedoeld onder a of b: degene die loost.

3. Voor de toepassing van het tweede lid onder a, wordt:
   a. gebruik van een woonruimte door de leden van een huishouden aangemerkt als gebruik door het door de ambtenaar belast met de heffing aangewezen lid van dat huishouden;
   b. gebruik door degene aan wie een deel van een bedrijfsruimte in gebruik is gegeven, aangemerkt als gebruik door degene die het deel in gebruik heeft gegeven; degene die het deel in gebruik heeft gegeven is bevoegd de heffing als zodanig te verhalen op degene aan wie dat deel in gebruik is gegeven;
   c. het ter beschikking stellen van een woonruimte of bedrijfsruimte voor volgtijdig gebruik aangemerkt als gebruik door degene die de ruimte ter beschikking heeft gesteld; degene die de ruimte ter beschikking heeft gesteld is bevoegd de heffing als zodanig te verhalen op degene aan wie de ruimte ter beschikking is gesteld.
4. De opbrengst van de verontreinigingsheffing komt ten goede aan de bekostiging van het beheer van het watersysteem door het Hoogheemraadschap van Delfland.

Artikel 4 Vrijstellingen
Van de verontreinigingsheffing zijn vrijgesteld:
a. Het lozen met behulp van een openbaar vuilwaterriool;
b. Het lozen vanuit een zuiveringstechnisch werk door het Hoogheemraadschap van Delfland zelf;
c. Het lozen van stoffen afkomstig vanuit een zuiveringstechnisch werk anders dan door het Hoogheemraadschap van Delfland zelf, mits de hoeveelheid stoffen niet is toegenomen.

Artikel 5 Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsevenredigheid
1. De heffing ter zake van woonruimten en van bedrijfsruimten als bedoeld in artikel 18 is verschuldigd bij het begin van het heffingsjaar of, zo dit later is, bij de aanvang van de heffingsplicht.
2. Indien ter zake van woonruimten de heffingsplicht als bedoeld in het eerste lid in de loop van het heffingsjaar aanvangt, is de heffing verschuldigd voor zoveel 365^{e} gedeelten van de voor dat jaar verschuldigde belasting als er in dat jaar, na de aanvang van de heffing plicht, nog volle dagen overblijven.
3. Indien ter zake van woonruimten de heffingsplicht bedoeld in het eerste lid in de loop van het heffingsjaar eindigt, bestaat aanspraak op ontheffing voor zoveel 365^{e} gedeelten van de voor dat jaar verschuldigde heffing als er in dat jaar, na het einde van de heffing plicht, nog volle dagen overblijven.
4. Indien de heffing plicht voor woonruimten is beëindigd na de dagtekening van de aanslag, kan de heffing plichtige een aanvraag tot ontheffing indienen bij de ambtenaar belast met de heffing.
5. Het tweede en het derde lid zijn niet van toepassing indien de heffing plichtige het gebruik van de woonruimte beëindigt en direct aansluitend het gebruik krijgt van een woonruimte van waaruit eveneens wordt geloosd.

Artikel 6 Verzoek tot het doen van aangifte
Met betrekking tot de verontreinigingsheffing geheven van gebruikers van bedrijfsruimten, wordt de uitnodiging tot het doen van aangifte gedaan door:
a. het uitreiken of toezenden van een aangiftebiljet;
b. het uitreiken of toezenden van een aangiftebrief waarin wordt verzocht om aangifte te doen op de wijze als bedoeld in artikel 7.

Artikel 7 Wijze van aangifte
Het doen van aangifte geschiedt door:
a. het inleveren of toezenden van het aangiftebiljet met de daarbij gevraagde bescheiden;
b. het op elektronische wijze toezenden van de door de betreffende programmatuur gevraagde gegevens.

Artikel 8 Heffingsjaar
Het heffingsjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 9 Grondslag en heffingsmaatstaf

1. Voor de heffing bedoeld in artikel 3 geldt als grondslag de hoeveelheid en de hoedanigheid van de stoffen die in een kalenderjaar worden geloosd.
2. Voor de heffing geldt als heffingsmaatstaf de vervuilingswaarde van de stoffen die in een kalenderjaar worden geloosd. De vervuilingswaarde wordt uitgedrukt in vervuilingseenheden.
3. Het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot zuurstofbindende stoffen wordt bepaald op basis van de som van het chemisch zuurstofverbruik en het zuurstofverbruik door omzetting van stikstofverbindingen, zoals voorgeschreven in Bijlage I van deze verordening. Eén vervuilingseenheid vertegenwoordigt met betrekking tot zuurstofbindende stoffen een verbruik in het heffingsjaar van 54,8 kilogram zuurstof.

Artikel 10 Meting, bemonstering en analyse

1. Het aantal vervuilingseenheden van zuurstofbindende en andere stoffen wordt berekend met behulp van door meting, bemonstering en analyse verkregen gegevens. De meting, bemonstering, analyse en berekening geschieden met in achtneming van de in Bijlage I opgenomen voorschriften.
2. De in het eerste lid bedoelde meting, bemonstering en analyse geschieden ieder etmaal van het heffingsjaar, behoudens het bepaalde in artikel 11.
3. De meting en de bemonstering geschieden zodanig dat:
   a. de gemeten hoeveelheid afvalwater niet meer dan 5% afwijkt van de werkelijke hoeveelheid afvalwater;
   b. het verkregen monster representatief is voor de totale hoeveelheid stoffen die gedurende de bemonsteringsperiode vanuit het bedrijf of het bedrijfsonderdeel wordt geloosd.
4. De heffing plichtige brengt de wijze van meting en bemonstering met een beschrijving van de daarvoor te gebruiken apparatuur voor aanvang van het heffingsjaar ter kennis van de ambtenaar belast met de heffing. Indien het gebruik van de apparatuur in de loop van het heffingsjaar aanvangt of wijzigt, dan wordt dit vóór de ingebruikname of de wijziging ter kennis van de ambtenaar belast met de heffing gebracht.
5. De ambtenaar belast met de heffing:
   a. kan ambtshalve bepalen dat meting en bemonstering geschieden in afwijking van één of meer van de in Bijlage I, onderdeel A , opgenomen voorschriften, indien deze aannemelijk maakt dat dit noodzakelijk is ter voldoening aan het bepaalde in het derde lid, onderdelen a en b;
   b. beslist op aanvraag van de heffing plichtige dat meting en bemonstering kunnen geschieden in afwijking van een of meer van de in Bijlage I, onderdeel A, opgenomen voorschriften, indien de heffing plichtige aannemelijk maakt dat daarbij wordt voldaan aan het bepaalde in het derde lid, onderdelen a en b;
   c. beslist op aanvraag van de heffing plichtige dat kan worden afgeweken van de in Bijlage I, onderdeel B, opgenomen analysevoorschriften, indien de heffing plichtige aannemelijk maakt dat de nauwkeurigheid van de uitkomsten van de analyse hierdoor niet wordt beïnvloed;
   d. kan omtrent de afwijkingen als bedoeld in de onderdelen a, b en c nadere voorschriften geven.
6. De ambtenaar belast met de heffing neemt zijn beslissing, bedoeld in het vijfde lid, onderdelen a, b en c, bij voor bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:
   a. de voorschriften van Bijlage I, onderdelen A en B, waarvan wordt afgeweken;
   b. de afwijkingen bedoeld in het vijfde lid, onderdelen a, b en c;
   c. de nadere voorschriften bedoeld in het vijfde lid, onderdeel d;
   d. een vermelding van het heffingsjaar of de heffingsjaren waarvoor de beschikking wordt gegeven.
7. De ambtenaar belast met de heffing is bevoegd twee of meer als gevolg van het vijfde lid genomen beschikkingen, dat betrekking hebben op hetzelfde bedrijf of hetzelfde bedrijfsonderdeel, in één geschrift te verenigen.
8. De ambtenaar belast met de heffing kan bij veranderingen of te verwachten veranderingen in de hoeveelheid of hoedanigheid van de afgevoerde, respectievelijk af te voeren stoffen, de desbetreffende beschikkingen, bedoeld in het vijfde lid, ambtshalve wijzigen of intrekken in verband met het bepaalde in het eerste lid en het derde lid.

Artikel 11 Beperkte meting, bemonstering en analyse

1. Op aanvraag van de heffing plichtige, die aannemelijk maakt dat voor de berekening van het aantal vervuilingseenheden kan worden volstaan met gegevens welke met behulp van meting, bemonstering en analyse in een beperkt aantal etmalen zijn verkregen, besluit de ambtenaar belast met de heffing dat meting en bemonstering geschieden in afwijking van het bepaalde in artikel 10, tweede lid. Het besluit op aanvraag wordt genomen bij een voor bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:
   a. een opgave van de afvalwaterstromen en de stoffen welke in het onderzoek dienen te worden betrokken;
   b. de tijdvakken waarin meting en bemonstering geschieden, hetzij ieder etmaal van die tijdvakken, hetzij één of meer daartoe aangewezen etmalen daarvan;
   c. de wijze waarop de op de voet van letter b verkregen uitkomsten worden herleid tot het aantal vervuilingseenheden over een aldaar bedoeld tijdvak, onderscheidenlijk over het heffingsjaar;
   d. een vermelding van het heffingsjaar of de heffingsjaren waarvoor de beschikking wordt gegeven.
2. De ambtenaar belast met de heffing kan bij veranderingen of te verwachten veranderingen in de hoeveelheid of hoedanigheid van de geloosde, respectievelijk te lozen stoffen, de desbetreffende beschikking, bedoeld in het eerste lid, ambtshalve wijzigen of intrekken, indien toepassing van berekeningsvoorschrift IV van onderdeel C van bijlage I leidt tot een ander aantal etmalen dan in die beschikking is opgenomen.
3. De ambtenaar belast met de heffing neemt zijn beslissing, bedoeld in het tweede lid, bij voor bezwaar vatbare beschikking.

Artikel 12 Hoedanigheidscorrectie

1. Indien de uitkomst van de methode tot bepaling van het chemisch zuurstofverbruik bedoeld in artikel 9 in belangrijke mate is beïnvloed door biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen, wordt op aanvraag van de heffing plichtige op die uitkomst een correctie toegepast.
2. De ambtenaar belast met de heffing neemt zijn beslissing als bedoeld in het eerste lid, bij voor bezwaar vatbare beschikking. Deze beschikking bevat in elk geval:
   a. de wijze van berekening van de correctie;
   b. de hoeveelheid en samenstelling van het afvalwater waarop de correctie van toepassing is;
   c. de frequentie en de wijze van onderzoek met betrekking tot meting, bemonstering en analyse;
   d. een vermelding van het heffingsjaar of de heffingsjaren waarvoor de beschikking wordt gegeven.

Artikel 13 Tabel afvalwatercoëfficiënten

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 10, eerste lid, kan het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik in een kalenderjaar voor een bedrijfsruimte of een onderdeel daarvan worden vastgesteld met behulp van de in Bijlage II van deze verordening opgenomen tabel afvalwatercoëfficiënten, indien door de heffing plichtige aannemelijk is gemaakt dat het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik in een kalenderjaar 1.000 of minder bedraagt en dit aantal aan de hand van de hoeveelheid ingenomen water kan worden bepaald.
2. Het aantal vervuilingseenheden als bedoeld in het eerste lid wordt berekend volgens de formule A x B, waarbij:
   A = het aantal m^3 in het kalenderjaar ten behoeve van de bedrijfsruimte of het onderdeel van de bedrijfsruimte ingenomen water;
   B = de afvalwatercoëfficiënt behorende bij de klasse van de in Bijlage II opgenomen tabel met de klassengrenzen waarbinnen de vervuilingswaarde met betrekking tot het zuurstofverbruik per m^3 ten behoeve van de bedrijfsruimte of van het onderdeel van de bedrijfsruimte ingenomen water is gelegen.
3. Indien de in het kalenderjaar ingenomen hoeveelheid water niet kan worden vastgesteld aan de hand aan watermeterstanden die aan het begin en aan het einde van het kalenderjaar zijn opgenomen, stelt de ambtenaar belast met de heffing die hoeveelheid vast op een door hem nader vast te stellen wijze.

4. De vervuilingswaarde met betrekking tot het zuurstofverbruik per m^3 als bedoeld in het tweede lid wordt als gevolg van artikel 7.3, vijfde lid, van de Waterwet bepaald met toepassing van de algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 122k, tweede lid, van de Waterschapswet.
5. Indien het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik in een kalenderjaar voor een bedrijfsruimte of een onderdeel daarvan meer dan 1.000 bedraagt en de heffing plichtige aannemelijk maakt dat de berekening van het aantal vervuilingseenheden met toepassing van de in het eerste lid, aanhef, bedoelde tabel tot geen lagere uitkomst leidt dan die welke wordt verkregen bij berekening op de voet van artikel 10, eerste lid, beslist de ambtenaar belast met de heffing bij voor bezwaar vatbare beschikking op aanvraag van heffing plichtige dat het aantal vervuilingseenheden wordt berekend met toepassing van de tabel.

Artikel 14 Vervuilingswaarde van tuinbouwkassen

1. In afwijking van artikel 10, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen die worden geloosd vanuit een bedrijfsruimte of een onderdeel van een bedrijfsruimte bestemd om in het kader van de uitoefening van een beroep of een bedrijf onder een permanente opstand van glas of kunststof gewassen te telen, bepaald op basis van het tweede lid.
2. De vervuilingswaarde bedraagt drie vervuilingseenheden per hectare vloeroppervlak waarop onder glas of kunststof wordt geteeld en per deel van een hectare vloeroppervlak een evenredig deel van drie vervuilingseenheden.
3. Indien in de loop van het kalenderjaar het gebruik van een in het eerste lid bedoelde bedrijfsruimte of onderdeel van een bedrijfsruimte, dan wel van een deel daarvan, door de gebruiker aanvangt of eindigt, wordt hij in dat kalenderjaar voor die bedrijfsruimte, voor dat onderdeel of voor dat deel voor een evenredig gedeelte van het op basis van het tweede lid bepaald aantal vervuilingseenheden aan een heffing onderworpen.
4. Een vervuilingswaarde voor de bedrijfsruimte of het onderdeel van een bedrijfsruimte, berekend op basis van het tweede of derde lid, van minder dan vijf vervuilingseenheden wordt op drie vervuilingseenheden, en van één of minder dan één vervuilingseenheid op één vervuilingseenheid gesteld.

Artikel 15 Totale vervuilingswaarde van een bedrijfsruimte

De vervuilingswaarde van een bedrijfsruimte wordt bepaald op de som van de aantallen vervuilingseenheden als berekend in overeenstemming met de artikelen 10 tot en met 14, voorzover deze van toepassing zijn.

Artikel 16 Vervuilingswaarde van kleine bedrijfsruimten

In afwijking van artikel 10, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen die vanuit een bedrijfsruimte of vanuit een zuiveringtechnisch werk voor het zuiveren van afvalwater worden geloosd gesteld op drie vervuilingseenheden indien door de heffing plichtige aannemelijk is gemaakt dat die vervuilingswaarde minder dan vijf vervuilingseenheden bedraagt en op één vervuilingseenheid indien door de heffing plichtige aannemelijk is gemaakt dat die één vervuilingseenheid of minder bedraagt.
Indien de aanslag in het heffingsjaar al is opgelegd voor drie vervuilingseenheden en de heffing plichtige aannemelijk maakt dat de vervuilingswaarde één vervuilingseenheid of minder bedraagt, bestaat aanspraak op vermindering. De heffing plichtige kan daartoe na afloop van het heffingsjaar of, bij beëindiging van de heffingsplicht, in de loop van het heffingsjaar een aanvraag indienen bij de ambtenaar belast met de heffing.

Artikel 17 Vervuilingswaarde van woonruimten

1. In afwijking van artikel 10, eerste lid, wordt de vervuilingswaarde van de stoffen die vanuit een woonruimte worden geloosd, gesteld op drie vervuilingseenheden. De vervuilingswaarde van de stoffen die vanuit een door één persoon gebruikte woonruimte worden geloosd, bedraagt één vervuilingseenheid.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op de voor recreatiedoeleinden bestemde woonruimten die zich bevinden op een voor verblijfsrecreatie bestemd terrein dat als zodanig wordt geëxploiteerd. De in de vorige volzin bedoelde woonruimten worden samen aangemerkt als een bedrijfsruimte dan wel als onderdeel van een bedrijfsruimte.

3. Indien de in het eerste lid bedoelde situatie dat een woonruimte wordt gebruikt door één persoon ontstaat in de loop van het heffingsjaar, wordt de vervuilingswaarde op één vervuilingseenheid vastgesteld met ingang van de eerste dag volgend op de dag waarin die situatie is ontstaan.
4. Indien de in het derde lid bedoelde situatie ontstaat ná de dagtekening van de aanslag, bestaat aanspraak op vermindering. De heffing plichtige kan daartoe een aanvraag indienen bij de ambtenaar belast met de heffing.

Artikel 18 Schatting
De ambtenaar belast met de heffing kan het aantal vervuilingseenheden in een kalenderjaar geheel of gedeeltelijk door middel van schatting vaststellen, indien door de heffing plichtige:
a. meting, bemonstering en analyse niet of niet geheel zijn geschied in overeenstemming met de in Bijlage I opgenomen voorschriften;
b. het aantal vervuilingseenheden niet is berekend met behulp van meting, bemonstering en analyse en bepaling van de vervuilingswaarde op basis van artikel 13, eerste of vijfde lid, 14, eerste lid, 16, eerste lid, of 17, eerste lid, niet mogelijk is;
c. het aantal vervuilingseenheden niet is berekend met behulp van meting, bemonstering en analyse, bepaling van de vervuilingswaarde op basis van artikel 13, vijfde lid, wel mogelijk is, maar door de heffing plichtige gedurende het heffingsjaar geen aanvraag als bedoeld in dat artikel is gedaan;
d. niet of niet geheel is voldaan aan de voorwaarden, verbonden aan de in artikel 10, 11 of 12 bedoelde toestemming.

Artikel 19 Tarief
Het tarief per kalenderjaar bedraagt € 93,50 per vervuilingseenheid.

Artikel 20 Wijze van heffing en termijnen van betaling
1. De belasting wordt geheven bij wege van aanslag.
2. De aanslag bedoeld in artikel 3 is invorderbaar twee maanden na de dagtekening van het aanslagbiljet.
3. In afwijking van het bepaalde in het tweede lid kan de aanslag, indien deze het bedrag van € 5.000,00 niet te boven gaat, op verzoek van de belastingschuldige door middel van automatische incasso worden ingevorderd in maximaal 10 gelijke maandelijkse termijnen. De eerste termijn vervalt een maand na de dagtekening van het aanslagbiljet en elk van de volgende termijnen telkens een maand later.
4. Het minimum termijnbedrag bij automatische incasso bedraagt € 15,00.

Artikel 21 Niet opleggen van aanslagen
1. Belastingaanslagen van minder dan € 5,00 worden niet opgelegd.
2. Voor de toepassing van het eerste lid van dit artikel wordt het totaal van de op één aanslagbiljet verenigde aanslagen als één aanslag aangemerkt.
3. Het bepaalde in dit artikel geldt alléén voor aanslagen vastgesteld als gevolg van artikel 19, eerste lid.

Artikel 22 Nadere regels
Het dagelijks bestuur van het waterschap kan nadere regels geven met betrekking tot de heffing en de invordering.

Artikel 23 Inwerkingtreding en citeertitel
Deze verordening, die kan worden aangehaald als "Verordening verontreinigingsheffing Delfland 2018", treedt, met de daarbij behorende bijlagen I en II, in werking op 1 januari 2018.

Bijlage I. Voorschriften voor meting, bemonstering, analyse en berekening

Definitiebepalingen

In deze bijlage wordt verstaan onder:
a etmaal: de aaneengesloten periode van 24 uur waarover een verzamelmonster wordt samengesteld;
b debiet: de hoeveelheid afgevoerd afvalwater gedurende het etmaal;
c debietmeter: meter waarmee (bijvoorbeeld door middel van magnetische inductie) het debiet gemeten wordt;
d momentaan debiet: de hoeveelheid afgevoerd afvalwater gedurende een moment van meting;
e kalibreren: bepalen van de waarde van de afwijkingen ten opzichte van een van toepassing zijnde standaard;
f droog kalibreren: kalibreren van een debietmeter waarbij een doorstroming van een hoeveelheid water door de debietmeter wordt gesimuleerd;
g nat kalibreren: kalibreren van een debietmeter waarbij daadwerkelijk een nauwkeurig bekende hoeveelheid vloeistof door de debietmeter wordt geleid;
h gesloten meetsysteem: meetsysteem dat het debiet meet in een gesloten leiding of in een gesloten drukleiding, waarbij het afvalwater niet in contact staat met de buitenlucht;
i open meetsysteem: meetsysteem waarbij het oppervlak van het stromende afvalwater in contact staat met de buitenlucht;
j moedermeter: debietmeter, waarvan de installatie kan worden herleid naar de nationale volumestandaard van het Nederlands Meetinstituut;
k bewaartermijn: de periode tussen het einde van het etmaal en het begin van de voorbehandeling ten behoeve van de uitvoering van de analyse;
l aantoonbaarheidsgrens: laagste concentratie van de component in het monster waarvan de aanwezigheid nog met een bepaalde betrouwbaarheid kan worden vastgesteld, zijnde 3x de spreiding van binnenlaboratoriumreproduceerbaarheid.

A Wijze van meting, bemonstering en monsterbehandeling

Paragraaf A.1 Algemeen

De meet- en bemonsteringsvoorzieningen verkeren in een goede staat, worden regelmatig schoongemaakt en zijn altijd goed en veilig toegankelijk. De meet- en bemonsteringsvoorzieningen worden in overeenstemming met onderstaande bepalingen respectievelijk NEN 6600-1 (Water=Monsterneming-Deel 1:Afvalwater)2009 geïnstalleerd en onderhouden. Een afvalwaterstroom kan zowel in een open als in een gesloten meetsysteem worden gemeten en bemonsterd.
In paragraaf A.2 wordt nader ingegaan op de meting en in paragraaf A.3 op de bemonstering. In paragraaf A.4 wordt nader ingegaan op de behandeling van het samengestelde etmaalverzamelmonster.

Paragraaf A.2 Meting

De meting betreft het debiet. Het debiet wordt in de afvalwaterstroom gemeten.
In de plaats van de meting in de afvalwaterstroom kan het debiet worden bepaald op basis van meting van de hoeveelheid water in het watertoevoersysteem van het bedrijf of van de bedrijfsonderdelen. In het laatstbedoelde geval mag de per etmaal afgevoerde hoeveelheid afvalwater niet groter zijn dan de in dezelfde periode toegevoerde hoeveelheid water.

A.2.1 Open meetsystemen

Bij open meetsystemen wordt een meetput of een meetgoot toegepast.
Bij toepassing van een meetput gelden de volgende eisen:

1 de momentane debieten in het etmaal, gemeten bij overstorthoogten van minder dan 0,05 meter, bedragen gesommeerd minder dan 5% van het gemeten debiet;
2 de momentane debieten in het etmaal, gemeten bij overstorthoogten van minder dan 0,125 meter, bedragen gesommeerd minder dan 10% van het gemeten debiet.

Bij toepassing van een meetgoot bedragen de momentane debieten in het etmaal, van minder dan 16,4% van het maximaal mogelijk momentane debiet, gesommeerd, minder dan 10% van het gemeten debiet.
De apparatuur voor de hoogtemeting wordt minimaal éénmaal per jaar bij overstorthoogten van 5, 10, 15, 20 en 25 centimeter droog gekalibreerd. In het kalibratierapport wordt voor elke overstorthoogte een vergelijking gemaakt tussen de gemeten hoeveelheid afvalwater gedurende de periode van het kalibreren, en de bij de desbetreffende overstorthoogte met behulp van de afvoerrelatie van de meetvoorziening berekende hoeveelheid afvalwater over de periode van het kalibreren. Zowel het absolute als het procentuele verschil wordt hierbij aangegeven. Bij ultrasone hoogtemeting wordt ook de temperatuurmeting en de temperatuurcorrectie gecontroleerd en gecorrigeerd bij afwijking.

A.2.2 Gesloten meetsystemen

De momentane debieten in het etmaal, van minder dan 10% van het maximaal mogelijk momentaan debiet, bedragen gesommeerd minder dan 5% van het gemeten debiet.
Het gesloten meetsysteem is voorzien van een niet-resetbare mechanische pulsteller.
Registratie van momentane meetgegevens vindt plaats door middel van een printer of datalogger of andere vorm van geautomatiseerd registratiesysteem.

A.2.2.1 Inbouw

Bij de inbouw van een nieuwe debietmeter in een gesloten meetsysteem wordt een 'af fabriek' kalibratierapport meegeleverd, waarop naast de meter specifieke kalibratiefactor, óók de correctiefactor, of meterconstante staat aangegeven. Natte kalibratie in ingebouwde toestand vindt direct plaats na inwerkingstelling van de debietmeter.

Voorts worden aan de inbouw de volgende eisen gesteld:
a Bij het inbouwen wordt rekening gehouden worden met de mogelijkheid tot het uitvoeren van een natte kalibratie in-situ.
b De lengte van de rechte leiding vóór de meetbuis bedraagt minimaal vijf maal de diameter van de meetbuis, gerekend vanuit het hart van de meter.
c De lengte van de rechte leiding ná de meetbuis bedraagt minimaal twee maal de diameter van de meetbuis, gerekend vanuit het hart van de meter.
d De diameter van de rechte leiding vóór en ná de meetbuis is exact gelijk aan de diameter van de meetbuis.
e Toegepaste pakkingen steken niet naar binnen toe uit.
f De meetbuis is dusdanig ingebouwd dat deze altijd volledig gevuld is met water.
g De meter is geaard door middel van een aardring, dan wel met een aardelektrode die is ingebouwd in de meter.

A.2.2.2 Natte kalibratie

De meetapparatuur wordt ten minste éénmaal per drie jaar in ingebouwde toestand nat gekalibreerd. In het jaar van natte kalibratie hoeft niet tevens een droge kalibratie te worden uitgevoerd.
Voor debietmeters in mobiele meetapparatuur vindt de natte kalibratie jaarlijks plaats in ingebouwde toestand bij minimaal de volgende vijf meetpunten: 10%, 25%, 50%, 75% en 100% van het maximaal meetbereik op een ijkbevoegde- of NKO-geaccrediteerde instelling, waarvan de installatie kan worden herleid naar de nationale volumestandaard van het Nederlands Meetinstituut (NMi).

Voorts worden aan de natte kalibratie de volgende eisen gesteld:

a Minimaal éénmaal per drie jaar worden gesloten meetsystemen in ingebouwde toestand nat gekalibreerd. Onder natte kalibratie wordt verstaan dat een vooraf nauwkeurig bepaalde hoeveelheid water door de te kalibreren meter wordt geleid (waarbij deze hoeveelheid is vastgesteld bij een onder b genoemde instelling), dan wel dat tijdelijk een tweede, bij voorkeur op hetzelfde meetprincipe gebaseerd meetsysteem in serie wordt geplaatst en fungeert als moedermeter, dan wel op een andere, door de ambtenaar belast met de heffing goedgekeurde methode.

b Indien bij de natte kalibratie gebruik gemaakt wordt van een moedermeter, wordt deze in ingebouwde toestand nat gekalibreerd bij minimaal de volgende vijf meetpunten: 10%, 25%, 50%, 75% en 100% van het maximaal meetbereik. De natte kalibratie vindt plaats op een ijkinstallatie van een ijkbevoegde- of NKO-geaccrediteerde instelling, waarvan de installatie kan worden herleid naar de nationale volumestandaard van het Nederlands Meetinstituut (NMi). Ook wanneer de moedermeter nieuw is, wordt deze gekalibreerd op één van de genoemde installaties, waarbij de meter is ingebouwd in de meetset of meetwagen waarin deze in de praktijk zal worden ingezet.

c Het kalibratierapport van de moedermeter, waaruit het onder b bepaalde moet blijken, mag niet ouder zijn dan één jaar. Dit kalibratierapport wordt bij die van het gekalibreerde meetsysteem gevoegd.

d Tijdens de natte kalibratie wordt zoveel water door het te kalibreren meetsysteem geleid, dat minimaal 2.000 waarnemingen worden bereikt. Bij gebruik van een moedermeter vindt de natte kalibratie plaats in het meetbereik waarin de te kalibreren meter onder normale bedrijfsomstandigheden functioneert.

e Tijdens de natte kalibratie worden de gemeten hoeveelheden water van de te kalibreren flowmeter (én van de moedermeter, wanneer daarvan sprake is) door middel van printers of dataloggers met een frequentie van minimaal éénmaal per uur geregistreerd. In geval van het toepassen van dataloggers worden ook de ruwe, onbewerkte data bij het kalibratierapport gevoegd.

f Bij de natte kalibratie wordt ook de randapparatuur, voor zover die betrokken is bij de registratie van de meetgegevens, op een goede werking gecontroleerd.

A.2.2.3 Droge kalibratie

Meetapparatuur voor debietmetingen wordt ten minste éénmaal per jaar droog gekalibreerd, tenzij in dat jaar een natte kalibratie plaatsvindt.

Voorts worden aan de droge kalibratie de volgende eisen gesteld:

a Bij een droge kalibratie wordt de weerstand of de geleidbaarheid tussen de elektroden gemeten. Wanneer aan de hand van deze controle blijkt dat de meetbuis (mogelijk) vervuild is, dient deze te worden gereinigd.

b Op het kalibratierapport van een droge kalibratie wordt de weerstand of de geleidbaarheid tussen de elektroden weergegeven. Wanneer de meetbuis is gereinigd, wordt deze waarde zowel vóór, als ná het reinigen in het kalibratierapport vermeld.

c Bij de droge kalibratie wordt ook de werking van randapparatuur, voor zover die betrokken is bij de registratie van de meetgegevens, op een goede werking gecontroleerd.

d Wanneer bij een droge kalibratie blijkt dat de meetfout groter is dan 5%, wordt het gesloten meetsysteem onmiddellijk in ingebouwde toestand nat gekalibreerd, volgens de bepalingen welke van toepassing zijn bij een natte kalibratie.

A.2.2.4 Kalibratierapport

Van een debietmeter moet het meest recente kalibratierapport bij de aangifte overgelegd worden. Bij een natte kalibratie in ingebouwde toestand (dat wil zeggen: ter plekke op het bedrijf, of als complete mobiele meetset op een ijkbank van een daartoe bevoegde instantie), worden de volgende aspecten vastgesteld én gerapporteerd op het kalibratierapport:

- de 'as-found' meetafwijking (de gevonden meetafwijking);
- eventuele hardware matige aanpassingen (nieuwe spoel, etc.);
- de justering (softwarematige aanpassing van de correctiefactor/meterconstante);
- de 'as-left' meetafwijking, eventueel na hardware matige aanpassing/justering;
- de (eventueel nieuwe) correctiefactor, of meterconstante.

Paragraaf A.3 Bemonstering

A.3.1 Algemeen, instelling en uitvoering van apparatuur

De bemonstering dient plaats te vinden met behulp van automatische monstername-apparatuur. De bemonstering geschiedt in overeenstemming met NEN 6600-1 (Water-Monsterneming Deel 1: Afvalwater 2009), met dien verstande dat bemonstering door steekbemonstering niet is toegestaan, tenzij anders is bepaald door de ambtenaar belast met de heffing.

Paragraaf A.4 Monsterbehandeling

A.4.1 Algemeen

De monsterbehandeling geschiedt in overeenstemming met NEN 6600-1 (Water-Monsterneming Deel 1: Afvalwater 2009) en conform paragraaf 9 van NEN 6600-1 (2009) wordt na monsterneming geconserveerd volgens NEN-EN-ISO 5667-3 (2012). De monsters worden gekoeld en in het donker bewaard tussen 1° en 5° C. Van elk verzameld monster wordt een representatief deel van drie liter gedurende 24 uur in een goed gesloten vat/fles bij maximaal 5° C in het donker bewaard ten behoeve van contra-analyse door de ambtenaar belast met de heffing. De monsterflessen bestemd voor analyse door de heffing plichtige en voor contra-analyse door de ambtenaar belast met de heffing worden om en om gevuld. Op deze wijze wordt bewerkstelligd dat het monster voor de analyse op een heffingsparameter door de heffing plichtige en voor de desbetreffende contra-analyse vanwege de ambtenaar belast met de heffing zoveel mogelijk identiek zijn.

A.4.2 Conservering en maximale bewaartermijn

De monsters uit het etmaalverzamelmonster worden tot en met het einde van de bewaartermijn geconserveerd op de wijze zoals is aangegeven in tabel A. Als een monster uit het etmaalverzamelmonster wordt ingevroren of chemisch geconserveerd, geschiedt dit binnen twaalf uur na afloop van het etmaal. De eventuele voorschriften met betrekking tot chemische conservering gelden in aanvulling op de voorschriften met betrekking tot de conserveringstemperatuur gedurende de bewaartermijn.
In tabel A zijn tevens de maximale bewaartermijnen opgenomen die gelden voor de onderscheidenlijk uit te voeren analyses. De voorbehandeling ten behoeve van een analyse vangt na het einde van het etmaal aan, binnen de maximale bewaartermijn die bij de desbetreffende analyse in tabel A is vermeld. De voorbehandeling van het monster ten behoeve van de analyse, waaronder onder meer wordt begrepen het ontdooien van bevroren monsters, wordt uitgevoerd op een wijze en binnen een zodanige termijn dat daardoor de representativiteit van het monster niet wordt verstoord. Een monster dat op één van de in tabel A aangegeven wijzen chemisch is geconserveerd wordt niet gebruikt voor één van de in tabel A opgenomen wijzen van analyse, waarvoor op basis van tabel A geen of andere voorschriften op het vlak van de chemische conservering gelden.

Tabel A

Voor analyse op	Omgevingstemperatuur		Methode conservering	Maximale bewaartijd
	tijdens transport	tot einde bewaartermijn		
Biochemisch zuurstofverbruik	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen onder uitsluiting van licht.	1 dag
		<-18 °C	Invriezen binnen twaalf uur	1 mnd (indien BZV < =50 mg/l) 6 mnd (indien BZV >50 mg/l)
Chemisch zuurstofverbruik	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met H_2SO_4 tot pH < 2	6 maanden
		<-18 °C	Invriezen binnen twaalf uur	6 maanden
Som ammoniumstikstof en organisch gebonden stikstof	tussen 2 en 8 °C	tussen 1 en 5 °C	Koelen en aanzuren met H_2SO_4 tot pH < 2	1 maand
		<-18 °C	Invriezen binnen twaalf uur	6 maanden

Het biochemisch zuurstofverbruik is weliswaar geen heffingsparameter voor de verontreinigingsheffing, maar wordt aangewend bij toepassing van berekeningsvoorschrift C.3 van Onderdeel C van deze bijlage. Op grond van dit berekeningsvoorschrift wordt de methode van het biochemisch zuurstofverbruik toegepast voor de bepaling van het percentage chemisch zuurstofverbruik van de biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen.

B Analysevoorschriften

Paragraaf B.1 Algemeen

De analyses worden uitgevoerd in het representatieve monster, dat is verkregen op de in onderdeel A van deze bijlage vermelde wijze. Het onderzoek wordt in het water als zodanig uitgevoerd, dus zonder dat daaruit bezinkbare of opdrijvende bestanddelen zijn verwijderd. Er is in dit onderdeel verwezen naar normbladen, uitgegeven door de Stichting Nederlands Normalisatie-instituut. Bij wijziging in/van een normblad gedurende het kalenderjaar voor de toepassing van deze verordening deze wijziging eerst van kracht op 1 januari van het jaar volgende op de wijziging.
De in tabel B vermelde aantoonbaarheidsgrenzen zijn de concentraties van de desbetreffende stoffen die bij de analyse ten minste aangetoond moeten kunnen worden.

Paragraaf B.2 Analyse

De analyse van het monster geschiedt op de wijze zoals die is aangegeven in tabel B.

Tabel B

Parameter/stof	Ontsluiting volgens normblad	Meting volgens normblad	Aantoonbaar-heidsgrens
chemisch zuurstofverbruik		NEN 6633 of NEN-ISO 15705 [1])	5 mg/l [2])
biochemisch zuurstofverbruik		NEN-EN 1899-1	volgens norm
som ammoniumstikstof en organisch gebonden stikstof	NEN 6645	NEN 6604 of ISO 15923	0,5 mg/l
		NEN 6646	
		NEN-EN-ISO 11732	
	NEN-EN 12260	NEN-EN 12260 voor correctie nitriet/nitraat: NEN-EN-ISO 13395, NEN 6604 of ISO 15923-1	
	NEN-ISO 5663	NEN 6604 of ISO 15923-1	
		NEN-ISO 5663	
	NEN 6646	NEN 6646	
		NEN 6604 of ISO 15923	

[1]) De analyse volgens normblad NEN-ISO 15705 is toepasbaar voor onverdunde monsters met een gehalte aan zuurstofverbruik tot aan 1.000 mg/l en chlorideconcentratie die lager is dan 1.000 mg/l. De ambtenaar belast met de heffing kan voorts de methode niet toepasbaar verklaren indien naar zijn oordeel andere omstandigheden daartoe aanleiding geven.

[2]) De analyse volgens normblad NEN-ISO 15705 heeft een aantoonbaarheidsgrens van 6 mg/l voor fotometrische detectie bij 600nm en 15 mg/l voor titrimetrische detectie (gebaseerd op één enkelvoudige meting van één laboratorium) wanneer cuvetten worden gebruikt met een bereik van maximaal 1.000 mg/l.

C Berekeningsvoorschriften

C.1 Berekeningswijze van het aantal vervuilingseenheden (artikel 9, derde lid):
Het aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik wordt berekend door het totale aantal kilogrammen zuurstofverbruik van de in het kalenderjaar afgevoerde zuurstofbindende stoffen te delen door 54,8 kilogram.

Het aantal kilogrammen zuurstofverbruik van de gedurende een etmaal afgevoerde zuurstofbindende stoffen wordt berekend volgens de formule:

$$\frac{Q \times (CZV + 4{,}57 \times N\text{-}Kj)}{1000}$$

In deze formule wordt verstaan onder:
Q: het aantal m^3 afgevoerd afvalwater per etmaal;
CZV: het chemisch zuurstofverbruik bepaald volgens de in onderdeel B van deze bijlage vermelde analysevoorschriften, in mg/l;
N-Kj: de som van ammoniumstikstof en organisch gebonden stikstof volgens de in onderdeel B van de in deze bijlage vermelde analysevoorschriften, in mg/l.

C.2 Bij de bepaling van het aantal etmalen in artikel 11, wordt gebruik gemaakt van de volgende formule:

$$n = \frac{\left(\frac{2 \times \sigma_n}{tso}\right)^2 \times N}{\left(\frac{2 \times \sigma_n}{tso}\right)^2 + N}, \text{ waarbij}$$

n = het berekende aantal meetdagen;
N = het aantal dagen per jaar waar op wordt afgevoerd;
σ_n = spreidingspercentage in de meetwaarden, uitgedrukt ten opzichte van de gemiddelde hoeveelheid zuurstofverbruik van de onderzoeksresultaten gedurende het heffingsjaar;
tso = toelaatbare statistische onnauwkeurigheid = $35/e^{0{,}000175*VeO}$
VeO = vervuilingswaarde van de afgevoerde zuurstofbindende stoffen.

C.3 Indien de CZV-waarde voor ten minste 25% afkomstig is van biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen in het afvalwater, wordt op die waarde een correctie toegepast door deze te vermenigvuldigen met de breuk $\frac{100 - T}{75}$

waarbij
T= het percentage CZV, afkomstig van biologisch niet of nagenoeg niet afbreekbare stoffen.

Bijlage II. Tabel afvalwatercoëfficiënten (artikel 122k, derde lid, Waterschapswet)

Klasse	Klassegrenzen uitgedrukt in aantal vervuilingseenheden met betrekking tot het zuurstofverbruik per m³ ingenomen water		Afvalwatercoëfficiënt uitgedrukt in aantal vervuilingseenheden per m³ ingenomen water in het heffingsjaar
	ondergrens	bovengrens	
1	> 0	0,0013	0,0010
2	> 0,0013	0,0020	0,0016
3	> 0,0020	0,0031	0,0025
4	> 0,0031	0,0048	0,0039
5	> 0,0048	0,0075	0,0060
6	> 0,0075	0,012	0,0094
7	> 0,012	0,018	0,015
8	> 0,018	0,029	0,023
9	> 0,029	0,045	0,036
10	> 0,045	0,070	0,056
11	> 0,070	0,11	0,088
12	> 0,11	0,17	0,14
13	> 0,17	0,27	0,21
14	> 0,27	0,42	0,33
15	> 0,42		0,5

- - - - -

Aldus besloten in de openbare vergadering van 16-11-2017.

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris, de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen mr. M.A.P. van Haersma Buma

Hoogheemraadschap van Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	260
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	16 november 2017
Agendapunt	H.07
Omschrijving	Inlaat Spaanse Bocht

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Stedelijk water en watersysteem	31 oktober 2017
Verenigde Vergadering	**16 november 2017**

Voorgesteld besluit

1. Het investeringsplan voor de Inlaat Spaanse Bocht (702020) vast te stellen op € 120.0000 (op basis van SSK-raming, d.d. 5 september 2017);
2. Het uitvoeringskrediet, groot € 111.000,00 beschikbaar te stellen voor de Inlaat Spaanse Bocht (702020).

Vaststellen investeringsplan en uitvoeringskrediet Inlaat Spaanse Bocht, Rotterdam

Dossiernummer: 260

1. Gevraagd besluit: Het investeringsplan voor Inlaat Spaanse Bocht (Projectnummer 702020) vast te stellen op € 120.000 (op basis van SSK-raming, d.d. 5 september 2017);
2. Het uitvoeringskrediet, groot € 111.000 beschikbaar te stellen voor de Watergang (projectnummer 702020);

1. Probleemstelling - context

Aan de Spaanse Bocht, de weg voor het Sparta Stadion, ligt een automatische inlaat voor de wijk Oud Mathenesse. De bijbehorende afsluiter is vier jaar geleden geautomatiseerd binnen het waterplan Delfshaven. Nu blijkt dat er regelmatig vuil ophoopt in de afsluiter en daarom niet volledig sluit. Omdat de afsluiter ingebouwd zit in de leiding is er geen mogelijkheid om dit vuil te verwijderen. Gevolg is dat er te veel water wordt ingelaten. Wel 4000 m3 per week. Dat moet dan weer verpompt worden om het achterliggende peil te handhaven. Het kost dus zoet water en onnodige energie.
Het systeem is daarom niet betrouwbaar en kan het in een overlastsituatie zelfs tot extra wateroverlast leiden. Dit is een onwenselijk situatie.
De bestaande inlaat is uitgevoerd met maar één enkele afsluiter en dat is niet conform beleid van Delfland van dubbele kerende werking in een inlaat.

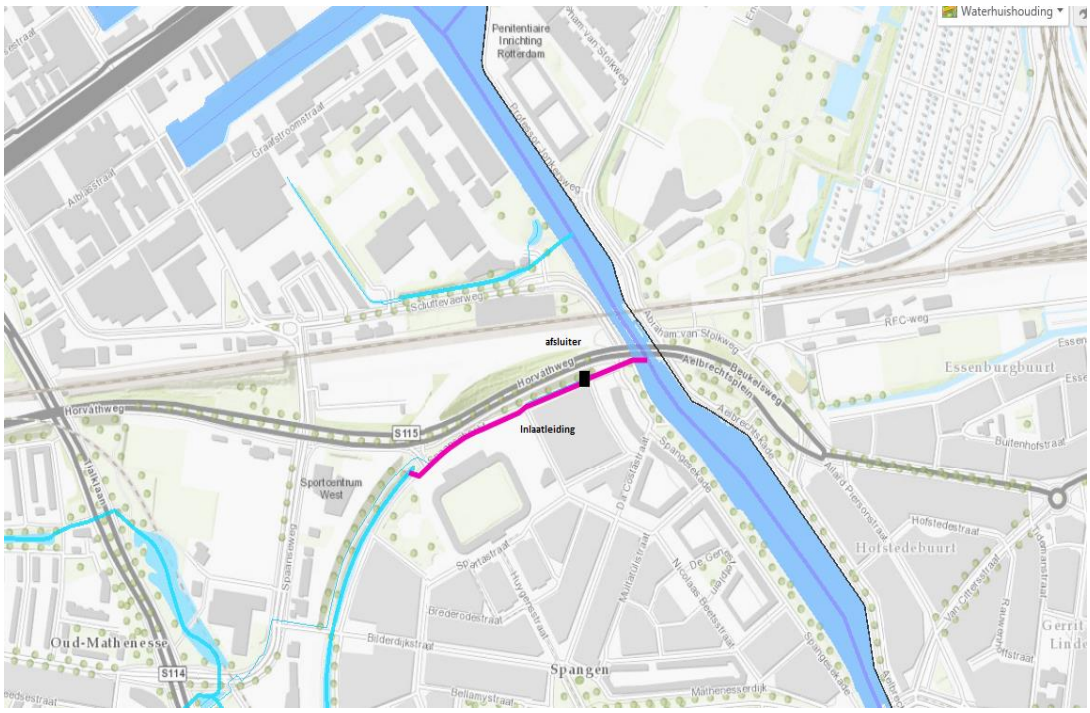

2. Beoogd effect

Door het inbouwen van een put in de leiding, maken we een voorziening om een afsluiter bereikbaar te maken. Bereikbaar om vuil te verwijderen en afsluitende werking zeker te stellen. Door ook de bestaande afsluiter te handhaven, zal de kans op onnodig veel water inlaten veel kleiner worden.

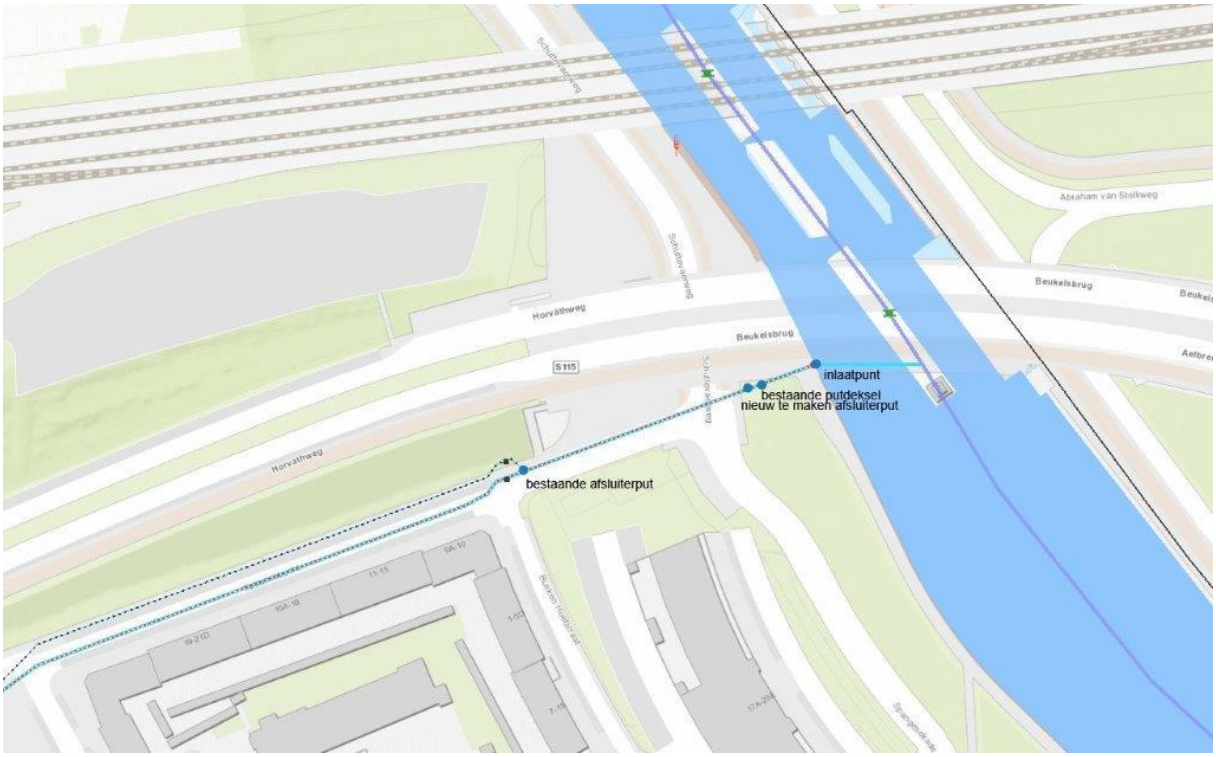

3. Kernboodschap

Realiseren van een afsluiterput in de inlaatleiding Oud Mathenesse. Bestaande afsluiter sluit niet voldoende vanwege vuilophoping. Samen met de bestaande afsluiter voldoet de inlaat dan weer aan Delflands beleid van dubbele kering.

4. Historie - eerdere besluitvorming

In het VV-voorstel "deelgemeentelijk waterplan Delfshaven" van 4 juni 2009 is een krediet ter beschikking gesteld voor de realisatie van een aantal maatregelen. Buiten het realiseren van een aantal nieuwe gemaaltjes in het gebied, was ook het automatiseren van inlaat Spaanse Bocht voorzien. In verhouding met de andere maatregelen was het automatiseren van de afsluiter maar een relatief kleine ingreep.

5. Regelgeving en Beleid

Het kabel en leidingen bureau van de gemeente Rotterdam is de vergunningverlenende instantie voor deze werkzaamheden.

6. Financiën

Investeringsplan en krediet voor het uitvoeren van de maatregelen

Nr.	Naam	IP	Uitvoerings-Krediet	Onvoorzien	Nazorg
702020	Inlaat Spaanse Bocht	€ 120.000	€ 111.000	€ 9.000	€ 3.060

Het onderzoekkrediet (702020) € 7.550 zal worden teruggeboekt naar het algemeen onderzoekskrediet (700739).

De jaarlijkse kapitaallasten vanaf 2019 (rente en afschrijving) worden gedekt uit het programma Watersysteem en bedragen, gedurende 8 jaar gemiddeld € 15.900.

7. Duurzaamheid

Zowel in de ontwerpfase als de realisatiefase zullen de duurzaamheideisen ten aanzien van de waterbouwkundige voorzieningen in acht worden genomen. Dit op basis van uitgangspunten uit "Duurzame GWW".

8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing

9. OR/GO

Niet van toepassing

10. Risico- en beheersmaatregelen

Risico	Gevolg	Beheersmaatregel
Veel kabels en leidingen	Beperkte ruimte voor de put en werkzaamheden	Vooraf voorgraven en dan bepalen waar de put kan komen
Vergunningverlening van R'dam is lastig	Vertraging	Vergunningverlening bij aannemer neerleggen die ervaring heeft met leiding-bureau R'dam
Geen mogelijkheid tot inlaten gedurende werkzaamheden.	Laag peil in gebied	Uitvoering in tijd waar inlaten niet nodig is.

11. Communicatie (in- en extern)

Met de afdeling communicatie zal worden overlegd hoe we en wat we over dit project willen delen.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Niet van toepassing

13. Bevoegd orgaan

De VV is bevoegd om investeringsplannen en kredieten vast te stellen op grond van artikel 99 van de Waterschapswet.

14. Toelichting

Door de aanleg van een nieuwe put is de afsluiter onderhoudbaar geworden. Het grove vuil kan nu door een rooster worden tegengehouden en met een haak worden verwijderd. Dit op een locatie met voldoende werkruimte. De bestaande schakelkast inclusief aandrijving zal worden verplaatst naar deze nieuwe locatie.
De bestaande afsluiter kan nu worden gebruikt als 2e afsluiting. Hierdoor voldoet de voorziening volledig aan de eisen. Zowel die van onderhoud als die van waterstaatkundige werken.

15. Bijlagen

Bijlage 1: Memo variantenafweging
Bijlage 2: SSK-raming (vertrouwelijk)

Vaststellen investeringsplan en uitvoeringskrediet Inlaat Spaanse Bocht

Dossiernummer : 260
Vergaderdatum : 16-11-2017

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 26-09-2017, dossiernummer 260;

gelezen het positieve advies van de commissie Stedelijk water en Watersystemen;

overwegende dat:

- De inlaat Spaanse Bocht niet goed functioneert omdat deze niet schoongehouden kan worden.

Gelet op:

- Delfland veel water kwijtraakt, dat later weer verpompt moet worden.

Besluit:

1. Het investeringsplan voor de Inlaat Spaanse Bocht (702020) vast te stellen op € 120.0000 (op basis van SSK-raming, d.d. 5 september 2017);
2. Het uitvoeringskrediet, groot € 111.000,00 beschikbaar te stellen voor de Inlaat Spaanse Bocht (702020);

Aldus besloten in de openbare vergadering van 16-11-2017

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris, de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen mr. M.A.P. van Haersma Buma

Memo varianten afweging afsluiter put op inlaat Spaanse Bocht te Rotterdam

Aan: Ad Valkenburg

Van: Peter Brands

Datum: 25 juli 2017

Ons kenmerk:

Onderwerp: Opgave budget voor aanbrengen afsluiter put op inlaat Spaanse Bocht

---

1.Inleiding

In 2014 is als onderdeel van het project ‘’Nieuwe Bemaling Oud-Mathenesse’’ de bestaande afsluiter in de inlaatleiding geautomatiseerd.

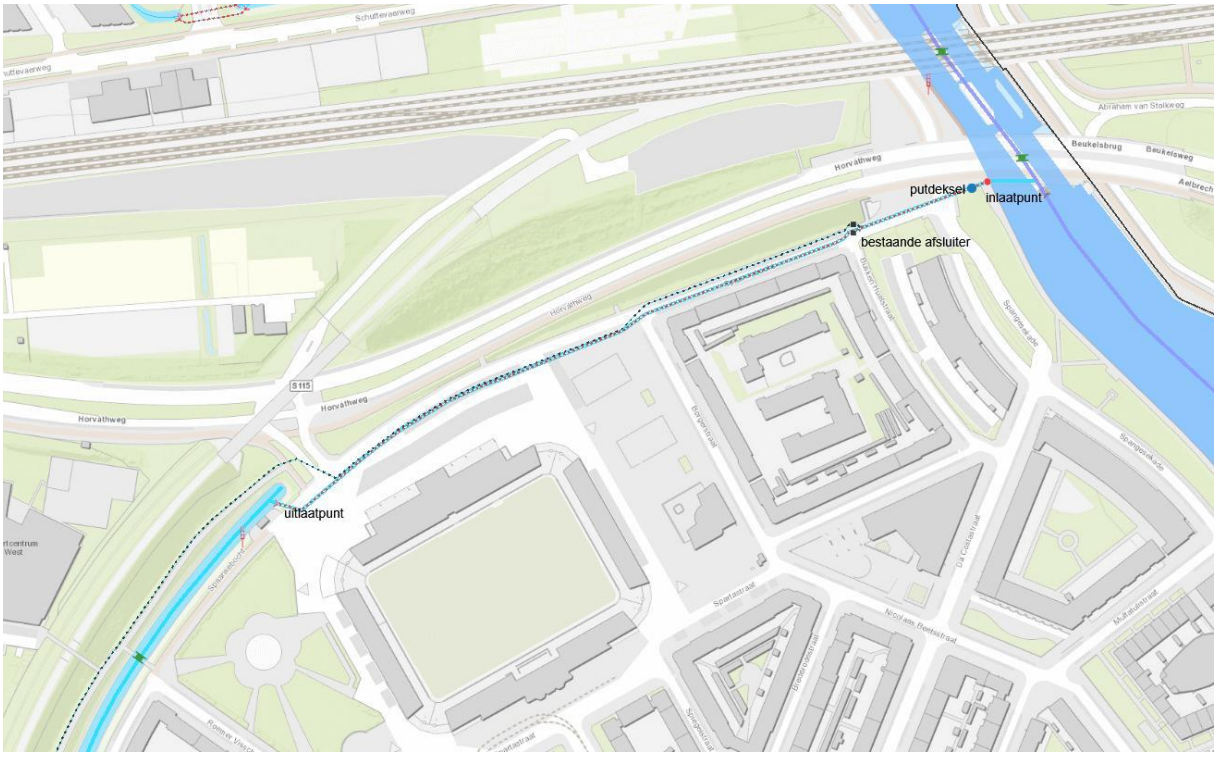

Er is een uitvoeringsontwerp door de aannemer GMB gemaakt voor het automatiseren van de in de leiding aanwezige handbediende schuifafsluiter.

De volgende werkzaamheden zijn uitgevoerd:

- Handhaven aanwezige schuifafsluiter
- Handhaven bestaande spindel
- Het toepassen van een Auma type SA
- Het toepassen van een vloerkolom type SF 10.2
- Aanbrengen van een verloopstuk over de kop van de spindel, gemonteerd aan de doorvoer as (middels spieverbinding)
- Lengte van het verloopstuk is in het werk opgemeten en op maat gemaakt

- De Auma aandrijving en de e-installatie zijn ieder in een kast geplaatst. De kasten zijn aan elkaar gekoppeld tot een geheel.
- De kasten zijn gefundeerd op een betonnenplaat welke ondersteund worden door 4 houten paaltjes met een lengte van 4 m.
- Vervolgens is het straatwerk aangepast.

2.Probleemstelling

Het blijkt nu dat de afsluiter niet geheel sluit (waarschijnlijk door vervuiling) waardoor er onnodig water wordt ingelaten dat weer moet worden weggepompt.

Door de gemeente is het straatwerk rondom de kast opgehoogd waardoor de kast nu in een put staat.

Indien de wandelmoer van de afsluiter het in geopende stand het laat afweten, dan is deze nu niet goed bereikbaar (onder funderingsplaat en hoge grondwaterstand) wat grote gevolgen kan hebben.

3.Beschikbare gegevens.

- opleverdossier inlaat Spaanse Bocht van de aannemer GMB, DMS nummer:1231584

- tekening gemeente Rotterdam:

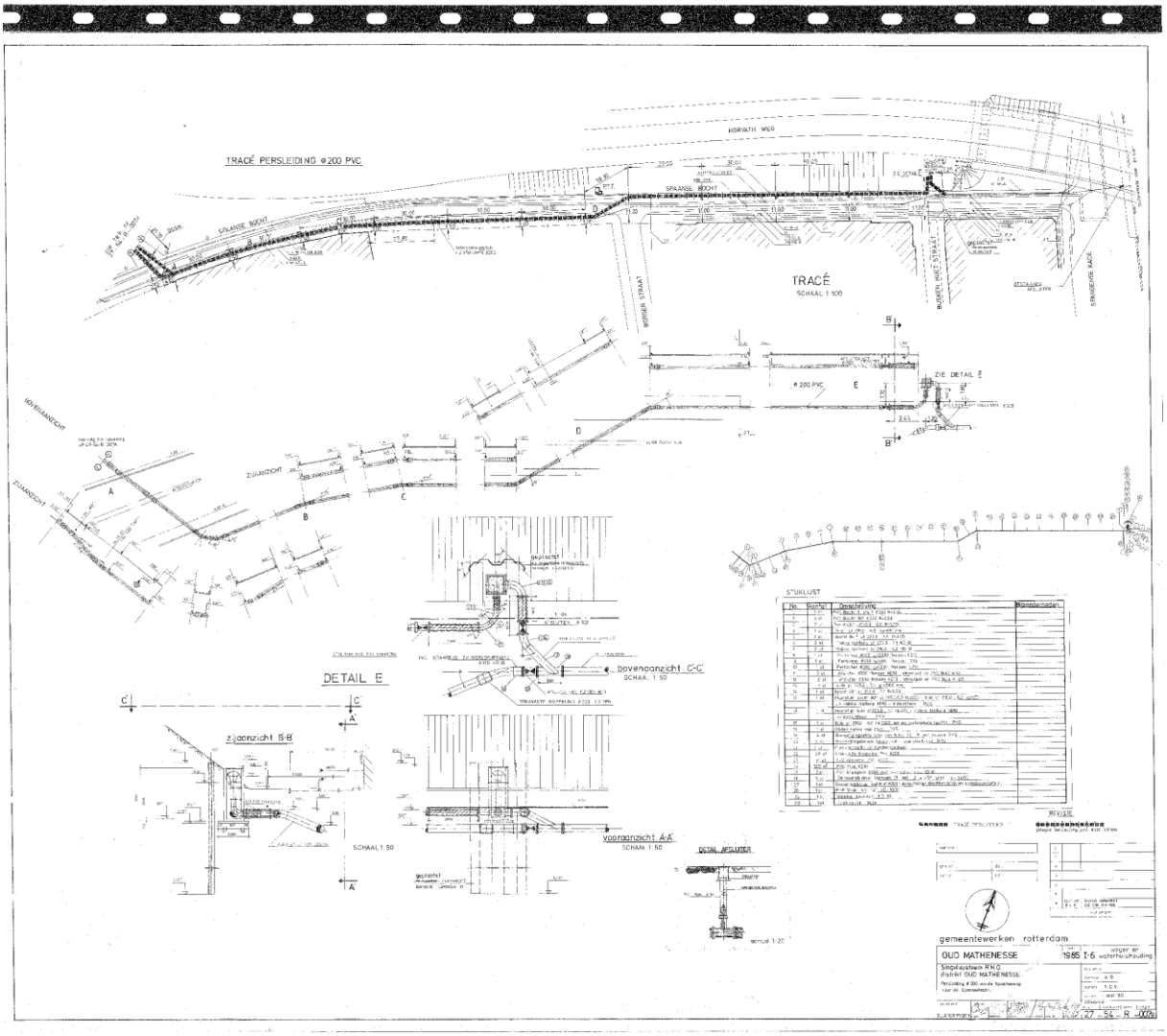

- Klic-melding d.d. 19-06-2017
- Foto’s locatiebezoek (staan op G-schijf PMB)

4.Mogelijke oplossing

Optie1: Afsluiter repareren

De afsluiter zit op grote diepte (bok leiding op ca. maaiveld-2m). Hiertoe moet de bestaande opstellingskast met fundering worden verwijderd. Het straat werk moet gedeelte worden opgebroken en er zullen damwanden moeten worden aangebracht om de sleuf stabiel te houden. Verkeersmaatregelen en vergunning van de gemeente zijn vereist. De aanwezigheid van een hoogspanningskabel vergt de nodige afstemming.

Het is gewenst om de afsluiter dan in een put te plaatsen zodat deze altijd bereikbaar is.

Optie2: Nieuw afsluiter plaatsen op andere locatie.

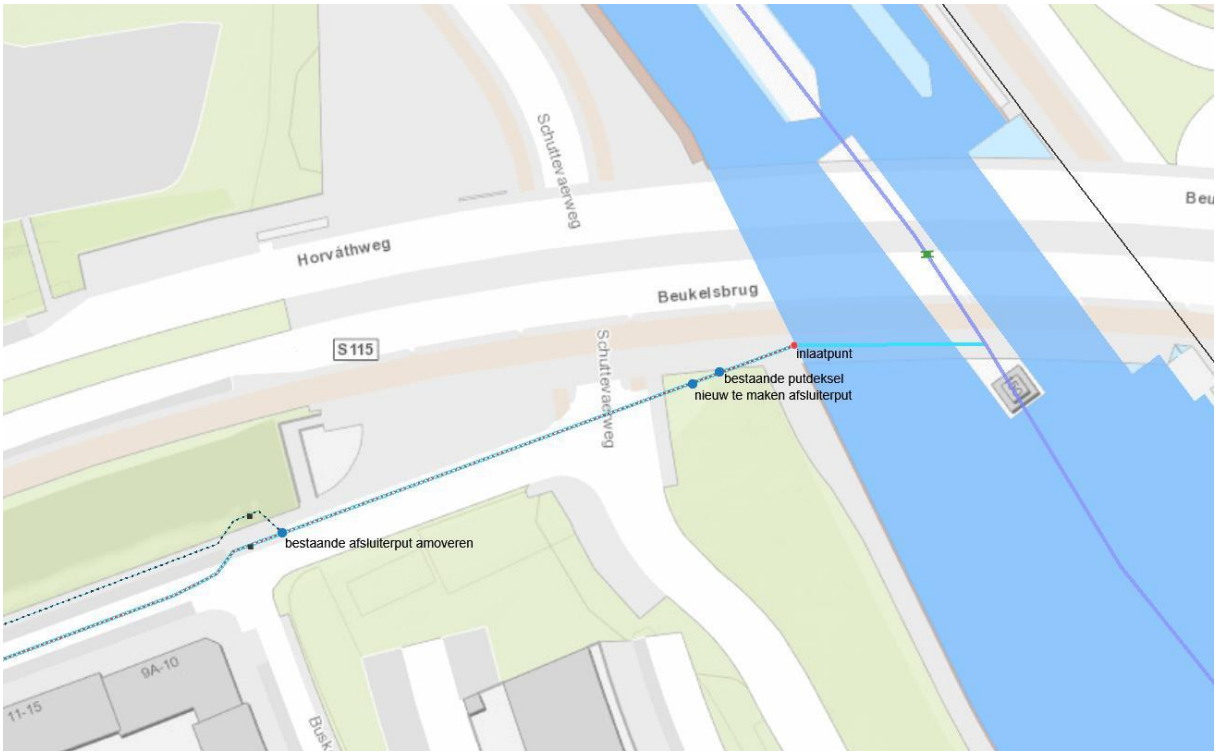

In de groenstrook langs De Schie is voldoende ruimte om een afsluiter in een betonnen put aan te brengen.

Een prefab betonnen put (afm. ca. 1 x 1,50 x 2 m) voorzien van afsluiter met stijgende spindel, valrooster en deksel, voorzien van een verwijder baar krooshekje. Hiervoor moeten de volgende werkzaamheden voor worden uitgevoerd:

- Afdichten leiding d.m.v. een bal in de leiding m.b.v. duiker.
- 2e afdichting maken in bestaande put in de groenstrook.
- LET OP: hemelwaterafvoer van bovenliggend viaduct bij regenval komt uit op afgesloten leiding, tijdelijke maatregelen nemen!
- Grondwerk voor te plaatsen nieuwe prefabput en aanbrengen 4 st stalen buispaaltjes.
- Doorhalen bestaande leiding (waarschijnlijk 12” stalen leiding) en plaatsen put.
- Aansluiten leidingwerk en grondwerk aanvullen.
- Stelconplaat plaatsen voor bedieningskast.
- Afsluiter is nu handbediend.
- Tijdelijke afdichtingen uit de leiding verwijderen.

Nu kan de bestaande afsluiter put geamoveerd worden. Hiervoor moeten de volgende werkzaamheden voor worden uitgevoerd:

- Energie aansluiting verplaatsen naar nieuwe opstelling.
- Opstellingskast met auma etc. verplaatsten naar nieuwe locatie, materialen dus hergebruiken.
- Verwijderen bestaande fundering (afzagen houten funderingspalen) en herstraten.
- Afsluiter in geopende stand achterlaten voorzien van gietijzeren straatpot.

Voorstel:

Optie1 is altijd mogelijk maar vergt in vergelijk met optie2 onevenredig veel inspanningen. Het straatwerk is onlangs door de gemeente vernieuwd en zal door onze werkzaamheden er niet van opknappen. De verwachting is dat de gemeente haar medewerking eerder aan optie 2 zal verlenen dan aan optie1. Bovendien komt de afsluiter dan ook zo dicht mogelijk bij het inname punt (boezemzijde) te zitten en is de afsluiter altijd bereikbaar.

Optie2 heeft onze voorkeur, de kosten voor beide opties zijn nagenoeg gelijk.

5.Kosten

De kosten voor Optie2 worden als volgt geraamd:

standaardversie 2013.2								
								TOTAAL incl. BTW
Bouwkosten								**78.405**
Vastgoedkosten								**-**
VAT kosten								**27.659**
Overige bijkomende kosten								**1.675**
(Bouw)rente								**2.515**
TOTALE RAMING								**110.254**
Onvoorzien								9.350
INVESTERINGSPLAN (afgerond)								**120.000**
Ontwerpkrediet en/of Uitvoeringskrediet								**111.000**
Onvoorzien								**9.000**
Nazorg								**3.060**

6. Foto’s Spaanse Bocht

groenstrook

Groenstrook locatie nieuwe afsluiterput

Groenstrook met bestaande put op de voorgrond.

Bestaande geautomatiseerde afsluiter uit 2014

Zicht vanaf bestaande geautomatiseerde afsluiter richting De Schie.

(Door Gemeente onlangs vernieuwde straat)

Hoogheemraadschap van
Delfland

Vaststellen investeringsplan en uitvoeringskrediet Inlaat Spaanse Bocht, Rotterdam

Dossiernummer: 260

1. Gevraagd besluit: Het investeringsplan voor Inlaat Spaanse Bocht (Projectnummer 702020) vast te stellen op € 120.000 (op basis van SSK-raming, d.d. 5 september 2017);
2. Het uitvoeringskrediet, groot € 111.000 beschikbaar te stellen voor de Watergang (projectnummer 702020);

1. Probleemstelling - context

Aan de Spaanse Bocht, de weg voor het Sparta Stadion, ligt een automatische inlaat voor de wijk Oud Mathenesse. De bijbehorende afsluiter is vier jaar geleden geautomatiseerd binnen het waterplan Delfshaven. Nu blijkt dat er regelmatig vuil ophoopt in de afsluiter en daarom niet volledig sluit. Omdat de afsluiter ingebouwd zit in de leiding is er geen mogelijkheid om dit vuil te verwijderen. Gevolg is dat er te veel water wordt ingelaten. Wel 4000 m3 per week. Dat moet dan weer verpompt worden om het achterliggende peil te handhaven. Het kost dus zoet water en onnodige energie.
Het systeem is daarom niet betrouwbaar en kan het in een overlastsituatie zelfs tot extra wateroverlast leiden. Dit is een onwenselijk situatie.
De bestaande inlaat is uitgevoerd met maar één enkele afsluiter en dat is niet conform beleid van Delfland van dubbele kerende werking in een inlaat.

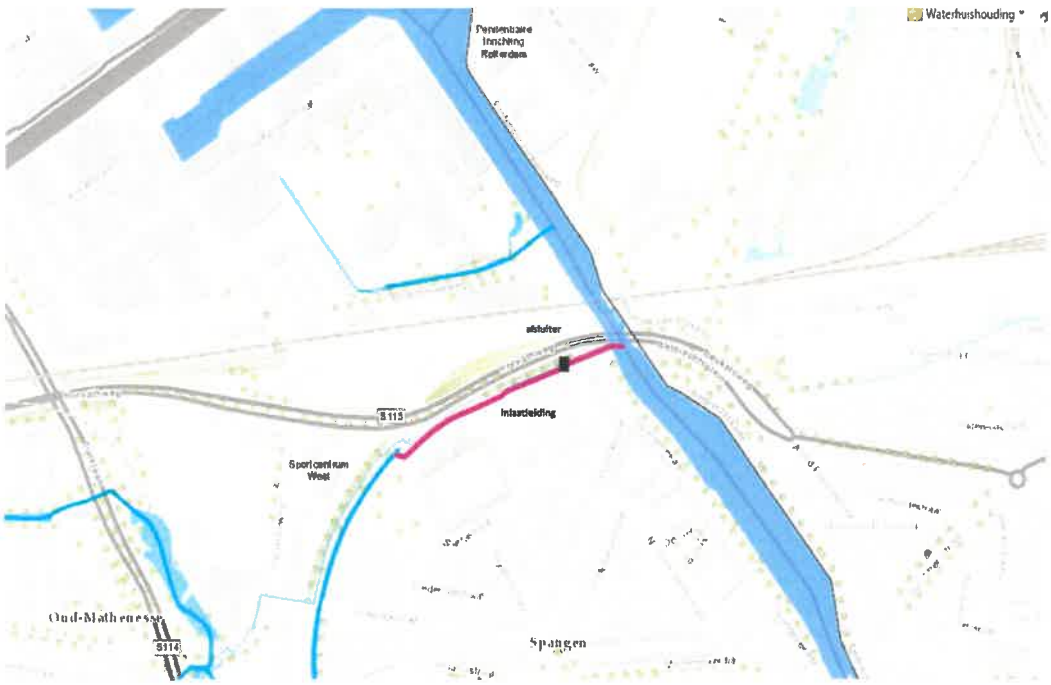

2. Beoogd effect

Door het inbouwen van een put in de leiding, maken we een voorziening om een afsluiter bereikbaar te maken. Bereikbaar om vuil te verwijderen en afsluitende werking zeker te stellen. Door ook de bestaande afsluiter te handhaven, zal de kans op onnodig veel water inlaten veel kleiner worden.

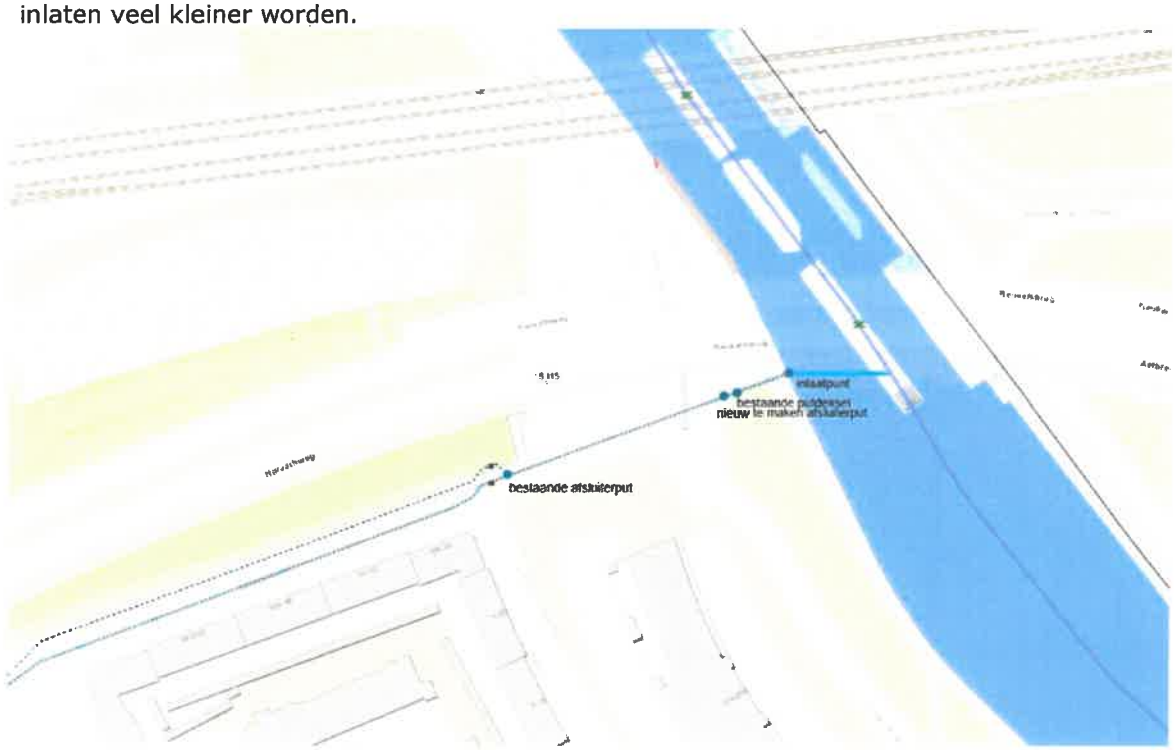

3. Kernboodschap

Realiseren van een afsluiterput in de inlaatleiding Oud Mathenesse. Bestaande afsluiter sluit niet voldoende vanwege vuilophoping. Samen met de bestaande afsluiter voldoet de inlaat dan weer aan Delflands beleid van dubbele kering.

4. Historie - eerdere besluitvorming

In het VV-voorstel "deelgemeentelijk waterplan Delfshaven" van 4 juni 2009 is een krediet ter beschikking gesteld voor de realisatie van een aantal maatregelen. Buiten het realiseren van een aantal nieuwe gemaaltjes in het gebied, was ook het automatiseren van inlaat Spaanse Bocht voorzien. In verhouding met de andere maatregelen was het automatiseren van de afsluiter maar een relatief kleine ingreep.

5. Regelgeving en Beleid

Het kabel en leidingen bureau van de gemeente Rotterdam is de vergunningverlenende instantie voor deze werkzaamheden.

6. Financiën

Investeringsplan en krediet voor het uitvoeren van de maatregelen

Nr.	Naam	IP	Uitvoerings-Krediet	Onvoorzien	Nazorg
702020	Inlaat Spaanse Bocht	€ 120.000	€ 111.000	€ 9.000	€ 3.060

Het onderzoekkrediet (702020) € 7.550 zal worden teruggeboekt naar het algemeen onderzoekskrediet (700739).

De jaarlijkse kapitaallasten vanaf 2019 (rente en afschrijving) worden gedekt uit het programma Watersysteem en bedragen, gedurende 8 jaar gemiddeld € 15.900.

7. Duurzaamheid

Zowel in de ontwerpfase als de realisatiefase zullen de duurzaamheideisen ten aanzien van de waterbouwkundige voorzieningen in acht worden genomen. Dit op basis van uitgangspunten uit "Duurzame GWW".

8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing

9. OR/GO

Niet van toepassing

10. Risico- en beheersmaatregelen

Risico	Gevolg	Beheersmaatregel
Veel kabels en leidingen	Beperkte ruimte voor de put en werkzaamheden	Vooraf voorgraven en dan bepalen waar de put kan komen
Vergunningverlening van R'dam is lastig	Vertraging	Vergunningverlening bij aannemer neerleggen die ervaring heeft met leiding-bureau R'dam
Geen mogelijkheid tot inlaten gedurende werkzaamheden.	Laag peil in gebied	Uitvoering in tijd waar inlaten niet nodig is.

11. Communicatie (in- en extern)

Met de afdeling communicatie zal worden overlegd hoe we en wat we over dit project willen delen.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Niet van toepassing

13. Bevoegd orgaan

De VV is bevoegd om investeringsplannen en kredieten vast te stellen op grond van artikel 99 van de Waterschapswet.

14. Toelichting

Door de aanleg van een nieuwe put is de afsluiter onderhoudbaar geworden. Het grove vuil kan nu door een rooster worden tegengehouden en met een haak worden verwijderd. Dit op een locatie met voldoende werkruimte. De bestaande schakelkast inclusief aandrijving zal worden verplaatst naar deze nieuwe locatie.
De bestaande afsluiter kan nu worden gebruikt als 2e afsluiting. Hierdoor voldoet de voorziening volledig aan de eisen. Zowel die van onderhoud als die van waterstaatkundige werken.

15. Bijlagen

Bijlage 1: Memo variantenafweging
Bijlage 2: SSK-raming (vertrouwelijk)

Vaststellen investeringsplan en uitvoeringskrediet Inlaat Spaanse Bocht

Dossiernummer : 260
Vergaderdatum : 16-11-2017

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 26-09-2017, dossiernummer 260;

gelezen het positieve advies van de commissie Stedelijk water en Watersystemen;

overwegende dat:

- De inlaat Spaanse Bocht niet goed functioneert omdat deze niet schoongehouden kan worden.

Gelet op:

- Delfland veel water kwijtraakt, dat later weer verpompt moet worden.

Besluit:

1. Het investeringsplan voor de Inlaat Spaanse Bocht (702020) vast te stellen op € 120.0000 (op basis van SSK-raming, d.d. 5 september 2017);
2. Het uitvoeringskrediet, groot € 111.000,00 beschikbaar te stellen voor de Inlaat Spaanse Bocht (702020);

Aldus besloten in de openbare vergadering van 16-11-2017

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris, de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen mr. M.A.P. van Haersma Buma

Hoogheemraadschap van Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	270
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	16 november 2017
Agendapunt	H.08
Omschrijving	Ondergrondse Waterberging Sparta

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Stedelijk water en watersysteem	31 oktober 2017
Verenigde Vergadering	**16 november 2017**

Voorgesteld besluit

Onderwerp: ondergrondse Waterberging Sparta, te Rotterdam
Dossiernummer: 270

Gevraagd besluit D&H 10 oktober 2017:

1. De Verenigde Vergadering te verzoeken om het investeringsplan ter hoogte van € 200.000,- vast te stellen en het uitvoeringskrediet van € 200.000 beschikbaar te stellen voor de bijdrage aan de gemeente Rotterdam ten behoeve van ondergrondse krattenberging van 1.000 m3, die deel uitmaakt van de innovatieve ondergrondse stedelijke waterberging onder het Spartaplein.
2. De samenwerkingsovereenkomst "Hemelwaterbuffer Sparta Rotterdam" tussen de gemeente Rotterdam en Delfland aan te gaan, onder voorwaarde dat VV instemt met de bijdrage.

1. Probleemstelling - context

Delfland is sinds een aantal jaren actief betrokken bij verkenningen rondom Ondergrondse Waterberging (OWB): de opslag van overtollig regenwater in de (diepere) ondergrond. Delfland doet dit in het kader van de afspraken op het gebied van Klimaatadaptatie uit het coalitieakkoord: verduurzaming van de hoeveelheid zoetwater voor de regio, als ook het voorkomen van wateroverlast.

Vanuit het TKI (Topconsortium Kennis en Innovatie) subsidie traject Watertechnologie van de Topsector Water, doet Delfland mee in het project TKI-Urban Waterbuffer In dit onderzoekstraject wordt met 10 partners samengewerkt en wordt onderzocht hoe regenwater in een gebied langer en effectiever vastgehouden kan worden in de ondergrond, bij voorkeur om het later te hergebruiken.

Binnen het gebied van Delfland wordt een opstelling gerealiseerd in Rotterdam, in de wijk Spangen (bij het Sparta stadion). Vanuit het TKI project wordt hierbij heel nauw samengewerkt tussen adviesbureau KWR Water, drinkwaterbedrijf Evides, Delfland en de gemeente Rotterdam. Het gaat hier om het opslaan van hemelwater in de diepere ondergrond, zodat daar een buffer schoon water ontstaat, waarmee het (kunst)gras van het Sparta stadion kan worden besproeid. Dit gebeurt nu met leidingwater.

In de eerste fase van het TKI project zijn de locatie, waterbalans, voorlopig ontwerp en verwachte kosten in beeld gebracht. Het daadwerkelijk realiseren van de techniek wordt nu door de gemeente Rotterdam uitgevoerd en bekostigd. Onderdeel van deze techniek is het inzamelen van afgekoppeld regenwater in een buffer (waterberging) nabij maaiveld d.m.v.

plastic kratjes (zgn ondergrondse krattenberging). Vervolgens wordt het water geïnfiltreerd en opgeslagen in de diepere ondergrond.

De bergingscapaciteit van de ondergrondse krattenberging heeft een omvang van circa 1.000 m3. Hiermee wordt de kans op wateroverlast in de polder Oud-Mathenesse verkleind.

Vanuit een combinatie van opgave, betrokkenheid in de omgeving en samenwerking in het deelgemeentelijk waterplan heeft de gemeente Rotterdam aan Delfland een bijdrage gevraagd voor de aanleg van de ondergrondse krattenberging.

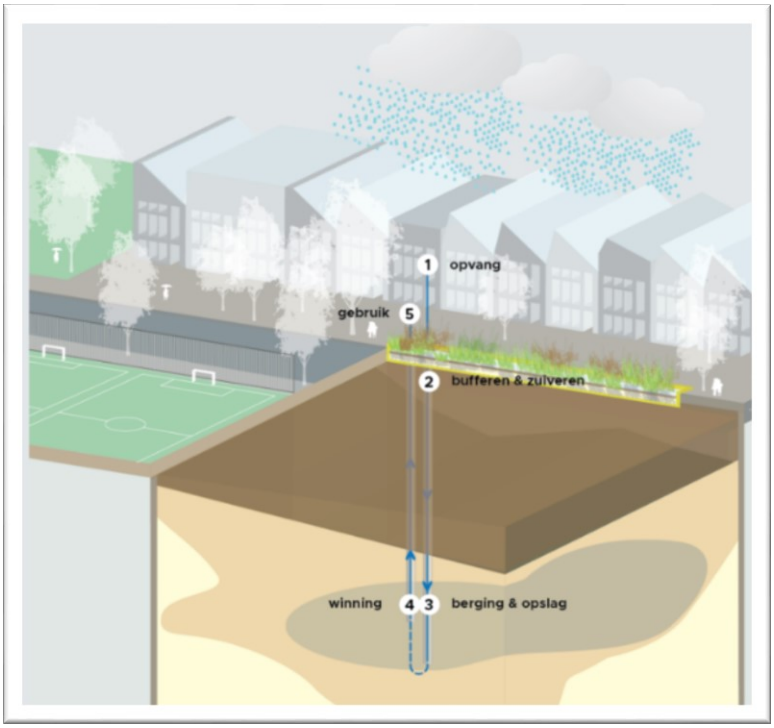

2. Beoogd effect

Met de bijdrage van Delfland wordt de aanleg van de ondergrondse krattenberging van 1.000 m^3 onder het Spartaplein mogelijk gemaakt. De ondergrondse berging sluit goed aan bij de eerdere investeringen in deze polder en versterkt de goede werking daarvan. Hiermee wordt bereikt dat:

- het oppervlaktewatersysteem in de wijk wordt ontlast;
- de waterkwaliteit van het oppervlaktewater verbetert;
- er minder schoon of rioolvreemd water naar de AWZI of naar de Nieuwe Maas wordt afgevoerd;
- Delfland kennis opdoet met ondergrondse waterbuffers, zoals beoogd in het TKI voorstel;
- er een positieve bijdrage wordt geleverd aan de ambities die Delfland heeft t.a.v. innovaties in het waterbeheer, het klimaat adaptief inrichten van stedelijk gebied en het vergroten van het waterbewustzijn van de burgers en de betrokken partijen.

3. Kernboodschap

Delfland en de gemeente Rotterdam werken samen aan droge voeten in de stad, een betere waterkwaliteit en een efficiënter watersysteem. De aanleg van de ondergrondse waterberging onder het Spartaterrein levert daar een positieve bijdrage aan. Met de aanleg van het project wordt verwacht dat er nieuwe kennis wordt opgedaan en dat de sponswerking van de stad wordt vergroot.

4. Historie - eerdere besluitvorming

Op gebied van waterhuishouding in de polder Oud-Mathenesse hebben in het verleden de volgende besluiten plaats gevonden:

- VV, 4 juni 2009, no. 724247, vaststelling deelgemeentelijk waterplan Delfshaven, inclusief Investeringsplan voor nieuwe bemaling en aanleg extra wateroppervlak Tjalklaan. Met deze nieuwe gemalen wordt de kans op wateroverlast verkleind, het peilbeheer minder afhankelijk van de overstortbemaling van de gemeente en de waterkwaliteit verbeterd.

Op gebied van innovaties in het waterbeheer en ondergrondse waterberging:

- 2013: betrokkenheid bij twee pilot-studies rondom infiltratie van zoetwater in de diepere ondergrond t.b.v. de gietwatervoorziening in de Glastuinbouw (’s-Gravenzande en Nootdorp).
- 2014: samen met de Provincie Zuid-Holland en KWR heeft Delfland een haalbaarheidsstudie gedaan naar de potenties van OWB voor het gehele Westland.
- 5 januari 2016: Pilot ondergrondse waterbuffer als één van de 10 klimaatadaptieve projecten benoemd in het collegebesluit Aanpak klimaatadapatatie 2016 (voorstel 46636).
- D&H, 6 dec 2016 (voorstel 54084): Deelname onderzoekstraject TKI-UWB vanuit Innovatiefonds.

5. Regelgeving en Beleid

Het onderwerp sluit goed aan bij de beleidsdoelstellingen zoals uitgewerkt in het waterbeheerplan, het coalitieakkoord en de strategieontwikkeling die rondom een aantal thema’s plaats vindt.

1. Programmaplan Voldoende Water en deelgemeentelijk waterplan Delfshaven: voorkomen van wateroverlast en het ontvlechten van het oppervlakte watersysteem met het rioleringssysteem.

2. Innovatieagenda: (TKI) onderzocht wordt hoe regenwater in een gebied langer en effectiever vastgehouden kan worden in de ondergrond, bij voorkeur om het later te hergebruiken.

3. Klimaatadaptatie programma: verduurzaming van de hoeveelheid zoetwater voor de regio, als ook het voorkomen van wateroverlast.

6. Financiën

De bijdrage van Delfland wordt gedaan vanuit het programma Watersysteem, Programmalijn Integraal Watersysteem “Waterkwantiteit”, omdat het bijdraagt aan het terugdringen van de kans op wateroverlast. Het bedrag van maximaal € 200.000 inclusief BTW, is gebaseerd op een gemiddelde investering per m3 waterberging in stedelijke gebied van €200. De innovatieve waterberging in deze ontwikkeling bedraagt 1.000 m3.

De totale investeringsuitgaven voor Delfland komen daarmee op € 200.000,- inclusief BTW. Het benodigde krediet bedraagt eveneens € 200.000,- inclusief BTW, omdat het hier gaat om een bijdrage aan een andere uitvoeringsorganisatie (gemeente Rotterdam).

Investeringsplan en krediet voor het uitvoeren van de maatregelen:

Nr.	Naam	IP	Uitvoerings-krediet	Onvoorzien	Nazorg
702022	Ondergrondse waterberging Sparta	€ 200.000	€ 200.000	Nvt	nvt

Exploitatiekosten
De jaarlijkse kapitaallasten vanaf 2019 (rente en afschrijving) bedragen 50 jaar € 7.500 en worden gedekt uit het programma Watersysteem, programmalijn Integraal watersysteem “Waterkwantiteit”.

In de bijbehorende samenwerkingsovereenkomst (bijlage3) met de gemeente Rotterdam worden nadere afspraken gemaakt over de financiële afwikkeling van dit project. Hierin worden afspraken gemaakt over BTW en over de instandhouding. Tevens wordt afgesproken dat wanneer het project goedkoper uitvalt, de bijdrage van Delfland naar rato minder wordt. Wanneer het project duurder uitvalt, blijft Delflands bijdrage maximaal
€ 200.000, incl. BTW.

In bijlage 2, de kostenraming, zijn de door de gemeente geraamde bedragen aangegeven. De met geel gemarkeerde bedragen betreffen de werken ten behoeve van de ondergrondse krattenberging. Het totaal van die kosten bedragen € 507.437, exclusief BTW. Dit bedrag is exclusief geraamde, aan de krattenberging toe te rekenen, onvoorziene kosten.

7. Duurzaamheid

De ondergrondse waterberging levert op verschillende manieren een bijdrage aan de duurzaamheidsprincipes van meerdere deelnemende partijen: kringloopsluiting, klimaatadaptatie en zelfvoorzienendheid.

8. Organisatorische en personele consequenties

De gevraagde inzet past binnen de taken en jaarplannen van de betrokken teams.

9. OR/GO

NVT

10. Risico- en beheersmaatregelen

1. Beheer en onderhoud

Risico: Het beheer en onderhoud wordt niet goed uitgevoerd, waardoor de ondergrondse krattenberging niet goed functioneert.
Beheermaatregel: Dit risico wordt ondervangen met het beheerplan (bijlage 1) opgesteld door de gemeente Rotterdam, waarin de wijze van beheer en onderhoud en de verschillende verantwoordelijkheden beschreven zijn. Dit beheerplan is afgestemd met Delfland en de verplichtingen aangaande de goede werking zijn doorvertaald in de samenwerkingsovereenkomst.

2. Instandhouding

In de samenwerkingovereenkomst is ook de instandhouding van de ondergrondse krattenberging gewaarborgd. Partijen gaan ervan uit dat de technische levensduur van de krattenberging vijftig jaar bedraagt.

11. Communicatie (in- en extern)

Delfland zal over de ontwikkeling en uitvoering van dit project in Spangen (Rotterdam) actief communiceren. Deze pilot zal (mits succesvol) worden ontwikkeld als showcase.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

NVT

13. Bevoegd orgaan

Het college is op grond van artikel 84 Waterschapswet bevoegd de overeenkomst aan te gaan.

De Verenigde Vergadering is bevoegd om een investeringsplan vast te stellen en een uitvoeringskrediet te verlenen.

14. Toelichting

Inleiding (context watersysteem)
In de polder Oud-Mathenesse (zie Figuur 1) is de waterhuishouding de laatste jaren sterk verbeterd. Zo zijn er in samenwerking met de gemeente Rotterdam in 2015 twee nieuwe poldergemalen gerealiseerd en is er langs de Tjalklaan in 2009 een waterberging gerealiseerd van ca 4.000 m^3 ter verkleining van de kans op wateroverlast en ter verbetering van de waterkwaliteit. Hiermee is de berging in het westelijke deel (peilgebied I) van de polder op orde.

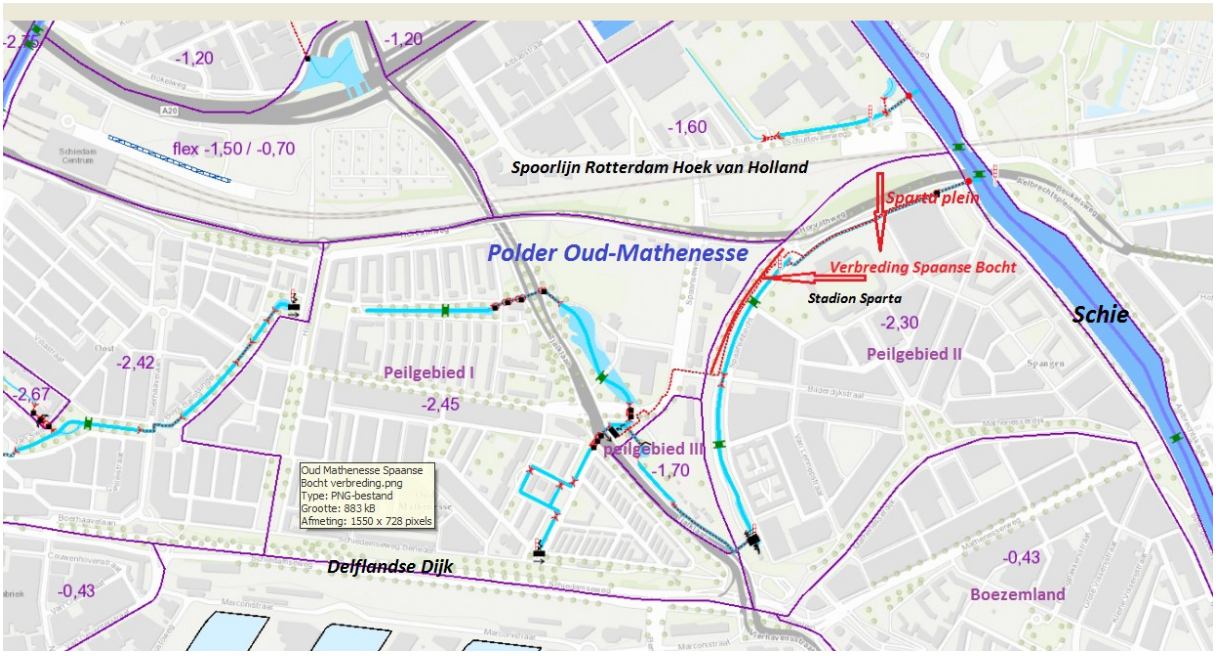

Figuur 1: Polder Oud-Mathenesse

Met deze werken is de polder, waarin overstortbemaling werd ingezet voor het beheren van de peilen, voor een aanzienlijk deel omgevormd tot een meer traditionele polder, in lijn met de visie die voor deze polder is opgesteld. Deze visie behelst een veel efficiënter watersysteem, met meer berging voor schoon afgekoppeld hemelwater en afvoer van het overtollige water los van het rioleringssysteem en de RWZI.. Hiermee ontvlechten we het vuil- en schoonwatersysteem, verkleint de kans op wateroverlast en verbetert de kwaliteit van het oppervlaktewater.

In het peilgebied II (het oostelijke deel, Spangen), in de polder Oud-Mathenesse, is er nog steeds een groot bergingstekort (ca. 5.000 m^3). Eind 2016 heeft de gemeente in samenwerking met Delfland een deel van de watergang van de Spaanse Bocht verbreed, waarmee circa 1.000 m3 extra berging is gerealiseerd. Er resteert dus nog steeds een opgave. De watergang van de Spaanse Bocht is het enige oppervlaktewater dat in dit peilgebied aanwezig is (zie figuur 1).

Welke kans doet zich nu voor?
Een onderdeel van de pilot van het TKI-project is een ondiepe ondergrondse waterberging om het afgekoppelde hemelwater op te vangen alvorens het in de ondergrond te infiltreren. Deze kan als een krattenberging gerealiseerd worden. Vanuit Rotterdam wordt hiervoor een bijdrage aan Delfland gevraagd. Delfland kan daarmee op deze ontwikkeling meeliften en invulling geven aan de kennisontwikkeling rondom innovatief vasthouden en ondergrondse opslag in stedelijk gebied. Hiermee geeft Delfland hiermee invulling aan het voorkomen van wateroverlast in stedelijk gebeid.

Wat kan er worden gerealiseerd?
Er wordt een ondergrondse waterberging gerealiseerd van ca. 1.000 m^3.

Welke doelen worden hiermee bereikt?

- De kans op wateroverlast wordt verkleind. Een berging van 1.000 m3 levert in bij extreme situaties een vermindering van de peilstijging op van circa 12 tot 18 cm.

- De ondergrondse berging koppelt delen van het Sparta terrein af van de riolering. Hiermee stroomteen kleinere hoeveelheid schoon water oftewel rioolvreemd water af naar de AWZI, in dit geval de AWZI Dokhaven (in beheer bij Waterschap Hollandse Delta). Door het afkoppelen vindt minder overstort uit de riolering op het oppervlaktewater van de Spaanse Bochtplaats. Dit is gunstig voor de opperwaterkwaliteit.

- Deze kans past geheel in de visie van het deelgemeentelijk waterplan Delfshaven. De gemeente Rotterdam en Delfland hebben de afgelopen jaren samen geïnvesteerd in de polder Oud-Mathenesse, door de aanleg van oppervlaktewaterbemaling en extra waterberging. Deze kans sluit dan ook zeer goed aan bij de eerdere investeringen in deze polder en versterkt de goede werking daarvan.

- De ondergrondse berging vergroot de "sponswerking" van de stad en draagt bij aan de verdere ontvlechting van het oppervlaktewatersysteem met het rioleringssysteem.

- De ruimte in deze stedelijke polder om waterberging in de vorm van oppervlaktewater te realiseren is beperkt. Daarom is het benutten van deze kansen zeer gewenst.

- In de wijk Spangen loopt momenteel een burgerinitiatief "Natuurlijk Spangen", waarbij vanuit waterbewustzijn allerlei initiatieven spelen op gebied van afkoppelen, ontharden en het benutten van de sponswerking van tuinen en plantsoenen. Met de aanleg van deze berging geven Delfland en de gemeente een positief signaal af naar de omgeving en zal dit bijdragen aan het vergroten van het waterbewustzijn van de burgers.

15. Bijlagen

1. Beheerplan waterberging Sparta en omgeving VO fase (ontwerp en werking UWB concept)
2. Kostenraming VO/DO TKI_UWB (Rotterdam). Na te zenden.
3. Samenwerkingsovereenkomst "Hemelwaterbuffer Sparta Rotterdam".

Ondergrondse Waterberging Sparta, te Rotterdam

Dossiernummer : 270
Vergaderdatum : 16 november 2017

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 10 oktober 2017, dossiernummer 270

gelezen het positieve advies van de commissie Stedelijk water en watersysteem;

overwegende dat:
De ondergrondse krattenberging van 1.000 m^3 bijdraagt aan het voorkomen van wateroverlast in de polder Oud-Mathenesse en goed aansluit bij de eerdere investeringen in deze polder.

Gelet op:
artikel 77 van de Waterschapswet;

Besluit:
De Verenigde Vergadering stelt het investeringsplan ter hoogte van € 200.000,- vast en stelt het uitvoeringskrediet van € 200.000 beschikbaar voor de bijdrage aan de gemeente Rotterdam ten behoeve van ondergrondse krattenberging van 1.000 m3, die deel uitmaakt van de innovatieve ondergrondse stedelijke waterberging onder het Spartaplein.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 16 november 2017

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris, de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen mr. M.A.P. van Haersma Buma

Gemeente Rotterdam

Beheerplan

waterberging Sparta en omgeving

Van
Bert de Doelder

Datum
juli 2017

Inhoudsopgave

1.	**Systeem**	**4**
1.1	Doel waterberging	4
1.2	Boven en ondergronds	5
1.3	Aanvoer en gebruik water	5
2.	**Ontwerp en functioneren elementen**	**8**
2.1	Afstromend regenwater	8
2.2	Leidingen naar centrale berging	8
2.3	Berging onder maaiveld	8
2.4	Sedipoint	8
2.5	Pomp en leidingen naar zuivering	9
2.6	MUW systeem voor waterzuivering en beleving	12
2.7	Drainagesysteem afvoer gezuiverd water	17
2.8	Pomp en installatie voor diepe waterberging	17
2.9	Aansturing en leidingen voor aanvoer Sparta	17
2.10	Pomp en leidingen voor onttrekken van water	18
2.11	Afnamepunt(en) voor water	18
2.12	Punten voor monitoring	18
2.13	Risico’s	19
3.	**Monitoring**	**20**
3.1	Kwaliteit in te brengen water	20
3.2	Kwaliteit te leveren water	20
3.3	Kwantiteit aan- en afvoer van water	21
3.4	Omvang ondergrondse waterberging	21
3.5	Grondwaterstanden	21
4.	**Inspanning en kosten**	**23**
4.1	Tijdelijke situatie jaar 1: Proef TKI Urban Waterbuffer	23
4.2	Beheer en onderhoud door gemeente	23
4.3	Beheer en onderhoud door Evides	24
4.4	Beheer en onderhoud door Sparta/betrokken Spartaan	25
4.5	Ondervangen van erkende risico’s	25
4.6	Kosten per partner	26
5.	**Opbrengsten**	**27**

5.1 Verrekening kosten Evides aan afnemer 27
5.2 Afspraken (onvoorziene) investeringen 27

6. Juridische aspecten 28
6.1 Borging instandhouding UW 28
6.2 Minimale levering en afname van water 28
6.3 Kwaliteit van het af te leveren water 28
6.4 Aansprakelijkheid waterkwaliteit 28
6.5 Eigendom en zeggenschap ondergrondse berging 28
6.6 Calamiteiten 29
6.7 Evaluatie 29

1. Systeem

1.1 Doel waterberging

Het resultaat van het project is een dynamische waterberging in het eerste watervoerende pakket nabij het stadion van Sparta Rotterdam (zogenaamde Urban Waterbuffer-UWB)). Hemelwater wat valt op het stadion en een deel van de omgeving wordt centraal opgevangen onder maaiveld en na zuivering geleidelijk verpompt naar het 1e watervoerende pakket. Het opgeslagen regenwater, kan vervolgens nuttig worden toegepast. Mogelijke toepassingen zijn het beregenen van het kunstgrasveld, vulpunten voor de brandweer en het doorspoelen van het watersysteem van de Spaanse Bocht.

De specifieke opgave voor het gebied Spangen vanuit de Gemeente Rotterdam en het hoogheemraadschap Delfland is als volgt:

- Berging regenwater:
    1. Waterberging realiseren (streven is 50 mm ten opzichte van het aangesloten verhard oppervlak, in werkelijkheid wordt 1000 m^3 gerealiseerd in stedelijk gebied, op een innovatieve manier);
    2. De capaciteit van de afvoer (infiltratie) dusdanig maken dat de voorziening na 48 uur weer hemelwater kan bergen;
    3. de tijdelijke opslag zoveel mogelijk laten plaatsvinden in een aaneengesloten voorziening
- Beschikbaarheid van duurzaam, veilig en betrouwbaar zoetwater voor beregening van het kunstgrasveld van Sparta vergroten.
- De technische installatie – zuivering en pompen – is niet openbaar toegankelijk (terrein Sparta of ondergronds) of gevoelig voor vandalisme.
- Zichtbaarheid: laten zien wat er gebeurt. Communicatie / showcase.

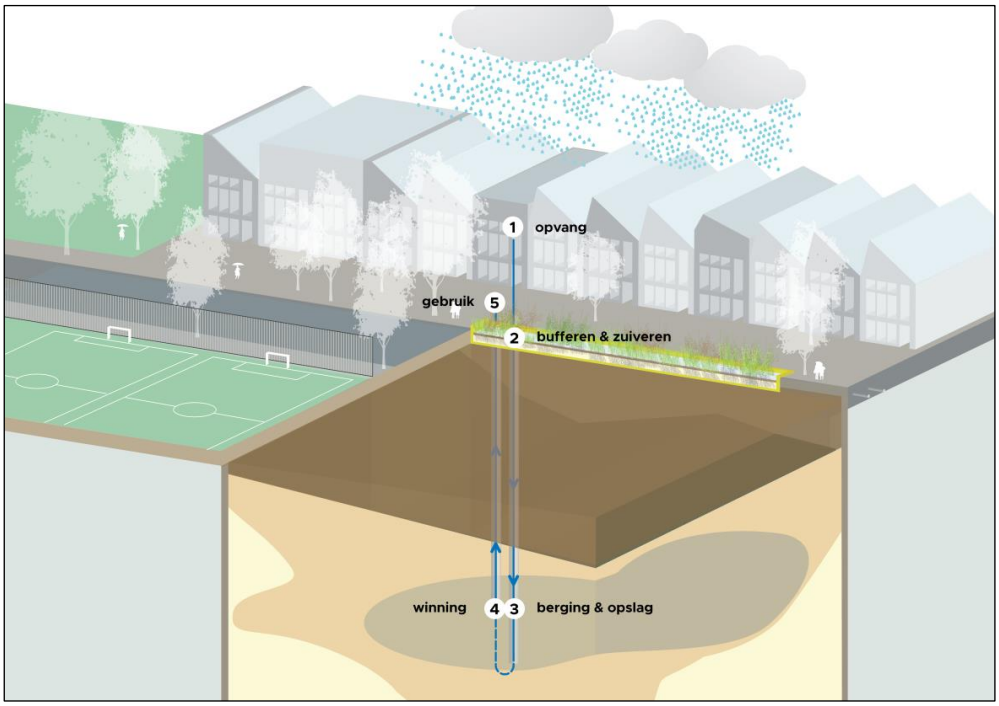

Figuur 1: Opzet van de Urban Waterbuffer.

1.2 Boven en ondergronds

In deze paragraaf is kort aangegeven hoe de installatie functioneert. Een gedetailleerde beschrijving per onderdeel staat in hoofdstuk 2. Het aanvoeren van water gebeurd door gebruik te maken van de aanwezige hemelwaterriolering langs het stadion. Op dit riool is momenteel aangesloten de parkeerplaatsen rondom Sparta en de gebouwen van het stadion. Het HWA is rechtstreeks aangesloten op de Spaanse Bocht. Eventueel kan ook extra verharding worden aangesloten.

De riolering zal het hemelwater afvoeren naar een locatie waar het water tijdelijk opgeslagen kan worden. Dit kan onder maaiveld in infiltratiekratten (type Rigofill).

Kenmerkend van de infiltratiekratten is dat ze holle ruimten bevatten. Rondom het krattenveld is een folie aanwezig zodat er geen grond in de holle ruimte kan komen en er geen water infiltreert in de bodem. Indien het krattenveld vol is zal alsnog overstort op de Spaanse Bocht plaatsvinden. De systemen zijn te variëren in hoogte en kunnen reguliere verkeersbelastingen aan.

Voordat het water kan worden geïnfiltreerd moet het eerst worden gezuiverd. Dit gebeurt in een groenstrook (principe helofytenfilter) waarna het water via een zogenaamde voordrukbuis (±3 m+mv) wordt geïnfiltreerd in het 1e watervoerend pakket. Het hele systeem zal worden aangestuurd via een automatisch regelsysteem wat ondergronds zal worden weggewerkt. Ook het bijbehorende leidingwerk wordt ondergronds weggewerkt.

1.3 Aanvoer en gebruik water

Afgekoppelde oppervlaktes

In Figuur 2 is aangegeven welke oppervlakten zijn afgekoppeld. Het betreft de daken van Het Kasteel en de parkeerplaats (middels kolken). Onder het voetbalveld is een drainagestelsel aangelegd. Ook deze zou zijn aangesloten op het HWA stelsel in de noordwesthoek van het stadion. De Borgerstraat en de Spaanse Bocht zijn niet afgekoppeld; die kunnen eventueel op een latere moment worden aangesloten.

Tabel 1: Afgekoppelde oppervlaktes rondom Spangen

Object	Oppervlak (m^2)
Dak gebouwen Sparta stadion*	**5.460**
Parkeerplaatsen / plein*	**18.311**
Veld*	**13.198**
Wester volkshuis	**556**
Totaal	37.525

* Vermoedelijk reeds op HWA: samen 37.000

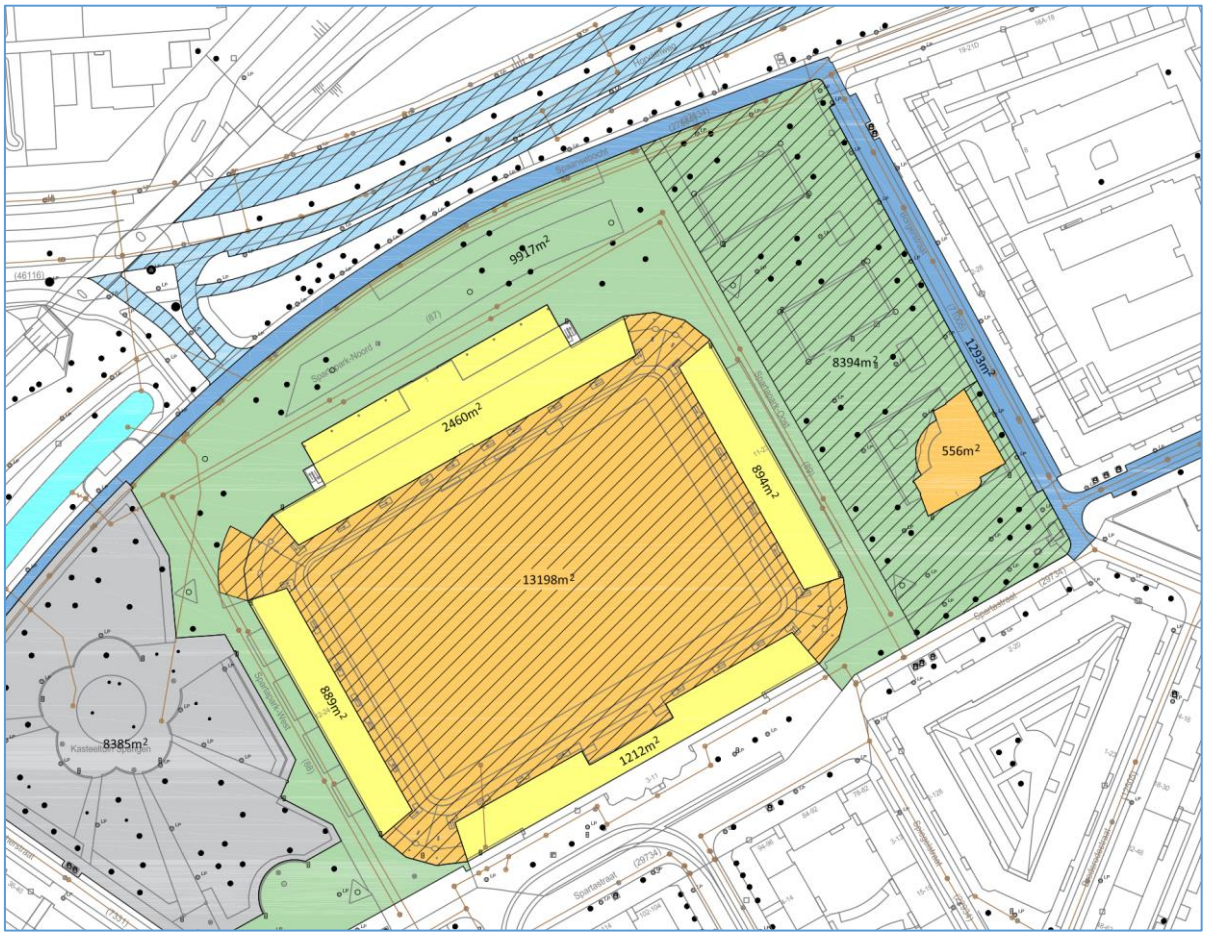

Figuur 2: Beschikbare oppervlaktes voor afkoppeling locatie Spangen.

Tabel 2: Buffervolume hemelwater

Object	Volume (m^3)	Opmerking
Gescheiden stelsel	0	Verwaarloosbaar
Onder kunstgrasveld (ca. 50 cm zandbed) oppervlakte = 4293 m^2	0	Drains niet peilgestuurd, vloeien naar verwachting direct af op HWA , telt zonder aanpassingen niet mee als buffer voor waterbergingsopgave
Buffertank (kratjes)	1000	Rigofill kratjes in EPDM
Totaal	**1000**	

Gevraagde waterkwantiteit

De belangrijkste watervraag die vanuit de UWB kan worden voorzien betreft de BVO Sparta. Op dit moment sproeit Sparta het kunstgras veld zeer regelmatig met drinkwater. Het doel hiervan is om de bespeelbaarheid te verbeteren (prettiger, sneller). De totale watervraag hiervoor zou ca. 15.000 m^3/jaar zijn. Sproeibeurten duren ca. 8 minuten, waarbij ca. 8 m^3 vanuit bovengrondse tanks wordt aangezogen. Vervolgens worden deze tanks weer aangevuld met drinkwater met een vlottergestuurde toevoer. Bij trainings- en wedstrijddagen wordt ca. 3x per dag beregend. Op

zomerse dagen met meer wedstrijden kan dit toenemen tot ca. 10 sproeibeurten. In de rust wordt gewoonlijk de helft van het veld beregend (4 m^3).

Irrigatie van lokaal groen incl. een eventuele Micro Urban Wetland is een mogelijkheid, maar zal vermoedelijk beperkt zijn (bijvoorbeeld 5 m^3/d gedurende 100 warme dagen: 500 m^3 per jaar).
In verband met de waterkwaliteit in droge perioden is er ook een doorspoelbehoefte bij de Spaanse Bocht. Dit vindt ca. 5 keer plaats per jaar na hevige regenval, omdat dan de overstorten in dat gebied beginnen te functioneren. Per event wordt dan 5 m^3/min (middels een gemaal aan het einde van de Spaanse Bocht) continue gedurende een aantal dagen tot een week doorgevoerd. Dit leidt tot een watervraag van 100.000 m^3/j (orde van grootte) en kan niet met de Urban Waterbuffer worden geleverd.

Tabel 3: Gewenste waterlevering vanuit UWB aan Sparta

Parameter		
Gewenste leveringscapaciteit	4	m^3 in 30 minuten
Gewenste leveringscapaciteit	8	m^3/h
Gewenste max. leveringscapaciteit	80	m^3/d
Totale levering	**15.000**	m^3/j

Gevraagde waterkwaliteit en relatie tot besproeien kunstgras
Aan de leverancier van het kunstgras (Greenfields) is gevraagd naar waterkwaliteitseisen voor besproeiing. Hoewel hier geen harde, kwantitatieve eisen aan zijn gesteld, zijn de volgende parameters leidend:

- Hardheid (aanwezigheid kalk): dient laag te zijn (gelijk of lager dan huidige drinkwater1)
- Fe (ijzer): dient vrijwel afwezig te zijn (drinkwaternorm2, hooguit licht daarboven)

Hoewel kalk vermoedelijk bij regen weer oplost en van het gras afspoelt, kunnen vooral ijzerneerslagen hardnekkig zijn. Vanuit Evides geldt, omdat het hier geen drinkwater betreft, vooral de eisen van de klant. Om zeker te zijn dat het systeem veilig water levert moet een risicoanalyse worden uitgevoerd op de waterkwaliteit, van bron, via systeem, en installatie Sparta.

[1] Totale hardheid drinkwater Evides op deze locatie (productielocatie Kralingen): ca. 1.5 mmol/l. Ca: 47 mg/l, Mg: 7.2 mg/l, HCO_3: 128 mg/l
[2] Drinkwaterrichtlijn 98/83/EG 1998, alsmede Waterleidingbesluit Nederland: 0.2 mg/l

2. Ontwerp en functioneren elementen

In dit hoofdstuk wordt het systeem per onderdeel beschreven.

2.1 Afstromend regenwater

In 2000 is een gescheiden stelsel aangelegd rondom het Sparta stadion. Het hemelwaterstelsel bestaat uit een rond 315 mm PVC buis, BOB NAP –3,20. Deze heeft een overstort nabij de Spaanse bocht. Verder aanvullen met info uit FA

2.2 Leidingen naar centrale berging

Alex

2.3 Berging onder maaiveld

De waterberging wordt gevormd door 1,5 laags krattenconstructie (Rigofill 0,80 x 0,80 x 0,66 m + 0,80 x 0,80 x 0,35 m) ingepakt in 2 lagen geofolie. Fundering kratten; op zand (voorkeur), grind of ander materiaal (om mogelijk zettingsverschillen te minimaliseren). Er worden een beperkt aantal inspectieputten aangebracht. Verkeersklasse.

2.4 Sedipoint

De Sedipoint is een stromingsgeleider technologie met spiraalvormige watergeleiding. Het water wervelt daarbij vanaf de toevoerleiding tegen de wijzers van de klok in naar boven, fijne stoffen zinken naar depots. De stromingsscheiders zorgen voor een stromingsluwe zone zodat het sediment (>65 micron) in het depot blijft. Lichte stoffen stijgen naar boven, waar ze door de dompelbuis worden tegengehouden.

Het gebruikte type Sedipoint is D25 DN600. De levensduur hiervan is niet vermeld door de leverancier.

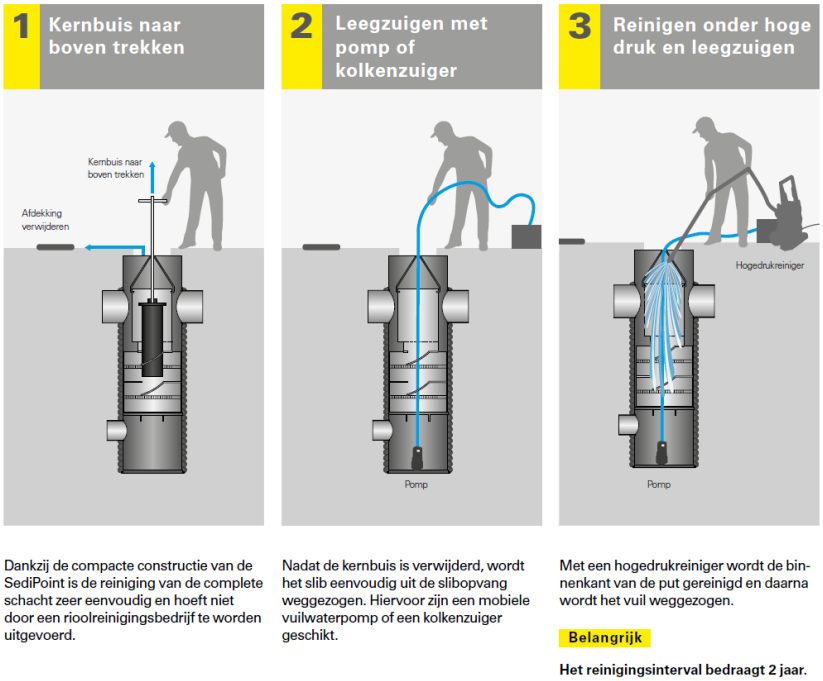

Figuur 3: Reiniging van de Sedipoint.

2.5 Pomp en leidingen naar zuivering

De volgende stappen bevinden zich tussen Sedipoint en de zuivering in de vorm van Micro Urban Wetlands (MUW).

1. Het water vanaf de Sedipoint D25 wordt aangezogen middels een filterbuis (DN90 mm, PVC, 2 mm sleufbreedte) in een drainput (diepte: 0.5 m onder onderkant kratjesbuffer, materiaal: PVC (400 mm diameter)).
2. Een droog opgestelde pomp (centrifugaalpomp: 3.5 kW) in het pompstuurpaneel in de technische ruimte[3].
3. Voeding naar zuivering MUW via Tichelmann systeem voor optimale verdeling over de MUW modules.
4. Verbindend leidingwerk: PVC: 75 mm, drukklasse 7.5 ato (B-E)

[3] De technische ruimte met het pompstuurpaneel is gepland aan de achterzijde van het Westervolkshuis en is niet overrijdbaar. Deze installatie kan worden afgewerkt als straatmeubilair maar moet toegankelijk blijven voor onderhoud.

Urban Waterbuffer voorlopig ontwerp (detail)

d.d.13-07-17
TKI Urban Waterbuffer

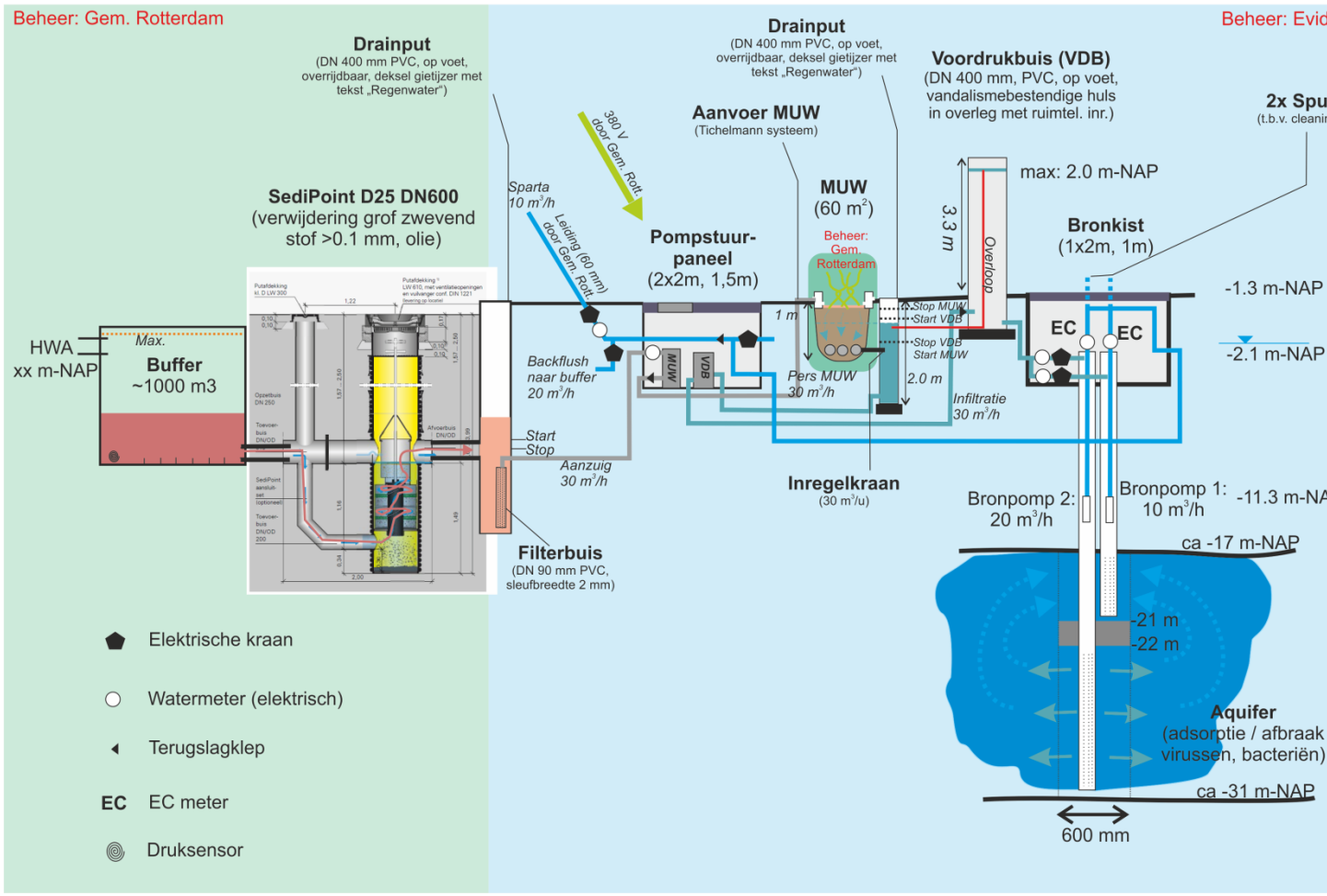

Figuur 4: Flowschema voorlopig ontwerp UWB hNI (Optie 2), inclusief verdeling beheer

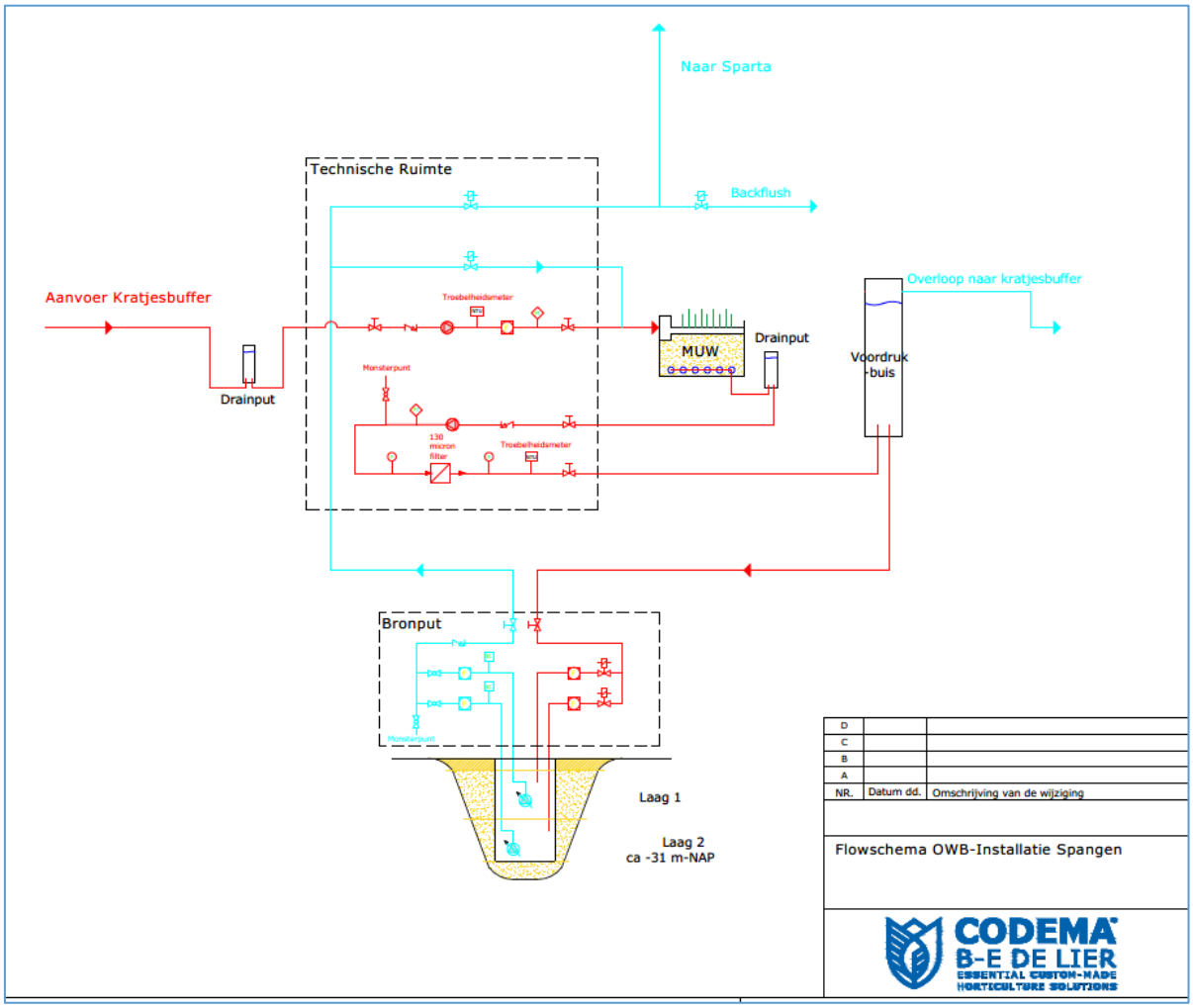

Figuur 5: Watertechnisch Schema

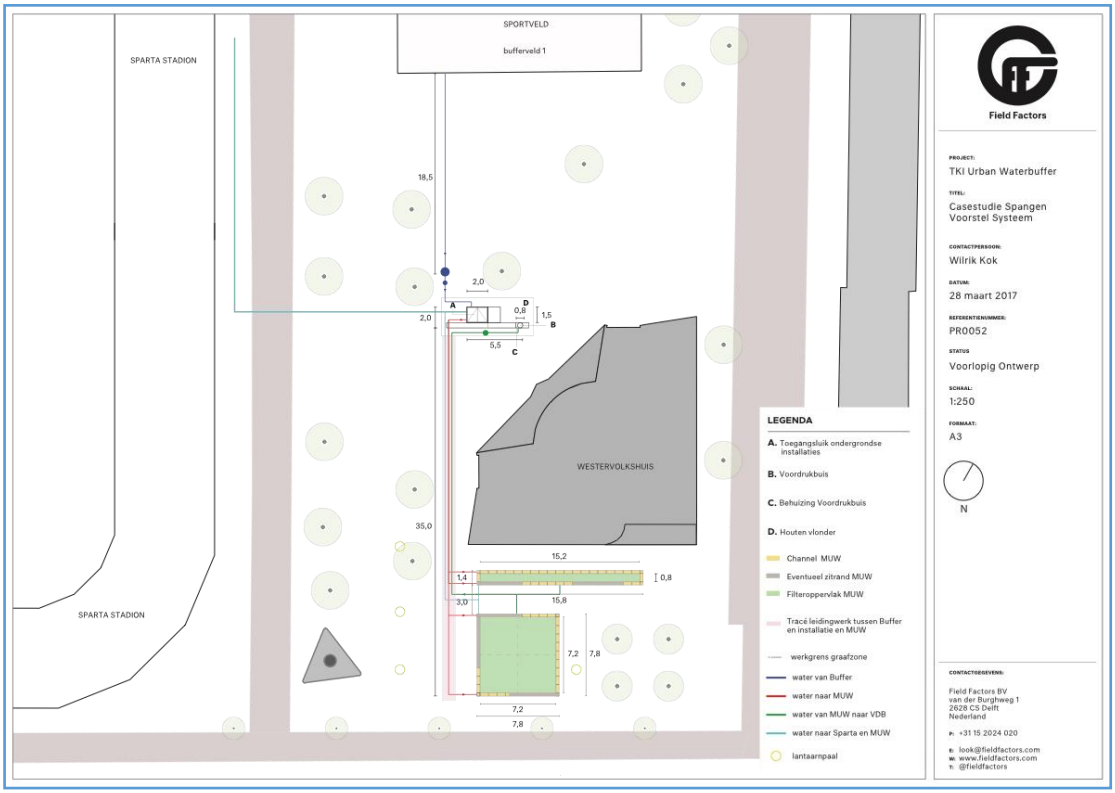

Figuur 6: Bovenaanzicht voorlopige inrichting UWB Spangen inclusief verbindend leidingwerk.

2.6 MUW systeem voor waterzuivering en beleving

Micro Urban Wetlands (MUW) is een robuust systeem voor waterdistributie, -berging en -zuivering dat kan geintegreert worden met bovengrondse gebruiksfuncties in de inrichting van de openbare ruimte.

<u>Een circulair watersysteem</u>
Het watersysteem van MUW bestaat uit twee delen, een afvoer/distributie functie en een leveringsfunctie om water te gebruiken voor doeleinden zoals irrigatie, verkoeling, beleving, etc.

Afvoer/distributie

a. De distributie van water vindt plaats via de modulaire MUW-goten. De verdeling van water naar het filteroppervlak wordt gecontroleerd en aangepast op basis van gewenste stroomsnelheid en buffercapaciteit;
b. Het water vloeit vervolgens over de beplanting, door het filterzand naar de filterbuizen. Het gezuiverde water wordt door de filterbuizen afgevoerd naar de bron.

Watergebruik

a. De goten zitten tevens aangesloten op de waterlevering vanuit de bron. Hierdoor kan de irrigatie van de beplanting worden geautomatiseerd;
b. Verkoeling door het te vernevelen;
c. Besproeien van de afwerkrand (zoals steen of staal), zodat op warme dagen het verdampende effect van water kan worden waargenomen.

<u>De componenten</u>
Het systeem bestaat uit verschillende bovengrondse en ondergrondse onderdelen: de modulaire goten, het biofilter, een liner en de fundering (Figuur 7)

- De kunststof goten geplaatst in de vorm van een ring rondom het filteroppervlak. In de basisvariant steken de goten 50 mm boven het maaiveld uit.
- Het biofilter (een combinatie van een langzaam zandfilter en een helophytenfilter) zorgt voor de verwijdering van zwevend stof en virussen, anticiperend op de verwijdering van eventuele adsorberende verontreinigingen (organische micro verontreinigingen en zware metalen).
- De kunststof funderingsvervanger (permavoid85) is een lichtgewicht, maar zeer stabiele plaat. Om de fundering zit een geotextiel om een 'dichte' plaat te realiseren.
- De liner zit tussen de goten en fundering bevestigd.
- Om de beplanting te beschermen wordt een rooster tussen de goten geplaatst.
- Boven de goten kan een afwerkrand (materiaal, afmeting en vorm is nader te bepalen) worden gemonteerd, tot een verhoging van 200-700 mm boven maaiveld.

Tabel 4: afmetingen MUW

modulaire goten	l: 708 mm	b: 300 mm	h: 400 mm
basis afwerkrand	l: 708 mm	b: 300 mm	h: 50 mm
afwerkrand+	l: 708 mm	b: 300 mm	h: 150 - 450 mm
biofilter + liner	l_{max}: 40 m	b_{max}: 8,5 m	d_{max}: 2 m
funderingplaten (koppelbaar)	l: 708 mm	b: 354 mm	h: 85 mm
beplanting (zie figuur 7)	op rol aangeleverd, breedte nog nader af te stemmen		
rooster	l_{max}: 4 m	b_{max}: 2 m	h_{max}: 80 mm

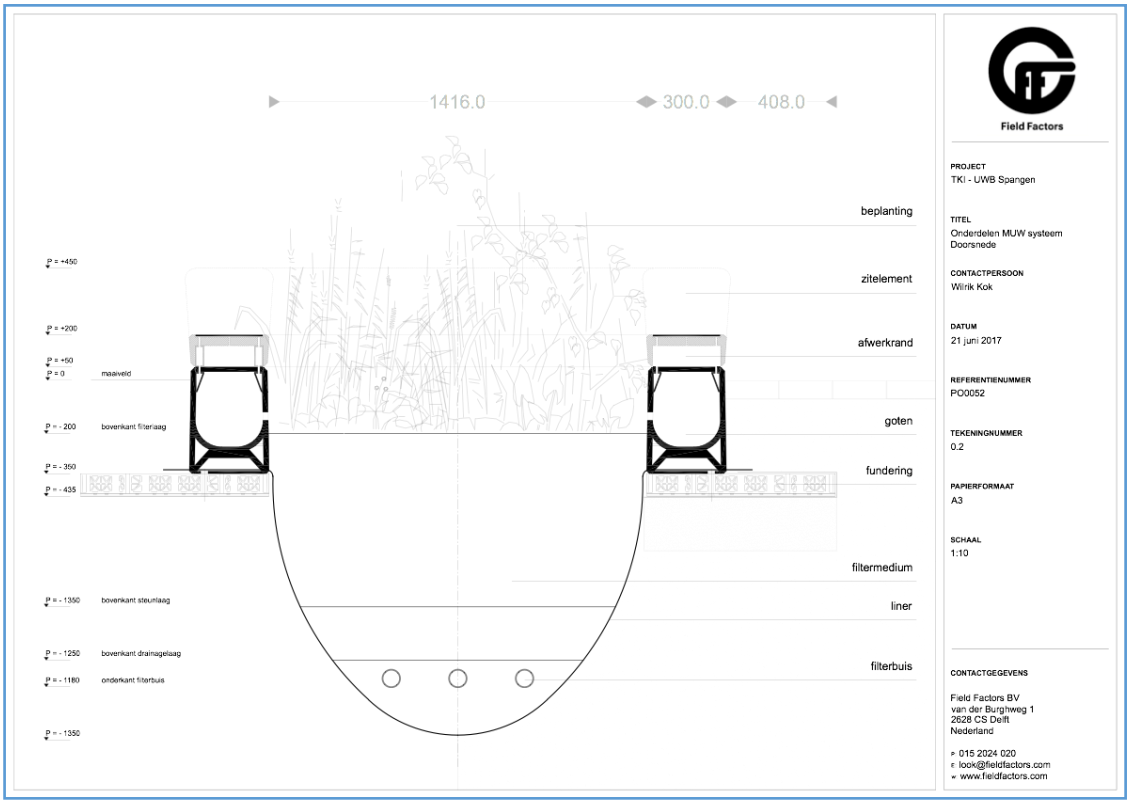

Figuur 7: doorsnede MUW

Tabel 5: afmetingen MUW

Onderdeel	**L x b x h (cm)**	**Materiaal**	**Extra eisen**
Fundering (permavoid85)	70,8 x 35,4 x 8,5	Polypropyleen	
Goten	70,8 x 30 x 40	HDPE of Composiet	
Afwerkrand	NTB	Combinatie van Beton, hout, staal	Verbonden met channels
Rooster	NTB	staal, grid = ntb	

<u>Combinatie met andere ruimtelijke functies</u>
In de MUW basisvariant wordt het systeem bovengronds zichtbaar als een groenstrook, waarbij de MUW-goten met 50mm boven maaiveld uitsteken.
In de MUW+ variant wordt boven de MUW-goten een afwerkrand gemonteerd tot een verhoging van 200-500 mm boven maaiveld. De materiaal (kunststof, beton, hout of metaal) en vorm van de afwerkrand worden op basis van de projectspecificaties bepaald. Hierdoor kan het MUW systeem gecombineerd worden met andere bovengrondse gebruiksfuncties, zoals een zitrand, een sportelement, groenvoorziening of een waterobject.

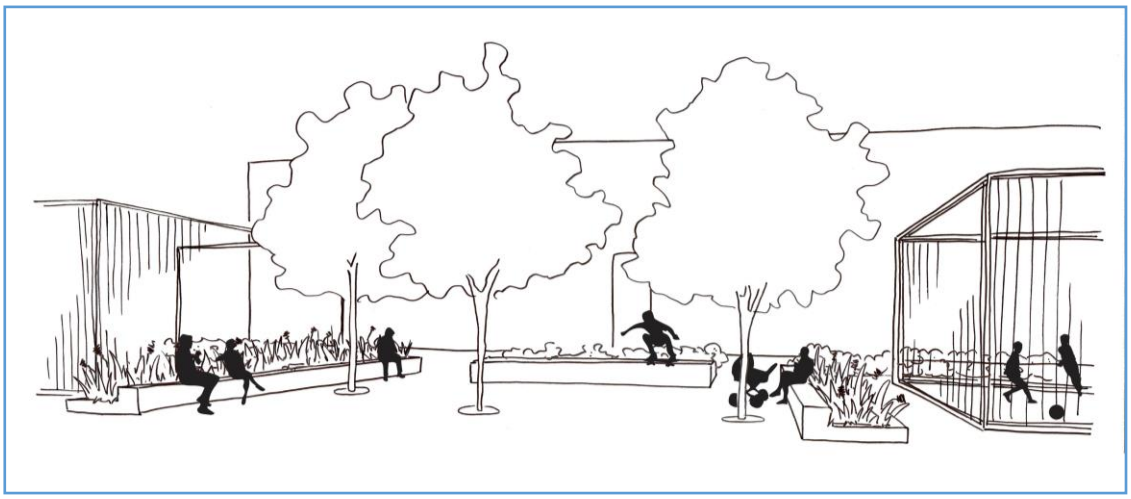

Figuur 8: Ruimtelijke inpassing installatie en MUW

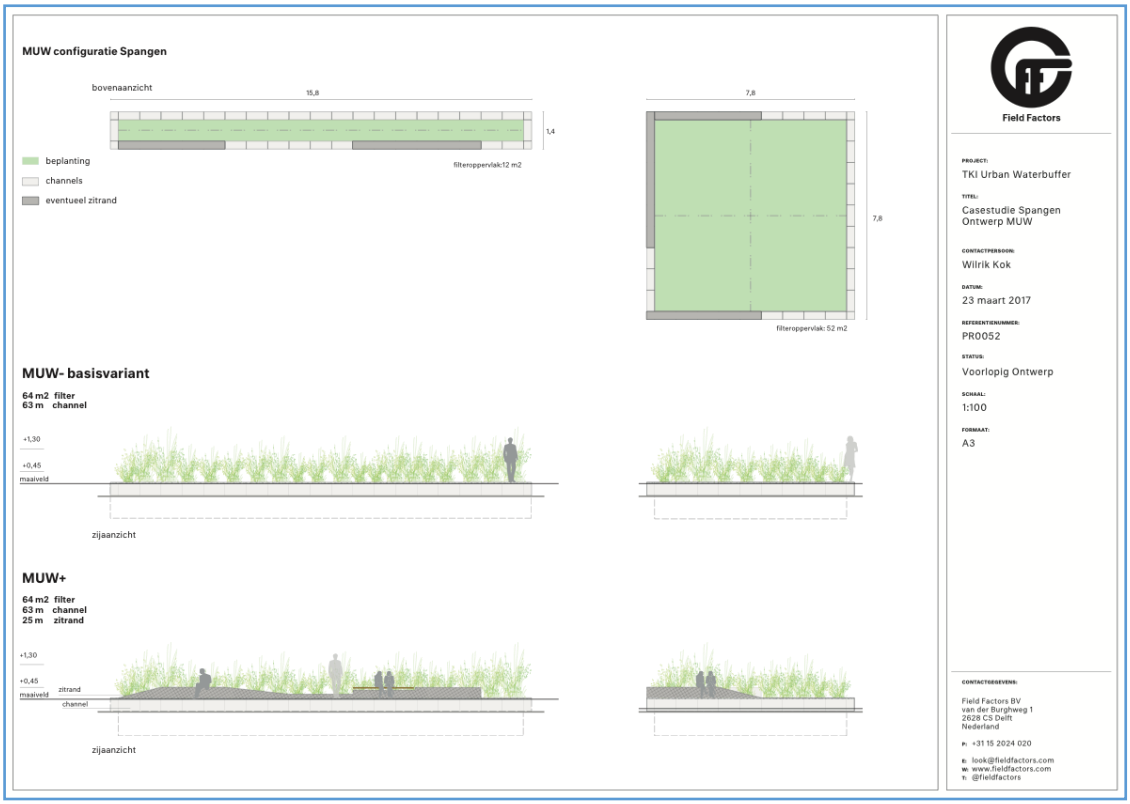

Figuur 9: ruimtelijke inpassing van MUW

Ruimtelijk ontwerpen met het MUW-systeem

- De afmeting van het filteroppervlak is een veelvoud van L x 70,8 cm en B x 70,8 cm
- De minimale afmeting van het filteroppervlak is 141,6 x 141,6 cm
- Rondom het filteroppervlak worden goten in de vorm van een ring van 30 cm breed geplaatst.
- De goten steken 5 cm boven maaiveld uit.

- Een aparte afwerkrand kan op de goten worden gemonteerd, tot een verhoging van 20 - 50 cm.
- Ondergronds ruimtebeslag is een offset van 70,8 cm rondom het filteroppervlak.

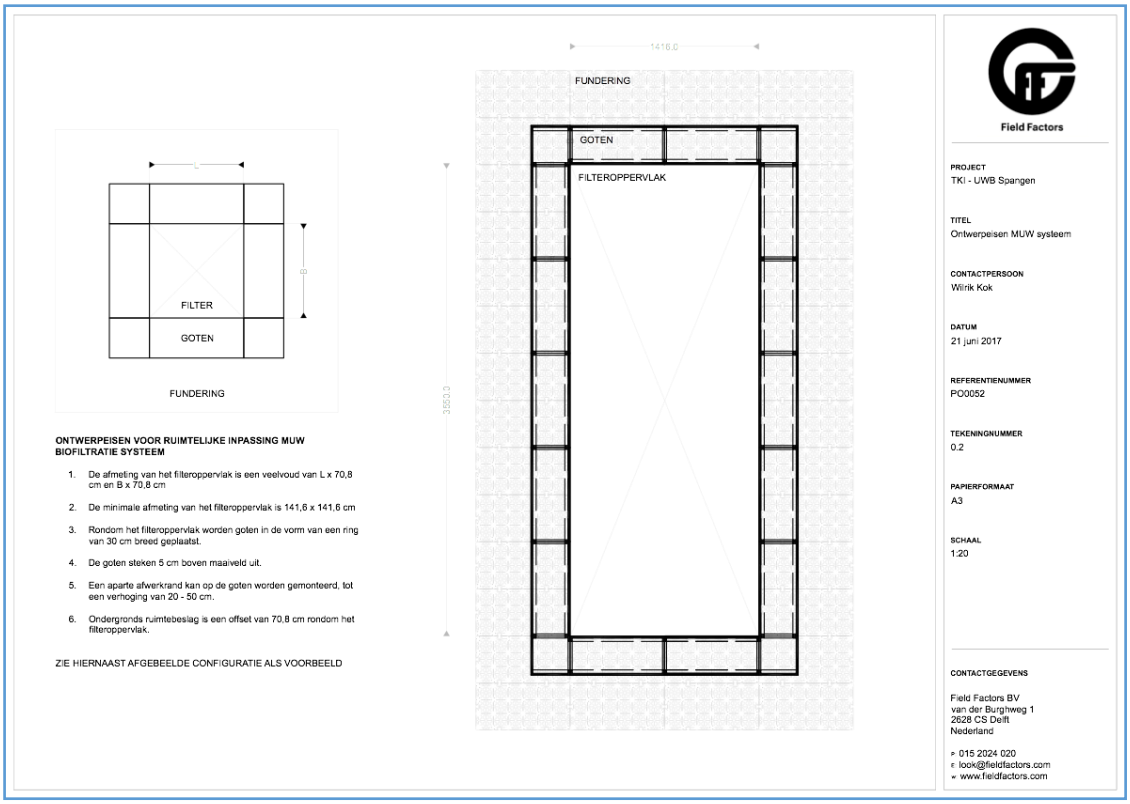

Figuur 10: ruimtelijke configuratie van MUW

De toegepaste planten zijn robuuste grassen (basissoort Scherpe Zegge) in verschillende maten (tussen 0.50 - 1.60 m hoog). Het beplanting-patroon en dichtheid is nog nader te bepalen, evenals de mogelijkheid om de vegetatie op "rol" aan te leveren. Dit laatste verhoogt weerstand tegen vandalisme. Een indicatie is gegeven in Figuur 11.

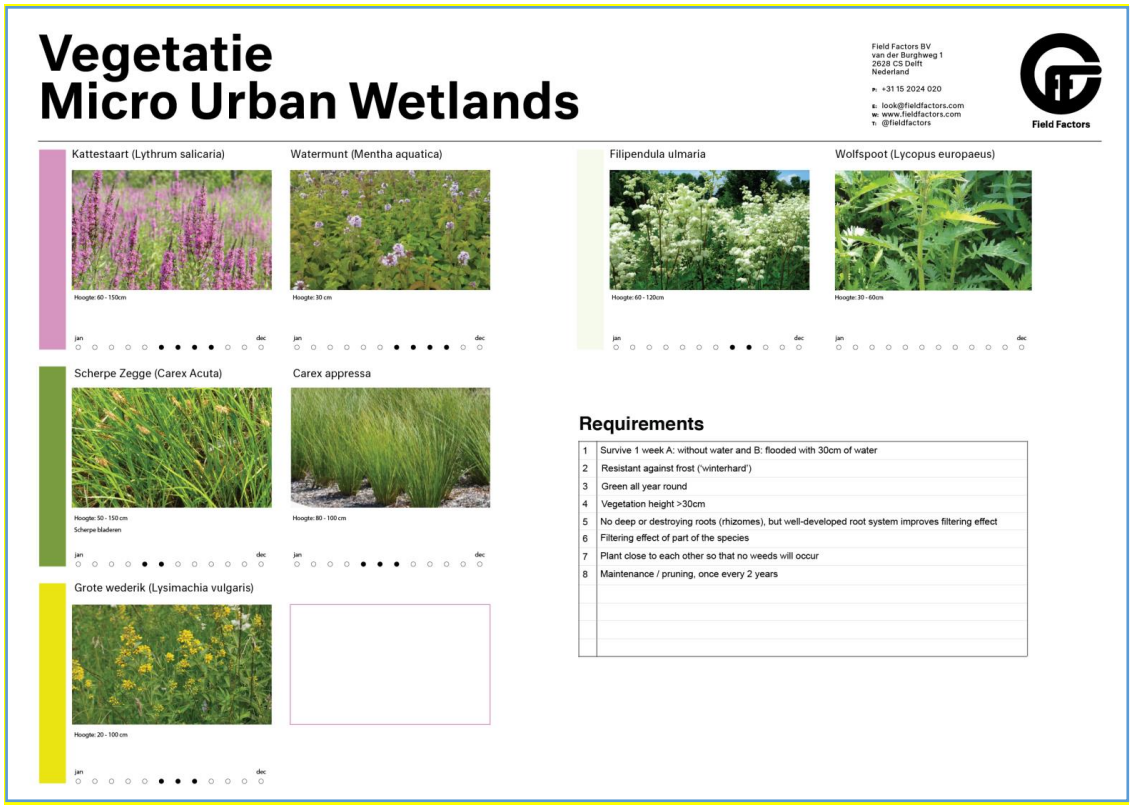

Figuur 11: Indruk vegetatie MUW (mei 2017)

2.7 Drainagesysteem afvoer gezuiverd water

Onderin bevinden zich in de drainagelaag PVC filterbuizen/liners (diameter: 40 mm, sleufbreedte: 0.7 mm) met een spacing van ca. 50 cm. De filterbuizen/liners zijn aangesloten op verzamelleidingen (PVC, 75 mm), welke uitkomen in een drainput (PVC, 400 mm diameter , diepte: 1,5 m). De uitstroming van uit de MUW naar het zandfilter is middels een regelkraan gemaximeerd op 30 m^3/h.

2.8 Pomp en installatie voor diepe waterberging

Vanuit de drainput met gezuiverd water wordt opnieuw met een droge pomp (geplaatst in het pompstuurpaneel van de technische ruimte, centrifugaalpomp: 3.5 kW) het schone water aangezogen en verpompt naar de voordrukbuis (3.3 m boven maaiveld, 400 mm diameter, PVC, beschermd door RVS koker). De voordrukbuis is verbonden met de twee bronlagen van de infiltratiebron. Middels het openen van een elektrische afsluiter wordt de infiltratie op een bronlaag in gang gezet, waardoor maximaal 30 m^3/h geïnfiltreerd kan worden. Een overloop bovenin de voordruk buis voorkomt dat deze overstroomt. De overloop komt uit in de schone drainput. Wanneer deze een maximum niveau bereikt (ca. 5 a 10 cm onder maaiveld), wordt de voeding van de MUW stopgezet om overloop in het MUW systeem te voorkomen. Wanneer het minimumniveau wordt bereikt zal de infiltratie worden stopgezet om drooglopen te voorkomen.

2.9 Aansturing en leidingen voor aanvoer Sparta

De teruglevering (start bronpomp) naar Sparta vindt plaats op basis van een extra geplaatste vlotter in de tank voor de beregening, welke geplaatst is boven het niveau van de vlotter van de

drinkwatervulling. Zo zou de vulling van de tanks plaats moeten vinden met opgeslagen hemelwater, totdat dit op is (te hoge EC). De drinkwaterlevering neemt het dan automatisch over.

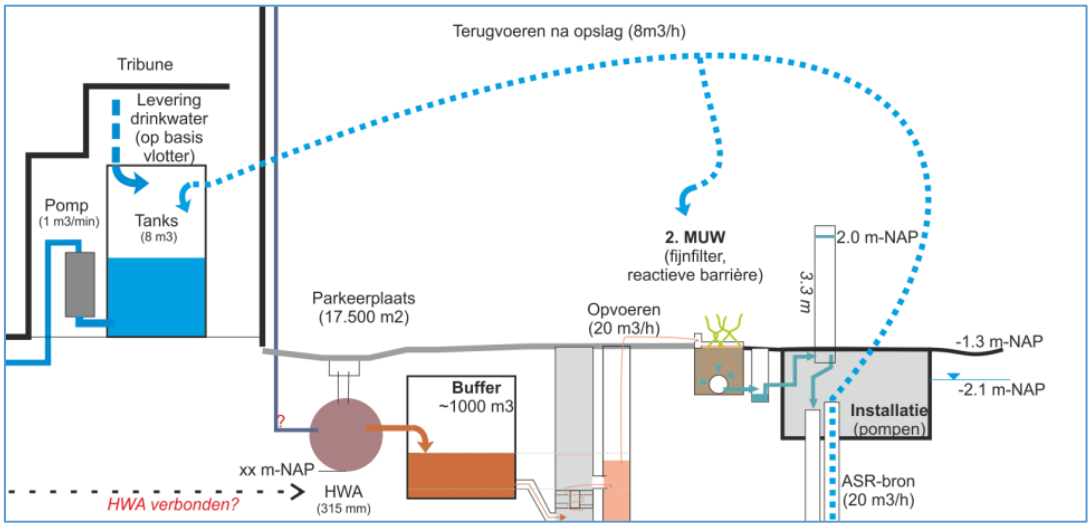

Figuur 12:: overzicht installatie naar Sparta

2.10 Pomp en leidingen voor onttrekken van water

Terugwinning van het opgeslagen vindt plaats middels onderwaterpompen op ca. 10 m diepte en wordt gestart op basis van een vraagmelding vanuit Sparta (zie 2.9). In de persleiding is een EC meter geplaatst om de zoutconcentratie van het onttrokken water te controleren. Bij overschrijding van de ingesteld maximum EC wordt de winning stopgezet.
De infiltratiebron is geplaatst in een betonnen put van 1 bij 2 m en is niet overrijdbaar.

2.11 Afnamepunt(en) voor water

Het is de bedoeling dat water uit UWB wordt gebruikt door Sparta. Gebruik voor overige doeleinden op basis van kwaliteit. Mogelijkheden zijn installatietechnisch te realiseren t.p.v. de pompinstallatie.

2.12 Punten voor monitoring

In het ontwerp zijn de volgende voorzieningen voor monitoring meegenomen:

- Kwaliteit water: voor en na zuivering, in diepe waterberging en voor levering aan Sparta
  - Monsterpunten voor en na de zuivering (via drainputten)
  - Monsterkraan in bronput (levering)
- Kwantiteit;
  - Electr. watermeters (voeding MUW, voeding voordrukbuis, infiltratie en winning bronlagen, levering Sparta)
  - Vulgraad krattenveld/waterbuffer
  - grondwaterstanden
  - Invloed op freatische grondwaterstand en stijghoogte in 1e watervoerend pakket (peilbuis op 10 m afstand inclusief drukopnemers)

2.13 Risico's

Een aantal risico's met betrekking tot het functioneren van het systeem is onderkend en hier onder geëvalueerd. De maatregelen om de genoemde risico's ter verkleinen zijn opgenomen in hoofdstuk 4.

Tabel 6: overzicht risico's

Risico	Impact	Kans
Urineren in HWA / MUW	Microbiële verontreiniging infiltratie water, maar vermoedelijk beperkt effect op winwater door menging en bodempassage	Groot
Lekken brandstof / olie	Verontreiniging infiltratiewater met mobiele, schadelijke stoffen. Vermoedelijk in beperkte hoeveelheid en positieve impact bodempassage en menging.	Groot
Lozen vet in HWA	Verstopping van leidingwerk / voorzieningen	Groot
Pesticiden in HWA bij onkruidbestrijding	Verontreiniging infiltratiewater en beperkte verwijdering bodempassage. Daardoor verontreiniging grondwater	Klein, er wordt mechanisch onkruid verwijderd
Beschadiging en daardoor lekkage folie kratjesbuffer	Uitstroom hemelwater naar grondwater (beperkt ivm hoge grondwaterstand), instroom grondwater naar kratjesbuffer. Gevolg: meer draaiuren infiltratie en slechtere waterkwaliteit (hogere EC). Hogere belasting voorfiltratie.	Klein, kratjesbuffer komt in KLIC en bovenop komt signalering. Tevens hoge kwaliteit folie
Verkeerde aansluiting HWA	Verontreiniging infiltratiewater	Klein, in ontwerp worden aansluitingen gecontroleerd

3. Monitoring

3.1 Kwaliteit in te brengen water

Reden kwaliteitseisen:

- Voorkomen grondwaterverontreiniging: normen infiltratiebesluit bodembescherming, zie bijlage 1
- Voorkomen van putverstopping (zie Tabel): tijdens TKI, of bij waarneming teruglopende infiltratiecapaciteit.

Tabel 7: Eisen aan infiltratiewater ter voorkoming putverstopping. Monitoren tijdens TKI-project (2x per jaar).

Parameter	**Waarde**	**Eenheid**
Zwevend stof	<0.1	mg/l
Troebelheidsgraad	<1	NTU
IJzer (Fe)	<0.01	mg/l
Sodium Adsorption Ratio (SAR)	< 6*	
Dissolved organic carbon (DOC)	<2	mg/l
Assimilable Organic Carbon (AOC)	<10	µg acetaat-C/l
Modified Fouling Index (MFI)	<5	s/L^2

* Bij EGV 40 – 100 mS/m

3.2 Kwaliteit te leveren water

Vanuit Evides geldt, omdat het hier geen drinkwater betreft, vooral de eisen van de klant. Om zeker te zijn dat het systeem veilig water levert moet een risicoanalyse worden uitgevoerd op de waterkwaliteit, van bron, via systeem, en installatie Sparta.

De volgende parameters worden gemonitord:

1. EC continu: stop winning bij 400 uS/cm (dan significante menging met grondwater): 1x per 15 minuten wegschrijven gegevens
2. Macrochemie: EC, pH, temp, Na, Cl, Ca, K, Mg, Fe, Mn, HCO_3, NH_4, NO_3, PO_4 → 4x per jaar in jaar 1-3.
3. Microbiologie: 4x per jaar

Als kwaliteitseis vanuit de gebruiker wordt vooralsnog aangehouden:

- Totale hardheid: <1.5 mmol/l
- Opgelost ijzer: <0.5 mg/l
- Microbiologisch veilig:
  - E. coli: 0 kve/100 ml
  - Enteroccen: 0 kve/100 ml
  - Bacteriën van coligroep: 0 kve/100 ml
  - Koloniegetal bij 37 °C: <500 kve/100 ml

3.3 Kwantiteit aan- en afvoer van water

In tabel 8 staan de verschillende kwantiteits parameters.

Tabel 8: Meetpunten waterkwantiteit

Parameter	Eenheid	Frequentie	Nauwkeurigheid
Voeding aan MUW	m^3	per 15 minuten	95%
Vulgraad krattenveld	m^3	per 15 minuten	95%
Infiltratie per bronlaag (2x)	m^3	per 15 minuten	95%
Verpomping naar voordrukbuis	m^3	per 15 minuten	95%
Onttrekking per bronlaag (2x)	m^3	per 15 minuten	95%
Levering aan Sparta	m^3	per dag	EVIDES

Hoeveelheid neerslag en verdamping op basis van ??

De gemeten waardes worden gerelateerd aan het ontwerp (bijvoorbeeld maximaal mogelijke waarde krattenveld-berging vol) en nader geanalyseerd.
Eenmaal per jaar wordt een monitoringsrapport opgesteld waarin de gehele installatie wordt beschouwd, minimaal gedurende 3 jaar. Dit rapport zal met de verschillende betrokken partijen worden gedeeld.

3.4 Omvang ondergrondse waterberging

Continu berekend op basis van infiltratie minus onttrekking

3.5 Grondwaterstanden

Het effect op de grondwaterstanden zal worden gemonitord met peilbuizen van het achtergrondmeetnet van Rotterdam aangevuld met een aantal nieuwe peilbuizen, zie figuur 13.

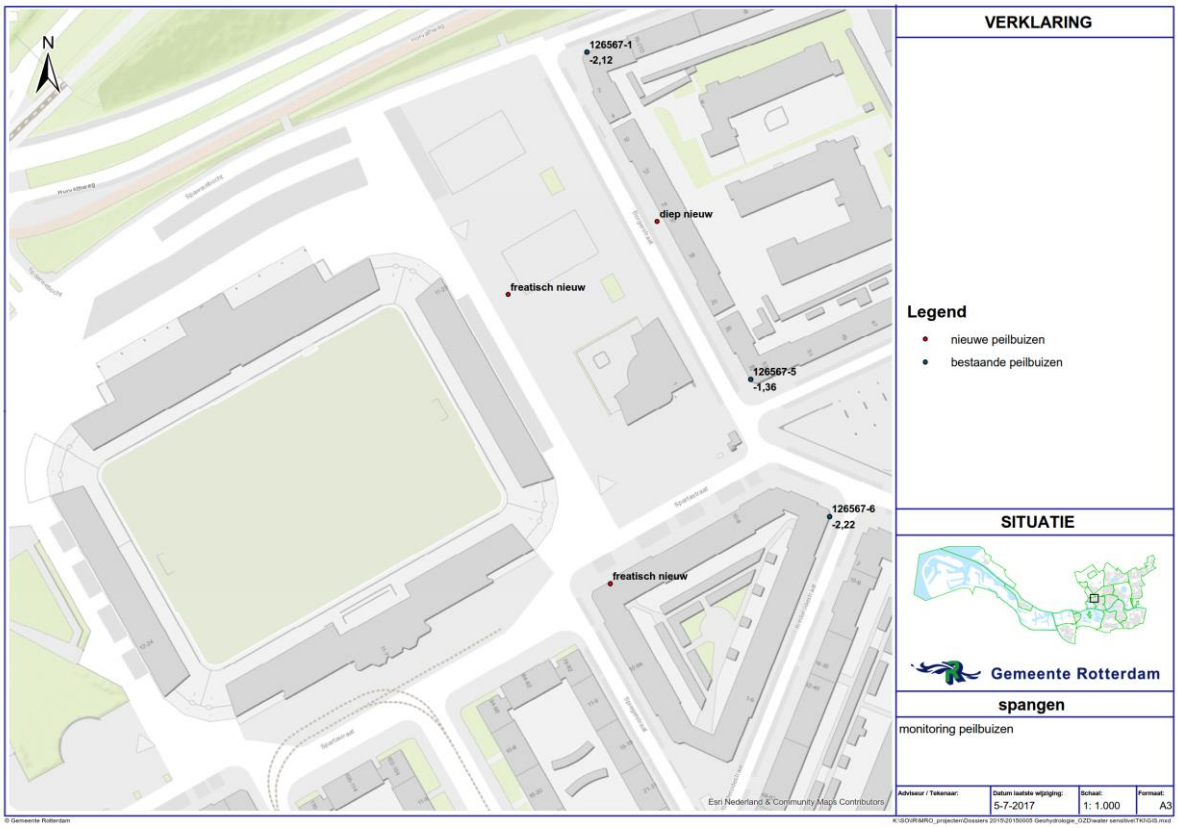

Figuur 12: Peilbuizen in de omgeving van de UWB Spangen

4. Inspanning en kosten

4.1 Tijdelijke situatie jaar 1: Proef TKI Urban Waterbuffer

Levering van water en de bijbehorende monitoring vindt het eerste jaar plaats vanuit TKI-consortium en is financieel gedekt. Het beheer van de installatie zal worden gedaan door de gemeente en KWR/Evides volgens de verdeling aangegeven op Figuur 13 en is verder benoemd in §4.2 en 4.3.

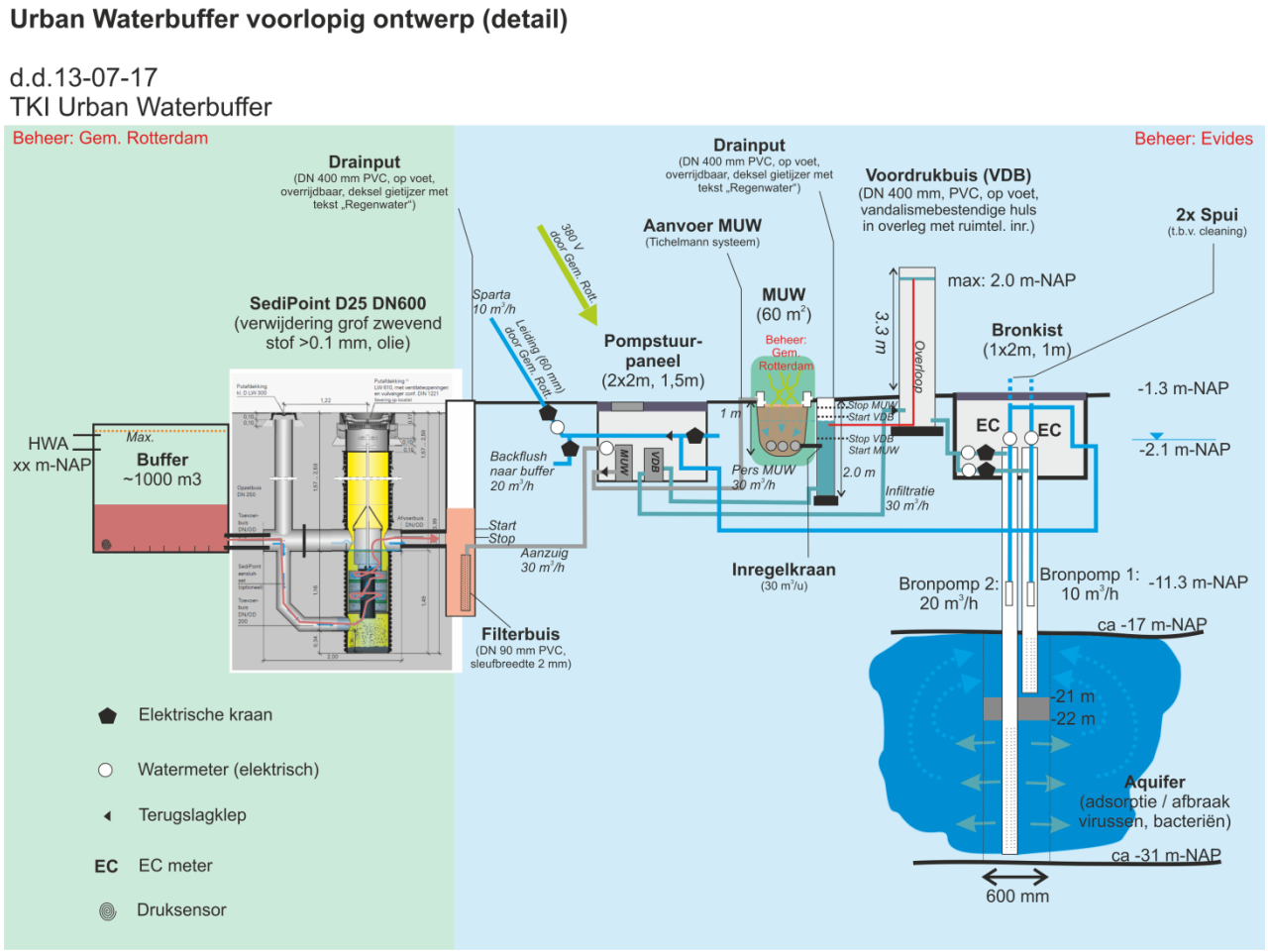

Figuur 13: Voorlopig ontwerp en verdeling beheer UWB Spangen

Na het 1e jaar wordt door de partijen het functioneren, technisch en financieel geëvalueerd. Op basis van de evaluatie besluiten de partijen hoe levering en beheer worden vormgegeven. De intentie is dat gemeente Rotterdam eigenaar is van de installatie en het beheer wordt uitgevoerd door Evides.

4.2 Beheer en onderhoud door gemeente

Uit figuur 14 volgt dat de gemeente verantwoordelijk is voor de riolering, het krattenveld en MUW (onderdeel van de voorzuivering). De gemeente is vanaf de start verantwoordelijk voor dit beheer. Hiervoor de volgende werkzaamheden voorzien:

Riolering:

- Jaarlijks uitzuigen kolken HWA
- Jaarlijks uitzuigen Sedipoint

Krattenveld

- Uitvoeren inspectie bij indicatie lekkage

MUW
Het beheer en onderhoud van de MUW is voorzien op drie punten:

- Het schoonhouden van het filter door half-jaarlijkse controle om vervolgens redelijkerwijs te besluiten om afval te verwijderen. Door de opstaande rand en het rooster zal groot blad en restafval grotendeels worden voorkomen. Uitneembare roosters zijn daarmee wel van belang
- Het snoeien van de vegetatie. Dit is voorzien om 1 x per jaar uit te voeren, boven het rooster.
- Een jaarlijkse controle van de openingen en het functioneren van de goten.

4.3 Beheer en onderhoud door Evides

Het beheer en onderhoud van overige delen zal 1e jaar worden uitgevoerd door B-E de Lier (binnen TKI –project)

- Jaarlijks nalopen volledige installatie cf. checklist (zie bijlage)
- IJken sensoren
- Vastleggen standen en functioneren watermeters
- Nalopen filters
- Testen werking alle elektrische afsluiters
- Rapporteren aan Evides
- Jaarlijks regenereren bron, indien nodig.
- Vervangen pompen bij niet-functioneren of op indicatie van Evides

Na het 1e jaar zal waarschijnlijk Evides het beheer uitvoeren (in overleg met gemeente):
De volgende werkzaamheden zijn voorzien

- Inrichten van administratieve systeem:
  - Inrichten onderhoudsbeheersysteem met assets en procesdata
  - Inrichten storingsafhandeling, binnen en buiten kantoortijden.
- Ontvangen storingsmeldingen
  - Aansturen installateur bij noodzakelijke reparaties
- Ontvangen en verwerken gegevens (eerste jaar binnen TKI, samen met KWR)
- Aanpassen bedrijfsvoering op basis indicaties
- Bemonstering en analyse infiltratie en levering
- Evaluatie en rapportage aan bevoegd gezag (eerste jaar binnen TKI, samen met KWR), waarbij minimaal gerapporteerd wordt:
  - de verpomping van water (in / uit de ondergrond): in m^3 per dag (minimaal 365 automatische metingen of per 15 minuten (=meetfrequentie))
  - de geïnfiltreerde waterkwaliteit op basis van chemische analyses (minimaal 2x per jaar), zie paragraaf 3.1:

- de geleverde waterkwaliteit (macrochemisch, microbiologisch) op basis van chemische analyses (minimaal 4x per jaar), zie paragraaf 3.2;
- de EC van het infiltratiewater en het winwater gedurende het jaar (geautomatiseerde meting, iedere 15 minuten)

- Administratie
  - Kosten beheer en onderhoud
  - Afrekening op basis levering aan Sparta (en evt. andere afnemers).

Gemeente Rotterdam, KWR en Evides organiseren dat alle relevante data van de installatie en de bedrijfsvoering bij alle partijen terecht komt die dit voor een goed functioneren nodig hebben.

4.4 Beheer en onderhoud door Sparta/betrokken Spartaan

Na iedere wedstrijd:

- Nalopen MUW filter: verwijderen vuil (plastic, etc.)

Voorkomen:

- Gebruik pesticiden t.b.v. onkruidbestrijding op het terrein (i.v.m. vervuiling infiltratiewater)
- Lozing van andere stoffen dan hemelwater op de HWA (bijv. bij de kolken)
- Aandacht houden bij werkzaamheden in het stadion, om te voorkomen dat afvalwater in het regenwatersysteem komt.

4.5 Ondervangen van erkende risico's

Tabel 9: Beheersmaatregelen op basis indicatie (waargenomen tijdens monitoring volgens hoofdstuk 3)

Waarde / signaal	**Beheersmaatregel**
EC infiltratiewater > 200 uS/cm	Inspectie lekkage kratjesbuffer
Toename infiltratiedebiet tijdens droogte	Inspectie lekkage kratjesbuffer
Infiltratiecapaciteit <80% initiële infiltratiecapaciteit	Verhogen frequentie backflush en monstername op verstoppingsparameters. Controleren voorzuivering
EC winwater > 400 uS/cm	Stopzetten levering en controleren concentratie Fe en hardheid. Bij overschrijding levering stopzetten tot dat er weer 500 m^3 geinfiltreerd is
Levering MUW < 20 m^3/uur	1. Controleren toestroom vanaf Sedipoint 2. Verwijderen evt. vuillaag boven op MUW

Tabel 10: Ondervanging onderkende risico's

Risico	Ondervanging	Partij, die actie ondernemen
Urineren in HWA / MUW	Functioneren MUW en bodempassage: geen levering aan Sparta zonder MUW+bodempassage. Automatisch overschakelen op levering drinkwater	Evides
Lekken brandstof / olie	Analyses Infiltratiebesluit ter signalering. Functioneren MUW en bodempassage: geen levering aan Sparta zonder MUW+bodempassage . Automatisch overschakelen op levering drinkwater	Evides
Lozen vet in HWA	Voorkomen ongewenste lozingen op HWA rondom stadion	Sparta
Pesticiden in HWA bij onkruidbestrijding	Geen gebruik pesticiden in het gebied dat afwatert op HWA	Sparta en Gem. Rotterdam
Beschadiging en daardoor lekkage folie kratjesbuffer	Vaststellen extra draaiuren infiltratie tijdens droogte en slechtere waterkwaliteit (hogere EC).	Evides
Installatie (infiltratie en winning) werkt niet, wel buffer instandhouden	Pomp bij krattenveld om buffer te kunnen legen	Gem. Rottterdam
Brandschade aan pompinstlaatie	Verzekering afsluiten	Gem. Rottterdam

4.6 Kosten per partner

Hierbij wordt alleen het watertechnische gedeelte beschouwd (beheer en onderhoud, niet vervanging), niet de kosten voor de herinrichting van de buitenruimte. Het betreft hier de kosten voor het 1e jaar (pilotfase). Na het 1e jaar wordt eea geevalueerd door de gemeente Rotterdam en worden de kosten nogmaals gespecificeerd.

Tabel 11: Kostendrager per onderdeel (na 1 jaar)

Onderdeel	Kostendrager
Riolering, kratjes tot en met Sedipoint, inclusief analyse vul-graad kratjesbuffer	Gemeente Rotterdam
Energievoorziening: vastrecht aansluiting stroom Stedin (400 V: ca. 1000 euro per jaar) en per kWh.	Gemeente Rotterdam
Infiltratie- en terugwininstallatie ('ASR': bron, pompen, leidingwerk na Sedipoint tot aan Sparta, behoudens de MUW): reparaties, onderhoud infiltratiebron, compliance, jaarlijkse evaluatie infiltratie en winning (aan te leveren aan Rotterdam & Delfland).	Evides
MUW (filter aan maaiveld): van inkomend tot uitgaand water (leidingwerk). Inclusief vegetatie	Gemeente Rotterdam

5. Opbrengsten

5.1 Verrekening kosten Evides aan afnemer

1e jaar: drinkwaterprijs berekenen. Na 1 jaar evalueren en kosten/baten overzicht opstellen.

Opties na jaar 1:

- Baten>kosten, dan a) watertarief bij stellen, of b) “overschot” aanwenden om leveringsinstallatie te bekostigen.
- Baten=kosten,
- Kosten> baten, geen rendabele business case uit financiële optiek. Nader besluiten of/hoe door te gaan.

5.2 Afspraken (onvoorziene) investeringen

Eigendom blijft bij Gemeente Rotterdam. Investeringen buiten beschreven onderhoudskosten aan de infiltratie en winvoorziening zijn voor Gemeente Rotterdam.

6. Juridische aspecten

6.1 Borging instandhouding UW

De UWB zal worden opgenomen in het beheersysteem van de gemeente Rotterdam. Daarmee wordt geborgd dat het systeem zichtbaar is bij een KLIC-melding etc.

6.2 Minimale levering en afname van water

Levering is gebonden aan natuurlijke variatie (neerslag bepaalt opbouw van watervoorraad). Wanneer onvoldoende water kan worden teruggewonnen, dan wordt overgestapt op drinkwater, tegen drinkwatertarief. Er is geen leveringsminimum.

Afname: voor besproeiing van het veld gebruikt Sparta water uit de UWB, mits aan kwaliteitseisen is voldaan (paragraaf 3.2).

6.3 Kwaliteit van het af te leveren water

De kwaliteit van het water wordt geborgd door middels de voorgenomen monstername en analyses door Evides gecontroleerd. Zodra uit analyse blijkt dat de kwaliteitseisen niet worden gehaald, dan wordt door Evides binnen 3 werkdagen overgeschakeld worden op levering van drinkwater.

6.4 Aansprakelijkheid waterkwaliteit

Infiltratie

Vergunninghouder van de activiteit (infiltratie) binnen Waterwet (eigenaar: Gem. Rotterdam) is verantwoordelijk voor de infiltratiewaterkwaliteit. Het beheer (inclusief monitoring) wordt uitbesteed aan Evides. Deze partij dient zich dus aan de voorschriften uit de vergunning te houden en de vereiste monitoring en ontworpen voorzuivering uit te voeren. Wanneer blijkt dat infiltratiewaterkwaliteitseisen niet gehaald worden, ondanks juist gebruik van de voorzuivering, dan is dit de verantwoordelijkheid van de vergunninghouder (Gem. Rotterdam).

Levering

Evides: borgen dat het te leveren water voldoet aan de samenstelling bij levering aan de samenstelling zoals benoemd in §3.2 en dat tijdig wordt overgeschakeld op drinkwater.

6.5 Eigendom en zeggenschap ondergrondse berging

Eigendom: Gemeente Rotterdam

Operationele zeggenschap komt te liggen bij Evides. Op basis van jaarevaluaties van de installatie wordt jaarlijks in overleg nagegaan of bedrijfsmatige aanpassingen van installatie nodig zijn (bijvoorbeeld wanneer waterberging t.b.v. voorkomen wateroverlast niet optimaal wordt benut door de infiltratie met de UWB) .

6.6 Calamiteiten

Lekkage van auto
Brand op P-plaats
Lozing afval op HWA.

Zie paragraaf 6.3 met betrekking tot infiltratiewaterkwaliteit.
In de risicoanalyse op waterkwaliteit wordt ook naar deze aspecten gekeken. Ik heb nog geen antwoord van mijn collega's op dit punt.

6.7 Evaluatie

Na het eerste jaar, evalueren we met elkaar binnen TKI Urban Waterbuffer:

- Technische werking, functioneert de technische installatie conform ontwerp
- Evaluatie van de onderhoudsinspanningen (uren, activiteiten, dataverwerking etc.)
- Bijdrage aan voorkomen wateroverlast en vergroten zoetwaterbeschikbaarheid
- Welke kosten zijn gemaakt (beheer en onderhoud, monitoring, energie, etc.) en wat zijn de inkomsten
- Evaluatie van waterkwaliteit, infiltratie en levering, effecten op de omgeving

BIJLAGE 1

Bijlage 1 Infiltratiebesluit bodembescherming (behoort bij artikel 3, eerste lid, van het Infiltratiebesluit bodembescherming)

Toetsingswaarden voor het te infiltreren water

nr.	Stof	eenheid	Toetsingswaarde (opgelost)[1]
	MACRO PARAMETERS		
1	zuurgraad (pH)	–	– 2
2	Zwevende stof	mg/l	0,5 [3]
3	calcium (Ca^{++})	mg/l	– [2]
4	chloride (Cl^-)	mg/l	200 [2 3]
5	waterstofcarbonaat (HCO_3^-)	mg/l	– [2]
6	natrium (Na^+)	mg/l	120 [2 3]
7	ammonium (NH_4^+)	mg/l-N	2,5
8	nitraat (NO_3^-)	mg/l-N	5,6 [2 3]
9	totaal-fosfaat (PO_4^{2-}-tot)	mg/l-P	0,4
10	sulfaat (SO_4^{2-})	mg/l	150 [2]
11	fluoride (F^-)	mg/l	1
12	cyaniden totaal (CN (tot))	µg/l	10
	ZWARE METALEN		
13	arseen (As)	µg/l	10
14	barium (Ba)	µg/l	200 [3]
15	cadmium (Cd)	µg/l	0,4
l6	cobalt (Co)	µg/l	20
l7	chroom (Cr)	µg/l	2
18	koper (Cu)	µg/l	15
19	kwik (Hg)	µg/l	0,05
20	nikkel (Ni)	µg/l	15
2l	lood (Pb)	µg/l	15
22	zink (Zn)	µg/l	65
	BESTRIJDINGSMIDDELEN		
23	som van de bestrijdingsmiddelen	µg/l	0,5 [4]
	Organochloorbestrijdingsmiddelen		
24	som (org.chl.bestr.mid.)	µg/l	0,1
25	Endosulfan	µg/l	0.05
26	α-HCH	µg/l	0.05
27	-HCH (lindaan)	µg/l	0.05
28	DDT (incl.DDD en DDE)	µg/l	0.05
29	Dichloorpropeen	µg/l	0.05
30	Aldrin	µg/l	0,05

3l	Dieldrin	µg/l	0.05
32	Endrin	µg/l	0.05
33	Heptachloor	µg/l	0.05
34	Heptachloorepoxide	µg/l	0.05
35	Hexachloorbutadieen	µg/l	0.05
36	Hexachloorbenzeen	µg/l	0.05
	Organofosforbestrijdingsmiddelen		
37	azinfos-methyl	µg/l	0,1
38	Dichloorvos	µg/l	0,1
39	Dimethoaat	µg/l	0,1
40	Mevinfos	µg/l	0,1
41	Parathion	µg/l	0,1
	Triazines/triazinonen/aniliden		
42	Atrazine	µg/l	0,1
43	Simazin	µg/l	0,1
44	Metolachloor	µg/l	0,1
	Chloorfenoxyherbiciden		
45	2-methyl-4-chloorfenoxy-azijnzuur (MCPA)	µg/l	0,1
46	Mecoprop	µg/l	0,1
47	2,4-dichloorfenoxy-azijnzuur (2,4 D)	µg/l	0,1
	Ureumherbiciden		
48	Chloortoluron	µg/l	0,1
49	Isoproturon	µg/l	0,1
50	Metoxuron	µg/l	0,1
51	Linuron	µg/l	0,1
	Chloorfenolen		
52	Trichloorfenolen	µg/l	0,1
53	Tetrachloorfenol	µg/l	0,1
54	Pentachloorfenol	µg/l	0,1
	Diversen		
55	Dinoseb	µg/l	0,1
56	2,4 dinitrofenol	µg/l	0,1
57	Bentazon	µg/l	0,1
	OLIE		
58	minerale olie	µg/l	200
	POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN (PAK's)		
59	Naftaleen	µg/l	0,1
60	Anthraceen	µg/l	0,02
61	Fenanthreen	µg/l	0,02
62	Cryseen	µg/l	0,02

63	Fluorantheen	µg/l	∑ 0,1
64	benzo(a)anthraceen	µg/l	
65	benzo(k)fluorantheen	µg/l	
66	benzo(a)pyreen	µg/l	
67	benzo(ghi)peryleen	µg/l	
68	indeno(l23cd)pyreen	µg/l	
	GEHALOGENEERDE KOOLWATERSTOFFEN		
69	Trichlooretheen	µg/l	0.5
70	Tetrachlooretheen	µg/l	0.5
71	trihalomethanen (THM's)	µg/l	2 [5]
72	Dichloorfenolen	µg/l	0,5
73	adsorbeerbare organische halogeenverbindingen (AOX)	µg/l	30 [6]

[1] De toetsingswaarde voor zwevende stof betreft de niet opgeloste hoeveelheid materiaal.
[2] Punt van aandacht bij de vergunningverlening i.v.m. lokale situatie.
[3] In het infiltratiewater mag 70 dagen per jaar een concentratie aanwezig zijn boven de hier genoemde, waarbij de volgende maxima niet overschreden mogen worden: zwevende stof 2 mg/l; Cl^- 300 mg/l; Na^+ 180 mg/l en NO_3^{2-} 11,2 mgN/l; Ba 300 µg/l.
[4] Dit betreft de som van de concentraties van de in deze lijst genoemde bestrijdingsmiddelen, waarbij bepalingen waarvan het meetresultaat < detectiegrens is, een meetresultaat O wordt toegekend.
[5] THM te bepalen als som van de concentraties van chloroform, broomdichloormethaan, dibroomchloormethaan en bromoform. Als een transportchloring wordt toegepast, is het toegestane maximum 70 µg/l.
[6] Als een transportchloring wordt toegepast, is het toegestane maximum 100 µg/l.

Checklist Onderhoud OndergrondseWaterBerging

Bedrijf	:		**! Ijzer meten**	:	
Adres	:		Aantal bronnen	:	
Plaatsnaam	:		Onderhoudscontractnr.		
Uitvoeradres	:		Seizoen OH	:	
Debiteurnr.	:		Serviceopdrachtnr.	:	
Contactpersoon	:		Paraaf /Naam Monteur	:	
Mobiel nummer	:		Stamgegevenslijst	:	
Deurcode	:			:	
	:		Handtekening Klant	:	
Datum uitvoering	:				

Onderhouds punten OWB		**Opmerkingen/bijzonderheden**
Overleg met klant/aandachtpunten **unit stop voor OH !!!????**	❑	
Alarm cirquit getest intern/extern	❑	
Handkranen en paneelschak./ standen noteren	❑	
Filter staand UDI controle/ onderhoud/	❑	
Zand Filter UDI controle/ onderhoud/zandstatus	❑	
Unit controle op lekkages en conditie eventueel schoonmaken	❑	
Standen watermeter bron uit / bron 1/2//3 noteren*	❑	
Standen watermeter bronnen in / noteren	❑	
Pompen check afstellingen/Lowara/Alpha / Goan vetpot aandraaien.Molykote BR2plusvet	❑	
Thermostaten van alle pompen getest 40 a 45 ℃	❑	
Mano meters /Flowkegels schoonmaken/gecontroleerd	❑	
(>75cm aktie) Open Zandbed/Afdekzeil status/ cm. tot rand/advies	❑	
	❑	
Bronkisten/Voordrukbuizen 1/2/3 controleren en ontluchten*	❑	
Vlotterkist (en) 1/2/3 niveaus gecontroleerd/getest	❑	
Bacterie pomp gecontroleerd/vlotter getest	❑	
Fitervulpomp/kraan (en) gecontroleerd/getest/ flowdebiet stand	❑	
Bron infiltratie (en)1/2/3 gecontroleerd/getest/infiltratie flowdebiet	❑	
Bron retour kraan (en) en flow gecontroleerd/getest	❑	
Voordrukbuis(en) en pompgecontroleerd op druk vervuiling	❑	
Bron uit pomp (en) en flow gecontroleerd/getest	❑	
Nivoprocessor algemeen gecontroleerd/getest	❑	
EC meetbuis/processor Bron uit 1/2/3 schoonmaken/ontkalken/kalibreren	❑	
Schakelkast visuele controle, voedingskabel, tekeningen /installaiemap/schakelaars/signaallampjes/filters ventilator *		
Control punten OWB na Onderhoud		
Terugspoelcyclus Zandfilter (s) test via drukcontrole /hand/flowcontact/draaiuren*	❑	
Controle /flowdebieten en atometers	❑	
Test cyclus compleet draaien	❑	
Alarm,handkranen, paneelschak./in juiste stand afgeleverd	❑	
	❑	

*Indien aanwezig/doorstrepen wat niet uitgevoerd NVT (Niet Van Toepassing

bron uit EC	40mtr	30mtr	20mtr	10mtr
1				
2				
3				

Basis Checklist V 200410 Onderhoud OWB unit 7-4-2017

Printdatum
19-9-2017

Bijlage 2, kostenraming Waterbuffer Spartaterrein Spangen

Kosten		onvoorzien		
Infiltratiebron (Schijf BV) *	15000	3500	23%	100% gem. Rotterdam
Installatietechniek (B-E de Lier) *	84000	5000	6%	100% gem. Rotterdam
Voorzuivering MUW (Field Factors) *	50000	5000	10%	100% gem. Rotterdam
Zitrand MUW+ *	13000	2000	15%	100% gem. Rotterdam
Subtotaal Installatie en Waterfilter	162000	15500	10%	100% gem. Rotterdam
Civiele deel directe kosten (oa grondwerk en kratten)	449307	89861	20%	
Civiele deel indirecte kosten (oa grondwerk en kratten)	58130			100% gem. Rotterdam
Veld groot kunstgras ontmantelen en nieuw plaatsen	224206			
Subtotaal bws	893643	105361	12%	100% gem. Rotterdam
Legeskosten (ingraving vergunning)	7500			100% gem. Rotterdam
Totaal bws	901143	105361	**1006504**	100% gem. Rotterdam
Engineeringskosten voorbereiding	68147	0		
Engineeringskosten uitvoering	23356	0		
Engineeringskosten veld	39460			
Projectmanagement	50999	0		
Adviseur	32214	0		
Totaal engineering IGR	214176	0	**214176**	
Engineeringskosten KWR/Fieldfactors	137500	0		100% TKI Watertechnologie
Investeringskosten	1252819	105361	**1358180**	"+-20% bij 70% betrouwbaarheid

Dirk Enzlin
Projectleider
Gemeente Rotterdam
Stadsontwikkeling
Project Management & Engineering
Waterbouw & Civiele Infra
De Rotterdam, Wilhelminakade 179
Postbus 10902 3004 BC Rotterdam
Mobiel 06-53297450
Website www.rotterdam.nl

* Wordt door KWR aanbesteed

De prijzen zijn excl. BTW.

Samenwerkingsovereenkomst hemelwaterbuffer Sparta Rotterdam

1. De publiekrechtelijke rechtspersoon: **Hoogheemraadschap van Delfland**, zetelende te Delft, te dezer zake rechtsgeldig vertegenwoordigd door de dijkgraaf, mr. M.A.P. van Haersma Buma, verder te noemen: "*Delfland*",

en

2. De publiekrechtelijke rechtspersoon: **Gemeente Rotterdam**, zetelende te Rotterdam, te dezer zake rechtsgeldig vertegenwoordigd door De gebiedsmanager, Gebied Centrum en Delfshaven, M.M.N. Groeneweg, verder te noemen: "*Rotterdam*",

Delfland en Rotterdam tezamen verder te noemen: "*partijen*",

Overwegende dat:

i Rotterdam voornemens is om in de onmiddellijke nabijheid van het Sparta Stadion een hemelwaterbuffer (Urban Water Buffer Sparta) te realiseren;

ii de hemelwaterbuffer tot doel heeft om het dak van het Sparta Stadion zoveel als de capaciteit van die hemelwaterbuffer dat toelaat af te koppelen van de gemeentelijke riolering en het van dat dak afkomstige hemelwater tijdelijk vast te houden, te zuiveren en vervolgens te infiltreren in het eerste grondwatervoerend pakket, teneinde het daaruit weer te kunnen terugwinnen;

iii de hemelwaterbuffer bestaat uit een tweetal hoofdonderdelen, te weten
   a. een krattenberging met een capaciteit van circa 1.000 m3, en
   b. een installatie voor de zuivering en infiltratie van het vastgehouden water;

iv Rotterdam op grond van artikel 3.5 van de Waterwet verantwoordelijk is voor een doelmatige inzameling en verwerking van het hemelwater;

v de polder Oud-Mathenesse, waarin het Sparta Stadion is gelegen, uit oogpunt van waterhuishouding complex is, in zoverre dat sprake is van veel verharding en de mogelijkheid voor Delfland tot de realisatie van meer waterberging of oppervlaktewater, een en ander als bedoeld in artikel 1 van de Waterwet, sterk beperkt is;

vi met de hemelwaterbuffer – en meer in het bijzonder de daarvan deeluitmakende krattenberging - ook rechtstreeks kwantificeerbare verantwoordelijkheden en belangen van Delfland zijn gediend, te weten:
   a. het ontlasten van de Spaansebocht, in beheer bij Delfland, bij piekbuien;
   b. het voorkomen van overstorten van rioolwater op oppervlaktewater bij piekbuien;

vii afkoppeling als bedoeld onder ii voorts bijdraagt aan de vermindering van dun influent naar de afvalwaterzuivering;

viii Delfland om de onder vi en vii genoemde redenen bereid is Rotterdam een financiële bijdrage te verstrekken aan de krattenberging, op voorwaarde van instandhouding, gebruik en monitoring van deze vasthoudfaciliteit;

Verklaren te zijn overeengekomen als volgt:

Artikel 1 Financiële bijdrage en voorschot

1.1 De financiële bijdrage bedraagt maximaal EUR 200.000,-- en wordt nader vastgesteld aan de hand van de criteria in de navolgende leden.

1.2 Het in het vorige artikellid genoemde bedrag is gebaseerd op een geraamde aanneemsom voor (enkel) de krattenberging met een capaciteit van 1.000 m3 van EUR…… exclusief BTW.

1.3 De financiële bijdrage zal worden bepaald op basis van de formule: [([A x B]/ C)/D] x E, waarbij:
A = de in het eerste lid genoemde maximale financiële bijdrage;
B = de daadwerkelijk overeengekomen aanneemsom exclusief BTW voor enkel de krattenberging, doch niet hoger dan de in het tweede lid genoemde geraamde aanneemsom exclusief BTW voor enkel de krattenberging;
C = de in het tweede lid genoemde geraamde aanneemsom exclusief BTW voor enkel de krattenberging;
D = 1.000
E = het daadwerkelijk gerealiseerde aantal kubieke meters krattenberging, afgrond naar boven op een geheel cijfer.

Artikel 2 BTW

2.1 Indien Rotterdam ter zake van de haar in rekening gebrachte BTW over de aanneemsom en verdere kosten van de krattenberging geen beroep doet of kan doen op het BTW-compensatiefonds, zal dat niet leiden tot aanpassing van de op grond van deze overeenkomst vast te stellen of vastgestelde financiële bijdrage.

2.2 Voor het geval de belastingdienst mocht oordelen dat Delfland uit hoofde van deze overeenkomst BTW-belaste prestaties ontvangt van Rotterdam, ramen partijen de waarde van die prestaties exclusief BTW op basis van de formule: [(100 x 100)/(100 + BTW-percentage)] x de op basis van artikel 1.3 bepaalde financiële bijdrage.

Artikel 3 Accountantsverklaring, afrekening en betaling, voorschot

3.1 Rotterdam zal aan Delfland schriftelijk rekening en verantwoording afleggen van de aanleg van de krattenberging. De rekening en verantwoording gaan vergezeld van een goedkeurende accountantsverklaring.

3.2 De financiële bijdrage zal eerst na ontvangst van de in lid een bedoelde rekening en verantwoording en accountantsverklaring worden vastgesteld. Rotterdam verschaft Delfland alle informatie en bescheiden die Delfland daartoe verder nodig acht.

3.3 Indien gewenst, verstrekt Delfland Rotterdam een voorschot ten behoeve van het voldoen van termijnen van de aannemer(s) die met de aanleg van de krattenberging wordt (worden) belast. Over de terugbetaling van teveel ontvangen voorschotten is Rotterdam geen rente verschuldigd, anders dan wanneer zij in verzuim is met terugbetaling binnen de daartoe door Delfland gestelde termijn.

Artikel 4 Instandhouding

4.1 Partijen gaan ervan uit dat de technische levensduur van de krattenberging vijftig jaar bedraagt.

4.2 Rotterdam zal, voor zover nodig, de bestemming (bestemmingsplan/ omgevingsplan) van de locatie waar de krattenberging is voorzien in overeenstemming brengen en gedurende de in het eerste lid genoemde termijn in overeenstemming houden met de krattenberging. Zij zal de krattenberging voorts opnemen in haar rioleringsplannen, hemelwaterbeheersplannen, en dergelijke, en die in geval van herziening van die plannen daarin opgenomen houden. Zij zal voorts afzien van medewerking, planologisch en anderszins, van ontwikkelingen die met zich brengen dat de krattenberging geheel of gedeeltelijk moet worden verwijderd of buitenwerking gesteld.

Artikel 5 Kwalitatieve verplichting

5.1 Partijen komen overeen dat Rotterdam de aanleg, aanwezigheid en instandhouding van de krattenberging op de locatie die daarvoor is voorzien zal dulden en zal nalaten enige handeling te verrichten die aan die aanleg, aanwezigheid en instandhouding in de weg staat, een en ander gedurende vijftig jaar na de dag waarop de krattenberging in gebruik wordt genomen.

5.2 Partijen komen overeen dat ook opvolgende eigenaren van de in lid 1 bedoelde locatie, alsook alle gebruikers van die locatie, ongeacht de benaming van hun gebruiksrecht, aan de in lid 1 genoemde verplichting tot dulden en nalaten gehouden zijn.

5.3 De voor de werking van het bepaalde in lid 2 vereiste notariële akte zal worden verleden binnen twee maanden na de dag waarop de krattenberging in gebruik wordt genomen. Indien vereist, of indien de notaris zulks aangewezen acht, zullen partijen daartoe een aanvullende obligatoire overeenkomst sluiten. In de notariële akte en, in voorkomend geval, de aanvullende obligatoire overeenkomst zal in elk geval de kadastrale aanduiding van de locatie waarop de krattenberging is voorzien c.q. is gerealiseerd worden opgenomen. De kosten van de notariële akte zijn voor rekening van Delfland.

Artikel 6 Terugbetaling

6.1 Voor elk jaar - of gedeelte daarvan – dat de ondergrondse krattenberging eerder dan bij het einde van de door partijen voorziene technische levensduur van vijftig jaar, te rekenen vanaf de dag na die van ingebruikname van de krattenberging, door Rotterdam of een eventuele rechtsopvolger buiten gebruik wordt gesteld (anders dan voor onderhoud of aanpassingen) zal Rotterdam één vijftigste deel van de uit hoofde van deze overeenkomst ontvangen financiële bijdrage terugbetalen aan Delfland.

6.2 Bedragen tot terugbetaling waarvan Rotterdam op grond van het eerste lid is gehouden worden vermeerderd met de wettelijke handelsrente ex artikel

6:119a Burgerlijk Wetboek, te rekenen vanaf de dag van ontvangst van de financiële bijdrage tot die waarop de terugbetaling plaatsvindt.

Artikel 7 Delen resultaten monitoring

7.1 Rotterdam zal de resultaten van de monitoring van de onder i bedoelde hemelwaterbuffer delen met Delfland.

7.2 Indien Delfland bepaalde data die kunnen worden verkregen door middel van monitoring van de hemelwaterbuffer wenst te ontvangen, zal Rotterdam zoveel als redelijkerwijs mogelijk is meewerken aan het verzamelen en beschikbaar stellen aan Delfland van die data.

Artikel 8 Communicatie

8.1 Rotterdam zal in alle communicatieuitingen die betrekking hebben op de onder i bedoelde hemelwaterbuffer tot uitdrukking brengen dat de krattenberging mogelijk wordt dan wel is gemaakt met financiële steun van Delfland. Voorts zullen uitingen in de openbare ruimte, zoals bill boards, banners en spandoeken, met betrekking tot de hemelwaterbuffer door Rotterdam worden voorzien van het logo van Delfland, het wapen van Hoogheemraadschap van Delfland, dat daartoe door Delfland beschikbaar zal worden gesteld.

8.2 Delfland is gerechtigd om in zijn eigen communciatieuitingen melding te maken van de onder i bedoelde hemelwaterbuffer en aan zijn financiële bijdrage aan de krattenberging.

Artikel 9 Geschillen

9.1 Geschillen naar aanleiding van deze overeenkomst zullen uitsluitend worden berecht door de bevoegde rechter te Den Haag, onverminderd het recht van partijen om aan een bevoegde rechter te Den Haag bij provisionele vordering of in kort geding een voorlopige voorziening te vragen.

OPTIONEEL, AFHANKELIJK VAN WANNEER DE OVEREENKOMST WORDT GETEKEND (VOOR OF NA VV)

Artikel 10 Opschortende en ontbindende voorwaarde

10.1 Deze overeenkomst wordt aangegaan onder de opschortende voorwaarde dat de Verenigde Vergadering van Delfland in 2017 instemt met de verlening van de financiële bijdrage overeenkomstig deze overeenkomst.

10.2 Deze overeenkomst is van rechtswege ontbonden indien en zodra de Verenigde Vergadering van Delfland besluit niet in te stemmen met de verlening van de financiële bijdrage overeenkomstig deze overeenkomst.

10.3 Deze overeenkomst is voorts op 1 januari 2018 van rechtswege ontbonden, indien de Verenigde Vergadering van Delfland niet uiterlijk op 31 december 2017 heeft ingestemd met de verlening van de financiële bijdrage overeenkomstig deze overeenkomst.

Aldus overeengekomen, in tweevoud opgemaakt en ondertekend:

Te Delft op 2017	Te Rotterdam op 2017
Namens het Hoogheemraadschap van Delfland, De dijkgraaf,	Namens de gemeente Rotterdam: De gebiedsmanager, Gebied Centrum en Delfshaven,
Mr. M.A.P. van Haersma Buma	M.M.N. Groeneweg

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp: ondergrondse Waterberging Sparta, te Rotterdam
Dossiernummer: 270

Gevraagd besluit D&H 10 oktober 2017:

1. De Verenigde Vergadering te verzoeken om het investeringsplan ter hoogte van € 200.000,- vast te stellen en het uitvoeringskrediet van € 200.000 beschikbaar te stellen voor de bijdrage aan de gemeente Rotterdam ten behoeve van ondergrondse krattenberging van 1.000 m3, die deel uitmaakt van de innovatieve ondergrondse stedelijke waterberging onder het Spartaplein.
2. De samenwerkingsovereenkomst "Hemelwaterbuffer Sparta Rotterdam" tussen de gemeente Rotterdam en Delfland aan te gaan, onder voorwaarde dat VV instemt met de bijdrage.

1. Probleemstelling - context

Delfland is sinds een aantal jaren actief betrokken bij verkenningen rondom Ondergrondse Waterberging (OWB): de opslag van overtollig regenwater in de (diepere) ondergrond. Delfland doet dit in het kader van de afspraken op het gebied van Klimaatadaptatie uit het coalitieakkoord: verduurzaming van de hoeveelheid zoetwater voor de regio, als ook het voorkomen van wateroverlast.

Vanuit het TKI (Topconsortium Kennis en Innovatie) subsidie traject Watertechnologie van de Topsector Water, doet Delfland mee in het project TKI-Urban Waterbuffer In dit onderzoekstraject wordt met 10 partners samengewerkt en wordt onderzocht hoe regenwater in een gebied langer en effectiever vastgehouden kan worden in de ondergrond, bij voorkeur om het later te hergebruiken.

Binnen het gebied van Delfland wordt een opstelling gerealiseerd in Rotterdam, in de wijk Spangen (bij het Sparta stadion). Vanuit het TKI project wordt hierbij heel nauw samengewerkt tussen adviesbureau KWR Water, drinkwaterbedrijf Evides, Delfland en de gemeente Rotterdam. Het gaat hier om het opslaan van hemelwater in de diepere ondergrond, zodat daar een buffer schoon water ontstaat, waarmee het (kunst)gras van het Sparta stadion kan worden besproeid. Dit gebeurt nu met leidingwater.

In de eerste fase van het TKI project zijn de locatie, waterbalans, voorlopig ontwerp en verwachte kosten in beeld gebracht. Het daadwerkelijk realiseren van de techniek wordt nu door de gemeente Rotterdam uitgevoerd en bekostigd. Onderdeel van deze techniek is het inzamelen van afgekoppeld regenwater in een buffer (waterberging) nabij maaiveld d.m.v.

plastic kratjes (zgn ondergrondse krattenberging). Vervolgens wordt het water geïnfiltreerd en opgeslagen in de diepere ondergrond.

De bergingscapaciteit van de ondergrondse krattenberging heeft een omvang van circa 1.000 m3. Hiermee wordt de kans op wateroverlast in de polder Oud-Mathenesse verkleind.

Vanuit een combinatie van opgave, betrokkenheid in de omgeving en samenwerking in het deelgemeentelijk waterplan heeft de gemeente Rotterdam aan Delfland een bijdrage gevraagd voor de aanleg van de ondergrondse krattenberging.

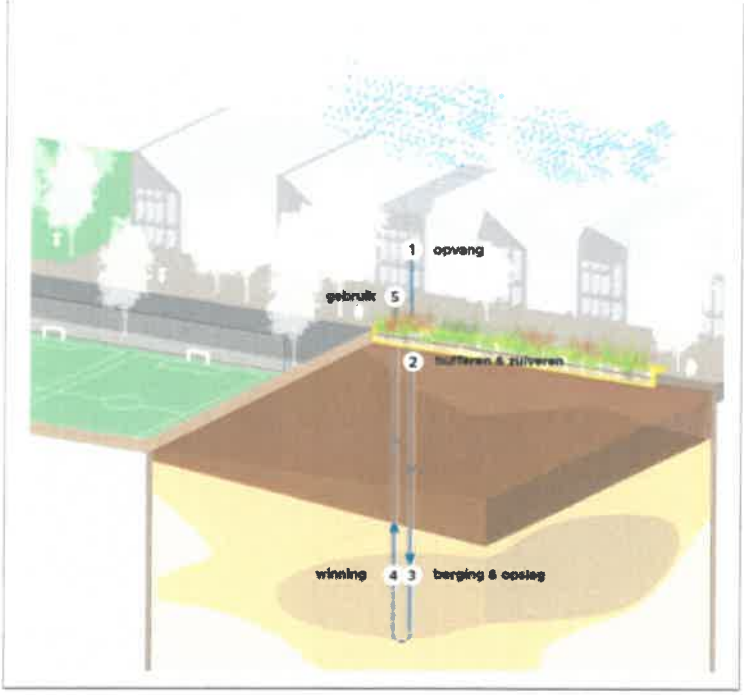

2. Beoogd effect

Met de bijdrage van Delfland wordt de aanleg van de ondergrondse krattenberging van 1.000 m^3 onder het Spartaplein mogelijk gemaakt. De ondergrondse berging sluit goed aan bij de eerdere investeringen in deze polder en versterkt de goede werking daarvan. Hiermee wordt bereikt dat:

- het oppervlaktewatersysteem in de wijk wordt ontlast;
- de waterkwaliteit van het oppervlaktewater verbetert;
- er minder schoon of rioolvreemd water naar de AWZI of naar de Nieuwe Maas wordt afgevoerd;
- Delfland kennis opdoet met ondergrondse waterbuffers, zoals beoogd in het TKI voorstel;
- er een positieve bijdrage wordt geleverd aan de ambities die Delfland heeft t.a.v. innovaties in het waterbeheer, het klimaat adaptief inrichten van stedelijk gebied en het vergroten van het waterbewustzijn van de burgers en de betrokken partijen.

3. Kernboodschap

Delfland en de gemeente Rotterdam werken samen aan droge voeten in de stad, een betere waterkwaliteit en een efficiënter watersysteem. De aanleg van de ondergrondse waterberging onder het Spartaterrein levert daar een positieve bijdrage aan. Met de aanleg van het project wordt verwacht dat er nieuwe kennis wordt opgedaan en dat de sponswerking van de stad wordt vergroot.

4. Historie - eerdere besluitvorming

Op gebied van waterhuishouding in de polder Oud-Mathenesse hebben in het verleden de volgende besluiten plaats gevonden:

- VV, 4 juni 2009, no. 724247, vaststelling deelgemeentelijk waterplan Delfshaven, inclusief Investeringsplan voor nieuwe bemaling en aanleg extra wateroppervlak Tjalklaan. Met deze nieuwe gemalen wordt de kans op wateroverlast verkleind, het peilbeheer minder afhankelijk van de overstortbemaling van de gemeente en de waterkwaliteit verbeterd.

Op gebied van innovaties in het waterbeheer en ondergrondse waterberging:

- 2013: betrokkenheid bij twee pilot-studies rondom infiltratie van zoetwater in de diepere ondergrond t.b.v. de gietwatervoorziening in de Glastuinbouw ('s-Gravenzande en Nootdorp).
- 2014: samen met de Provincie Zuid-Holland en KWR heeft Delfland een haalbaarheidsstudie gedaan naar de potenties van OWB voor het gehele Westland.
- 5 januari 2016: Pilot ondergrondse waterbuffer als één van de 10 klimaatadaptieve projecten benoemd in het collegebesluit Aanpak klimaatadapatatie 2016 (voorstel 46636).
- D&H, 6 dec 2016 (voorstel 54084): Deelname onderzoekstraject TKI-UWB vanuit Innovatiefonds.

5. Regelgeving en Beleid

Het onderwerp sluit goed aan bij de beleidsdoelstellingen zoals uitgewerkt in het waterbeheerplan, het coalitieakkoord en de strategieontwikkeling die rondom een aantal thema's plaats vindt.

1. Programmaplan Voldoende Water en deelgemeentelijk waterplan Delfshaven: voorkomen van wateroverlast en het ontvlechten van het oppervlakte watersysteem met het rioleringssysteem.

2. Innovatieagenda: (TKI) onderzocht wordt hoe regenwater in een gebied langer en effectiever vastgehouden kan worden in de ondergrond, bij voorkeur om het later te hergebruiken.

3. Klimaatadaptatie programma: verduurzaming van de hoeveelheid zoetwater voor de regio, als ook het voorkomen van wateroverlast.

6. Financiën

De bijdrage van Delfland wordt gedaan vanuit het programma Watersysteem, Programmalijn Integraal Watersysteem "Waterkwantiteit", omdat het bijdraagt aan het terugdringen van de kans op wateroverlast. Het bedrag van maximaal € 200.000 inclusief BTW, is gebaseerd op een gemiddelde investering per m3 waterberging in stedelijke gebied van €200. De innovatieve waterberging in deze ontwikkeling bedraagt 1.000 m3.

De totale investeringsuitgaven voor Delfland komen daarmee op € 200.000,- inclusief BTW. Het benodigde krediet bedraagt eveneens € 200.000,- inclusief BTW, omdat het hier gaat om een bijdrage aan een andere uitvoeringsorganisatie (gemeente Rotterdam).

Investeringsplan en krediet voor het uitvoeren van de maatregelen:

Nr.	Naam	IP	Uitvoerings-krediet	Onvoorzien	Nazorg
702022	Ondergrondse waterberging Sparta	€ 200.000	€ 200.000	Nvt	nvt

Exploitatiekosten
De jaarlijkse kapitaallasten vanaf 2019 (rente en afschrijving) bedragen 50 jaar € 7.500 en worden gedekt uit het programma Watersysteem, programmalijn Integraal watersysteem "Waterkwantiteit".

In de bijbehorende samenwerkingsovereenkomst (bijlage3) met de gemeente Rotterdam worden nadere afspraken gemaakt over de financiële afwikkeling van dit project. Hierin worden afspraken gemaakt over BTW en over de instandhouding. Tevens wordt afgesproken dat wanneer het project goedkoper uitvalt, de bijdrage van Delfland naar rato minder wordt. Wanneer het project duurder uitvalt, blijft Delflands bijdrage maximaal
€ 200.000, incl. BTW.

In bijlage 2, de kostenraming, zijn de door de gemeente geraamde bedragen aangegeven. De met geel gemarkeerde bedragen betreffen de werken ten behoeve van de ondergrondse krattenberging. Het totaal van die kosten bedragen € 507.437, exclusief BTW. Dit bedrag is exclusief geraamde, aan de krattenberging toe te rekenen, onvoorziene kosten.

7. Duurzaamheid

De ondergrondse waterberging levert op verschillende manieren een bijdrage aan de duurzaamheidsprincipes van meerdere deelnemende partijen: kringloopsluiting, klimaatadaptatie en zelfvoorzienendheid.

8. Organisatorische en personele consequenties

De gevraagde inzet past binnen de taken en jaarplannen van de betrokken teams.

9. OR/GO

NVT

10. Risico- en beheersmaatregelen

1. Beheer en onderhoud

Risico: Het beheer en onderhoud wordt niet goed uitgevoerd, waardoor de ondergrondse krattenberging niet goed functioneert.
Beheermaatregel: Dit risico wordt ondervangen met het beheerplan (bijlage 1) opgesteld door de gemeente Rotterdam, waarin de wijze van beheer en onderhoud en de verschillende verantwoordelijkheden beschreven zijn. Dit beheerplan is afgestemd met Delfland en de verplichtingen aangaande de goede werking zijn doorvertaald in de samenwerkingsovereenkomst.

2. Instandhouding

In de samenwerkingovereenkomst is ook de instandhouding van de ondergrondse krattenberging gewaarborgd. Partijen gaan ervan uit dat de technische levensduur van de krattenberging vijftig jaar bedraagt.

11. Communicatie (in- en extern)

Delfland zal over de ontwikkeling en uitvoering van dit project in Spangen (Rotterdam) actief communiceren. Deze pilot zal (mits succesvol) worden ontwikkeld als showcase.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

NVT

13. Bevoegd orgaan

Het college is op grond van artikel 84 Waterschapswet bevoegd de overeenkomst aan te gaan.

De Verenigde Vergadering is bevoegd om een investeringsplan vast te stellen en een uitvoeringskrediet te verlenen.

14. Toelichting

Inleiding (context watersysteem)
In de polder Oud-Mathenesse (zie Figuur 1) is de waterhuishouding de laatste jaren sterk verbeterd. Zo zijn er in samenwerking met de gemeente Rotterdam in 2015 twee nieuwe poldergemalen gerealiseerd en is er langs de Tjalklaan in 2009 een waterberging gerealiseerd van ca 4.000 m^3 ter verkleining van de kans op wateroverlast en ter verbetering van de waterkwaliteit. Hiermee is de berging in het westelijke deel (peilgebied I) van de polder op orde.

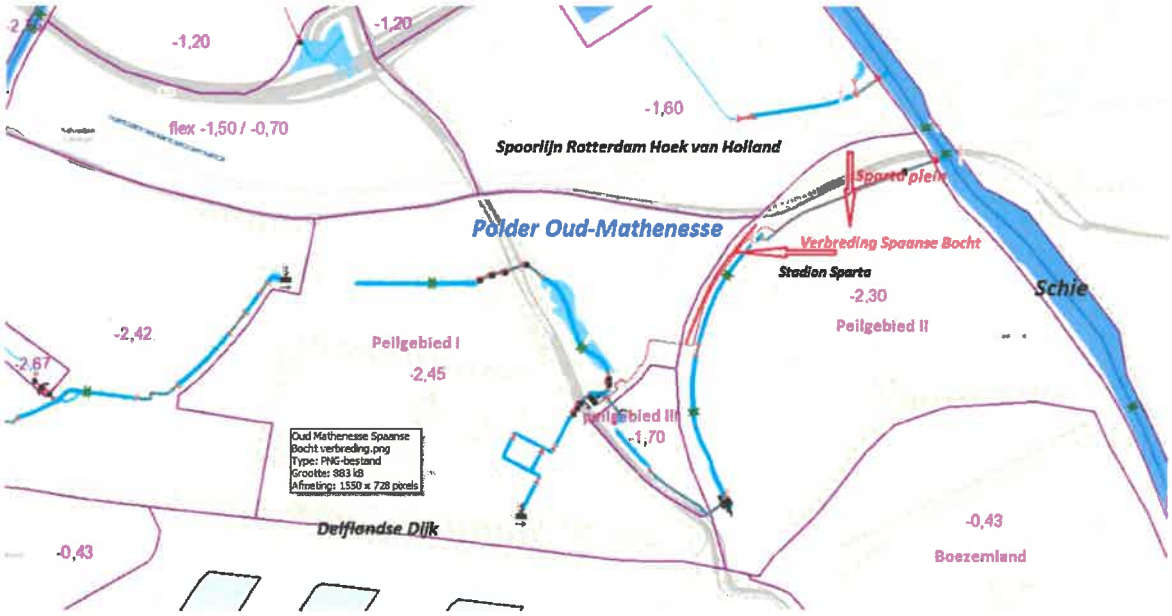

Figuur 1: Polder Oud-Mathenesse

Met deze werken is de polder, waarin overstortbemaling werd ingezet voor het beheren van de peilen, voor een aanzienlijk deel omgevormd tot een meer traditionele polder, in lijn met de visie die voor deze polder is opgesteld. Deze visie behelst een veel efficiënter watersysteem, met meer berging voor schoon afgekoppeld hemelwater en afvoer van het overtollige water los van het rioleringssysteem en de RWZI.. Hiermee ontvlechten we het vuil- en schoonwatersysteem, verkleint de kans op wateroverlast en verbetert de kwaliteit van het oppervlaktewater.

In het peilgebied II (het oostelijke deel, Spangen), in de polder Oud-Mathenesse, is er nog steeds een groot bergingstekort (ca. 5.000 m^3). Eind 2016 heeft de gemeente in samenwerking met Delfland een deel van de watergang van de Spaanse Bocht verbreed, waarmee circa 1.000 m3 extra berging is gerealiseerd. Er resteert dus nog steeds een opgave. De watergang van de Spaanse Bocht is het enige oppervlaktewater dat in dit peilgebied aanwezig is (zie figuur 1).

Welke kans doet zich nu voor?
Een onderdeel van de pilot van het TKI-project is een ondiepe ondergrondse waterberging om het afgekoppelde hemelwater op te vangen alvorens het in de ondergrond te infiltreren. Deze kan als een krattenberging gerealiseerd worden. Vanuit Rotterdam wordt hiervoor een bijdrage aan Delfland gevraagd. Delfland kan daarmee op deze ontwikkeling meeliften en invulling geven aan de kennisontwikkeling rondom innovatief vasthouden en ondergrondse opslag in stedelijk gebied. Hiermee geeft Delfland hiermee invulling aan het voorkomen van wateroverlast in stedelijk gebeid.

Wat kan er worden gerealiseerd?
Er wordt een ondergrondse waterberging gerealiseerd van ca. 1.000 m^3.

Welke doelen worden hiermee bereikt?

- De kans op wateroverlast wordt verkleind. Een berging van 1.000 m3 levert in bij extreme situaties een vermindering van de peilstijging op van circa 12 tot 18 cm.

- De ondergrondse berging koppelt delen van het Sparta terrein af van de riolering. Hiermee stroomteen kleinere hoeveelheid schoon water oftewel rioolvreemd water af naar de AWZI, in dit geval de AWZI Dokhaven (in beheer bij Waterschap Hollandse Delta). Door het afkoppelen vindt minder overstort uit de riolering op het oppervlaktewater van de Spaanse Bochtplaats. Dit is gunstig voor de opperwaterkwaliteit.

- Deze kans past geheel in de visie van het deelgemeentelijk waterplan Delfshaven. De gemeente Rotterdam en Delfland hebben de afgelopen jaren samen geïnvesteerd in de polder Oud-Mathenesse, door de aanleg van oppervlaktewaterbemaling en extra waterberging. Deze kans sluit dan ook zeer goed aan bij de eerdere investeringen in deze polder en versterkt de goede werking daarvan.

- De ondergrondse berging vergroot de "sponswerking" van de stad en draagt bij aan de verdere ontvlechting van het oppervlaktewatersysteem met het rioleringssysteem.

- De ruimte in deze stedelijke polder om waterberging in de vorm van oppervlaktewater te realiseren is beperkt. Daarom is het benutten van deze kansen zeer gewenst.

- In de wijk Spangen loopt momenteel een burgerinitiatief "Natuurlijk Spangen", waarbij vanuit waterbewustzijn allerlei initiatieven spelen op gebied van afkoppelen, ontharden en het benutten van de sponswerking van tuinen en plantsoenen. Met de aanleg van deze berging geven Delfland en de gemeente een positief signaal af naar de omgeving en zal dit bijdragen aan het vergroten van het waterbewustzijn van de burgers.

15. Bijlagen

1. Beheerplan waterberging Sparta en omgeving VO fase (ontwerp en werking UWB concept)
2. Kostenraming VO/DO TKI_UWB (Rotterdam). Na te zenden.
3. Samenwerkingsovereenkomst "Hemelwaterbuffer Sparta Rotterdam".

Ondergrondse Waterberging Sparta, te Rotterdam

Dossiernummer : 270
Vergaderdatum : 16 november 2017

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 10 oktober 2017, dossiernummer 270

gelezen het positieve advies van de commissie Stedelijk water en watersysteem;

overwegende dat:
De ondergrondse krattenberging van 1.000 m^3 bijdraagt aan het voorkomen van wateroverlast in de polder Oud-Mathenesse en goed aansluit bij de eerdere investeringen in deze polder.

Gelet op:
artikel 77 van de Waterschapswet;

Besluit:
De Verenigde Vergadering stelt het investeringsplan ter hoogte van € 200.000,- vast en stelt het uitvoeringskrediet van € 200.000 beschikbaar voor de bijdrage aan de gemeente Rotterdam ten behoeve van ondergrondse krattenberging van 1.000 m3, die deel uitmaakt van de innovatieve ondergrondse stedelijke waterberging onder het Spartaplein.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 16 november 2017

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

mr. M.A.P. van Haersma Buma

Hoogheemraadschap van Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	269
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	16 november 2017
Agendapunt	H.09
Omschrijving	Voorstel aangaande toekomstige waterstaatkundige functies van de Delflandse Binnenwaterkeringen

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Stedelijk water en watersysteem	31 oktober 2017
Verenigde Vergadering	**16 november 2017**

Toelichting

De waterstaatkundige functies van de Binnenwaterkering-trajecten, Maasdijk, Vlaardingen, Schiedam en Rotterdam zijn vastgesteld, alsmede de uitgangspunten voor leggerwijziging. Deze uitgangspunten kunnen vooruitlopend op de leggerwijziging worden gebruikt als beoordelingskader voor vergunningverlening en ruimtelijke planvorming.

Voorgesteld besluit

Gevraagd besluit:

1. de nieuwe waterstaatkundige functies van de Binnenwaterkering-trajecten, Maasdijk, Vlaardingen, Schiedam en Rotterdam vast te stellen;
2. de uitgangspunten voor de bijbehorende leggerwijzigingen vast te stellen;
3. de uitgangspunten voor de leggerwijzigingen vormen tevens het beoordelingskader voor vergunningverlening en ruimtelijke ordening;
4. het College van Dijkgraaf & Hoogheemraden te mandateren om de benodigde leggerwijzigingen vanuit dit voorstel te mogen vaststellen.

Onderwerp: Voorstel aangaande toekomstige waterstaatkundige functies van de Delflandse Binnenwaterkeringen
Dossiernummer: 269

Gevraagd besluit:

1. de nieuwe waterstaatkundige functies van de Binnenwaterkering-trajecten, Maasdijk, Vlaardingen, Schiedam en Rotterdam vast te stellen;
2. de uitgangspunten voor de bijbehorende leggerwijzigingen vast te stellen;
3. de uitgangspunten voor de leggerwijzigingen vormen tevens het beoordelingskader voor vergunningverlening en ruimtelijke ordening;
4. het College van Dijkgraaf & Hoogheemraden te mandateren om de benodigde leggerwijzigingen vanuit dit voorstel te mogen vaststellen.

1. Probleemstelling - context

De provincie Zuid-Holland heeft in 2015 de *Compartimenteringsstudie Maasdijk & zuidrand dijkring 14* afgerond. Bij Delfland zijn deze waterkeringen bekend onder de naam "Binnenwaterkeringen". De studie betreft vier tracés Binnenwaterkeringen die in beheer van Delfland zijn, te weten:

1. Tracé 's-Gravenzande – Maassluis (Maasdijk)
2. Tracé te Vlaardingen (Westlandseweg)
3. Tracé te Schiedam (oa. Hoogstraat)
4. Tracé te Rotterdam (oa. Mathenesserdijk)

De studie is gedaan in het kader van de Deltabeslissing waarmee door het Kabinet een nieuw normeringsstelsel voor de primaire keringen is geïntroduceerd. Het betreft een onderzoek naar nut en noodzaak van het aanwijzen en normeren van "secundaire" keringen met een compartimenterende werking.
Delfland heeft per brief van 7-7-2015 (kenmerk 1199617) ingestemd met de resultaten.

Naar aanleiding van de bovengenoemde studie heeft Provinciale Staten van Zuid-Holland op 16 juli 2016 besloten de Binnenwaterkeringen te Schiedam (3) en Rotterdam (4) te normeren en dit door een wijziging van de kaart "Regionale waterkeringen en veiligheidsnormering", behorend bij de Waterverordening Zuid-Holland voor het Hoogheemraadschap van Delfland, te formaliseren. Deze wijziging is op 16 november 2016 in werking getreden. De genoemde tracés worden in de Legger Delfland opgenomen als regionale waterkeringen.

De Binnenwaterkering Maasdijk (1) en het deel te Vlaardingen (2) zijn niet als compartimenteringskering aangewezen en genormeerd. Deze delen zullen gedeeltelijk een andere waterstaatkundige functie krijgen, zoals een polderkade of peilscheiding. In geval van een polderkade wordt de wijziging vastgelegd in de Legger Delfland. Bij peilscheidingen geldt dat deze reeds zijn vastgelegd in peilbesluiten.

In dit voorstel wordt u verzocht de nieuwe waterstaatkundige functies van de Binnenwaterkeringen, tracés 1 en 2, vast te stellen en de uitgangspunten voor de bijbehorende leggerwijzigingen.

2. Beoogd effect

De waterstaatkundige functies van de Binnenwaterkering-trajecten, Maasdijk, Vlaardingen, Schiedam en Rotterdam zijn vastgesteld, alsmede de uitgangspunten voor leggerwijziging. Deze uitgangspunten kunnen vooruitlopend op de leggerwijziging worden gebruikt als beoordelingskader voor vergunningverlening en ruimtelijke planvorming.

3. Kernboodschap

De Binnenwaterkeringen te Rotterdam en Schiedam zijn als compartimenterende waterkeringen genormeerd door de Provincie Zuid-Holland en hebben de status regionale waterkering verkregen.
De Binnenwaterkeringen "de Maasdijk" en te Vlaardingen krijgen nieuwe waterstaatkundige invullingen: delen van deze tracés zullen gaan fungeren als polderkade of als peilscheiding.
De "waarde" van de Maasdijk is geborgd door de Provincie Zuid-Holland. De Maasdijk is opgenomen in de Kwaliteitskaart door vermelding op de "Laag van de cultuur- en natuurlandschappen".
Door wijzigingen van de Legger Delfland worden de nieuwe waterstaatkundige functies geborgd. Het betreft 6,1 km nieuwe regionale waterkeringen en 7,2 km polderkaden. 11,9 km voormalige Binnenwaterkering zal als peilscheiding beheerd gaan worden.
De uitgangspunten voor de leggerwijzigingen zijn vastgesteld en de consequenties van de wijzigingen inzichtelijk gemaakt. Vooruitlopend op de leggerwijzigingen worden de uitgangspunten gebruikt bij vergunningverlening en ruimtelijke ordening.

4. Historie - eerdere besluitvorming

De provincie Zuid-Holland heeft in haar Waterplan 2010-2015 de actie opgenomen om waterkeringen met een compartimenterende werking te normeren als regionale kering, als dat op basis van studie zinvol zou blijken. Deze studie heeft lange tijd parallel gelopen met de discussie over de waterveiligheidsnormering voor de primaire keringen in het Deltaprogramma. Op Prinsjesdag 2014 is het normeringsvoorstel voor de primaire keringen publiekelijk gemaakt. Aansluitend heeft de provincie Zuid-Holland de studie naar de compartimenteringskering Maasdijk afgerond. Delfland heeft per brief van 7-7-2015 (kenmerk 1199617) ingestemd met de resultaten van deze technische studie. Met de betrokken gemeenten is in 2014 afstemming geweest over de Maasdijk en in 2015 over de resterende compartimenteringskeringen.

Op 18 december 2014 heeft de Verenigde Vergadering besloten dat het college van Delfland vanaf 19 december 2014 handelt met inachtneming van de nieuwe status van delen van de Maasdijk (BIS 37842).
Hierbij heeft het college een viertal toezeggingen gedaan:
1. Bij de voorbereiding van de leggerwijziging worden de cultuurhistorie, de landschapsontwikkeling, de ruimtelijke ontwikkeling en de klimaatadaptatie betrokken.
2. De Maasdijk is eigendom van het Hoogheemraadschap van Delfland. Parallel aan de voorbereiding van de leggerwijziging wordt het eigendomsbeleid voor de Maasdijk ontwikkeld.
3. De VV wordt actief en vóór vergunningverlening geïnformeerd over alle vergunningaanvragen die consequenties kunnen hebben voor de Maasdijk.
4. Indien de provincie anders besluit dan nu wordt verwacht, legt het college van Delfland een gewijzigd besluit voor aan de VV.

Op 19 januari 2016 zijn de leden van de VV bij brief geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de status van de Maasdijk en de andere binnenwaterkeringen in Delfland (kenmerk 1228399).

Over de eigendomsvisie Maasdijk is de Verenigde Vergadering op 9 mei 2016 met een brief geïnformeerd (kenmerk 1255116/BIS 46583). Deze visie houdt in dat nadat provincie en gemeenten de Maasdijk hebben opgenomen in een structuurvisie, provinciale verordening en/of bestemmingsplan getracht zal worden om delen van de Maasdijk te verkopen.
De provinciale Visie Ruimte en Mobiliteit is eind 2016 geactualiseerd en per 12 januari 2017 in werking getreden. Onderdeel van de Visie Ruimte en Mobiliteit is de Kwaliteitskaart.

Om de cultuurhistorische waarde en ruimtelijke kwaliteit van de Maasdijk te borgen is de Maasdijk toegevoegd aan deze Kwaliteitskaart op de kaart "Laag van de cultuur- en natuurlandschappen". Bestemmingsplanwijzigingen worden getoetst aan deze visie en moeten derhalve aan bepaalde kwaliteitseisen voldoen.
Met gemeenten zal over de mogelijke borging van de Maasdijk in bestemmingsplannen nog nader overlegd worden.

Provinciale Staten van Zuid-Holland hebben eind 2016 de delen Binnenwaterkering te Rotterdam en Schiedam vermeld op de kaart behorende bij de Waterverordening Zuid-Holland. Hiermee zijn deze delen genormeerd en vallen in de categorie Regionale Keringen.

Op 6 juli 2017 zijn door de Verenigde Vergadering uitgangspunten vastgesteld voor een partiële wijziging van de Legger Binnenwaterkering, betreffende het deel "Maasdijk" ter hoogte van de haven te Maassluis. Dit naar aanleiding van een watervergunningaanvraag voor de bouw van enkele woningen op en nabij de Binnenwaterkering (Dossier 101).

Voor het bepalen van andere, dan de compartimenterende, waterstaatkundige functies wordt de methodiek toegepast die op 7 januari 2014 door het College van Dijkgraaf en Hoogheemraden in het kader van de studie "Nut en noodzaak keringen – werkwijze en criteria" is vastgesteld. Deze methodiek lag ook ten grondslag aan de wijzigingen in de Legger Delfland die op 6 april 2017 door Verenigde Vergadering zijn vastgesteld (BIS 33578, DMS 1094842 en 1103021).

5. Regelgeving en Beleid

De ligging, afmetingen, onderhoudsplicht en onderhoudsplichtigen van de Binnenwaterkeringen zijn weergegeven in de Legger Binnenwaterkering, Landscheidingen, Boezem- en Polderkaden en Waterscheidingen uit 1997.
Het handelingskader is gebaseerd op de Keur Delfland, de Algemene Regels en Delflands Algemeen Waterkeringen beleid.

6. Financiën

Onderstaand lengteoverzicht geeft aan dat conform het voorstel ongeveer de helft van de oorspronkelijke Binnenwaterkering de functie polderkade of regionale waterkering krijgt.
Er zal sprake zijn van een andere beheerinspanning bij de nieuwe delen polderkaden en regionale waterkeringen dan bij de huidige Binnenwaterkering. Onderstaand worden de beheeronderdelen nader toegelicht. De kostenramingen zijn gebaseerd op de kentallen welke naar aanleiding van de recente vastgestelde wijziging van de Legger Delfland (VV 6 april 2017) zijn uitgewerkt.

Onderdelen van de beheerinspanning zijn:
Inspectie: voor de polderkaden en regionale waterkeringen geldt dat deze inspanning niet wijzigt ten opzichte van de Binnenwaterkering. De inspectie inspanning zal op de delen die peilscheiding worden wel verminderen. De besparing per jaar bedraagt minder dan € 1000,-.

Toetsing: peilscheidingen worden vanuit de normering wateroverlast bekeken. Dit vindt al plaats en levert geen nieuwe inspanning op. De kosten van het toetsen van de 7,1 km nieuwe polderkaden bedragen minder dan € 1000,- per jaar. Over de toetsingstermijn, de inhoud en de daarmee gepaard gaande kosten van de nieuw genormeerde regionale keringen worden gesprekken gevoerd met de provincie Zuid-Holland. Naar verwachting dienen deze pas na 2024 getoetst te worden.

Buitengewoon onderhoud en kadeverbeteringen: Voor de polderkaden zijn de nieuwe uitgangspunten lichter dan de eisen voortvloeiend uit de vigerende legger. Nu, maar ook in de nabije toekomst, wordt dan ook geen buitengewoon onderhoud- of verbeteropgave verwacht. De instandhoudingsnorm van de genormeerde keringen is gelijk aan de onderhoudsverplichting die vanuit de legger was opgelegd aan de Binnenwaterkeringen. Dit leidt dus niet tot extra kosten. In deze keringen zijn drie kunstwerken aanwezig. Twee zijn in werkende staat en één niet, deze is afgedicht. De kosten van het beheer & onderhoud liggen op basis van verleende vergunningen bij de betreffende gemeente.

Het wijzigen van de status van de keringen is daarom niet kostenverhogend voor Delfland. Ook de toetsing van deze kunstwerken zal naar verwachting pas na 2024 gaan plaatsvinden. Mochten resultaten uit een toetsing daartoe aanleiding geven dan wordt u hierover geïnformeerd.

Gewoon onderhoud: Er kunnen op termijn veranderingen optreden in het Reguliere onderhoud op die delen waarop onderhoud vanuit waterkering- of privaatrechtelijk-oogpunt niet meer nodig is. De verwachting is dat kosten hierdoor op termijn licht afnemen.

Samengevat: de voorgestelde leggerwijzigingen leiden tot een beperkte afname van de beheerkosten.

Overzichtstabel:

Lengteoverzicht (in meters)	Binnenwaterkering (Huidig)	Peilscheiding	Polderkade	Regionale Wk(genormeerd)
1.Maasdijk	15067	10267	4800	-
2.Vlaardingen	3993	1615	2378	-
3.Schiedam	3220	-	-	3220
4.Rotterdam	2933	-	-	2933
Totaal	25213	11882	7178	6153

7. Duurzaamheid

N.v.t.

8. Organisatorische en personele consequenties

Geen.

9. OR/GO

N.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

In de regionale keringen bevinden zich 3 waterkerende constructies, te weten de sluis a/d Koopmansbeurs in de gemeente Schiedam en de sluizen de "Verbinding Achterhaven-Coolhaven en de Aelbrechtssluis te Delfshaven in de gemeente Rotterdam.
De sluis in Schiedam is recentelijk in 2015 gerestaureerd (Waterdossier 23720/kenmerk 1152654).
De "Aelbrechtssluis" te Delfshaven is buiten gebruik en sinds ca. 1953 volledig afgesloten (vergunning 1952/36 Hoogheemraadschap van Schieland).
De keersluis Verbinding Achterhaven-Coolhaven heeft werkende deuren (keurvergunning 1963-nr.361). Deze constructies lijken, visueel gesproken, in redelijke tot goede staat.
Of de constructies waterkeringtechnisch gezien ook als voldoende/goed kunnen worden aangemerkt, zal toetsing moeten uitwijzen. Over de toetsing zelf (wat, hoe, wanneer) is Delfland in gesprek met de PZH.

Beheermaatregelen:
Met de PZH worden duidelijke afspraken gemaakt om de toetsing zo effectief en efficiënt mogelijk te kunnen uitvoeren. Met de beheerders van de constructies worden afspraken gemaakt over zaken als periodieke inspecties, gegevensbeheer en onderhoud, waarbij de insteek van Delfland is dat in dit kader gemaakte kosten volledig ten laste komen van de beheerders, zijnde de gemeente Schiedam en Rotterdam.
Mochten resultaten van bovenstaand proces daartoe aanleiding geven, dan wordt u hierover geïnformeerd.

11. Communicatie (in- en extern)

Op basis van dit voorstel zullen overleggen plaatsvinden met gemeenten en eventuele andere stakeholders, zoals de Provincie Zuid-Holland over o.a. toetsing en beheer & onderhoud. De Provincie Zuid-Holland ook vanuit de rol als wegbeheerder.
Intern worden de betrokkenen mondeling, via e-mail en via het samenwerkingsportaal over de voortgang geïnformeerd.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Besluitvorming omtrent het wijzigen van de Legger Delfland volgt de daarvoor verplichte AWB-procedures.

13. Bevoegd orgaan

Het vaststellen van uitgangspunten voor leggers is een bevoegdheid van de Verenigde Vergadering.

14. Toelichting

In de notitie, die als bijlage bij dit voorstel is toegevoegd, wordt uitgebreid ingegaan op eerder genomen besluiten, veiligheidscyclus, uitgangspunten voor leggerwijzigingen en overige consequenties.
Onderstaand is een korte samenvatting van deze notitie weergegeven in relatie met de gevraagde besluiten.

Besluit 1.: de nieuwe waterstaatkundige functies van de Binnenwaterkering-trajecten, Maasdijk, Vlaardingen, Schiedam en Rotterdam vast te stellen.
De uitkomst van de provinciale compartimenteringstudie is:

- **niet normeren** van twee tracés Binnenwaterkeringen te weten de Maasdijk (tracé 1) en te Vlaardingen (tracé 2) waardoor de waterstaatkundige functies van deze twee tracés in gedeelten gaan wijzigen naar polderkade of peilscheiding;
- **wel normeren** van twee delen Binnenwaterkeringen te Schiedam (tracé 3) en Rotterdam (tracé 4), waardoor deze thans vallen onder de categorie Regionale Keringen.

Voor het bepalen van de waterstaatkundige functies, anders dan de compartimenterende regionale keringen, is de systematiek toegepast vanuit de studie "Nut en noodzaak keringen – werkwijze en criteria" (besluit D&H, 7 jan. 2014). Dit leidt tot de onderstaande voorstellen.

De voorstellen per tracé Binnenwaterkering.
Tracé 1: 's-Gravenzande – Maassluis (Maasdijk)
Dit tracé is onder te verdelen in een 4-tal aan elkaar grenzende strekkingen, te weten:
A. Vanaf de kust tot aan de Oranjesluis/ Oranjepolder;
voor dit deel stellen wij voor deze toekomstig te beheren als een peilscheiding;
B. Langs de Oranjepolder:
voor dit deel stellen wij voor deze toekomstig te beheren als een polderkade en als zodanig op te nemen in de legger;
C. Tussen de Oranjepolder en haven van Maassluis:
voor dit deel stellen wij voor deze toekomstig te beheren als een peilscheiding;
D. Haven van Maasluis tot aan Delflandsedijk: besloten is om dit deel te gaan beheren als polderkade. Besluitvorming hierover heeft in de Verenigde Vergadering d.d. 6 juli 2017 plaatsgevonden. (BIS 57648)

Tracé 2 te Vlaardingen
Dit tracé is onder te verdelen in een 3-tal strekkingen, te weten:
E. Delflandsedijk tot aan de rotonde Maassluissedijk/Van Beethovensingel:
voor dit deel stellen wij voor deze toekomstig te beheren als een polderkade en als zodanig op te nemen in de legger;
F. Rotonde Maassluissedijk/Van Beethovensingel tot Kortedijk/Westlandseweg:
voor dit deel stellen wij voor om deze toekomstig te beheren als een peilscheiding;

G. Kortedijk/Westlandseweg tot aan de Delflandsedijk:
voor dit deel stellen wij voor om deze toekomstig te beheren als een polderkade en als zodanig op te nemen in de legger.

Tracé 3 te Schiedam en tracé 4 te Rotterdam
Deze tracés zijn door de Provincie genormeerd en thans regionale keringen; deze keringen moeten als zodanig in de Legger Regionale Keringen worden opgenomen.
Hierbij is de vastgestelde norm vanuit de provincie Zuid-Holland als volgt omschreven: "Handhaven (theoretisch) profiel legger".

Besluit 2.: de uitgangspunten voor de bijbehorende leggerwijzigingen vast te stellen.
De veranderingen van de waterstaatkundige functie naar Polderkade of Regionale Kering worden geborgd door het wijzigen van de Legger Delfland.
Dit heeft betrekking op:

- *Afmetingen en zoneringen*:
  a. voor de **Polderkaden** worden de criteria toegepast vastgelegd in het voorstel uit 2015 (BIS38903);
  b. voor de nieuwe **Regionale Keringen**, de genormeerde Binnenwaterkeringen, stellen wij voor om de afmetingen en zoneringen meer in lijn te brengen met de afmetingen welke voor regionale keringen worden toegepast.
  De huidige zoneringen van de Binnenwaterkeringen zijn gebaseerd op de periode toen deze keringen nog primaire keringen waren. Voor compartimenterings- keringen is dit aan de ruime kant. Wij stellen voor dit aan te passen naar wat wordt toegepast bij regionale keringen. De breedte van de beschermingszones zal dan geen 25 meter maar 15 meter breed worden. Ook zullen de afmetingen van het waterstaatswerk daar waar mogelijk aangepast worden. Bij verheelde strekkingen kan dit betekenen dat de breedte van het landwaarts gelegen waterstaatswerk in deze gevallen vanaf een referentielijn geen 28 meter maar 7 meter wordt. Dit zal een aanzienlijke vermindering in het ruimtebeslag tot gevolg hebben.
  Voor de afmetingen geldt in deze de door de Provincie opgelegde instandhouding van het aanwezige profiel.
- *Onderhoudsplicht en onderhoudsplichtigen*: conform Keur Delfland.

Besluit 3.: uitgangspunten voor de leggerwijzigingen vormen tevens het beoordelingskader voor vergunningverlening en ruimtelijke ordening;
De nieuwe waterstaatkundige functies voor de tracés 1 en 2 worden polderkade of peilscheiding. Dit heeft consequenties voor het beheer & onderhoud en ook het vergunningenbeleid en de ruimtelijke ordening. Deze aspecten zijn in vigerende beleidsdocumenten van Delfland vastgelegd en worden dan van toepassing.

De essentie van het te voeren beleid ten aanzien van het medegebruik bij de tracés 3 en 4 richt zich in het vervolg op het volgende:

- Het in stand houden van de aanwezige kruinhoogte van de tracés.
- Toestaan van medegebruik in lijn met de huidige bestaande situatie.
  Het gaat hier om tracés in verstedelijkte gebieden, die veelal niet herkenbaar zijn als waterkering.
- Het in een goede waterkerende staat houden van een drietal waterkerende kunstwerken. Het gaat hier om:
  a. de Sluis a/d Koopmansbeurs te Schiedam;
  b. de keersluis in de Verbinding Achterhaven-Coolhaven te Rotterdam
  c. de "Aelbrechtssluis" in te Delfshaven in Rotterdam
  (deze is omstreeks 1953 afgedicht en niet meer in werking).
  De "werkende" kunstwerken (a. en b.) moeten op aanwijzing van Delfland gesloten kunnen worden als de omstandigheden daarom vragen. Het beheer & onderhoud van deze objecten is in handen van de gemeenten Rotterdam en Schiedam.

Besluit 4.: het College van Dijkgraaf & Hoogheemraden te mandateren om de leggerwijzigingen vanuit dit voorstel te mogen vaststellen.
De leggerwijzigingen worden uitgewerkt conform de door de VV vastgestelde beleidskaders.

15. Bijlagen

1. Notitie behorende bij het voorstel aangaande toekomstige waterstaatkundige functies van de Delflandse Binnenwaterkeringen

Voorstel aangaande toekomstige waterstaatkundige functies van de Delflandse Binnenwaterkeringen

Dossiernummer : 269
Vergaderdatum : 16 november 2017

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 10 oktober 2017, dossiernummer 269;

gelezen het positieve advies van de commissie Stedelijk water en watersysteem;

overwegende dat:
naar aanleiding van de in 2015 door de Provincie Zuid-Holland afgeronde "Compartimenteringsstudie Maasdijk & zuidrand dijkring 14";

Gelet op:
- artikel 77 van de Waterschapswet;

Besluit:
1. de nieuwe waterstaatkundige functies van de Binnenwaterkering-trajecten, Maasdijk, Vlaardingen, Schiedam en Rotterdam vast te stellen;
2. de uitgangspunten voor de bijbehorende leggerwijzigingen vast te stellen;
3. de uitgangspunten voor de leggerwijzigingen vormen tevens het beoordelingskader voor vergunningverlening en ruimtelijke ordening;
4. het College van Dijkgraaf & Hoogheemraden te mandateren om de benodigde leggerwijzigingen vanuit dit voorstel te mogen vaststellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 16 november 2017.

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris, de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen mr. M.A.P. van Haersma Buma

Bijlage 1

Notitie behorende bij het voorstel aangaande toekomstige waterstaatkundige functies van de Delflandse Binnenwaterkeringen

Opdrachtgever: **Provincie Zuid-Holland**

Compartimenteringsstudie
Maasdijk & zuidrand dijkring 14

Impactanalyse DPV-normering & STOWA richtlijn

Opdrachtgever: **Provincie Zuid-Holland**

Compartimenteringsstudie
Maasdijk & zuidrand dijkring 14

Oplegnotitie: aanvullende berekeningen

HKV
LIJN IN WATER

PR2870.20 december 2014

Inleiding
De Provincie Zuid-Holland heeft besloten om een tweetal Delflandse Binnenwaterkeringen wel te normeren en een tweetal niet te normeren. Dit besluit is genomen op basis van de uitkomsten van de compartimenteringstudie verwoord in de rapporten "Compartimenteringsstudie Maasdijk & zuidrand dijkring 14" en de bijbehorende "Oplegnotitie bij Compartimenteringsstudie zuidrand dijkring 14 maart 2015".
Het niet normeren van twee tracés Binnenwaterkeringen heeft tot gevolg dat de waterstaatkundige functies van deze twee tracés in gedeelten gaan wijzigen.
Het wel normeren van de andere twee Binnenwaterkeringen heeft tot gevolg dat deze thans vallen onder de categorie Regionale Keringen.
Deze notitie gaat verdiepend in op het vervolg van dit genomen besluit en de inhoudelijke consequenties voor de veiligheidscyclus, bijvoorbeeld het beheer & onderhoud en het te voeren beleid bij vergunningverlening.
De nieuwe waterstaatkundige functie zullen door leggerwijzigingen juridisch geborgd worden. Het voorstel is om de waterstaatkundige functies van delen Binnenwaterkeringen te wijzigen naar "peilscheiding", "polderkade" of "regionale waterkering (genormeerde compartimenterings-keringen)".

Leeswijzer
In hoofdstuk A. is per strekking een samenvatting opgenomen van de eerdere besluitvorming. Vervolgens worden in hoofdstuk B de consequenties aangegeven op basis van de veiligheidscyclus behorende bij de voorgestelde veranderingen in waterstaatkundige functies en ten gevolge van de normering.
De voorgestelde wijzigingen van de waterstaatkundige functies en het normeren van twee tracés heeft consequenties voor diverse aandachtgebieden. In de hoofdstukken C t/m F zijn deze nader toegelicht.
In hoofdstuk G wordt inhoudelijk ingegaan op de voorgestelde aanpassingen van de waterstaatkundige functies per tracé(delen). Tevens zijn hierbij enkele beelden en kaartmateriaal ter verduidelijking bijgevoegd.

Inhoud

A. Samenvatting van de eerder genomen besluiten.
B. De Veiligheidscyclus en de consequenties van het wijzigen van de waterstaatkundige functie.
C. Uitgangspunten voor het vaststellen van een nieuwe waterstaatkundige functie en vervolgens wijzigen van de Legger Delfland.
D. Aanpassen van verleende vergunningen naar aanleiding van wijziging waterstaatkundige functie.
E. Aanpassen calamiteitenbestrijdingsplannen, met name voor de in de tracés aanwezige constructies.
F. Eigendom situaties.
G. Aanpassingen per tracé.

A. Samenvatting van eerdergenoemde besluiten per tracé

Figuur 1: Overzicht ligging Binnenwaterkeringen binnen Delfland

Tracé 's-Gravenzande – Maassluis (Maasdijk)
Uit de Provinciale Compartimenteringsstudie blijkt dat de Maasdijk geen significante invloed heeft in het totaal van de berekende gevolgen (economische schade, slachtoffers en getroffenen) bij een doorbraak van de primaire kering. De Maasdijk heeft derhalve geen invloed op de norm voor de primaire waterkeringen omdat alle varianten tot dezelfde normklasse leiden.
De beleidsdoelstelling dat iedereen achter dijken en duinen ten minste een basisveiligheid krijgt wordt dus in voldoende mate met de primaire waterkeringen bereikt en is niet afhankelijk van de Maasdijk als compartimenteringskering. Het is dus niet nodig aanvullend op de nieuwe normering van de primaire waterkeringen ook eisen te stellen aan de Maasdijk.
Besloten is om de Maasdijk **niet** te normeren en dus niet als regionale kering op te nemen in de Waterverordening Zuid-Holland. De mogelijke andere waterstaatkundige functies moeten in beeld gebracht en geborgd worden.

C1: Tracé te Vlaardingen
De compartimenterende waterkering te Vlaardingen heeft geen invloed op de hoogte van de nieuwe normspecificaties voor de primaire waterkeringen.
Bij dit tracé is sprake van verschillende effecten. Bij de inrichtingsvariant met een compartimenteringskering worden de hoogste aantallen slachtoffers berekend. In een situatie zonder een compartimenterende kering, of met gaten, zijn juist schade en het aantal getroffenen veel groter. Op basis van het hoge aantal slachtoffers is besloten dit tracé **niet** te normeren en dus niet op te nemen als regionale kering in de Waterverordening Zuid-Holland. De mogelijke andere waterstaatkundige functies moeten in beeld gebracht en geborgd worden.

C2: Tracé te Schiedam
De compartimenterende waterkering te Schiedam heeft geen invloed op de nieuwe normspecificaties voor de primaire waterkeringen. De compartimenterende kering zorgt ervoor dat het overstroomde gebied in omvang beperkt blijft. Het gebied binnen het compartiment overstroomt wel sneller en dieper dan wanneer het water ongehinderd het achterland kan instromen. Echter het aantal getroffenen is dan een stuk hoger dan in een situatie met een waterkerende kering (zoals in de huidige situatie). Daarnaast is door de gemeente Schiedam recent geïnvesteerd in de Koopmansbeurssluis. Deze is gerestaureerd en in goede waterkerende staat gebracht.
Op basis hiervan is besloten om de kering **wel** te normeren en dus als regionale kering in de Waterverordening Zuid-Holland op te nemen.

C3: Tracé te Rotterdam

De compartimenterende waterkering te Rotterdam heeft geen invloed op de hoogte van de nieuwe normspecificaties voor de primaire waterkeringen. Over het algemeen geldt: wanneer de primaire waterkering bezwijkt, zorgt de compartimenterende kering ervoor dat het overstroomde gebied in omvang beperkt blijft. Het gebied binnen het compartiment overstroomt wel sneller en dieper dan wanneer het water ongehinderd het achterland kan instromen. Het uiteindelijke effect op het aantal slachtoffers, getroffenen en schade (binnen en buiten het compartiment) is onder andere afhankelijk van hoe hoog een gebied ligt en hoe dichtbevolkt het is. Het onderzoek toont aan dat bij een doorbraak van de primaire kering ter hoogte van dit compartiment de gunstige invloed van de compartimenterende kering aanzienlijk is. De aanwezigheid van de kering leidt tot een aanzienlijke reductie van de schade en het aantal getroffenen en slachtoffers.

Op basis van deze studie is besloten om de kering **wel** te normeren als regionale kering en dus op te nemen in de Waterverordening Zuid-Holland.

B. De Veiligheidscyclus en de consequenties van het wijzigen van de waterstaatkundige functie

De tracés welke niet genormeerd zijn en geen compartimenterende waterkerende functie meer dienen in te vullen krijgen in delen andere waterstaatkundige functies.
De nieuwe waterstaatkundige functies zijn "Polderkade" of "Peilscheiding". Dit heeft consequenties voor de veiligheidscyclus. In Delflands Algemeen Waterkeringen Beleid is de "veiligheidscyclus" van waterkeringen omschreven. Het wel en niet normeren van de Binnenwaterkeringen is de start van een nieuwe cyclus. Onderstaande figuur uit dit beleidsdocument geeft de aspecten weer van deze cyclus. Een verandering in de waterstaatkundige functie en een eventuele daarbij vastgestelde normering werkt door in de hele cyclus. Per (nieuwe) waterstaatkundige functie wordt op de aspecten nader ingegaan.

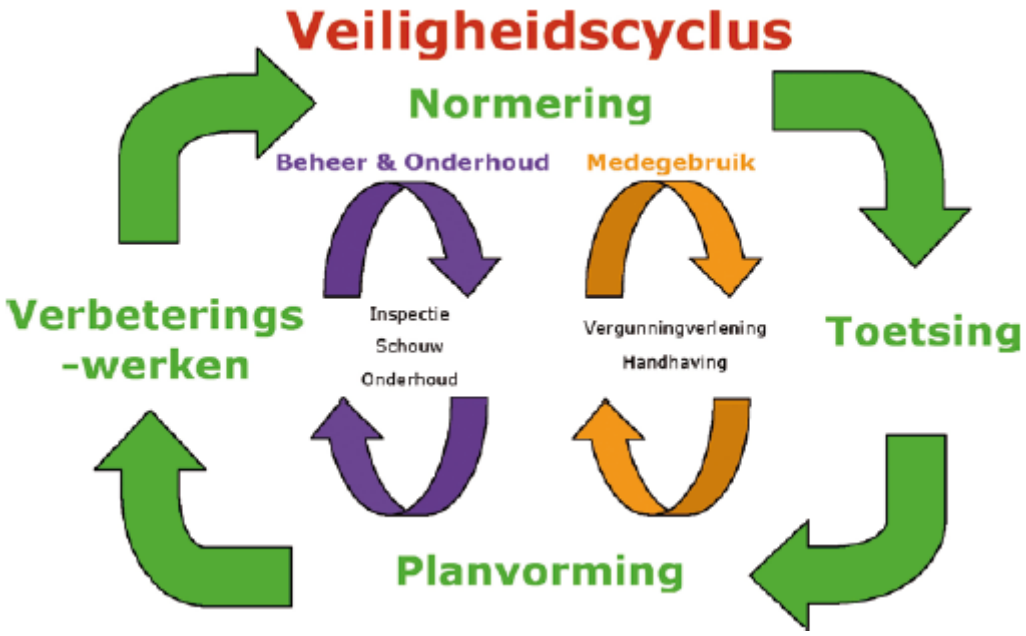

Figuur 2: Veiligheidscyclus (bron: Delflands Algemeen Waterkeringen Beleid

<u>Mogelijke wijzigingen van de waterstaatkundige functies van de Binnenwaterkeringen</u>

Binnenwaterkering wordt peilscheiding
<u>Normering</u>
Peilscheidingen zijn begrenzingen van peilvakken welke vastgelegd zijn in peilbesluiten. De "omgeving" is het waterkwantiteitsbeheer. De normering hieromtrent zijn de wateroverlastnormen vanuit het Nationale Bestuursakkoord Water, de welbekende NBW-normen. Het team Waterhuishouding van de sector BBC verricht studie hieromtrent.

<u>Toetsing</u>
De waterbeheerders, waaronder Delfland, analyseren hun watersystemen om te bepalen of de diverse onderdelen van het systeem voldoen aan deze NBW-normen.

<u>Verbeteringswerken</u>
Bij het niet voldoen aan deze normen zullen er maatregelen getroffen worden in het betreffende watersysteem. Deze maatregelen zijn zeer divers en bevinden zich op een schaal van het verbeteren van een stuw tot het aanleggen van polderwaterbergingen of het vergroten van de gemaalcapaciteit.

<u>Medegebruik</u>
Het beheer van peilscheidingen is gebaseerd op de Keur Delfland, de Algemene Regels en de vastgestelde peilbesluiten. (Met name het gestelde in Hoofdstuk 3, Handelingen in het watersysteem, § 1 Verbodsbepalingen)

Voor handelingen in het watersysteem dient men een watervergunning aan te vragen. Om een dergelijke aanvraag te kunnen beoordelen heeft Delfland beleid vastgelegd. Voorbeelden hiervan zijn de Beleidsnota Peilbesluiten en de Beleidsregel Dempen en graven.

Beheer & Onderhoud
Het inspecteren en controleren van peilscheidingen en het watersysteem is in handen van de teams Peilbeheer en Onderhoud Watergangen. Veelal is de grondeigenaar waarin de peilscheiding is gelegen verantwoordelijk voor het in stand houden van een peilscheiding. Stuwen en andere objecten in peilscheidingen zijn vastgelegd in keur- of watervergunningen.

Binnenwaterkering wordt polderkaden
Normering
Momenteel ontwikkelt Delfland een normeringssystematiek voor polderkaden. De verwachting is dat dit eind 2017 bestuurlijk besproken zal worden. Tot het moment dat een normering aan de polderkaden wordt opgelegd moeten de polderkaden voldoen aan de in de Legger Delfland opgenomen onderhoudsafmetingen.

Toetsing
Gelijktijdig met de bovengenoemde normeringssystematiek wordt ook een toets-systematiek ontwikkeld. Als een dergelijke systematiek bestuurlijk akkoord is bevonden zal gestart worden met deze stap uit de cyclus (zie figuur 2). Een dergelijke toetsing zal door het team Waterkeringen worden uitgevoerd. Vooralsnog worden de in het veld aanwezige afmetingen van de polderkaden vergeleken met de in de Legger Polderkaden vastgelegde onderhoudsafmetingen.

Verbeteringswerken en buitengewoon onderhoud
Mocht er geconstateerd worden dat polderkaden niet voldoen aan de gestelde afmetingen dan worden mogelijke verbeteringswerken in gang gezet. Het bepalen van de juiste maatregelen gebeurd in het programma Stevige Dijken.
Daar de Binnenwaterkeringen tot op heden op veel ruimere afmetingen zijn aangelegd en onderhouden dan die welke benodigd zijn voor Polderkaden is vanuit deze functiewijziging nu en in de toekomst geen buitengewoon onderhoudsopgave te verwachten.

Medegebruik
Bij de beoordeling van werken nabij Polderkaden is de "Nota Kaden en Waterkering vreemde Elementen (1999) van toepassing. Dit is een ander kader dan welke tot voor kort bij de beoordeling van werken bij Binnenwaterkeringen werd toegepast. Specifieke randvoorwaarden zijn in 2004 (t.b.v. de Maasdijk) en in 2008 (t.b.v. tracé C1: de Westlandseweg te Vlaardingen) afgeleid vanuit het primaire keringen systeem. Deze functiewijziging zal derhalve meer ruimte kunnen geven aan medegebruik dan tot voor kort mogelijk was daar bijvoorbeeld de kruinhoogte van een polderkade veel lager is dan die van de Binnenwaterkering.

Beheer & Onderhoud
Het inspecteren, controleren en het buitengewoon onderhoud van polderkaden is in handen van team Onderhoud Waterkeringen. Het gewoon onderhoud berust bij de eigenaren van de gronden.

Binnenwaterkering wordt regionale waterkering
Normering
De Provincie Zuid-Holland heeft in Bijlage 1 van Waterverordening Zuid-Holland betreffende de Regionale waterkeringen de veiligheidsnormering voor de tracés Schiedam en Rotterdam vastgelegd. De vastgestelde norm is als volgt omschreven: "Handhaven (theoretisch) profiel legger". In de legger Binnenwaterkering (1997) zijn geen specifieke afmetingen voor bijv. de kruinhoogte opgenomen. De keuze voor een dergelijke "instandhoudingsnorm" is mede ingegeven door het feit dat elke ingreep op deze waterkeringen om deze te verbeteren vanuit een kosten/batenoverweging niet rendabel is.

Toetsing
De Provincie Zuid-Holland is normsteller en toezichthouder aangaande de Regionale Keringen. Hierover worden door middel van "Uitvoeringsbesluiten" afspraken gemaakt met de waterschappen. Voor het toetsen van de compartimenteringskeringen, de grondconstructies en eventueel hierin aanwezige kunstwerken is (nog) geen toets-systematiek ontwikkelt.

In samenspraak met de provincie Zuid-Holland zal over dit aspect alsmede frequentie nadere afspraken gemaakt gaan worden. Naar verwachting zal een toetsing na 2024 plaatsvinden.
Vooralsnog moet de huidige situatie van de genormeerde Binnenwaterkeringen in stand blijven en dienen de aanwezige kunstwerken in een goede waterkerende staat te zijn.
Bijvoorbeeld eventueel "altijd" openstaande deuren van (keer)sluizen dienen indien nodig gesloten te kunnen worden.

Verbeteringswerken

Twee kunstwerken gelegen in de genormeerde delen zijn werkend en lijken in een goede staat van onderhoud te verkeren. Deze moeten wel getoetst worden, hierover zal met de provincie Zuid-Holland overleg gevoerd worden. Het is op dit moment te vroeg om aangaande resultaten hieromtrent uitspraken te doen. Voor de grondkeringen is geen groot onderhoud te verwachten gezien de opgelegde norm.

Medegebruik

De essentie van het te voeren beleid ten aanzien van het medegebruik bij de tracés 3 en 4 richt zich in het vervolg op het volgende:

- Het in stand houden van de huidige aanwezige kruinhoogte van deze tracés, hierbij is inbegrepen de autonome bodemdaling van het totale gebied. Dit betekent dat de hoogte op de zeer lange termijn zal afnemen daar er vanuit dit oogpunt ook niet wordt ingegrepen.
- Toestaan van medegebruik in lijn met de huidige bestaande situatie.
  Het gaat hier om tracés in verstedelijkte gebieden, die veelal niet herkenbaar zijn als waterkering.
- Het in een goede waterkerende staat houden van een drietal waterkerende kunstwerken.
  Het gaat hier om:
  a. de Sluis a/d Koopmansbeurs te Schiedam;
  b. de keersluis in de Verbinding Achterhaven-Coolhaven te Rotterdam
  c. de "Aelbrechtssluis" in te Delfshaven in Rotterdam
  (deze is omstreeks 1953 afgedicht en niet meer in werking).De "werkende" kunstwerken (a. en b.) moeten gesloten kunnen worden als de omstandigheden daarom vragen. Het beheer van deze objecten is in handen van de betreffende gemeenten.

De huidige Delflandse beleidsregel medegebruik regionale keringen is opgesteld vanuit het oogpunt van (binnen)boezemkaden. Deze beleidsregel zal aangepast moeten worden op de voor Delfland nieuwe categorie regionale keringen; de 2 genoemde compartimenteringskeringen te Schiedam en Rotterdam.
De bovengenoemde uitgangspunten bieden tot het moment van een aanpassing het kader voor vergunningverlening & handhaving.

Beheer & Onderhoud

De buitengewoon onderhoudsplicht, welke bij Delfland berust, is voor de keringen uitgevoerd in grond omschreven als: "het met goede specie op tenminste de ten tijde van de inwerkingtreding van deze legger bestaande afmetingen houden".
Via verleende vergunningen ligt het buitengewoon onderhoud van de in de genormeerde binnenwaterkeringen aanwezige waterkerende constructies bij de gemeenten.
Betreffende de "Aelbrechtssluis" te Delfshaven is informatie, vergunningen en tekeningen, verkregen uit de archieven van het Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard. Ten tijde van de genoemde afdichting lag deze sluis in het beheergebied van het Hoogheemraadschap van Schieland.

C. Uitgangspunten voor vaststellen van een nieuwe waterstaatkundige functie en het vervolgens wijzigen van de Legger Delfland

Voor het bepalen van de waterstaatkundige functies, anders dan de compartimenterende, is de systematiek toegepast welke op 7 januari 2014 in het kader van de studie "Nut en noodzaak keringen – werkwijze en criteria" door het College van Dijkgraaf en Hoogheemraden is vastgesteld. In deze systematiek wordt aan de hand van een aantal vragen de status bepaald. Bijvoorbeeld of er bij het falen van een kering schade aan het watersysteem, of aan aanwezige bebouwing ontstaat. Het berekende schadebedrag speelt hierbij ook een rol. Ook speelt mee of de kans van water op het maaiveld na falen van een kering wel reëel aanwezig is.

De veranderingen van de waterstaatkundige functie naar Polderkade of Regionale Kering worden voor de lange termijn geborgd door het wijzigen van de Legger Delfland.
Dit heeft betrekking op:

- *Afmetingen en zoneringen*:
  a. voor de **Polderkaden** worden de criteria toegepast vastgelegd in het voorstel uit 2015 (BIS38903);
  b. voor de nieuwe **Regionale Keringen**, de genormeerde Binnenwaterkeringen, stellen wij voor om de afmetingen en zoneringen meer in lijn te brengen met de afmetingen welke voor regionale keringen worden toegepast.
  De huidige zoneringen van de Binnenwaterkeringen zijn gebaseerd op de periode toen deze keringen nog primaire keringen waren. Voor compartimenterings- keringen is dit aan de ruime kant. Wij stellen voor dit aan te passen naar wat wordt toegepast bij regionale keringen. De breedte van de beschermingszones zal dan geen 25 meter maar 15 meter breed worden. Ook zullen de afmetingen van het waterstaatswerk daar waar mogelijk aangepast worden. Bij verheelde strekkingen kan dit betekenen dat de breedte van het landwaarts gelegen waterstaatswerk in deze gevallen vanaf een referentielijn geen 28 meter maar 7 meter wordt. Dit zal een aanzienlijke vermindering in het ruimtebeslag tot gevolg hebben.
  Voor de afmetingen geldt in deze de door de Provincie opgelegde instandhouding van het aanwezige profiel.
- *Onderhoudsplicht en onderhoudsplichtigen*: conform Keur Delfland.

D. Aanpassen van verleende vergunningen naar aanleiding van wijziging waterstaatkundige functie

Na aanpassing van de Legger Delfland ten gevolge van nieuwe waterstaatkundige functies is er tevens sprake van andere voorwaarden te stellen aan huidige en toekomstige werken.
Ten gevolge van hiervan kan het wenselijk zijn om verleende vergunning van essentiële waterstaatswerken welke in beheer bij derden zijn op enkele voorwaarden aan te passen.
Een inventarisatie op dit punt heeft nog niet plaatsgevonden.

E. Aanpassen calamiteitenbestrijdingsplannen, met name voor de in de tracés aanwezige constructies

De in de Binnenwaterkeringen aanwezige waterkerende constructies krijgen andere waterstaatkundige functies. De calamiteitenbestrijdingsplannen dienen wellicht op de nieuwe functies aangepast te worden. Hierover zal overleg gevoerd gaan worden met het team crisisbeheersing.

F. Eigendom situaties

De Verenigde Vergadering is via een brief kenmerk 1255116 d.d. 9 mei 2016 geïnformeerd omtrent de eigendomsvisie Maasdijk (BIS 46583).
De laatste alinea van deze brief luidt als volgt:
"Nadat provincie en gemeenten de Maasdijk hebben opgenomen in een structuurvisie, provinciale verordening en/of bestemmingsplan zal getracht worden om delen van de Maasdijk te verkopen. De Provincie is erfpachter van een groot deel van de Maasdijk en op dit deel ligt de provinciale weg N220. De Provincie is voor dit gedeelte de meest voor de hand liggende koper."
De provincie heeft de Maasdijk opgenomen in de Visie Ruimte en Mobiliteit.
Met gemeenten zal over de mogelijke borging in bestemmingsplannen nog nader overlegd worden.

G. Voorstel aanpassingen per tracé

1. Tracé 's-Gravenzande – Maassluis (Maasdijk)

Dit deel is bekend onder de naam "De Maasdijk" en is onder te verdelen in een 4-tal aan elkaar grenzende strekkingen, te weten:

A. Vanaf de kust tot aan de Oranjesluis/ Oranjepolder;
B. Langs de Oranjepolder;
C. Tussen de Oranjepolder en haven van Maassluis;
D. Haven van Maasluis tot aan Delflandsedijk.
(Besluitvorming vindt in een andere traject plaats: BIS 57648)

Overwegende bij strekking A. dat:

- peilverschillen tussen aangrenzende peilvakken klein zijn;
- er geen hele grote wateroppervlakken aanwezig zijn;
- er weinig tot geen schade op zal treden bij falen;
- er sprake is van opmalingsgebieden ten opzichte van de boezem;
- de peilgrenzen zijn vastgelegd in peilbesluiten;
- deze voldoende waarborg bieden om het waterbeheer:

Stellen wij voor om strekking A. toekomstig te beheren conform het reguliere peilscheiding beheer.

Overwegende bij strekking B. dat:

- de strekking tevens de begrenzing is van de Oranjepolder (opmalingspolder);
- er relatief grote peilgebieden aanwezig zijn;
- de Oranjepolder al voor ¾ deel begrensd is door polderkaden:

Stellen wij voor om strekking B. toekomstig te beheren als een polderkade en als zodanig op te nemen in de legger.

Overwegende bij strekking C. dat:

- er in het aangrenzende hooggelegen gebied van Maassluis zeer weinig oppervlakte wateraanwezig is;
- de waterhuishouding voor het overgrote deel via riolering plaatsvindt:

Stellen wij voor om strekking C. toekomstig te beheren conform het reguliere peilscheiding beheer.

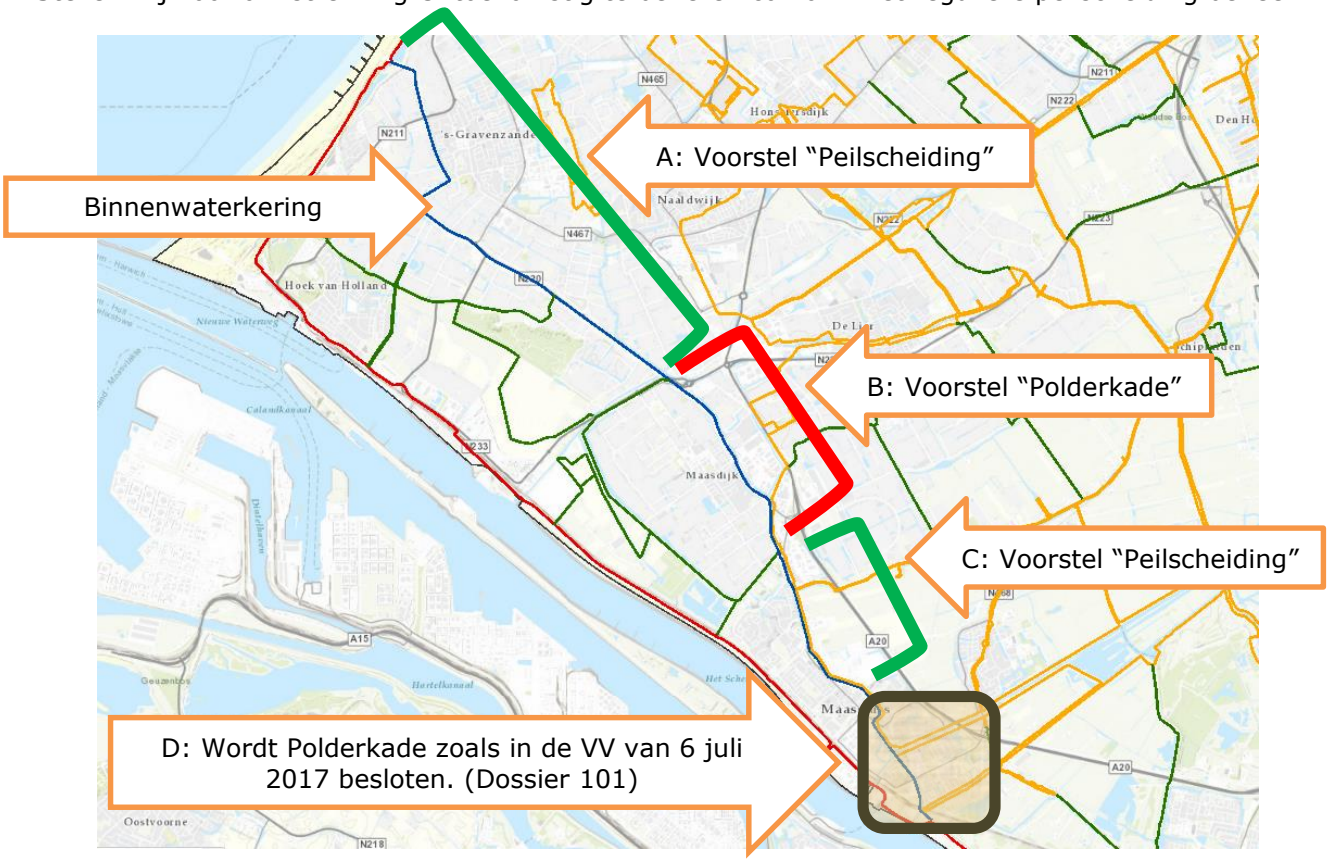

Toelichting:

<u>Opname van het tracé "Maasdijk" op de provinciale Kwaliteitskaart.</u>

Provinciale Staten van Zuid-Holland hebben eind 2016 de Visie Ruimte en Mobiliteit geactualiseerd. De visie is vanaf 12 januari 2017 in werking getreden.

Onderdeel van deze visie is de Kwaliteitskaart. Om de cultuurhistorische-, landschappelijke waarde en ruimtelijke kwaliteit van de Maasdijk te borgen is de Maasdijk toegevoegd aan deze Kwaliteitskaart en vermeld op de kaart "Laag van de cultuur- en natuurlandschappen".

Gemeentelijke bestemmingsplanwijzigingen worden getoetst aan deze visie en moeten derhalve aan bepaalde kwaliteitseisen voldoen en deze borgen.

Fragment van de Provinciale Kwaliteitskaart.

2. Tracé te Vlaardingen
Dit tracé is gesitueerd in het stedelijke gebied van Vlaardingen en loopt tevens door het historische centrum. Over de gehele lengte is een weg aanwezig, waarbij veelal ook aan één of aan beide zijden gebouwen staan. Dit tracé is onder te verdelen in een 3-tal strekkingen, te weten:

E. Delflandsedijk tot aan de rotonde Maassluissedijk/Van Beethovensingel;
F. Rotonde Maassluissedijk/Van Beethovensingel tot Kortedijk/Westlandseweg;
G. Kortedijk/Westlandseweg tot aan de Delflandsedijk.

Overwegende bij strekking E. dat:
- er sprake is van significant peilverschil ter weerszijde;
- deze strekking direct grenst aan een watergang in het hoger gelegen peilvak:

Stellen wij voor om strekking E. toekomstig te beheren als een polderkade en als zodanig op te nemen in de legger.

Overwegende bij strekking F. dat:
- er sprake is van significant peilverschil ter weerszijde, maar dat er in de gebieden zeer weinig oppervlaktewater aanwezig is;
- deze grotendeels door een hoger gelegen beschermd historisch stadscentrum loopt:

Stellen wij voor om strekking F. toekomstig te beheren conform het reguliere peilscheiding beheer. De overige waterstaatkundige functies van de in deze strekking aanwezige Vlaardingerdriesluis wijzigen niet; dit houdt in dat het functioneren als peilscheiding (tussen boezem en Vlaardingerhaven) en het waterkwaliteits- en peilbeheer niet wijzigen.

Overwegende bij strekking G. dat:
- er sprake is van significant peilverschil ter weerszijde;
- deze strekking grotendeels direct grenst aan een watergang in het hoger gelegen peilvak:

Stellen wij voor om strekking G. toekomstig te beheren als een polderkade en als zodanig op te nemen in de legger.

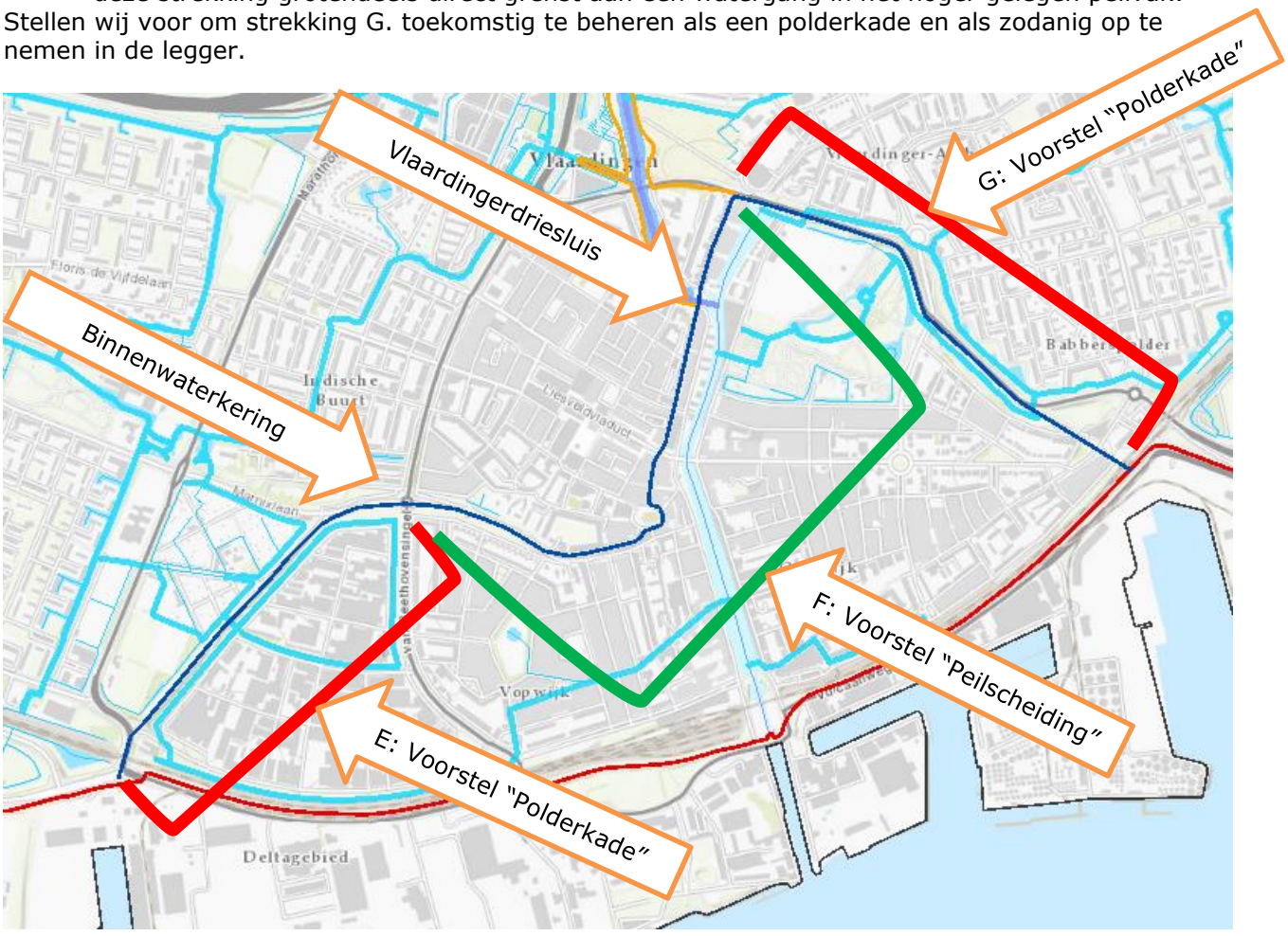

De volgende delen van de Binnenwaterkering zijn als compartimenteringskeringen opgenomen op de kaart behorende bij de provinciale verordening Zuid-Holland; hierdoor vallen zij thans in de categorie Regionale Waterkeringen en worden als zodanig opgenomen in de Legger Delfland.
In deze delen zijn een drietal waterkerende kunstwerken aanwezig.
Op de volgende bladzijden worden deze nader beschouwd.

3. Tracé te Schiedam

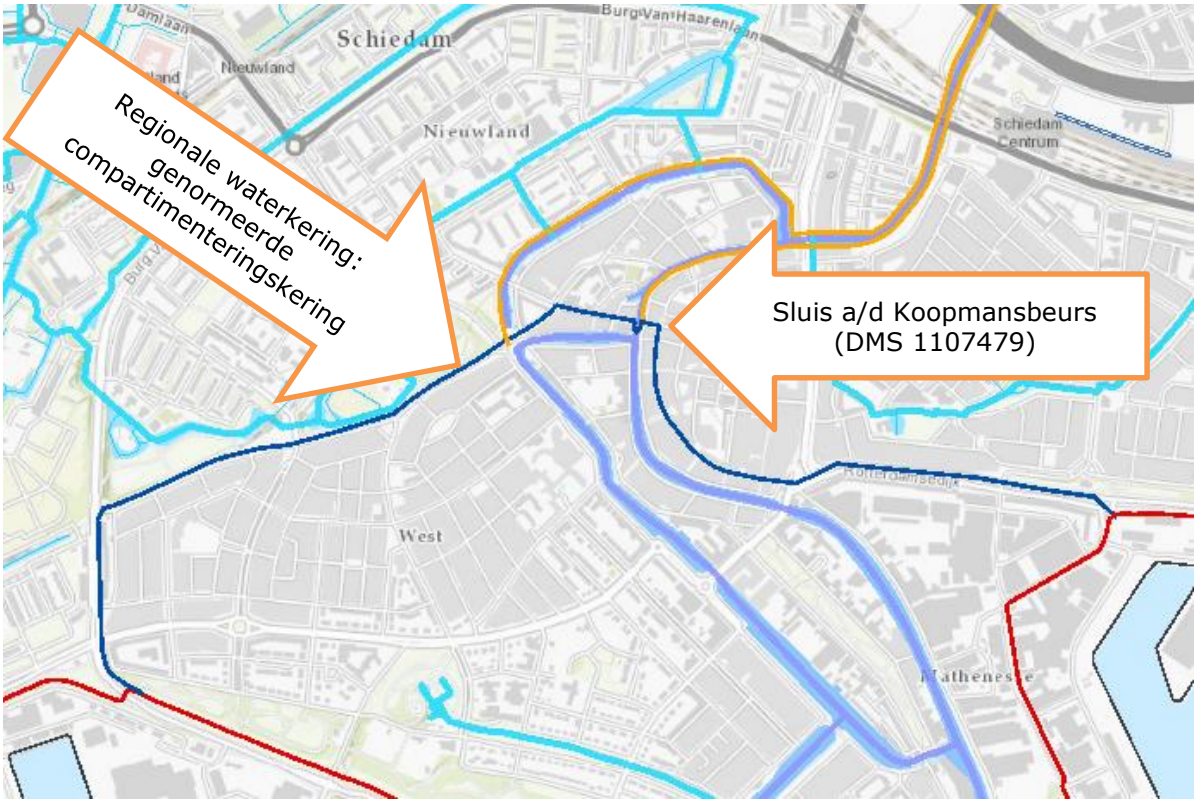

Achtergrondinformatie

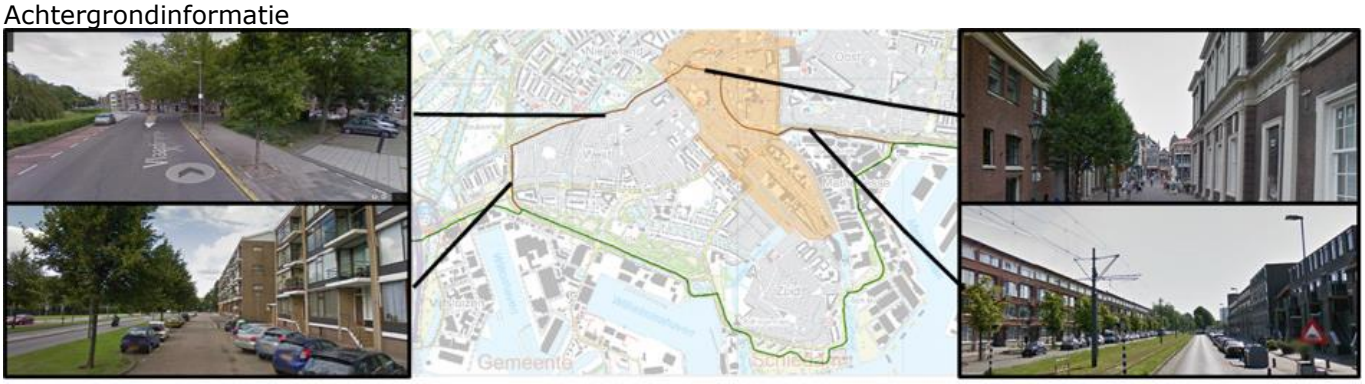

(foto's: Google Streetview)

Het tracé van deze compartimenterende waterkering is in vier kenmerkende deeltrajecten te onderscheiden:

- Van west naar oost ligt het eerste deel volledig onder het straatprofiel van de Burg van Haarenlaan; deze is daardoor niet als waterkering herkenbaar.
- Vervolgens buigt de waterkering in oostelijke richting af en gaat verder als Vlaardingerdijk. De Vlaardingerdijk vormt hier de begrenzing tussen het hoger gelegen compartiment en het lage achterland. Hierdoor is alleen het landwaartse talud zichtbaar, terwijl aan de zijde van het compartiment de huizen op dijkniveau liggen.
- Vanaf de rotonde, die de Nieuwe Haven en de Nieuwe Damlaan aansluiting geven op de Vlaardingerdijk, loopt de waterkering door het historische centrum van Schiedam dat de status van rijksbeschermd stadsgezicht heeft (gele vlak in de figuur). Na de Vlaardingerstraat loopt de grens van het compartiment via de Dam, Korte Dam en de Hoogstraat. Dit zijn smalle straten met aan beide zijden bebouwing waardoor de waterkering hier niet herkenbaar is.
- Het tracé loopt via de Koemarkt en vervolgens de Rotterdamsedijk naar de Van Deventerstraat waar deze aansluit op de primaire waterkering, de Delflandsedijk.

4. Tracé te Rotterdam

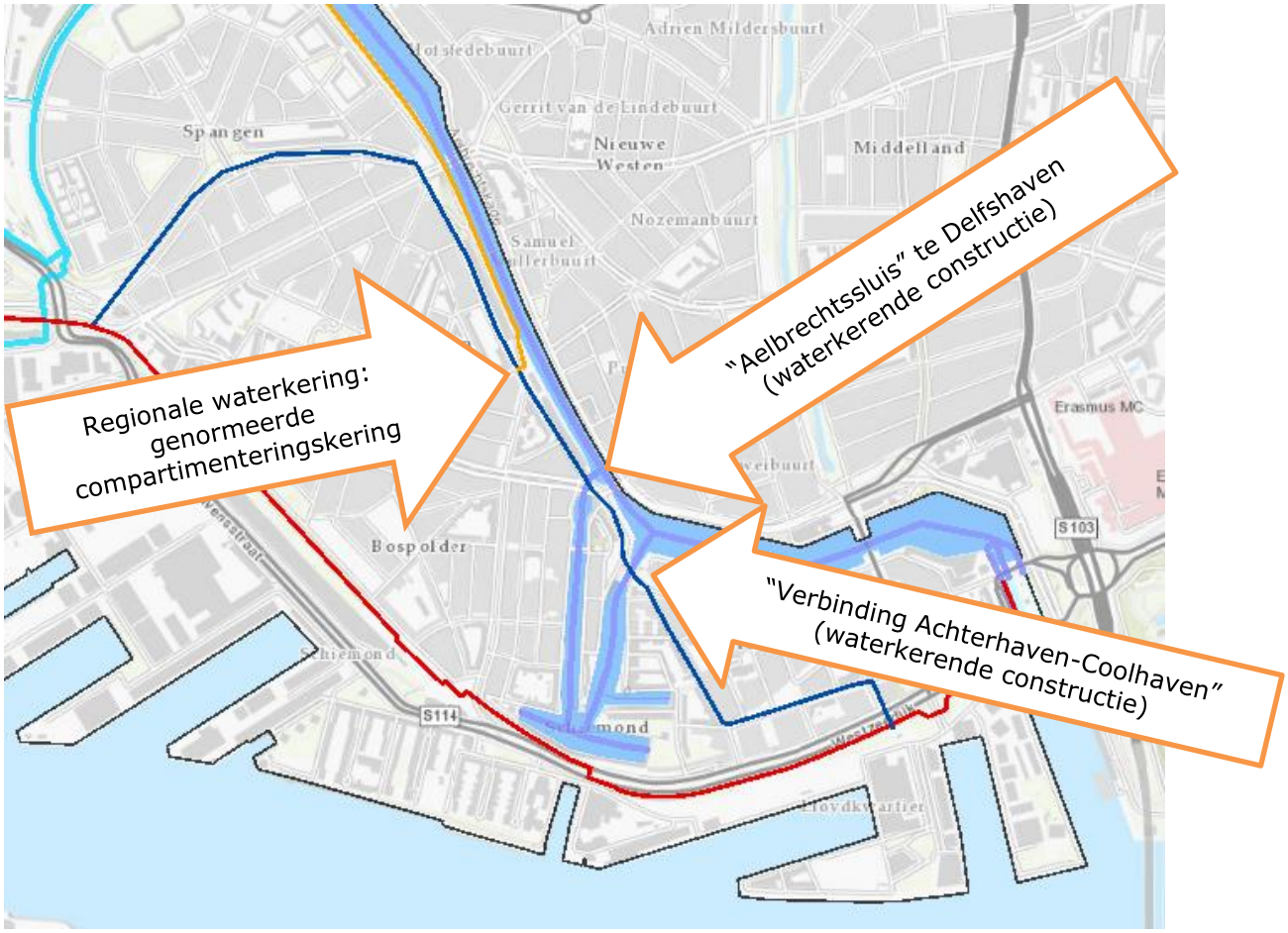

Achtergrondinformatie

(foto's: Google Streetview)

Beschrijving tracé

Grote delen van het tracé van deze compartimenterende waterkering zijn sterk met het stadsbeeld verweven waardoor ze ter plaatse niet altijd als waterkering te herkennen zijn.

- Van west naar oost sluit de waterkering ter plaatse van het Marconiplein aan op de primaire waterkering. Het Marconiplein is een belangrijk knooppunt waar veel wegen op uitkomen én het is een belangrijk knooppunt voor het openbaar vervoer. Recent heeft het plein een grote 'make--over' ondergaan.
- Vanaf het Marconiplein loopt de kering via de Mathenesserdijk in de richting van de Delfshavense Schie. De Mathenesserdijk vormt de begrenzing tussen het hoger gelegen compartiment en het lage achterland, waardoor alleen het landwaartse talud zichtbaar is, terwijl aan de zijde van het compartiment de huizen op dijkniveau liggen.

• Voorbij de aansluiting van de Mathenesserbrug over de Delfshavense Schie is de waterkering niet meer te herkennen. De Mathenesserdijk gaat over in een straatbeeld met aan beide zijden aaneengesloten bebouwing.
• Nabij de Coolhaven is de waterkering onderdeel van het Rijks beschermd stadsgezicht. Hier kruist de kering de Aelbrechtssluis en de Achterhaven.
• Vervolgens loopt het tracé via de woonstraten Havenstraat, Heiman Dullaertplein, Pieter de Hoochstraat en de Kapelstraat naar de primaire waterkering. In het straatbeeld is de waterkering hier niet herkenbaar.

Foto’s van de kunstwerken te Schiedam en Rotterdam

Sluis a/d Koopmansbeurs te Schiedam

Sluis a/d Koopmansbeurs te Schiedam

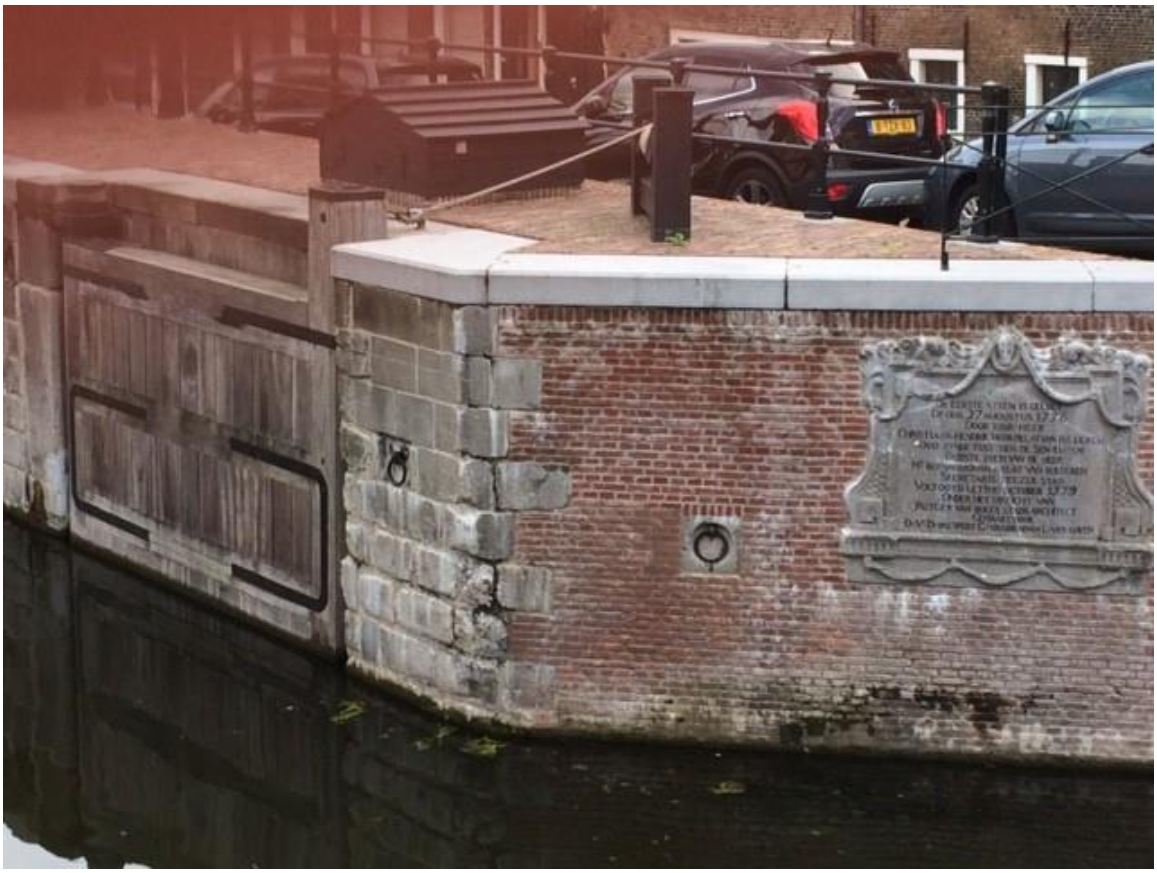

Sluis a/d Koopmansbeurs te Schiedam

De “Aelbrechtssluis”, Schiedamseweg/Voorhaven te Rotterdam (Delfshaven)

Verbinding Achterhaven/Coolhaven, Keersluis te Rotterdam (Delfshaven)

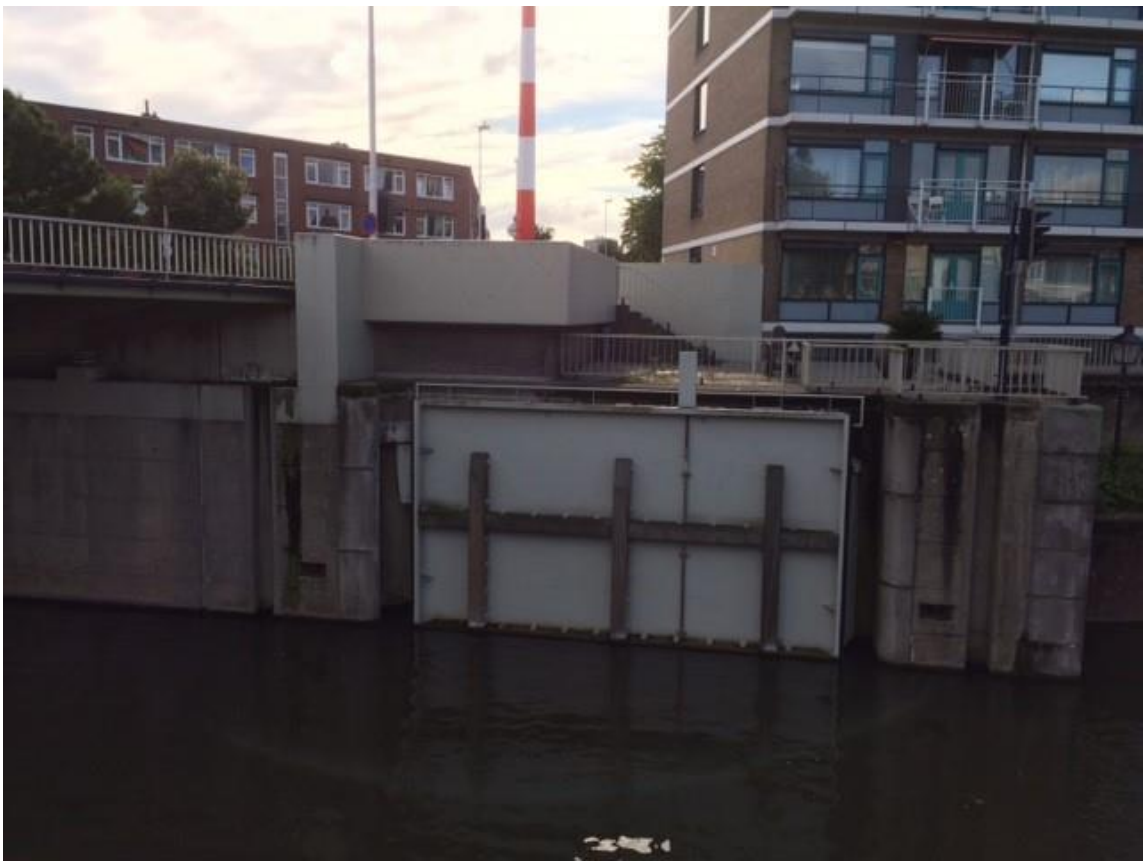

Verbinding Achterhaven Coolhaven, Havenstraat te Rotterdam (Delfshaven)

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp: Voorstel aangaande toekomstige waterstaatkundige functies van de Delflandse Binnenwaterkeringen
Dossiernummer: 269

Gevraagd besluit:

1. de nieuwe waterstaatkundige functies van de Binnenwaterkering-trajecten, Maasdijk, Vlaardingen, Schiedam en Rotterdam vast te stellen;
2. de uitgangspunten voor de bijbehorende leggerwijzigingen vast te stellen;
3. de uitgangspunten voor de leggerwijzigingen vormen tevens het beoordelingskader voor vergunningverlening en ruimtelijke ordening;
4. het College van Dijkgraaf & Hoogheemraden te mandateren om de benodigde leggerwijzigingen vanuit dit voorstel te mogen vaststellen.

1. Probleemstelling - context

De provincie Zuid-Holland heeft in 2015 de *Compartimenteringsstudie Maasdijk & zuidrand dijkring 14* afgerond. Bij Delfland zijn deze waterkeringen bekend onder de naam "Binnenwaterkeringen". De studie betreft vier tracés Binnenwaterkeringen die in beheer van Delfland zijn, te weten:

1. Tracé 's-Gravenzande – Maassluis (Maasdijk)
2. Tracé te Vlaardingen (Westlandseweg)
3. Tracé te Schiedam (oa. Hoogstraat)
4. Tracé te Rotterdam (oa. Mathenesserdijk)

De studie is gedaan in het kader van de Deltabeslissing waarmee door het Kabinet een nieuw normeringsstelsel voor de primaire keringen is geïntroduceerd. Het betreft een onderzoek naar nut en noodzaak van het aanwijzen en normeren van "secundaire" keringen met een compartimenterende werking.
Delfland heeft per brief van 7-7-2015 (kenmerk 1199617) ingestemd met de resultaten.

Naar aanleiding van de bovengenoemde studie heeft Provinciale Staten van Zuid-Holland op 16 juli 2016 besloten de Binnenwaterkeringen te Schiedam (3) en Rotterdam (4) te normeren en dit door een wijziging van de kaart "Regionale waterkeringen en veiligheidsnormering", behorend bij de Waterverordening Zuid-Holland voor het Hoogheemraadschap van Delfland, te formaliseren. Deze wijziging is op 16 november 2016 in werking getreden. De genoemde tracés worden in de Legger Delfland opgenomen als regionale waterkeringen.

De Binnenwaterkering Maasdijk (1) en het deel te Vlaardingen (2) zijn niet als compartimenteringskering aangewezen en genormeerd. Deze delen zullen gedeeltelijk een andere waterstaatkundige functie krijgen, zoals een polderkade of peilscheiding. In geval van een polderkade wordt de wijziging vastgelegd in de Legger Delfland. Bij peilscheidingen geldt dat deze reeds zijn vastgelegd in peilbesluiten.

In dit voorstel wordt u verzocht de nieuwe waterstaatkundige functies van de Binnenwaterkeringen, tracés 1 en 2, vast te stellen en de uitgangspunten voor de bijbehorende leggerwijzigingen.

2. Beoogd effect

De waterstaatkundige functies van de Binnenwaterkering-trajecten, Maasdijk, Vlaardingen, Schiedam en Rotterdam zijn vastgesteld, alsmede de uitgangspunten voor leggerwijziging. Deze uitgangspunten kunnen vooruitlopend op de leggerwijziging worden gebruikt als beoordelingskader voor vergunningverlening en ruimtelijke planvorming.

3. Kernboodschap

De Binnenwaterkeringen te Rotterdam en Schiedam zijn als compartimenterende waterkeringen genormeerd door de Provincie Zuid-Holland en hebben de status regionale waterkering verkregen.
De Binnenwaterkeringen "de Maasdijk" en te Vlaardingen krijgen nieuwe waterstaatkundige invullingen: delen van deze tracés zullen gaan fungeren als polderkade of als peilscheiding.
De "waarde" van de Maasdijk is geborgd door de Provincie Zuid-Holland. De Maasdijk is opgenomen in de Kwaliteitskaart door vermelding op de "Laag van de cultuur- en natuurlandschappen".
Door wijzigingen van de Legger Delfland worden de nieuwe waterstaatkundige functies geborgd. Het betreft 6,1 km nieuwe regionale waterkeringen en 7,2 km polderkaden. 11,9 km voormalige Binnenwaterkering zal als peilscheiding beheerd gaan worden.
De uitgangspunten voor de leggerwijzigingen zijn vastgesteld en de consequenties van de wijzigingen inzichtelijk gemaakt. Vooruitlopend op de leggerwijzigingen worden de uitgangspunten gebruikt bij vergunningverlening en ruimtelijke ordening.

4. Historie - eerdere besluitvorming

De provincie Zuid-Holland heeft in haar Waterplan 2010-2015 de actie opgenomen om waterkeringen met een compartimenterende werking te normeren als regionale kering, als dat op basis van studie zinvol zou blijken. Deze studie heeft lange tijd parallel gelopen met de discussie over de waterveiligheidsnormering voor de primaire keringen in het Deltaprogramma. Op Prinsjesdag 2014 is het normeringsvoorstel voor de primaire keringen publiekelijk gemaakt. Aansluitend heeft de provincie Zuid-Holland de studie naar de compartimenteringskering Maasdijk afgerond. Delfland heeft per brief van 7-7-2015 (kenmerk 1199617) ingestemd met de resultaten van deze technische studie. Met de betrokken gemeenten is in 2014 afstemming geweest over de Maasdijk en in 2015 over de resterende compartimenteringskeringen.

Op 18 december 2014 heeft de Verenigde Vergadering besloten dat het college van Delfland vanaf 19 december 2014 handelt met inachtneming van de nieuwe status van delen van de Maasdijk (BIS 37842).
Hierbij heeft het college een viertal toezeggingen gedaan:
1. Bij de voorbereiding van de leggerwijziging worden de cultuurhistorie, de landschapsontwikkeling, de ruimtelijke ontwikkeling en de klimaatadaptatie betrokken.
2. De Maasdijk is eigendom van het Hoogheemraadschap van Delfland. Parallel aan de voorbereiding van de leggerwijziging wordt het eigendomsbeleid voor de Maasdijk ontwikkeld.
3. De VV wordt actief en vóór vergunningverlening geïnformeerd over alle vergunningaanvragen die consequenties kunnen hebben voor de Maasdijk.
4. Indien de provincie anders besluit dan nu wordt verwacht, legt het college van Delfland een gewijzigd besluit voor aan de VV.

Op 19 januari 2016 zijn de leden van de VV bij brief geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de status van de Maasdijk en de andere binnenwaterkeringen in Delfland (kenmerk 1228399).

Over de eigendomsvisie Maasdijk is de Verenigde Vergadering op 9 mei 2016 met een brief geïnformeerd (kenmerk 1255116/BIS 46583). Deze visie houdt in dat nadat provincie en gemeenten de Maasdijk hebben opgenomen in een structuurvisie, provinciale verordening en/of bestemmingsplan getracht zal worden om delen van de Maasdijk te verkopen.
De provinciale Visie Ruimte en Mobiliteit is eind 2016 geactualiseerd en per 12 januari 2017 in werking getreden. Onderdeel van de Visie Ruimte en Mobiliteit is de Kwaliteitskaart.

Om de cultuurhistorische waarde en ruimtelijke kwaliteit van de Maasdijk te borgen is de Maasdijk toegevoegd aan deze Kwaliteitskaart op de kaart "Laag van de cultuur- en natuurlandschappen". Bestemmingsplanwijzigingen worden getoetst aan deze visie en moeten derhalve aan bepaalde kwaliteitseisen voldoen.
Met gemeenten zal over de mogelijke borging van de Maasdijk in bestemmingsplannen nog nader overlegd worden.

Provinciale Staten van Zuid-Holland hebben eind 2016 de delen Binnenwaterkering te Rotterdam en Schiedam vermeld op de kaart behorende bij de Waterverordening Zuid-Holland. Hiermee zijn deze delen genormeerd en vallen in de categorie Regionale Keringen.

Op 6 juli 2017 zijn door de Verenigde Vergadering uitgangspunten vastgesteld voor een partiële wijziging van de Legger Binnenwaterkering, betreffende het deel "Maasdijk" ter hoogte van de haven te Maassluis. Dit naar aanleiding van een watervergunningaanvraag voor de bouw van enkele woningen op en nabij de Binnenwaterkering (Dossier 101).

Voor het bepalen van andere, dan de compartimenterende, waterstaatkundige functies wordt de methodiek toegepast die op 7 januari 2014 door het College van Dijkgraaf en Hoogheemraden in het kader van de studie "Nut en noodzaak keringen – werkwijze en criteria" is vastgesteld. Deze methodiek lag ook ten grondslag aan de wijzigingen in de Legger Delfland die op 6 april 2017 door Verenigde Vergadering zijn vastgesteld (BIS 33578, DMS 1094842 en 1103021).

5. Regelgeving en Beleid

De ligging, afmetingen, onderhoudsplicht en onderhoudsplichtigen van de Binnenwaterkeringen zijn weergegeven in de Legger Binnenwaterkering, Landscheidingen, Boezem- en Polderkaden en Waterscheidingen uit 1997.
Het handelingskader is gebaseerd op de Keur Delfland, de Algemene Regels en Delflands Algemeen Waterkeringen beleid.

6. Financiën

Onderstaand lengteoverzicht geeft aan dat conform het voorstel ongeveer de helft van de oorspronkelijke Binnenwaterkering de functie polderkade of regionale waterkering krijgt.
Er zal sprake zijn van een andere beheerinspanning bij de nieuwe delen polderkaden en regionale waterkeringen dan bij de huidige Binnenwaterkering. Onderstaand worden de beheeronderdelen nader toegelicht. De kostenramingen zijn gebaseerd op de kentallen welke naar aanleiding van de recente vastgestelde wijziging van de Legger Delfland (VV 6 april 2017) zijn uitgewerkt.

Onderdelen van de beheerinspanning zijn:
Inspectie: voor de polderkaden en regionale waterkeringen geldt dat deze inspanning niet wijzigt ten opzichte van de Binnenwaterkering. De inspectie inspanning zal op de delen die peilscheiding worden wel verminderen. De besparing per jaar bedraagt minder dan € 1000,-.

Toetsing: peilscheidingen worden vanuit de normering wateroverlast bekeken. Dit vindt al plaats en levert geen nieuwe inspanning op. De kosten van het toetsen van de 7,1 km nieuwe polderkaden bedragen minder dan € 1000,- per jaar. Over de toetsingstermijn, de inhoud en de daarmee gepaard gaande kosten van de nieuw genormeerde regionale keringen worden gesprekken gevoerd met de provincie Zuid-Holland. Naar verwachting dienen deze pas na 2024 getoetst te worden.

Buitengewoon onderhoud en kadeverbeteringen: Voor de polderkaden zijn de nieuwe uitgangspunten lichter dan de eisen voortvloeiend uit de vigerende legger. Nu, maar ook in de nabije toekomst, wordt dan ook geen buitengewoon onderhoud- of verbeteropgave verwacht. De instandhoudingsnorm van de genormeerde keringen is gelijk aan de onderhoudsverplichting die vanuit de legger was opgelegd aan de Binnenwaterkeringen. Dit leidt dus niet tot extra kosten. In deze keringen zijn drie kunstwerken aanwezig. Twee zijn in werkende staat en één niet, deze is afgedicht. De kosten van het beheer & onderhoud liggen op basis van verleende vergunningen bij de betreffende gemeente.

Het wijzigen van de status van de keringen is daarom niet kostenverhogend voor Delfland. Ook de toetsing van deze kunstwerken zal naar verwachting pas na 2024 gaan plaatsvinden. Mochten resultaten uit een toetsing daartoe aanleiding geven dan wordt u hierover geïnformeerd.

Gewoon onderhoud: Er kunnen op termijn veranderingen optreden in het Reguliere onderhoud op die delen waarop onderhoud vanuit waterkering- of privaatrechtelijk-oogpunt niet meer nodig is. De verwachting is dat kosten hierdoor op termijn licht afnemen.

Samengevat: de voorgestelde leggerwijzigingen leiden tot een beperkte afname van de beheerkosten.

Overzichtstabel:

Lengteoverzicht (in meters)	Binnenwaterkering (Huidig)	Peilscheiding	Polderkade	Regionale Wk(genormeerd)
1.Maasdijk	15067	10267	4800	-
2.Vlaardingen	3993	1615	2378	-
3.Schiedam	3220	-	-	3220
4.Rotterdam	2933	-	-	2933
Totaal	25213	11882	7178	6153

7. Duurzaamheid

N.v.t.

8. Organisatorische en personele consequenties

Geen.

9. OR/GO

N.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

In de regionale keringen bevinden zich 3 waterkerende constructies, te weten de sluis a/d Koopmansbeurs in de gemeente Schiedam en de sluizen de "Verbinding Achterhaven-Coolhaven en de Aelbrechtssluis te Delfshaven in de gemeente Rotterdam.
De sluis in Schiedam is recentelijk in 2015 gerestaureerd (Waterdossier 23720/kenmerk 1152654).
De "Aelbrechtssluis" te Delfshaven is buiten gebruik en sinds ca. 1953 volledig afgesloten (vergunning 1952/36 Hoogheemraadschap van Schieland).
De keersluis Verbinding Achterhaven-Coolhaven heeft werkende deuren (keurvergunning 1963-nr.361). Deze constructies lijken, visueel gesproken, in redelijke tot goede staat.
Of de constructies waterkeringtechnisch gezien ook als voldoende/goed kunnen worden aangemerkt, zal toetsing moeten uitwijzen. Over de toetsing zelf (wat, hoe, wanneer) is Delfland in gesprek met de PZH.

Beheermaatregelen:
Met de PZH worden duidelijke afspraken gemaakt om de toetsing zo effectief en efficiënt mogelijk te kunnen uitvoeren. Met de beheerders van de constructies worden afspraken gemaakt over zaken als periodieke inspecties, gegevensbeheer en onderhoud, waarbij de insteek van Delfland is dat in dit kader gemaakte kosten volledig ten laste komen van de beheerders, zijnde de gemeente Schiedam en Rotterdam.
Mochten resultaten van bovenstaand proces daartoe aanleiding geven, dan wordt u hierover geïnformeerd.

11. Communicatie (in- en extern)

Op basis van dit voorstel zullen overleggen plaatsvinden met gemeenten en eventuele andere stakeholders, zoals de Provincie Zuid-Holland over o.a. toetsing en beheer & onderhoud. De Provincie Zuid-Holland ook vanuit de rol als wegbeheerder.
Intern worden de betrokkenen mondeling, via e-mail en via het samenwerkingsportaal over de voortgang geïnformeerd.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Besluitvorming omtrent het wijzigen van de Legger Delfland volgt de daarvoor verplichte AWB-procedures.

13. Bevoegd orgaan

Het vaststellen van uitgangspunten voor leggers is een bevoegdheid van de Verenigde Vergadering.

14. Toelichting

In de notitie, die als bijlage bij dit voorstel is toegevoegd, wordt uitgebreid ingegaan op eerder genomen besluiten, veiligheidscyclus, uitgangspunten voor leggerwijzigingen en overige consequenties.
Onderstaand is een korte samenvatting van deze notitie weergegeven in relatie met de gevraagde besluiten.

Besluit 1.: de nieuwe waterstaatkundige functies van de Binnenwaterkering-trajecten, Maasdijk, Vlaardingen, Schiedam en Rotterdam vast te stellen.
De uitkomst van de provinciale compartimenteringstudie is:

- **niet normeren** van twee tracés Binnenwaterkeringen te weten de Maasdijk (tracé 1) en te Vlaardingen (tracé 2) waardoor de waterstaatkundige functies van deze twee tracés in gedeelten gaan wijzigen naar polderkade of peilscheiding;
- **wel normeren** van twee delen Binnenwaterkeringen te Schiedam (tracé 3) en Rotterdam (tracé 4), waardoor deze thans vallen onder de categorie Regionale Keringen.

Voor het bepalen van de waterstaatkundige functies, anders dan de compartimenterende regionale keringen, is de systematiek toegepast vanuit de studie "Nut en noodzaak keringen – werkwijze en criteria" (besluit D&H, 7 jan. 2014). Dit leidt tot de onderstaande voorstellen.

De voorstellen per tracé Binnenwaterkering.
Tracé 1: 's-Gravenzande – Maassluis (Maasdijk)
Dit tracé is onder te verdelen in een 4-tal aan elkaar grenzende strekkingen, te weten:
A. Vanaf de kust tot aan de Oranjesluis/ Oranjepolder;
voor dit deel stellen wij voor deze toekomstig te beheren als een peilscheiding;
B. Langs de Oranjepolder:
voor dit deel stellen wij voor deze toekomstig te beheren als een polderkade en als zodanig op te nemen in de legger;
C. Tussen de Oranjepolder en haven van Maassluis:
voor dit deel stellen wij voor deze toekomstig te beheren als een peilscheiding;
D. Haven van Maasluis tot aan Delflandsedijk: besloten is om dit deel te gaan beheren als polderkade. Besluitvorming hierover heeft in de Verenigde Vergadering d.d. 6 juli 2017 plaatsgevonden. (BIS 57648)

Tracé 2 te Vlaardingen
Dit tracé is onder te verdelen in een 3-tal strekkingen, te weten:
E. Delflandsedijk tot aan de rotonde Maassluissedijk/Van Beethovensingel:
voor dit deel stellen wij voor deze toekomstig te beheren als een polderkade en als zodanig op te nemen in de legger;
F. Rotonde Maassluissedijk/Van Beethovensingel tot Kortedijk/Westlandseweg:
voor dit deel stellen wij voor om deze toekomstig te beheren als een peilscheiding;

G. Kortedijk/Westlandseweg tot aan de Delflandsedijk:
voor dit deel stellen wij voor om deze toekomstig te beheren als een polderkade en als zodanig op te nemen in de legger.

Tracé 3 te Schiedam en tracé 4 te Rotterdam
Deze tracés zijn door de Provincie genormeerd en thans regionale keringen; deze keringen moeten als zodanig in de Legger Regionale Keringen worden opgenomen.
Hierbij is de vastgestelde norm vanuit de provincie Zuid-Holland als volgt omschreven: "Handhaven (theoretisch) profiel legger".

Besluit 2.: de uitgangspunten voor de bijbehorende leggerwijzigingen vast te stellen.
De veranderingen van de waterstaatkundige functie naar Polderkade of Regionale Kering worden geborgd door het wijzigen van de Legger Delfland.
Dit heeft betrekking op:

- *Afmetingen en zoneringen*:
  a. voor de **Polderkaden** worden de criteria toegepast vastgelegd in het voorstel uit 2015 (BIS38903);
  b. voor de nieuwe **Regionale Keringen**, de genormeerde Binnenwaterkeringen, stellen wij voor om de afmetingen en zoneringen meer in lijn te brengen met de afmetingen welke voor regionale keringen worden toegepast.
  De huidige zoneringen van de Binnenwaterkeringen zijn gebaseerd op de periode toen deze keringen nog primaire keringen waren. Voor compartimenterings- keringen is dit aan de ruime kant. Wij stellen voor dit aan te passen naar wat wordt toegepast bij regionale keringen. De breedte van de beschermingszones zal dan geen 25 meter maar 15 meter breed worden. Ook zullen de afmetingen van het waterstaatswerk daar waar mogelijk aangepast worden. Bij verheelde strekkingen kan dit betekenen dat de breedte van het landwaarts gelegen waterstaatswerk in deze gevallen vanaf een referentielijn geen 28 meter maar 7 meter wordt. Dit zal een aanzienlijke vermindering in het ruimtebeslag tot gevolg hebben.
  Voor de afmetingen geldt in deze de door de Provincie opgelegde instandhouding van het aanwezige profiel.
- *Onderhoudsplicht en onderhoudsplichtigen*: conform Keur Delfland.

Besluit 3.: uitgangspunten voor de leggerwijzigingen vormen tevens het beoordelingskader voor vergunningverlening en ruimtelijke ordening:
De nieuwe waterstaatkundige functies voor de tracés 1 en 2 worden polderkade of peilscheiding. Dit heeft consequenties voor het beheer & onderhoud en ook het vergunningenbeleid en de ruimtelijke ordening. Deze aspecten zijn in vigerende beleidsdocumenten van Delfland vastgelegd en worden dan van toepassing.

De essentie van het te voeren beleid ten aanzien van het medegebruik bij de tracés 3 en 4 richt zich in het vervolg op het volgende:

- Het in stand houden van de aanwezige kruinhoogte van de tracés.
- Toestaan van medegebruik in lijn met de huidige bestaande situatie.
  Het gaat hier om tracés in verstedelijkte gebieden, die veelal niet herkenbaar zijn als waterkering.
- Het in een goede waterkerende staat houden van een drietal waterkerende kunstwerken. Het gaat hier om:
  a. de Sluis a/d Koopmansbeurs te Schiedam;
  b. de keersluis in de Verbinding Achterhaven-Coolhaven te Rotterdam
  c. de "Aelbrechtssluis" in te Delfshaven in Rotterdam
  (deze is omstreeks 1953 afgedicht en niet meer in werking).
  De "werkende" kunstwerken (a. en b.) moeten op aanwijzing van Delfland gesloten kunnen worden als de omstandigheden daarom vragen. Het beheer & onderhoud van deze objecten is in handen van de gemeenten Rotterdam en Schiedam.

Besluit 4.: het College van Dijkgraaf & Hoogheemraden te mandateren om de leggerwijzigingen vanuit dit voorstel te mogen vaststellen.
De leggerwijzigingen worden uitgewerkt conform de door de VV vastgestelde beleidskaders.

15. Bijlagen

1. Notitie behorende bij het voorstel aangaande toekomstige waterstaatkundige functies van de Delflandse Binnenwaterkeringen

Voorstel aangaande toekomstige waterstaatkundige functies van de Delflandse Binnenwaterkeringen

Dossiernummer : 269
Vergaderdatum : 16 november 2017

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 10 oktober 2017, dossiernummer 269;

gelezen het positieve advies van de commissie Stedelijk water en watersysteem;

overwegende dat:
naar aanleiding van de in 2015 door de Provincie Zuid-Holland afgeronde "Compartimenteringsstudie Maasdijk & zuidrand dijkring 14";

Gelet op:
- artikel 77 van de Waterschapswet;

Besluit:
1. de nieuwe waterstaatkundige functies van de Binnenwaterkering-trajecten, Maasdijk, Vlaardingen, Schiedam en Rotterdam vast te stellen;
2. de uitgangspunten voor de bijbehorende leggerwijzigingen vast te stellen;
3. de uitgangspunten voor de leggerwijzigingen vormen tevens het beoordelingskader voor vergunningverlening en ruimtelijke ordening;
4. het College van Dijkgraaf & Hoogheemraden te mandateren om de benodigde leggerwijzigingen vanuit dit voorstel te mogen vaststellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 16 november 2017.

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

mr. M.A.P. van Haersma Buma

Hoogheemraadschap van Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	250
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	16 november 2017
Agendapunt	H.10
Omschrijving	Watergang Aalkeet Buitenpolder

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Stedelijk water en watersysteem	31 oktober 2017
Verenigde Vergadering	**16 november 2017**

Voorgesteld besluit

1. Het investeringsplan voor Watergang Aalkeet-Buitenpolder (701943) vast te stellen op € 695.0000 (op basis van SSK-raming, d.d. 20 juli 2017);
2. Het uitvoeringskrediet, groot € 647.000,00 beschikbaar te stellen voor de Watergang Aalkeet-Buitenpolder (701943).

Vaststellen investeringsplan en uitvoeringskrediet Watergang Aalkeet-Buitenpolder

Dossiernummer: 250

1. Gevraagd besluit: Het investeringsplan voor Watergang Aalkeet-Buitenpolder (701943) vast te stellen op € 695.0000 (op basis van SSK-raming, d.d. 20 juli 2017);
2. Het uitvoeringskrediet, groot € 647.000,00 beschikbaar te stellen voor de Watergang Aalkeet-Buitenpolder (701943);

1. Probleemstelling - context

Het gemaal Aalkeet Buitenpolder pendelt (slaat aan en slaat uit) eigenlijk al sinds de renovatie en capaciteitsuitbreiding in 2008. De grootste oorzaak hiervan is de onvoldoende snelle aanvoer van water als gevolg van een te smalle toevoerende watergang naar het gemaal. Deze meer dan 500 meter lange watergang is nu rond de 5 meter breed en moet minimaal dubbel zo breed worden om een correcte werking van het gemaal te garanderen en zo het peil van de polder goed te beheersen. Met een niet voldoende werkend gemaal is de kans op wateroverlast in deze polder te groot.

Het verbreden van de watergang biedt ook de kans om de waternatuur te realiseren

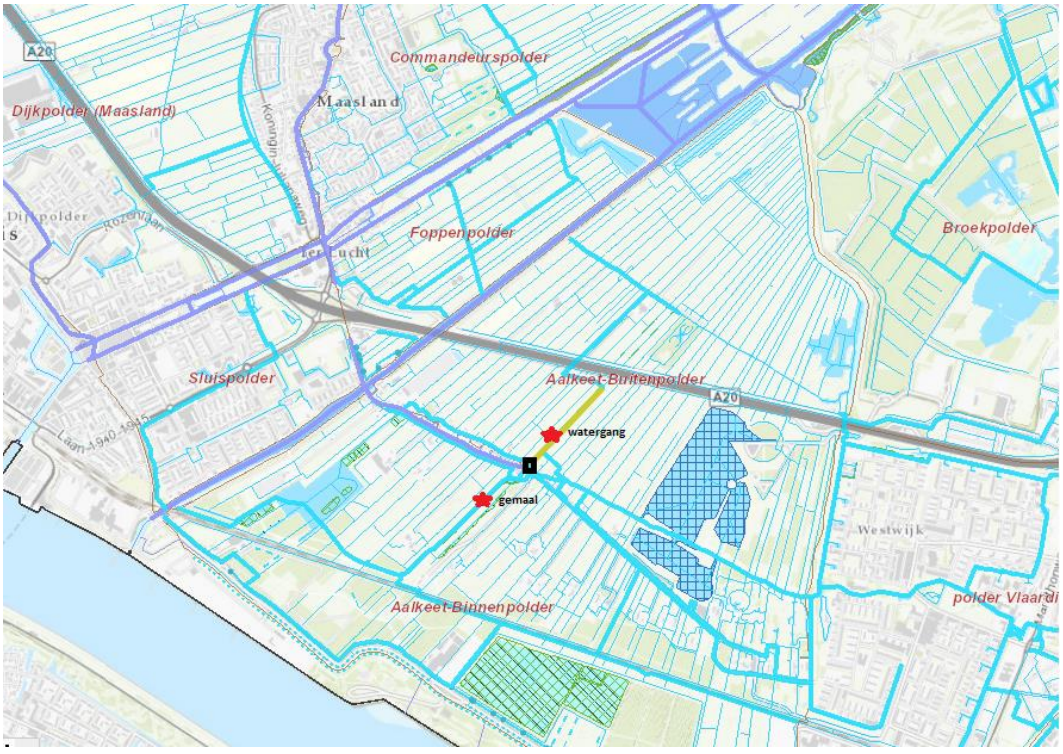

2. Beoogd effect

Door het verbreden van de aanvoerende watergang kan het water optimaal richting het gemaal stromen en kan zo het peil in de gehele polder beter worden beheerst. Er is voldoende ruimte om ook een NVO aan te leggen.

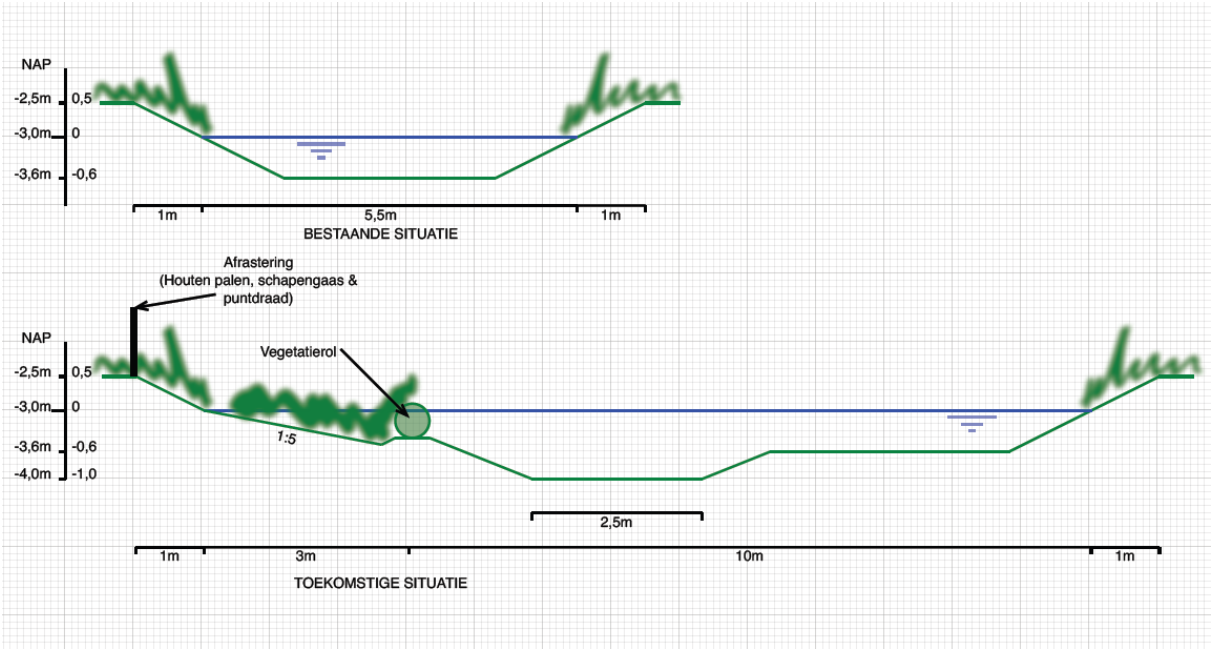

3. Kernboodschap

Verbreding van de bestaande toevoerende watergang om zo de toestroom van het gemaal Aalkeet Buitenpolder te verbeteren. Het gemaal draait dan beter en zal niet meer pendelen. Met de verbreding van de watergang wordt de aanleg van een NVO meegenomen.

4. Historie - eerdere besluitvorming

In een (aansluitende) watergang zijn 2 duikers te klein. Deze werkzaamheden worden nu in dit project meegenomen. Het projectplan voor de vergroting van deze 2 duikers is reeds in 2016 goedgekeurd (#DMS 1246346). Toen was echter nog niet bekend dat een combinatie van werkzaamheden mogelijk was.
De benodigde gronden om de verbreding te realiseren zijn reeds verworven door Delfland. In de koopovereenkomst is vastgelegd dat de vrijkomende grond verwerkt kan worden op de naastgelegen percelen.

5. Regelgeving en Beleid

Omdat het eigen werk is zal voor deze werkzaamheden een projectplan procedure moeten worden doorlopen.

6. Financiën

Investeringsplan en krediet voor het uitvoeren van de maatregelen

Nr.	Naam	IP	Uitvoerings-Krediet	Onvoorzien	Nazorg
701943	Aalkeet-Buitenpolder	€ 695.000	€ 647.000	€ 48.000	€ 21.000

Deze investering is voorbereid op basis van een onderzoekskrediet en een bijdrage vanuit het verzamelkrediet NEZ onder projectnummer 701943. Deze voorbereiding betreft het doen van een verkenning en het opstellen van een schetsontwerp en is de grond aangekocht. De gemaakte kosten op het projectnummer zijn binnen het projectnummer meegenomen als onderdeel van het nieuwe investeringsplan en het uitvoeringskrediet. Het onderzoekkrediet (701943) € 30.000 zal worden teruggeboekt naar het algemeen onderzoekskrediet (700739).

De jaarlijkse kapitaallasten vanaf 2019 (rente en afschrijving) worden gedekt uit het programma Watersysteem en bedragen, gedurende de eerste 15 jaar, gemiddeld € 45.650 en de resterende 5 jaar, gemiddeld € 26.250

Onderhoudskosten

Voor het onderhoud "baggeren" is de cyclus 1 x per 8 jaar. De huidige kosten voor het baggeren van de bestaande watergang zijn 545 meter x € 18,-. De meerkosten voor het baggeren van de verbreding over diezelfde 545 meter zijn € 6,64. Meerkosten baggeren derhalve € 3.618 per 8 jaar. (Omgerekend € 450/jaar)

Voor het onderhoud "maaien" van deze watergang in de bestaande situatie kan gewerkt worden vanaf de kant en zijn de kosten €1,- per meter per jaar. Dit komt neer op een € 545 per jaar.
In de toekomstige situatie is het onderhoud meer gedifferentieerd. Watergang en NVO. Het onderhoud zal zowel vanaf de kant als varend uitgevoerd dienen te worden. Kosten komen dan neer op:

Maatregel	Frequentie	€/100m^2	Bestaand	Nieuw	Meerkosten
Maaien openwaterzone van kant	1x/jaar	17,50	5 m2/m	3 m2 / m	545 m*-/-2* €0,175 -/- € 190/jaar
Maaien vanaf het water	1x/jaar	26,00	0 m2/ m	7 m2/ m	545 m * 7 * € 0,26 € 991/jaar
Maaien moeraszone	1x/3 jaar	166,00	0 m2/ m	3 m2/ m	545 m * 3 * € 1,66 € 2.714 / 3jaar
Maaien bermen/taluds	1x/jaar	46,00	2 m2/ m	2 m2 / m	-
Verwijderen opschot	1x/3 jaar	20,00	5 m2/ m	13 m/ m	545 m * 8 * € 0,20 = € 872/3jaar
Uitkrabben oevers	1x/8 jaar	24,00	2 m2/ m	2 m2 /m	-

De meerkosten “maaien” teruggerekend naar 1 jaar zijn dan afgerond € 2.000/ jaar voor de nieuwe watergang en NVO. Met de meerkosten “baggeren” van € 450/jaar erbij, zal deze nieuwe verbrede watergang per jaar € 2.450 meerkosten aan onderhoud opleveren.

7. Duurzaamheid

Zowel in de ontwerpfase als de realisatiefase zullen de duurzaamheideisen ten aanzien van de waterbouwkundige voorzieningen in acht worden genomen. Dit op basis van uitgangspunten uit “Duurzame GWW”.

8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing

9. OR/GO

Niet van toepassing

10. Risico- en beheersmaatregelen

Risico	Gevolg	Beheersmaatregel
De huidige vismigratievoorziening werkt niet optimaal	Effect van de NVO wordt niet optimaal uitgenut	Aanpassen, vernieuwen en of verbeteren van de vismigratievoorziening
De bodem van de diepste deel watergang komt omhoog	Varend onderhoud wordt lastiger	In de uitvoering waterpeil omhoog brengen om zo voor meer tegendruk te zorgen
Aanbesteding mislukt	Vertraging	Goede keuze aannemers maken voor de onderhandse aanbesteding
Belangenvereniging en andere omwonenden werken niet mee	Vertraging	Partijen betrekken in het vergunning en realisatie proces

11. Communicatie (in- en extern)

Met de afdeling communicatie zal worden overlegd hoe we en wat we over dit project willen delen.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Niet van toepassing

13. Bevoegd orgaan

De VV is bevoegd om investeringsplannen en kredieten vast te stellen op grond van artikel 99 van de Waterschapswet.

14. Toelichting

De watergang in de Aalkeet-Buitenpolder is geen onderdeel van een KRW-waterlichaam en ligt lager dan het aangrenzende KRW-waterlichaam de Westboezem (sport 3). De realisatie van een NVO op deze locatie valt dus buiten de huidige strategie om vooralsnog alleen KRW-inrichtingsmaatregelen te nemen in een KRW-waterlichaam (sport 1) of buiten een KRW-waterlichaam, maar wel op hetzelfde peilniveau als een KRW-waterlichaam (sport 2) ter versterking van de NEZ-structuur. Als na 2021 wel maatregelen van sport 3 in aanmerking komen, zou deze NVO wellicht wel kunnen worden meegerekend.

Echter, ecologisch gezien is de aanleg van een NVO op deze locatie een buitengewone kans.

De NVO zorgt voor een verbetering van de habitat voor allerlei waterorganismen als macrofauna en vis in de vorm van paai-, opgroei, schuil-, foerageer- en geschikt leefgebied en daardoor verbetering van de lokale ecologische waterkwaliteit. Daarnaast is het ook van belang vanwege de combinatie met de al aangelegde vispassages, waardoor vis kan schuilen tot het geschikte moment om de vispassages in de richting van de boezem te passeren of voor vis die vanuit de boezem de polder in komt en direct schuilmogelijkheden heeft. Dit laatste geldt bijvoorbeeld voor glasaal, die bij het nabij gelegen gemaal Zaaijer de boezem van Delfland op trekt en vervolgens via de vismigratievoorziening bij het poldergemaal in de Aalkeet-Buitenpolder kan komen; een polder die wordt gezien als geschikt opgroeigebied voor de aal.

15. Bijlagen

Bijlage 1: Tekening Schetsontwerp
Bijlage 2: SSK-raming (vertrouwelijk)

Vaststellen investeringsplan en uitvoeringskrediet watergang Aalkeet Buitenpolder

Hoogheemraadschap van Delfland

Dossiernummer : 250
Vergaderdatum : 16-11-2017

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 26-09-2017 , dossiernummer 250;

gelezen het positieve/negatieve advies van de commissie Stedelijk water en Watersystemen.

overwegende dat:

- De watergang gemaal Aalkeet-Buitenpolder te smal is voor voldoende toestroom

Gelet op:

- Mogelijkheid om bij de verbreding een NVO mee te nemen

Besluit:

1. Het investeringsplan voor Watergang Aalkeet-Buitenpolder (701943) vast te stellen op € 695.0000 (op basis van SSK-raming, d.d. 20 juli 2017);
2. Het uitvoeringskrediet, groot € 647.000,00 beschikbaar te stellen voor de Watergang Aalkeet-Buitenpolder (701943);

Aldus besloten in de openbare vergadering van 16-11- 2017

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris, de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen mr. M.A.P. van Haersma Buma

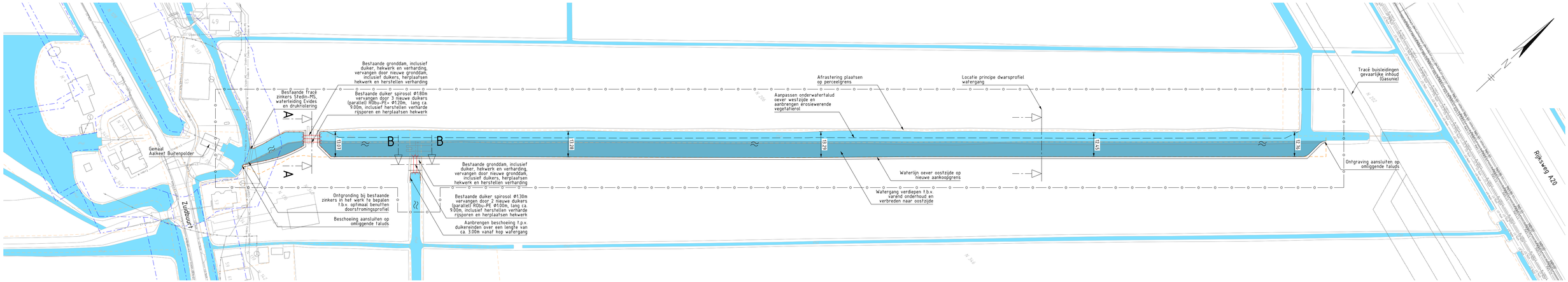

DWARSPROFIEL A
SCHAAL 1 : 100 — SO-02

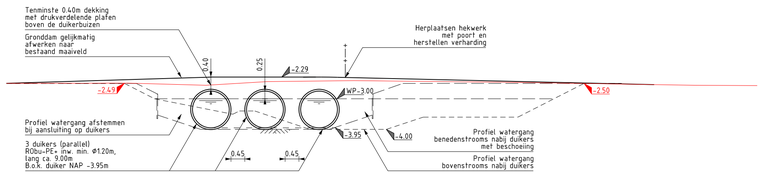

DWARSPROFIEL B
SCHAAL 1 : 100 — SO-02

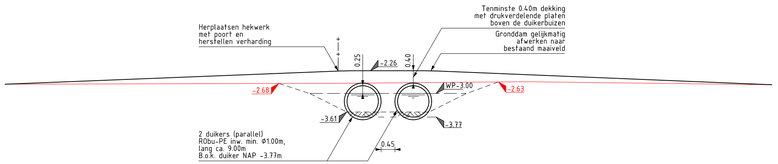

PRINCIPE DWARSPROFIEL
SCHAAL 1 : 100 *TOEKOMSTIG BODEMPROFIEL WATERGANG*

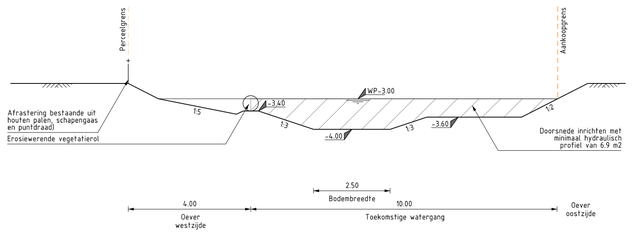

OVERZICHT
SCHAAL 1 : 10.000

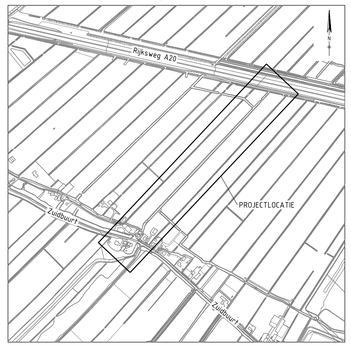

LEGENDA

- Ondergrond
- Zuidbuurt — Straatnaam
- 53 — Huisnummer
- N 348 — Perceelnummer
- Kabels en leidingen
- Bestaande situatie uit inmeting
- Toekomstige situatie
- Kern-/beschermingszone waterkering Hoogheemraadschap van Delfland
- Watersymbool
- Bestaande perceelgrens
- Aankoopgrens
- Bestaand water
- Nieuw water
- Erosiewerende vegetatierol
- Beschoeiing
- Nieuwe duiker
- Projectgebied
- Locatie dwarsprofiel

Noot: Aan de op tekening aangegeven ligging van kabels en leidingen kunnen geen rechten worden ontleend.

0 10 20 30 40m
1 : 1.000

ALGEMENE OPMERKINGEN:
Hoogtematen in meters t.o.v. N.A.P.
Lengtematen in meters
Handmatige wijzigingen zijn niet toegestaan

Wijz.nr.	Datum	Omschrijving	Getekend	Gecontroleerd
2	13-07-17	OPTIMALISATIE N.A.V. OVERLEG OG D.D. 13-07-2017	R.L.	E.v.K.
		STATUS VAN CONCEPT NAAR DEFINITIEF		
1	28-06-17	DIVERSE WIJZIGINGEN; TOEVOEGEN DOORSNEDES	P.Z.i.	R.L.
0	23-06-17	ONTWERP WATERGANG	P.Z.i.	R.L.

Opdrachtgever
HOOGHEEMRAADSCHAP VAN DELFLAND

Project
VERBREDEN WATERGANG AALKEET BUITENPOLDER TE VLAARDINGEN

Fase
SCHETSONTWERP

Onderdeel
ONTWERP WATERGANG

Tekeningnummer
W17-11599-SO-02

Projectleider: E.v.K.
Bladnummer / van: 01 van 01
Formaat: A2-841
Schaal: 1:1000
Status: DEFINITIEF
Wijzigingsnummer: 2
Documentnummer: W17-11599-SO-02

waalpartners civil engineering
Tel: +31 174 62 77 91
Postbus 373, 2670 AK, Naaldwijk
www.waalpartners.nl
info@waalpartners.nl

file : ...\W17-11599-SO-02_Ontwerp watergang.dgn

Hoogheemraadschap van
Delfland

Vaststellen investeringsplan en uitvoeringskrediet Watergang Aalkeet-Buitenpolder

Dossiernummer: 250

1. Gevraagd besluit: Het investeringsplan voor Watergang Aalkeet-Buitenpolder (701943) vast te stellen op € 695.0000 (op basis van SSK-raming, d.d. 20 juli 2017);
2. Het uitvoeringskrediet, groot € 647.000,00 beschikbaar te stellen voor de Watergang Aalkeet-Buitenpolder (701943);

1. Probleemstelling - context

Het gemaal Aalkeet Buitenpolder pendelt (slaat aan en slaat uit) eigenlijk al sinds de renovatie en capaciteitsuitbreiding in 2008. De grootste oorzaak hiervan is de onvoldoende snelle aanvoer van water als gevolg van een te smalle toevoerende watergang naar het gemaal. Deze meer dan 500 meter lange watergang is nu rond de 5 meter breed en moet minimaal dubbel zo breed worden om een correcte werking van het gemaal te garanderen en zo het peil van de polder goed te beheersen. Met een niet voldoende werkend gemaal is de kans op wateroverlast in deze polder te groot.

Het verbreden van de watergang biedt ook de kans om de waternatuur te realiseren

2. Beoogd effect

Door het verbreden van de aanvoerende watergang kan het water optimaal richting het gemaal stromen en kan zo het peil in de gehele polder beter worden beheerst. Er is voldoende ruimte om ook een NVO aan te leggen.

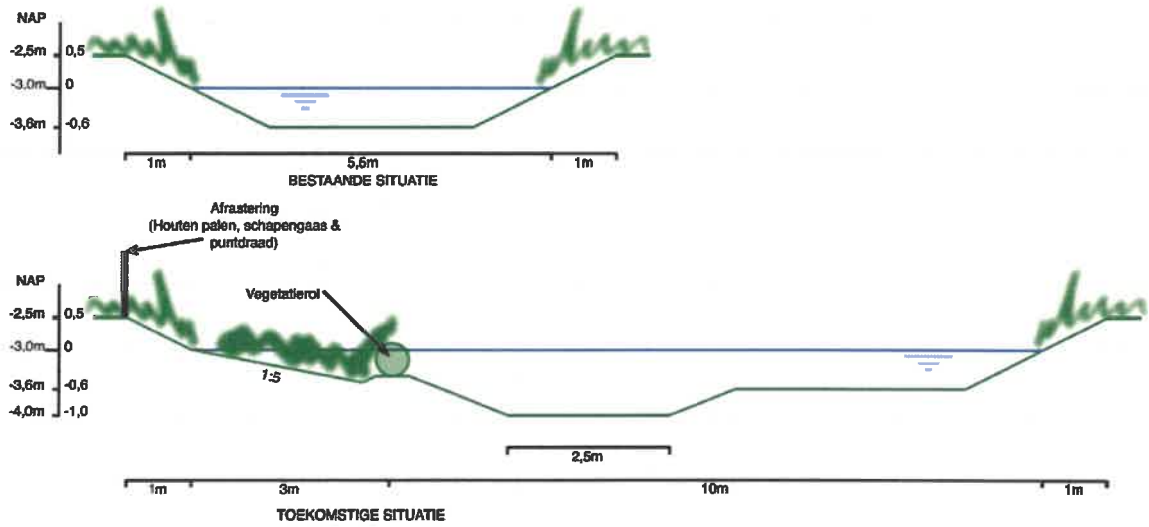

3. Kernboodschap

Verbreding van de bestaande toevoerende watergang om zo de toestroom van het gemaal Aalkeet Buitenpolder te verbeteren. Het gemaal draait dan beter en zal niet meer pendelen. Met de verbreding van de watergang wordt de aanleg van een NVO meegenomen.

4. Historie - eerdere besluitvorming

In een (aansluitende) watergang zijn 2 duikers te klein. Deze werkzaamheden worden nu in dit project meegenomen. Het projectplan voor de vergroting van deze 2 duikers is reeds in 2016 goedgekeurd (#DMS 1246346). Toen was echter nog niet bekend dat een combinatie van werkzaamheden mogelijk was.
De benodigde gronden om de verbreding te realiseren zijn reeds verworven door Delfland. In de koopovereenkomst is vastgelegd dat de vrijkomende grond verwerkt kan worden op de naastgelegen percelen.

5. Regelgeving en Beleid

Omdat het eigen werk is zal voor deze werkzaamheden een projectplan procedure moeten worden doorlopen.

6. Financiën

Investeringsplan en krediet voor het uitvoeren van de maatregelen

Nr.	Naam	IP	Uitvoerings-Krediet	Onvoorzien	Nazorg
701943	Aalkeet-Buitenpolder	€ 695.000	€ 647.000	€ 48.000	€ 21.000

Deze investering is voorbereid op basis van een onderzoekskrediet en een bijdrage vanuit het verzamelkrediet NEZ onder projectnummer 701943. Deze voorbereiding betreft het doen van een verkenning en het opstellen van een schetsontwerp en is de grond aangekocht. De gemaakte kosten op het projectnummer zijn binnen het projectnummer meegenomen als onderdeel van het nieuwe investeringsplan en het uitvoeringskrediet. Het onderzoekkrediet (701943) € 30.000 zal worden teruggeboekt naar het algemeen onderzoekskrediet (700739).

De jaarlijkse kapitaallasten vanaf 2019 (rente en afschrijving) worden gedekt uit het programma Watersysteem en bedragen, gedurende de eerste 15 jaar, gemiddeld € 45.650 en de resterende 5 jaar, gemiddeld € 26.250

Onderhoudskosten

Voor het onderhoud "baggeren" is de cyclus 1 x per 8 jaar. De huidige kosten voor het baggeren van de bestaande watergang zijn 545 meter x € 18,-. De meerkosten voor het baggeren van de verbreding over diezelfde 545 meter zijn € 6,64. Meerkosten baggeren derhalve € 3.618 per 8 jaar. (Omgerekend € 450/jaar)

Voor het onderhoud "maaien" van deze watergang in de bestaande situatie kan gewerkt worden vanaf de kant en zijn de kosten €1,- per meter per jaar. Dit komt neer op een € 545 per jaar.
In de toekomstige situatie is het onderhoud meer gedifferentieerd. Watergang en NVO. Het onderhoud zal zowel vanaf de kant als varend uitgevoerd dienen te worden. Kosten komen dan neer op:

Maatregel	Frequentie	€/100m²	Bestaand	Nieuw	Meerkosten
Maaien openwaterzone van kant	1x/jaar	17,50	5 m2/m	3 m2 / m	545 m*-/-2* €0,175 -/- € 190/jaar
Maaien vanaf het water	1x/jaar	26,00	0 m2/ m	7 m2/ m	545 m * 7 * € 0,26 € 991/jaar
Maaien moeraszone	1x/3 jaar	166,00	0 m2/ m	3 m2/ m	545 m * 3 * € 1,66 € 2.714 / 3jaar
Maaien bermen/taluds	1x/jaar	46,00	2 m2/ m	2 m2 / m	-
Verwijderen opschot	1x/3 jaar	20,00	5 m2/ m	13 m/ m	545 m * 8 * € 0,20 = € 872/3jaar
Uitkrabben oevers	1x/8 jaar	24,00	2 m2/ m	2 m2 /m	-

De meerkosten "maaien" teruggerekend naar 1 jaar zijn dan afgerond € 2.000/ jaar voor de nieuwe watergang en NVO. Met de meerkosten "baggeren" van € 450/jaar erbij, zal deze nieuwe verbrede watergang per jaar € 2.450 meerkosten aan onderhoud opleveren.

7. Duurzaamheid

Zowel in de ontwerpfase als de realisatiefase zullen de duurzaamheideisen ten aanzien van de waterbouwkundige voorzieningen in acht worden genomen. Dit op basis van uitgangspunten uit "Duurzame GWW".

8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing

9. OR/GO

Niet van toepassing

10. Risico- en beheersmaatregelen

Risico	Gevolg	Beheersmaatregel
De huidige vismigratievoorziening werkt niet optimaal	Effect van de NVO wordt niet optimaal uitgenut	Aanpassen, vernieuwen en of verbeteren van de vismigratievoorziening
De bodem van de diepste deel watergang komt omhoog	Varend onderhoud wordt lastiger	In de uitvoering waterpeil omhoog brengen om zo voor meer tegendruk te zorgen
Aanbesteding mislukt	Vertraging	Goede keuze aannemers maken voor de onderhandse aanbesteding
Belangenvereniging en andere omwonenden werken niet mee	Vertraging	Partijen betrekken in het vergunning en realisatie proces

11. Communicatie (in- en extern)

Met de afdeling communicatie zal worden overlegd hoe we en wat we over dit project willen delen.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Niet van toepassing

13. Bevoegd orgaan

De VV is bevoegd om investeringsplannen en kredieten vast te stellen op grond van artikel 99 van de Waterschapswet.

14. Toelichting

De watergang in de Aalkeet-Buitenpolder is geen onderdeel van een KRW-waterlichaam en ligt lager dan het aangrenzende KRW-waterlichaam de Westboezem (sport 3). De realisatie van een NVO op deze locatie valt dus buiten de huidige strategie om vooralsnog alleen KRW-inrichtingsmaatregelen te nemen in een KRW-waterlichaam (sport 1) of buiten een KRW-waterlichaam, maar wel op hetzelfde peilniveau als een KRW-waterlichaam (sport 2) ter versterking van de NEZ-structuur. Als na 2021 wel maatregelen van sport 3 in aanmerking komen, zou deze NVO wellicht wel kunnen worden meegerekend.

Echter, ecologisch gezien is de aanleg van een NVO op deze locatie een buitengewone kans.

De NVO zorgt voor een verbetering van de habitat voor allerlei waterorganismen als macrofauna en vis in de vorm van paai-, opgroei, schuil-, foerageer- en geschikt leefgebied en daardoor verbetering van de lokale ecologische waterkwaliteit. Daarnaast is het ook van belang vanwege de combinatie met de al aangelegde vispassages, waardoor vis kan schuilen tot het geschikte moment om de vispassages in de richting van de boezem te passeren of voor vis die vanuit de boezem de polder in komt en direct schuilmogelijkheden heeft. Dit laatste geldt bijvoorbeeld voor glasaal, die bij het nabij gelegen gemaal Zaaijer de boezem van Delfland op trekt en vervolgens via de vismigratievoorziening bij het poldergemaal in de Aalkeet-Buitenpolder kan komen; een polder die wordt gezien als geschikt opgroeigebied voor de aal.

15. Bijlagen

Bijlage 1: Tekening Schetsontwerp
Bijlage 2: SSK-raming (vertrouwelijk)

Vaststellen investeringsplan en uitvoeringskrediet watergang Aalkeet Buitenpolder

Hoogheemraadschap van Delfland

Dossiernummer : 250
Vergaderdatum : 16-11-2017

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 26-09-2017 , dossiernummer 250;

gelezen het positieve/negatieve advies van de commissie Stedelijk water en Watersystemen.

overwegende dat:

- De watergang gemaal Aalkeet-Buitenpolder te smal is voor voldoende toestroom

Gelet op:

- Mogelijkheid om bij de verbreding een NVO mee te nemen

Besluit:

1. Het investeringsplan voor Watergang Aalkeet-Buitenpolder (701943) vast te stellen op € 695.0000 (op basis van SSK-raming, d.d. 20 juli 2017);
2. Het uitvoeringskrediet, groot € 647.000,00 beschikbaar te stellen voor de Watergang Aalkeet-Buitenpolder (701943);

Aldus besloten in de openbare vergadering van 16-11- 2017

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris, de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen mr. M.A.P. van Haersma Buma